

Міжнародна науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти і молодих учених

2023

НАУ
90

Сучасні проблеми науки

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
XXIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ І МОЛОДИХ УЧЕНИХ
ТОМ 2
ПОЛІТ.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ
04–07 квітня

ABSTRACTS OF
XXIII INTERNATIONAL
CONFERENCE OF HIGHER EDUCATION STUDENTS AND
YOUNG SCIENTIST
VOLUME 2
POLIT.
CHALLENGES OF SCIENCE TODAY
04–07 April

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

ПОЛІТ. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XXIII Міжнародної науково-практичної
конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

(04-07 квітня 2023 року)

Том 2

Київ 2023

УДК 001:378-057.87 (063)

ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки. Гуманітарні науки: тези доповідей XXIII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: [у 2-х т.]. – Т. 2 (м. Київ, 04-07 квітня 2023 р.) / [ред. кол.: Н.В.Ладогубець, А.М.Кокарева та ін.]; Національний авіаційний університет. – К.: НАУ, 2023. – 436 с.

У збірнику вміщено тези доповідей докторантів, аспірантів, молодих учених і здобувачів вищої освіти, які взяли участь у роботі XXIII Міжнародної науково-практичної конференції «Політ. Сучасні проблеми науки» за напрямом «Гуманітарні науки».

Для широкого кола фахівців.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національного авіаційного університету
(протокол № 3 від 12 березня 2023 року)*

Голова оргкомітету

Максим ЛУЦЬКИЙ, ректор Національного авіаційного університету,
доктор технічних наук, професор

Заступники голови оргкомітету

Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ, декан Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету, кандидат педагогічних наук, доцент
Анжеліка КОКАРЕВА, заступник декана з наукової та міжнародної діяльності Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету, кандидат педагогічних наук, доцент

Члени оргкомітету

Олександра АКМАЛДІНОВА, кандидат філологічних наук, професор
Іван ВРЖЕСНЕВСЬКИЙ, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
Любов ДРОТЯНКО, доктор філософських наук, професор
Олена КОВТУН, доктор педагогічних наук, професор
Олена КОТИКОВА, доктор педагогічних наук, професор
Світлана ЛИТВИНСЬКА, кандидат філологічних наук, доцент
Ельвіра ЛУЗИК, доктор педагогічних наук, професор
Любов ПОМИТКІНА, доктор психологічних наук, професор
Ліана БУДАНОВА, доктор педагогічних наук, професор
Ірина ТЮРМЕНКО, доктор історичних наук, професор
Олена ХОМЕРІКІ, доктор соціологічних наук, професор

Контактні дані

Тел.: (044) 406-75-00

Офіційний сайт:

<https://flsc.nau.edu.ua/>

Електронна пошта:

flsc@npp.nau.edu.ua

Facebook:

<https://www.facebook.com/flsc.nau>

Перевірка на плагіат: Unichек

Індексується: Google Scholar, Репозитарій НАУ

**COGNITIVE AND COMMUNICATIVE ASPECTS OF FOREIGN
PROFESSIONAL COMMUNICATION**

UDC 94(485+477) (043.2)

Ivanna GOLYK,

Maria TARASENKO

National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Camilla BARDOTTO,

University of Gavle, Gavle, Sweden

**POLITICAL RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND THE
KINGDOM OF SWEDEN**

The foreign policy course of any state is a continuation of its internal policy and reflects the nature of the state and social system. The main goal and main directions of Ukraine's foreign policy is to ensure favorable conditions for the improvement and democratization of society, its advancement through social progress, the achievement of general security and disarmament, the development of strong friendly relations

In the socio-political life of the society, international relations of the states of the world community, which nowadays includes more than 220 countries, occupy a significant place. Modern countries of the world have different levels of economic, social and spiritual development, are connected in various international regional organizations. This objectively determines the need for constant development and improvement of international relations, the foreign policy of each country.

On the page of the Ukrainian embassy it's mentioned, that the development of Ukrainian-Swedish regional cooperation is characterized by a wide range of directions of cooperation, in particular in the economic, social, cultural and humanitarian fields. Examples of such cooperation are the implementation of joint initiatives and implementation of projects in the field of economy, housing and communal services, social and youth policy, issues of education, culture and sports. An important role is played by cooperation between the cities of Ukraine and the Kingdom of Sweden, which have signed relevant agreements (twin cities), in particular between Kyiv and Stockholm, between Luhansk and Vansbrough, between Khmelnytskyi and Kramfors, etc. The Ukrainian cities of Kyiv, Lviv, Odesa and Kharkiv cooperate with the Swedish cities of Stockholm, Gothenburg and Malmo within the framework of the regional cooperation development network "Eurocities". The Association of Cities of Ukraine is developing partnership relations with the Association of Local Authorities of Sweden.

The cooperation of the Association of Local Authorities and Regions of Sweden, the Swedish International Development Agency, and the Swedish National Tourism Council with the Ukrainian side is important.

An example of successful interregional cooperation in the cultural sphere was the visit in 2011 of the delegation of the Kherson region to the city of Kristianstad in order to participate in the opening ceremony of the monument to P. Orlyk.

The Swedish companies "Alfa Laval" and "ABV" participate in the implementation of a number of projects related to the modernization of heat supply systems using energy-efficient technologies in the cities of Rivne, Simferopol, Ternopil, and Lubny. Representatives of the Swedish companies "Ekoenergy" and "Biogazprom" signed cooperation agreements with a number of settlements in Ukraine, including Lutsk, Myrhorod, Novohrad-Volynskiy, Novaya Kakhovka, Konotop, Starokostyantynov, etc.

In recent years, the relations of Ukrainian partner cities with the Folke Bernadotte Academy within the framework of the project "Local self-government and the rule of law in Ukraine" have been productive, as a result of which the involvement of IDPs in decision-making processes at the local level has increased, and the ability of local communities to integrate children has improved and adults who were on the territory of the OOS; determining the degree of transparency and legality of the provision of administrative services to all segments of the population in Ukraine without exception. The project was taken as a basis during the development of Sweden's Strategy for cooperation with the countries of the Eastern Partnership and the Balkans in 2021-2026. In Ukraine, a project is being implemented aimed at improving the quality of the provision of public services by local authorities in accordance with the law, increasing the awareness of citizens about the implementation of their rights, as well as increasing the role of civil society in the implementation of public control at the local level.

Sweden is one of the few countries that allocates one percent of its gross national income to development cooperation and humanitarian aid around the world. In 2014, Sweden adopted a Regional Strategy for cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey, according to which Ukraine is the largest recipient of aid. The strategy focuses on reforms in three main directions. Its goals:

Strengthening economic integration with the EU and development of the market economy

Strengthening of democracy and protection of human rights, developed rule of law in the state

Improving the environment, reducing negative climate impacts and increasing resilience to environmental impacts and climate change

Sweden is a long-standing partner of Ukraine: since 1995, it has invested significant political, financial and human resources in the country. For 2014-2020, the total amount of support for cooperation in the field of reforms will be about 175 million euros. This makes Sweden the seventh largest donor in the country. In addition, Sweden also supports reforms in Ukraine through the European Union.

Cooperation in the field of reforms is carried out through international and Swedish organizations, such as the United Nations (UN), the World Bank, the Nordic Environmental Finance Corporation (NEFCO), the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), the Swedish Association of Local Authorities and Regions (SALAR) and the Academy of e-Government of Estonia. Sweden also provides institutional and project support to Ukrainian public organizations and mass media.

The main directions of cooperation in the field of reforms with Ukraine are:

- Inclusive economic growth
- Environment and energy efficiency
- Strengthening democracy and human rights
- Gender equality
- Free and independent mass media
- Civil society
- Reform of public administration
- Restoring peace and humanitarian aid
- Inclusive economic growth

Swedish support in this area is aimed at improving the regulatory environment for companies, in particular, small and medium-sized enterprises, with a special emphasis on the provisions of the Association Agreement between Ukraine and the EU, including the Agreement on the Deep and Comprehensive Free Trade Area. Current projects focus on banking sector reform, innovation and entrepreneurship, supporting agricultural exports to the EU and improving regulatory legislation aimed at enhancing economic growth, the benefits of which are shared fairly across society and create opportunities for all. In addition to project support, Sweden provides grants to economic think tanks in this area, and also supports the Kyiv School of Economics and the Beetroot IT Academy (Співпраця з Україною у сфері реформ, 2023).

Strategic partnership, in our deep conviction, is a higher level of cooperation compared to ordinary relations. Dictated by the specific interests of the parties, such cooperation becomes possible between those partners between whom there are no mutual territorial claims, there is a mutual commitment to the principles of territorial integrity and inviolability of borders. This is the relationship of partners who have similar values and interests of countries, who recognize the obviousness and necessity of protecting each other, in particular, the military

one, strive for a dynamic deepening of political and economic cooperation, etc. (Чекаленко, 2015).

The Kingdom of Sweden persistently supports Ukraine in both political and economic dimensions. Sweden took an active position of political opposition to the aggressor, using for this purpose the tribune of various international organizations and forums. On the conviction of Sweden, the Russian leadership is trying to tame Ukraine, cross out the sovereignty and even the territorial integrity of the state, in order to make Ukraine another Russian governorship. The EU as a whole and Sweden in particular condemned the annexation of Crimea and the inclusion of the peninsula into Russia. The responsibility for the current European security system crisis, according to Sweden, lies with the Russian leadership. "It is important that we all understand this. We will never tolerate military aggression to change European borders," said Prime Minister of Sweden Fredrik Reinfeldt and Minister of Foreign Affairs of Sweden Karl Bildt [6]. In response, Russia used a well-known show of force technique. Near the coast of Sweden, a classified Russian submarine with a full stockpile of nuclear weapons on board (the so-called "second Kursk") has apparently crashed in the adjacent waters of Sweden. It is likely that this provocation, carefully disguised as an emergency, is aimed at partially diverting the attention of the world community from Russia's aggressive actions in Donbas.

Ukraine and Sweden implement military cooperation, exchange experience in the field of crisis management, participation in peacekeeping operations, reform of the armed forces and environmental security. The Government of Sweden initiated and financed the program of the Initiative of Northern European and Baltic countries for cooperation with Ukraine in the field of security, the purpose of which is to provide support for reforming the security and defense sector of Ukraine. The new strategy of Swedish aid for the development of Eastern Europe for the period 2014–2020 is significantly focused on Ukraine. The amount of support for this period is about 175 million euros and covers three key areas: (1) Strengthening democracy, respect for human rights and a developed state under the rule of law; (2) Improving the environment, reducing the impact on the climate; (3) Deepening the economic integration of Ukraine with the EU and the development of a market economy.

References

1. Міжрегіональне співробітництво між Україною та Швецією. <https://sweden.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/378-mizhregionalnye-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-shvecijeju>
2. Співпраця з Україною у сфері реформ (2023). <https://www.swedenabroad.se/uk/embassies/ukraine-kyiv/aktuellt/nyheter>

3. Зміна парадигми стратегічного партнерства.
<https://ivinas.gov.ua/publikatsiji/zmina-paradyhmy-stratehichnoho-partnerstva.html>

4. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: Підручник / Відп. ред. Перший проректор ДАУ при МЗС України В. Г. Ціватий. – К.: «LAT&K», 2015. – 477 с., 8 с.

*Scientific supervisor: Nataliia MELNYK,
DSc in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 32.001(15)(043.2)

**Pavlo MELNYK,
Tetiana KHOMENKO,
Gastinga MANUKIAN**
National Aviation University, Kyiv, Ukraine
Julian VONK,
University of Gavle, Gavle, Sweden

DEVELOPMENT TENDENCIES OF THE WORLD POLITICAL PROCESS

For many centuries, relations between states were determined by force and violence. The most powerful states for their time satisfied their interests at the expense of weaker ones. Hostility and instability prevailed in international life. Power was the guarantor of hierarchical order. Empires were built precisely on force and violence. However, with the establishment of capitalism, the intensification of international relations, the formation of the world market, the development of means of communication and communication, states are beginning to conclude numerous international agreements on various issues. The first interstate organizations to resolve issues important to states emerge (International Telegraph Union — 1865 p., Universal Postal Union — 1874 p.), the institution of international arbitration to resolve disputes between states begins to operate. But these international organizations and institutions could not significantly influence the nature and state of international relations. Conflicts and disputes over territorial, ethnic, religious and other issues mostly turned into wars.

It is estimated that over the past 5,500 years, peace reigned on earth for only 250 years. Over 15,000 wars took place in the world during this time. Only in the 17th century. 3 million people died in wars in Europe in the 18th century. — more than 5 million in the 19th century. — 6 million in the 20th century. — 70 million people.

Wars were viewed as a proven way for states to achieve their interests and goals. Annexation (forced annexation, seizure by one state of the territory of another state) and contribution (forced monetary or in-kind levies from the defeated state in favor of the victorious state) were also considered completely legal for expanding the territory and enriching the states. Diplomacy for a long time was subordinated to issues related to war, trying to ensure favorable conditions for the conduct of war, to promote the most effective use of the results of victory (in case of victory), to achieve the least losses in case of defeat. Its task was also to document the consequences of victory or defeat in the war in the interests of the state.

Philosophers, historians, and politicians presented various arguments to prove the naturalness, regularity, and inevitability of wars. Among them are the ancient Greek philosopher Heraclitus and the historian Thucydides, the Italian political thinker and writer N. Machiavelli, the Dutch lawyer and sociologist G. Grotius, the English economist and demographer T. Malthus, the German philosopher F. Nietzsche and many others. Even today, many Western sociologists and political scientists try to justify the thesis about the inevitability and regularity of wars between states, referring to various factors: human nature, the unpredictability of the consequences of the clash of states' interests on the international arena, the irrationality of people's behavior and state policies, the presence of racial and national differences between peoples, uneven distribution of soil fertility, resettlement of peoples, establishment of state sovereignty, etc.

Thus, X. Baldwin (USA) emphasizes that the cause of wars lies in human nature, and not in man-made economic or political systems. I. Horowitz considers man to be the starting point of the philosophical study of war and peace. Human nature, according to some Western sociologists and psychologists, is characterized by instinctive aggressiveness. R. Ardrey writes that man is a predator whose natural instinct is to kill with a weapon (Baldwin, 2021).

A. Weinbauer in the article "War as a biological problem" writes that war has biological roots and is a "great bloodletting" to which the history of mankind periodically undergoes according to certain "laws of biological circulation". According to his concept, relatively peaceful epochs are inevitably replaced by epochs of great wars, and the intervals between war periods exactly correspond to the periods of biological regeneration of mankind. According to Weinbauer, major wars in Europe occurred every 40-50 years, which corresponds to the life span of one generation (Weinbauer, 2004).

The idea of the fatal conditioning of wars in society is central to the "Encyclopedia of Military History" by R. and T. Dupuy, who consider them companions of human existence since the caveman tried to kill his opponent with a club or a stone. Over the centuries, the means and techniques of conflict

have become more sophisticated, but the basic goals of war remain the same. And even the appearance of modern weapons did not change the desire of people to resort to war in order to impose their will on others (Dupuy, 2011).

The right of states to satisfy their interests through war is even enshrined in a number of international agreements. By the middle of the 20th century war was considered a usual way of resolving disputes between states. The radical changes that took place in the world in the middle of the 20th century forced the world public and the most influential states to recognize the perniciousness of resolving international conflicts by armed, violent means.

Such global changes include:

- de-ideologization of international relations;
- decentralization of power in world politics;
- transition from confrontation to partnership and cooperation;
- democracy and humanism of world politics;
- expansion of international relations;
- acceleration of the pace of economic and technical progress not only in developed countries, but also in developing countries;
- unprecedented strengthening of mutual relations

The main international legal document of our time, which defines the main principles of international law and provides measures for their observance, is the Charter of the United Nations, adopted in 1945 p. by the 50 founding states of the UN. The Charter defines the goals of the UN:

1. To maintain international peace and security and to this end apply effective collective measures to prevent and eliminate threats to peace and suppress acts of aggression or other violations of the peace.

2. To develop friendly relations between nations on the basis of equality and self-determination of peoples.

3. To carry out international cooperation in solving international problems of an economic, social, cultural and humanitarian nature and in encouraging the development of respect for human rights and basic freedoms for all, regardless of race, gender, language and religion.

4. To be a center for coordinating the actions of nations in achieving these common goals.

The most important principles of modern international politics are also set forth in the "Declaration on the Principles of International Law" (1970), the "Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples" (1960), the "Declaration on the Inadmissibility of Intervention and Interference in the Internal Affairs of States" (1981), the Final Acts of the Conference on Security and Cooperation in Europe (1975) and others.

The UN plays a prominent role in conflict resolution. According to some estimates, there have been more than 300 conflicts in the world since 1945, and

the UN took part in the settlement of almost 200 of them. The results of the UN's peacekeeping activities have not always produced entirely positive results, but they are significant. American sociologists R. Rigas and D. Plano, having analyzed the actions of the UN to settle 123 conflicts from 1945 to 1980 pp., came to the conclusion that the success rate is 51%. And L. Benket determined that more than 90% of conflicts were settled to some extent as a result of UN peacekeeping efforts (UN, 2023).

But there are new challenges and problems in modern world. The Russian Federation (RF) implements a strategy aimed at the destruction of the current European security system, where the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine and the destruction of its statehood is one of the stages of the implementation of this strategy. Under today's conditions, Ukraine is under complex pressure from the Russian Federation, which includes controlled by a single political, economic, energy, informational, military and intelligence-subversive activities of the center. This circumstance determines the connection between the general problem of ensuring the national security of Ukraine and the most important scientific and practical tasks of researching war technologies (Шевченкоб 202).

In 2022, Ukrainian diplomacy showed itself powerfully. A broad international coalition has been created to support our country, which provides large-scale military, technical and economic assistance to Ukraine. This gives us an opportunity to resist the Russian onslaught. Various and rather harsh international sanctions have been applied against Russia (in any case, neither the modern Russian Federation nor the former USSR faced such sanctions). They do not have an immediate effect and cannot stop this war, but they gradually weaken the Russian war machine (2022: рік кривавого птаха. Підсумки і тенденції, 2022).

Freedom, which is a basic value for Ukrainians, is the best environment for the realization of a person's intellectual potential, which is the key capital of the modern world. Therefore, the reform of state institutions should aim at creating effective tools for the realization of the individual's potential in all spheres of life. This should become a key task for the state: human security, its development and well-being.

Only a state built on the trust of its citizens, which implements the principles of justice and the rule of law, functions in the interests of people and for their development, can create a new effective security system, restore and protect its borders, become one of the real and influential subjects of world politics.

References

1. What James Baldwin Can Teach Us About Race and Identity in America Today. <https://www.discoursemagazine.com/culture-and->

society/2021/08/02/what-james-baldwin-can-teach-us-about-the-problem-of-race-in-america-today

2. Weinbauer MG (2004) Ecology of prokaryotic viruses. *FEMS Microbiol Rev* 28:127–181.

3. Lagrange. The Thoughts of Rene-Jean Dupuy: Methodology or Poetry of International Law? *European Journal of International Law*, 2011, 22 (2), pp.425-440. 10.1093/ejil/chr033. hal-03629393

4. UN. Electronic resource: <https://www.un.org/en/about-us/history-of-the-un>.

5. Шевченко М. М. Російсько-українська війна: особливості реалізації загроз державному суверенітету України та перспективи виходу з війни // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. № 2(75), 2022. С. 6–15.

6. 2022: рік кривавого птаха. Підсумки і тенденції. <https://www.kyivpost.com/uk/post/6185>

*Scientific supervisor: Nataliia MELNYK,
DSc in Pedagogy, Associate Professor*

УДК 811.111 (043.2)

Артем ЯКИМЕНКО

*Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка», Дніпро*

ПОЄДНАННЯ САТИРИЧНОГО ТА МІФОЛОГІЧНОГО У РОМАНИ ОЛЕГА АНДРІШКА «ПІСНЯ ЦАПІВ»

Роман молодого письменника Олега Андрішка «Пісня цапів» одразу викликає зацікавлення семантикою назви. Справа в тому, що давні греки так називали трагедію.

Роман «Пісня цапів» нагороджений Спеціальною відзнакою «Вибір видавця» у номінації «Романи» Міжнародного літературного конкурсу романів, кіносценаріїв, п'єс, пісенної лірики та творів для дітей «КОРОНАЦІЯ СЛОВА» (2017), а також став лауреатом Міжнародної українсько-німецької премії імені Олеся Гончара (2016).

Автор виділяє жанрові особливості уже у підзаголовку – «Перший український крутійський роман» і насолоджується створеними письменницькими ефектами від поєднання рис сатиричного та міфологічного в одному творі. Щоразу насичуючи розповідь про мандри, колись верховного олімпійського бога – Зевса, письменник зіштовхує його

з іншими персонажами. Олег Андрішко їдко висміює велич і сакральність образів давньогрецьких богів, трансформуючи їх діяльність у сучасному світі в «низьку» площину. Так Зевс стає волоцюгою, мандрівним філософом, Апллон – музейним сторожем, Аїд – заможним трунарем, а Гермес – заслуженим кур'єром. Книга вміщує 22 розділи і додатковий останній, у якому автор пояснює, до чого введено у роман цапів.

Сюжетна лінія твору «Пісня цапів» - це подорож Зевса, який занурився у світ людей, щоб повернути богів на Олімп. Боги ж знайшли собі нове місце для проживання – це Нові Сиракузи:

«Аж тут якась невідома сила підказала мені, що моїх друзів варто шукати у Нових Сиракузах – великому місті на берегах древнього Бористена» [1, с.11]. Прикметно, що в дійсності, це місто-мегаполіс Дніпро, яке є промисловим та культурним центром, який розкинувся на лівому та правому берегах Дніпра-Бористена. Вміло окресливши ареал Олег Андрішко вдало послуговується зображально-виражальним арсеналом художніх засобів сатиричного змалювання дійсності: сатиричний портрет, сатирична деталь, сатирична характеристика, іронія, глузування, сарказм, художній паралелізм, латинські афоризми, гривестія тощо. Він показує життя сучасника через призму міфічних персонажів, майстерно застосовуючи міфологічну тематику. По-новому звучить розповідь про 12 подвигів Геракла та справедливість Феміди.

Варто зазначити, що міфологічне і сатиричне начало роману звучать однаково потужно, бо підсилюють одне одного, увиразнюючи соціально. Політичну та ідейну сутність твору. Адже викривальна сила пафосу спрямована саме на проблеми сучасності – беззаконня, хабарництво. Зневага до людської особистості, бюрократія та зажерливість і лицемірство. Один з найвитриваліших міфічних героїв – Сізіф, не витримує такого існування:» Втомившись від химерної, мімікрійно-демократичної неможливості реалізувати себе: будь гвинтиком, і може, хтось якось колись і чомусь тебе згадає, головне, що ти потрібен, коли потрібен, а на твої мрії й пориви (хай навіть тобі забезпечено рай ціною душевного тління) тим. Хто тебе використовує, зазвичай начхати-відчувши від усього цього безмежну втому, бідолаха зважився на відчайдушний крок» [1, с.62].

Список літератури

1. Андрішко О. Пісня цапів. Луцьк: ПВД: «Твердиня», 2017. 164 с.
*Науковий керівник: Ірина ЦЮП'ЯК,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 811.111 (043.2)

Даниїл ТЕРЕХОВ
*Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка», Дніпро*

АВТОБІОГРАФІЧНА ОСНОВА ПОВІСТІ НАДІЇ ФІЛЕНКО «МІЙ СТАРШИЙ БРАТ»

Повість Надії Філенко «Мій старший брат», що вийшла у видавництві «Ліра» у 2021 році містить цінні біографічні відомості про славетного Патріарха поетичного слова Придніпров'я Миколу Антоновича Миколаєнка, столітнього поета, автора численних поетичних збірок, ветерана Другої Світової війни, ветерана праці.

Але основу повісті «Мій старший брат» складає автобіографізм. Усі миттєвості буття видатного майстра слова пропущено через спогади його двоюрідної сестри, кузини Надії Філенко, яка сама стала поетесою під впливом старшого брата. Книга відкривається поезією авторки «Ікар не припиня політ» з присвятою - «Дорогому брату Миколі» [1, с.5]:

Життя прожито-пережито, -

Засіяв поле добрим житом,

Зібрав високий урожай

І цим прославив Ріднокрай [1, с.5].

Фактологічні відомості охоплюють роки дитинства, юності, Другу Світову війну, трудові повоєнні будні, а також історію роду, сімейне життя поета.

Крім безпосередньої повісті у книзі вміщено розділ 2 «До вікоповного ювілею»- літературознавчі розвідки про творчість М.Миколаєнка та розділ 3 – відгуки, враження від зустрічі з митцем та поезії Миколи Антоновича.

Н.Філенко змогла створити образ універсальний – поет постає простим. Щирим і досяжним. Авторка використала широку палітру зображально-виражальних засобів, що уяскравлюють образ і надають йому інтимності завдяки всьому арсеналу автобіографічних елементів. Насамперед це історичні події, у яких перебувала письменниця і її герої. Спільність родинного шляху брата і двоюрідної сестри, деталізація оповіді, використання великої кількості номінативів, посилення на інших людей, залучення народно-поетичної лексики, доступна і переконлива манера живопису словом. Послугуючись великим родинним архівом, спогадами друзів, науковців, родичів, медійників, власними особистими враженнями Надія Філенко створила ліричну оповідь, яка має біографічно-автобіографічний характер.

Таким чином, перед нами життєпис фактично двох поетів – Миколи Миколаєнка та Надії Філенко., переплетіння їхніх долі і створює рушій сюжету. Присутність автора як дійової особи відчувається на всіх рівнях – образному. Сюжетному. Композиційному та мікрообразному. Надія Філенко не боїться використовувати пестливе наймення «Миколка», бо передає у ньому і повагу і любов, і свою ніжність до брата, який дав їй змогу втілити пориви своєї душі у друковане слово.

Емоційно натхненно звучить звернення авторки в кінці повісті «Мій старший брат» до Миколи Антоновича: «Дорогий братику, мій старший брате! Низько кланяюсь тобі і дякую за все те, що ти зробив для мене, так і для кожної людини, яка траплялася тобі на життєвому шляху. Дякую за твою безмежну доброту, чесність, щирість, принциповість і людяність» [1, с.101].

Список літератури

1.Філенко Н.І. Мій старший брат. Дніпро: ЛІРА, 2021.292 С.

*Науковий керівник: Ірина ЦЮП'ЯК,
канд. філол. наук, доцент*

UDC 81'243:165.194:316.77(043.2)

Lilia SELIVERSTOVA

Dnipro University of Technology, Dnipro

COGNITIVE AND COMMUNICATIVE CONCEPT OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES FOR PROFESSIONAL PURPOSE

In the modern world, foreign language is considered as a means of communication between different peoples and in order to attract people from different countries to the study or acquaintance with other people's culture. Due to the fact that in our time, many countries contribute to the expansion of communications with foreign countries, there is a growing need for professional specialists who have a high level of knowledge and moreover, have a good command of a foreign language. However, many students have problems learning a foreign language, for example, they are not able to predict material to build their own statements, have difficulties in switching from their language to a foreign language, they cannot quickly match verbal pairs of words that are thematically related. Due to these problems, their ability to discuss, quickly respond to a foreign language, argue someone's opinion and think logically leave much to be desired.

It is the cognitive aspects in the study of a professional foreign language that will make the communicative technique more relevant and give a new force to restore methodological thought. Many Ukrainian and foreign scientists have dealt with the problem of using a cognitive approach in foreign language learning. In particular, S. Shatilov develops a cognitive approach in his works. At one time, he proposed the communicative and cognitive concept of teaching foreign languages. The author considered the communicative aspect through learning technologies that should provide personal, motivational and interactive communication of students in foreign language. According to Shatilov, cognitive-communicative aspects make it possible to realize the educational potential of foreign languages [1].

A cognitive approach is a theory of foreign language learning, which is developed on the basis of cognitive psychology. The communicative aspect of communication is to exchange information between individuals who communicate. That is, cognitive communication aspects are the most dynamic, developed and influential aspects for learning foreign languages [2].

Due to problems with students or just people who study foreign languages and have difficulty, it is necessary to develop methods that will help to navigate foreign languages, to take the hearing and quickly find the appropriate words to respond or to translate it into the native language. The problem of learning foreign languages is considered not as a teaching of linguistic knowledge, but as a broadcast of knowledge about the world and other countries.

Scientists who have considered the cognitive aspect of mastering foreign languages emphasized that by learning and mastering a foreign language, we at the same time learn the image of the world that is inherent in the relevant people and familiar with the culture of another country. That is, the cognitive aspect in mastering a foreign language is to learn how to orient as a native speaker.

The main aspect of a cognitive-communicative approach is personality activity. During a cognitive approach, the learner is the center of the educational process, and it is also a person who thinks and processes certain information. An important place in learning a foreign language is the ability to read foreign literature freely in order to obtain a variety of information. Cognitive-communication aspects consider the text as an integral unity of communication and cognition. That is, reading is not only the ability to read a foreign language, but to read in order to use this information text in the future to employ translational transformations. The use of cognitive-communication aspects in teaching foreign language students is considered modern requirements for the organization of the educational process, because the mental characteristics and interests of students are taken into account for the development of the correct understanding of the language that students learn. Thus, the study of foreign languages using cognitive-communication aspects corresponds to the main

principle of interactivity of learning, because it provides educational and speech interaction between the interlocutors.

References

1. Cherpak O. Cognitive-communicative method of teaching a foreign language in universities. Retrieved February 27, 2023, from <http://eur-lex.europa.eu>

2. Vovk O.I. Communicative and cognitive competence of future philologists: a new paradigm of modern education / O.I. Vovk. – Cherkasy: Yu.A. Chabanenko Publisher, 2013. – 500 p.

*Scientific supervisor: Lada BERDNYK,
PhD in Philology, Associate Professor*

UDC 81'243:165.194:316.77(043.2)

O. KOVALENKO

National Academy of the National Guard of Ukraine, Kharkiv

DIAMOND GRINDING OF HARD ALLOYS USING SOLID LUBRICANTS

The ability to effectively distribute heat during cutting is a guarantee of increasing the durability of the cutting tool, which improves the quality of the surface layer of the resulting products, reducing the time and costs of the technological process. One of the variants of the traditional approach to the intensification of heat removal from the cutting zone is associated with an increase in the consumption of lubricating and cooling technological means (CTM), especially when cutting difficult to machine materials. An excessive CTM use gives rise to a number of problems associated with significant of manufacturing costs, transportation; utilization of CTM, human life safety, depletion of natural resources and the forced replacement of individual components with expensive synthetic analogues.

Among the modern methods of minimizing or replacing liquid CTM, the most promising for the diamond grinding process are those that are capable of exerting a complex (anti-adhesive, antifriction) effect on the workpiece surface and the diamond wheel, do not require large energy costs to remove the materials, are economical in the consumption of diamonds, and provide comparable or better process performance.

An alternative and less costly substitute for the CTM components during abrasive machining can be solid lubricants – SL. When they are introduced into the cutting zone, it is possible to significantly reduce the cutting forces, the

temperature on the contact surfaces, and significantly increase the durability of the abrasive tool due to the lubricating, damping and dispersing action of the SL components. The choice of the SL composition (graphite, wax, Teflon, silicone, paraffin, MoS₂, hBN, etc.) and the method of its introduction into the cutting zone (impregnation of the grinding wheel with powder paste, continuous / intermittent SL supply by clamping devices) is selected for each specific case in terms of process efficiency and surface finish.

*Scientific supervisor: Oksana TYTARENKO,
Ph.D. in Technical Sciences, Associate Professor*

UDC 373.24 (043.2)

Olha DZHOLA

*T.H. Shevchenko National University
«Chernihiv Colehium», Chernihiv*

PEDAGIGICAL GAME AS A TOOL OF COMMUNICATION SKILLS FORMATION IN A PRESCHOOL EDUCATION

As stated in the Law of Ukraine, the foundations of state policy in the field of education and the principles of educational activity are the unity of education, upbringing and development. Education is organically combined with the process of teaching, mastering the basics of science, the wealth of national and world culture. The unity of education, upbringing and development is ensured by the joint efforts of all participants in the educational process. The nature of education should include a deep understanding by the teacher of the nature of students, their individual traits and capabilities, respect for the child's personality, constant care for his harmonious development, establishment of cooperative relationships in the educational process. The success of the educational process depends on the relationship between the teacher and the student, which should be built on the basis of commonwealth, cooperation and business partnership [2]. That is why special attention is paid to the role of the teacher in the process of forming certain behavioral patterns and competencies in children to achieve the ultimate goal of education – the formation of a comprehensively developed harmonious personality. It is claimed that "teachers should be not only coordinators or leaders of events, but also co-participants and inspirator of creativity, because educational work is that aspect of personality formation that simply cannot be postponed" [6; p. 306, 313].

When organizing comfortable upbringing and education of preschool children, an important task of the teacher is to pay attention to its form [6; p.311]. Even in the works of A. Makarenko and M. Montessori, the key role of play in

the educational process was substantiated. "With the help of the game, you can instill in a child all the necessary knowledge, communication skills, the ability to correctly express one's thoughts, feelings, etc. It is in the game that children learn to communicate with each other, to subordinate their interests to the interests of others. The game contributes to the formation of the child's arbitrary memory, attention and thinking, creates real conditions for the development of many skills and abilities that are necessary for the child to successfully transition to the New Ukrainian School" [3]. We consider the classic "What's happening in the picture?", "Invent a story," "Guess the object," "Twenty questions," etc. as the simplest games [1]. They help the teacher strengthen the connection with the child and teach him/her to express his/her thoughts concisely and clearly. In addition to the mentioned basic games, the educational portal "Vseosvita" offers to actively involve in the educational process games for the development of communication skills, which help to form the ability to interview, cooperate, as well as self-control and self-analysis, which signal the degree of awareness of each participant of his individual learning process [5]. The basic games for the development of communication skills are games in pairs. The educational portal offers a set of "bridge" games, which trains mutual understanding between children; "Yes or no", which develops communication skills through sign language, etc. An important game cluster is involving the formation of correct emotional communication [3]. The developers of the partial program offer to add more "Interviews", "Teasers", "Let's talk". After studying the effectiveness of using games for the formation of communicative competence in preschool education, we conclude that "using games, children do not lose interest and attention, they show results faster" [5; p. 207].

References

1. Веселі ігри для розвитку навичок спілкування. Retrieved February 10, 2023, from <https://childdevelop.com.ua/articles/leisure/4639/>
2. Деякі питання організації виховного процесу у 2021/2022 н. р. щодо формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок. Лист МОН № 1/9-362 від 16.07.21 року. Retrieved February 10, 2023, from http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/83135/
3. Ігри на розвиток комунікативних навичок дошкільників Retrieved February 10, 2023, from <https://vseosvita.ua/library/igri-na-rozvitok-komunikativnih-navicok-doskilnikiv-140276.html>
4. Харицька С. В., Колісниченко А. В. Інтенсифікація концепції інклюзії в сучасних соціально-педагогічних доктринах та літературних студіях дизабіліті / С. В. Харицька, А. В. Колісниченко // Актуальні питання гуманітарних наук. – Випуск 47. Том 1– Дрогобич, 2022. – С. 207-213.

5. Харицька С. В., Колісниченко А. В. Проблема адаптації форм виховних заходів до сучасних вимог дистанційного навчання / С. В. Харицька, А. В. Колісниченко // Перспективи та інновації науки Серія: Педагогіка. Психологія. Медицина. – Випуск №8 (13), 2022. – С. 306-315.

*Scientific supervisor: Anna KOLISNYCHENKO,
PhD in Philology, Associate Professor*

UDC 81-13: 34.07 (043.2)

Nataliia SOKHAN

National Academy of Internal Affairs, Kyiv

FOREIGN LANGUAGE AS AN INTEGRAL ASPECT OF COMMUNICATION OF POLICE OFFICERS

Communication is one of the most important professional skills for a police officer. The ability to correctly, correctly and convincingly communicate with the population is a kind of art. After all, the correct presentation of opinions, the presentation of relevant facts, and correctly chosen words lead to a positive result, whether it is solving a crime or providing assistance to citizens. But knowledge of a foreign language should be an integral part of a policeman's communication. After all, every year more and more foreign citizens appear in our country, who may also need help. In their countries, they are used to turning to the police for help, since law enforcement officers are the ones who are always in sight and are always ready to help. And in our country, a police officer is a link between citizens and state authorities.

Unfortunately, not all representatives of law enforcement agencies speak foreign languages, or know them at a minimal level. And this is very unfortunate. After all, when a foreigner addresses a police officer, there is almost always no communication between them.

Therefore, the modernization of the activities of law enforcement agencies in accordance with European and world standards in the context of changing the priorities of police work from state-oriented to society-oriented, taking into account new approaches to relations with the population, requires the formation of a conscious national-linguistic personality. A high level of formation of both native and foreign language communicative competence is especially significant for employees of law enforcement institutions, which is determined by several factors. First of all, the specifics of a law enforcement officer's work require him to be able to not only competently compile many documents, but also to look advantageous during oral communication (be able to discuss, get the interlocutor on his side, appeal to feelings, inspire trust, convince, etc.). Therefore, fluency in the state language in its oral and written forms is the key to the success of a

law enforcement officer in his profession. Secondly, the intensification of transnational crime, the intensification of the cooperation of the national police with Europol and Interpol, the active participation of the Ministry of Internal Affairs employees in UN peacekeeping missions, etc., have significantly increased the importance of foreign language training of human rights defenders [1].

Today, the question arises of how to learn a foreign language and what material to teach in order to meet the goals and requirements of professionally oriented education. One of the features of learning the language of a professional direction is that it should be as close as possible to the real professional activity of the future specialist. It is very important to carefully select educational material that would complement and deepen students' knowledge of specialized disciplines and promote the development of skills for working with professionally oriented texts. There are several criteria for the selection of professional texts. First, it is the topic and content. The text, which fully corresponds to the topic, helps students to expand their knowledge of the subject, to reveal the meaning of terms, which in turn encourages students to participate in discussing the material or conducting discussions. An equally important criterion for the selection of professional texts is the availability and comprehensibility of the material. The absence of slang, rarely used and outdated terms is a guarantee of well-chosen material. Another important criterion of authentic professional texts is relevance and modernity, which determines their cognitive value. Such a text arouses the interest of students and encourages them to independently search for additional information [2].

Various methods and means of mastering the skills necessary for acquiring communicative competence in the field of professional communication in a foreign language are used in the educational process. The main method in modern methods of foreign language learning is the method of situational learning. The main goal of this approach is to create situations similar to real ones, the solution of which helps the development of students' creative, professional and cognitive activities [2].

As a conclusion, the formation of professional foreign language communicative competence requires subordinating the goals of learning a foreign language to the goals of higher professional education and, accordingly, developing a training system focused on the practical needs of future law enforcement officers. Possession of a foreign language of a professional direction will provide an opportunity to fully work with foreign information sources, get acquainted with new world technologies and trends in a certain field, establish contacts with foreign partners in the process of professional activity, promote entry into the world professional community and ensure successful functioning in it.

References

1. Volik O., Mamonova O. Peculiarities of teaching a foreign language to cadets of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (from work experience). Current issues of humanitarian sciences. Drohobych, 2020. Issue 28. Volume 2. Pages 260-265.
2. Vadaska S.V. Peculiarities of teaching a foreign language of a professional direction. Modern methods of teaching a foreign language of a professional direction in higher education. Kyiv, 2013. P. 37-46.
3. Tsebruk I.F., Kosylo N.V., Semotyuk O.V. The specifics of the selection of a professionally oriented text and the creation of a set of lexical-grammatical exercises in teaching a foreign language to students of medical universities. Actual problems of teaching foreign languages for professional communication: materials of Vseukr. science and practice conf. D.: Dnipropetrovsk National University named after Oles Honchar, 2012. T.2. P.93-98.
4. Loputko O.A. Learning in cooperation in the process of learning a foreign language of professional direction. Innovative technologies for teaching foreign languages for professional purposes: theses add. science and method seminar K.: Nat. Acad. internal of affairs, 2020. P. 35-38.
5. Kostenko N.I. Peculiarities of the formation of foreign language communicative competence among university students of non-philology majors. Collection of scientific papers of the Khmelnytskyi Institute of Social Technologies of the University "Ukraine". 2012. Issue 5. P. 86-89.
6. Prokhorenko-Duchenko O.F. Formation of linguistic and communicative competence of employees of the OVS: theoretical and practical aspects. Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs. 2015. Issue 1. P. 236-245.

*Scientific supervisor: Anna KOLISNYCHENKO,
PhD in Philology, Associate Professor*

УДК 81'276.6'25:316.77

Вероніка ПОНОЧОВНА

Білоцерківський національний аграрний університет, Біла Церква

ЗНАЧЕННЯ ТА ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ УСПІШНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Сучасна епоха глобалізації посприяла активізації процесу міжкультурної комунікації. Це зумовлено розширенням партнерських контактів між країнами Європи та всього світу. У світлі останніх подій, а саме вторгнення сусідньої країни-агресора в Україну – потреба у

здійсненні спілкування на міждержавному та міжетнічному рівнях набула важливого значення. Зокрема, значущою стала професія перекладача, як посередника культур, який зможе забезпечити міжкультурну комунікацію на діловому та повсякденному рівні.

З огляду на це, можна зазначити, що Україна потребує висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців-перекладачів.

Основоположником теорії міжкультурної комунікації вважають Едварда Холла, американського антрополога та дослідника культур. У своїх роботах він розглядає викладання міжкультурної комунікації як навчання, що ґрунтується на розумінні культурних відмінностей та їх практичного застосування в безпосередніх контактах з носіями інших культур. [3] Компоненти, з яких складається модель міжкультурної комунікативної компетентності, різноманітні: залежно від вподобань конкретного дослідника.

Байрам розробив багатовимірну модель міжкультурної комунікативної компетентції, яка розглядає знання, цінності та навички, які є основними елементами успішної міжкультурної взаємодії. Таким чином, він ідентифікує п'ять основних компонентів цієї моделі:

1) ставлення до іншої культури (наприклад, допитливість, відкритість, зацікавленість);

2) знання (наприклад, знання про соціальні групи в країні ділового партнера, факти про рідну та іноземну культуру);

3) навички інтерпретації та співвідношення (наприклад, здатність перекладати документи представників інших культур, вміння пояснювати і порівнювати їх з власною культурою);

4) навички відкриття та взаємодії (наприклад, здатність здобувати нові знання про культуру іншої країни, вміння користуватись цими знаннями та навичками в умовах комунікації в реальному часі);

5) критична культурна обізнаність/політична освіта (наприклад, здатність критично оцінювати світогляд, діяльність і результати власної та чужої культури). [2]

Сучасна наука пропонує широкий вибір різних способів і методів навчання ефективної комунікації і формування міжкультурної компетентності. Основними методами при підготовці до міжкультурної взаємодії вважають:

- просвітництво (процес придбання знань про етнічну спільноту з бесід, розповідей очевидців або представників різних культурних груп; збір інформації про історію, традиції, державний устрій, особливості етнічної психології тощо; перегляд та обговорення відеоматеріалів);

- орієнтування (швидке ознайомлення студента з основними нормами поведінки, цінностями і переконаннями відповідної культури);

- інструктаж (рецепти поведінки в найбільш важливих випадках);
- тренінг

Серед зазначених методів тренінг вважають найефективнішим методом формування міжкультурної компетентності. У порівнянні з класичними академічними формами організації навчального процесу тренінг значною мірою відповідає специфічним вимогам і труднощам міжкультурного навчання завдяки своїй практичній орієнтованості та інтенсивності. [1]

Отже, міжкультурна комунікативна компетентність стає все більш затребуваною на рівні з вивченням іноземної мови, оскільки вона створює передумови для становлення і розвитку професійної мобільності майбутнього фахівця, знайомить його зі світовими стандартами досягнень і збільшує можливості особистої реалізації.

Список літератури

1. Фопель К. Технологія ведення тренінгу. 2004
2. Byram, M. (1997). Teaching and assessing intercultural communicative competence. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
3. Hall E. T., Hall M. R. Understanding Cultural Differences: Germans, French and Americans. Boston - L. : Intercultural Press, 1990. 224 p

*Науковий керівник: Світлана ПОГОРІЛА,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 81'25:808.51 (043.2)

Олександр МИКОЛАЄНКО

*Відокремлений структурний підрозділ
«Київський транспортно-економічний фаховий коледж
Національного транспортного університету»*

КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Випускники коледжу, фахові молодші бакалаври, стикаються з проблемою недостатньої мовної грамотності. В основному це пов'язано з невмінням логічно та граматно висловлюватися, обґрунтовувати свою точку зору, послуговуватися професійною лексикою і термінологією, вести ділову бесіду або дискусію, готувати виступ. Тому вкрай важливо знайти такий метод навчання, який би сприяв ефективному оволодінню мовою професії. Когнітивно-комунікативний підхід при вивченні української мови за професійним спрямуванням може стати умовою успішного оволодіння мовою професії студентами коледжу.

Комунікативний підхід до вивчення української мови за професійним спрямуванням передбачає моделювання навчального процесу як реального спілкування. Ю.І. Пассов зазначав, що моделювати слід лише базові, принципово важливі, фундаментальні параметри спілкування, до яких належать: індивідуальні особливості комунікативної діяльності суб'єкта спілкування, взаємозв'язок і взаємодія співрозмовників, ситуації як форми спілкування, змістова основа процесу спілкування, система мовленнєвих засобів, засвоєння яких забезпечить комунікативну діяльність у комунікативних ситуаціях, функціональний характер мовленнєвих засобів, евристика тощо.

Під когнітивним методом слід розуміти вміння здійснювати комунікативно-психологічну діяльність, тобто вирішувати мовленнєві та психологічні проблеми за допомогою комплексу дій і розумових операцій.

Основним завданням когнітивно-комунікативного підходу до вивчення української мови за професійним спрямуванням є розвиток мовно-комунікативної компетенції особистості, яка здатна розуміти та вирішувати реальні професійні завдання, виявляючи високий рівень мовної культури.

Інноваційний напрям когнітивно-комунікативної методики потребує нових методів організації та проведення занять, до яких належать нетрадиційні інтегровані заняття, ділові ігри, моделювання типових професійних ситуацій, таких як: бізнес-зустрічі, ділові бесіди, презентації, ділові телефонні розмови, переговори. Такі заняття дають можливість реалізувати когнітивні методи навчання, оскільки створюють умови для розвитку пізнавальної активності, самовираження й самовдосконалення студентів.

Вчені-когнітивісти (В.Карасик, А.Вежицька, Н.Арутюнов, О.Кубрякова) у своїх роботах відстоюють ідею, що знання про світ отримуються через різноманітні структурні форми (схеми, ментальні моделі, поняття) як мовного, так і немовного вираження.

Основним методом вивчення мови в когнітивній методиці є використання тексту як основного джерела інформації, що є важливою частиною комунікації між адресатом і адресантом.

При вивченні української мови за професійним спрямуванням робота з текстом дає змогу визначити завдання на всіх рівнях: повторення мовленнєвознавчих відомостей (визначення типу, стилю мовлення, способів об'єднання речень у межах складного синтаксичного цілого, засобів зв'язку речень у тексті тощо), виявлення термінів, визначення їх виду, будови та групи, знаходження іншомовних слів, добирання до них синонімів-відповідників українською мовою, користування

термінологічними словниками та словниками іншомовних слів, редагування текстів різних типів і стилів мовлення.

Також при роботі з текстом фахового спрямування студентам можна запропонувати завдання на визначення речень, які виражають основну думку тексту; поділ тексту на логічні частини; написання тез до прочитаного; написання анотації; підготовка повідомлення за темою тексту.

Тому для розвитку мовленнєвої культури студентів доцільним є використання під час занять текстів фахового спрямування. Такі тексти дають змогу формувати у студентів навички культури професійного спілкування, розуміти особливості використання мовних засобів і норм літературної мови в професійному спілкуванні, збагачувати словниковий запас термінологічної лексики.

Опрацювання текстів професійного спрямування сприяє розвитку високої мовленнєвої культури, спонукає студентів до пошуку, добору та опрацюванню нової інформації з метою її подальшого використання в майбутній професійній діяльності, підвищує мотивацію студентів, оскільки базується на врахуванні їхніх комунікативних потреб, професійних і когнітивних орієнтирів.

Когнітивно-комунікативний підхід при вивченні української мови за професійним спрямуванням базується на тому, що мова є засобом комунікації, тому вона повинна бути вивчена як така, що допомагає вирішувати конкретні задачі в професійній сфері.

Когнітивно-комунікативний підхід є одним із найбільш ефективних підходів при вивченні української мови за професійним спрямуванням для студентів коледжу.

*Науковий керівник: Світлана ТРОШИНА,
ст. викладач*

УДК 81'25:808.51 (043.2)

Павло ТАРТИЧНИЙ

*Відокремлений структурний підрозділ
«Київський транспортно-економічний фаховий коледж
Національного транспортного університету»*

МОВНИЙ ОСВІТНІЙ ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ

В наш час мовний туризм став важливим інструментом для підвищення мовної компетенції та культурного розвитку особистості. Це відмінний спосіб підвищити свій рівень знання з іноземної мови, отримати

практичний досвід у спілкуванні з місцевими жителями та отримати нові знання про культуру країни, яку ви відвідуєте. У сучасному глобальному світі, в умовах формування економіки знань культурної та академічної інтеграції, підвищуються вимоги до якості освіти та рівня володіння іноземними мовами. Диплом престижного європейського чи американського університету, вільне володіння англійською та іншими мовами міжнародного спілкування відкривають перед молодими людьми перспективи працевлаштування у солідних компаніях та можливості успішного кар'єрного та особистісного зростання. Не дивно, що сьогодні багато студентів прагнуть здобуття якісної освіти в закордонних навчальних закладах, беруть активну участь у програмах міжнародної академічної мобільності, мовних курсах та професійних стажуваннях за кордоном.

Однією з головних переваг мовного освітнього туризму є те, що він дозволяє підвищити рівень володіння іноземною мовою в реальних ситуаціях. Учасники можуть займатися практичними вправами, підтримувати бесіди з носіями мови та використовувати мову у повсякденному житті. Це сприяє поглибленню розуміння мови, розвитку мовленнєвих навичок та впровадженню їх у практику. Наприклад, вони можуть замовляти їжу у ресторані, купувати товари на ринку, знайомитися з місцевими жителями тощо. Це допомагає засвоювати мову більш ефективно, оскільки учасники використовують її у реальних ситуаціях, а не тільки в теорії.

Слід зазначити, що курси для іноземних студентів вже досить давно пропонуються багатьма університетами. У той самий час донедавна навчання іноземних мов не виділялося як окремий напрям туристичної діяльності. Сьогодні ж подорожі, що здійснюються у іншу країну з метою вивчення іноземної мови, є значним сегментом туристичного ринку. Як правило, такі поїздки поєднують у собі відпочинок з навчанням. Характерною тенденцією останніх років є відкриття при університетах літніх мовних шкіл, які пропонують не просто мовні курси, а пакет послуг, що включає навчальні заняття, культурну програму та проживання в студентському гуртожитку. У сучасному світі подорожі з метою вивчення мови стають нормою і користуються все більшою популярністю. Мовно-навчальні тури затребувані серед людей різних вікових груп – від дитячої аудиторії до людей старшого віку. При цьому молодь становить найбільш значну частину учасників освітнього туризму в цілому та мовно-навчального туризму, зокрема.

Під час мовного освітнього туризму можуть виникати різні виклики та проблеми, які можуть бути пов'язані з організацією поїздки, вивченням мови та культурного взаєморозуміння.

Учасникам може бути складно пристосуватися до нового середовища, культури та способу життя, що може призвести до культурного шоку. Для рішення цієї проблеми рекомендується підготуватися до поїздки, вивчаючи культурні особливості країни, в якій відбуватиметься навчання, а також розмовляти з місцевими жителями та іншими учасниками групи.

Учасники можуть мати складнощі зі спілкуванням на мові, особливо в початковій стадії навчання. Для рішення цієї проблеми можна використовувати різні методи навчання мови, включаючи інтерактивні вправи та рольові ігри, а також регулярно практикуватися у спілкуванні на мові.

Мовний освітній туризм може бути високою витратною подією, що може стати проблемою для деяких учасників. Для рішення цієї проблеми можна звернутися до різних фінансових джерел, таких як стипендії, гранти або підтримка від університету.

Слід зазначити, що мовно навчальний туризм є динамічно розвиваючим сегментом міжнародного освітнього туризму, який користується зростаючим попитом у різних категорій споживачів (насамперед, молоді) Мовно навчальний туризм включає поїздки за кордон з метою одночасного вивчення мови та культури обраної країни за допомогою навчання на мовних курсах для іноземців. Результативність мовного навчального туризму досягається за рахунок занурення учасників у мовне середовище, атмосферу і культуру країни мови, що вивчається, тісної взаємодії з носіями мови, можливості вибору навчальних програм з урахуванням можливостей і потреб учнів. Таким чином, мовно навчальний туризм може використовуватися як один з ефективних способів вивчення іноземних мов і культур.

*Науковий керівник: Тетяна ЄРМОЛЕНКО,
ст. викладач*

УДК 81'25:808.51 (043.2)

Анна ТИТЕНКО

*Відокремлений структурний підрозділ
«Київський транспортно-економічний фаховий коледж
Національного транспортного університету»*

ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Зміни в житті та свідомості суспільства ХХІ століття, мінлива політична ситуація потребують пошуку нових шляхів формування

особистості висококваліфікованого фахівця в галузі туризму, який готовий працювати в мультикультурному середовищі.

Туризм може бути дієвим засобом міжкультурної взаємодії, оскільки він дозволяє людям з різних країн спілкуватися, ділитися досвідом та знаннями, взаємодіяти та вивчати здобутки й традиції інших народів. Крім розважальної він виконує культурно-просвітницьку та освітню функції. Подорожі сприяють розвитку толерантності та поваги до інших культур, а також допомагають зменшити стереотипи та негативні уявлення. Взаємодія з представниками інших національностей може допомогти людям збагатити свої знання та погляди на світ. Крім того, туризм забезпечує економічний розвиток та допомагає зберігати культурну спадщину відвідуваних країн. Він стимулює розвиток малого та середнього бізнесу, а також сприяє створенню нових робочих місць та залученню інвестицій у розвиток туристичної інфраструктури. Але туризм виконує ще одну важливу функцію, він є засобом міжкультурного спілкування.

Міжкультурна комунікація є невід'ємним фактором туризму та міжнародної туристичної діяльності. З іншого боку, туризм був і є важливою формою міжкультурного контакту, оскільки він допомагає різним народам досягти взаєморозуміння та виявляє унікальність кожної особистості. Отже, його можна вважати формою міжкультурних контактів та засобом збагачення культур, що зберігає культурну самобутність при пошуку культурної єдності.

Міжкультурна комунікація є важливим аспектом в туристичній індустрії, оскільки вона допомагає побудувати взаєморозуміння між туристами та місцевими жителями з різних культур. Для того, щоб комунікація була успішною, необхідно враховувати культурні особливості та традиції країн, які беруть участь у взаємодії. Основною метою міжкультурної комунікації в туристичній індустрії є забезпечення позитивного та комфортного досвіду для туристів, забезпечення взаєморозуміння та запобігання непорозумінням через культурні різниці.

Засоби, які використовуються для забезпечення міжкультурної комунікації в туристичній індустрії, охоплюють

- мову, яка забезпечує ефективну комунікацію та зменшує ризик непорозумінь через мовні бар'єри;
- культурну чутливість – розуміння культурних особливостей та традицій сприяє комфортному та приємному спілкуванню;
- взаємодію з місцевими жителями та вивчення їхніх традицій, що допомагає краще розуміти країну та її культуру.
- толерантність та повагу – розуміння та прийняття культурних різниць забезпечує гармонійну міжкультурну взаємодію.

Форми міжкультурної взаємодії можуть бути різними й залежать від контексту та мети взаємодії. Ось декілька прикладів:

– культурний обмін - це форма міжкультурної взаємодії, де люди обмінюються інформацією та досвідом, пов'язаним з культурою своєї країни. Це може бути організовано як заходи з обміну між молоддю, студентами або іншими групами;

– міжкультурна комунікація - це форма взаємодії, де люди з різних культур спілкуються один з одним. Це може бути як особисте спілкування, так і комунікація через різні канали, наприклад, електронна пошта, соціальні мережі та інші;

– міжкультурна освіта - це форма взаємодії, де люди вивчають культури інших країн. Це може бути організовано як курси іноземної мови, лекції про культуру тощо;

– міжкультурна співпраця - це форма взаємодії, де люди з різних культур працюють разом над спільним проектом або завданням. Це може бути організовано як міжнародні проекти, бізнес-співпраця та інші;

– туризм – це форма взаємодії, де люди подорожують в інші країни з метою пізнання та дослідження різних культур. Це може бути організовано як індивідуальний туризм або групові тури.

Міжкультурне спілкування може бути потужним інструментом сприяння миру та взаєморозуміння між різними націями та громадами. Розвиваючи стосунки та сприяючи взаєморозумінню, туризм може зіграти певну роль у зменшенні напруженості та конфліктів між різними культурами.

*Науковий керівник: Марина ДИКУН
викладач вищої категорії*

UDC 821.111-311.4.09 (043.2)

Oleksandra HARMASH

Arnold Hill Academy, Nottingham, UK

LINGUOCULTURAL TYPE “DANDY” IN OSCAR WILDE’S NOVEL “THE PICTURE OF DORIAN GREY”

The linguistic and cultural type of “dandy” is clearly reflected in the linguistic consciousness and fiction of the English people. According to the Cambridge Dictionary, dandy is a man, especially in the past, who dressed in expensive, fashionable clothes and was very interested in his own appearance [1]. In the novel we are analyzing, a dandy is a person who not only pays great attention to aesthetics and manners, style of dress, but also emphatically neglects bourgeois forms of ethics. The attitude towards the dandy is fixed in the

linguistic consciousness and embodied in the semantics and pragmatics of various linguistic signs that reveal the specifics of the English national character. The purpose of creating this type was a kind of challenge to the society of the late Victorian period, which consisted in the desire to destroy the stagnant way of life.

The purpose of our study is to identify the most important conceptual features of the “dandy” type in English linguistic culture and to describe the most typical figurative and perceptual characteristics of this type based on the material of Oscar Wilde’s novel “The Picture of Dorian Gray”.

The phenomenon of dandyism arose as part of the Art Nouveau project in England at the turn of the 19th and 20th centuries. It is the “English version” of dandyism that is usually considered as a classic, not yet modified by new events and not yet having acquired new meanings. The most important factor in the formation of dandyism was the democratization of society, which in turn led to the democratization of the male costume. Triviality and the desire to “be like everyone else” are opposed by the dandy with an active desire to stand out, to be remembered, rather free relationships in marriage are preferred to family values, religiosity – indifference to the church, the desire for hoarding, frugality – demonstrative wastefulness [3].

The novel has become a kind of dandy manifesto. Oscar Wilde was a prominent dandy of his time, which implied impeccable taste, sense of humor and the ability to present himself. His style is a celebration of individuality and a celebration of selfishness. Wilde, reflecting in his aesthetic views the duality characteristic of the petty-bourgeois consciousness in the conditions of imperialist reaction, mourned the decline of beauty in contemporary society, but saw only one way out for art – to oppose reality with a world of beautiful fiction. Sharp irony, the ability to capture the real contradictions of life in well-aimed paradoxes, a brilliant command of dialogue, sensitivity to the word, and the classical simplicity of the phrase ensured his success and posthumous fame.

The protagonist of Dorian Gray is a real dandy: his appearance, behavior, and clothes challenge society. Dorian's appearance is discussed already in the first pages of the novel by Lord Henry: “...this young Adonis, who looks as if he was made out of ivory and rose-leaves. Why, my dear Basil, he is a Narcissus, and you—well, of course you have an intellectual expression and all that” [2, p.2].

The highest demands are placed on the beauty of a dandy. He should be handsome like Adonis and Narcissus, that is, like a Greek god; his skin should be the color of ivory. A real dandy must be a connoisseur of everything beautiful, surround himself with beautiful things and have a certain passion for them. Dorian Gray's fascination with gems is depicted as follows: “He loved the red gold of the sunstone, and the moon stone’s pearly whiteness, and the broken rainbow of the milky opal” [2, p. 76].

In addition, the dandy has a passion for the exotic. This exoticism begins already in the first paragraph: “He procured from Paris no less than nine large-paper copies of the first edition, and had them bound in different colors, so that they might suit his various moods and the changing fancies of the nature over which he seemed, at times, to have almost entirely lost control” [2, p. 72].

Thus, the emergence of the phenomenon of dandyism was largely a reaction to changes in the socio-cultural reality, for example, the processes of democratization and urbanization, which are directly related to the transition to a modern society. As a result, the image of the dandy, both in literature and in life, became a recognizable image of that time, an image whose purpose was to challenge the society of the late Victorian period, which consisted in the desire to destroy the stagnant life and the usual perception of the English gentleman of the late 19th century.

The conceptual characteristics of the dandy type include: clothing, which should always be elegant, but not noticeable, speech, which should be filled with short aphorisms and “sharp words”, the principle of “noticeable invisibility”, when pomp and pretentious luxury left the men's suit, and the only “noticeable” detail that dandies could afford was a pin for a scarf or tie, unexpected actions, the desire to surprise more than please.

References

1. Cambridge Dictionary. – Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/dandy>
2. Wilde O. *The Picture of Dorian Gray* / O. Wilde – Penguin Books, 1994.
3. Барбе Д'Оревиљи Ж. А. О дендизме и Джордже Браммеле: Ессе / Ж. А. Барбе Д'Оревиљи. 2000. – 208 с.
4. Лаглант Жак де. Оскар Уайльд, или правда масок / Ж. де Ланглад ; пер. В. И. Григорьев. Палимпсест, 1999. – 326 с.

*Scientific supervisor: Tetyana HARMASH,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC (043.2) 339.542. 2 (043.2)

Illia GUD

National Aviation University, Kyiv

DEFINITION AND FUTURE PROSPECTS OF VIRAL MARKETING

The future of viral marketing lies in the development of innovative and socially responsible campaigns that prioritize consumer trust and engagement.

Viral marketing, while a highly effective means of spreading brand awareness and generating sales, also has the potential to perpetuate negative or

harmful messages if not carefully managed. Additionally, as more consumers become aware of the tactics used in viral marketing campaigns, they may become desensitized or resistant to these efforts. The challenge for marketers is to find new and innovative ways to make a lasting impact on consumers without sacrificing ethics or risking backlash. Furthermore, the rise of social media and the ever-increasing demand for authenticity and transparency among consumers means that the future of viral marketing will need to focus on building trust and fostering genuine engagement, rather than simply going viral for the sake of publicity.

In order to achieve these goals, viral marketing strategies will need to leverage emerging technologies and platforms, such as virtual and augmented reality, artificial intelligence, and personalized content, to create immersive and interactive experiences that resonate with consumers. Marketers will also need to prioritize transparency and authenticity by being upfront about their goals and intentions, and by engaging in meaningful conversations with their audience.

Another key issue facing viral marketing is the need to balance the desire for viral success with the legal and ethical constraints surrounding data privacy, intellectual property, and other legal considerations. As viral marketing campaigns often rely on user-generated content and other forms of public participation, it can be difficult to navigate the legal landscape and ensure that all parties involved are protected.

Overall, the future of viral marketing is both promising and challenging. As technology continues to evolve and consumer preferences shift, marketers will need to adapt their strategies and find new ways to create meaningful and engaging content that resonates with their audience. By prioritizing transparency, ethics, and innovation, however, it is possible to create viral marketing campaigns that not only drive sales and brand awareness, but also contribute to a positive and responsible marketing landscape.

Additionally, viral marketing also faces the challenge of overcoming the potential negative effects of viral campaigns. Viral content can spread quickly and unpredictably, and sometimes the message or intention behind the content can be misunderstood or misconstrued. In some cases, viral campaigns can lead to backlash or negative publicity, causing damage to a brand's reputation or image. Marketers must carefully consider the potential risks and rewards of viral marketing and take steps to mitigate any negative consequences that may arise.

In my opinion, to address these challenges, marketers should prioritize creating content that is both innovative and socially responsible, while also prioritizing transparency, ethics, and consumer engagement. This can be achieved by leveraging emerging technologies, such as virtual and augmented reality, and personalized content, as well as being upfront about the goals and intentions of the campaign. By taking these steps, marketers can create viral

marketing campaigns that not only drive sales and brand awareness but also contribute to a positive and responsible marketing landscape.

*Scientific supervisor: Svitlana DYSHLEVA,
PhD in Philology, Associate Professor*

UDC (043.2) 336.743. 4 (043.2)

**Oleksii KRASUTSKIY,
Artem KHYMYCH**

National Aviation University, Kyiv

LEGALIZATION AND REGULATION OF CRYPTOCURRENCY

In recent years, cryptocurrencies have become increasingly popular. Cryptocurrency is a kind of digital currency, whose internal units of payment are accounted for by a decentralized payment system, it has no internal or external administrator or any of its analogues, and works in a fully automatic mode. However, it begs the question, how legal and regulated is it?

For 2021, the global volume of major cryptocurrency transactions grew almost 7 times to a record \$16 trillion. The number of people who own cryptocurrency for the past year grew by more than a third, and according to various estimates, ranges from every 16th to every 10th adult inhabitant of the planet. There are nearly two hundred crypto-exchanges with more than 13,000 cryptocurrencies of all kinds.

In 2021, the rapidly growing cryptocurrency market became one of the most discussed topics among regulators. And on February 16, 2022, the Financial Stability Board published a report recognizing that the growth rate of this sector poses a threat to global financial stability, and called on regulators to take preemptive action.

As far as we're concerned, cryptocurrency regulation is a relatively new phenomenon, and different countries have begun to take steps to regulate it at different times and at different scales.

One of the first states to take steps to regulate cryptocurrencies was Japan. In April 2017, Japan passed a cryptocurrency law that established legal status for Bitcoin and other cryptocurrencies and defined the rules and requirements for their exchange and storage. But we would like to point out, the legal status of cryptocurrencies still varies from country to country and region to region, and regulation in this area is still evolving.

In addition, the United States Securities and Exchange Commission (SEC) has increasingly played a critical role in regulating the cryptocurrency market, which has witnessed exponential growth in popularity among investors. Cryptocurrencies, such as Bitcoin and Ethereum, are known for their volatility,

and the lack of regulatory framework around them has raised concerns about fraud and other risks associated with the market.

To address these concerns, the SEC has taken an active role in regulating the cryptocurrency market. The agency declared some cryptocurrencies to be securities in 2017, which meant that companies issuing such cryptocurrencies had to comply with the same regulations and laws as traditional securities. This move ensured that investors receive appropriate information and that such companies register with the SEC. Furthermore, the SEC has taken action against companies that have been involved in fraudulent activities related to cryptocurrencies. In 2018, the agency initiated a crackdown on initial coin offerings (ICOs), which are similar to initial public offerings but involve the sale of digital tokens instead of traditional securities. Many of the ICOs were found to have engaged in securities law violations and fraudulent activities, leading to enforcement action against several companies. However, the SEC's involvement in the cryptocurrency market has been met with some controversy. As we know, some proponents of cryptocurrencies argue that the agency's regulation stifles innovation and growth in the market. Others believe that the SEC's oversight is necessary to protect investors and ensure the long-term viability of the cryptocurrency market. As the cryptocurrency market continues to evolve, the SEC's role is likely to become even more critical. The agency's actions will shape the market and determine whether cryptocurrencies become a mainstream investment opportunity or remain a niche asset class.

We think, these are only small steps towards legalization and regulation of cryptocurrencies, because transfers are very difficult to trace and determine the identity of the wallet owner, most internet scammers use it for illegal transactions, payment transfers, etc. Cryptocurrencies are the main payment method in dark net, and we all know what a dark net is.

That is why, in our opinion, we need a package of norms regulating all aspects of cryptocurrency circulation — issuance, mining, exchange. These norms can be included in the form of a separate law on digital currency. But at the moment, such a law is either in the process of development, or is not being implemented, and cryptocurrency remains both a haven for fraudsters and illegal turnover of funds, and ordinary people who store or invest in it in the hope of profit.

*Scientific supervisor: Svitlana DYSHLEVA,
PhD in Philology, Associate Professor*

UDC (043.2) 339.542. 2 (043.2)

Iryna CHECHOTKINA
Khrystyna MALUKHINA
National Aviation University, Kyiv

THE INFLUENCE OF INTERNATIONAL INVESTMENTS ON THE ECONOMY OF UKRAINE

We want to raise a rather important topic in the economy. What is international investment and what place do they occupy in the economy of Ukraine, and not only Ukraine? Over the past time periods, investments have begun to play a special role in the life of any country in the post-Soviet period. When there are funds, they can be invested in fixed assets or in working capital, and if the products have a sufficient market, then you can live quite respectably even in an unstable economy. But where to find funds at a time when there is such weak stability both in the economy and legislation? According to the definition, investors have money, but most of them are located abroad, where financiers play by their own rules. They are ready to invest only in those projects that will bring them the greatest benefit. The study of the problem of investing in the economy has always been the focus of economic thought. This is due to the fact that investments touch the deepest foundations of economic activity, determine the process of economic growth as a whole. In modern conditions, they are the most important means of ensuring the conditions for overcoming the economic crisis, structural changes in the national economy, the growth of technological progress, and the improvement of quality indicators of economic activity at the micro and macro levels. We can assume that the intensification of the investment process is one of the more reliable mechanisms of socio-economic transformations. The current situation of economic development in Ukraine is very difficult. Among the totality of reasons that contributed to the economic crisis and keep Ukraine on the trajectory of economic growth, perhaps the most important is low investment activity. Since 1991, GDP has almost halved.

At the same time, the absolute majority of reproductive resources barely cover the physical wear and tear of the production apparatus, and there is practically no net accumulation (increase in fixed capital). This trend is closely related to the phenomena of an annual drop in capital investments, a constant decrease in budget financing of the national economy. In ensuring the exit of the economy from the crisis and its stable development, a scientifically based investment policy of the state plays a decisive role. It determines the real sources, directions, structure of investments, carries out rational and effective

measures for the implementation of national, regional and local socio-economic and technological programs, reproduces processes at the macro- and microeconomic levels. At the same time, the state should create a favorable investment climate in order to attract more, along with domestic, foreign investors on a mutually beneficial basis. It is well known that the effective reform of the economy of any country, its structural transformation with a qualitative renewal of commodity production, market and social infrastructure is unthinkable without appropriate investment, that is, without proper investment.

In our opinion without reliable investments, it is impossible to ensure the creation and introduction of the latest technologies, systems of modern organization and management of commodity production and marketing of products, development of market infrastructure, informatization of society, etc. These are the fundamental foundations for ensuring the competitiveness of national commodity production, without which there can be no successful integration of our country into the European Community. Complex reproductive processes occur exclusively on the basis of investment. The more active it is, the faster the rate of reproduction and the effectiveness of market transformations.

In addition, investments make it possible to introduce scientific and technical achievements into production and, on this basis, to ensure the growth of GNP, labor productivity, real income per capita, as well as to solve many social problems. Studies have established a direct relationship between the growth rate of GNP and investments, because the competitiveness and pace of development of the enterprise are determined by investments. Without them, an enterprise of any form of ownership is doomed to bankruptcy. Therefore, in developed countries, serious attention is paid to investment activities. Public administration bodies in these countries use a wide range of methods to stimulate it.

*Scientific supervisor: Svitlana DYSHLEVA,
PhD in Philology, Associate Professor*

UDC 336.743.4 (043.2)

Elyzaveta PYLYPETS

National Aviation University, Kyiv

NFT AS A RATIONAL PATH OF ECONOMIC EVOLUTION

The emergence of new types of cryptocurrencies in the modern world does not surprise anyone now. Although their legal status in many states is not fully regulated, over the past few years their popularity has increased significantly, and more and more companies are starting to think about issuing their own cryptocurrency. Guided by these arguments, in 2017, the Ethereum company

---

presented the NFT technology, which was breakthrough for that time, on the market of electronic assets.

The Non Fungible Token is a technology primarily used to tie copyrights to digitally convertible works of art. Its fundamental difference from other types of tokens is non-fungibility; if, for example, 1 bitcoin is equal in value to another 1 bitcoin, then two NFTs are completely different works of art, they cannot be faked, replaced, divided or changed in any way. All information about the author of the token, the buyer and all transactions with them is securely stored in the blockchain. It is worth noting that the buyer of nft does not automatically become the copyright holder, but only acquires some part of the rights with the permission of the original author of the token. Thus, Twitter founder Jack Dorsey sold his first tweet for \$2.9 million, and artist Mike Winkelmann received a record \$69 million for his NFT painting, becoming the first artist whose NFT token was sold at auction. It would seem that the very idea of perpetuating works of art on the Internet and giving everyone the opportunity to have in their virtual collection a real “Black Square” by Malevich or an album of their favorite band is quite promising, but only at first glance.

The main problem with NFTs is copyright. To begin with, it is worth mentioning that various marketplaces are used to create NFTs - for example, OpenSea, Rarible, Niftygateway and SuperRare services, where anyone can create a token. When creating it, the user can take the public link of the image uploaded to the server by someone else and add it to the metadata of the token, or upload the image to the server using the platform and use the resulting link in the metadata.

Thus, it turns out that in order to create a token, there is no need to own intellectual rights to an object that is uploaded to the blockchain, which allows anyone to monetize the work of authors, neglecting copyright. And although this item is prohibited by the rules of the above services, in reality, an already created token cannot be removed from the marketplace, it is only limited, for example, in advertising and promotion. This situation is especially dangerous for those whose work was originally uploaded to the Internet. Thousands of artists and other content makers on Twitter have already suffered from the influx of NFT bots: for example, anyone can leave the @tokenizedtwits bot tag with the Eth wallet number in the comments under the original content, leaving a request to tokenize a tweet in this way, which allows you to subsequently monetize it by selling it to other people without the permission of the creator.

Of course, the author of a tweet, with the ability to prove ownership of intellectual property rights, can send a request to remove the token with his creativity from the marketplace, but no one will return the money earned by the "scammer" from the sale of his copies of creativity. Obviously, the creation of NFT itself is not a way to register some kind of digital rights. The creator of the

token has no rights to the copyright object itself, just because he created it. Third parties, when buying tokens on various marketplaces, also do not acquire any rights to the content itself, unless the parties expressly agree otherwise in the accompanying documentation - which is rarely recorded in practice, especially with regard to the works of little-known authors. Is there an optimal solution to this problem today? No, for a number of reasons. Firstly, even in the USA and the most developed blockchain countries in Europe, the conditions for using cryptocurrencies that appeared in the early 2010s, which have already become popular all over the world, such as bitcoin, are not fully regulated at the legislative level. From this follows the second problem - the novelty of the technology itself. Modern legal support of the Internet is simply not able to find an ideal option for using copyright content while maintaining the monetization of only the original work. Ideally, the platforms themselves that host content should verify that users have intellectual property rights to any information, whether it be a picture or a photograph, before use. But at the moment this situation is only a utopia.

However, I would like to mention that NFT has great economic potential. For example, recently experts predict that in the future people will be able not only to pay using cryptocurrencies and NFTs, but even to take out loans. But now the only platform where you can get a loan secured by NFT is NFTfi.

Over time, more and more artists and innovators will use these tokens for their unique properties and, in turn, extend them in new ways. One thing must be admitted, even with all the above caveats, the Non-Fungible Token remains a working tool, used by both venture capitalists and genuine content creators, those who intend to draw attention to their business on the wave of hype, and scammers who will sell easily something that does not belong to them. Therefore, the transformation of NFT into something more than what it is now is a completely rational path of economic evolution.

*Scientific supervisor: Svitlana DYSHLEVA,
PhD in Philology, Associate Professor*

UDC 336.743.4 (043.2)

Andrii STRILCHUK
National Aviation University, Kyiv

THE ROLE OF ENGLISH TERMINOLOGY IN MODERN SWEDISH SCIENTIFIC LANGUAGE

The article examines the role of English terminology in modern Swedish scientific language, as well as its influence on different areas of Swedish

---

academic communities. The influence of borrowed English terminology is an important issue, that is discussed by scholars at all levels of education in Sweden.

Key words: *English terminology, Swedish language, academy, cooperation, dissertation, domain, main language, exchange, native language.*

English language is the lingua franca of international scientific community. The importance of English language in Swedish academic environment has increased greatly in the last decade, and it may continue to grow further. It is a question that has been debated in recent years of what role should English language have in Swedish scientific environment.

In the proposal 'Best language - a unified Swedish language policy' it was emphasized that in the subjects of dissertations, where Swedish language was traditionally main language of use, English language can be used to an increased extent. However, Best Language also states that Swedish language should be main language in Sweden and that "Swedish should be a complete and community-supporting language" [1]. Linguists put some warning voices about the possibility of increased use of English, that it can make a use of English, to put it drastically, 'dumber'. When it comes to education of English, universities need to critically reflect on what the English-language teaching means for the quality of the education. If it about Swedish teachers teaching Swedish students in half-decent English, there is a risk that Swedish students studying English will not have the same knowledge as those, who are taught by native speakers [5].

Among some natural scientists, there is a concern that Swedish may become unusable within their disciplines in the foreseeable future. That question of how to insert good English into Swedish science, but also how to develop Swedish as science language is denominated to be of decisive importance for Sweden's future as a scientific nation.

Sigbrit Franke states that it is not possible to treat research and postgraduate education separately from undergraduate education, as students are PhD students and researchers tomorrow. She asks the question whether Swedish and English can exist in parallel within the academy, or whether the spread of English can only be an appendage of Swedish. She emphasizes on the risk of so-called domain losses, i.e., that Swedish cannot be used in certain subjects because adequate terminology has not been developed yet in such subjects [3].

Professor Philip Shaw, active at Stockholm University and the Royal Institute of Technology, discusses in his contribution English as a lingua franca in general and as an international scientific language. His approach is anything but purist. He states that it is natural that English acquires grammatical forms and pronunciations others than natural ones, but he concludes that English language should remain very similar to its original forms. There are also strong

reasons for maintaining a Swedish scientific language. The Swedish terminology must not disappear, and Swedish needs to be used continuously throughout universities. In the investigation 'Mål i mun', a collaboration between universities and the terminology-oriented language care was proposed. Such cooperation can be discussed further as another reasonable step for the universities where it has not been adopted yet. This program makes it mandatory for all dissertations written in languages other than Swedish to contain a full Swedish summary. In addition to this, one could also demand a scientific presentation in Swedish [6].

Although, an extensive use of English in higher education favors internationalization as students and researchers are given access to a wider range of literature, exchange programs and an international labor market. They also get increased opportunities to use and contribute to the English-speaking international scientific community in their fields of study. Therefore, there is a need for increased awareness and internal debate about language issues at the higher education institutions. Many universities have already developed, or are in the process of developing, language policies, where there are special groups that deal with language issues so that different types of language care have been established at universities.

According to a survey study that is reproduced in the state investigation 'Mål i mun', many students have gaps when it comes to Swedish terminology in their field of study. Teachers also often complain that the students cannot express themselves in good scientific Swedish. In research, a lack of Swedish technical language and expressiveness also means that it may be more difficult to reach the public with research results [6].

Regardless of the difficulties and risks that exist, linguists do not believe that the trend can or even should be reversed, and many agree that it may be more efficient to make the best of the situation and, as far as possible, ensure that Swedish and English can function as parallel scientific languages.

References

1. Antonsson, A. (2004), Svenska, engelska och akademiska. Sju doktoranders syn på samspelet mellan svenska och engelska på högskolan. Examensarbete vid Institutionen för nordiska språk, Stockholms universitet. Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik. Regeringens proposition 2005/06:2.
2. Bäcklund, Ingegerd (1995), "Professional Revision of Academic Texts". I: Gunnarsson, Britt-Louise & Bäcklund, Ingegerd (red.), Writing in Academic Contexts. Uppsala Universitet: Uppsala: TEFA 11
3. Franke, S., Rosengren, P-G., 2004. "Språkindresset har minskat katastrofalt". Debattartikel i Göteborgs-Posten den 12 januari 2004

4. Nationalencyklopedin på Internet
http://www.ne.se/jsp/notice_board.jsp?i_type=1

5. Nordiska ministerrådet (2002), Engelska språket som hot och tillgång. TemaNord 2002:561

6. Svenska språknämnden (2002), Yttrande över betänkande av Kommittén för svenska språket, "Mål i mun. Förslag till handlingsprogram för svenska språket" (SOU 2002:27)

7. Svenska språknämnden (2005), Språkriktighetsboken. Stockholm: Norstedts akademiska förlag; Skrifter utgivna av Svenska språknämnden, 93

8. В. Кульчицький, А. Стрільчук. Англiцизми у шведській мові: соціально-історичний аналіз // Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія» – 2021. №48. – С. 76–85. <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2021.48.10>

9. Кульчицький В. І., Стрільчук А. І. Англійські запозичення у шведській мові: загальний огляд проблеми / Віктор Іванович Кульчицький, Андрій Ігорович Стрільчук // Закарпатські філологічні студії. – 2021. – Т. 1, № 19. – С. 155–159. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54373>

*Scientific supervisor: Victor KULCHYTSKYI,
PhD in Philology, Associate Professor*

UDC 336.743.4 (043.2)

Nastya BYK

National Aviation University, Kyiv

PECULIARITIES OF TRANSLATING IDIOMS FROM ENGLISH INTO UKRAINIAN

Idioms are expressions in English that have figurative meanings conventionally understood by native speakers. They are phrases or expressions that are unique to a language and are often used in everyday conversation. English is known for its rich use of idioms, and Ukrainian is no exception, but translating English idioms into Ukrainian requires careful consideration of the differences between the two languages [1, с 34]. To accurately convey the meaning of English idioms in Ukrainian, there are several ways to approach the translation process.

One way to translate idioms from English into Ukrainian is to find an equivalent expression that conveys a similar meaning [3, с 163]. This can involve finding an existing Ukrainian idiom that has a similar meaning to the English idiom, or creating a new idiom that conveys the same meaning. For

example, the English idiom "to kill two birds with one stone" can be translated into Ukrainian as "застрелити двох зайців одним пострілом", which means to achieve two things with a single action [4].

Another approach is to translate the individual words in the idiom, while keeping the figurative meaning intact. This can involve finding words in Ukrainian that have similar connotations to the words in the English idiom. For example, the English idiom "to be in hot water" can be translated into Ukrainian as "бути у гарячій воді", which retains the idea of being in trouble, even though the literal translation is different [4].

When translating idioms, it is important to consider the cultural context of both the source and target languages [2, с 23]. English idioms often have their roots in British or American culture and history, and may not have an equivalent in Ukrainian culture. This can require additional explanation or contextualization to ensure that the meaning is properly conveyed. For example, the English idiom "to have a chip on one's shoulder" means to be easily offended or to have a chip on one's shoulder, but this idiom may not make sense in Ukrainian culture [4]. In this case, the translator may need to provide additional explanation to convey the same meaning in Ukrainian. For example, the English idiom "break a leg" is commonly used to wish someone good luck, but the literal translation into Ukrainian would not convey the same meaning [4]. In this case, the translator must find an equivalent expression in Ukrainian that has the same cultural significance.

Another peculiarity of translating English idioms into Ukrainian is the use of gender in some expressions [2, с 25]. English idioms are often gender-neutral, but in Ukrainian, the gender of the subject may be important. For example, the English idiom "to let the cat out of the bag" means to reveal a secret, regardless of the gender of the subject [4]. However, the Ukrainian equivalent "випустити kota з мішка" uses a masculine noun "кіт" (cat), which means that the subject is male. If the subject is female, the equivalent expression would be "випустити кицьку з мішка". It is also important to consider the grammatical and syntactical differences between English and Ukrainian. English idioms may use different parts of speech or word order than their Ukrainian equivalents. This can require adjustments to the translation to ensure that the idiom is grammatically correct in Ukrainian.

Additionally, idioms can be difficult to translate because they may use metaphorical language that does not exist in the target language [2, с 28]. For example, the English idiom "to let the cat out of the bag" means to reveal a secret, but the metaphorical language used in the idiom may not make sense in Ukrainian [4]. In this case, the translator may need to find an equivalent Ukrainian idiom that conveys the same meaning.

In conclusion, translating English idioms into Ukrainian can be challenging due to the cultural connotations, language specificity, and metaphorical language used in idiomatic expressions. To ensure accurate translation, the translator must consider the cultural context of both languages and find equivalent expressions or translate the figurative meaning of the idiom rather than the literal words. Despite the challenges, translating idioms can be a rewarding task that helps to bridge the gap between different cultures and languages.

Список літератури

1. Бобко, Н. О. Особливості перекладу англomовних фразеологізмів українською мовою / Н. О. Бобко // Мовознавство. – 2015. – № 1 (78). – С. 34-39.
2. Жуковський, І. С. Теоретичні основи перекладу ідіом з англійської мови українською. Мовознавство, 2018, Т. 5. С. 23-30.
3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу / І. В. Корунець. – К.: "Вища школа", 1986. –173 с
4. Collins Dictionary URL: <https://www.collinsdictionary.com/> (дата звернення: 26.02.2023).

*Scientific supervisor: Yevhen IVANOV,
Senior Lecturer*

УДК 811.111 (043.2)

Катерина ЗІНЧЕНКО

Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СИНОПТИЧНИХ ТЕРМІНІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ

Прогноз погоди – це один із типів інформаційних повідомлень, який створюється у результаті складання науково-обґрунтованих передбачень про майбутнє стану погоди в певному населеному пункті чи регіоні та певний період [1].

Для успішного перекладу синоптичних термінів необхідна висока кваліфікація перекладача та глибоке розуміння фахової термінології. Лексику на тему опадів можна розділити на лексику, пов'язану з рідкими/змішаними опадами, та лексику, пов'язану з твердими опадами.

Тобто, для рідких та змішаних опадів використовується, наприклад, наступна лексика: *rain* (англ.) - *Regen* (нім.) - *дощ* (укр.), *snow* (англ.) - *Schnee* (нім.) - *сніг* (укр.), *sleet* (англ.) - *Schneeregen* (нім.) - *мокрый сніг*

(укр.), *drizzle* (англ.) - *der Nebel* (нім.) - *мряка* (укр.). Для позначення твердих опадів використовується даний вокабуляр: *hail* (англ.) - *Der Hagel* (нім.) - *град* (укр.), *snow pellet* (англ.) - *Schneegraupel* (нім.) - *сніжна крупа* (укр.), *freezing rain* (англ.) - *Der Eisregen* (нім.) - *льодяний дощ* (укр.).

Важливою частиною прогнозу погоди є зазначення температури. Прогнози зазвичай показують мінімальну температуру вночі та максимальну температуру вдень або незвичайну зміну на п'ять і більше градусів за півдня. Коли використовуються терміни "збільшення" ("нагрівання") або "зменшення" ("охладження") або "збільшення (зменшення) морозу (тепла)", прогнозоване значення температури може позначатися простим числом з префіксом "до", наприклад: *temperatures rising to...* (англ.) - *die Temperaturen steigen auf...* (нім.) - *температура підніметься до...* (укр.), *the temperature will decrease* (англ.) - *Die Temperatur wird sinken* (нім.) - *температура зменшиться* (укр.).

Отже, специфіка перекладу синоптичних текстів полягає у її відповідній, тематичній лексиці. Задля правильного перекладу слід використовувати словники, адже у метеорологічному тексті знаходимо лексику для всіх типів опадів (мокрі, тверді, змішані тощо), дані про температуру, швидкість і напрямок вітру, день тижня, географічні назви тощо. При перекладі слід враховувати не тільки лексичні особливості мов, а й культурні та географічні особливості країн, де вони використовуються

Список літератури

1. Углова Н. Г. Расчет времени в выпусках новостей и прогноза погоды: URL:

<https://publications.hse.ru/mirror/pubs/share/folder/vxyo6bqv80/direct/72909636>

2. Wetter Berlin 16 Tage Trend [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.wetter.com/wetter_aktuell/wettervorhersage/16_tagesvorhersage/deutschland/berlin/DE0001020.html#

3. AccuWeather, London [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.accuweather.com/en/gb/london/ec4a-2/weather-forecast/328328>

4. Погода у Києві [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ua.sinoptik.ua/%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0-%D0%BA%D0%B8%D1%97%D0%B2>

*Науковий керівник: Жанна ІВАНОВА,
старший викладач*

УДК 811.111 (043.2)

Вероні́ка ВЕРХОВА

Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Фразеологізми – це невід’ємна частина кожної мови, що найповніше передає культурні особливості певного народу, його традиції та спосіб життя протягом усієї історії існування держави. В німецькій мові ідіоми не стали винятком.

Вперше на особливості деяких мовних сполук лексикографи звернули увагу ще в XVI-XVII століттях. З того часу почалися й спроби класифікувати фразеологічні одиниці німецької мови.

Найбільш відомі класифікації фразеологізмів Е. Аґріколи, І. Чернишової, А. Роткегель, Г. Пермякова. Автори по-різному визначають належність груп словосполучень до фразеологізмів та ступінь стійкості сполук [1].

Деякі німецькі вчені в дослідженні фразеологізмів рідної мови опиралися на праці вченого В. Виноградова. Наприклад, Р. Клаппенбах класифікує фразеологічні одиниці за семантичним та структурним принципами і виділяє три групи, аналогічні до класифікації В. Виноградова: ідіоми, фразеологічні єдності та фразеологічні сполучення. Структурно вона поділяє фразеологізми на п’ять типів, а саме на дієслівні групи, атрибутивні сполучення, адвербіальні групи, парні сполучення та синтаксичні шаблони.

Класифікацію Р. Клаппенбах за структурним принципом розширив В. Фляйшер. Він розрізняє наступні типи фразеологізмів: субстантивні (іменникові), ад’єктивні (прикметникові), адвербіальні (прислівникові) та вербальні (дієслівні).

В. Шмідт запропонував класифікацію за сферами виникнення фразеологізмів у зв’язку з розкриттям етимології окремих фразеологічних одиниць, виокремивши такі типи: фразеологізми селянського побуту, з мови мисливців, з життя ремісників, з солдатського жаргону, із сфери ігор та музики.

Ще одна класифікація фразеологізмів, подана у праці «Deutsche Sprichwörterkunde», належить Ф. Зейлеру. Вчений виокремлює наступні типи фразеологічних одиниць: прислів’я, літературні варіанти прислів’їв – афоризми, сентенції, приказки, парні словосполучення та крилаті вислови [2].

Для перекладознавства важливою є класифікація фразеологізмів за

ступенем їх перекладності, де можна виділити три групи: фразеологізми, до яких існують точні та дослівні відповідники в мові перекладу (наприклад, *alles in Butter* - *усе як по маслу*, *den Faden verlieren* - *впустити нитку розмови*, *vor Neid platzen* - *луснути від заздрощів*); ідіоми, які мають відповідник у мові перекладу, але він базується на іншому образі (наприклад, *seinen Senf dazugeben* - *вставити свої н'ять коніюк*, *etwas hinter die Ohren schreiben* – *зарубати собі на носі*, *wo der Pfeffer wächst* - *де чорт добраніч каже*); фразеологізми, які не мають точних відповідників у мові перекладу (наприклад, *treulose Tomate* – *зрадливий нес*) [3].

На цей момент найвідоміші класифікації створено за семантичним і структурним принципами, сферами виникнення та ступенем перекладності фразеологізмів.

Список літератури

1. Класифікація фразеологізмів. *Фразеологізми* : веб-сайт. URL: <https://sites.google.com/site/frazeologic1/klasifikacia-frazeologizmv> (дата звернення: 07.03.2023).

2. Надточій К.А., Лазебна О.А. Щодо проблеми класифікації фразеологізмів у сучасній німецькій мові. «Young Scientist». 2019. № 6(70). с. 65-67.

3. Переклад ідіом з німецької мови. *Everest переклади* : веб-сайт. URL: <https://everest-center.com/pereklad-idiom-z-nimetskoyi-movi/> (дата звернення: 07.03.2023).

*Науковий керівник: Жанна ІВАНОВА,
старший викладач*

UDC 316 (043.2)

Polina OSTROVSKA

National Aviation University, Kyiv

PROCESSES OF INTEGRATION OF UKRAINIAN REFUGEES IN EUROPEAN COUNTRIES

As a result of the full-scale invasion of Russia on the territory of Ukraine, millions of Ukrainians were forced to leave the territory of their country and start a new life abroad. The most difficult stage for every refugee is integration into a new society. Integration is a complex dynamic and multifaceted two-way process that includes the interest of both parties.

Integration as a process includes various aspects of adaptation:

- Language acquisition. Language is a paramount aspect of integration. Many countries in the European Union are multilingual countries that have

several official languages. This is what simplifies the process of integration of immigrants. However, some countries have a strict language policy and have only one official language. It is this factor that complicates the process of adaptation in society.

- Education is also an important process of adaptation abroad. That is why many countries that accept refugees from all over offer integration courses. These courses involve learning the language to a basic level; an orientation course that will help to understand the law and history of the country; assistance in integration into society and culture.

- Mental health. Mental health is an incredibly important aspect of refugee integration. Many immigrants have experienced terrible events in their lives, in the case of Ukrainian refugees, it is war and the genocide of the Ukrainian people. The main task of receiving countries is to provide the necessary psychological support. Deviation or disorder in the psycho-emotional state of refugees makes it impossible to integrate into a new society, a new country and a culture. That is why host countries have created a large number of projects that help normalize the psycho-emotional state of refugees.

- Identity. Refugees may find it difficult to maintain their own cultural identity as well as adapt to a new culture. It is important for host countries to recognize and respect the cultural background of refugees and help them maintain ties with their home culture. That is why the host countries create appropriate projects that make it possible to preserve and spread Ukrainian culture in their society.

- Discrimination and racism. Discrimination is something faced by every Ukrainian refugee who sought asylum in European countries. In some countries, xenophobia towards Ukrainian refugees is clearly expressed, in some it is not. This is primarily due to a large number of representatives of the aggressor country Russia. Also, many residents of European countries are dissatisfied with the influx of a large number of refugees from Ukraine. However, discrimination, racism and xenophobia are faced by every refugee, no matter what country he is from. This is one of the stages of integration in the new society and everyone must go through it [1].

The integration process and adaptation in a new society is an incredibly complex and long-term process. However, Ukrainian refugees have good conditions for adaptation and building a new life abroad. From July 20 to August 25, 2022, the Razumkov Center conducted a sociological survey among Ukrainian refugees over the age of 18 who were forced to leave the territory of Ukraine after the full-scale invasion of Russia. In total, 511 respondents from 30 countries were interviewed. According to the sociological survey, the overwhelming majority of refugees arrived in the host country in March, namely 65% [2].

Language is the most important process of adaptation to a new society and a new culture. According to the study of the sociological centre of the Razumkov Center, it was found that the most important problem in adapting to a new society was the language itself (65% of the refugees interviewed). Problems in communication with the local population due to lack of knowledge of the language were also cited as an important problem.

After the full-scale invasion, we received refugee status and temporarily resided in Germany too. It was the language that became the key factor in integration into the new society. Germany is one of the few EU countries that have a strict language policy. Despite the incredible influx of refugees from different countries of the world, the German government insists on learning the German language. Without an adequate level of language skills, it is incredibly difficult for immigrants to find work and study.

We used to think that German culture is not very different from Ukrainian one, but it is. There are big differences in the mentality of Ukrainians and Germans, this is also a small but significant factor that is a component of the integration process.

Overall, the integration of refugees into a new culture requires a coordinated effort from both the host country and the refugees themselves. It is important to provide refugees with the resources they need to rebuild their lives and become productive members of their new communities.

References

1. Солодько А. Аналіз політики інтеграції біженців та осіб, які потребують додаткового захист [Електронний ресурс] – 2014. – Режим доступу https://issuu.com/healthylesson/docs/csr_integration_report

2. Разумков центр Настрої та оцінки українських біженців (липень-серпень 2022р.) [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/nastroi-ta-otsinky-ukrainskykh-bizhentsiv-lypen-serpen-2022p>

*Scientific supervisor: Alla ZASLUZHENA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 811.112.2 (043.2)

Julia Nikolayschyk

National Aviation University, Kyiv

PARONYMS IN GERMAN

Paronyms are the analogue words (not identical) by the sound, but diverse in meaning and writing. They are always related to one part of language and can

unite in numbers with different numerosity words based on likeness. Peculiarity of paronyms: they have similar pronunciation and writing resemblant, but are not identical. Such words can vary one or two letters in root, differently prefixes and suffixes. Let's compare the meanings of paronyms:

Bedeutend vs. Bedeutsam. Glossary translates these words equally, as "Significant, important", but are not quite synonyms. For instance, *bedeutend* can be used with live people and with objects, but *bedeutsam* used only with objects. And *bedeutend* expresses a commendation to someone or something, who deserves acknowledgment on the base of his value and magnitude. *Ein bedeutender Gelehrter ist heute bei uns zu Gast* – a distinguished scientist is our guest today, and *bedeutsam* accentuate extraordinary, special for object sense and have a particular attention. *Das ist eine für die Physik bedeutsame Entdeckung* – It is an extremely important discovery for physics.

Zumindest vs. mindestens vs. wenigstens. *Mindestens* always used when numbers and countable nouns. *In Deutschland muss man mindestens 16 Jahre alt sein, um Bier kaufen zu dürfen* – You should be 16 years old to buy beer in Germany. *Mindestens 30 Menschen sind von Überflutung betroffen* – At least 30 people were affected by the flooding. *Wenigstens* and *zumindest* are synonyms and used with uncountable or there are no numbers. *Du hättest dich zumindest / wenigstens entschuldigen können* – You could have apologized. *Er hat mir ein unnützes Buch geschenkt, aber zumindest / wenigstens hat er über meinen Geburtstag nicht vergessen* – He gifted me a useless book but he didn't forget my birthday.

Zorn auf vs. Zorn über. When we tell someone, angry to something or someone we use *auf* (and we can use *gegen*). *Mein Zorn auf ihn war nicht grundlos* – My anger at him was not without a reason. *Mich erfüllte ein ohnmächtiger Zorn gegen die Politik.* – I was filled with impotent anger at politics. When we call the reason of anger we use *über* – *Der Zorn über die Ungerechtigkeit war groß* – The anger at the injustice was really huge.

Anscheinend vs. scheinbar. These words are not synonyms, but are used in speaking a really often. *Anscheinend* helps to express previously, but it is based on evident signs, for example, *Anscheinend ist niemand zu Hause* – Apparently no one was at home (And it corresponds to reality). *Scheinbar* used when we know that it is not corresponds to truth: *Scheinbar endlos zieht sich die Wüste* – The desert seems to be endless (But we know that it is not true). And one more example to the best understanding: *Anscheinend ist Paula schwanger* – it seems that Paula is pregnant.

In summary, paronyms are really important for philologists and translators. Translations automatically become better by using them. Paronyms are often used in fiction for stylistic effect, often bringing together words that are distant

in meaning but similar in sound. By the way, for many poets paronyms have become an integral part of their work in order to express their individual style.

Scientific supervisor: Alla SABITOVA, Assistant Professor

УДК 811.112 (043.2)

Nastya IVANYTSKA

Nationale Luftfahrtuniversität, Kyiv

ÜBERSETZUNG VON PERSÖNLICHEN PEJORATIVEN INS UKRAINISCHE

Personenbezogene Pejorative oder Schimpfwörter sind Bestandteile vieler Sprachen, darunter auch des Deutschen, und gehören zu den häufigsten Formen der sprachlichen Diskriminierung. Dies sind Wörter und Ausdrücke, die negativ konnotiert sind, Menschen beleidigen oder diskriminieren können, in keinem Zusammenhang akzeptabel sind und den Grundsätzen von Toleranz widersprechen.

Das Übersetzen von Abwertungen aus dem Deutschen ins Ukrainische kann eine schwierige Aufgabe sein, da viele Schimpfwörter kulturell oder historisch spezifisch sind und keine genaue Entsprechung im Ukrainischen haben. Außerdem können einige Pejorative je nach Kontext unterschiedliche Bedeutungsnuancen haben und ihre Übersetzung kann folglich unterschiedlich sein.

Unten sind einige Beispiele für deutsche Pejorative angeführt, die schwierig ins Ukrainische übersetzt werden können:

„*Neger*“ ist in der deutschen Sprache ein abwertendes Wort, denn es hat eine historische Bedeutung als beleidigender Begriff zur Beschreibung von Afroamerikanern und anderen Schwarzen. Die ukrainische Übersetzung dieses Wortes kann problematisch sein, da es kein genaues Äquivalent mit gleicher beleidigenden Bedeutung gibt. Dieser Begriff wird normalerweise mit «*чорношкірий*» übersetzt, was jedoch nicht die volle Tiefe seiner negativen Bedeutung vermittelt.

„*Schwuchtel*“ ist eine abwertende Bezeichnung für homosexuelle Männer. Die ukrainische Übersetzung dieses Wortes kann problematisch sein, da es kein Äquivalent gibt, das die ähnliche Bedeutung hat. Normalerweise wird dieser Begriff mit «*голубок*» übersetzt, was jedoch nicht die volle Tiefe seiner negativen Bedeutung vermittelt.

„*Schlampe*“ ist ein abwertender Begriff für eine unordentliche, in ihrem Äußeren nachlässige und ungepflegte weibliche Person; schlampige Frau. Das Wort wird auch verwendet, um Frauen zu beschreiben, deren Lebensführung als

unmoralisch angesehen wird. Die ukrainische Übersetzung dieses Wortes mag weniger problematisch sein, da es Wörter wie «*илюха*», «*блудниця*», «*курва*», «*повія*», «*лярва*» gibt, die ungefähr dieselbe Bedeutung haben.

„*Jude*“ ist ein abwertender Begriff für Personen jüdischer Nationalität. Die ukrainische Übersetzung dieses Wortes kann problematisch sein, da es kein Äquivalent gibt, das die gleiche pejorative Bedeutung hat. Normalerweise wird dieser Begriff mit «*жид*» übersetzt, aber die ukrainische Sprache hat keine Tradition, Schimpfwörter zur Beschreibung von Nationalitäten zu verwenden.

„*Arschloch*“ steht umgangssprachlich für Anus und wird als Schimpfwort verwendet, um Menschen zu beschreiben, die sich schlecht benehmen und rücksichtslos gegenüber anderen sind. Die ukrainische Übersetzung dieses Wortes ist möglicherweise weniger problematisch, da es ein Wort «*дуна*» gibt, das ungefähr die gleiche Bedeutung hat.

Die Entstehung und Herkunft von Pejorativen im Deutschen ist ein Ergebnis des historischen und kulturellen Kontexts und deren Verwendung kann soziale und kulturelle Wahrnehmungen bestimmter Personengruppen oder Berufe widerspiegeln. Bei Übersetzung abwertender Begriffe aus dem Deutschen ins Ukrainische muss der Übersetzer den Zusammenhang des Ausgangstextes sorgfältig studieren und die kulturellen Besonderheiten des Landes kennen, aus dem der Text stammt. Es ist auch wichtig darauf zu achten, wie diese Wörter in der Originalsprache verwendet werden, da einige abwertende Begriffe je nach Verwendungskontext unterschiedliche Bedeutungen haben können.

*Wissenschaftliche Beraterin: Alla SABITOVA,
assistierende Professorin*

УДК 811.111 (043.2)

Maxym LYKHNO

National Aviation University, Kyiv

ANTISEMITISM IN THE GERMAN LANGUAGE

Antisemitism dates back to antiquity and can be seen most clearly in the hostile attitudes of the German people towards representatives of the Jewish nationality. But how did antisemitism affect the German language?

In German, there are words and concepts that have been borrowed from Yiddish. However, many of them are used in a negative context, not in the way they originally meant. Ronen Steinke, a German publicist and lawyer, has published a book in 2020 that talks about borrowed concepts from Yiddish that have taken root in the German language. These are words like thief, swindler (in German "Ganove"), prison ("Knast"), insolvent debtor ("Pleitegeier"), fraud and strife ("Zoff"), hole that meaning abandoned place ("Kaff") [1].

Ronen Steinke also claimed that by borrowing a word from another language, you are complimenting that language [1]. It's a word that feels special to you. It has charm. But he points out that words borrowed from Yiddish are often used in German in a different and negative sense. For instance, "Mischpoke" in Yiddish simply means family. In German, on the other hand, it refers to unpleasant people. "Ische" is simply a woman in Yiddish, but in German it has become notorious [2].

If the borrowing of words is accompanied by such negative connotations, it indicates the kind of perception that was widespread about the speakers of the language from which it was borrowed [1]. In the Middle Ages Germans actually equated Jews from poor quarters with thieves and crooks. The author of the book has a few more examples: "Schachern" – in Yiddish it means "to trade", "to make money". In German, this verb is used when one wants to emphasise that money is made by dishonest means [1]. Or "mauscheln" that means someone who tries to haggle for better terms for himself in secret from others.

And in fact, "Mauschel", as the expert explains, is Moses in Yiddish. And only in XVII century from a proper name made verb, and with negative meaning. The word is still used by the Germans to this day [1]. And even if they do it without malice, just out of old habit, such a lexicon still offends Jews.

Yiddish in general often seems more euphonious than German. For example, "du bist meschugge" sounds much better to him than "du bist nicht bei Verstand" (can be translated as "You're out of your mind!"). "Angeschickert" is better than "besoffen" (drunk), "malochen" is better than "arbeiten" (work) [2].

So it is not surprising that Steinke called his book "Antisemitismus in der Sprache: Warum es auf die Wortwahl ankommt" (anti-Semitism in language: it's all about word choice). It is important for the author to show that such "sensitive concepts" in language often have even more impact than outright anti-Semitic statements, which are immediately noticeable and can be "banned" rather quickly when it comes to social media.

Hence, we can conclude that anti-Semitism is present in the German language. There are words and concepts that were borrowed from Yiddish, but because of national intolerance toward Jews, the Germans changed the meaning of such words and gave them a negative connotation.

References

1. Steinke R. Antisemitismus in der Sprache: Warum es auf die Wortwahl ankommt. Bibliograph. Instit. GmbH, 2022.

2. Duden URL: <https://www.duden.de/> (дата звернення: 31.01.2023).

*Scientific advisor: Alla SABITOVA,
Assistant Professor*

UDC 811.111(043.2)

Anastasiia HRYTSAN
National Aviation University, Kyiv

PECULIARITIES OF TRANSLATION OF PUBLICISTIC TEXTS

An adequate translation of any text of a public style should contain not only informational content of the text, but also its communicative-functional orientation. Since the translator is obliged to preserve both the content and the style of the original text, it is necessary to keep an eye on the language processes and their changes, as well as to identify the links of the text with the real reality.

The peculiarities of the public style can be divided into two groups: language and extralinguistic, which are aimed at influence, not only to inform the reader, but also to try to provoke a certain attitude to events, changes or formation of new views. The main extralinguistic factors are form, type, language, as well as sphere of communication, peculiarities of the audience, etc.

In order to translate a publicistic text the following translation transformations should be applied:

- 1) morphological that is a replacement of one categorical form by another or several ones;
- 2) syntactic that is a change in the syntactic function of words and phrases;
- 3) stylistic that is changing the stylistic color of the certain part of the text;
- 4) semantic that is a change not only in the form of expression of the content, but and the content itself, with the help of which the situation is described;
- 5) mixed that is lexical and semantic and syntactic and morphological ones.

Public texts are often filled with various lexemes that help to express the expression, which is usually of a social nature. The special role is played by metaphors, epits, comparison, that is the most characteristic means for public texts. The criteria of public style are simplicity and clarity, so bright and complex metaphors, phraseologisms and other will not be appropriate.

The main difficulty in translating public texts is usually the transmission of vocabulary, which does not have equivalent names, abbreviations, neologisms, terms and so on. It is in these aspects that there are significant lexical-semantic and structural differences between English and Ukrainian, during translation of which the translation of lexical meaning of language structures is necessary.

Another problem of translation of the texts is the peculiarities of their style, such as the presence of expressive means of positive or negative author's interpretation, the availability of artistic means, a combination of exact names, dates, events, seats, participants etc.

The translator should also take into account the specifics of both the original language and the translation language. Given the different semantics and lexical

features of one or another language, the translation may not be appropriate and will not cover the contents of the original text. That is why the translator is allowed to make some differences between the original text and the translated text in order to preserve the content of the first one.

Therefore, to preserve the adequacy of the translation of the public text, the translator must take into account all stylistic peculiarities, preserve author's emotional colouration if there is one, and also compare the languages of the original and the translation throughout the translation process in order to correctly reflect all the constructions in the text.

*Scientific supervisor: Nataliia KHAIDARI,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 378.147:81(043.2)

Yana VOROBKALO

National Aviation University, Kyiv

SPECIFIC FEATURES OF FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE

The goal of modern higher education institutions is to form competent specialists who can successfully solve problems, think flexibly and outside the box, and can adapt to rapidly changing living conditions in a polycultural environment. The analysis of research shows that in modern pedagogy the definition of foreign language communicative competence is not sufficiently formed. Foreign language communicative competence is, on the one hand, the ability to use the language system, speech norms, style norms, rules of communicative behavior in accordance with the communicative situation, and to communicate in a foreign language, and on the other hand, it is preparation for foreign language communication.

Yagupov V.V., the author of a textbook on pedagogy, considers professional competence to be one of the main foundations of pedagogical culture, highlighting "deep professional knowledge, psychological and pedagogical skills and abilities, as well as a perfect command of teaching methods". Modern scientists consider professional competence as a complex of professional and personal qualities that provide effective realization of competencies required for professional activity.

Bidyuk H. M. describes foreign language communicative competence as a set of abilities, knowledge, skills, attitudes, values, initiatives and communicative experience of a personality necessary for understanding others and creating a unique program of speech behavior appropriate for achieving goals. [1, c. 160]. Foreign language communicative competence is also

interpreted as an essential personal and professional quality of a person with a certain language education, which is achieved with certain preparation for successful, productive and effective activities using foreign language communication and informative competence, which provide an opportunity to effectively interact with the environment with the help of appropriate language skills.

Thus, foreign language communication is only possible if the subject of foreign language communication is fluent in the language as a means of communication. The level of foreign language communicative ability of subjects is a determining factor that determines the level of efficiency of the entire communication process. The process of forming foreign language communicative competence should be directed not only at providing future specialists with a set of knowledge, skills and abilities necessary for foreign language communication, but also at forming in future teachers a position of deep understanding, so that they could self-determine, self-develop and self-improve in the common European educational environment, and also participate in its improvement and creation.

References

1. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура / Н. М. Бідюк // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: Збірник наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції–Львів, 2012. – С. 158 – 160.

2. Завіниченко Н. Б. Особливості розвитку комунікативної компетентності майбутнього практичного психолога системи освіти: дис. ... канд. психол. наук: спец. 19.00.07 / Н. Б. Завіниченко – Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2003. – 2016 с.

*Scientific supervisor: Nataliia KHAIDARI,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 38.147:81(043.2)

Valeria KRAVCHENKO

National Aviation University, Kyiv

WHY ARE PSYCHOLOGISTS LEARNING ENGLISH SO ACTIVELY?

Since English is at the top of the popularity ranking of all the other languages of the world, it will be very appropriate to touch upon the topic of modern effective teaching English in professional life, namely in psychology. According to international statistics, 1/3 of the world's population speaks English today.

English has steadily entered all fields of science and knowledge of mankind. It is commonly used to publish information about the most advanced discoveries in science, applied medicine, culture, technology, etc.

Psychologists are considered as communicative profession, and their success depends on their ability to socialize. What kind of knowledge of an additional language give such a specialist? It can help you to develop professional skills and broaden your horizons considerably.

Working with original texts, psychological specialists greatly enrich their vocabulary with stable expressions and professional terms in English, which help them to understand the subject more clearly.

Basic grammar and reading skills are taught using constructions and examples drawn from psychological texts. Over time, a person who learn English will be able to read articles and researching papers in the original, rather than being satisfied with a not always high-quality translation into Ukrainian.

Students or young professionals in psychology often want to take the chance and improve their qualifications abroad, which is impossible without language training.

By attending English courses for psychologists, you will expand your professional vocabulary. Due to special professional terminology, you can master written and oral communication, practice your presentation skills in front of a professional English-speaking audience, get used to feel comfortable during conferences and negotiations, and work with audio and video materials and English-language texts.

What do psychologists need English for?

1. Opportunity to receive training abroad to improve qualifications.
2. Attending educational events and conferences.
3. Reading scientific materials, reports, books and research in the original language. Many important studies are conducted abroad and published on English.
4. English knowledge for Psychologists give a great opportunity for increasing your salary and communication with foreign clients and patients without fear and panic.
5. Ability to communicate with your colleagues around the world without the language barrier.

References

1. The Educational and Psychological Need for Learning the English Language and Understanding the Different Anxieties, Academic Editor: Mehdi Nasri, Published 2022, <https://doi.org/10.1155/2022/4679788>

*Scientific supervisor: Alla DAVYDENKO,
PhD in Philological studies, Associate Professor*

UDC 159.9.923 (043.2)

Alina HOLOVCHENKO

National Aviation University, Kyiv

PSYCHOLOGICAL BARRIERS OF STUDENTS STUDYING IN SPECIALTIES NOT RELATED TO THE STUDY OF FOREIGN LANGUAGES

The 21st century is characterized by the opening of borders and ties with other countries, which is why knowledge of English is one of the necessary conditions for the formation of a modern specialist. Knowledge of a foreign language allows us to get acquainted with new trends taking place in the world, find the necessary information in the field of professional activity, negotiate with foreign partners and feel the comfort when you are abroad. Also, experience has shown that often students studying in a specialty not related to foreign languages often have psychological barriers when learning English, which can slow down the learning process and make it less effective.

Analysis of recent research and publications has shown that the study of the nature of psychological barriers during training and ways to overcome them has repeatedly attracted the attention of scientists. Thus, the nature and essence of psychological barriers is revealed in works of Freud, C. Jung, A. Adler, S. Rubinstein, O. Leontev and others; varieties of psychological barriers are presented in the works of L. Bozhovich, M. Obozov, B. Parygin, T. Yatsenko; O. Vysotska highlighted the prerequisites for the formation of psychological barriers and ways to overcome them; communicative barriers during communication and ways to overcome them were analyzed by M. Kozyrev.

At the same time, in my opinion, the pedagogical literature has not yet sufficiently covered the situation of the emergence of psychological barriers during the study of English by students studying in a specialty that is not related to foreign languages and ways to overcome them, which is the purpose of my theses.

The study of a foreign language is associated not only with the assimilation of grammatical structures and lexical units, but also with the mastery of foreign language competence and the acquisition of communication skills with representatives of other cultures. That is why to learn any foreign language it is necessary not only to memorize new words and features of the use of grammar, but also to develop emotional stability and the ability of students to be psychologically involved in the learning process. The effectiveness of such a multilateral process of mastering the English language is associated with the psychological readiness of the student to learn and apply a foreign language both in classroom classes and in life situations.

Applicants for education of specialties not related to the study of foreign languages, quite often afraid to communicate in English not only with foreigners, but also with classmates and teachers, which is associated with the presence of psychological barriers to learning a foreign language. I note that the psychological barrier means obstacles that interfere with the optimal course of the processes of adaptation of the individual to new environmental factors. Psychological barriers can also arise due to a negative attitude or inconsistency of the interests of students with the requirements of the situation. Scientists note that the majority of students of non-formal specialties during English classes in higher education institutions are in two different psychological states: boredom or anxiety. The state of boredom is inherent in students who do not feel the need to learn a foreign language, because they have chosen a non-formal specialty and do not understand the applied aspect of this discipline in their professional activities. Anxiety is usually experienced by students who have a desire to learn English, but for one reason or another feel fear and self-doubt.

So, the main components of psychological barriers include: experiences that are associated with motivation in relation to learning activities; experiences regarding the assessment of the conditions and consequences of achieving the goal of educational activities; emotional reactions regarding the situation of achieving the goal. On the basis of pedagogical literature, it is possible to distinguish the main types of psychological barriers that arise during the study of a foreign language: informational, linguistic, evaluative, intercultural.

Information barriers consist in the wrong choice of educational material and the discrepancy between the level of language proficiency by students, illogical construction of the presentation of the material or information overload.

While learning a foreign language, students often have a so-called language barrier, which prevents the individual from using knowledge of the language while communicating in a foreign language. This barrier arises due to the previous negative experience of learning a foreign language, when students could not achieve the goal set by the teacher. As a rule, the factors of the language barrier are unwillingness to make mistakes during speech, fear of causing laughter from classmates, stiffness in working together with a stronger student, inability to apply knowledge in a situation of real communication.

Another psychological barrier when learning English is the evaluative, when the student considers that the teacher does not quite objectively assess his knowledge and underestimates the grade in comparison with classmates.

The intercultural barrier, which is often manifested even in students with a fairly high level of knowledge, can also significantly slow down language learning. It arises during communication with representatives of other cultures, especially those whose English is their native language.

Therefore, we can conclude that the task of the teacher is not only to provide

new knowledge to students, to develop speech knowledge and skills, but also to anticipate the possibility of psychological barriers and timely prevention of appearance. In this case, learning a language will be more effective and enjoyable for both students and teachers.

References

1. Verbitskaya, T. I. (2003). Pedagogical conditions for overcoming psychological barriers of the students.
2. Redkina, L. V., & Abaldina, L. V. (2010). Common characteristics of psychological barriers of foreign language learners.
3. Parygin, B. D. (1999). Social psychology. Problems, methods, stories and theories. Institute of Economics and Management.

*Scientific supervisor: Alla DAVYDENKO,
PhD in Philological studies, Associate Professor*

UDC 004.056.5 (043.2)

**Vitalina KAZIMKO,
Yana FRANTSEVA**

National Aviation University, Kyiv

CHARACTERISTICS OF INFORMATION PROPERTIES ENSURED BY THE CISS

Nowadays information has become one of the most important assets that a person, organization, or business need. Therefore, information security is a vital issue that requires finding new ways and means to be implemented. Security strategy in Ukraine is focused on the development of approaches to ensure the security of information using a set of organizational, regulatory, legal, and technical measures and appropriate mechanisms, which are compatible with the priorities of the Ukrainian national security strategy [1]. A significant part of the issues of ensuring the protection of information can be solved by well-known legal and organizational measures, however, taking into account the development of information technology, there is a growing need to apply technical measures and means for protecting it.

One of the ways to ensure information security in the process of its creation, transmission, storage, and processing in an automated system is by creating a complex information security system (CISS) [2]. It is a system of technical and non-technical measures that prevent or complicate the possibility to get access to information processed in an automated manner in information and telecommunication systems. This set of organizational and technical measures is aimed at ensuring the protection of information from disclosure, leakage and

unauthorized access. The decision to develop a CISS is primarily determined by the requirements of regulatory documents or, in some cases, by the decision of the owner of information resources.

The SIA model (confidentiality, integrity, availability) is used to determine the main properties of information. Still, taking into account the normative document of technical information protection 2.5-004-99 Criteria for evaluating information security in computer systems, other properties also appear from unauthorized access:

Confidentiality. Threats related to unauthorized access to information are privacy threats. There are the following services: authorized confidentiality, administrative confidentiality, reuse of objects, analysis of hidden channels, and exchange confidentiality (export/import) [3].

Integrity. Threats related to unauthorized modification of information are threats to integrity. It covers authorized integrity, administrative integrity, rollback, and exchange integrity.

Availability. Threats related to the disruption of the ability to use computer systems or processed information are threats to availability. The following services are available: resource utilization, fault tolerance, hot swap, and disaster recovery.

Observability. Identification, control of the actions of the user, and controllability of the computer system are the subject of observation and controllability services. There are the following services: registration, identification, authentication of the trusted channel, division of responsibilities, the integrity of the security system, self-testing, authentication during an exchange, authentication of the sender (non-repudiation of authorship), authentication of the recipient (non-repudiation of receipt) [4].

In addition, the properties such as appeal, accountability, reliability, authenticity, etc., are used as well.

Appeal is an opportunity to prove that the declared person (legal entity) is the author and no one else.

Accountability is a feature of the information system that allows users to record their activities, use passive objects, and establish the authors of specific actions in the system unambiguously.

Reliability is the ability of information to be correctly perceived, the probability of the absence of errors.

Authenticity is a property that guarantees that the subject or resource is identical to the claimed one [4].

Consequently, we have described the main properties of information, the protection of which is ensured by CISS, and, accordingly, defined the main

directions that must be followed when developing a security system.

References

1. Dudykevych V., Mykytyn H., Kret T., Rebets A. Security of Cyber-Physical Systems from Concept to Complex Information Security System. *Advances in Cyber-Physical Systems*. Vol. 1, No. 2, 2016. P. 67-75.

2. <https://cip.gov.ua/ua/news/poradi-rekomendaciyi-shodo-stvorennya-kszi-v-its-yaki-vikoristovuyutsya-dlya-nadannya-poslug-dostupu-do-merezhi-internet>

3. Критерії оцінки захищеності інформації в комп'ютерних системах від несанкціонованого доступу. НД ТЗІ 2.5-004-99. Retrieved from: https://tzi.ua/ua/nd_tz_2.5-004-99.html

4. Необхідність створення комплексної системи захисту інформації (КСЗІ). Retrieved from: <https://tzi.com.ua/neobxdnst-stvorennya-kompleksno-sistemi-zaxistu-nformacz-ksz.html>

5. Технічний захист інформації. Retrieved from: <https://infotech.gov.ua/services/technical-protection-of-information>

*Scientific supervisor: Lesia KONOPLIANYK,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 004.9:7.012 (043.2)

Anastasiia KOCHYN

National Aviation University, Kyiv

MODERN TRENDS AND TECHNOLOGIES IN IT DESIGN

IT design is an ever-evolving field that incorporates new trends and technologies. As technology is constantly advancing at an exponential rate, IT design plays a crucial role in creating effective digital products that engage users. Therefore, it is vital for IT designers to monitor innovations in their professional area, master new technologies and approaches, and follow new trends. We will present several modern trends in IT design, including approaches and technologies of user interface and user experience design.

One of the current trends in IT design is *responsive design* which can be considered as an approach suggesting the response of design to the behaviour of users and the environment based on screen size, platform, and orientation [1].

Since an increasing number of people are using their smartphones to access the Internet, it is essential to design digital products capable to adapt to different screen sizes and resolutions. Digital products optimized for mobile devices are much easier to use, which will lead to a better overall experience for the user [2]. Responsive design ensures seamless user experience across different mobile

devices, which is critical in today's fast-paced digital world.

Two more trends worth mentioning are *virtual reality* and *augmented reality* (VR and AR correspondingly). Virtual reality (VR) facilitates users' immersion in the virtual world, while augmented reality (AR) enhances the real world with digital elements and creates new opportunities for entertainment, education, and industry. These cutting-edge technologies influence and change the way users interact with digital content leading to the rapid transformation of IT design. Due to these technologies, designers can create immersive and interactive experiences engaging users in exciting ways. With VR and AR, users have the opportunity to experience both products and services in a more tangible and realistic way, resulting in more engaging memorable experiences.

The third trend is a *voice interface*, whose popularity in IT design is growing nowadays. With the rise of smart home devices and voice assistants, users feel more comfortable when using voice commands to control digital products and services. Voice interfaces provide a more intuitive way of interacting with digital products, which can improve the overall user experience [3].

Minimalism is a design trend that has been around for a while, but it is still popular in IT design. Minimalism involves using a clean, simple, and straightforward design element, and it is focused on functionality and usability [4]. Minimalism contributes to easier use and a better understanding of digital products, which also leads to a more engaging user experience.

While talking about new technologies, *artificial intelligence (AI)* should be mentioned as well. It rapidly transforms IT design and revolutionizes the way we interact with technology. AI makes it possible for designers to create personalized and customized experiences for users. AI can be applied to analyse user behaviour and preferences, resulting in more targeted and effective designs. In addition, AI can also be used to automate certain design tasks, which can free up designers who will be able to focus on more creative aspects of the design process.

In conclusion, IT design is a rapidly evolving field that incorporates new trends and technologies on a regular basis. Responsive design, virtual and augmented reality, voice interfaces, minimalism, and artificial intelligence are just a few aspects of a myriad of current trends and technologies that are transforming the field of IT design. As technology is constantly developing, it is essential for designers to stay up-to-date with the latest trends in order to create effective digital products. By incorporating these modern trends and technologies into their designs, IT designers can create digital products that are innovative, engaging, and effective for users.

References

1. Friedman, V. (2018, August 11). Responsive Web Design: What It Is and How to Use it. *Smashing magazine*. <https://www.smashingmagazine.com>

/2011/01/guidelines-for-responsive-web-design/

2. St. James, D. (2022, December 25). *The Importance of Responsive Design in the Modern Web*. Clickstarter. <https://clickstarter.com.au/the-importance-of-responsive-design-in-the-modern-web/>

3. Hernowo, D. (2023, February 6). *The Future of UX Design: Emerging Trends and Technologies*. Medium. <https://bootcamp.uxdesign.cc/the-future-of-ux-design-emerging-trends-and-technologies-6bfceec7dab>

4. Stokes, B.B. (2023, February 13). *21 UI/UX Design Trends to look for in 2023*. Authentic Jobs. <https://authenticjobs.com/21-ui-ux-design-trends-2023/>
*Scientific supervisor: Lesia KONOPLIANYK,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 728.1 (043.2)

Oleksandra KUDLA

National Aviation University, Kyiv

ECO HOUSES

Modern construction usually involves contemporary interior and exterior design techniques. But a closer look at this issue, reveals a serious concern – a lot of waste is left over when a house is built. How long does it take for this waste to decay, and how is it possible to dispose of it legally without harming nature? Everyone building a house or doing basic maintenance or repair work faces this problem. It seems that the answer to this question should be the first thing to consider.

The second crucial issue is the choice of material for houses where people live and spend most of their time. What do we breathe and contact? What are we constantly in contact with?

And the final major concern is the cost. Naturally, the majority wants to build a house as cheaply as possible. Do only plastic and inexpensive low-quality materials solve this issue?

When dealing with this issue, all the stages of building a house have to be analyzed. Having studied the construction methods of our ancestors and modern technologies, the efficient eco house formula can be determined.

Let's start with 200-year-old technologies. All of us recall our great grandparents' house – a small white hut with a thatched roof. And each of us feels warm sentiments when we look at this picture. And the formula of our roots is very simple. Hay, clay, and manure make the ideal home. This is in harmony with both humans and nature. The next issue is how to integrate ethnic and modern technologies and what advantages will they give us.

An eco house, or eco-friendly house, is an environmentally friendly house, made of non-toxic building materials and is energy efficient while building and using. But new technologies and construction methods mean that the concept of an “eco house” is constantly evolving. It might be described as having low emissions during construction or as requiring less energy to operate after it is inhabited. It could refer to sustainable building materials or to the fact that any effects on the environment are minimized. Let’s look at its main components.

Design: the house must be in harmony with the environment;

Construction: the selected materials should be natural, suitable for processing and not pollute the environment;

Household appliances: electrical appliances should reduce energy consumption at home. Thus, the goal of eco houses is to produce the least number of pollutants, reduce energy consumption and save money.

One of the advantages of using straw as a building material is its cheapness. For the construction of a house with an area of 70 m², straw collected from 3 hectares is enough. Rye straw is most suitable, as rodents do not like it. The construction technology is very simple, and anyone can master it in a short time.

Walls made of thatched blocks have optimal vapor permeability, excellent heat and sound insulation, and do not emit harmful substances. Compressed straw conducts heat four times worse than wood, and eight times worse than brick. A thatched house consumes a minimum amount of heat in winter, and in summer it is always cooler inside than outside. Additional insulation for the house is practically worthless – it is enough to cover the house with another layer of blocks. Thus, the cost of a thatched house is typically cheaper than a brick house. It compares favorably to aerated concrete. In further use, brick houses will, however, eventually be unable to provide as much heat as thatched houses.

The only serious problem with straw is its susceptibility to high levels of humidity (more than 20%), which causes straw stalks to collapse. It is advised to properly set up a trustworthy vapor barrier of straw walls in humid climates. Straw houses must have extensive overhangs on their roofs to protect them from the rain.

The walls of a thatched house are made of blocks consisting of compressed stalks of rye straw and connected by a wire frame. Depending on the size, the blocks can weigh from 18 to 43 kg. The length of the blocks used for construction should be twice the width to ensure binding during their stacking.

Siding, plaster, and other facade materials are processed and used outside thatched walls. Before plastering, the surface is carefully leveled, filling the unevenness with a clay-straw mixture. After that, the walls are covered with a metal mesh, which serves as a reinforcing frame for the plaster. Treatment of blocks with fungicides is used to protect them from the destructive effects of

microorganisms, but it complicates their production. Fire-retardant treatment is possible, but since the straw blocks are protected on both sides by non-flammable decoration, the probability of a fire inside the wall is extremely small. In addition, without access to oxygen, the burning of straw will be extremely difficult.

Thus, the technologies used by our ancestors improved by modern methods can result in constructing effective eco houses.

References

1. *Eco-friendly houses: Characteristics, prices and examples*. (2022, January 31). Selectra. <https://climate.selectra.com/en/advice/eco-house>
2. NSBRC. (2022, June 22). *The 7 Best Features of an Eco-Friendly Home*. <https://www.nsbrc.co.uk/advice-inspiration/advice-for-your-self-build-journey/the-7-best-features-of-an-eco-friendly-home/>
3. Pullen, T. (2022, October 4). *Eco Houses: What Types of Green Homes are There?* Homebuilding & Renovating. <https://www.homebuilding.co.uk/advice/what-is-an-eco-home>

*Scientific supervisor: Lesia KONOPLIANYK,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 004.056.5 (043.2)

Yana HONCHARUK

National Aviation University, Kyiv

INFORMATION SECURITY

Information security, abbreviated as InfoSec, is data protection from unauthorized access, use, destruction, or modification [1]. This includes measures to ensure the three fundamental principles of information security – confidentiality, integrity, and availability of information (known as the CIA triad), as well as protection against viruses, hacking, spam, and other threats [2].

The history of information security dates back to ancient times, when people used a variety of methods to protect their information. One of the earliest techniques was encryption, which made it possible to encrypt a message and make it unreadable by those who did not have the appropriate key to decipher it.

Ancient civilizations used encryption to protect and transmit important information, such as trade and military messages. One of the first known examples of using encryption was the “Caesar box”, or “Caesar cipher”, used by the Roman ruler Julius Caesar in the 1st century BC [3]. Another example was the “Vigenere cipher”, created in the 16th century, which was a text encryption method that used a key – a word or phrase – to scramble the letters in the text

and make it unintelligible to those who did not have the key. These two were among the earliest known ciphers. In the 19th century, the telegraphic Morse code system appeared. It was one of the first methods of reference communication, used to transmit messages over long distances by sending electrical signals through wire lines. In the 20th century, the original 5-bit Baudot code was invented to transmit text information by using electronic devices such as computers and communication networks [4].

Information security is crucial in today's world – the age of digital technology – as more and more people store and process their data and critical information electronically. To ensure information security at an adequate level, organizations must take precautions for information security, such as network protection, data protection, and protection against cyberattacks, which have become more frequent since the 1990s, when the use of the Internet became widespread and increased the number of computer attacks and data security incidents. So, there are such types of InfoSec: application security, cloud security, cryptography, infrastructure security, incident response, vulnerability management, etc [5].

In large companies, information security is a vital component of their activities. These companies store a lot of sensitive information about their employees and clients, as well as financial information, technological advancements, and other intellectual property. It is crucial to protect confidential data because if it is lost or used improperly, the company's reputation could suffer as well as potential financial and other losses. To assure the greatest level of data protection, these companies hire external information security consultants. This measure could entail creating a disaster recovery strategy and assessing computer systems for vulnerabilities.

Besides, information security has become an important topic not only for large organizations but also for individual users, as many people store and share sensitive information online.

Thus, information security is a significant issue that both corporations and individual users must deal with. All users are required to adhere to the following rules to protect the personal data that is stored on their digital devices [5]:

1. Use strong passwords which contain a combination of letters, numbers, and signs, and change these passwords regularly.
2. Avoid sending sensitive information through public Wi-Fi networks.
3. Install security software to protect your computer from viruses and other threats, regularly update the software and scan for viruses.
4. Do not download unknown software from the Internet. Download programs only from trusted sources and scan them for viruses before installation.
5. Do not share your passwords and personal information with other people. Do not send information through unsafe communication channels (e.g.,

unreliable electronic mail services).

6. Use secure communication channels (e.g., SSL protection for web pages and encryption for e-mails).

7. Back up important information regularly.

Following all these guidelines will protect your devices and the information stored on them from various types of fraud.

References

1. Fruhlinger, J. (2020, January 17). *What is information security? Definition, principles, and jobs*. CSO Online. <https://www.csoonline.com/article/3513899/what-is-information-security-definition-principles-and-jobs.html>

2. Richardson, L., & Hewitt, N. (2022, October 26). *What is Information Security / Policy, Principles & Threats / Imperva*. Learning Center. <https://www.imperva.com/learn/data-security/information-security-infosec/>

3. *The Story of Cryptography: Historical Cryptography*. (n.d.). https://ghostvolt.com/articles/cryptography_history.html

4. *Émile Baudot Invents the Baudot Code, the First Means of Digital Communication: History of Information*. (n.d.). <https://www.historyofinformation.com/detail.php?entryid=3496>

5. *What Is Information Security?* (2022, August 16). Cisco. <https://www.cisco.com/c/en/us/products/security/what-is-information-security-infosec.html>

*Scientific supervisor: Lesia KONOPLIANYK,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 159.9(043.2)

Yuliia HERASYMENKO

National Aviation University, Kyiv

PSYCHOLOGY OF COLOR: THE MEANING AND EMOTIONAL EFFECT

Color is ubiquitous and it is a constant source of information [1]. Whenever a person goes on a daily basis, color creates different feelings and emotions. Perception and color are somewhat interdependent. A person's psycho-intellectual state is impacted by the tone they choose. Psychologists found that environments with muted tones are more appealing, calming, and conducive to creativity [2]. So, a hue can affect feelings, not logic.

It is established that every tone evokes associations [2]. Any person can be emotionally affected by both color and shape. It might evoke a feeling of ease, comfort, peace, or a sense of anxiety and sadness. In addition to denoting something, colors also have certain powers. They can generate feelings of warmth or cold, create moods, evoke feelings and emotions, represent the seasons, and trigger psychological responses.

Let's examine six main hues. The *blue color* provides a calming impact, encourages relaxation, and generates a sense of trust and safety. It is considered as a conventional and conservative color option. It makes us feel tranquil and peaceful, and it can also lessen tension [3]. Blue is a cold and saturated color that symbolizes the universe. It has a significance in psychology that is strict, clear, challenging, and mysterious. The blue color is utilized to enhance mental abilities as it frees people from their anxieties and fears.

The *red color* is a bright and vibrant hue that influences both activity and confidence as well as the development of leadership traits. In psychology, red symbolizes power, passion, war, and fire. For instance, red is widely used in marketing to capture attention. It is the iconic hue used for such well-known brands as YouTube and Coca-Cola [4]. Various shades of red can evoke various emotions. Red is used to release adrenaline, stimulate the nervous system, and improve blood circulation. However, in large quantities can cause anger.

Yellow is a sun, gold, and power-related color. Yellow is thought to be cheerful, warm, light, and bright in psychology. It symbolizes movement and fun, evokes positive feelings, happiness, and optimism, represents creativity and intelligence, encourages mental activity, but at the same time, it can also evoke the feeling of deceit and warning. Some businesses decide to design their websites with a yellow background or border. Adding a small amount of yellow allows the website visitors to associate this store with positive things. The yellow color is used by brands such as Ferrari and Ikea. Ferrari's brand intends to evoke the feeling of happiness, summer, and a carefree lifestyle [4].

In addition, this color enhances memory, opens the mind to new concepts, and increases the concentration of attention. Yellow is a hue that psychologists also use to increase children's interest.

Orange is light, warm, and vibrant. The characteristics of this color are similar to those of yellow. Orange connotes cheerfulness, happiness, and a positive mood. It has a positive influence on people and it has the power to lift their spirits. This color represents grandeur, pleasure, and celebration [4]. Orange is utilized in psychotherapy as a treatment because it stimulates the emotional domain and creates a feeling of fun and well-being. It can also raise self-esteem and teach people to forgive, and it is a great antidepressant.

The *purple color* symbolizes intelligence, wisdom, maturity, and sensitivity. In large quantities, like in clothes or in interior design, this color can evoke a

feeling of melancholy. In psychology, purple means coldness, calmness, and mystery. This color adds elegance to clothes. It is associated with artistry, big ideas, and intuition. It helps people to calm their souls, and accept everything with a clear mind. Psychologists use purple in working with negative mental states like loss of self-esteem, despair, and neuroses.

The *green color* is a representation of tranquility, peace, growth, life, and harmony. Green is a symbol of life, freshness, comfort, and gentleness in psychology. It brings people closer together and into harmony with nature. This color is used by psychologists to get rid of unfavorable emotions including rudeness, rage, and stiffness in feelings and emotions.

To sum up, there are numerous colors. Every tone or shade of the hue carries its distinct mood, therefore various tones can evoke different feelings. All people are unique, so it cannot be claimed that everyone will have the same feelings from a certain color. Any person can have their own memories and emotions with each color. While some people associate the red color with love and passion, others link it to devastation and war.

References

1. Singh, S. (2006, July 1). *Impact of color on marketing*. Emerald Insight. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/00251740610673332/full/html>
2. *Can Color Affect Your Mood and Behavior?* (2022, November 29). Verywell Mind. <https://www.verywellmind.com/color-psychology-2795824>
3. Myers, L. (2022, July 20). *Blue Color Meaning: This Is How to Tap into Trust & Tranquility*. Visual social media. <https://louisem.com/415882/blue-color-meaning>
4. Ferreira, N. M. (2022, July 8). *Color Psychology: How Color Meanings Affect You & Your Brand*. <https://www.oberlo.com/blog/color-psychology-color-meanings>

*Scientific supervisor: Lesia KONOPLIANYK,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 004.056.5 (043.2)

Darya BABEYKO

National Aviation University, Kyiv

LANGUAGES IN LAW AND LEGAL PROFESSION

Ukraine is an independent county, which shares European values and is trying to integrate into the EU and NATO. That is why the issue of foreign

language learning is arising. Nowadays, English is considered the language of international communication, and those who are fluent in it can find prestigious jobs that offer a stable source of income. Foreign language is also a mean of intercultural communication between legal professionals.

The ability to use Law English is necessary for the legal profession. Lawyers must be able to speak fluently and accurately, choose correct words, and possess perfect oral and written communication skills. They need these skills to present the facts to their clients, persuade them, and explain the content of the documents in an understandable manner. If you can do it in English, that's great. Even if you know English well, you must know job-related terminology and be able to use them. It is necessary to mention that even native speakers are forced to learn additional vocabulary, terminology. Lawyers must know how to build sentences properly, speak confidently and persuasively, find exceptions and contradictions in legislation. They must realize what professionally critical qualities, and skills they need to develop in order to become high-quality professionals.

If you want to be a successful lawyer, you have to be fluent in English. Lawyer profession assumes personal meeting and communication with the leading lawyers from around the world and sharing positive international experience. Moreover, the development of social networks has made it easier to communicate on professional matters online. That is participation in international conferences, and trainings to share best practices. There are many possibilities to independently learn English using various English-language resources.

Therefore, we can conclude that foreign languages play a very important role in modern society and in various spheres of professional activity. Lawyer students must develop their foreign language communicative skills to be able to work with documents and make speech in court.

*Scientific Supervisor: Nataliia GLUSHANYTSIA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDK 338. 24(043.2)

Daria DOVHOPYATA

National Aviation University, Kyiv

CONSTRUCTION

Construction is a branch for the construction or reconstruction of residential or industrial buildings, designed for comfortable living of people.

Industrial construction is a field of activity aimed at the construction or

restoration of industrial facilities, which includes the entire complex of construction and assembly works. A building is a structure that has interior decoration and is intended for a specific purpose and activity.

It is important to know for what purpose the structure was built and how it will be used in the future. Functional classification of buildings depends on this.

Let's look at the classification of buildings:

Residential buildings are apartment buildings for permanent residence of people, such as houses, hotels, dormitories.

Public buildings are needed for special public services. (schools, technical schools, commercial buildings, etc.). Buildings necessary for the location of production devices and the performance of labor processes (workshops, factories, etc.) are called industrial buildings.

Agricultural buildings are necessary to serve the needs of agriculture (poultry houses, greenhouses, warehouses, etc.).

Mandatory elements of the building are the foundation (with possible underground parts - basements), walls, floor coverings, roof. Buildings are one of the main elements of the development of cities, towns and villages.

Foundations are underground structures designed to absorb and transfer the load from the building to the base - the soil. The walls and columns of buildings rest on the foundation.

Walls are divided into external, separating the premises from the outside space, and internal, designed to divide buildings into separate rooms.

Overlapping is a horizontal construction dividing the interior space of buildings

Covering - protects buildings from precipitation, heat loss in winter and overheating by sunlight in summer.

The floor of the building is the lower horizontal enclosing structure of one-story buildings, as well as the upper structural element of inter-floor ceilings.

The building must meet the following basic requirements: functional expediency (convenience of living, work, recreation.); technical expediency, that is, the house must reliably protect people from the outside, be strong and stable, withstand various loads; architectural and artistic expressiveness, that is, the house must be attractive in terms of its external and internal appearance and economy.

*Scientific Supervisor: Nataliia GLUSHANYTSIA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDK 338. 24(043.2)

Iona YEVDOKYMOVA
National Aviation University, Kyiv

TYPES OF FLOOR COVERING

Floor covering helps to add style to the room, as well as to create coziness and comfort. The most common types of coverings are: linoleum, laminate, ceramic tile, carpet, parquet, polymer coating, etc. I propose to analyze each of the possible options for greater detail.

Linoleum is great for wet rooms, has good waterproofing, and is easy to clean. It is also often preferred for use in offices and offices. It is inexpensive, it is easy to work with it during laying, it has a long service life. The disadvantage is that it is not environmentally friendly and sensitive to low and high temperatures.

Laminate. A panel made of several layers of paper and fiberboard. A pattern imitating parquet is applied to the paper. After pressing, the laminate becomes resistant to mechanical damage, abrasion, and contamination. It imitates a natural wooden floor and is pressure-resistant, fire-resistant, and environmentally friendly. The assembly work is quite demanding and difficult.

Ceramic tile. If the moisture level is high, tiles are usually chosen. The material is different in appearance, strength, degree of slippage, water absorption. In residential premises, it is an ideal material for a bath, kitchen, corridor, and bathroom. Ceramic tiles have a huge palette of colors and decorations, are easy to wash, and withstand heavy loads. Certain difficulties may arise during installation.

Parquet. There are different types of wood for this type of floor. Durability and decor depend on it. This material provides warmth, coziness and comfort. It is durable, reliable, eco-friendly, and can be deformed if it is not installed correctly.

Polymer coating. Such a floor is an exclusive design and aesthetics. The coating is durable, has a beautiful appearance, is moisture- and fire-resistant, and is easy to clean. Labor-intensive, artificial material, very valuable on the market.

Thus, the variety of material for covering floors is impressive. But each of them has certain characteristics, which should be guided by the selection for the coating. After all, each material is special and its durability depends on how it will be used.

*Scientific Supervisor: Nataliia GLUSHANYTSIA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDK 338. 24(043.2)

Nataliia PLUS

National Aviation University, Kyiv

CHALLENGES OF LEARNING LEGAL ENGLISH

A legal profession affects all aspects and areas of public life. Everything that is regulated by law is within the scope of a lawyer's rights. Many lawyers are now asking themselves the question: do lawyers need English? Knowledge of English is necessary not only for international companies, tourism, English teachers, translators, students and pupils of educational institutions who want to pass English exams, but also for everyone who works or is going to work in the field of law.

Today, English has the status of a language of international communication. A person who speaks English confidently can get a prestigious job that will provide a constant source of income. In particular, foreign languages are becoming increasingly important in modern society as a means of intercultural communication among legal professionals.

Therefore, lawyers, they should be taught legal English. A specific legal context must be used because the language is closely related to a specific legal system and its characteristics. The use of linguistic methods should also be investigated. This will help you understand the nature of law and the legal process. One of the features of language training for lawyers is that, in addition to Plain English, students also learn specific legal terminology used in the legal field. The specificity of the legal profession is that each country has its own legal system, and therefore the corresponding legal terminology. This should be considered when translating legal texts. [1, p. 232].

It is essential that a law student has a thorough understanding of legal and general terms, reads authentic texts, develops a personal dictionary, and masters professional oral communication skills using common situations encountered during daily communication [2, p. 10].

Fluency in English is a prerequisite for a lawyer to build a successful career. For example, in an international law firm, lawyers simply cannot work without fluency in English, as most projects are related to international law or are projects of foreign companies.

Therefore, we can conclude that English has become very important in modern society and in various areas of professional activity. Knowledge of a professional foreign language is an integral part of the professional training of modern lawyers and a necessary condition for achieving success. Teaching Legal English aims to equip them with the language skills they need to work

with documents and speak in court. Lawyers should know at least the basics of some legal systems. In general, knowledge of English provides a lawyer with a job in international companies and other areas of international law, which will allow them to have a permanent source of income.

References

1. Yakovleva M. Implementation of interactive teaching methods in the study of a foreign language in a higher law school. Scientific notes. Issue 132. Series: pedagogical sciences. Kirovograd: V. Vynnychenko Kirovograd State Pedagogical University, 2014. P. 231-234.

2. Azarova N.V. Interactive technologies for teaching future lawyers. Psychological and pedagogical problems of rural school: a collection of scientific works of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University. Uman: Zhovtyi O.O., 2011. Issue 39. Part 2. P. 7-13.

*Scientific Supervisor: Nataliia GLUSHANYTSIA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDK 338.24(043.2)

Anna SHYNKARENKO

National Aviation University, Kyiv

THE IMPORTANCE OF LEARNING ENGLISH FOR THE LEGAL PROFESSION

English language proficiency is essential for legal professionals. It is not only a tool for improving cognitive skills, but also a means of communication in the legal field. Knowing a foreign language means understanding and being able to speak, listen, read and write. When learning a foreign language, the ability to quickly memorize large amounts of information improves. So, we can conclude that perfect command of the English language contributes to career growth.

English is necessary for those who are going to work in the field of law. A lawyer who confidently speaks English has more chances to succeed in professional field. It enables them to provide legal services in a foreign language, and increase the professional level by taking part in different job-related seminars, webinars, conferences, and internships abroad. A lawyer should be fluent in English, and able to conduct written and oral negotiations.

English is required to work with documents written in a foreign language. This is important for lawyers specializing in international and commercial law, corporate and consulting lawyers. To work with foreign clients and expand the scope of work, English-speaking skills are significant and necessary. If a lawyer

is dealing with documents in a foreign language, he has to clearly understand what he is dealing with and what to do. The consequences of miscommunication and misunderstanding can be very high. For a company, this can result in large fines, loss of reputation, financial benefits, and many other unwanted results [1].

Legal English is used in the legal area and specifically designed for professionals in the judicial field, such as lawyers, judges, who are not native speakers.

Thus, it can be concluded that English language proficiency is an integral part of the professional training of a modern lawyer. Knowledge of a foreign language can significantly increase the efficiency of scientific research. Learning English in the field of law is necessary for mastering English in professional aspects.

References

1. Мельничук І. Навіщо юристам вчити англійську мову? [Електронний ресурс] / Іванна Мельничук. 2017. – Режим доступу: <https://loyer.com.ua/uk/navishho-yuristam-vchiti-anglijsku-movu/>.

*Scientific Supervisor: Nataliia GLUSHANYTSIA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 338. 24(043.2)

Ilia POPROZHUK

National Aviation University, Kyiv

HOUSING AND OPERATIONAL SUPPORT – WHY IS THIS STRUCTURE SO IMPORTANT?

The organization of housing and operational support of the Armed Forces of Ukraine is a complex of measures aimed at safe operation, maintenance of barracks and housing stock, social and cultural objects, communal facilities and engineering networks of military towns, provision of military unit's apartment property. The main tasks of housing and operational support are the following:

- provision of military units with military town funds, territory, and land plots;
- maintenance and operation of the funds of the military town, which are used by military units;
- provision of military units with utility services and energy carriers;
- participation in the organization of providing servicemen and their family members with living quarters;
- provision of military units with apartment property;

- implementation of the functions of the customer in the construction, reconstruction, capital repair of military town funds, as well as technical supervision of the progress of construction, reconstruction, and capital repair of military facilities in military units;

- implementation of the organization of apartment maintenance in a special period;

- organization of training and advanced training of military personnel and employees of housing and operating bodies.

The housing and operational service of the military unit (HOS) is responsible for:

- maintenance, operation and timely ongoing repair of funds and territories of military towns, apartment property transferred to the military unit;

- drawing up a plan for the distribution of apartment property, fuel, and materials for current repairs between units of the military unit;

- monitoring the maintenance of forest plantations, landscaping and beautification of military towns;

- organization and implementation of work on timely preparation for operation in winter conditions of funds and territories of military towns;

- implementation of control over the fire prevention condition of buildings, structures and territories of military towns;

- organization of preservation and material accounting of funds and territories of military towns, apartment property and land plots transferred to the military unit for maintenance and operation, carrying out their inventory;

- development of plans for energy-saving measures and economical work in the apartment maintenance service and ensuring their implementation;

- control over the work of HOS employees engaged in the operation and repair of funds and territories of military towns;

- drawing up calculations, applications, reports on all types of apartment maintenance and providing them to the supply body.

To assess the theoretical and practical level of operational personnel of the housing and operational bodies of the Armed Forces of Ukraine, the annual classes are held. They are held according to the plan of professional training of operational personnel. According to the results of assessment, the personnel is granted permission to work independently at high-risk facilities. In the event when the military unit leaves a military town or liberating individual buildings and structures, the head of the HOS: putting the funds of the military town and apartment property in order; cleaning of the territory of the military town, removal of garbage and filth, cleaning and disinfection of cesspools, garbage pipes, cleaning and washing of sanitary devices; stacking of firewood, piles of coal in the fuel warehouse of the military unit, as well as storage of building materials and structures, furniture, barracks equipment and other apartment

property in designated places; conservation of buildings and structures (if necessary); transfer to the military unit, which is determined by the relevant order (directive), funds and the territory of the military town, apartment property and fuel residues through the supply HOS with the execution of the relevant acts; obtaining from the HOS the Certificate for apartment and operational support.

References

1. Order of the Ministry of Defense of Ukraine Regulation dated 16.07.97 No. 300. Available at https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_300.pdf
https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/mou_2020/448_nm.PDF

*Scientific Supervisor: Nataliia GLUSHANYTSIA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC: 349.41:355.422 (477) (043.2)

Viktoriiia YANYTSKA

National Aviation University, Kyiv

LEGAL AND ECOLOGICAL ROLE OF GIS TECHNOLOGIES IN MONITIRING LANDS MANAGED DUE TO HOSTILITIES

Land monitoring is considered as a major component of environment state monitoring and one of the most essentials of land surveying system for land resources state in our country, including lands located on radioactive contaminated areas, combat actions, to envisage changes for their assessment and possible means of elimination of destroying consequences. GIS tools which are ubiquitously used in the environment and land management fields can be used to monitor lands that have been destroyed by combat actions.

In the context of monitoring of the destroyed lands by hostilities, GIS-technologies can be preferable to use for identification, collection and analyzing of changes in landscapes and location of damaged land areas.

Armed conflicts involve the usage of chemical weapons, land mines and other explosives that can cause such serious damages of environment. GIS technologies can be much productive in identification, mapping of damaged territories by such armament and monitoring of its affection on environment for long time.

Having existed ecological problems in Ukraine became much more complicated due to result of the full-scale war. Lack of access to the territories and objects of nature protection management, infrastructure loss and destruction, personnel loss and limitation of working process, temporary

suspension of control activities during the period of martial law have affected on possibility on full-fledged management operation in the sphere of environment protection.

The legal significance of GIS technologies usage lies in ability to provide with the actual data on the condition of the having destroyed lands resources due to hostilities.

Ecological significance of application of GIS technologies is supported by the ability to provide accurate information about ecological consequences due to conflicts and land destruction. That allows to produce effective actions for the nature protection and restoration of damaged lands.

Particularly, GIS technologies usage can be really effective in surveying data on the loss of biodiversity to determine the essentially needed measures for the nature protection to restore natural ecosystems.

Thus, GIS technologies can be powerful tool in monitoring of the land destroyed by the hostilities. GIS technologies are productive to take, accumulate and analyze accurate data of the lands and ecosystems conditions that is a crucial in the context of restoration of the destroyed lands and protection of environment. The usage of GIS technologies is essential for planning of fruitful strategies on ecosystem restoration and natural resources conservation that is a key direction to provide with stability of country development.

References

1. Національна рада по відновленню від наслідків війни. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Екологічна безпека». - Київ, Липень 2022.

2. Сохнич А., Богіра М., Горлачук В., Солярчук Д., Песчанська І. Моніторинг земель. Навч. посіб. Львів, 2008. 264 с. С.124-137.

3. Сохнич А.Я. Моніторинг земель. Навч. посіб. Львів, 1997. 245 с.

4. Hussein, A. H., & Al-Ansari, N. A. (2015). The Role of GIS Technology in Environmental Impact Assessment (EIA). *Journal of Civil Engineering and Architecture Research*, 2(6), 582-588.

5. United Nations Environment Programme (2018). *Environmental Assessment of Ongoing Conflicts: Guidance and Initial Scoping*.

*Scientific supervisor: Nataliia BEREZNIKOVA,
Senior Lecturer*

UDC 349.41:502.174]:355.271(477)

Ihor SOLOMAKHA

National Aviation University, Kyiv

A CONSTRUCTIVE APPROACH TO THE RESTORATION AND OPTIMIZATION OF LAND MANAGEMENT METHODS IN THE POST-WAR CONDITIONS

Management of land resources is a purposeful and systematic action of society and the state with the aim of improving land relations and the land use system, which in turn is based on the study of laws and information in order to further ensure the effectiveness of the use of land resources both in the entire country and in individual regions or territories.

The purpose of managing certain lands is to develop and ensure the operation of the system of land use and land relations, which makes it possible to receive maximum funding in the budget.

In my opinion, several basic methods of land management should be considered. Attention should be paid to the modeling method. Modeling is based directly on the replacement of real objects with their conventional samples or analogues. The modeling method describes the structure of the object - a static model, the process of its functioning and development - a dynamic model. The model reproduces the properties, connections, and trends of the studied systems and processes, which in turn makes it possible to assess their condition, make a forecast and, as a result, make an informed decision. The forms of modeling are quite diverse, they depend on the types of structural models and the field of application.

I have given only a few examples of management methods that I find the most rational and relevant. However, it should be noted that in the modern land management system, one usually does not stop at one of these specific directions, but resort to a combination of management methods in order to improve the expected result.

The content of these techniques, namely, the specifics of their techniques and methods of influence, as well as the orientation of these management methods to focus on the object of management, I find the most effective in our time.

However, despite this, in my opinion, the optimization of management methods cannot involve working only with one or another method. If we are aimed at rationalization and optimization, we should choose a more flexible approach and resort to combining certain methods and their most productive techniques. Even with some setbacks in doing so, one should continue to experiment with the combination and restructuring of management methods,

because land use, like any other science, encounters many obstacles on the way to its development.

The post-war periods have always been the most difficult and economically difficult for almost all states and nations, which is why the question of restoring economic stability is one of the most urgent even today, when it is still too early to talk about the end of the war.

The urgency of the issue of economic recovery presents us with a difficult but clearly defined task - the recovery of Ukraine's land resources and the establishment of economic growth, which directly depends on the correct approach to the management of land resources in the post-war period.

In my opinion, the most important factor in the recovery of land resources is foreign investment. Many of our partner countries have announced that they will take part in the reconstruction of Ukraine after the end of the war, which directly implies investing in the restoration of our country's land resources. Therefore, a very important issue remains the correct and most correct disposal of the received investments, because we already have historical precedents when the most appropriate use of investments led to very high economic growth, which we saw in the example of South Korea.

War always has a devastating effect on land resources, both economically and ecologically. That is why it is necessary to pay attention not only to the expedient and maximally weighted use of investments, but also to work for the future, because earlier in our country there were often cases of incorrect use of land resources, work for the maximum short-term benefit, regardless of the long-term consequences, primarily, environmental, which as a result lead to the degradation of land resources.

Thus, in my opinion, the most important factors should be a balanced and correct regulation of investments and the strictest possible control over the balanced use of land resources.

References

1. Law of Ukraine «On the approval of Methodological recommendations for the development of land management projects that provide ecological and economic substantiation of crop rotation and land management», v0396821-13, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0396821-13#Text>

2. Dorosh Y.M., Management of land resources, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=2013>

*Scientific supervisor: Nataliia BEREZNIKOVA,
Senior Lecturer*

UDC 504 (063) 355.422 (477) (043.2)

Valeriia BULYKH

National Aviation University, Kyiv

**ON ASPECTS OF DATA IMPLYING OF ECOLOGICAL
MONITORING OF ECOLOGY STATE IN UKRAINE UNDER
MARITIAL LAW**

Ecological monitoring takes the crucial place in determining special measures on protection of the natural resources. The environment of Ukraine with its lands, green vegetation, water sources has been suffering from degradation, losses of richness of vital species of the all kind of ecosystems, as the consequences of armed Russian federation aggression and ineffective management, insufficient part of nature conservation areas to balance the structure of country's landscape.

Currently there is a kind of drawbacks to collect really truth data to evaluate the negative losses of balanced environment that affected on agricultural soils, productive farmer valleys due to armed attacks and bombing. There is a danger from the point of view of unsecure vicinity for land surveyors works on the fields and necessity not to share very important information in mass media.

As consequences of the attacks on the land and dropping bombs from aircraft, the all types of constructions as industrial objects, agriculture facilities, critical industry structures, households and peaceful inhabitants have been under harmful destroying actions directed on the non-living objects and threatening the life itself with dead poisonous results.

The lands of Ukraine are subjected to mechanical damage factor of soil covering with vegetation and soil inhabitants that are stressed due to explosion power waves. According to the confirmed data gained from the investigation of the deoccupied areas, the very impressive part of nature reserves parks in the southern part of the country lost the meaningful components as unique living species of flora and fauna as soil constituents in the nature reserves and agriculture land plots. [1]

The presence of poisonous chemical compounds can be considered as the factor which has harm the soils, vegetation, animals with the following affection on people health. The process of detonation armament and mines that have been hidden in soil produces constantly amount of chemicals. The poisonous toxic ingredient has intruded into environment as living green vegetation as nonliving human-made constructions. [2]

Next factor deals with such atmosphere pollution as acidified rains due to enormous amount of burning as the result of armed attacks and fire after explosion. Because of which the soil cover, the respiratory systems of any

animals and people have to be affected by receive in any case cute flow of air. Also they tend to contaminate environment as the result of using residual firefighting foams.

The above mentioned factors state on the necessity to continuously assess the volume of damages on the condition of soil, water, air with the adopted algorithm of monitoring to restore the last ones.

Thus, to achieve the above mentioned goals and conserve ecology of Ukraine, the following key reforms have to be run into life such as the integrated climatic policy, ecological security (chemical and radioactive), reforms to regulate industrial pollution, effective management of waste, balanced natural resources usage, management of protected areas to preserve the landscape and biodiversity, effective state management in the field of environment protection, environment control and legal responsibility, comprehensive environmental monitoring [3].

References

1. Екодія. Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України. URL: <https://ecoaction.org.ua/pryroda-ta-vijna.html>

2. Екодія. Забруднення земель внаслідок агресії росії проти України. URL: <https://ecoaction.org.ua/zabrudnennia-zemel-vnaslidok-rosii.htm>

3. Національна рада з відновлення України від наслідків війни: Проект Плану відновлення України Матеріали робочої групи «Екологічна безпека» - Київ, Липень 2022.

*Scientific supervisor: Nataliia BEREZNIKOVA,
Senior Lecturer*

UDC 504 (063) 355.422 (477) (043.2)

Anton SYNIAHOVSKY

National Aviation University, Kyiv

NATIONAL IDENTITY OF INDIGENOUS PEOPLE OF THE NORTH AMERICA

The search for a solution to the problem of the national identity of the indigenous peoples of North America as self-identification with a universal worldview and cultural worlds, their resistance to the contradictions of cosmopolitan self-awareness and the leveling of personal authenticity should be sought in the transcendental self-definitions of these peoples, primarily in their cultural and religious identity.

Despite the different views of scientists regarding the national identity of the indigenous peoples of North America, today there is no doubt about the

---

representativeness of this phenomenon in the political and philosophical scientific discourse.

Opinions about the direction and role of national identity in the literary process and its independence as an aesthetic phenomenon differ. The national identity of indigenous peoples is a multifaceted phenomenon that needs to be considered on various methodological bases: psychoanalysis, semiotics, poststructuralism, deconstruction, feminist criticism. Literary critics refuse to search for a single basis and interpret this phenomenon as an impossible transcendental truth, emphasizing the polyvalence of meanings. Despite different approaches to the methods of analysis of the works of Native writers, critics recognize the presence of a tendency to marginalize most of the works of Native writers in the all-American canon. Throughout the 20th century, writers of indigenous origin demonstrated the desire to reveal their identity as representatives of the autochthonous peoples of the continent in their own works. The determination of these authors to declare the national, cultural, physical and historical experience of their own peoples became significant. Despite this, some scholars consider national identity to be a product of purely Western European and mainstream American cultures. Scientists, adhering to this opinion, emphasize the insignificant manifestation of the national as a phenomenon, the theoretical undevelopedness of the concept of "national identity of indigenous peoples", profess the principles of multiculturalism, decentralization, denying writers the right of authorial self-positioning.

Identity is manifested as a person's subjective feeling of belonging to a certain nation. At the same time, it is a source of inspiration and continuity for each individual [Erikson]. The existence of the phenomenon of identity is marked by the social context and the inviolability of social ties in society. The problem of the identity of the indigenous peoples of North America contains an inexhaustible potential for scholars. Identity becomes a peculiar form of discourse, causing self-discovery, self-interpretation and providing an opportunity to transform into the "other" in one's country. "Identity can be presented as a theory of social proximity and distance or as an interpretive scheme of gradual and direct discovery of ourselves and the surrounding social reality" [Донік, p. 31]. Any interpretation of indigenous identity must be determined to a significant extent by a whole complex of political, philosophical, historical, cultural, religious, ethnic concepts that dominate under certain circumstances, influencing the originality of indigenous identity. Today we are witnessing a crisis of identity that is progressing, both in the cultural and civilizational and psychological dimensions.

The identity of nations in conditions of permanent social instability, generated both by the internal course of socio-economic and cultural development, and by external threats to the existence of national communities

caused by the appearance of representatives the society, takes the form of an emergency protection tool, serves as a source of value orientations, a tool of self-defense. To have an identity, according to E. Erikson, means to feel unchanged, regardless of the situation, to feel one's own continuity and to receive recognition of this continuity from other people, to perceive the past, present and future as a single whole.

The historical events associated with the arrival of white immigrants to the continent did not have the best effect on the self-identification of the indigenous peoples of North America. As J. Tripathi emphasizes, "the basic conditions of life were changing, the response to the intervention was also diverse" [Tripathy, c. 168]. The formation of national identity in each specific people of the continent in the historical perspective was extremely gradual, in each case this process required a different period and was determined by historical conditions.

Defining the identity of indigenous communities requires the inclusion of the Other, due to the fact that the self-awareness of both a specific individual and entire nations is formed and developed in the process of dialogue with the Other. The dichotomy of the colonial worldview is traditionally represented by the formula we-them, in modern Indian post-colonial studies it is denoted as an inversion of they-us, and is split in the multicultural paradigm of different indigenous nations into small, essentially heterogeneous, scraps. Representatives of the modern intelligentsia of the indigenous peoples oppose the unification, generalization and stereotyping of the image of the Indian in historical retrospect, emphasize the need to rethink the concept of indigenous identity using all available means of modern culture [Шостак, с. 314].

References

1. Донкіс Л. Збентежена ідентичність і сучасний світ / пер. з англ. О.Буценко. К.:Факт, 2010. 311с.
2. Tripathy, Jyotirmaya. Toward as Essential Native American Identity: a Theoretical Overview. *The Canadian Journal of Native Studies*. 2006. XXVI, 2. P. 313-329.
3. Шостак О.Г. Художні вираження національної ідентичності в творчості сучасних північноамериканських письменників корінного походження. Київ: Талком, 2020. 542с.

*Scientific supervisor: Oksana SHOSTAK,
DSc in Philology, Professor*

UDC 338. 24(043.2)

Вікторія ОСОВСЬКА

Еліна БОНДАРЧУК

Національний авіаційний університет, Київ

ПОРІВНЯННЯ ІСПАНСЬКИХ ТА АНГЛІЙСЬКИХ ПРИКМЕТНИКІВ

Прикметники є невід’ємною частиною мови і відіграють вирішальну роль в ефективному спілкуванні. Це слова, які описують певні ознаки явищ чи об’єктів, можуть замінити іменники та займенники і допомагати нам передавати більш точну та конкретну інформацію щодо речей, про які ми говоримо. Однією з ключових причин, чому прикметники так важливі, є те, що вони додають нашій мові деталі та відтінки. Без прикметників наші речення були б розпливчастими і позбавленими опису. Прикметники допомагають нам точніше висловлювати свої думки та почуття, вони дозволяють нам передавати тонкощі та нюанси наших емоцій та переживань. Вони допомагають нам розрізнити схожі об’єкти або поняття, і вони необхідні для ефективної комунікації в описовому письмі.

Після англійської, яка є планетарною або глобальною мовою міжнародної комунікації [4, с. 54], іспанська мова є чи не другою за поширеністю в загальносвітовому спілкуванні [3]. Як в англійській, так і в іспанській мові, прикметники є важливою частиною вивчення мови. Вивчаючи їх, ми можемо розширити свій словниковий запас і ефективніше спілкуватися іноземною мовою. Саме тому важливо чітко розуміти відмінності використання прикметників у двох різних мовах. Порівняймо їх особливості вживання за такими критеріями:

1. Функція прикметників

Однією з подібностей між англійськими та іспанськими прикметниками є їхня функція. В обох мовах прикметники використовуються для опису якостей іменника, таких як розмір, форма, колір, текстура або походження. Наприклад, англійською ми можемо сказати “*a tall building*”, а іспанською – “*un edificio alto*”. Обидва прикметники, *tall* і *alto*, описують висоту будівлі.

2. Прикметники-присудки

Схожість між англійськими та іспанськими прикметниками полягає в тому, що вони можуть використовуватися як предикативні прикметники. В англійській мові ми можемо використовувати прикметники для опису підмета речення, наприклад, “*She is beautiful*”. В іспанській мові ми можемо використовувати прикметники так само, наприклад, “*Ella es hermosa*”. В обох мовах використовується дієслово «бути», щоб зв’язати

прикметник з підметом.

3. Складні іменники

В обох мовах прикметники можуть використовуватися для зміни іменників і створення нових слів. Наприклад, англійською ми можемо сказати “*a blueberry*”, а іспанською – “*un arándano azul*”. Обидві мови використовують прикметник, щоб описати колір фрукта і створити новий іменник.

4. Наголос:

Наступна схожість між англійськими та іспанськими прикметниками - це їхня здатність розставляти акценти у реченні. В обох мовах ми можемо використовувати прикметники, щоб підкреслити певну якість іменника і виділити його. Наприклад, англійською ми можемо сказати «*Захід сонця був абсолютно приголомшливим*», а іспанською – “*La puesta del sol fue absolutamente impresionante*”. Обидві мови використовують прикметник, щоб підкреслити красу заходу сонця.

5. Вищий ступінь

Ще одна спільна риса між англійськими та іспанськими прикметниками полягає в тому, що вони можуть утворювати вищий ступінь порівняння. В обох мовах ми можемо використовувати прикметники для опису найвищого або найнижчого ступеня якості. Наприклад, англійською ми можемо сказати «*Найбільше яблуко – червоне*», а іспанською – “*La manzana más grande es roja*”. Обидві мови використовують форму вищого ступеня прикметника, щоб показати найвищий ступінь розміру

Проаналізувавши декілька подібних рис прикметників в англійській та іспанській мовах, варто також розглянути і випадки їх відмінностей.

1. Розміщення

Однією з найважливіших відмінностей між англійськими та іспанськими прикметниками є їхнє розташування. В англійській мові прикметники зазвичай стоять перед іменником, який вони описують, тоді як в іспанській мові прикметники зазвичай стоять після іменника. Наприклад, в англійській мові ми говоримо “*the big house*”, тоді як в іспанській – “*la casa grande*”. Ця різниця іноді може викликати плутанину у тих, хто вивчає обидві мови, але важливо пам’ятати про розташування прикметників у кожній мові.

2. Узгодження в роді

В іспанській мові прикметники повинні узгоджуватися в роді з іменником, який вони описують. Наприклад, якщо ми хочемо описати книгу як «*цікаву*», ми скажемо “*un libro interesante*”, якщо книга чоловічого роду, і “*una novela interesante*”, якщо книга жіночого роду. В англійській мові немає узгодження прикметників за родами, тому ми

можемо використовувати один і той самий прикметник для опису книги незалежно від її статі.

3. Узгодження за числами

В іспанській мові прикметники також повинні узгоджуватися в числі з іменником, який вони описують. Наприклад, якщо ми хочемо описати групу книг як «цікаві», ми скажемо “*unos libros interesantes*”, якщо книги чоловічого роду, і “*unas novelas interesantes*”, якщо книги жіночого роду. Знову ж таки, в англійській мові немає узгодження прикметників за числами, тому ми можемо використовувати один і той самий прикметник, щоб описати одну книгу або багато книг.

4. Порядок прикметників

Однією з відмінностей між англійськими та іспанськими прикметниками є порядок їх вживання. В англійській мові існує певний порядок, в якому прикметники повинні використовуватися для опису іменника. Порядок такий: думка, розмір, вік, форма, колір, походження, матеріал і призначення. Наприклад, в англійській мові ми скажемо “*a beautiful big old round green Italian wooden serving dish*” («красиве велике старе кругле зелене італійське дерев'яне блюдо»). В іспанській мові немає певного порядку вживання прикметників, але прийнято вважати, що найважливіший прикметник повинен стояти останнім. Наприклад, ми скажемо: “*un plato de madera italiano redondo grande y hermoso*”.

5. Форми прикметників

Ще одна відмінність між англійськими та іспанськими прикметниками – це кількість форм, які вони можуть мати. В англійській мові більшість прикметників мають лише дві форми: основну форму та форму вищого/найвищого ступенів порівняння. Наприклад, «*великий, більший, найбільший*». В іспанській мові прикметники можуть мати до чотирьох форм: чоловічий рід однини, жіночий рід однини, чоловічий рід множини та жіночий рід множини. Наприклад, “*alto, alta, altos, altas*”.

6. Прикметникові займенники

Наступна відмінність між англійськими та іспанськими прикметниками полягає у використанні займенників. В англійській мові ми можемо використовувати займенники для заміни іменника, який описує прикметник. Наприклад, ми можемо сказати “*Вона висока*” замість «*Дівчина висока*». В іспанській мові займенники рідше замінюють іменник, а частіше повторюють іменник і прикметник. Наприклад, ми скажемо “*La chica es alta*” замість “*Ella es alta*”.

7. Позиція прикметника відносно дієслова

Ще одна відмінність між англійськими та іспанськими прикметниками – це їхня позиція по відношенню до дієслова. В англійській мові прикметники зазвичай ставляться перед дієсловом, тоді як в іспанській

вони можуть стояти як перед дієсловом, так і після нього. Наприклад, англійською ми можемо сказати «Вона щаслива», а іспанською – “*Ella está feliz*” або “*Ella es feliz*”.

Отже, прикметники є життєво важливими для ефективного спілкування. Вони допомагають нам додавати деталі та відтінки до нашої мови, а також дозволяють нам точніше висловлювати свої думки та почуття. Прикметники також необхідні для ефективної комунікації в описовому письмі, і їх можна використовувати для вираження думок і суджень, переконання або впливу на інших, а також для створення гумору або сарказму. Саме тому вони є невід’ємною частиною вивчення мови, і вони необхідні для людського спілкування.

Список літератури

1. Новікова Ю. О. До проблеми лексико-семантичної адаптації іспанських запозичень в американському варіанті англійської мови. Нова філологія : зб. наук. пр. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. № 51. С. 48–52.

2. Шовкопляс Ю. О. Лінгвальні та культурні особливості функціонування іспанських запозичень в американському сленгу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. «Філологія» : зб. наук. пр. / гол. ред. І. В. Ступак. Одеса, 2018. № 37. Т. 2. С. 167–171.

3. El español en el mundo 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/>

4. Graddol D. English next. Why global English may mean the end of 'English as a Foreign Language?' / D. Graddol. – British Council. 2006. – 128 p.

5. Postman L. Transfer of training as a function of experimental paradigm and degree of first list learning / L. Postman // Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior. – 1962. – 1. – P. 109–118.

*Науковий керівник: Світлана МИРОШНИК,
старший викладач*

UDC 687.016.5(043.2)

Oleksandra VASYLIUK

National Aviation University, Kyiv

THE ESSENCE OF DESIGN THINKING

The conventional wisdom holds that designers only contribute to the last stages of a product's development and do so solely to improve its aesthetic appeal. Yet, design has recently changed from being a tool for boosting consumption to a tool for developing new values. It serves as the foundation for

---

creative innovation today. Design thinking, a crucial technique for streamlining and humanizing goods, is to thank for this revolution in design. [2].

Let's examine design thinking in more detail. As a result of the reaction to the creation of a new economic system and the unavoidable revaluation of the values of the old economy, design thinking (Design Thinking) is a complex of worldview and methodological attitudes that emerged at the turn of the millennium. Design thinking is frequently described as a form of out-of-the-box thinking, which is unconventional thinking that pushes the mind to think outside of the box. Design thinking's central and most fundamental tenet is empathy, or the capacity to see the world from the perspective of others and comprehend their needs, wants, and tasks that must be completed.

The origins of design thinking lie in the work of the famous engineer, designer, and author of the now popular term "synergy" Buckminster Fuller. Reflecting on the theory of design, he came to the conclusion that in this field of design, it is necessary to try to apply scientific methods that can make it more effective. Protest Fuller was not just a theorist. He worked at MIT's Creative Engineering Lab, and the owner was trying to create a design in the realm of science. Fuller was also the first to involve interdisciplinary teams of engineers, industrial designers, materials scientists, and chemists in design work. [4].

Later, an interdisciplinary strategy was one of the foundations of design thinking. The outcomes of Fuller and his staff' efforts were clear. Fuller revolutionised engineering and rose to fame around the globe after creating the geodesic dome as an architectural shape. So well-known that the newly found type of carbon, fullerene, was given that name because of how much resembles Fuller's geodesic domes in terms of molecular composition. [5].

The approach to design is also undergoing changes. Instead of a controlled function, it becomes a driver of transformations and even strategy. If earlier, design often meant product design, now it often refers to the design of services and systems. Design is increasingly understood as a methodology that can benefit the organization, rather than just performing tasks to certain specifications. And besides solving problems (problem solving), design can set them (problem setting) and help to understand them better. If you've ever conducted a focus group that didn't solve the intended goal, but was extremely interesting and useful, you know what I'm talking about. Design becomes a way to understand a problem and share that understanding with others.

Nowadays, design is not "for someone" (client, consumer, etc.), but "with someone". Design is co-creation. And his goal is often not so much profit as influence. On what or on whom exactly - the business itself decides. But most importantly, design helps to find the easiest and most practical way to achieve maximum impact.

Over the years, design has changed, moving from product development to system modelling. Design thinking is one of the most essential abilities for transformations, in my opinion, because of this. After all, deciding how you wish to affect the system does not enough. Having a methodology to model this intervention is also crucial [3].

Design thinking is a social technology for change at the organizational level that enables collaboration for change. Tim Brown, a well-known designer, claims that design thinking gives businesses "creative confidence," enabling them to be more daring even in the face of uncertainty. Moreover, courage and confidence are more useful when there is more uncertainty. On a personal level, design thinking alters, increases the plasticity of, and forges new neural connections in our brains. As a result, by engaging in design thinking often, we develop the ability to "switch on" this type of thinking when necessary. Moreover, design thinking dispels people's anxiety about uncertainty. We sharpen our tools first, they claim, and then they sharpen us. With design thinking, the same thing occurs. We first examine its procedures and resources, and then they change our company and us. And this is perhaps the most significant objective and benefit of design thinking.

References

1. Aila Kronqvist & Rebekah Ann Rousi (2023) *A quick review of ethics, design thinking, gender, and AI development*, International Journal of Design Creativity and Innovation. P. 62-79. <https://doi.org/10.1080/21650349.2022.2136762>
2. Jakob Trischler, Timo Dietrich & Sharyn Rundle-Thiele (2019) *Co-design: from expert-to user- driven ideas in public service design*, Public Management Review, Pp. 1595-1619. <https://doi.org/10.1080/14719037.2019.1619810>
3. Brown, T., & Wyatt, J. (2009). Design Thinking for Social Innovation. Stanford Social Innovation Review, 8(1), 31–35. <https://doi.org/10.48558/58Z7-3J85>
4. Yujia Huang, David Hands, Yujia Huang, David Hands (2022) *Evolution of the Relationship Between Design and Business Activities*, *Design Thinking for New Business Contexts*, <https://doi.org/10.1007/978-3-030-94206-9>

Scientific supervisor: Yulia PRYSHUPA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor

UDC 355.621.89.097(043.2)

Kirill ANANKO

National Aviation University, Kyiv

TECHNICAL MEANS OF REFUELING AND TRANSPORTING FUEL IN THE ARMED FORCES

The aim of the article is to signify how properly refuel land vehicles and aircraft, filter and pump F&L, as well as store fuel.

According to the order No. 662 (which, by the way, is one of the most important for us, fuel service specialists):

1) Tanks (containers) intended for storage or transportation of F&L must be technically sound, dry inside, free of F&L residues and mechanical impurities, and externally clean, without traces of corrosion. Before filling the F&L, the tanks (containers) must be inspected (the inner surface is inspected using an explosion-proof lamp).

2) In case of detection of F&L residues or mechanical impurities, the filling container is not allowed and must be cleaned.

3) Each tank made of F&L must be marked using a stencil (stamp), which is not washed off by water and F&L, in accordance with the requirements of DSTU 4500-5:2005 and DSTU 4454:2005. Each batch of F&L in a container must be accompanied by a quality document that contains labeling data, norms of quality indicators for F&L and results of testing F&L in accordance with regulatory documents.

4) To prevent environmental pollution, reduce evaporation costs, and increase fire safety, tanks should be equipped, depending on the type of F&L, with the following means:

- stationary vertical tanks for F&L with a pressure of saturated vapors up to 200 mm Hg - with a floating roof (pontoon) or gas harness and appropriate breathing equipment (storage of aviation gasoline and fuel for jet engines is not allowed in tanks with a floating roof and pontoon);
- the remaining types of tanks - breathing valves.

Before equipping tanks that are in operation with means of cost reduction, it is allowed to store gasoline with a saturated vapor pressure of more than 200 mm of mercury in horizontal metal tanks.

5) Tanks must have serviceable draining and filling and measuring equipment, be equipped with hatches with gaskets resistant to F&L, which ensure hermetic storage. Hatches must be closed on all bolted connections provided by the design.

6) Railway tanks, APZ, AMZ, tanker trucks and other mobile refueling vehicles are usually fixed according to the specified type of F&L (the corresponding marking of these vehicles is carried out).

7) Tanks of APZ, AMZ and other mobile refueling vehicles are cleaned at least twice a year (with seasonal maintenance), and in case of detection of pollution - regardless of the period of the last cleaning. At the same time, attention is paid to preserving the internal coating of the tank. Cleaning records are kept in the form (passport) of the technical means with the cleaning certificate.

8) The condition of the tanks and filters after carrying out maintenance and repair work is checked by the head of the F&L service of the aviation unit (the head of the F&L laboratory) in the presence of the commander (head) of the unit under whose command the means of transportation and refueling of the F&L are located, and is registered in the vehicle form.

9) Filters and filter-separators are installed both stationary at F&L warehouses and centralized refueling systems, and on mobile refueling vehicles.

10) Inspection, washing and replacement of filter elements, filters of special vehicles are carried out by the driver, and the centralized refueler by the head of the storage under the supervision of the head of the F&L laboratory (laboratorian) and many other things.

In general, tanks are intended for storing fuel, filters for cleaning fuel, and means of transportation for transporting fuel.

*Scientific supervisor: Halyna BILOKON,
Senior Lecturer*

UDC 355.621.89.097(043.2)

Artem DRAPEI

National Aviation University, Kyiv

FUELS AND LUBRICANTS

Fuels and lubricants (F&L) — synthetic and mineral lubricants, which include various types of fuel and lubricants: fuel (gasoline, diesel fuel, liquefied natural gas, and liquefied petroleum gases), lubricants (motor, transmission and special oils, mineral lubricants, plastic lubricants), oil-based fluids and special fluids (brake and cooling).

The term "fuels and lubricants" is used mainly in the application to transport, sometimes as a synonym for the word gasoline. Fuel is used to obtain thermal energy. One of its types is fuel, which provides engines. That is why we are

talking about fuel. Therefore, when fuels and lubricants for internal combustion engines are meant, the expression fuels and lubricants is used. Lubricants are substances used to lubricate machines and come in the form of liquid oils or greases.

The usage:

Fuels for transport (gasoline, diesel, liquefied gas, compressed natural gas, liquefied natural gas);

Lubricants (motor, transmission and special oils, lubricants);

Special fluids (braking and cooling).

Fuels and lubricants are understood to mean any types of fuels and lubricants and special liquids. Accounting is necessary for order and control over the consumption of material resources, including control over the consumption of gasoline and diesel fuel.

The F&L service is intended for the implementation in the Armed Forces of Ukraine of the state military-technical policy regarding the provision of troops (forces) with fuel and lubricants and technical means of service, the development of a system of comprehensive support with the aim of maintaining the troops in a state of high combat and mobilization readiness, uninterrupted and high-quality provision of the Armed Forces Forces with fuel, lubricants and technical means of service, organization of reception, storage and delivery of material means of service.

Tasks of the service:

- provision of military units, ships, military educational institutions, institutions and organizations with fuel and technical means;

- ensuring quality control and correct use of fuel within the competence of the fuel service;

- organization of special training of officers and junior specialists of the PMM service.

During their studies, students and cadets study disciplines that provide modern knowledge and skills in the processes of quality control, storage, transportation, pumping, refueling of weapons and military equipment.

Students and cadets receive theoretical knowledge and acquire practical skills in the operation of fuel depots, provision and organization of fuel quality control in military units of the Armed Forces of Ukraine.

The educational process at the department is provided by highly qualified scientific and pedagogical staff - doctors and candidates of sciences, professors, associate professors. The department has a powerful information-methodical and educational-material base.

A graduate can be appointed:

After completing the first (bachelor's) level (6th level of the NRK), graduates are not appointed to officer positions.

After completing studies at the second (master's) level of higher education (7 levels of the NRK), graduates are appointed:

- head of the aviation fuel warehouse;
- head of the fuel quality control department (mobile);
- head of the department (department) of fuel storage and other material and technical means of the fuel service;
- assistant to the head of the service of fuel and lubricants of a military unit (brigade, regiment);
- assistant chief of service - quality control engineer of the fuel aviation brigade;
- head of the service of fuel and lubricants of a military unit (brigade, regiment, separate battalion and division);
- head of the aviation commandant's fuel service

Therefore, this profession is very interesting, but at the same time very important and dangerous. Petroleum products are very dangerous for humans, and when working with them there is a risk of exposure to gasoline vapors (PMM) in the body.

When inhaling small concentrations of gasoline vapors, symptoms similar to alcohol intoxication are observed: mental excitement, euphoria, dizziness, nausea, weakness, vomiting, redness of the skin, increased pulse. Therefore, you need to know the safety rules before starting to work with it, and especially you need to wash your hands very well after all actions with PMM. The interest lies in the fact that training in this profession allows you to get a broad-based education, which allows you to work in the PMM service of airports both in a civilian position and in a military position. Since I study at the military department, in the future I will work in military units, where my skills and abilities will help me in the future. The importance of this profession is very relevant today because of the war in our country. And in order for our servicemen to be able to move, regroup, change positions or contact the enemy, they need equipment that we must first of all provide with high-quality fuel. So that the combat vehicle does not stand in the middle of the field during the battle. This is how we provide our fighter jets. Which cover our heroes and repel the occupiers in the sky. As well as evacuation and cargo planes that evacuate our wounded and provide assistance to our servicemen. And if something happens to the plane, and there is a plane crash, first of all, they will check the quality of the fuel in the tanks and punish the culprits. That's why you need to be very aware and careful to avoid making a mistake that could later turn into a tragedy.

*Scientific supervisor: Halyna BILOKON,
Senior Lecturer*

UDC 355 (043.2)

Khrystyna MYRONCHUK
National Aviation University, Kyiv

COMBAT TASKS OF THE ARMY AVIATION

Army aviation is a branch of the Ground Forces, which became part of the Army in July 1994. It is designed for air support of troops by attacking land (sea), mainly small-sized, armored, mobile enemy objects mainly at the front edge and in tactical depth, and also to solve the tasks of comprehensive support of the combined military battle. It was created on the equipment and flight technical personnel of 10 regiments of combat helicopters, 2 transport and several separate squadrons of the Air Forces of the USSR. At that time, about 900 helicopters were in service, including Mi-2, Mi-6, Mi-8, Mi-26, and 300 units of Mi-24.

Units and parts of the army aviation, in accordance with its purpose, can perform the following combat tasks:

1) Firing. Damage to small-sized, armored, mobile vehicles, as well as enemy manpower (tanks, armored personnel carriers, infantry fighting vehicles, artillery, mortars, anti-aircraft artillery, helicopters on platforms, launchers, tactical missiles, company and platoon strongholds, battalions, reserve positions stripes); destruction of enemy helicopters (few high-speed and low-flying targets) in the air; damage to airborne and naval forces (sea crossings, small ships); damage to airmobile units (units) and airborne reconnaissance groups of the enemy; ensuring the flight of amphibious transport helicopters; air support of amphibious operations.

2) Landing transport. Landing of airborne troops; ensuring the maneuver and actions of troops during the battle; landing of reconnaissance and special groups to seize or destroy important enemy facilities; transportation of personnel and means of transport to places where water crossings are forced; evacuation of the wounded and sick, as well as troops after they have completed tasks in the enemy's rear.

3) Intelligence. Conducting aerial reconnaissance of the enemy and weather; conducting radiation, chemical, and engineering reconnaissance of the area; observation of the battlefield and the front line.

4) Special combat tasks. Adjustment of artillery fire; aerial demining and installation of smoke (aerosol) curtains; ensuring the management of troops and communication; search and rescue of crashed crews, airplanes and helicopters; radio-electronic suppression of means of controlling the enemy's troops and weapons.

Thus, army aviation, in accordance with its purpose, can perform fire,

transport-landing, reconnaissance and special tasks.

The basing of army aviation is organized taking into account the nature of the tasks being performed, the design of future actions, the combat properties of army aviation, the possibilities and features of its use in the interests of joint military associations (compounds) and includes a system of airfields (landing sites) for helicopters and positional areas for tactical unmanned aerial vehicles.

In defense, the airfields (grounds) for army aviation are usually assigned at a distance of 50-80 km, and in the offensive, within 30-70 km from the line of combat with the enemy.

At each airfield, depending on the size and frequency of aircraft traffic, which regularly chooses this airfield, a standard supply of fire-extinguishing composition should be provided, which is delivered by fire engines to the place of an aviation event at the set time.

The calculation of required number of fire-extinguishing compounds, which must be delivered to the place of an aviation event, is based on:

- possible areas of spilled aviation fuel at the site of an aviation event (critical zone);
- the intensity of supply of fire-extinguishing composition for extinguishing flying aviation fuel;
- the estimated extinguishing time of aviation fuel within the practical and critical zone limits.

*Scientific supervisor: Halyna BILOKON,
Senior Lecturer*

UDC 355 (043.2)

Софія ОРЛОВА

Національний авіаційний університет, Київ

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

У сьогоднішній світ стрімко розвивається. Не помітити це просто неможливо. Глобальні зміни відчуває майже кожен з нас. Це стосується будь-яких сфер: починаючи від економіки, закінчуючи медициною. Розширення міжнародних зв'язків є неминучою складовою цього розвитку. Саме тому зараз такою актуальною є тема формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів-психологів.

Наразі найважливішим завданням вищих навчальних закладів є не тільки підготовка кваліфікованих спеціалістів з різних сфер, але й їх підготовка до співпраці та обміну знаннями з іноземними фахівцями. Іншомовне спілкування має величезне значення для розвитку людської

психіки, розвитку та становлення культурної поведінки. Психічний розвиток людини починається зі спілкування. Завдяки ньому індивід отримує необхідну для його розвитку інформацію. І саме іншомовне мовлення формує і розвиває в нас здібності, виступає засобом отримання знань та навичок.

Основні навички, якими має володіти випускник вищого навчального закладу – це самомотивованість, готовність до самоосвіти та самовдосконалення. А також не варто забувати про найголовніший критерій - вміння компетентно комунікувати з оточуючими. А основним фактором, що буде в нагоді для цього вміння є вільне володіння іноземною мовою. Мова завжди була, є і буде головною зброєю людини. Тому володіння однією або більше іноземними мовами (за умов високої кваліфікації) дуже цінується роботодавцями, як в нашій країні, так і закордоном.

Не можна обійти й професійну мову, наприклад такі терміни, що використовуються лише у психології. Саме тому, кваліфікований спеціаліст має володіти не лише високим рівнем іноземної розмовної мови, але й її аспектів щодо сфери його праці. Без цього ніколи не зможе відбутися якісного обміну знаннями та компетентної роботи психолога.

Також для кваліфікованого фахівця важливо розуміння не тільки самої лексики, граматики мови, але й її стилі та загальнокультурні аспекти. Світогляд людей з іноземних країн дуже різниться, через це можливо виникнення труднощів у людини, для якої ця мова та країна не є рідною. Різниця між психологічними потребами клієнтів у різних країнах також допомагає у формуванні соціального розуміння іноземного соціуму та дає можливість збагатити свої знання спеціалісту.

Головним висновком є те, що іншомовна комунікативна компетенція є ефективним засобом формування особистості, її розвитку та вдосконалення. Вона підвищує рівень зацікавленості в оволодінні іноземною мовою, її стилями та культурою.

*Науковий керівник: Віра БАЗОВА,
канд. пед. наук, доцент*

UDC: 340 (043.2)

Nikita KOLOS
National Aviation University, Kyiv

LEGAL AWARENESS OF ORDINARY CITIZENS

As we know, in every legal state constitution is enshrined. It is the most important law in every state. The basis of society and characteristics of a state

are prescribed there: the form of ruling, the state system, rights, obligations, and freedoms of a citizen and how the authority body works and much more.

As it was mentioned, the basis of society is prescribed by a constitution: rights, freedoms, and duties of every person. In a legal state, they adhere to and implement in action. It is important to understand what “the basis of society” is: rights – it is what a person can do; duty – it is what a citizen is obliged to carry out; freedom – it is the arbitrary use of abilities by a person.

The main problem of modern society, Ukrainian and not only, is that citizens do not understand and do not know their rights, duties and freedoms. For many people who are not related to law, hearing the term “jurisprudence” or “law” are getting lost, and have an extraordinary understanding of how law works. Most lawful people do not even guess that their right to get an education is guaranteed by Article 53 or Article 33 establishes that anyone who is legally located on the territory of Ukraine is guaranteed free movement within the territory of Ukraine [1]. For them, such things are not debatable and axioms, although they have no idea that these things are guaranteed by the main law of Ukraine. This shows that the society does not have a developed legal consciousness and is not a civil society.

As M. Sukhodolya notes, legal nihilism is present in the countries of post-soviet society. Many people ignore the law and feel impunity. In modern Ukrainian society, the problem of lobbying is very noticeable. Some people, instead of going the legal route, solve their problems with material benefits [2]. Lobbying is an extremely common practice in the public sector.

Overcoming legal nihilism and the formation of legal awareness is mainly formed thanks to training in educational institutions. But there are also cases that a person becomes more legally aware when he or she gets into situations where he or she uses legal acts. So, they acquire it already in practice. Legal awareness is a type of social consciousness that reflects the attitude of social and social subjects to the current legal norms and legal phenomena established by a state [3]. With the help of high legal awareness, people can critically analyze their legal status in a state, what a country has done to ensure their rights, freedoms and obligations, and which legal problems exist in the state.

In accordance with Article 3, part 2, subparagraph 8 of the resolution of the Cabinet of Ministers “On approval of the Regulation on the Ministry of Justice of Ukraine”, there is an institute in Ukraine that undertakes to support and improve legal awareness among the population – the Ministry of Justice. The Ministry of Justice should ensure the formation and implementation of state policy in the field of legal education, legal awareness, informing the population, and access to citizens to sources of legal information [4].

Therefore, in order to improve the development of the legal worldview of the population of our country, radical, reformatory changes are needed, which

can be achieved by increasing the level of legal awareness and legal culture, legal awareness, by:

- increasing the activity of citizens in the process of law-making, by introducing a nationwide discussion of draft laws.

- conducting legal courses or lectures by enterprises, organizations, and corporations for the people, inviting specialists and legal scholars.

- recommending to television and radio companies and print mass media of state and non-state forms of ownership to conduct a column, program of a legal educational nature with the involvement of legal specialists, scientists, and officials of state authorities.

- creation during the nearest period of time the general concept of formation of legal consciousness and legal culture of society and adoption of the state program of formation of legal culture of citizens through the development of legal education and legal education of the population starting from the younger grades [5].

References

1. Конституція України [Electronic resource] // Відомості Верховної Ради України (ВВР) – URL: <https://shorturl.at/myEFK>

2. М. Суходоля // Фактичний стан правової культури населення України як відображення деформованої правосвідомості – URL: https://t.ly/_brII

3. Studies [Electronic resource] // Правосвідомість: поняття, структура, види – URL: <https://t.ly/cOt1N>

4. Верховна Рада України [Electronic resource] // Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України – URL: <https://t.ly/VN6p>

5. LEX [Electronic resource] // Підвищення рівня правосвідомості та правової культури українського суспільства на шляху до модернізації сучасного права – URL: http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=1880

*Scientific supervisor: Svitlana KHARYTSKA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC: 577.2 (043.2)

Olha Baranovska

National Aviation University, Kyiv

FLUORESCENCE THAT SAVES LIVES

Keywords: fluorescence, fluorophore, malignant tissue, cancer.

Fluorescence phenomenon is now widely used in biological studies. The

properties of this phenomenon are high sensitivity and speed of answer. Because of it, there are significant advantages of using research methods that are based on fluorescence.

Ultra-high sensitivity of fluorescence allows to conduct research at the level of individual molecules. The multiplex detection provides an opportunity to observe several objects at the same time, depending on the fluorophores and their maximum emission (difference in color). Fluorescence is also possible on living cells, as biological macromolecules do not absorb fluorescent light. The ability of one fluorophore molecule to emit millions of photons per second allows to explore rapid and dynamic biological processes. Fluorescent microscopy is characterized by high resolution, which provides clear structures of the studied objects.

One of the areas of use of fluorescence are the methods of fluorescent diagnosis *in vivo*. For this purpose, fluorescent probes were developed. They are used for selective coloring of malignant formations. That helps to detect them during endoscopic examination or tomography. On the basis of these developments image-guided surgery was implemented in general practice. Before surgery, the cancer is colored by a fluorescent dye, and during the operation, special equipment registers a fluorescent signal. That is used to distinguish malignant and healthy tissues.

Fluorescent spectroscopy is used to distinguish these tissues. It is based on determining the wavelength range, which shows the spectral differences between healthy tissue and tissue with pathology. The wavelength differs because the biological components that characterize the structure of these tissues, their metabolic and functional processes, have significant differences.

Conclusions. The use of fluorescence for the detection of malignant tissues will ensure more accurate operations of cancer removal. The introduction of this technique in general practice will increase the effectiveness of cancer treatment.

References

1. Journal of Fluorescence. URL: <https://link.springer.com/journal/10895/>.
Scientific supervisor: Svitlana KHARYTSKA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor

UDC 34.03 (043.2)

Mykhail PYZHOV

National Aviation University, Kyiv

ANALYSIS OF THE HUMAN RIGHTS TO WORK

As we all know work is the main factor in a person's life, without work a

person will not be able to afford even such simple things as water, electricity or a piece of bread. Each country has its own vision on the issue of employment. How can it be easier to allow a person to live in comfort and not go bankrupt? Such questions are considered every day, because the problem of demographic overpopulation will one day hit everyone, thus destroying a large part of the world's GDP. That is why every country tries to keep up thanks to the correctly established law written in various codes. The Constitution of Ukraine is no exception, a section was created with a very clear name: <<Right to Work>>.

It is also not necessary to forget that work in countries with a democratic inclination should always pay for human efforts. Various attempts to transform a person into a thing, such as a slave or a serf, are a clear violation of human rights and labor laws. Examples of two parts of labor laws out of dozens of possible ones can clearly show that a person in a civilized country will never be a slave.

The Constitution of Ukraine prohibits the use of forced labor, i.e. hired labor not protected by the state. In turn, the Code of Labor Laws of Ukraine indicates the only way for citizens to exercise their right to work — concluding an employment contract at an enterprise, institution, organization, or with an individual. The conclusion of an employment contract is formalized by an order or order of the owner or the body authorized by him on the hiring of an employee. Healthy and safe working conditions are compliance with safety rules and regulations, necessary lighting, heating, ventilation, elimination of harmful effects of noise, radiation, vibration and other factors that negatively affect the health of workers, etc.

It should be noted that in accordance with the Constitution of Ukraine and Art. 22 of the Labor Code of Ukraine prohibits unjustified refusal of employment, as well as any limitation of rights or establishment of advantages when concluding, changing or terminating an employment contract depending on origin, social and property status, race and nationality, gender, language, political views, religious beliefs, membership in a trade union or other association of citizens, type and nature of occupations, place of residence. Thus, every person has the right to find himself in the world and has the opportunity to find his comfort.

References

1. Кадровик.УА › Новини › Право на працю – право людини закріплене у конституції України. URL: <https://www.kadrovik.ua/novyny/pravo-na-pracyu-pravo-lyudyny-zakriplene-u-konstytuciyi-ukrayiny>

*Scientific supervisor: Svitlana KHARYTSKA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC: 577.21 (043.2)

Mykhailo VAVRYCHUK

National Aviation University, Kyiv

INVESTIGATION OF THE POSSIBILITIES OF USING GARDEN OF THE MIND AND ALLELOPATHY FOR ORGANIC AGRICULTURE

Key words: Warm bed of Rozum, allelopathy, EM-technologies, organic farming, mulch.

Introduction. Human life primarily depends on natural conditions, and one of the natural resources is soil. Ecological disasters have led to the fact that the soil is depleted. There is a problem of increasing soil fertility, so it is necessary to collect information about such farming, which is harmless and promotes the cultivation of ecologically clean agricultural products.

In our work, we set the main task: to study the influence of various factors on improving the structure of the soil, which will increase its productivity. And accordingly, we want to achieve this by combining the technology of Rozum's warm beds and allelopathy between plants without the use of chemicals.

Materials and methods. An experimental method was used during this work. It consisted in the fact that initially it was created on the experimental site of the warm beds of Rozum according to the author's technology of V. M. Rozum (Picture 1.). Soils in the warm beds of Rozum contain a sufficient amount of nutrients in a dissolved state, easily absorb and retain water, are well ventilated and provide access to oxygen [1]. This contributes to the creation of favorable conditions for microorganisms and other organisms that inhabit it. In the process of vital activity, they enrich the soil with organic matter, creating the so-called "living earth" [3]. Because the main idea of warm beds of Rozum is the use of EM technologies in organic farming [1]. EM technologies are effective microorganisms that are completely safe for soil and plants and contribute to its fertility [2]. To increase the yield and protect it from pests in our Rozum beds, we used one of the methods of allelopathy, namely the method of joint planting, such planting is part of organic or, as it is also called, biodynamic agriculture. It is based on working with nature, not against it. For the experiment, we used the Baikal EM-1U EM technology, which contains a number of useful bacteria, including lactic acid, photosynthesizing, nitrogen-fixing and yeast [2]. We used this preparation for the production of organic mulch, which, when it got into the ditch of our warm beds of Rozum, created there a favorable microflora of the soil for growing plants. For the production of mulch, in addition to EM technologies, certain activators were used, water with fruit jam was used in our experiment. Different types of plants were used for the

---

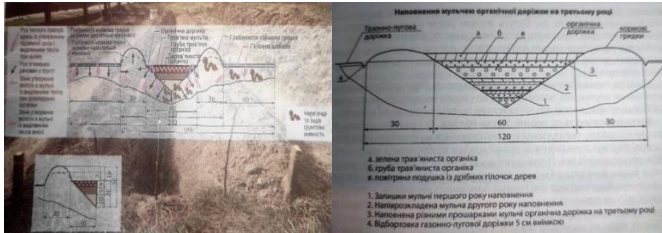
experiment, including *Brassica oleracea* (White cabbage), *Lactuca sativa* (Lettuce), *Nasturtium officinale* (Nasturtium), *Solanum tuberosum* (Potato), *Coriandrum sativum* (Coriander), *Ocimum basilicum* (Basil), *Solanum lycopersicum* (Cherry tomatoes), *Daucus carota* (Carrot), *Phaseolus vulgaris* (Bean), *Petroselinum crispum* (Parsley), *Foeniculum vulgare* (Fennel), *Cucumis sativus* (Cucumber), *Allium cepa* (Onion), *Melissa officinalis* (Melissa medicinal). The planting of plants in the warm beds of Rozum was carried out in accordance with the allelopathy plan.

The results. I managed to increase the yield and protect the plants from pests without resorting to chemicals. To begin with, the warm beds of Rozum showed their advantages, among which the surface of the soil is always covered with plant remains. These residues retain moisture. The heat that accumulates in the soil as a result of the decomposition of organic matter contributes to the maintenance of the optimal temperature for the vital activity and growth of plants. The soil in the warm beds is permeated with air channels that promote better air circulation in the soil layer. Sufficient moisture is an essential condition for soil fertility. Structured soil contributes to the creation of favorable conditions for microorganisms and other organisms that inhabit it. In the process of vital activity, they enrich the soil with organic matter, creating the so-called "living earth". Carbon dioxide from the atmosphere in the process of photosynthesis carried out by green plants is assimilated and participates in the formation of organic compounds that are a component of humus. Thanks to its structure, the warm bed is protected from moles and small underground rodents thanks to the brush litter. The relevance of allelopathy in the fight against pests was found out, namely in the protection of white-headed cabbage *Brassica oleracea* from cabbage flea beetles, white cabbage and common slug and common potato *Solanum tuberosum* from the Colorado potato beetle. (common fennel), *Coriandrum sativum* (common coriander), *Ocimum basilicum* (fragrant basil), which disoriented pests. The theory of nurse plants was also tested, which includes *Lactuca sativa* (Lettuce), *Nasturtium officinale* (*Nasturtium officinalis*), which confirmed that these two plants are nurses for white cabbage *Brassica oleracea* and it turned out that each of them is adapted to fight against a certain pest. For example, *Nasturtium officinale* (*Nasturtium officinalis*) lures with its smell during the flowering of cabbage fleas, and *Lactuca sativa* (Lettuce leaf) the common slug. But here I faced the problem that *Lactuca sativa* and *Nasturtium officinale* are also useful plants, so I found a solution to this problem in mulch. He added oak bark tincture to its composition, which did not affect the taste of the plants, and also deterred pests. During these experiments, I tested the hypothesis that *Cirsium arvense* (Field thistle) and *Amaranthus retroflexus* (Common thistle) proved to be beneficial to weeds during population and growth control. Namely, *Cirsium arvense* (Field thistle) attracts aphids when it

grows on the edges of the bed, *Amaranthus retroflexus* (*Schirytza* ordinary) can share with some plants the nutrients that it receives from deep in the soil. Its powerful root system, penetrating deep into the soil, extracts nutrients there - phosphorus, potassium, calcium, which are much more in depth than in the upper layers. Surpluses of these elements are released through the roots into the soil, i.e., chert shares these surpluses with common potato (*Solanum tuberosum*) because this plant has similar needs for microelements. It is also unnecessary to hunt out all the weeds on *Solanum lycopersicum* (Cherry tomatoes) planted in open ground. Weeding is necessary only in the first growing season, when there is a danger that weeds will "suffocate" *Solanum lycopersicum* (Cherry tomatoes), cover them from the sun. But when *Solanum lycopersicum* (cherry tomatoes) take effect, weeds are not scary to them. They cover the soil from the scorching sun - it does not crust over, does not dry out, and you can water it less often. In addition, grass and weeds protect fruits from sunburn, which is very important. Thanks to the experimental planting of certain types of plants next to each other, I came to such conclusions that it is not worth planting *Daucus carota* (Common carrot) and *Petroselinum crispum* (Garden parsley) next to each other. These are plants of the same family and their influence on each other is negative, they do not tolerate each other's root secretions. This happens because they absorb the same trace elements from the ground, which creates a certain competition for survival. All legumes, including *Phaseolus vulgaris* (Common bean), do not combine well with all types of onions, including *Allium cepa* (Garden onion). This is explained by the release of antibacterial substances of phytoncides by onions, which destroy nitrogen-fixing bacteria of leguminous symbionts, which causes them to die. *Solanum lycopersicum* (Cherry tomatoes) is considered the most capricious plant in the garden, it is quite difficult for this vegetable to find a company, much more those cultures that negatively affect the taste and development of the plant. *Foeniculum vulgare* (common fennel) and *Solanum tuberosum* (common potato) should be avoided, they do not go well with *Solanum lycopersicum* (cherry tomatoes) because of their aroma, which negatively affects the taste of the fruit. The best solution for planting will be *Ocimum basilicum* (Basil fragrant) and *Melissa officinalis* (Medicinal lemon balm), they have quite a good effect on both the taste of vegetables and the balanced composition of the soil. *Cucumis sativus* (common cucumber) is very sensitive to its "neighbors", so it is better not to plant various herbs, tomatoes, radishes and potatoes near them. Try to place a bed of cucumbers next to plantings of peas, white cabbage, dill, beans or fennel. The most successful combination in the garden is *Allium cepa* (Garden onion) and *Daucus carota* (Carrot), as they are able to protect each other from pests. *Daucus carota* (common carrot) pulls closer to the surface of the soil nutrients absorbed by

Allium cepa (garden onion), and in turn protects carrots from pests with its phytoncides.

Picture 1. The structure of the warm beds: a – scheme of operation of the Rozuma warm bed; b - scheme of filling the path with mulch

Conclusion. Having created warm beds of Rozum in my yard, I got rid of moles and mice, instead, there was an increase in the number of earthworms, which loosen the soil well, and the root system of plants receives a sufficient amount of oxygen and water. Correct allelopathy of vegetable crops, pleased with a good harvest. It is valuable that the products are ecologically clean, which has a positive effect on human health and the condition of the soil.

References

1. Rozum V. M. Warm beds of Rozuma: book. Kyiv: To Earth with Love, 2016. 88 p.
2. Shum A. V. EM technologies – a lifestyle / Shum A. V. // To the Earth with love. Organic farming club. – 2016. - No. 1(102). - pp. 5-6.
3. Parkhomenko A. I. Organic garden: where to start? / A.I. Parkhomenko // To Earth with Love. Organic farming club. – 2016. - No. 1(102). - pp. 5-6.

*Scientific supervisor: Svitlana KHARYTSKA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC: 577.21 (043.2)

Daniil PAPUSHA

National Aviation University, Kyiv

CAMELINA AS AN INSTRUMENT TO RESTORE SOIL FERTILITY WHILE BEING USED FOR BIOENERGETICS

Key words: Bioenergetics, camelina, ecology, job, soil.

Currently, more than a million hectares of degraded lands are unable to be used properly in Ukraine, and this number grows every day. Camelina can be used to restore soil fertility, while also producing biodegradable fuel from

renewable resources. This way, country is able to benefit from all the unproductive lands and eventually restore them, bringing additional job opportunities [1,2,3,5].

Materials and methods. As an object of research Camelina was chosen, as it is an undemanding to soil condition, fast growing oil plant, used in bioenergetics. This work was done with the use of analytical methods.

Results. Camelina has been used in agriculture for thousands of years and historically it was cultivated as an oil plant. Yet nowadays Camelina is widely used in bioenergetics as a source of biofuel that is biodegradable and emits less CO₂ in comparison to fossil fuels. New experiments by the US Navy shows that it can be mixed with jet fuel in order to lower emissions, while also theoretically lowering fuel price for the commercial airlines [1,2,4,5].

Seeds are used to produce biofuel. Second generation biofuel production procedures are used. The camelina created biofuel is liquid, and it is biodiesel. Since most of biodiesel is derived from edible vegetable oils, focusing on growing camelina for bioenergetic purposes and lowering the use of edible vegetable oil in bioenergetics can be a key to solve the so-called “fuel vs food” problem, while saving soil resources. Lower quality of land is needed for camelina to be grown, compared to vegetables from which edible oil is extracted [3,5].

Camelina is not demanding to soil condition, so it is able to be grown on unproductive lands that are of no use for most agricultural plants. The ability to restore land fertility can be useful knowing that there are more than 1 million hectares of degraded lands in Ukraine. The fact that some plant parts are returned in the ground is essential for the restoration, because it will accumulate organic compounds in the soil, enriching it over period of time. No-till farming growing is considered to lower the greenhouse gas emissions of camelina compared to normal farming techniques, allowing it to make even less harm to ecology, lowering the speed of climate change. Camelina has short growing season and low harvesting cost, which makes this plant one of the most effective oil plants [1,3].

Working on the camelina plantations and bioreactors requires a number of people. A wide range of job opportunities can be brought by expanding practical bioenergetics field. This will make a need for different types of specialists and manual workers, making country benefit from it [1].

Conclusion. Camelina is an oil plant, nowadays is used for bioenergetics as a material for biodiesel, is used to minimize harm dealt to the environment by fossil fuels, is used to restore soil quality and is used to bring more job opportunities. It is highly beneficial and perspective plant, that is able to solve numerous problems if used correctly.

References

1. Realizing the Potential of Camelina sativa as a Bioenergy Crop for a Changing Global Climate. Dhurba Neupane. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8951600/>
2. Novel mutant camelina and jatropha as valuable feedstocks for biodiesel production. Muhammad Mahran Aslam. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7736859/>
3. An evaluation of biodiesel production from Camelina sativa grown in Nova Scotia. Jie Yang. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0926669015305707>
4. Valorization of camelina oil to biobased materials and biofuels for new industrial uses: a review. Muhammad Arshad. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9535402/>
5. Biodiesel production from camelina oil: Present status and future perspectives. Olivera S. Stamenković. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/fes3.340>

*Scientific supervisor: Svitlana KHARYTSKA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC: 32.019.5 (043.2)

Dariya PROKOPIUK

National Aviation University, Kyiv

HOW TO DISTINGUISH OFFICIAL INFORMATION FROM A FAKE. SPAM AND HOW TO DEAL WITH IT

In today's world, the problem of false information is quite common. We live in an era of information chaos, when there are many sources of information, but we do not always have the time and opportunity to check their reliability. Often this can inspire fear in a person who believes one or another source. This gives false indicators and a person draws wrong conclusions from this. Thus, this information can negatively affect the future life of this person.

Fake news is primarily manipulation. We can also meet such a concept as Misinformation – this is false information without the intention to harm. Disinformation refers to the intentional change of context of the original, false content, and intent to confuse. All this has only one goal: to change the reader's attitude to a fact or event.

We often hear about such a phrase as information warfare. This concept makes us understand that someone wants to confuse society with false data. Many people are not able to filter all this information and believe any articles,

publications and various photos or videos. But how do you learn to recognize misinformation on your own and why is it so important?

The first step to recognizing fakes is to pay attention to the tone and style of the message. The headline or message should not contain bright and emotional features. For the media, this is a marketing ploy to attract more attention. It is necessary to look at the author of the article, sources and content. If the message says, "my godfather/father-in-law/brother knows", "information is VERIFIED", know that these are all false indicators. Common misinformation is incorrectly translated words/texts from foreign media. Words that are completely untrue can even be taken out of the context of famous people. Therefore, to make sure of the authenticity of these words, you need to go to full videos or articles. [4]

It is equally important to check the publication date. Emotional texts, which were written a long time ago, are popular due to the unquenchable curiosity of Internet users. Feel free to read the entire post and follow the links. Often, people, after reading the headline, make hasty conclusions without even delving further into the topic itself. You can't do that, because the title can't Post all the information in itself, choose it only to attract your attention. [3]

You should also be wary of messages with alarming content and harsh calls to do something. Usually this can refer to the transfer of funds to someone's account (help). If there is no confirmation of these words or they often like to indicate links to Telegram channels, where there will definitely be more explanations, then this only indicates that it is a simple deception. [2]

Learn to critically evaluate photographs. Users can often edit any photo in such a way that it is difficult to distinguish from the original.

One of the common types of danger in the Internet space is spam. These are unsolicited letters that are sent to users by e-mail and are profitable for the sender. Spam is divided into two criteria: safe and dangerous. Safe spam includes ordinary advertisements and fake messages. They usually attract the user's attention, and the user can either reject it or leave it as it is. Safe spam does not contain hidden scripts or sections of code that may carry a virus or danger to the user. [4]

Dangerous spam includes phishing and sending malicious software. These links can carry the danger that through them spammers receive individual user data. These can usually be bank details or credit card details. You should also be careful about emails with viruses. When you open them, a special code is triggered that can easily introduce viruses into your computer. Remember, you shouldn't open every link or file you come across. It is better to avoid them, because they are ordinary spam, which can be dangerous. [4]

Summarizing this information, we can make the following conclusion. Our Internet space is filled with more and more different information every day. It refutes our life by the fact that we can easily read any article without leaving

home. Nevertheless, it may not always be correct and contain original sources of information. You should be careful with harsh and emotional expressions, and it is better to check any information from well-verified sites and not be too lazy to fully read the information or fully watch the video. Therefore, you can quickly filter any information regarding spam. There is usually one rule: avoid these messages, do not open them and it is better not to follow the links.

References

1. <https://www.prostir.ua/?news=8-dijeivyh-sposobiv-rozpiznaty-fejkovu-informatsiyu>
2. <https://volodymyrets.city/articles/191008/pro-mediagramotnist-ta-fejki-praktichni-poradi-chomu-ne-mozhna-doviryati-navit-oficijnim-dzherelam>
3. <https://ukrainer.net/yak-rozpiznaty-feyk/>
4. <https://www.ukraine.com.ua/uk/blog/marketing/chto-takoe-spam-i-kak-s-nim-borotsya.html>

*Scientific supervisor: Svitlana KHARYTSKA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC: 577.21 (043.2)

Lavr SALHANOV

National Aviation University, Kyiv

IMPOTENCY OF STREPTOMYCES EXPERIMENTS

Keywords: antimycotic, antifungal, metabolites, antibiotic.

Introduction. One of the priority directions of modern pharmaceuticals is the synthesis of new antibiotics to prevent the creation of superbugs that will be resistant to current antibiotic drugs. That is why it is so important to experiment with different strains of Streptomyces. Streptomyces are also interesting for their ability to secrete metabolites that have antimycotic and antifungal effects. Streptomocetes accounts for 50–55% of known antibiotics production.

Methods and materials. *S. fradiae* MS02 was isolated on starch agar medium by serial dilution method. In the course of the experiment, a strong resistance to mold fungi was revealed, with the help of the release of its secondary metabolites. *S. fradiae* MS02 biomass was propagated and transferred to such solvents as: ethyl acetate, chloroform, benzene, n-butanol and methanol. After that, they were dried and used for the test.

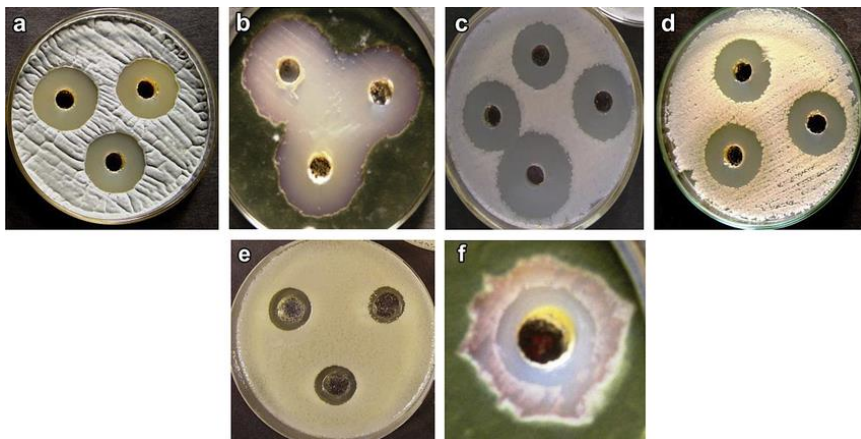

Fig. 1. Antifungal activity of *Streptomyces fradiae* MS02 against resistant fungal pathogens: (a) *Penicillium citrinum* (b) *Alternaria alternata* (c) *Candida albicans* (d) *Candida albicans* (e) *Candida albicans* (f) *Trichophyton rubrum*.

Analytical and comparative methods were used for the scientific substantiation of the results of research on the anti-fungal properties of *S.fradiae* MS02.

Streptomces sp. SM01 was isolated from soil and cultivated on Mueller-Hinton agar media. SM01 can synthesize the antibiotic picolinamycin, which has shown its effectiveness against multiresistant strains of bacteria. It has been tested on staphylococcal and enterococcal strains and MDR strains of *S. aureus*, showing phenomenal results, while not being toxic to human cells.

Results. Actinomycetes *S.fradiae* have the ability to secrete metabolites that have antimycotic properties against pathogenic fungi. This was found out in an experiment that aimed to identify streptomycetes that would best exhibit antifungal properties.

On the other hand we have a perfect example of expediency of further experiments with *Streptomyces – SM01* by its spectacular potential of being next antibiotic generation.

Inferens. For further use of *S.fradiae*, more experiments should be conducted on different nutrient media. Any experiments on actinomycetes *S.fradiae* allow us to move forward in the search for new antibiotics to fight superbugs.

References

1. ScienceDirect. *streptomycetes fradiae* - URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/medicine-and-dentistry/streptomycetes->

fradiae

2. ScienceDirect. Heterologous Production of Fosfomycin and Identification of the Minimal Biosynthetic Gene Cluster - URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1074552106003401?via%3Dihub>

3. ScienceDirect. In vitro antimycotic activity of a new isolate *Streptomyces fradiae* MTCC 11051 against the multi-drug resistant pathogenic fungi – URL: https://www.researchgate.net/publication/257435133_In_vitro_antimycotic_activity_of_a_new_isolate_Streptomyces_fradiae_MTCC_11051_against_the_multi-drug_resistant_pathogenic_fungi

4. Nature. *Streptomyces* sp SM01 isolated from Indian soil produces a novel antibiotic picolinamycin effective against multi drug resistant bacterial strains – URL: <https://www.nature.com/articles/s41598-020-66984-w>

*Scientific supervisor: Svitlana KHARYTSKA,
PhD in Pedagogy, Associate Professor*

UDC 811.111 (043.2)

Yaroslava GONTAR

National Aviation University, Kyiv

GERMAN FOLK SIGNS AT CLASSES DAF

Folk omens are omens that relate to various events and phenomena, and were collected by our ancestors over a long period of time. Folk omens are based on people's observation of the world around them. Folk signs can be considered together with proverbs and sayings as part of phraseology. Their study is appropriate not only in the topic "weather", but also as material for translation practice.

Let's consider some folk signs.

1. Das Wetter wird schlecht, wenn die Fische aus dem Wasser springen. (The weather turns bad when the fish jumps out of the water). People have been fishing since the time of mammoths, so many signs have come down to our days, for example, you can find out why a fish jumps out of the water, does not bite, swims on the surface or, on the contrary, goes to the bottom. The Ukrainian equivalent is as follows: "If frogs jump to the shore and croak during the day, and fish jump out of the water - into the rain."

2. At the initial stages of his development, man was aware of himself as a part of nature. This imagination was very primitive. In the process of work, people constantly encountered friendly and hostile forces of nature. All they had

to do was watch. «Gibt es bei Sonnenuntergang viele Mücken, verkünden sie einen Sonntag». The greatest attention was paid to such forces of nature as the sun, rain, and wind. There are signs that help us predict the weather for the coming day. «Neumond mit Wind ist zu Regen oder Schnee gesinnt», which means: "A new moon with wind foretells rain or snow." There is a sign in the Ukrainian language: "If the sun rises at sunrise and then goes behind a cloud, it will rain that day."

3. Another group of signs that help us predict the weather for a longer period of time. It helped farmers a lot. «Septemberregen – für die Saat ein Segen», which means: "September rain is a blessing for the seed."

4. The next group of folk signs is related to religion. "Jakobus in sonnenheller Gestalt macht uns die Wiehnacht rau und kalt," which means, "James in his sunny form makes Christmas rough and cold for us." In Ukraine, there is such a sign: "Rain on the Trinity - a lot of mushrooms."

I believe that folk signs should be used in translations. With them, the texts will be more artistic and interesting. Sometimes, using signs is more appropriate than replacing everything.

References

1. Karsten Brandt. Was ist dran an Bauernregeln? *Altes Wetterwissen auf dem Prüfstand*. Bassermann, München 2011, ISBN 978-3-8094-2765-0.
2. Bernhard Michels. Altes Wetterwissen wieder entdeckt. *Bauernregeln, Wolken & Wind, Tiere & Pflanzen. Neuausgabe*, München 2011, ISBN 978-3-8354-0739-8.

*Scientific supervisor: Alla SABITOVA,
Assistant Professor*

УДК 811.111'243:81'282.842 (043.2)

Катерина ЖАДАН

Національний авіаційний університет, Київ

АНГЛІЦИЗМИ В ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ

Наразі однією з основних форм проведення дозвілля молоді стало проведення часу в соціальних мережах. Вони активно користуються засобами електронної комунікації. Портативний комп'ютер, смартфон та планшет — це атрибути їх повсякденного життя. Завдяки гаджетам, які мають високошвидкісний вихід в Інтернет, стало можливим здійснювати безперервну онлайн-комунікацію. За свою нову якість – бути постійно на

зв'язку – молоді люди отримали у соціології своє визначення – онлайн-молодь (youth go online). [3, с. 1-2]

Культура молоді — це зовсім інший світ. Він відрізняється від дорослого своєю експресивною манерою висловлювати думки та почуття. Подібне бажання підкреслити свою особливість викликає появу сленгу, який часто запозичений з іншої мови. Відомо, що англійська мова є засобом комунікації в сучасному світі, і, як мова міжнародного спілкування, активно сприяє процесу глобалізації. Англійські реалії досить швидко розповсюджуються в українській мові. Мовознавці класифікують англіцизми, що увійшли до нашої мови, за способом їхнього творення: прямі запозичення, калька, гібриди, екзотизми, тощо.

Важливо розуміти, що мова динамічна і запозичення слів це природний та необхідний процес мовного розвитку. Люди завжди прагнули і прагнуть спростити і тим самим прискорити багато процесів, у тому числі процес обміну інформацією. Таке нарощування ефективності та швидкості дозволяє нам існувати в сучасному світі.

Нові слова можуть стати зручним позначенням чогось, що раніше називалось за допомогою словосполучення, наприклад, *ПОВ / POV* – це абревіатура від *point of view*, що перекладається як «точка зору» (жанр *пов* передбачає занурення читача у сюжет для відчуття себе головним героєм твору); *токсик* (англ. toxic) – токсична людина, яка постійно скаржитися, ние і псує іншим настрій; *хайн* (англ. hype) – галас, раптова популярність, бурхливі обговорення події або особи; *ейджист* (англ. ageism) – людина яка ділить людей за віком; *саундтрек* (англ. soundtrack) – мелодія, що супроводжує відеофільм [2] спрощують спілкування в онлайн просторі.

Вважається, що мова не може розвиватись самостійно. Її розвивають люди і велику роль в у цьому розвитку грає молодь. Англіцизми легко запам'ятовуються, з їх допомогою іноді буває легше та простіше передати емоції. Наведемо кілька прикладів, що взяті з соціальних мереж та форумів: *агритися* (англ. aggress) – злитися; [2] «*Годі мене агрити!*»; *ізі* (англ. easy) – легко; [2] «*Я вирішив тест з математики на ізі*»; *пруф* (англ. proof) – доказ; [2] «*Всі пруфи опублікую на каналі в телеграм*»; *шеймити* (англ. shame) – соромити, критикувати, засуджувати; [2] «*Однокласники шеймлять новенького через його зовнішній вигляд*»; *крін* (англ. creery) – страшний, моторошний, огидний [1]; «*Вчора була на побаченні з таким кривим хлопцем, він постійно розповідав про маніяків*»; *муд* (англ. mood) – настрій, душевний стан; [1] «*Ми не зможемо зустрітись сьогодні, у мене поганий муд*»; *хейтити* (англ. to hate) – ненавидіти, зневажати; [2] «*Вона виклала ролик в Інтернет і її захейтили через зайву вагу*».

В більшості випадків, використання англіцизмів, замість рідного відповідника, вважається модним і завдяки цим словам, молоді простіше знайти однодумців.

Безумовно, використання таких одиниць надає мовленню живе, цікавіше звучання, приносить різноманітність. Процес адаптації іноземних слів до системи української мови сприяє її збагаченню та розвитку. Адже адаптація передбачає не лише сприйняття іншомовного слова, а й його творче перетворення відповідно до фонетичної, граматичної та лексичної систем запозиченої мови.

Список літератури

1. Молодіжний сленг ТікТок: вчимося розуміти своїх дітей. URL: <https://mors.in.ua/people/3693-molodizhnyy-sleng-tiktok-vchymosya-rozumity-svoiyh-ditey.html>

2. Серед токсиків і крашів. Словник молодіжного сленгу 2021 року. URL: <https://www.unian.ua/society/molodizhniy-sleng-2021-slovník-populyarnih-sliv-novini-ukrajini-11568433.html>

3. Wakefield Marie A., Rice Cynthia J. The Impact of Cyber Communication on Today's Youth // Professional Counseling Digest, 2008.

*Науковий керівник: Тетяна ГАРМАШ,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 811.112.2(043.2)

Маргарита ДАВИДОВА

Національний авіаційний університет, Київ

СКЛАДНОЩІ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСТОСУНКУ DUOLINGO

В часи технічного прогресу людство досягло такого рівня, що будь хто може здобути нові знання без допомоги досвідченої людини. Наразі можна вивчити іноземну мову не сидючи в класі за підручником з купою домашнього завдання, а урізноманітвивши навчання за допомогою застосунків, які більше схожі на гру, ніж на навчальний застосунок. Неабияка популярність належить застосункові для вивчення мов Duolingo. Навіть на сайті Міністерства освіти та науки України згадується цей додаток у статті «Мобільні застосунки для вивчення іноземних мов» [2].

На жаль, з українськими налаштуваннями можна вчити тільки англійську мову, тому, наприклад, для німецької доводиться обирати

налаштування англійською мовою серед доступних мов. Через це виникають непорозуміння в процесі інтерактивного навчання.

Наприклад, в німецьких реченнях, які треба перекласти з англійської мови, виникає проблема частки *nicht*, тому що в англійській мові заперечна частка стоїть у поєднанні з допоміжним або модальним дієсловом перед смисловим, тоді як в німецькій мові може заперечуватись як ціле речення (заперечується дієслово і частка *nicht* стоїть в кінці речення), так і окремі частини мови чи словосполучення (*nicht* стоїть перед словом, яке заперечуємо). Складність полягає в тому, що потрібно вгадувати, що саме заперечується в реченні, оскільки речення відрізане від контексту, наприклад *Я не можу йти до клубу без паспорта. – I can't go to the club without my ID. – Ich kann ohne meinen Ausweis nicht in den Club gehen.* Якщо поставити *nicht* перед *gehen*, застосунок зарахує це за помилку [1].

В німецькій мові діє правило порядку обставин речення ТеКаМоЛо, тобто *temporal, kausal, modal* та *lokal*, коли в реченні спочатку йде обставина часу, далі причини, потім спосіб і місце в кінці [3]. Деколи всі обставини стоять перед додатком, в інших випадках додаток їх розділяє, і в застосунку не унормовано, де саме може бути помилка, і чи допускаються два варіанти (*1. Ми знову робимо відпустку в Німеччині. – We are taking a vacation in Germany again. – Wir machen wieder in Deutschland Urlaub.* АЛЕ 2. *Чи ти завжди вечеряєш на самоті? – Do you always eat your dinner alone? – Isst du immer dein Abendessen allein?* Якщо поставити *allein* після *immer*, застосунок зарахує це за помилку).

Отже, додатки для вивчення іноземних мов можуть бути досить корисними, але такі випадки доводять, що деякі важливі тонкощі опускаються, тому вже треба мати базу знань, щоб їх розпізнати.

Список літератури

1. Заперечення: *nicht/kein* [Електронний ресурс] / Die Welt. – Режим доступу: <http://surl.li/fhrvuu>

2. Мобільні застосунки для вивчення іноземних мов [Електронний ресурс] / Міністерство освіти та науки України. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mobilni-zastosunki-dlya-vivchennya-inozemnih-mov>

3. Прямий і зворотний порядок слів у реченні німецьку мову. Порядок слів у німецькому реченні [Електронний ресурс] / Forexnews. – Режим доступу: <https://forexnews.com.ua/?p=23381>

Науковий керівник: Тетяна ГАРМАШ,
канд. пед. наук, доцент

UDC (043.2) 8'004.946 (043.2)

Nikita MIKULIN

National Aviation University, Kyiv

INFLATION AND ITS IMPACT ON GDP IN UKRAINE IN 2022

Inflation is an economic phenomenon that refers to the general increase in the price level of goods and services in a country over time. Inflation can have a significant impact on a country's economic growth, stability, and social welfare. In 2022, Ukraine experienced high levels of inflation, which had far-reaching consequences for the country's GDP and overall economic performance.

The inflation rate in Ukraine reached a 30-year high in August 2022, when it soared to 16.3%. This was a significant increase from the previous year, when the inflation rate was around 7%. The high inflation rate was primarily caused by several factors, including the devaluation of the national currency, rising energy and food prices, and the COVID-19 pandemic, which disrupted global supply chains and caused shortages of some goods. The high inflation rate had a significant impact on the budgets of households and businesses in Ukraine. The rising prices reduced the purchasing power of consumers, leading to a decrease in demand for goods and services. As a result, businesses had to lower their production levels, which had an adverse effect on the country's GDP. The high inflation rate also created uncertainty about the future, which discouraged investment and slowed down economic growth. The impact of inflation on the country's GDP was particularly evident in the main industries that were affected.

For example, the agricultural sector, which is one of the most important industries in Ukraine, experienced a decline in production due to rising costs and reduced demand. The manufacturing sector, which contributes significantly to the country's GDP, was also negatively affected by inflation, as businesses had to cut back on production and lay off workers. To address the problem of inflation, the government of Ukraine implemented a series of measures, such as raising interest rates, increasing taxes, and introducing price controls for some essential goods.

However, these measures had limited success in curbing inflation, and some experts argued that more fundamental changes were needed to improve the country's economic performance. In addition to the economic impact, the high inflation rate in Ukraine also had political and social implications. It made the country less attractive to foreign investors and created tensions with its trading partners. The government had to deal with social unrest and protests from the public, who were struggling with the rising cost of living.

In conclusion, the high inflation rate in Ukraine in 2022 had a significant

impact on the country's GDP and economic performance. The rising prices of goods and services reduced the purchasing power of households and businesses, leading to a decline in demand and production levels. The government's measures to curb inflation were not sufficient, and the problem persisted throughout the year. The high inflation rate also had political and social implications, creating tensions with trading partners and leading to social unrest. Addressing inflation and its impact on GDP remains a significant challenge for Ukraine's economy.

*Scientific supervisor: Svitlana DYSHLEVA,
PhD in Philology, Associate Professor*

UDC 81'1=811.114(043.2)

Serhiy TERZY

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

LEXIKALISCHEN IDEOGRAPHISCHEN UND STILISTISCHE SYNONYME IN DER DEUTSCHEN SPRACHE

Die Grenze zwischen lexikalischen ideographischen und stilistischen Synonymen ist nicht immer deutlich zu ziehen. Manche ideographischen Synonyme können eine besondere stilistische Färbung erhalten und zu stilistischen Synonymen werden. Das *Ross* bezeichnete früher ein Pferd für Kriegszwecke (Kampffross). Heutzutage ist dieser begriffliche Unterschied verschwunden, aber stattdessen hat sich *bei Ross* die gehobene, poetische Schattierung bestätigt.

Es kommt nur selten vor, dass zwei absolute Synonyme längere Zeit nebeneinander in Gebrauch sind. Meistens endet die Rivalität zweier gleichbedeutender Wörter damit, dass eines von ihnen seine Bedeutung verändert oder aus dem Sprachgebrauch verschwindet [3]. So hat das Wort *Flugzeug* das ältere *Aeroplan* endgültig verdrängt, nachdem die beiden Wörter eine Zeitlang nebeneinander gebräuchlich waren. Ebenso wurden *Tramway* und *Tram* mit der *Zeit* durch *Straßenbahn* ersetzt. Heute befindet sich *Auto* merklich im Zurückweichen vor *Kraftwagen* oder *Wagen*. Die Beispiele zeigen außerdem, dass oftmals in dem Maße, wie „...die betreffenden neuen Gegenstände nach und nach zu allgemeinen Einrichtungen werden, an die Stelle der fremden Bezeichnungen einheimische Wörter treten“ [3, S.70].

Die Untergruppe der unvollständigen Synonyme bildet *stilistische Synonyme*. „Als stilistische Synonyme stehen neutralen Wörtern emotional gefärbte (gehobene, umgangssprachliche oder auch grobe) Ausdrücke gegenüber“ [1, S.114]. Z.B.: *Pferd—Ross—Gaul; Kopf—Haupt—Birne;*

Gesicht—Antlitz—Visage.

Stilistische Synonyme beziehen sich auf verschiedene Stilgenren und Sprachschichten, was durch Kommunikative (situative, konnotative, „stilistische“) Markierungen sehen lässt. Das ist deutlich an der synonymischen Gruppe *sich verheiraten* zu finden.

sich verheiraten—sich verehelichen—ein Weib heimführen—sich beweiben

Alle Verben bezeichnen denselben Vorgang, aber das erste Verb ist ein neutraler Ausdruck des täglichen Verkehrs, *sich verehelichen* gehört in den sogenannten Amtstil, die dritte Wortverbindung kommt nur in der hochpoetischen Ausdrucksweise vor, in der Alltagsrede wirkt es ironisch oder poetisch, *sich beweiben* tritt in aufgelockerter, etwas derber Redeweise auf.

Eine besondere Art stilistische Synonyme bilden die sogenannten Euphemismen, d.h. solche Wörter wie *Freund Hein* (für *Tod*), *Kuckuck* (*Geh zum Kuckuck*), (für *Teufel*); oder *korpulent* (für *dick*), *transpirieren* (für *schwitzen*), *Beinkleider* (für *Hosen*) u.dgl. Dabei wird die eigentliche Bedeutung entweder aus abergläubischer Furcht (sprachliches Tabu), oder auch aus Höflichkeit durch einen den entsprechenden Begriff umschreibenden (milderen) Ausdruck ersetzt wird [1].

Von lexikalischen Synonymen des Sprachsystems, die in synonymischen Wörterbüchern kodifiziert sind, unterscheiden sich okkasionelle Synonyme, die üblicherweise im Text entstehen. Das sind die Wörter von verschiedener logisch-gegenständlicher Bedeutung, die, isoliert betrachtet, nicht einmal thematisch verbunden sein müssen; sie beziehen sich aber im konkreten Satz-, Großzusammenhang auf einen und denselben Gegenstand der Rede und sind gegenseitig austauschbar. „Der Hauptakzent liegt also nicht in der Bedeutung selbst (ideografische Synonyme) oder im Wortgebrauch (stilistische Synonyme), sondern im Sinn der beschreibenden Konstruktion/des Hyporenyms, den der Kontext hervorbringt“ [2, S.93].

Als kontextuelle Synonyme treten auf: 1) als Ganze und ein Teil: *der Ort; Rose und Blume* (sie sind im Verhältnis der Unter und Oberordnung),

2) verschiedene Arten der Metapher und Metonymie, Periphrasen.

Die kontextuellen oder okkasionellen Synonyme betreffen die Parole und ersetzen einander nur im bestimmten Kontext. Das ist eben der Fall, wenn H. Heine das Harzflüsschen Ilse variierend und personifizierend als *der muntere Bergbach*, *Prinzessin Ilse*, *das lustige Mädchen* oder *das liebevolle Kind* bezeichnet [2]. Ein anderes Beispiel dieser Gattung wäre „*der beste ukrainische Poet des 19. Jh.*“, „*der Maler von „Kateryna“ - „Schewtschenko“*“.

Also, das Vorhandensein von Synonymen im Deutschen macht die Sprache lebendiger, genauer, ausdrucksvoller. Die Synonyme dienen zur Präzisierung der Schattierung der Bedeutung, geben die Möglichkeit Eintönigkeit des Sprechens, Wiederholungen und Tautologie zu vermeiden. Sie können als Mittel

der expressiven Wertung dienen.

LITERATURVERZEICHNIS

1. Огуй О.Д. Лексикологія німецької мови. – Вінниця, 2003.

2. Schmidt W. Deutsche Sprachkunde. – Paderborn, 2008.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDC 371.124:3(043.2)

Denys ISCHTSCHUK

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

PHONOSTYLISTISCHE DIFFERENZIERUNG DER DEUTSCHEN SPRACHE

In jeder Sprache gibt es große Unterschiede in der Aussprache. In der deutschen Sprache sind sie von großer Bedeutung, daher ist das Thema Rechtschreibung in Deutschland sehr akut und eines der umstrittensten. Standarddeutsche Aussprache ist nicht einheitlich, sondern hat ihre eigene interne Variabilität. Unsere Sprache ist nicht immer gleich, sie ändert sich je nachdem, unter welchen Bedingungen wir sprechen, wen wir ansprechen und zu welchem Zweck. Im Kommunikationsprozess wählt der Sprecher immer solche Sprachmittel, die allen Elementen der gegebenen Sprechsituation entsprechen. Die Sprachsituation beeinflusst die Wahl lexikalischer, grammatikalischer und phonetischer Mittel. Das Konzept einer Sprachsituation umfasst laut S. M. Gaiduchyk die folgenden außersprachlichen Faktoren: 1) Zweck und Gegenstand der Äußerung, 2) Bereitschaftsgrad des Sprechers, 3) Beziehung zwischen Sprecher und Zuhörer, 4) der soziale Status des Sprechers, 5) die Einstellung des Sprechers zum Inhalt der Äußerung, 6) Interaktion zwischen Sprecher und Zuhörer, 7) soziale Kommunikationsbedingungen, 8) äußere Kommunikationsbedingungen.

Der Hauptfaktor unter diesen Faktoren ist offensichtlich die Art der Beziehung zwischen den Gesprächspartnern, obwohl jedes Element der Sprachsituation die Wahl der einen oder anderen Variante der Phonemimplementierung beeinflusst.

Dieselbe Information kann auf unterschiedliche Weise übermittelt werden. Nicht nur der Inhalt der Botschaft spielt eine wichtige Rolle, sondern auch der Stil, d. h. die Art und Weise, wie Sprachmittel gewählt werden, um die eigenen Gedanken auszudrücken und sie zu einem Ganzen zu ordnen. Vor der breiten Öffentlichkeit muss man in der richtigen Literatursprache sprechen. Je höher der

Beamtengrad, desto strenger die Anforderungen an die Korrektheit der Rede. Im engen Kreis, in Gesprächen mit Freunden, kann man vom strengen Rahmen der Literatursprache abweichen und zur Umgangssprache wechseln.

Verschiedene Stile unterscheiden sich in lexikalischer, syntaktischer und phonetischer Hinsicht voneinander. S.M. Haiduchyk definiert phonetischen Stil als eine Art Sammlung phonetischer Mittel aller Ebenen des phonetischen Systems der Sprache, die für den Ausdruck in einer bestimmten Form und in einer bestimmten Sprachsituation charakteristisch sind.

Es sollte beachtet werden, dass es in der modernen Linguistik keine allgemein anerkannte Klassifikation phonetischer Stile gibt. Neben dem Begriff "phonetischer Stil" werden die Begriffe "Aussprachestil", "Aussprachetyp", "Aussprachestil" verwendet.

L.V. Shcherba schlug der Einfachheit halber vor, zwei Hauptstile zu unterscheiden: voll, wenn alle Silben klarer ausgesprochen werden, und umgangssprachlich, was durch eine viel geringere Klarheit der Aussprache gekennzeichnet ist. Er selbst stellte jedoch fest, dass es nicht notwendig ist, sich auf diese Unterteilung zu beschränken, da die klingende Sprache vielfältig ist und nicht immer in bestimmte Rahmen passt. Er betonte, dass es ganz offensichtlich sei, dass hier unendlich viele Übergangsgrade möglich seien und dass Vollformen in der gewöhnlichen Sprache tatsächlich nie verwendet würden.

M. V. Panov unterscheidet drei Stile: hoch, neutral und gesprächig. S.M. Haiduchyk unterscheidet fünf Arten phonetischer Stile der modernen deutschen Sprache: Feierlicher Stil, wissenschaftlich-geschäftsmäßiger Stil, amtlich-geschäftsmäßiger Stil, Alltagsstil und legerer Stil.

Wesentlich ist, dass Aussprachestile mit stilistischen Beziehungen im Wortschatz verknüpft sind; sie sind bis zu einem gewissen Grad von lexikalischen Stilen abgeleitet.

R. Klappenbach schlug eine klare Einteilung stilistischer Schichten des Vokabulars vor: hoher Stil, der auch poetisch einschließt, normal, der auch umgangssprachlich einschließt, umgangssprachlich reduziert, vulgär.

Eine ähnliche Klassifikation phonetischer Stile findet sich bei H. Meingold. In Bezug auf phonetische Stile – hoch und umgangssprachlich – unterscheidet H. Meingold jeweils zwei Ebenen: für hohen Stil – hoch und mittelhoch, und für umgangssprachlichen Stil – hoch umgangssprachlich und sorglos umgangssprachlich.

L.I Prokopova weist unter Betonung der engen Verbindung von Wortschatz und Phonetik auf die Möglichkeit hin, die Identität der Funktionen ihrer Stileinheiten und ihre Einordnung in ein einziges lexikalisch-phonetisches Stilfeld zu betrachten. Der Vorschlag von L.I. Prokopova über die Möglichkeit, lexikalische und phonetische Stilmerkmale auf Basis einer einheitlichen

Klassifikation von R. Klappenbach nach der Skala: high style, neutral, colloquial, low-colloquial und vulgare darzustellen, erscheint für weitere Untersuchungen der Phonetik sehr vielversprechend Stile.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDC 81'1=811.112(043.2)

Vlad BOGASCH

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

DEUTSCHEN SYNONYMIE

Die Fähigkeit zur Kommunikation in einer Fremdsprache ist ohne Beherrschung von sinnverwandten Wörtern nicht möglich. Jeder, der die deutsche Sprache lernt, soll auch Synonyme kennen lernen, aber auch für den Muttersprachler, der für seine Sprache Interesse hat, ist die Kenntnis der Anwendungsmöglichkeiten von sinnverwandten Wörtern wichtig. Deswegen ist dieses Thema aktuell. Die Wörter können zu Synonymen werden, wenn sie als regionale Dublette außerhalb ihres Subsystems in der Literatursprache Verwendung finden.

In zahlreichen wissenschaftlichen Monographien, Artikeln, Beiträgen sind viele Probleme der deutschen Synonymie beleuchtet, die sowohl von einheimischen als auch von deutschen Wissenschaftlern erforscht und untersucht worden waren. Das sind Fragen der Definition des Begriffs, Probleme der Abgrenzung der Synonyme von polysemen Wörtern, Probleme der Klassifikation, Semantik, der stilistischen Möglichkeiten, Problem des Gebrauchs von Synonymen in Sprache und Rede und viele andere.

Man schenkt der Synonymie im Deutschunterricht eine besondere Aufmerksamkeit. Die Deutschlehrbücher für die Mittelschule enthalten viele Synonyme verschiedener Wortarten, besonders der Substantive. Aber dabei gibt es keine Hinweise oder Erklärungen für die richtige Einschätzung und Verwendung der einzelnen Synonyme.

Die Wörter stehen zueinander in mannigfaltigen Beziehungen, bilden verschiedene, verhältnismäßig geschlossene Gruppen. Bei der semantischen Analyse des modernen deutschen Wortschatzes sehen wir, dass darin die Wortgruppen vorhanden sind, die semantisch miteinander verbunden sind: entweder nähern sie sich in ihrer Bedeutung.

Alle angeführten Wörter unterscheiden sich nämlich durch bestimmte Merkmale, die als Teil ihrer Bedeutung auftreten.

Der Synonyme begriffen hat in der Geschichte der Sprachwissenschaft eine

lange Tradition. Nach herkömmlicher Ansicht spricht man dann von Synonymie, wenn zwei oder mehr Wörter dieselbe Bedeutung haben. Die traditionelle klassische Definition der Synonymie, die von vielen Sprachforschern vertreten wird, als Wörter von unterschiedlicher Lautgestalt mit gleicher oder ähnlicher Bedeutung lebt im Prinzip zum Teil bis heute.

Es gibt sowohl in der ausländischen als auch in einheimische Fachliteratur fast keine einheitliche Definition des Begriffes „Synonym“. „Unter Synonymen verstehen wir sinnverwandte Wörter mit verschiedener lautlicher Form und gleicher oder ähnlicher Bedeutung, die einen und denselben Begriff oder sehr ähnliche Begriffe ausdrücken“ [3, S.207]. „Synonyme sind sprachliche Einheiten oder Strukturen, die sich formal unterscheiden, aber ähnliche oder gleiche Bedeutung haben und deshalb im Kern der Bedeutung übereinstimmen“ [3, S.206].

Nach der Meinung von Hinka B.I. löst die Berücksichtigung dieses Umstandes das Problem der Synonymie auch nicht. Die Wörter „laufen“ und „das Laufen“ bzw. „der Lauf“ haben dergleichen begrifflichen Gehalt, d.h. diegleiche Semantik, sind jedoch keine Synonyme, weil sie einander funktional nicht ersetzen können, insofern sie verschiedenen Wortarten gehören. Außerdem korrelieren die vieldeutigen Wörter als Synonyme nur in ihren Hauptbedeutungen. Erfolgt diese Korrelation nicht nach Hauptbedeutungen, so haben wir dann mit. sog. Pseudosynonymen zu tun [2].

Die synonymische Reihe bestimmt ihre Dominante, das Leitwort, das stilistisch neutral ist und die größte Häufigkeit in der Rede aufweist. Das Leitsynonym kennzeichnet sich auch dadurch, dass es in der Wortbildung besonders produktiv ist.

Im Fall, wenn alle Wörter stilistisch neutral sind, ist es schwer, die Dominante der Reihe zu bestimmen: *fahl, verschossen, welk, trübe, matt, verblasen*. In einigen Reihen sind zwei Dominanten zu nennen:

Komisch-lächerlich-lachhaft;

spaßhaft-humoristisch-humorvoll-kurios

Die synonymische Reihe ist eine synchrone Erscheinung, die sich ständig verändert, z.B. erweitert sich durchstehende Wortverbindungen (*egalgleichgültig/es ist mir wurscht/es ist mir pomade*).

Da die meisten Wörter nicht nur als mehrdeutige, sondern auch als mehrfunktionelle lexikalische Einheiten erscheinen, kann ein und dasselbe Wort zu mehreren synonymischen Reihen zugleich gehören.

Deutsche Synonyme lassen sich nach drei Merkmalen klassifizieren (nach Olschansky) [1]: 1) nach dem Grad der Bedeutungsähnlichkeit und nach der stilistischen Kennzeichnung, 2) nach der Sprachebene; 3) nach der Zugehörigkeit zu Sprache bzw. Rede (Text).

Je nach Ebene oder Teilsystem der Sprache unterscheidet man:

- a) lexikalische Synonyme—Wörter mit gleicher oder ähnlicher begrifflicher Bedeutung, die in bestimmten Kontexten austauschbar sind;
- b) morphologische Synonyme—austauschbare Wortformen: des Bauern / Bauers, des Brots/Brotes;
- c) syntaktische Synonyme als austauschbare syntaktische Strukturen: Müllers Sohn / der Sohn Müllers / der Sohn von Müller, Futur-Präsens: er wird bald fahren, er fährt bald.

Die Fähigkeit zur Kommunikation in einer Fremdsprache braucht auch die Kenntnisse der Anwendungsmöglichkeiten von sinnverwandten Wörtern.

LITERATURVERZEICHNIS

1. Огуй О.Д. Лексикологія німецької мови.—Вінниця, 2003.
2. Hinka B.I. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache.—Ternopil, 2006.
3. Schippan T. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache.—Thübingen, 1992.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDK:444.52(043.2)

Anna GORGUL
*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

INTERKULTURELLE KOMMUNIKATION IM STUDIUM DER DEUTSCHEN SPRACHE DURCH STUDIERENDE

Jetzt ist die Zeit, in der die Welt in neue Realitäten eintritt, in der wir nach dem Prinzip des globalen Online leben. Die „freie“ Sprache der Massenmedien kam, Kommunikation auf verschiedenen Ebenen, die Rolle der Sprachpersönlichkeit nahm zu. Interkulturelle Kommunikation ist ein Prozess der Verbindung und Interaktion zwischen Vertretern verschiedener Gemeinschaften, bei den Informationen, Erfahrungen und spirituelle Werte verschiedener Arten von Kulturen ausgetauscht werden.

Vereinfacht ausgedrückt ist interkulturelle Kommunikation ein adäquates gegenseitiges Verständnis der Teilnehmer des kommunikativen Aktes, die unterschiedlichen nationalen Kulturen angehören.

Als Entstehungsjahr der interkulturellen Kommunikation als wissenschaftliche Disziplin ist das Jahr 1954 anzusehen, als das Buch „Kultur als Kommunikation“ von E. Goll und D. Träger erschien, in dem die Autoren erstmals den Begriff „interkulturelle Kommunikation“ zur Verbreitung

vorschlugen verwenden, was ihrer Meinung nach eine besondere Sphäre der menschlichen Beziehungen widerspiegelt.

In der interkulturellen Kommunikation geht es um Verständigung und gegenseitiges Verstehen, das heißt: Verstehen und gleichzeitig verständlich sein, sich adäquat in einer Fremdsprache ausdrücken. Seine Bedeutung liegt vor allem in der Bedeutung der in diesem Bereich der internationalen Beziehungen getroffenen Entscheidungen für die Menschen. Die Sprachwissenschaft schafft gewisse Voraussetzungen, um Fragestellungen der interkulturellen Kommunikation erfolgreich lösen zu können.

Sprachwissenschaft und interkulturelle Kommunikation sind zu einem wesentlichen Bestandteil des Fremdsprachenunterrichts geworden. Daher vermittelt ein moderner Deutschunterricht eine Atmosphäre der Offenheit gegenüber der Kultur des deutschsprachigen Raums, der Bereitschaft, soziale Normen, Verhaltensregeln der Gesellschaft einer anderen Kultur zu akzeptieren. Das Hauptziel des berufsorientierten Erlernens der deutschen Sprache ist die Entwicklung der berufsorientierten interkulturellen kommunikativen Kompetenz der Studierenden.

Die wichtigsten Merkmale der nationalen Sprachkulturen werden im Wortschatz und insbesondere in der Etikette bewahrt, daher eröffnen kommunikative Kompetenzen weite Möglichkeiten zum Kennenlernen anderer Sprachkulturen der Welt sowie zu einem umfassenderen Bewusstsein für die Besonderheiten der eigenen Kultur.

Wie können Sie also Ihre Deutschkenntnisse verbessern? Im Laufe meiner Recherchen habe ich mehrere Methoden identifiziert, die das Erlernen einer Fremdsprache sehr interessant und spannend machen.

Erstens können Sie die Avalon-Methode verwenden. Es berücksichtigt alle Anforderungen moderner Trends und kann auf eine lange Geschichte erfolgreicher und effektiver Schulungen in ganz Europa und auf anderen Kontinenten zurückblicken. Die Methode beschleunigt das Erlernen einer Fremdsprache im Vergleich zum traditionellen Lernen um das Vierfache. "Avalon" beinhaltet eine aktive Kommunikation zwischen dem Lehrer und jedem Schüler während der gesamten Unterrichtsstunde.

Zweitens hilft beim Erlernen einer Fremdsprache die Kommunikation mit Vertretern von Muttersprachlern dieser Sprache sehr. Sie können viele interessante Dinge über die Kultur und Traditionen dieses Landes erfahren, indem Sie alles aus erster Hand hören - so bleibt es viel besser in Erinnerung.

Drittens ist es möglich, während des Unterrichts Filme oder einige wissenschaftliche Sendungen in deutscher Sprache anzusehen. So werden die Schüler nicht nur das auditive Gedächtnis, sondern auch das visuelle trainieren.

Es ist sehr empfehlenswert, Gruppendialoge zu führen oder Spiele zu spielen. Aber gleichzeitig ist es notwendig, nur auf Deutsch zu sprechen. Wenn

Sie diese Methode häufig anwenden, können Sie Ihren Wortschatz erweitern und Ihre Grammatik verbessern.

Fremdsprachen gewinnen immer mehr an Bedeutung und gleichzeitig wächst die Notwendigkeit, sie zu lernen. Wir werden niemals in der Lage sein, mit Vertretern einer anderen Kultur vollständig zu kommunizieren, ohne die Bräuche und Traditionen dieses Volkes zu verstehen und zu kennen. Das Erlernen einer Fremdsprache trägt zum Prozess der Kommunikation, Professionalisierung, Sozialisation und sozialen Anpassung bei.

In der gegenwärtigen Phase der Entwicklung von Fremdsprachenlehrmethoden identifizieren Forscher drei Hauptziele des Fremdsprachenlernens als Sprache der internationalen Kommunikation und Kommunikation. Eine Fremdsprache sollte in Einheit mit der Welt und Kultur der Völker studiert werden, die diese Sprache sprechen. Die Hauptbestandteile der fremden Kultur werden unterschieden: Bräuche, Traditionen und Alltag, Rituale, künstlerische Kultur, Alltagsverhalten. Es wird betont, dass bei der Einbeziehung von Aspekten der interkulturellen Kommunikation in den Inhalt des Fremdsprachenlernens authentische Materialien für den Erwerb verwendet werden müssen.

Wir haben Methoden des gleichzeitigen Erlernens der deutschen Sprache und Kultur durch die Schüler aufgezeigt, die sich im Bildungsprozess am besten bewähren: Home Reading, Filme schauen, Rollenspiele, Einzelaufgaben, Gruppenbotschaften oder Dialoge, Präsentationen zum Thema, Kontakte mit Vertretern anderer Kulturen. Durch die Fokussierung auf interkulturelle Kommunikation wird der Deutschunterricht dadurch interessanter und vielfältiger, was die Lernmotivation und die Wahrnehmung des realen Bildes der umgebenden Welt erhöht.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

УДК 378.147:316.28:81'243(043.2)

Влад ІГНАТЕНКО

*Національний університет біоресурсів і
природокористування, Київ*

ДІАГНОСТИКА РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ – ФІЛОЛОГІВ

В умовах сьогодення, коли є невідповідність між обсягом інформації і терміном її засвоєння, важливого значення набуває питання результатів навчання та якості професійної підготовки студентів. Європейські

станданти і керівництво для внутрішньої та зовнішньої оцінки якості вищої освіти свідчать, що студентів потрібно оцінювати з використанням публічних критеріїв, правил і процедур, які слід застосовувати системно [5, с.9]. Розробка таких критеріїв, як вважають дослідники [4, с.57], забезпечує реалізацію індивідуального підходу в навчанні студентів, можливість підготовки різнорівневих завдань або тестів для контролю, які максимально відповідають здібностям студента.

Аналіз психолого-педагогічної літератури переконує, що наявним є факт варіативності запропонованих у дослідженнях критеріїв для оцінювання сформованості міжкультурної комунікативної компетентності у студентів-філологів. Науковці в питанні розмежування рівнів сформованості згаданих наукових понять керуються різними ознаками. Зазначена обставина детермінує певні труднощі і при атестації випускників: при контрольних заходах, переважно, не враховується рівень володіння студентом міжкультурної комунікативної компетентності, і природно, маємо нагальну потребу у розробці відповідного методичного інструментарію.

Мета дослідження полягає у визначенні рівнів сформованості міжкультурної комунікативної компетентності у студентів-філологів.

У результаті теоретичного пошуку встановлено, що діагностику сформованості рівнів міжкультурної комунікативної компетентності студентів варто проводити за допомогою критеріїв.

У педагогічній теорії під поняттям “критерій” розуміють об’єктивну ознаку, за допомогою якої здійснюється порівняльна оцінка досліджуваного явища, ступеня розвитку його у різних обстежених осіб або сукупність таких якостей явища, що відображають його суттєві характеристики і саме тому підлягають оцінці [2, с.35]. Такий підхід до поняття сутності критерію і його характеристики має місце у працях А. Алексюка, Ю. Бабанського, В. Беспалько, Л. Беспалько, В. Вергасова, В. Лозової, В. Чайки та ін.

У результаті досліджень були виділені відповідні критерії сформованості комунікативної культури студентів: стимулюючий, ціннісний, когнітивний, рефлексивний, практичний, результативний.

Стимулюючий критерій описує рівень спрямованості майбутнього фахівця на побудову комунікативно сприятливого робочого середовища; *ціннісний критерій* охоплює цінності, особисті якості та здібності студентів, які сприяють успішній комунікації як у міжособистісній, так і професійній сферах; *когнітивний критерій* визначає рівень знань студентів-філологів про сутність, функції, передумови успішної комунікативної взаємодії; *рефлексивний критерій* встановлює рівень усвідомлення студентами особливостей сформованості їх міжкультурної

комунікативної компетентності; *практичний критерій* характеризує вміння та навички, що дозволяють студенту-філологу налагоджувати ефективну професійну та міжособистісну комунікативну взаємодію; *результативний критерій* визначає рівень самоконтролю та самоаналізу своєї навчальної та професійної діяльності у площині міжкультурної комунікації.

Система критеріїв дозволяє виділити рівні міжкультурної комунікативної компетентності студентів-філологів, залежно від ступеню та якості їх вияву у досліджуваних. Ми розрізняємо їх на трьох рівнях: номінальному, пізнавальному та творчому.

Номінальний рівень міжкультурної комунікативної компетентності студентів-філологів характеризується низькими показниками усіх запропонованих критеріїв: несформованістю або низькою сформованістю загальнолюдських цінностей досліджуваних, низькою або несвідомою мотивацією на досягнення успіху у професійній діяльності та міжособистісному спілкуванні, низьким рівнем домагань; *пізнавальний рівень міжкультурної комунікації студентів-філологів* визначається перевагою сформованості когнітивного компоненту структури міжкультурної комунікативної компетентності; *творчий рівень* міжкультурної комунікативної компетентності студентів-філологів окреслюється через сформованість у досліджуваних на високому творчому рівні усіх показників та критеріїв.

Спрощення та уніфікація процесу оцінювання результатів навчання є ще однією перевагою використання загальноєвропейських моделей оцінювання [1, с.124]. В той же час в умовах вітчизняної системи освіти необхідно конкретизувати та деталізувати зміст кожного із запропонованих рівнів.

Дослідження системи фахової підготовки студентів вищих навчальних закладів вказують на необхідності визначення чітких критеріїв та рівнів з проблеми сформованості їх міжкультурної комунікативної компетентності.

Список літератури

1. Коротун О.О. Рівні сформованості комунікативної компетентності студентів-іноземців / О.О. Коротун // Вісн. Київ. нац. ун. ім. Т. Шевченка. – Серія «Соціологія. Психологія. Педагогіка.» - Додаток 4, том III (15) – 2009. – Тем. вип. №3. - «Вища освіта у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – С.119-124.
2. Курило В. С. Моделювання системи критеріїв оцінки розвитку освіти в регіоні / В. С. Курило // Педагогіка і психологія. – 1999. – № 2. – С. 35–39.

3. Окалєлов В. Розробка загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів з дисциплін фундаментального циклу / В. Окалєлов, Л. Шевцов, Є. Мочалін // Вища школа. – 2006. – № 3. – С. 57–63.

4. Стандарти і рекомендації для оцінювання якості у вищих навчальних закладах Європи // Вісник тестування і моніторинг в освіті. – 2007. – № 2. – С. 9–11.

*Науковий керівник: Неля ЗУСНКО,
канд. пед. наук, доцент*

UDK:444.52(043)

Mykhailo KONOPLJANZK
*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

ZUHÖREN NACH DEM KOMMUNIKATIVEN ANSATZ

Zuhören in der Anfangsphase des Lernens ist eines der relevantesten Themen in der modernen Lehrmethode der deutschen Sprache, da Sprachkommunikation ohne Zuhören nicht möglich ist.

Zuhören ist die Basis der Kommunikation, die Beherrschung der mündlichen Kommunikation beginnt damit. Der Besitz dieser Art von Sprachaktivität ermöglicht es einer Person, zu verstehen, was ihr mitgeteilt wird, und angemessen auf das Gesagte zu reagieren, und hilft, ihre Antwort gegenüber dem Gegner richtig auszudrücken, was die Grundlage der Dialogsprache ist. Zuhören ist die Grundlage des Sprachenlernens, da in der Grundschule meist nonverbale Übersetzung verwendet wird, wenn Kinder raten, was das Denken fördert und Interesse weckt.

Zuhören ist die Basis der Kommunikation, die Beherrschung der mündlichen Kommunikation beginnt damit. Sie besteht in der Fähigkeit, wahrgenommene Geräusche zu unterscheiden, in sinnvolle Komplexe zu integrieren, beim Hören im Gedächtnis zu behalten, verlässliche Vorhersagen zu treffen und anhand der Kommunikationssituation die wahrgenommene Geräuschkette zu verstehen.

Beim Unterrichten des Hörens in der ersten Klasse sollte der Lehrer ab den ersten Unterrichtsstunden genau darauf achten, was wichtig ist: aufmerksam zuhören, was der Lehrer oder andere Schüler sagen, und versuchen, es mit einer bestimmten Situation, Mimik, Gesten und andere nonverbale Mittel und verstehen, was gehört wird. Es ist notwendig, den Schülern eine Kultur des Zuhörens einzuprägen. Sie sollten von den ersten Unterrichtsstunden an verstehen, dass die Fähigkeit zuzuhören der Schlüssel zum Erfolg beim Erlernen einer Fremdsprache ist. Schließlich ist dies nichts anderes als die Erziehung der

Persönlichkeit des Kindes und steht in direktem Zusammenhang mit der Entwicklungspädagogik.

Die erste und wichtigste Bedingung für die Bildung des Fremdsprachenverständnisses der Schüler ist der Unterricht in einer Fremdsprache durch den Lehrer. Daher werden hohe Anforderungen an die Sprache des Lehrers gestellt. Die wichtigsten sind:

- Normativität (Korrektheit) der Sprache;
- seine Gewöhnlichkeit (genau das würde ein Muttersprachler in dieser Situation sagen);
- Auswahl und Wiederholung von Sprachmitteln;
- Angemessenheit der Fähigkeit der Schüler, es zu verstehen;
- Emotionalität und Artistik;

Hören wird als Mittel verwendet, um Schüler mit neuem Sprachmaterial vertraut zu machen. Eine Einführung in neues Material zu organisieren bedeutet, den Schülern seine Bedeutung, Form und Verwendung zu zeigen. Bei der Einführung von Kindern in neue Vokabeln ist daher eine wiederholte Wahrnehmung durch die Schüler erforderlich, um die Form zu lernen; Um die Bedeutung zu verstehen, ist es möglich, die Methode der Aufdeckung der Bedeutung ohne Übersetzung und nur, falls erforderlich, Übersetzung zu verwenden. Situationen sind notwendig, um die Verwendung eines neuen Wortes zu veranschaulichen [3].

Was wird vom Lehrer verlangt, wenn er das Zuhören als Mittel zum Erlernen eines neuen Wortes einsetzt?

- Wählen Sie Situationen aus, die die kommunikative Funktion offenbaren (was mit Hilfe dieses Wortes vermittelt werden kann).

- Wählen Sie eine Struktur (Strukturen) für die Präsentation des Wortes, um eine integrierte lexikalische, Aussprache und grammatikalische Seite der Aussage zu geben.

- Überlegen Sie, ob Sie Ihre Muttersprache verwenden müssen.

- Sicherstellen, dass die Bedeutung der Wörter verstanden wird (mit oder ohne Übersetzung) und eine Kontrolle durchführen, d. h. mit bestimmten Aufgaben überprüfen, wie weit die Kinder sie verstanden haben (zeigen, nehmen, tun), oder mit einer angemessenen Reaktion (ja, nein oder Äquivalente in der Muttersprache).

Daher spielt die kommunikative Funktion des Zuhörens als Form der Sprachtätigkeit in der ersten Stufe des Fremdsprachenlernens eine große Rolle.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDC 81'1=811.114 (043.2)

Vlad LEVKOVEZ

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

„VOLLSTÄNDIGE“ SYNONYME IN DER DEUTSCHEN SPRACHE

Sogenannte „vollständige“ Synonyme sind in der Sprache außerordentlich selten. Daher sind die einzelnen Synonyme innerhalb einer synonymischen Gruppe nur selten auswechselbar und können somit im Satz nicht ohne weiteres eines für das andere gesetzt werden. In Bezug auf das Deutsche pflegt man als solche Synonyme Wortpaare aus einem internationalen Wort und der „gleichdeutigen“ Verdeutschung zu bezeichnen, wie z.B. Telefon-Fernsprecher, Radio-Rundfunk, Numerale-Zahlwort u.dgl.

Dazu ist aber zu bemerken, dass vollständige semantische Übereinstimmung hier überhaupt nur dann stattfinden kann, wenn beide lexikalischen Einheiten ein deutlich erkennbares terminologisches Gepräge tragen. Ihrem Wesen nach lässt die Terminologie in Fällen, wo es sich um ein und denselben Begriff handelt, kein Schwanken in den Bedeutungsschattierungen zu, weshalb solche lexikalischen Paare auch von einigen Sprachgelehrten überhaupt nicht als Synonyme, sondern als „*terminologische Dubletten*“ behandelt werden.

Jedoch auch in der Terminologie können Verdeutschungen vorkommen, die sich in ihren Bedeutungsschattierungen von dem entsprechenden internationalen Wort abheben oder gar einen anderen Begriff ausdrücken. So hat *Dialekt* z.B. eine allgemeinere Bedeutung als *Mundart* und kann deswegen manchmal auch als Synonym zu *Sprache* gebraucht werden. *Mundart* aber entspricht in seiner Bedeutung nicht nur dem ukrainischen діалект, sondern auch dem ukrainischen говір; so kann man z.B. das Althochdeutsche und Altenglische als *altwestgermanische Dialekte*, nicht aber als „*altwestgermanische Mundarten*“ bezeichnen. Typisch für die deutsche Lexik ist die parallele Existenz und Konkurrenz echt deutscher und entlehnter Wörter, die auch Synonymgruppen bilden:

Emigrieren-auswandern	offiziell-amtlich
effektiv-wirksam	ökonomisch-wirtschaftlich
Etage-Stockwerk	organisieren-veranstalten
Examen-Prüfung	Pension-Rente
Figur-Gestalt	Job-Arbeit

Wenn in dem Wortpaar internationales Wort-Verdeutschung die beiden Komponenten zu verschiedenen Gebrauchssphären der Sprache gehören, dann taucht schon in der Regel irgendein Unterschied auf-entweder ein stilistischer oder ein begrifflicher. So ist *Auto* ein übliches umgangssprachliches Wort,

Kraftwagen aber ein terminologischer Ausdruck, der für die Umgangssprache häufig als zu schwerfällig erscheint. Mit *Fernseher* wird gewöhnlich der Telefonapparat in einer Telefonzelle, nicht aber das Telefon in einer Wohnung bezeichnet. Wenn die Frage nach dem Wesen solcher Wortpaare wie *Numerale-Zahlwort* (ob Synonyme, oder terminologische Dubletten) zu den Streitproblemen der Wissenschaft gerechnet werden darf, „so kann nicht der mindeste Zweifel darüber bestehen, dass die vollen Bezeichnungen verschiedener Dinge und die entsprechenden Abkürzungen (z.B. *Universität—Uni*) ebenso wenig als Synonyme behandelt werden dürfen, wie z.B. die orthographische Bezeichnung des Wortes zwei und die Ziffer 2“ [1, S.111].

Kilo, Uni, Labor, Abi fungieren in der Sprache nicht als selbstständige lexikalische Einheiten, sondern als Abkürzungen der „vollen“ Wörter-*Kilogramm, Universität, Laboratorium, Abitur*.

Man unterscheidet 4 Typen der vollständigen Synonyme [3]:

- a) zwei Wörter fremder Herkunft, z.B. debattieren-diskutieren;
- b) ein deutsches und ein fremdes Wort, z.B. Ergebnis-Resultat;
- c) ein deutsches Wort—ein dialektisches Wort, z.B. die Tomate-der Paradeiser (öster.);
- d) zwei deutsche Wörter, z.B. der Aufzug-der Fahrstuhl.

Man bezeichnet c als landschaftlich begrenzte gleichwertige Bezeichnungen oder *territoriale Dubletten*. Einige Linguisten trennen sie meistens von Synonymen.

Dabei handelt es sich bloß um verschiedene landschaftliche Benennungen ein und denselben Gegenstands. „Das allgemeinverbreitete *Blumenkohl* und der süddeutsche *Karfiol* sind ebenso wenig Synonyme, wie z.B. das deutsche *Fenster* und das englische *window*“. Der deutsche Philologe W. Schmidt schreibt, dass die Ursachen der Entstehung-der Synonyme darin bestehen, dass „in ... Wortbestand fremde und einheimische Wörter nebeneinander existieren, häufiger aber entspringt das Nebeneinander von synonymen Ausdrücken den verschiedenen Mundarten und den sog. Sondersprachen“.

So gelten z.B. heutzutage als Synonyme:

Samstag-Sonnabend

Brötchen-Semmel

Schornsteinfeger-Essenkehre u.a.

Obwohl die durch zwei oder mehrere Synonyme bezeichnete Sache ein und dieselbe ist, decken sich doch die mit den betreffenden Ausdrücken verbundenen Bewusstseinsinhalte nicht vollständig. Die Unterschiede, die durch die einzelnen Bezeichnungen hervorgehoben werden, können entweder begrifflicher oder auch stilistischer Art sein. Unvollständige Synonyme gliedern sich also weiter in *ideografische (begriffliche)* und *stilistische*.

„*Ideografische* Synonyme sind solche, die bei Übereinstimmung im

begrifflichen Hauptinhalt Unterschiedliches im Gebrauch oder in den Bedeutungsschattierungen aufweisen“.

So bezeichnen *Meer* und *See* genau denselben Begriff und auch denselben Gegenstand, was aber noch nicht bedeutet, dass die beiden Wörter und deren Stämme in allen Fällen inhaltlich völlig gleich sind und einander ersetzen können. Z.B.: „*Ein Paar Vögel schwatzten, und das leise Rauschen der Bäume vermischte sich mit dem des Meeres*“ (*Ibid.*) „*Es ist merkwürdig, dass man sich an der See nicht langweilen kann, Morten...*“ (*Ibid.*)

In diesen Beispielen weisen beide Wörter keine Unterschiede im Gebrauch auf: *Meer* kann hier durch *See* und *See* durch *Meer* ersetzt werden.

Im bildlichen Gebrauch aber, zur Bezeichnung einer großen Fülle, oder Menge von etwas wird nur *Meer* und nie *See* gebraucht: *ein Meer von Licht, ein Meer von Tränen*. Dasselbe gilt auch für den Stamm *-meer-* in Zusammensetzungen: *Getreidemeer, Blumenmeer, Häusermeer*.

In Zusammensetzungen wie *Meerfisch-Seefisch; Meerkohl-Seekohl; Meerzunge-Seezunge* erscheinen die Stämme *meer-* und *see-* mehr oder weniger als semantisch gleichberechtigt. In Wörtern aber wie *Seemacht, Seemann, Seewind* wäre der Stamm *meer-* unmöglich. Weitere Beispiele für ideografische Synonyme: *Lohn-Gehalt-Gage*. Diese Substantive weisen die Bedeutungsähnlichkeit auf: Bezahlung für geleistete Arbeit. Die Bezahlung wird jedoch differenziert bezeichnet abhängig davon, von wem sie ausgeführt wird:

Bezahlung für geleistete Arbeit *der Arbeiter* heißt *der Lohn, der Angestellten* oder *Beamten* heißt *das Gehalt, der Künstler* heißt *die Gage*. Ein weiteres differenzierendes Merkmal dieser Wörter ist das Merkmal „regelmäßig“ (monatlich)/“nicht regelmäßig“ bzw. Einzelleistung. Demnach ist das Merkmal „regelmäßig“ (monatlich) den Substantiven *Lohn—Gehalt* eigen und “nicht regelmäßig“(Einzelleistung) dem Substantiv *Gage*. Es gibt auch ideografische Synonyme, die semantisch nie ganz übereinstimmen, so z.B. *Eile* und *Hast*, denn *Eile* bezeichnet einen Zustand, der nur durch Zeitmangel entsteht, das Wort *Hast* weist aber außerdem noch auf die innere Unruhe, auf Aufregung hin.

Der Bedeutungsunterschied zwischen *Eile* und *Hast* ist ausfolgendem Beispiel aus der Umgangssprache zu ersehen: *In solchen ist größte Eile-aber Eile ohne Hast—geboten*. Durch diesen Bedeutungsunterschied ist auch zu erklären, dass in Redensarten wie *Ich habe (keine) Eile; die Sache hat (keine) Eile* eben *Eile* (nicht *Hast*) auftritt, denn es handelt sich dabei um einen objektiven Sachverhalt und nicht um jemandes seelisches Befinden. Weitere stilistische Synonymgruppen: *die Frau* (neutr.) -*die Dame* (höfliche Bezeichnung für eine weibliche Person) -*das Weib* (salopp abwert., noch dicht.) -*das Frauenzimmer* (scherzh. oder abwert.) -*die Weibperson* (abwert.);

das Auto (neutr.) - *das Automobil* (veraltend)-*der Kraftwagen*-*die*

Benzindroschke, Benzinkutsche (ugs. scherzh.) -*die Kiste* (salopp)-*das Töfföff* (ugs. scherzh., Kinderspr.).

Die Beseitigung des Nebeneinanders von absoluten Synonymen durch Bedeutungs differenzierung, und zwar hinsichtlich der Stil färbung, beobachten wir in folgenden Wortpaaren:

Als neben das alte germanische Wort *Haupt* das Lehnwort *Kopf* trat, fand eine Funktionsteilung in der Weise statt, dass *Haupt* nur noch im gehobenen Stil und fast nie mit Rücksicht auf die geistigen Funktionen verwendet wird, deren Sitz man in den *Kopf* verlegte. *Knabe* wurde im Oberdeutschen durch *Buben* und im Niederdeutschen durch *Junge* aus der Umgangssprache verdrängt. Seine Verwendung ist heute auf bestimmte Landschaften und Stilsphären beschränkt.

Mitunter sind Wörter, die ursprünglich nur in einer bestimmten Mundart beheimatet waren, durch Aufnahme in die Sprache der Dichtung geadelt worden und haben gegenüber den entsprechenden allgemeinen Ausdrücken der Gemeinsprache eine gehobene Stil färbung erhalten. Das ist der Fall bei dem ursprünglich obd. *Gestade* gegenüber dem nd. *Ufer*, das heute der alltägliche Ausdruck ist; ebenso stehen sich *Matte* und *Wiese*, *Mägdlein* und *Mädchen* gegenüber.

Auch Generationsunterschiede können im Gebrauch von Synonymen zum Ausdruck kommen. Das Wesen der Synonyme wird bestimmt einerseits durch den gleichen Begriff, den sie alle ausdrücken, die gleiche Erscheinung der objektiven Wirklichkeit, die sie alle widerspiegeln; andererseits durch die Unterschiede in Bedeutung und stilistischer Färbung.

Auf Grund ihrer semantischen oder stilistischen Unterschiede lassen sich alle Synonyme klassifizieren. Man teilt sie in zwei große Gruppen: in vollständige und in unvollständige Synonyme.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDC 371.124:33:378(043.2)

Mykola OLENDER

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

INTERKULTURELLE KOMMUNIKATION BEI DER ÜBERSETZUNG VON KUNSTWERKEN

Schlüsselwörter: Kommunikationskultur, Kommunikationsprobleme, Verbesserung der beruflichen Qualifikation.

Moderne Bildungstrends unter den gesellschaftspolitischen und wirtschaftlichen Bedingungen unseres Landes zielen darauf ab, die

kommunikativen Fähigkeiten einer Person zu stärken, die Notwendigkeit einer ständigen Verbesserung der beruflichen Qualifikation und beruflichen Mobilität sowie die Bildung einer Person mit einer Kultur zu bilden die sich zu universellen Werten bekennt.

Kommunikationskultur, Kommunikationsprobleme standen schon immer im Mittelpunkt der wissenschaftlichen Aufmerksamkeit vieler Forscher. Generell ist der Begriff der kommunikativen Kultur als logische Weiterentwicklung bisheriger theoretischer Formen der Reflexion menschlicher Kommunikation entstanden, ein Problem, das die sozialphilosophische Theorie durch ihre Entstehungsgeschichte begleitet. Inhaltlich-terminologisch steht der Begriff „Kommunikation“ in der gleichen Reihe wie die inhaltlich nahestehenden Begriffe „Interaktion“ (Beziehungen), „menschliche Beziehungen“, „Reziprozität“, „Interaktion“ etc. In diesem Sinne wurden verschiedene Aspekte menschlicher Beziehungen in den Werken von Klassikern der Sozialphilosophie wie J. Locke, T. Hobbes, G. W. F. Hegel, K. Marx, E. Durkheim, M. Weber, M. O. Berdyaev, P.O. Sorokin.

Spricht man von den Besonderheiten interkultureller Kommunikation auf der Ebene eines künstlerischen Textes, wäre es legitim zu sagen, dass die hier auftretenden Probleme die Summe von Kommunikationsproblemen und Übergangsproblemen von einem national-kulturellen Code zu einem anderen darstellen. Es ist bekannt, dass selbst in der alltäglichen Kommunikation in derselben Sprache das Wahrgenommene praktisch nie dem Gesagten entspricht. Dieses Problem wurde wiederholt mit „Linguistik des Sprechers“ und „Linguistik des Zuhörers“ diskutiert.

Bei Anwendung in unterschiedlichen Sprachen wird die Situation zudem durch interkulturelle Unterschiede erschwert, wodurch formal identische Aussagen unterschiedlich wahrgenommen werden können. Selbst in den einfachsten Fällen einsprachiger Kommunikation lässt fast jede Aussage mehr als eine Interpretation zu. Also zum Beispiel der Satz "Ich hatte nur diese Kopfschmerzen!" Kann bedeuten:

- Ich habe schon einen harten Tag, und hier habe ich auch Kopfschmerzen. Also unpassend!

- Muss ich mich wirklich mit dieser unangenehmen Angelegenheit beschäftigen, wenn ich beschäftigt bin? Dies ist bei weitem keine vollständige Liste möglicher Interpretationen. Der Sprecher kann viele andere Dinge bedeuten, und der Zuhörer wird diesen Satz je nach Kommunikationssituation und seiner Bereitschaft dazu interpretieren.

Beim Übersetzen hängt der Grad der Mehrdeutigkeit derselben Phrase bereits ab:

a) davon, wie vollständig diese "Erklärung" vom Übersetzer wahrgenommen wurde;

b) davon, wie der Übersetzer diese Wörter wahrgenommen hat, Auswahl einer Übersetzungsoption basierend auf der Interpretation, die er für richtig hält;
c) davon, wie korrekt es erlaubt, die Genauigkeit der Übersetzung zu bewahren;

d) davon, wie gut der Zuhörer auf die Wahrnehmung vorbereitet ist.

Wenn also in einer Situation unübersetzter Kommunikation die Wahl der einen oder anderen Interpretationsvariante ausschließlich vom Empfänger des Textes abhängt, erscheint während der Übersetzung zwischen dem Empfänger und dem Originaltext ein Informationsfilter in Form von a) Übersetzer und ein neuer Text, der im Vergleich zum Original andere Eigenschaften hat.

Bei der Übersetzung eines Kunstwerks erweist sich die Kette der Faktoren, die die Idee des Autors und die Wahrnehmung des Lesers teilen, als viel länger. Hinzu kommen zahlreiche nationale und kulturelle Unterschiede, die sowohl in Sprachformen als auch in ausgeformten Assoziationssystemen, schematischen Darstellungen der Wirklichkeit, in traditionellen Gattungs- und Satzformen, in der Bedeutung dieser oder jener rhythmischen Organisation des Textes, dieser oder jener Art, verankert sind von Reimen (wenn es um Poesie geht).

Je höher die künstlerische Bildsprache des Textes ist, desto stärker ist der Grad der Abhängigkeit dieses Textes von der nationalen Kultur, innerhalb derer er entstanden ist, und desto schwieriger ist die Aufgabe des Übersetzers.

Der Transfer eines künstlerischen Textes von einem Kulturkreis in einen anderen kann je nach Zielsetzung des Übersetzers auf unterschiedliche Weise erfolgen. Die einfachste Meta-Reproduktion der Handlung. Eine solche Übersetzung berührt praktisch nicht die künstlerische Essenz des Werkes, aber auch auf dieser Ebene können interkulturelle Unterschiede entstehen, die das Verständnis der Handlungsgrundlagen des Werkes durch die Leser des Originals erschweren. Unterschiedliche kulturelle Traditionen, unterschiedliche Wertesysteme, allgemeingültige Einschätzungen und Verhaltensnormen können das Handeln der Figuren für den Leser der Übersetzung unverständlich und unmotiviert machen, da der Übersetzer das Geschehen nur mechanisch wiedergibt.

Ein Kunstwerk kann übersetzt werden, um den Leser in die Besonderheiten des Lebens einer anderen Nation, ihrer Geschichte, Bräuche, Traditionen und ihrer nationalen Mentalität einzuführen. In diesem Fall muss der Übersetzer die nationalkulturelle Anpassung des Textes fast vollständig aufgeben, die Realitäten im Text so weit wie möglich bewahren, sprachliche Einheiten nachzeichnen und die Übersetzung ausführlich kommentieren. Eine solche Übersetzung erfüllt eine Funktion, die man versuchsweise als Landeskunde bezeichnen könnte, schließt aber die Wiedergabe der künstlerischen Bildsprache des Originals praktisch aus.

Daher gestaltet sich bei der künstlerischen Übersetzung der Weg vom Urheber des Originals zum Empfänger der Übersetzung lang und beschwerlich.

Für den Fall, dass die Wahrnehmung des übersetzten Textes erheblich von der Intention des Autors und von der Wahrnehmung dieses Textes durch die Leser des Originals abweicht, wirken sich eine Reihe von Faktoren aus, die die Kommunikation zwischen dem Autor des Originals und dem Leser stören. Die Übersetzung macht es sehr schwierig, den Link zu finden, in dem der Informationsfehler aufgetreten ist. Aber manchmal gibt es eine so spezielle Art der interkulturellen Kommunikation wie die automatische Übersetzung durch einen zweisprachigen Autor, die es Ihnen ermöglicht, das Modell erheblich zu vereinfachen und sowohl das Problem des Verständnisses des Originals als auch das Problem der Sprachkompetenz des Übersetzers zu beseitigen. In diesem Fall ist es einfacher herauszufinden, warum keine vollständige Kommunikation stattgefunden hat.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Anna WOKW
*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

MERKMALE VON LEBENSMITTELBESTANDTEILEN VON PHRASEOLOGISMEN

Sprachkultur als Wissenschaft wurde im 20.-21. Jahrhundert begonnen und zielt auf eine detaillierte und umfassende Untersuchung der Beziehung zwischen Sprache, Kultur und menschlichem Bewusstsein ab. Die Aufmerksamkeit für Sprach- und Kulturwissenschaften ergibt sich aus der rasanten Globalisierung, der Notwendigkeit, allgemeine und besondere Verhaltens- und Kommunikationsmerkmale verschiedener Völker zu berücksichtigen, und der Notwendigkeit, Situationen mit hoher Wahrscheinlichkeit interkultureller Missverständnisse im Voraus zu verhindern.

Ziel der Studie ist es, die sprachlichen und kulturellen Merkmale von Lebensmittelbestandteilen von Ausdruckseinheiten in der englischen Sprache zu charakterisieren. Wir haben lexikalische Gruppen von "Lebensmittel" -Wörtern herausgegriffen, die Teil von Phraseologieeinheiten sind: Arten von Lebensmitteln, Handlungen im Zusammenhang mit der Zubereitung und dem Verzehr von Lebensmitteln, Süßigkeiten, Gerichten, Geschmackseigenschaften von Lebensmitteln, Getränken. Die größte Gruppe sind Lebensmittelarten. Die englische Phraseologie umfasst solche Lexeme wie Ei, Fisch, Salz, Fleisch, Käse, Butter, Apfel, Nuss, Mais, Essen, Senf, Sahne. Eier gehören zu den Grundprodukten der englischen Küche. Die sprachlichen und kulturellen

Merkmale des Bestandteils Ei bezeichnen 27 einen bestimmten Beruf, zum Beispiel: Geh und bring deiner Großmutter bei, wie man Eier lutscht – lehre deinen glatzköpfigen Großvater. Eine beträchtliche Anzahl von Phraseologieeinheiten enthält Fische in ihrer Struktur. Dies liegt daran, dass die Insel vom Ozean und dem Meer umspült wird und Fisch sogar den Armen zur Verfügung stand. In englischen Redewendungen steht Fisch metaphorisch für eine Angelegenheit: Ein anderer Fischkessel ist eine ganz andere Angelegenheit. Darüber hinaus zeigte der Fisch die religiöse Zugehörigkeit einer Person an, daher war der Fisch angesichts der religiösen und politischen Unruhen in Großbritannien auch ein Symbol für Wohlwollen. Auch in der englischen Ausdrucksweise hat dieses Produkt oft eine negative Konnotation, insbesondere weist es auf die negativen Eigenschaften einer Person hin: kalter Fisch - Unverschämtheit; seltsamer Fisch - ein Sonderling. Der Bestandteil Salz (Salz) in der Phraseologie sein Salz wert zu sein, was „fähig sein, nützlich sein“ bedeutet, symbolisiert Intelligenz, Klugheit, gesunden Menschenverstand. Die Lebensmittelkomponente Fleisch (Fleisch) symbolisiert in den meisten Redewendungen Glück, Erfolg, etwas Notwendiges und mit körperlicher Stärke Verbundenes: Bratenfleisch - erzähle allen von deinem Glück; Holen Sie sich den Speck nach Hause - erzielen Sie große Erfolge. Es sei darauf hingewiesen, dass Fleisch in der englischen Kultur nur Aristokraten zur Verfügung stand. Der Bestandteil Senf (senf) bezeichnet in englischen Redewendungen etwas Angemessenes oder eine Person, die ihr Geschäft versteht: Be all to the Senf – eine wichtige Person zu sein, „tsetsya“. In der englischen Kultur symbolisieren sprachliche Einheiten mit dem Bestandteil Käse Armut (Brot-und-Käse-Ehe - einen armen Mann heiraten). Dies lässt sich damit erklären, dass Käse früher die Nahrung von Bauern, Bergleuten und Bauarbeitern war. Englische Ausdruckseinheiten mit Lebensmittelkomponenten charakterisieren also die Besonderheiten der nationalen Küche und Kultur.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Dmytro SUS
*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

TEXT UND SPRACHLICHES HANDELN

Trotz der Trennung von Produktion und Rezeption verlieren Texte nicht ihren Zusammenhang mit dem sprachlichen Handeln. Der Text ist Produkt und

zugleich Vermittler des ihm zugrundeliegenden Sprecherhandelns, Vermittler in die zeitlich-räumlich getrennte komplementäre zweite Hälfte der Sprechsituation hinein. Es ist nun genauer zu prüfen, inwiefern die Sprechakttheorie, als deren Hauptvertreter meist Austin und Searle genannt werden, für die Analyse der Textart Wissenschaftlicher Artikel nützlich sein kann. Die wesentliche Leistung der Sprechakttheorie besteht in der Entwicklung elementarer pragmatischer Kategorien und im Versuch einer Typologie von Sprechakten (z.B. Austin 1962). Searle schrieb aber "bereits im Ansatz die Komponenten eines Sprechaktes auf 22 Text und Diskurs sind also verschiedene Sphären der Kommunikation. Die Discourse Analysis besonders im amerikanischen Forschungszusammenhang macht systematisch keinen Unterschied zwischen Text und Diskurs, wodurch wesentliche Unterschiede der Betrachtung entzogen bzw. implizit für gleichgültig erklärt wurden. Der Satz wiederum wurde bei Searle und später von anderen mit der Assertion – einer sprechhandlungstheoretisch ausgewiesenen Kategorie – mehr oder weniger in eins gesetzt. Ohne es zu wollen, haben Sprechakttheoretiker damit dazu beigetragen, daß die von ihnen begründete Pragmatik nur den Stellenwert eines zwar für viele anoder sogar aufregenden, aber letztlich doch nur komplementären Zusatzes zur herkömmlichen Linguistik bekam. Deren Defizite konnten so kaum deutlich, daher auch nicht wirklich beseitigt werden, und das Potential neuer Gedanken und kritischer Gesichtspunkte gegenüber der Tradition konnte nur teilweise entfaltet werden.

Eine Folge der theoretischen Begrenztheit war, daß das Konzept "Sprechakt" kaum auf längere Reden, noch weniger aber auf (schriftliche) Texte übertragbar zu sein schien, so daß eine fruchtbare Verbindung von Textlinguistik und Pragmatik zwar von vielen für notwendig erklärt, aber kaum auf überzeugende Weise durchgeführt wurde. Eine einfache 'Anwendung' der von Austin, Searle und von Grice entwickelten Sprechakttheorie auf Wissenschaftliche Artikel ist auch aus einem anderen Grund nicht möglich. Es handelt sich um das Konstrukt der "Sprecherintention", das zur Beschreibung unterschiedlicher illokutiver Qualitäten genutzt wurde. Auf die Unzulänglichkeit der Intentions-Kategorie macht Stetter (1991, 72) aufmerksam. Stetter weist außerdem darauf hin, daß die Griceschen Beispiele, die meist der mündlichen Kommunikation (oder Briefen) entstammen, einen deutlich anderen Charakter haben als längere schriftliche Textedeshalb problematisch, weil sie innerhalb der Sprechakttheorie zweifach gebraucht wurde, nämlich sowohl für vollständige sprachliche Handlungen als auch für deren einzelne Bestandteile, also den illokutiven, den propositionalen und den Äußerungsakt. Dies ist verwirrend und soll hier vermieden werden: Von "Akten" wird im Folgenden nur gesprochen, wenn es um Bestandteile sprachlicher Handlungen und nicht um sprachliche Handlungen als ganze geht. Wenn die historisch und systematisch primäre Bestimmung von

Texten die Überlieferung, d.h. die Erhaltung und Tradierung von gesellschaftlich nützlichem Wissen ist, so hat dies sprechhandlungstheoretische Konsequenzen. Zunächst einmal: Texte bestehen aus sprachlichen Handlungen, genauer gesagt aus deren Vertextung. Dabei ist zweierlei zu unterscheiden: Ein monologischer Text besteht aus einer Folge von Sprechhandlungen eines Autors. Dafür benutze ich mit Ehlich/Rehbein (1977b) den Terminus Sprechhandlungsverkettung²⁴. Es reicht aber nicht aus, die Kategorie des Sprechers in "Autor" umzutaufen, die des Hörers in "Leser", sondern das sprachliche Handeln ist anders zu bestimmen. Da der Text seinem Begriff nach aus dem Zweck der Überlieferung von Wissen entsteht und in den Prozeß der Überlieferung eingebunden ist²⁵, ist die Herauslösung aus der Sprechsituation sein wesentliches Merkmal.

Die Aktivitäten von Sprecher und Hörer verteilen sich auf die zeitlich-räumlich getrennten Hälften der Sprechsituation, die damit zerdehnt wird (Ehlich 1983a). Für schriftliche Texte ergibt sich daraus eine doppelte Formbestimmung.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Viktor KRAVCHENKO
*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

DAS "EXPLETIVE ES". DIE VERWENDUNGS- UND FUNKTIONSMÖGLICHKEITEN

Die Verwendungs- und Funktionsmöglichkeiten von es sind vielfältiger als die von er/sie, weil mit dem Wort es über den anaphorischen Gebrauch hinaus eine Problemlösung für mehrere sprachinterne Zwecke im syntaktischen Bereich gefunden worden ist. Damit ist gemeint, daß mit es auch satzinterne operative Beziehungen realisiert werden können. Quantitativ betrachtet, entfällt sogar der größte Teil der Vorkommen von es im Korpus auf diese noch zu erläuternde Aufgabe. Eine Vielfalt von Beobachtungen über sein Auftreten – oder auch Wegfallen – in verschiedenen sprachlichen Umfeldern regte immer wieder zu dem Versuch an, eine konsistente Erklärung zu liefern. Diese Versuche müssen wohl in vielen Fällen als unzureichend betrachtet werden. Admoni (1976) z.B. stellt 12 "Leistungen" zusammen, die sehr von situativen Deutungen bestimmt sind und z.T. schlecht nachvollziehbare Bedeutungsangaben enthalten. Pütz findet vielfältige Klassifizierungskriterien

für das gesammelte empirische Material, bildet "Mengen" nach funktionalen oder distributionellen Kriterien, kommt aber nicht zu homogenen Klassen und so zu keiner schlüssigen Ordnung des Materials. Lenerz (1992) äußert sich aus transformationsgrammatischer Sicht "Zur Theorie syntaktischen Wandels: das expletive es in der Geschichte des Deutschen". Lenerz beurteilt das expletive es als "ein an sich bedeutungsloses Füllwort, da es keine Referenz hat und keine semantisch relevante Satzgliedrolle spielt". Er unterscheidet zwei Typen des expletiven es: das Topik-es und das Subjekt-es. Ersteres ist "fakultativ basisgeneriert als lexikalische Realisierung von X", letzteres ist Subjekt-Pronomen (basisgeneriert als Subjekt-NP) . Der Mangel der diachronen Erklärung, die Lenerz gibt, ist, daß er nicht nach der Funktion, sondern – getrennt davon – nach grammatischen Eigenschaften fragt. Das ist der Grund dafür, daß das expletive es in den Augen von Lenerz eine Weiterentwicklung des lokaldeiktischen "da" ist. Die bloße Tatsache von Gemeinsamkeiten in der Wortstellung und der Obligatorik (im Niederländischen, Dänischen und Norwegischen) (vgl. Lenerz 1992, 130) ist aber keine Rechtfertigung dafür, so verschiedene sprachliche Elemente gleichzusetzen. Es wird in Matrix-Sätzen wie den oben angeführten häufig als "Korrelat für Ergänzungssätze" (Engelen 1986, 168) gewertet. Die Grammatik von Helbig und Buscha widmet dem Pronomen es ein eigenes Kapitel. So schreibt Admoni dem Wort die Leistung eines "Demonstrativpronomens" zu, außerdem den Bezug auf textuell nicht präsenste Elemente oder auf "irgendwelche unklare, unbestimmte Kräfte der menschlichen Seele"; in den meisten Fällen machen seine Angaben einen eher spekulativen Eindruck. 163 Am Ende des Buches stehen daher sehr viele offene Fragen und Probleme. Wenn Buscha von dem "Korrelatscharakter" von es spricht, geht es ihm vor allem um die syntaktische Zusammengehörigkeit mit dem Nebensatz. Demnach "konstituiert die ProGraefen, Gabriele (1997) geschieht durch die kataphorische 'Potenz' des Elements: Es tritt im Matrixsatz auf und zeigt durch seine Verbindung mit dem Adjektiv, daß im Textraum etwas existiert, auf das die Prädikation "wünschenswert" paßt und das beim Sprecher mental schon präsent ist. So wird eine Erwartung auf seiten des Lesers evoziert: Nach Redder hat es sprachpsychologisch die Wirkung, daß der Hörer seine Erwartung auf eine (befriedigende) Ausfüllung der syntaktischen Position aufrechterhält.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Svitlana KUZMICH
*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

SCHWIERIGKEITEN DER ÜBERSETZUNG VON NEGATIVEN SÄTZEN

Die Sprache ist ein Kommunikationssystem, ein Mittel des Denkens und des literarischen Ausdrucks, die Geschichte eines Volkes, seine Weltanschauung. Es definiert Bewusstsein, schafft eine Person, Kultur, Geschichte. Alle Menschen sprechen mindestens eine Sprache, und es ist schwierig, sich ohne diese eine bedeutende soziale, intellektuelle oder künstlerische Aktivität vorzustellen. Negation ist eines der Paradigmen des modernen Englisch. Viele Linguisten der Vergangenheit und Gegenwart versuchen, dieses facettenreiche Phänomen zu untersuchen.

Unter Berücksichtigung der bereits durchgeführten Forschungen auf diesem Gebiet der Linguistik ist es möglich, bestimmte Regelmäßigkeiten der Manifestation der Negation in der englischen und ukrainischen Sprache festzustellen. Verleugnung in der Sprache ist eines der wichtigen Probleme der allgemeinen Sprachwissenschaft, das in direktem Zusammenhang mit der Lösung theoretischer Fragen wie dem Verhältnis von Form und Inhalt, der strukturellen und semantischen Organisation eines Satzes steht. Als semantisch unteilbare Inhaltskategorie ist die Negation ein wichtiger Bestandteil des Denkens und des Satzes, der es ausdrückt. Negation ist eines der Paradigmen des modernen Englisch. Die funktionale Vielseitigkeit der Negation wird in den mentalen, psychologischen und sprachlichen Sphären des menschlichen Lebens aktiv genutzt, was eine umfassende und vielfältige Untersuchung dieses Sprechakts erforderlich macht. Viele Linguisten der Vergangenheit und Gegenwart versuchen, dieses facettenreiche Phänomen zu untersuchen. Unter Berücksichtigung der bereits durchgeführten Forschungen auf diesem Gebiet der Linguistik ist es möglich, bestimmte Regelmäßigkeiten der Manifestation der Negation in der englischen und ukrainischen Sprache festzustellen. In der englischen Sprache reicht es völlig aus, die Adverbien *none, nothing, never, none, nothing, etc.* zusammen mit anderen lexikalischen Wörtern zu verwenden, um eine Negation auszudrücken, ohne das negative Teilchen *not* zu verwenden, was jedoch nicht charakteristisch für die ukrainische Sprache ist. Außerdem müssen solche Sätze zwei Verneinungen haben, sonst ergeben sie einfach keinen Sinn. Doppelte negative Strukturen in der ukrainischen Sprache erfordern nämlich oft sowohl ein Adverb (*nie, 30 nirgendwo, niemand*) als auch das

Partikel nein. Diese Sätze werden normalerweise entweder in doppelte negative Sätze oder sogar in positive Sätze übersetzt. Als semantisch unteilbare Inhaltskategorie, die keine Definition mit einfacheren Begriffen zulässt, ist die Negation ein wichtiger Bestandteil des Denkens und des Satzes, der es ausdrückt. Ich war noch nie dort. Ich war noch nie hier. Wie Sie sehen können, enthält der ukrainische Satz zwei Elemente mit negativer Bedeutung, niemals und nicht. Im Englischen werden ähnliche Wörter niemals zusammen verwendet, um sich gegenseitig zu verstärken: Ich habe die Tür geöffnet, aber ich konnte niemanden sehen. – Ich öffnete die Tür, aber ich sah niemanden. Englische und ukrainische negative Sätze haben die folgenden gemeinsamen Merkmale: 1. Sie haben ihre positiven Gegenstücke, die durch Hinzufügen negativer Wörter negativ gemacht werden können. Zum Beispiel: Ich konnte nicht umhin, es zu bemerken. In der englischen Sprache dienen Partikel, Adverbien, Pronomen, Determinatoren und Einzelausdrücke als Einwände. Daher können Subjekt, Prädikat, Objekt, adverbiale Modifikatoren oder Attribute im Englischen und Ukrainischen negiert werden.

In einigen Fällen kann die doppelte Verneinung in der ukrainischen Sprache auch durch das Hinzufügen anderer verwandter Wörter ausgedrückt werden, die neben Prädikaten stehen und mit der Partikel nicht (nicht) als negative Markierung des Wirkungsbereichs verwendet werden. Dieser signifikante Unterschied verursacht erhebliche Schwierigkeiten bei der Übersetzung negativer Sätze ins Ukrainische.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Svitlana POVOROSNJUK
*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

ZUSAMMENARBEIT MIT FREMDSPRACHIGEN KUNDEN

Übersetzer ist ein wichtiger und sehr notwendiger Beruf in der heutigen Welt. Erstens macht es Informationen für eine wachsende Zahl von Menschen verfügbar. Der Übersetzer und der Kunde haben jedoch bestimmte Pflichten, die respektiert werden müssen. Es gibt Anforderungen und Regeln, die genauer betrachtet werden müssen, um einige der Hauptaspekte dieser Aktivität zu verstehen.

Die Anforderungen des Auftraggebers an den Übersetzer: a) Der Übersetzer muss den Inhalt des Gesagten genau und genau wiedergeben; b) Loyalität und

Ehrlichkeit; c) Pünktlichkeit und Sorgfalt; d) Vertraulichkeit ist bei jeder Tätigkeit wichtig, insbesondere im Geschäftsleben oder dort, wo Ideen und ihre Einzigartigkeit am meisten geschätzt werden; e) Vorbereitende Vorbereitung ermöglicht vor allem, alles, was der Sprecher sagt, besser zu vermitteln; f) Wunsch zu lernen und zusammenzuarbeiten; g) gepflegtes Erscheinungsbild und angemessene Kleidung, ohne helle Elemente, alles ist prägnant, ohne übermäßigen Einsatz von Kosmetika; g) ein frisches Aussehen und ausreichend Schlaf; h) Schnelligkeit und Effizienz weisen auf das Maß an Professionalität hin und sparen allen Zeit; i) ein großer Wortschatz, die Fähigkeit, verschiedene Begriffe zu verwenden, Verständnis des Jargons.

Durch die Erfüllung aller oben aufgeführten Anforderungen ist der Übersetzer in der Lage, die ihm übertragene Arbeit mit hoher Qualität auszuführen. Es ist wichtig, ein inneres Verständnis dafür zu haben, dass dies wirklich die Arbeit seines Lebens ist, und den Zweck dieser Arbeit zu verstehen, dann wird diese Person wirklich erfolgreich auf dem Arbeitsmarkt sein. Unabhängig von Wettbewerbern müssen Sie sich ständig weiterentwickeln und Ihre Kenntnisse und Fähigkeiten verbessern. Du kannst dich in der Vergangenheit nur mit dir selbst vergleichen – in keinsten Weise mit anderen. Der Beruf des Übersetzers wird oft unterschätzt und oft ignoriert, seine Dienste werden als selbstverständlich angesehen. Der Übersetzer gleicht einer OP-Schwester, einem Assistenten des Chirurgen, der eine ebenso wichtige Rolle bei der Operation spielt und dem Arzt hilft, aber der Patient dankt dem Chirurgen normalerweise. Nur gemeinsame Arbeit bringt ein qualitativ hochwertiges Ergebnis. Der Übersetzer ist kein Schatten oder Doppelgänger, weil es notwendig ist, die Gestik, Mimik und Intonation des Kunden zu wiederholen. Außerdem können folgende Probleme auftreten: Der Klient wird wütend und beschimpft den Gesprächspartner; überhöhte Erwartungen an den Übersetzer; lange und anstrengende Arbeit; Der Kunde spricht viel und der Dolmetscher wenig. Der Übersetzer erbringt universelle Dienstleistungen.

Das ist eine Person, die Kenntnisse in verschiedenen Bereichen hat, nicht nur in der Übersetzung, weil nicht bekannt ist, wer der nächste Kunde sein wird und um welches Thema das Gespräch gehen wird. Eine große Rolle spielt das Temperament oder der Psychotyp des Übersetzers: Die Qualität der Kommunikation und die Fähigkeit, aus jeder Situation einen Ausweg zu finden, hängen davon ab. Die Anforderungen des Kunden können in dieser Hinsicht sehr unterschiedlich sein, insbesondere wenn es um die Suche nach einer Unterkunft, die Buchung von Tickets oder die Übersetzung hochspezialisierter beruflicher Themen bei Geschäftstreffen oder die Teilnahme am Übergang eines Unternehmens auf den internationalen Markt geht. Sie sollten in der Lage sein, effektiv mit Dokumentationen, Websites, Organisationsvorschriften zu arbeiten. Die Qualität der Erfüllung dieser Pflichten wird Fehler und

Kundenunzufriedenheit vermeiden. Daher ist es notwendig, sich daran zu erinnern, dass die Übersetzungstätigkeit eine Brücke für Menschen auf der ganzen Welt ist, über die ständig viele Informationen zu beiden Seiten fließen. Für die meisten neugierigen und willigen Menschen eröffnen sich neue Wege in jeder Aktivität.

Dank der Fähigkeit zu übersetzen, finden weltweit neue Entdeckungen und Forschungen statt, und Übersetzer spielen dabei eine wichtige Rolle und verdienen Respekt.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Viktor DONETS
*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

MERKMALE DER FUNKTIONIERUNG DES LATINISMUS IN DER FREMDSPRACHEN

Die lateinische Sprache (Lingua Latina) erhielt ihren Namen von der kleinen Region Latium (Latium), die sich am Unterlauf des Tiber im modernen Italien befindet. Zentrum dieser Region war die im 8. Jahrhundert gegründete Stadt Rom (Roma). zu n. Ist. Brüder Romulus und Remus. Die Bewohner der neuen Stadt, die Römer (Romani, daher der Begriff Romanik), ließen den mächtigsten Staat im Mittelmeerraum entstehen. Die lateinische Sprache als offizielles Werkzeug der römischen Verwaltung drang in die eroberten Gebiete ein und wurde zu einem der wirksamsten Mittel der Romanisierung. Gleichzeitig verdrängt in einigen Provinzen, die der Metropole am nächsten liegen (Gallia, Spanien, Dacia), das beliebte umgangssprachliche Latein, das sich in den unteren Schichten der römischen Bevölkerung verbreitet, die lokalen Stammesdialekte und wird zur Grundlage für die Schaffung neuer Sprachen Bekannt als romanische Sprachen: Französisch, Spanisch, Portugiesisch, Provenzalisch, Rumänisch usw. Latinismus ist eine Art Barbarei - eine sprachliche Wendung oder ein Ausdruck, der nach dem Vorbild der lateinischen Sprache geschaffen wurde: Schweigen, Briefe. aus dem Latein Silentium-Serwer.

Viele englische Suffixe stammen von griechischen, lateinischen und französischen Suffixen ab. Einige Basen erhielten zu unterschiedlichen Zeiten Suffixe aus den beiden Sprachen und bildeten Wörter mit ähnlicher Bedeutung: tödlich und schicksalhaft, schön und schön; reichlich und reichlich, wobei das

erste Wort ein lateinisches Suffix hat, das zweite Altenglisch. Im modernen Englisch wird die Bildung von Neologismen hauptsächlich mit Hilfe von Suffixen lateinischen Ursprungs beobachtet. Lateinische Elemente nehmen einen bedeutenden Platz im Wörterbuch der englischen Sprache ein. Alte Stämme, die Vorfahren der Angelsachsen, die den nördlichen Teil Mitteleuropas bewohnten, handelten mit dem Römischen Reich, kämpften mit ihm, begegneten römischen Kaufleuten und entlehnten von den Römern Wörter in Bezug auf Handel oder die Art von Waren und Gegenständen neu für diese Stämme: vinum – Wein Wein ['wain] – Wein; pondo Gewichtsmaß Pfund [Pfund] Pfund; uncia Unze Unze ['auns] Unze. Diese Wörter haben eine einfache Form, haben eine alltägliche Bedeutung und wurden während der direkten Live-Kommunikation mündlich in die englische Sprache eingegeben. Dazu gehören die Namen von Lebensmitteln und Pflanzen: pipere Pfeffer ['pepə]; persicum Pfirsich ['pi: ʃ]. Um große Entfernungen zu messen, verwendeten die Römer eine Längeneinheit von tausend Schritten (1,5 km). Dieses Maß wurde von den alten Engländern zusammen mit seinem Namen assimiliert: Millia Passuum Meile ['maɪl] Meile. Die Orte, an denen man anlegen konnte, erhielten lateinische Namen: portus Hafen Hafen ['pɔ: t] Werft, Hafen, Stadt. Die zweite Schicht lateinischer Anleihen ist mit dem Christentum verbunden, das von römischen Predigern gebracht wurde. Die Sprache des Gottesdienstes war Latein: episcopus Bischof Bischof ['bɪʃəp]; divsbyter - Priester Priester ['pri: st]; monachus Mönch [Mönch]. Die Wortgruppe ist dem Bereich Bildung, Wissenschaft, Literatur, Lernen und Kunst entlehnt: Kanon Regelkanon ['kzhnən]; Chronica Chronika [k] chronisch. An die Stelle des Mittelalters trat die Renaissance, die geprägt war von der rasanten Entwicklung von Wissenschaft und Technik, der beispiellosen Blüte von Literatur und Kunst, der Erfindung des Buchdrucks, großen geografischen Entdeckungen und den Erfolgen der materialistischen Philosophie im Kampf gegen kirchliche Dogmen und die Dominanz der Kirche. Dies ist die dritte Stufe. Während dieser Zeit entlehnte die englische Sprache viele Wörter aus klassischen Sprachen. Sie unterschieden sich in ihrem Charakter stark von den vorherigen: Diese Wörter sind in der Regel wissenschaftlich. Sie traten schriftlich in die Sprache ein, durch Literatur, wissenschaftliche Arbeiten, die zur maximalen Bewahrung der lateinischen Form des Wortes beitrugen: Tier, Formel, Trägheit.

Viele Entlehnungen gehören zum sogenannten internationalen Wortschatz, das heißt, sie werden in den Sprachen vieler Nationen wiederholt.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Olha VOZNJUK

*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

DER "TEXT" ALS LINGUISTISCHES UNTERSUCHUNGSOBJEKT

Der Ausdruck "Text" ist aus dem lateinischen Wort "textus", womit ein stoffliches Gewebe bezeichnet wurde, abgeleitet. Die römische Rhetorik benutzte das Bild des Gewebes als metaphorisierende Bezeichnung für den rhetorischen Schmuck einer Rede. Erst im Mittelalter wurde das Wort "Text" auch im deutschen Sprachraum eingeführt, zunächst für den kanonischen Text der Bibel, später auch für die Texte der Klassiker – im Unterschied zum theologischen bzw. philologischen Kommentar. Alle und nur solche Schriftstücke, die autoritative Geltung besaßen, waren Texte (Knobloch 1990, 70 f.). Die Philologie war für Texte im doppelten Sinne zuständig: a) hinsichtlich ihrer funktionalen Bedeutung als Wissensquellen, b) hinsichtlich der Texte als Dokumente, die in ihrer Genese und in allen Einzelaspekten beschrieben und gesammelt wurden. Die Literaturwissenschaft übernahm später eine ähnliche Zuständigkeit. So bildete sich eine über Jahrhunderte hinweg sehr stabile Tradition des Umgangs mit Texten heraus, in der – mit Erweiterungen hin zur Belletristik – Texte als (potentiell) kanonisch, als historische oder kulturelle Monumente, als Zeugnisse bedeutsamen geistigen (dichterischen oder philosophischen) Schaffens, begriffen wurden. Für die neuere Zeit ist diese Tradition zwar nicht außer Kraft gesetzt, aber doch durch eine Änderung und Erweiterung des Verständnisses von "Text" ergänzt worden, welche im Übrigen auch auf die Philologie Rückwirkungen hatte. In den 60er Jahren wurde man auf die "Gebrauchstexte" aufmerksam, auch außerhalb von Linguistenkreisen (vgl. dazu Gülich/Raible 1977). Damit vollzog sich nicht nur eine Erweiterung des Gegenstandsbereiches, sondern der zuvor zeichenzentriert oder satzzentriert arbeitenden Linguistik wurde auch eine andere Zielorientierung vorgegeben. Hartmann pointierte die neue Sichtweise: "Der Text bildet das originäre sprachliche Zeichen." Sowohl Hartmann als auch Schmidt (1972) hoben die ihrer Meinung nach sehr große Bedeutung der Textlinguistik für die Sprachwissenschaft, aber auch für Wissenschaft und Gesellschaft hervor. Tatsächlich gab es in verschiedenen gesell- 15 Hartmann berief sich auf Zellig S. Harris, der als einer der ersten Textlinguisten gilt. Der Ausdruck "Text" hatte bei Harris allerdings noch keinen terminologischen Stellenwert. Er nannte sein Material "text" oder "discourse" und vertrat ganz unspektakulär die Meinung,

daß ein Linguist "utterances" von beliebiger Länge untersuchen könne (Harris 1952/1970, 314). schaftlichen Bereichen ein neues Interesse an der Sprachwissenschaft, resultierend aus der Tatsache, daß mit den "Gebrauchstexten" eine Vielzahl kommunikativer Phänomene aus institutionellen und alltäglichen Zusammenhängen in den Mittelpunkt wissenschaftlicher Untersuchungen traten.

So konnten auch Nichtwissenschaftler sich neue Aufschlüsse und Aufklärung über die mit den Texten verbundenen gesellschaftlich relevanten Interaktionen und Interaktionsbereiche versprechen. Die damit verbundene Tendenz zur Politisierung war allerdings ein vorübergehendes Phänomen.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Davyd SAD
*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

ÜBERSETZUNGSETHIK IST EIN VERHALTENSKODEX

Eine wichtige Aufgabe des Übersetzers als Vermittler ist es, den günstigen Verhandlungsverlauf zu fördern. Neben dem Vertrauen der Kommunikatoren trägt der Übersetzer eine große Verantwortung, die die genaue Übermittlung von Informationen einschließt, aber der Übersetzer muss alle Höflichkeits- und Etiketteregeln verschiedener Völker berücksichtigen.

Die moralischen Grundsätze des Übersetzers bestimmen, was dem Übersetzer angetan werden kann und was nicht. Diese Aufgabe ist nicht so einfach, wie es auf den ersten Blick scheint. Obwohl die Meinungen darüber, was an der Übersetzung unmoralisch ist, auseinandergehen, können die Hauptpunkte der ethischen Normen des Übersetzers immer noch identifiziert werden.

Für einen Übersetzer ist eine Berufsethik erforderlich. Es besteht aus moralischen Grundsätzen, Normen des beruflichen Verhaltens, Kenntnis des rechtlichen Status des Übersetzers, Bekanntschaft mit der technischen Unterstützung der Übersetzung.

Die Übersetzungsethik ist eine Art ungeschriebenes Verhaltenskodex für einen Übersetzer im Rahmen seiner beruflichen Tätigkeit, vor allem im Umgang mit dem Übersetzungsauftraggeber, anderen Teilnehmern der Übersetzungsveranstaltung sowie mit Übersetzerkollegen. Die gebildete Übersetzungsethik zielt darauf ab, in den Augen des Kunden ein positives Bild

des Übersetzers zu schaffen. Die Einhaltung dieser ungeschriebenen Regeln und Vorschriften erhöhten die Garantien, dass der Kunde diesen Übersetzer beim nächsten Mal wieder einlädt, erheblich. Es ist wichtig festzuhalten, dass Übersetzungsethik in erster Linie Korrektheit, Verbindlichkeit und Vertraulichkeit voraussetzt.

Zur Übersetzungskompetenz gehört auch die Fähigkeit, Übersetzungstechniken richtig auszuwählen und gekonnt anzuwenden sowie Schwierigkeiten zu überwinden, die mit lexikalischen, phraseologischen, grammatikalischen und stilistischen Merkmalen des Originals verbunden sind.

Beim Erlernen anderer Sprachen würden die Menschen niemals etwas über die Werte, Kultur, Bräuche und Traditionen anderer Völker lernen. Niemand wäre jemals in der Lage, die Werke ausländischer Schriftsteller zu lesen, die Welt der unbekannteren magischen Kultur eines anderen Landes zu entdecken. Daher ist die Übersetzung ein sehr wichtiger Teil des Lebens jeder Gesellschaft, jeder Nation als Ganzes.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDK:80.32(056.1) (043.2)

Tetyana REMEZ
*Nationale Universität des Lebens und
Umweltschutzes der Ukraine, Kyjiw*

DIE GESCHLECHTERKLUFT IN DER BILDUNG

Bildung ist ein Menschenrecht. Jedes Kind hat das Recht auf eine Schulausbildung und jeder Mensch ein Anrecht darauf, seine grundlegenden Lernbedürfnisse zu befriedigen – ein Leben lang. Eine inklusive, chancengerechte und hochwertige Bildung für alle Menschen zählt darum zu den Entwicklungszielen. Trotz weltweiter Fortschritte ist immer noch 130 Millionen Mädchen das Menschenrecht auf Bildung verwehrt, insbesondere in Subsahara-Afrika. Bildung ermöglicht Frauen und Mädchen nicht nur ein selbstbestimmtes Leben, sondern kommt der gesamten Gesellschaft zugute. Daher fördert die deutsche Entwicklungszusammenarbeit Bildung für Mädchen und Frauen. Doch weltweit geht ein Fünftel aller Kinder und Jugendlichen nicht zur Schule. Die meisten von ihnen leben in den afrikanischen Staaten südlich der Sahara. Die häufigste Ursache ist Armut.

Daneben kann auch das Geschlecht, beziehungsweise die sozial definierte traditionelle Geschlechterrolle verhindern, dass Kinder und Jugendliche eine gute Bildung erwerben. Mädchen müssen oft im Haushalt, bei der Betreuung

jüngerer Geschwister oder in der Landwirtschaft mithelfen. Sie werden oft früh verheiratet, bekommen selbst Kinder und kümmern sich dann um die Versorgung ihrer eigenen Familien. Jungen sind häufig gezwungen, früh eine bezahlte Arbeit aufzunehmen, um zum Familieneinkommen beizutragen.

In den vergangenen Jahrzehnten wurden weltweit deutliche Fortschritte beim gleichberechtigten Lernen von Mädchen und Jungen erzielt. Doch vielerorts haben Mädchen nach wie vor geringere Chancen, erfolgreich zu lernen und einen Schulabschluss zu erlangen. Besonders schwierig ist der Bildungszugang für Kinder, die mehrfach diskriminiert werden, wie Mädchen aus armen Haushalten in ländlichen Gegenden. Auch lesbische, schwule und bisexuelle Personen sowie trans- und intergeschlechtliche Menschen (sind im Schulalltag oft mit Diskriminierung und Gewalt konfrontiert.

Weltweit gehen 130 Millionen Mädchen nicht zur Schule. Die meisten von ihnen leben in Subsahara-Afrika. Dort sind Mädchen in allen Bildungsstufen am stärksten benachteiligt. Mädchen müssen sich mit vielfältigen Hindernissen auseinandersetzen: Dazu zählen die Angst ihrer Familien vor sexuellen Belästigungen und Gewalt, ein zu weiter und gefährlicher Schulweg, das Fehlen getrennter sanitärer Anlagen für Mädchen in den Schulen, frühe Schwangerschaft und Heirat. Zudem mangelt es oft an weiblichen Vorbildern wie Lehrerinnen und Frauen in Entscheidungspositionen.

Die Bildungsförderung der deutschen Entwicklungszusammenarbeit zielt darauf ab, genderspezifische Barrieren abzubauen. Konkret heißt dies, dass insbesondere Mädchen und junge Frauen die gleichen Chancen auf eine hochwertige Schul- und Berufsausbildung haben sollen, um später ein selbstbestimmtes Leben führen zu können.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Inna KONONCHUK,
Senior Dozent*

UDC 371.124:33:378(043.2)

Pavlo SEMENTSCHUK

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

INTERKULTURELLE KOMMUNIKATION IM FREMDSPRACHENUNTERRICHT

Das Problem der interkulturellen Kommunikation wird zu einem wichtigen Bestandteil des Fremdsprachenlernprozesses. An einen Hochschulabsolventen werden heutzutage recht hohe Anforderungen gestellt. Neben dem Besitz einer Fremdsprache auf entsprechendem Niveau muss er auch Experte für

interkulturelle Kommunikation sein. Die enge Beziehung zwischen Sprache und Kultur ist offensichtlich, wie S.G. Ter-Minasova, "Sprache ist ein Spiegel der Kultur, sie spiegelt nicht nur die reale Welt wider, die einen Menschen umgibt, nicht nur die realen Bedingungen seines Lebens, sondern auch das öffentliche Selbstbewusstsein der Menschen, ihre Mentalität, ihren nationalen Charakter und ihre Art des Lebens, Traditionen, Sitten, Sitten, ein Wertesystem, eine Weltanschauung, eine Weltanschauung".

Die Forschung berühmter Philosophen und Linguisten (F. Brass, V. von Humboldt, V. Leibniz, V. Wundt, O.A. Potebny usw.) bildete die Grundlage für die Entwicklung der interkulturellen Kommunikation als Wissenschaft, deren theoretische Grundlagen wurden definiert von E. Hall. In der gegenwärtigen Phase werden die Probleme, die im Prozess der interkulturellen Kommunikation auftreten, als inländisch (S.G. Ter-Minasova, O.A. Zemskaja, T.I. Hrushevskaja, A.G. Starostenko, O.P. Sarokin, V.M. Manakin, V.D. Popkov, F.S. Batsevich) und als ausländisch (P. Emmert, V. Donahue, S. Ting-Tuli, N. Sigband, A. Bell, G. Hofsteds, F. Trompenaars) Wissenschaftler.

Die Notwendigkeit einer vertieften Auseinandersetzung mit der Welt der Muttersprachler ist heute eines der drängenden Probleme im Fremdsprachenunterricht. Beim Erlernen einer Fremdsprache geht es nicht um die Trennung von Sprachaspekten und Arten der Sprachtätigkeit, sondern um deren Integration – das gleichzeitige Lernen rund um den kulturellen Kontext.

Internationalisierung und gesellschaftlicher Wandel erfordern den Aufbau von Kontakten auf internationaler Ebene im Rahmen der interkulturellen Kommunikation. Nach der Definition von F.S. Bacevich, „Interkulturelle Kommunikation ist ein Prozess der Kommunikation (verbal und nonverbal) von Menschen (Menschengruppen), die unterschiedlichen nationalen Sprach- und Kulturgemeinschaften angehören, meist unterschiedliche identische Sprachen verwenden, die sprachliche und kulturelle „Fremdheit“ empfinden Kommunikationspartner, haben eine andere kommunikative Kompetenz, was zu kommunikativen Misserfolgen oder Kulturschocks in der Kommunikation führen kann“. Zweck der interkulturellen Kommunikation ist die Kontaktaufnahme mit einem fremdsprachigen Partner, der Austausch beruflich bedeutsamer Informationen und die kommunikative Beeinflussung eines Vertreters einer fremdsprachigen Gesellschaft bei der Lösung praktischer Aufgaben.

Es ist unmöglich, eine Sprache nur als Kommunikationsmittel zu studieren, ohne das Denken von Muttersprachlern zu verstehen. Das Vorhandensein von Hintergrundwissen und die Fähigkeit, dieses adäquat anzuwenden, dient als Zeichen für die Herausbildung interkultureller kommunikativer Kompetenz. Lassen Sie uns nur einige der Fähigkeiten und Fertigkeiten aufzählen, die die Grundlage interkultureller Kompetenz bilden. Dazu gehören: - eine positive

Einstellung gegenüber einer anderen Kultur und ihren Sprechern; - die Fähigkeit, das Sprachverhalten des Partners richtig zu interpretieren; - Fähigkeit, interkulturellen Dialog zu initiieren und aufrechtzuerhalten; - die Fähigkeit, Ähnlichkeiten und Unterschiede zwischen Sprachkulturen zu sehen und sie im Kontext interkultureller Kommunikation anzuwenden; - die Fähigkeit, sich an die Stelle des Gesprächspartners zu versetzen - eines Vertreters einer anderen Kultur; - die Fähigkeit, interkulturelle Konflikte und Widersprüche zu vermeiden oder zu lösen, Ablehnung von Aberglauben und Stereotypen; - die Fähigkeit, verschiedene verbale und nonverbale Mittel einzusetzen, um ein gegenseitiges Verständnis zwischen den Kulturen zu erreichen; - die Fähigkeit, die Wahl der Sprachoperationen je nach Kommunikationszweck und -situation bewusst zu variieren, den Sprachstil und die Sprachmittel richtig zu wählen.

Bei der Bildung interkultureller Kommunikationsfähigkeiten sollte besonderes Augenmerk auf die Untersuchung soziolinguistischer und kultureller Merkmale des Kommunikationsverhaltens fremdsprachiger Partner gelegt werden, da nur eine Person, die über beruflich bedeutsame kulturelle Konzepte verfügt, die Besonderheiten des öffentlichen Verhaltens versteht fremdsprachigen Partnern ist in der Lage, interkulturell-berufliche Interaktionen erfolgreich durchzuführen. Für die erfolgreiche Aneignung von soziokulturellem Wissen durch Studierende und den Erwerb interkultureller Kompetenzen im Fremdsprachenunterricht gibt es modernes Sprachmaterial, das die aktuellen Probleme des modernen Lebens widerspiegeln soll. Die Auseinandersetzung mit der Moderne weckt das Interesse der Studierenden und trägt zur Verbesserung der Studienleistungen bei. Für die Entwicklung kommunikativer und verhaltensbezogener Fähigkeiten und Fertigkeiten, die für eine erfolgreiche interkulturelle Kommunikation erforderlich sind, wird empfohlen, Bildungstexte zu verwenden, die Hintergrundwissen zu soziokulturellen Besonderheiten enthalten. Ein wichtiger Bestandteil beim Erlernen von Fremdsprachen ist die Verwendung authentischer Texte. Die gezielte Auswahl von Texten, die die soziokulturellen und kommunikativen Verhaltensspezifika einer fremdsprachigen Gesellschaft widerspiegeln, trägt zur Bildung eines Netzwerks von Bildern und Begriffen in den Köpfen der Studierenden bei, die im Prozess der interkulturellen Kommunikation zur erfolgreichen Umsetzung des Kommunikativen beitragen Intentionen.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDC 378.046.001.4 (043)

Dmytro TSCHERNYSCH

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

DAS KONZEPT DER BILDUNG DER KOMMUNIKATIVEN KULTUR DER LANDWIRTSCHAFTSSPEZIALISTEN DER ZUKUNFT

Formulierung des Problems. In jüngster Zeit war einer der Hauptaspekte der Reform der landwirtschaftlichen Ausbildung die Anerkennung der Bedeutung der Sprache im Bildungsprozess der Ausbildung zukünftiger Fachkräfte.

In den staatlichen Standards und Konzepten des Sprachunterrichts wird die Schulreform mit der Aktualisierung des Inhalts des Sprachenlernens in höheren Bildungseinrichtungen verbunden und auf die Bildung einer kreativen Sprachpersönlichkeit eines Schülers ausgerichtet. Unter den Hauptrichtungen der Modernisierung der höheren Agrarbildung in unserem Land ist heute eine der relevantesten die Bildung der Kommunikationskultur zukünftiger Agrarier. Die theoretisch-methodischen, sozialpsychologischen, organisationspädagogischen und methodischen Aspekte des groß angelegten Problems der vollwertigen beruflichen Entwicklung von Hochschulabsolventinnen und -absolventen in Richtung der Bildung ihrer beruflichen Kompetenz, die den sprachlichen Aspekt umfasst, sind von besonderer Bedeutung [2, c.91]. In diesem Zusammenhang wurde das Konzept der Bildung einer kommunikativen Kultur von Studenten höherer landwirtschaftlicher Institutionen entwickelt.

Ein Konzept ist eine systematische Beschreibung eines bestimmten Themas oder Phänomens, die hilft, die Grundideen seiner Konstruktion und Funktionsweise zu verstehen, zu interpretieren und zu identifizieren.

Es sollte beachtet werden, dass es zur Bildung der Kommunikationskultur der Schüler notwendig ist, den Bildungsprozess zu organisieren und günstige psychologische und pädagogische Bedingungen zu schaffen, wie Umstände oder Situationen, "die zur Entwicklung oder Hemmung eines oder mehrerer Phänomene beitragen können Prozess" [3, S. 27]. Leitende Bedingungen sind insbesondere: die Ausbildung der berufspädagogischen Kompetenz des Lehrers, die Auswahl und inhaltliche Gestaltung des Unterrichtsmaterials entsprechend den kognitiven Fähigkeiten der Schüler; Implementierung eines Systems von Lehrmethoden, die darauf abzielen, die Kommunikationskultur der Schüler zu formen.

Pädagogische Bedingungen, Faktoren und Prinzipien des Lernens bilden die Grundlage des wissenschaftlichen Konzepts zur systematischen Gestaltung der

Kommunikationskultur landwirtschaftlicher Studierender. Bei der Analyse pädagogischer Systeme konzentrieren sich Wissenschaftler meist auf solche Komponenten wie: Schüler, Lehrer (oder technische Lehrmittel), Ziele, Inhalte, Prozesse, Organisationsformen der Bildung und Ausbildung, Endergebnisse, Prinzipien, Ansätze (konstruktiv, technologisch, forschend), usw. Die Klärung aller Elemente des pädagogischen Systems ist die Formulierung des Konzepts.

Das übergeordnete Ziel des Systems zur Bildung studentischer Kommunikationskultur ist die schrittweise Entwicklung der Kommunikationskultur als komplexe, integrierte Persönlichkeitseigenschaft von reproduktiven, exekutiven Ebenen zu produktiven, kreativen.

Angesichts des erheblichen Umfangs an wissenschaftlicher und berufsbezogener Terminologie, die landwirtschaftliche Studierende erlernen müssen, stellt sich aufgrund der geringen Stundenzahl für die Beherrschung des Fachvokabulars die Frage nach einer Intensivierung und Optimierung des Bildungsprozesses. Für eine erfolgreiche Umsetzung schlagen Forscher vor, den Inhalt des Unterrichtsmaterials und der Lehrmethoden zu verbessern [1].

Der Inhalt des Unterrichtsmaterials als einer der wichtigsten pädagogischen Faktoren gewährleisteten die zielgerichtete Bildung der erforderlichen Kenntnisse, Fähigkeiten und Fertigkeiten. Wissenschaftler glauben, dass die Verbesserung des Inhalts von Unterrichtsmaterial für die Bildung der Kommunikationskultur der Schüler Folgendes beinhaltet:

- zeitliche Umverteilung von Unterrichtsmaterial mit der Tendenz, neue terminologische Informationen zu Beginn des Unterrichts zu präsentieren, wenn die Wahrnehmung der Schüler aktiver ist;
- rationelle Dosierung von Lehrmaterial zur Erarbeitung neuer Begriffe;
- Auswahl an Sprachmaterial mit einer übersichtlichen Auswahl der wichtigsten terminologischen Lexeme, berufsorientiert;
- Gewährleistung logischer Kontinuität, Einheitlichkeit bei der Beherrschung neuer Fachterminologie [1, c.17].

Den Lehrern die Freiheit zu geben, den Inhalt der Ausbildung zu wählen, wird durch ihre Bestimmung der interessantesten und notwendigsten Informationen über die Methoden und Techniken des Unterrichtens akademischer Disziplinen und der Ausbildung von Schülern ermöglicht.

Die ähnliche Arbeit von Lehrern höherer landwirtschaftlicher Institutionen ist besonders wichtig, wo die Bildung der Kommunikationskultur der Schüler durch die Streuung des terminologischen Wissens in einer Reihe von Disziplinen, sowohl Natur- als auch Geisteswissenschaften, und einem Block von Fach- und Spezialdisziplinen, wie erschwert wird sowie eine unzureichende methodische Basis [1, c.16].

Besonderes Augenmerk sollte auf die Erweiterung des terminologischen Wortschatzes der Studierenden gelegt werden, die während des Studiums aller

Fachrichtungen durchgeführt wird, jedoch die Aktivierung bereits bekannter Lexeme nur mit Hilfe verschiedener Übungen erreicht wird. Der Erfolg dieser Arbeit hängt maßgeblich von der Berücksichtigung der systemischen Zusammenhänge ab, die das Vokabular charakterisieren. Es ist wichtig, dass Wörter von den Schülern nicht isoliert voneinander, sondern in bestimmten Komplexen wahrgenommen und verarbeitet werden. Dies sollte in den Texten der Übungen berücksichtigt werden, in denen wir vorschlagen, Material basierend auf semantischen, lexikalisch-grammatischen, wortbildenden und stilistischen Merkmalen zu präsentieren.

Im Unterricht zur Bildung der kommunikativen Kultur von Agrarstudenten führen die folgenden Hauptgegenstände der Wortschatzarbeit zu einem positiven Ergebnis:

Wörter und hartnäckige Sätze, denen die Schüler zum ersten Mal begegnen oder deren Bedeutung sie nicht vollständig verstehen;

lexikalisch-semantische Reihen, Wortgruppen, die in verschiedenen Kontexten funktionieren;

relative lexikalische Mittel: aktiver und passiver Wortschatz, literarische und nichtliterarische, neutrale und stilistisch gefärbte Wörter;

Fachvokabular und Terminologie [1].

Die Grundlage der Wörterbucharbeit ist, wie die Forscher anmerken, das Vertrauen auf die lexikalische Bedeutung des Wortes. Der Inhalt dieser Arbeit hängt damit zusammen: Erklärung der Bedeutungen neuer Lexeme, Festlegung gemeinsamer und unterschiedlicher Semantiken von Wörtern, systematische Beziehungen zwischen Wörtern, Auswahl von Schlüsselwörtern und Ausdrucksmitteln zur Konstruktion einer bestimmten Aussage, Identifizierung lexikalischer Mängel eigene und fremde Sprache.

Die Anreicherung des Wortschatzes, insbesondere des Fachwortschatzes, ist nicht nur mit seiner quantitativen Zunahme verbunden, sondern auch mit qualitativen Veränderungen, die sich in der Erweiterung des Begriffsumfangs, in der Klärung der Wortbedeutungen, in der Einarbeitung in Neues ausdrücken Bedeutungen bereits bekannter Wörter. Die Entwicklung eines aktiven Wortschatzes ist eine systematische, gut organisierte, zielgerichtete Arbeit, die sich auf alle Bereiche und Themen eines Sprachkurses im Hochschulbereich bezieht.

Pädagogische Bedingungen und Prinzipien bilden die Grundlage des wissenschaftlichen Konzepts der systematischen Gestaltung der Kommunikationskultur von Agrarstudenten im Prozess ihrer Berufsausbildung, die die Ziele, den Inhalt des Unterrichtsmaterials, die Präsentation, das Lernen und das Pädagogische wirklich verbindet Mikroumgebung.

Referenzenliste

1. Viktorova L.V. Das Konzept der Ausbildung der fachlichen und terminologischen Kompetenz zukünftiger Veterinärmediziner // Professionalität des Lehrers im Kontext der europäischen Wahl der Ukraine: Materialien der internationalen wissenschaftlichen und praktischen Konferenz „Professionalität des Lehrers im Kontext der europäischen Wahl der Ukraine“, 20.–22. September 2007, Jalta. -Coll. der Artikel: Teil 2. - Jalta: RVV KSU, 2007. - S. 14–18.

2. Viktorova L. V. Bildung der fachlichen und terminologischen Kompetenz zukünftiger Fachkräfte in der Landwirtschaft / L. V. Viktorova // Entwicklung der Bildung unter den Bedingungen einer multiethnischen Region: Materialien des Internationalen. Wissenschaft und Praxis Konf. (9.–11. April 2009, Jalta). – Jalta: RVV KSU, 2009. – S. 90–95.

3. Korotun O. O. Methodologische Aspekte der Bildung kommunikativer Kompetenz ausländischer Studierender / O. O. Korotun // Probleme der modernen pädagogischen Bildung: coll. Artikel – Jalta: RVV KSU, 2010. – Ausgabe 23, Teil 2. - S. 25–33. – (Pädagogik und Psychologie).

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDC 378.046.001.4 (043)

Dmytro URBANSKYJ

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

SCHWIERIGKEITEN BEIM ÜBERSETZEN WISSENSCHAFTLICHER UND TECHNISCHER TEXTE

Das Konzept der wissenschaftlichen und technischen Literatur umfasst solche Sorten wie Monographie, Zeitschriftenartikel, technische Beschreibung, Patente, technische Nachschlagewerke. Die Übersetzung dieser Literatur weist gewisse Schwierigkeiten auf. Im Deutschen sind ihm lediglich grammatikalische Phänomene inhärent, die bei der Übersetzung eines deutschen Fachtextes ins Ukrainische Schwierigkeiten bereiten. Die Sprache der deutschen Wissenschafts- und Fachliteratur unterscheidet sich erheblich von der Literatursprache dadurch, dass sie durch das Vorhandensein von erweiterten Sätzen mit Infinitivgruppen, gemeinsamen Bedeutungen und einer großen Anzahl signifikanter komplexer Sätze mit vielen eingefügten Nebensätzen innerhalb des Hauptsatzes erheblich kompliziert ist. Beim Übersetzen solcher Sätze kann der Zusammenhang zwischen den Satzbestandteilen, die gedankliche Kontinuität verloren gehen, weil die inhaltlich verwandten Wörter nicht direkt

aufeinander bezogen sind. Darüber hinaus zeichnet sich die wissenschaftliche und technische Literatur durch die Verwendung einer Vielzahl von Begriffen aus, die die Besonderheiten der Konzepte widerspiegeln. Keines der existierenden Wörterbücher ist jedoch in der Lage, alle existierenden Begriffe in einem bestimmten Fachgebiet so gut wie möglich aufzunehmen. Wissenschaft und neu gebildet. Da das terminologische System der Sprache direkt ergänzt wird, ist es notwendig, einige Grundprinzipien der Bildung zu lernen Begriffe, die objektiv im System jeder entwickelten Sprache existieren.

Ein charakteristisches Merkmal der wissenschaftlichen und technischen Literatur ist die Genauigkeit und Kürze des Ausdrucks einerseits und die strenge logische Abfolge und Vollständigkeit des Ausdrucks andererseits. Dies liegt an einer bestimmten Art von Sprachwerkzeugen, die typisch für diese Art von Literatur sind. Das Hauptmerkmal des wissenschaftlichen und technischen Texttyps ist seine Kognition, Informationssättigung.

Das typischste lexikalische Merkmal der wissenschaftlichen und technischen Literatur ist die Sättigung des Textes mit speziellen Begriffen, terminologischen Phrasen. Begriffe sind Wörter oder Sätze, die wie andere Wortschatzeinheiten sprachliche Eigenschaften haben. Der Unterschied zwischen einem Begriff und einem gewöhnlichen Wort hängt vor allem von seiner Bedeutung ab. Begriffe drücken Konzepte aus, die wissenschaftlich verarbeitet und nur für ein bestimmtes Gebiet von Wissenschaft und Technologie spezifisch sind.

Ein charakteristisches Merkmal moderner wissenschaftlicher und technischer Literatur ist die Verwendung von Abkürzungen und Akronymen.

Wissenschaftliche und technische Literatur ist ein Bereich, in dem verschiedene Abkürzungen weit verbreitet sind - sowohl solche, die in der Sprache enthalten sind und in Wörterbüchern aufgezeichnet sind, als auch Autoren, gelegentlich, nur für einen bestimmten Fall erstellt und in nur einem Text aufgezeichnet. In einigen Textsorten machen Abkürzungen manchmal 50 Prozent des gesamten Wortgebrauchs und 15 Prozent des Wortschatzes aus. Unter dem Gesichtspunkt ihrer Übersetzung ist diese Verteilung von Abkürzungen angemessen, da letztere normalerweise ihre entsprechenden vollständigen Formen in dem spezifischen zu übersetzenden Text haben und ihr Verständnis normalerweise nicht schwierig ist, während die Übersetzung ersterer manchmal der Übersetzung nicht hilft Wörterbücher Abkürzungen, wenn sie nicht die erforderliche Kürzung enthalten.

Es ist zu beachten, dass im Übersetzungsprozess allgemein gültige, dh amtliche Abkürzungen nicht beliebig geändert und ersetzt werden können.

Zu den Schwierigkeiten bei der Übersetzung eines wissenschaftlichen und technischen Textes gehört das Vorhandensein einer bestimmten Gruppe internationaler Wörter, die sich trotz der Ähnlichkeit des Klangs in

verschiedenen Sprachen in jeder Sprache in ihrer Semantik und stilistischen Färbung unterscheiden. In der Übersetzungstheorie werden solche Wörter als „verräterische Freunde des Übersetzers“ bezeichnet. Die Schwierigkeit bei der Übersetzung solcher Wörter besteht in der Notwendigkeit, die Bedeutung des Wortes richtig auszuwählen, die dem Inhalt eines bestimmten Textes entsprechen würde. Es ist der Kontext, der die Mehrdeutigkeit des Wortes beseitigt und die Konkretisierung einer Bedeutung liefert. Zum Beispiel: die Billion - Billion; der Zentner - ein halber Zentner.

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

UDC 378.046.001.4 (043)

Valeriy AVRAMENKO

*Nationale Universität für Bioressourcen
und Naturnutzung der Ukraine, Kyjiw*

TERMINOLOGISCHEN SYSTEMS

Um ein bestimmtes Thema vorzustellen, müssen Sie zunächst einen Namensvorrat für die Konzepte haben, die Teil dieses Themas sind. Dies gilt in gleichem Maße nicht nur für Themen haushaltsnaher Natur, sondern auch für Themen mit speziellem und wissenschaftlichem Inhalt. Es liegt auf der Hand, dass wir auch bei Baumaterialien, Wohnungsbau und landwirtschaftlichem Bauen die richtige Terminologie brauchen, genauso wie wir bei der Offenlegung einer Frage der Grammatik oder Physik die entsprechende grammatikalische oder physikalische Nomenklatur verwenden müssen. So lässt sich argumentieren, dass jeder der Lebensbereiche ein spezifisches charakteristisches Namensspektrum hat, das jeder beherrschen muss, der sich in irgendeiner Weise damit auseinandersetzt. Die Notwendigkeit von Namen ist eine unabdingbare Bedingung für die Genauigkeit der Sprache selbst.

Wir betonen die Bedeutung von Namen und kehren zu den Begriffen zurück. Begriffe, die dazu dienen, Begriffe auf dem Gebiet der Wissenschaft und Technik genau zu definieren, bilden die höchste Kategorie von Namen.

Probleme der Terminologie wurden von Linguisten wie V. Karaban, A. Kovalenko, L. Matsko, A. Dyakov, L. Azarova, O. Akhmanov, T. Zhuravlyova, V. Danilenko und andere. Von den meisten Forschern wird anerkannt, dass die Terminologie eines der wichtigsten Stilmerkmale der wissenschaftlichen Herberge ist, der Informationskern von Vokabular, Sprachen, Wissenschaft. Mit Wort meinen wir ein sprachliches Mittel, das verwendet wird, um ein soziales Konzept auszudrücken.

Definieren Sie den Begriff "terminologische Einheit", betonen Sie normalerweise seine semantische und funktionale Seite, die terminologische Einheit sollte sich gemäß den Anforderungen daran nur auf einen Begriff beziehen.

M. Mostovy gibt die folgende Definition des Begriffs: Ein Begriff ist ein Wort oder eine Phrase mit einer historisch motivierten oder bedingt festgelegten Bedeutung, die einen Begriff in einem spezialisierten Wissens- oder Produktionsbereich widerspiegelt. V. Karaban definiert, dass die terminologische Einheit ein sprachliches Zeichen ist, das den Begriff eines speziellen, professionellen Bereichs der Wissenschaft oder Technik darstellt. Er glaubt, dass wissenschaftliche und technische Begriffe ein wesentlicher Bestandteil von wissenschaftlichen und technischen Texten sind.

A. Kovalenko legte seine Definition für den Begriff vor: Ein Begriff ist ein emotional neutrales Wort oder eine Phrase, die verwendet wird, um die Namen und Konzepte von Objekten genau auszudrücken. O. Akhmanov definiert, dass ein Begriff als Wort oder Wort eine spezielle (technische, wissenschaftliche usw.) Sprache ist, die geschaffen (empfangen, geliehen usw.) wird, um bestimmte Konzepte und Bezeichnungen spezieller Phänomene genau auszudrücken. V. Danylenko vertritt auch die Ansicht, dass ein Begriff ein Wort (oder eine Phrase) eines speziellen Anwendungsgebiets ist, das er einen speziellen Begriff nennt.

Wir glauben, dass die beste Definition des Begriffs M. Mostovy und V. Karaban ist, wir möchten jedoch unsere eigene Definition geben: Ein Begriff ist ein Wort oder eine Phrase, die dazu bestimmt ist, einen Begriff auszudrücken, der auf dem betreffenden Fachgebiet beabsichtigt ist und unter besonderen Bedingungen verwendet wird .

*Wissenschaftliche Betreuerin: Nelya ZUYENKO,
PhD (Pädagogik) außerordentlicher Professor*

FOREIGN LANGUAGES FOR SPECIFIC PURPOSES

UDC 004.4'277.4 (043.2)

Oleh AHMETOV

National Aviation University, Kyiv

**ECOLOGY PROBLEMS POSED AND SOLVED BY
DIGITALIZATION**

With rapid progress in many industrial, urbanized and agricultural fields, an inevitable payoff comes – the problem of environmental pollution, which is becoming increasingly essential, significant and apparent every year.

The effects of it can be felt more drastically too, with rising concerns that the impact and harm can be irreversible at this point. But, in a digital age, we can use some of the tools already available to try and fight the harmful influence on the world.

Nowadays, we have a clear goal – to reduce the number of resources that are used to supply common people and industrial enterprises, transportation and manufacturing products and goods. But, there are a lot of approaches to reaching this goal.

The increase of renewability and efficiency of used energy can be one of the most realistic and easy-to-implement ways of doing that. Moreover, digitalization can help with implementing more efficient ways of using the “green” sources of energy, such as connecting wind turbines or solar panels in networks that monitor the current state of the weather with the help of the special Artificial Intelligence algorithms and can adapt accordingly to its conditions.

It can include not also just choosing the best direction for the most efficient energy yield, but also automatic correcting of its flow from various stations of such sources.

One of the examples of such methods featured in real projects can be a cooperative effort of Nokia, Siemens, and A1 in creating a microgrid for Siemens’ headquarters. This innovative project helped a lot in getting less dependent on usual energy sources and in reducing the CO2 emissions on the campus territory by almost 100 tons per year.

Also, the usage of faster and more efficient 5G networks helps both in the everyday lives of citizens and commercial work. While having those benefits by itself, 5G allows for the usage of modern “Internet of things” technology which is going to change some global approaches to considering potential problems.

Millions of devices automatically collecting and analyzing various big databases and sources, are able to meaningfully modify both human and digital decision-making while solving sophisticated and essential problems such as urban infrastructure decay, healthcare access and climate change impacts.

More intricate control over the energy usage of any household, or office can also decrease the emissions and the carbon footprint by 13%, and the overall economy by up to 25% over the year.

Also, the more powerful and efficient connections can allow using more centralized cloud services, with much less power usage due to more effective control of the infrastructure, and much more efficient cooling systems.

Still, new alternative ways of lowering energy and resource usage and increasing the sustainability of newer, “green” systems (using renewable natural resources to generate energy for producing eco-friendly products) require a lot of effort from the government, to fully embrace and develop its potential.

Governmental regulation plays a huge role as well, to prevent the unwanted accidental results of the “green” projects, which will render any changes useless.

For example, due to mass lobbying for a transition to alternative fuel or electric cars, the interest in fossil fuels can only rise higher solely because of the price drop, caused by less need for it, and as such, the profitability of oil and fuel can outplay any real benefits of more environmentally friendly approaches.

Thus, for preventing such cases, there is a need for strategies and regulations of energy efficient approaches should be developed, such as special subsidies and price control. Implementing such measures at a global level may be our most difficult obstacle on the road to a clean and bright future.

*Scientific supervisor: Olena HURSKA,
Associate Professor*

UDC 004.4'277.4 (043.2)

Vladyslav ARTEMENKO
National Aviation University, Kyiv

BITCOIN: THE FIRST DECENTRALIZED CRYPTOCURRENCY

Bitcoin is the first decentralized digital currency based on blockchain cryptograph. In October 2008, the pseudonymous Satoshi Nakamoto introduced the concept of Bitcoin in a whitepaper titled “Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System” (Nakamoto 2008). The name Bitcoin is a compound of bit and coin. Before that, the domain name bitcoin.org was quietly registered in August

2008. In January 2009, Nakamoto launched the opensourced Bitcoin software and created the Bitcoin network by mining the starting block of the Bitcoin blockchain, the so-called genesis block (Nakamoto 2009). The first Bitcoin transaction was executed on 12 January 2009, in which Hal Finney received 10 bitcoins (BTC or XBT) from Nakamoto (Peterson 2014). The first commercial Bitcoin transaction is known to occur in 2010 when programmer Laszlo Hanyecz spent 10,000 BTC to buy two Papa John's pizzas (Kharpal 2018).

Decentralization is the key feature of Bitcoin. Contrary to fiat currencies which are monitored and managed by central banks, Bitcoin has no such central authority. Furthermore, in the Bitcoin system, there is no central server; there is no central storage; and there is no single administrator. That is, Bitcoin is purely peer-to-peer (P2P). A decentralized P2P system contrasts with the monopoly power that is held by central banks with traditional fiat currencies. (P2P) network of Bitcoin is a collection of all nodes within the network. All nodes in the Bitcoin network are peers to each other and are all equal. They connect to each other without a third party. There is no central server or storage or single administrator in the Bitcoin network. Potential users can purchase bitcoin by using an online exchange. These exchanges act as either brokers or dealers in allowing users to convert a major currency such as the U.S. dollar into bitcoins.

Pseudonymity is another important feature of Bitcoin. All users of Bitcoin are only identified by their public address and it is not possible to reveal the true identity of a user by her public address. Therefore, anyone can safely use Bitcoin to make transactions and make payments without exposing their identities. Thus, their privacy is very well protected and many people are interested to Bitcoin due to this feature.

Bitcoin is built on a new technology called blockchain cryptograph and Bitcoin is the first cryptocurrency employing blockchain technology. The Bitcoin blockchain is a public ledger recording Bitcoin transactions and consists of a chain of blocks. The blockchain technology (256 bit) securely solves the double-spending problem.

The total Bitcoin supply was pegged at 21 million. One of the reasons for the Bitcoin supply cap was to ensure a currency without inflation. New bitcoins are created by a process called “mining”. The mining process is simply the validation of transactions using the Proof-of-Work (PoW) algorithm. Bitcoin is designed in this way to avoid the potential problem of inflation or hyperinflation existing in traditional fiat currencies. As of June 2022, approximately 19.07 million Bitcoins are in circulation. This means that there are only 1.92 million Bitcoins left for mining, and more than 90% of all bitcoin has been mined.

Bitcoin software is free and open-sourced. This means Bitcoin software is free to download and open to use by anyone for any purpose. Bitcoin is traded

24 hours a day and 7 days a week (24/7) around the world. The minimum transmitted value (the smallest crushing value) - was called "satoshi" - in honor of the creator Satoshi Nakamoto, although he used the word "cent" in such cases.

However, Bitcoin and many of its cryptocurrency counterparts, by adopting decentralized payment systems based on blockchain cryptography, can overcome potential shortcomings of centralized fiat money and provide potential alternatives to fiat currencies.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 629.735.018.1.006.26:001.8(043.2)

Mykyta ASTAFUROV
National Aviation University, Kyiv

SIMULATOR FOR INVESTIGATING THE FLOW PARAMETERS IN THE OPERATING PART OF THE WIND TUNNEL

Recently, much attention has been paid to unsteady objects and new means are required for this purpose. This is due to the increase in flight speed, reduction of the drag and the introduction of new methods to organize and increase the lift.

Modern aircraft form lift by means of a non-breaking streamline of the load carrying surface and due to the rarefaction resulting from the flow around surfaces of the wing.

But nature has disposed to the second one. All the birds and insects create lift by vortex structures and so the future seems to be in the future seems to be in vortex structures. The task was set to create a stand to evaluate the characteristics of the vortex structure, i.e. a spatial flow angle and flow modulus. It is necessary to create a technology to monitor the model under study in a wind tunnel.

This model will investigate the unsteady or vortex-forming characteristics that change the aerodynamic characteristics of the aircraft.

The task of the simulator was to monitor in a vertical plane the flow characteristics of the flow, for this purpose a coordinator with two degrees of freedom. This coordinator has to move and expose the sensor, measures the flow characteristics in the given coordinates.

The coordinator has a rectangular coordinate system and two degrees of freedom, vertical and horizontal displacement. The vertical displacement is 500 mm. And the horizontal displacement is 1000 mm.

Thus, in order to obtain an accurate positioning of the probe in space you need to precessionally transfer to one point or another.

The design of the sensor is designed to get the angle position in the horizontal plane and vertical plane.

The procedure for obtaining results is to measure the pressure at the central point and measure the pressures at the side points. From the difference of the pressures at the lateral points, the gradient characteristics are plotted. A simulator was developed for taking gradient characteristics of this sensor was developed.

By building this stand, we will be able to study the vortex structures in more detail.

Based on this research, implement new enhancements to the aerodynamic characteristics of the aircraft and develop new support systems that to harness the energy of the vortices.

*Scientific supervisor: Olesia YASHCHUK
Senior Lecturer*

UDC 004.8 (043.2)

Roksolana BAKUMENKO, Valentyn KULINICH
National Aviation University, Kyiv

THE FUTURE OF COMPUTERS

Computer technology is improving at such a pace that a person does not have time to follow the novelties that constantly appear on the market. Even experts who know computer technology from the inside say that this is only the beginning of progress, and there will be many interesting discoveries and new surprises in the future. We differentiate five computer technologies that may transform the world around us.

1. The Hyperloop is a new form of ground transportation, which is currently being developed by a number of companies. It allows passengers to travel at a speed of more than 1,100 km per hour in a capsule car that rushes along giant low-pressure pipes above or below the ground.

2. Artificial intelligence (AI) is the ability of machines to simulate intelligence and imitate human cognitive abilities. That is, AI is able to collect and adapt external data, and on their basis, make decisions and draw conclusions, as a person could do. According to Chinese author Kai-Fu Lee, the science of Artificial Intelligence is going to continue to advance and it will come in a series of four waves, the first of which will be AI deployment. In his latest publication titled “AI Superpowers”, supercomputers will be able to learn to

form the oceans of information and data available on recommendation engines through algorithmic systems. These systems will reach the point where they can detail people's lives simply by collecting information that is available online and our browsing habits including personalities, desires, demands and our demographic data as well. Just imagine, every time you go online to perform a search, order a product, chat with a friend, or anything else, you're providing data that can easily be turned into a collection of data that accurately identifies you.

3. Robots are mechanical human assistants capable of performing operations based on the program embedded in them and reacting to the environment. The transhumanistic significance of robotics lies not only in the fact that this area is connected with cyborgization and artificial intelligence, but in addition, the development of robots will be able to significantly change the way of life of a person, although without changing him/her himself/herself. Machines are mastering more and more professions in which it was believed that only humans could be employed. Today, millions of industrial machines bolt, weld, paint, and provide other repetitive, assembly-line tasks. Machines even ensure people's safety. For example, a device, that uses artificial intelligence, controls the excavator Caterpillar-336, created by Noah Ready-Campbell from San Francisco. It has no eyes and ears; instead, it uses GPS, lasers, video cameras and gyroscope-like sensors. This is a new type of work. Robots and machines are far from human, nevertheless they are smart, agile and mobile. Moreover, they are adapted to live and work next to people. Today, robots take inventory and wash floors in Walmart chain stores. They place goods in warehouses and take them to pallets so that packers can send them to buyers; they collect lettuce, apple and even raspberries; they help autistic children to communicate with their environment, and those who have suffered a stroke to regain control over their limbs. They patrol the borders and, as in the case of the Israeli Harop drone, attack objects that seem hostile to them. Robots are mechanical human assistants capable of performing operations based on the program embedded in them and reacting to the environment.

4. Computer vision is a type of activity in which statistical methods are used to obtain data. Different models are the basis and part of the educational programs. Computer vision is widely used in mobile robot control, military applications, industrial surveillance, as well as in the field of human/computer interaction, image retrieval in libraries, medical image analysis, and realistic rendering of simulated scenes in computer graphics. Carrying out serious research and solving everyday tasks (for example creation of a 3D model of the world around us) is possible now due to computer vision techniques. Today, computer vision is at the peak of its development and it is gaining its popularity, which in turn, increases the demand for specialists in this field.

5. An embedded system is a specialized computer system or computing device designed to perform a limited number of functions, often with real-time constraints. Typically, embedded systems are a component of a device and they include both hardware and mechanical elements. In contrast to embedded systems, general purpose computer systems (such as a personal computer) are designed to perform a wide range of tasks. Built-in systems are present in many modern devices.

Today, leading specialists focus on increasing the power of computers and their productivity. There is no limit to perfection, and currently the best minds work to increase the processing power of personal computers, develop robotics, and other advanced technologies.

*Scientific supervisor: Hanna SOROKUN,
Senior Lecturer*

UDC 621.78:006.1(043.2)

Mykhaylo BASIN
National Aviation University, Kyiv

COMPLEX EVALUATION OF THE QUALITY OF HEAT-RESISTANT COATINGS

Increasing the reliability of critical parts working at high temperatures is an actual problem, which recently has been successfully solved by means of application of heat-resistant coatings, applied on the working surface of such parts by methods of thermal spraying and vacuum deposition.

The operational reliability of coated parts is subject to high requirements, which, in turn, causes the necessity of obtaining timely and reliable information on the quality of these coatings.

It is reasonable to evaluate the quality of heat-resistant coatings by creating and application of regulatory base of calculations and tests based on modern methods of qualimetry and the basic provisions of ISO 9000 series standards.

However, the current regulatory basis establishes the procedure for testing only individual properties of coatings and usually does not give the opportunity to coating as a system, where the interaction of internal and external environment, the composition of the coating and their structure, the application technology, etc.

Therefore, conducting research in the field of improving the methods of complex evaluation of the quality heat-resistant coatings and the development, on this basis, of principles for the creation of regulatory documents governing

their procedure is an urgent task of both modern standardization and certification, and surface engineering.

An algorithm for solving the problem of assessing the quality of heat-resistant coatings has been developed, which sequence of operations includes a technological formulation of the problem; collection and analysis of the priori information; mathematical formulation of the problem, justification and selection main characteristics of the quality of the heat-resistant coatings.

Analytical studies with the use of cause-and-effect of Ishikawa diagram made it possible to establish that the main defects, which characterize the quality of the applied coating are cracking, delamination and the presence of cf.

To assess the degree of impact of the above defects on the operational reliability of the coatings received by thermal spraying methods, the equation of the regression, allowing to describe the interrelation of characterizing properties.

The analysis of the obtained regression equation has allowed us to suggest to evaluate the quality of such coatings as the main characteristics to use the adhesion strength of the coating with the base and the microhardness.

A calculation method has been developed by means of which it is possible to carry out a comparative analysis of the quality of coatings and assess the defectiveness of the applied coatings taking into account the relationship of the controlled characteristics.

The structure of the regulatory support of the complex assessment of heat-resistant coatings quality assurance structure has been suggested which includes normative of the regulatory support, construction materials used for applying the coatings; methods of heat-resistant coatings tests; equipment and measuring instruments for testing; calculation methods of quality estimation of the applied coatings etc.

*Scientific supervisor: Olesia YASHCHUK,
Senior Lecturer*

UDC 8'225:801.82:33 (043.2)

Artem BEDYK, Dmytro YEMETS
National Aviation University, Kyiv

BIOS (BASIC INPUT/OUTPUT SYSTEM)

Bios is a firmware used to provide runtime services for operating systems and programs and to perform hardware initialization during the booting process.

Immediately after powering up the computer, it is the BIOS that takes control. It performs an initial test of all computer components. If everything is good, control is given to the program located in the Boot sector of the boot

disc. That, in turn, loads the operating system.

The BIOS stores the hardware configuration of the computer in a special CMOS chip. At power-up the current configuration is compared with the stored configuration. If differences are found, the contents of the CMOS memory are updated and, if necessary, a BIOS Setup subroutine is called to specify the parameters of the newly detected components. If there are no differences in the configurations, or the configuration was updated without user participation, then the necessary settings (configuration) of the hardware components of the computer are made.

With the help of a special sub-program BIOS Setup the user can specify parameters and modes of operation of individual computer components. There, if necessary, you can also disable some of the equipment.

The input/output operations processing itself. For example, the disk drive understands only the simplest commands such as: place the head on such a track, read a sector, etc. If all programs contained instructions of this kind, they would take a lot of space, and work very inefficiently. In addition, when new devices appeared, all existing programs would have to be modified. To avoid such problems, the BIOS had to take care of most of the I/O operations. Of course, this did not solve all the problems, but it at least made them much easier to solve.

The average user is most often faced with a part of the BIOS called BIOS Setup. It is a special sub-program that allows you to configure the operation of individual hardware components of the computer. Its main difficulty is the unclear names of the options, which do not say much to the less experienced user. The problem is worsened by the almost complete lack of useful information. Otherwise, there is nothing special about BIOS Setup, we can only point out its somewhat archaic interface.

Most of the BIOS code is made up of firmware designed to initialize the controllers on the motherboard and the devices plugged into the motherboard.

Immediately after powering up the computer, the processor reads the BIOS code from the EEPROM, writes the BIOS code to memory and gives it control. First the BIOS code begins to test the computer hardware – POST.

If POST is done without errors, the BIOS code begins to search for the boot code of the operating system. The search is performed on the media, available and allowed in the settings: in the master boot record (MBR) on the built-in media; on removable media; on a LAN using PXE technology.

The BIOS code will load the OS boot loader code into RAM and transfer control to it. The OS loader and the OS itself can modify most of the settings set by the BIOS code along the way. Some implementations of BIOS support booting via interfaces, originally not designed for that.

In conclusion, the BIOS, in terms of its role and function in the computer,

is not a separate event or moment in time. Rather, the BIOS continues to serve an important role throughout the life of the computer, acting as the basic software that allows the computer to boot and interact with its hardware components. With the advent of new technologies such as UEFI (Unified Extensible Firmware Interface), the BIOS has evolutionized and expanded its historical role, but it is still an important part of the boot process for many computers.

*Scientific supervisor: Tetiana ANPILOHOVA,
Senior Lecturer*

UDC 004.4'277.4 (043.2)

Viktoriiia BERESHCHANSKA
National Aviation University, Kyiv

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE FUTURE

Very often in various films we can watch the scenes about the uprising of robots, which is still a very popular topic for discussion, it makes you wonder if you should wait for the Terminator in the future, because every day the technology is progressing.

The potential for the applications of artificial intelligence is very large and it is needed in such fields of activity as medicine, industry, finance and human life, because such popular voice assistants as Siri and Alexa are very common at home. Many websites offer to chat with an online advisor, but this is nothing more than an automated system. Although people currently cannot create a robot vacuum cleaner that would not knock on the furniture in the apartment, this issue will be solved very soon, because in the future artificial intelligence will play an even greater role in human life.

Today, artificial intelligence can perform very complex tasks, such as playing chess and proving theorems. Eventually, robots with artificial intelligence will be able to learn like ordinary people, because they will have the same abilities as the human mind.

Experts say that over time, machines will begin to displace people from jobs because many skilled workers are doing jobs that robots can do. For example, in the field of financial consulting, because a person cannot keep all financial instruments in his head and analyze their effectiveness in order to provide advice. Researchers note that the key requirement for employees will be critical and creative thinking. Robots will be able to write bestsellers, be actors and singers. It will be most difficult to replace doctors, despite the fact that hospitals will be equipped with "smart equipment".

At the moment, people are already working on a project that will allow artificial intelligence to write programs independently, combining parts of the code of other programmers into a single whole. Eventually, artificial intelligence will be able to write its own individual codes.

People are now divided into two camps: some say that artificial intelligence will improve the lives of millions of people, while others, on the contrary, warn of the dangers. Among them are such famous people as Stephen Hawking, who stated that the creation of an artificial intelligence capable of thinking for itself will lead to the extinction of humanity and Elon Max. In response to Elon Musk's statement that artificial intelligence is more dangerous than nuclear weapons, Mark Zuckerberg said that such statements are irresponsible. Interestingly, Facebook later disabled the artificial intelligence system as it invented its own language. Chatbots, which were designed to communicate with humans, began to communicate with each other in English, but in the process began to communicate in a language that humans could not understand. But in addition to the robot uprising, there are other problems associated with artificial intelligence. For example, social media manipulation, lack of privacy and security, etc.

There is such a term as "digital divide", which means uneven access to technology. There is also the question of ethics, because there are no established concepts of "good" and "evil" in the world, so artificial intelligence will not be able to find universal rules for this. Therefore, a large number of organizations are trying to create a so-called "code of ethics".

Despite the fact that artificial intelligence is developing more and more, it is still far from taking over humanity. Artificial intelligence will definitely replace humans in some jobs and there will be many problems associated with it, which will ultimately be solved by humans, because it was humans who invented artificial intelligence. Something similar happened with computers, telephones, etc., which are now in every home and have undergone many changes and, despite this, still have not shown the desire to impose serfdom on people.

The path of introducing artificial intelligence into medicine will be difficult and dangerous, but in the end it will be a great achievement for humanity, diagnoses will become much more accurate, and many more lives will be saved. Although many people will lose their jobs over time, new ones will certainly appear that will require human intervention. With proper laws in place to protect the users, the Terminator will remain only in his movie, and people will certainly do everything possible to ensure that something worse than nuclear weapons does not threaten the world.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 004.4'277.4 (043.2)

Danylo BESKOROVAINYL,

Sofiiia MATVIICHUK

National Aviation University, Kyiv

THE MOST POPULAR COMPUTER LANGUAGES

Now it is possible to distinguish three main programming languages. Many well-known companies choose these programming languages to write their programs because they have a wide range of usage and functionality. However, it should be noted that each of them refers to different types of development such as back-end and front-end.

JavaScript is utilized to oversee the behavior of web pages. With it, coders can made web components such as energized illustrations, intelligently maps, clickable buttons and more. Software engineers who utilize HTML, CSS and JavaScript in couple get the high level of website programing and can create more responsive and functional product. JavaScript is the foremost common coding language in utilize nowadays around the world. This can be for a great reason: most web browsers use it and it's one of the most easy languages for programist. JavaScript requires almost no programming language knowledge - once you start learning it, you'll have the basic skills and and you'll learn the basics of programming. Moreover, because the language is so common, there are incalculable communities and courses accessible online. In addition to the above, this makes Java the most sought-after programming language.

Python may be a general-purpose programming language that enables designers to utilize a different programming styles when making programs. A few prevalent computerized devices and stages were created with Python, counting YouTube, Google, BitTorrent etc. .As one of the more easy-to-learn and easy-to-utilize language, Python is perfect for apprentices and experienced coders alike. The language comes with an broad library that underpins common commands and errands. Its intelligently qualities permit software engineers to test code as they go, diminishing the sum of time squandered on making and testing long segments of code. That said, indeed progressed clients would advantage from including Python to their catalog of programming languages; with over 50% of contracting supervisors looking for candidates who know the language, Python is effortlessly one of the foremost attractive and in-demand programming languages.

Java could be a common utilize and object-oriented programming language. In object-oriented programming, coders make objects that include capacities and data, which can at that point be utilized to supply structure for programs and

applications. Java as of now positions as the third-most sought-after programming language for universally developers and has held the #3 spot on Stack Overflow's list of the foremost commonly utilized languages for a long time. reasons why Java is chosen: this language is moderately simple to memorize and utilize, gloats unimaginable security and can handle enormous sums of information. These main points make Java an ideal language for the online fund segment, and it is regularly used in businesses such as money storage, fee collection, and stock advertising. The flexibility of the language, be that as it may, is what developers discover truly engaging. Java can viably run on any working framework, in any case of which OS was utilized to compose the initial code. It is in this way perfect for composing apps not as it were for portable phones and computers, but too inaccessible processors, sensors and a assortment of other shopper items.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 004.4'277.4 (043.2)

Anastasiia BESKROVNA
National Aviation University, Kyiv

THE MOST USED PROGRAMMING LANGUAGES

There are many programming languages and each language has its own direction of use. For example, one of them may be needed by an enterprise system, another is needed for website development, a third is needed to solve certain tasks for the Android and iOS system, and the fourth is needed for computer programs. However, all these languages differ from each other not only in the direction of use, but also in the degree of demand for it.

One of the easiest programming languages to learn is Python. It was created in the 1980s by Guido van Roos. In this language, a beginner will definitely not get confused, which is an important advantage. Also, Python has a great advantage in the job market and the ability to work on any platforms. This language is used to create web applications, software, and machine learning. Also used to work with BigData. This language is used by companies such as Google, Instagram, Facebook, NASA, Netflix, Dropbox.

Java is one of the most widely used programming languages. This language was developed in 1991 by James Gosling. Java is an object-oriented programming language, so it is used to create server applications and software, and is also the basis for Android system applications. Java is independent of any platforms, it is convenient to use and constantly increases its demand, because

every year it has new updates, so its popularity will grow in the next 10 years.

C# - was developed by Anders Hejlsberg, Scott Wiltamut, Peter Golde under the auspices of Microsoft Research. The interesting thing about this language is its name. The symbol # means the musical symbol - sharp, together with the letter C - it means C-sharp. C# is an object-oriented programming language with a framework for the .NET platform. It is more often used for developing Windows programs, because it was created for developing Microsoft programs and applications. It is also often used for game development, as C# easily integrates with Unity.

C++ was developed by Bjarne Stroustrup in 1979. In the 1990s, this language was the most popular among all general purpose languages. Now C++ is also very actively used by developers. C++ combines several programming paradigms, such as object-oriented, generalized, procedural. It is used to develop complex software, write drivers, server programs, and also to develop entertainment programs such as video games. Usually, C# and C++ languages are ideal for learning, because they will help you understand the development process and in the future it will be easier to learn other languages and processes.

JavaScript was created by Brendan Eich in 1995. It was originally created for web development, but is now used in various areas of programming. The uniqueness of this language is that it is completely integrated with HTML and CSS, it is supported by all browsers. JavaScript is currently one of the most popular programming languages on the Internet. Java and JavaScript are two different languages, despite the similarity of the names. They have similar functions in libraries and naming conventions, but have different semantics. JavaScript semantics and design are influenced by Self and Scheme.

It can be concluded that each programming language is aimed at improving and facilitating the work of users through various technical means.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 004.738.5 (043.2)

Oleksandr BOBROV

National Aviation University, Kyiv

FUTURE OF AI IN CRYPTO-WORLD

The introduction of artificial intelligence (AI) into the cryptocurrency market has created a great deal of excitement and anticipation among traders, investors and developers in the industry. AI has the potential to revolutionize the way we trade and manage portfolios, increasing accuracy and making

decisions more efficiently. While there are still some challenges to overcome, the future of artificial intelligence in cryptocurrency looks very bright.

In the coming years, artificial intelligence will be increasingly integrated into cryptocurrency trading and portfolio management. Artificial intelligence algorithms are used to analyze data and identify market movement patterns, allowing traders to make more informed decisions. AI-based tools are also used to automate trading operations and reduce the risk of human error. AI is also used to develop more complex trading strategies, allowing traders to capitalize on opportunities more quickly and accurately. AI will also play a key role in developing safer and more reliable cryptocurrency networks. Artificial intelligence algorithms are used to monitor the network for malicious activity and suspicious transaction patterns, thereby providing a safer and more reliable transaction experience. AI is also used to develop strong security protocols to protect users from cyberattacks and fraud.

The use of artificial intelligence in cryptocurrencies will also have a major impact on the development of blockchain technology. Artificial intelligence algorithms are used to analyze data stored on the blockchain and identify patterns of activity that could lead to fraudulent activity. AI can also be used to improve the scalability and efficiency of blockchain networks, allowing more transactions to be processed in less time. While there are many advantages to using AI in cryptocurrency, there are also some disadvantages to consider. AI algorithms are still in the early stages of development and have not yet been perfected. Therefore, AI-based systems run the risk of making mistakes or making inaccurate predictions. Additionally, the use of AI in cryptocurrencies could lead to greater centralization, as large corporations could use powerful AI-based systems to gain an unfair advantage in the market.

Overall, the future of artificial intelligence in cryptocurrency looks very promising and could revolutionize the industry in the coming years. Artificial intelligence is used to improve the accuracy and efficiency of trading operations and to develop safer and more reliable networks. However, the use of artificial intelligence in cryptocurrencies has some risks that need to be carefully considered. With the right safeguards in place, AI can be an invaluable tool for traders and investors in the cryptocurrency market.

The most popular cryptocurrencies include Bitcoin, Ethereum, Ripple, and Litecoin. They are all based on a distributed ledger system known as blockchain. Blockchain technology is a decentralized platform that stores and records transactions. It is secure and tamper-proof, meaning that no one can alter or delete data.

With the rise of cryptocurrency, the possibilities of Artificial Intelligence (AI) in the future with crypto are becoming more and more of a reality. AI is

being used to monitor financial markets, improve customer service, and even detect fraud. AI is also being used to create a more efficient way of transferring money between accounts. This could make it easier for people to make payments and transfer funds without having to rely on traditional banking systems. AI could also be used to develop more secure and efficient blockchain systems. This could make it easier for users to securely store their money and make transactions without having to worry about hackers or other malicious actors. AI could also be used to create more secure and transparent digital currencies. This could make it easier for people to make purchases online without having to worry about their money being stolen or misused.

However, the introduction of AI could potentially revolutionize the industry, leading to more secure and efficient digital currencies. While this could bring many benefits, there are also some potential risks, including the possibility of personal data being stolen or misused. It is important to be aware of these potential risks before investing in a cryptocurrency.

References

1. AI. URL:<https://platform.openai.com/docs/introduction/overview> (Last accessed: 12.02.2023).

2. AI in crypto URL:<https://www.forbes.com/uk/advisor/investing/cryptocurrency/top-10-artificial-intelligence-ai-cryptocurrencies/> (Last accessed: 15.02.2023).

3. Software: AI. URL: <https://fortune.com/crypto/2023/02/06/crypto-a-i-and-the-future-of-trading/> (Last accessed: 15.02.2023).

4. The evolution of AI in crypto. URL: <https://www.mdpi.com/2571-5577/5/4/75> (Last accessed: 18.02.2023).

*Scientific supervisor: Nataliia BILOUS,
Associate Professor*

UDC 8'225:801.82:33 (043.2)

Yevhenii BODANOV
National Aviation University, Kyiv

MODERN INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN AVIATION

Aviation is an industry in which IT technologies are fully applied. IT technologies have rapidly burst not only into our lives, but also into the aviation

---

industry: automation of airports, flights, aircraft maintenance, baggage and air cargo tracking, and much more. Now it is impossible to imagine a reality when booking and ticket sales, remote check-in for flights at airports or via the Internet were not available, not to mention free access to information about departures and arrivals of aircraft.

When there was a significant decline in air travel during the global crisis, IT technologies became the main tool for competition between airlines.

Modern information technologies play an increasingly prominent role in the business of airlines, which operate in conditions of fierce competition not only with domestic, but also with foreign carriers. For example, revenue management systems allow you to raise revenue by 1-3% without increasing the cost of tickets.

With an ever-increasing flow of passengers, the slightest failure in the transmission of information can lead to catastrophic consequences. Obviously, this industry has traditionally placed high demands on the IT infrastructure of carriers, airports, vehicle suppliers, repair services. At the same time, it is included in global economic processes and is inevitably involved in global trends due to globalization, increased competition and, in fact, the rapid dynamics of the market.

One of the main drivers in the development of information technology in aviation is serious competition. Transportation services for all airlines are more or less the same, at the same time, the introduction of new services that increase the comfort of passengers is based on the use of information technology.

Only the introduction of a modern information system that automates all business processes of a modern airline and airport services can increase competitiveness, reduce costs, quickly respond to the air transportation market, and quickly offer new services to customers.

Today, the achievement of global standards for the conduct of aviation business is almost impossible without the introduction of basic modules of ERP systems responsible for managing the relevant groups of assets. The final quality of transport company management depends on the degree of interconnection of databases and modules that manage databases in various areas of control.

In general, the process of informatization of global airlines follows the path of introducing separate systems from various suppliers that are convenient for specific groups of business processes. In parallel with this, major players tend to implement "heavy" ERP-systems offered by SAP or Oracle.

Apart from ERP, another critically important acronym for the modern airline is CRM. In a battle for literally every customer, every air carrier strives to provide its passengers with the most positive interaction experience – and personalized service. The latter involves the analysis of many indicators for each client - how often it flies, in what directions, what services it uses on board, etc.

Based on the accumulated information, you can make special offers, for example, for the most profitable customers, organize targeted sales promotions, make discounts. The CRM system is considered a powerful tool for increasing loyalty. However, in reality, customer loyalty is finally formed based on the results of the flight – i.e. subject to not lost baggage, undelayed check-in and departure, comfortable conditions on board or how the airline finds a way out of force majeure situations.

In the leading countries of the world with developed aviation, attention is paid not only to accounting and budgeting systems, but also to recruitment systems, a registration system and even mobile communications on board.

In the future, airlines will even more actively fight for customer loyalty and try to interact directly with them. Therefore, the development of contact centers and services offered by airlines is expected. The share of sales via the Internet will constantly grow, so airlines will focus on creating convenient systems for passengers, with the help of which customers can not only make ticket transactions, but also book additional services.

Big work will be continuing in the field of flight safety. New technologies in pre-flight screening will always be in demand and will significantly reduce the risks of illegal interference in the operation of air transport.

In conclusion, I would like to note that most of the new IT initiatives of airlines are aimed precisely at increasing passenger loyalty. It is all sadder that the benefit of expensive CRM and ERP systems can still be blocked by the negative experience of encountering the human factor. When check-in is a hassle, baggage gets lost, a flight is delayed, or the on-board service leaves a lot to be desired. However, improving customer experience has become almost as much a strategic goal for the industry as aviation safety.

*Scientific supervisor: Tetiana ANPILOHOVA,
Senior Lecture*

UDC 004.056.57 (043.2)

Sofia BORYSOVA

National Aviation University, Kyiv

ONLINE BANKING: IS IT WORTH TRUSTING BANKING APPLICATIONS?

In a broad sense, mobile banking application is an intermediary between the user and an automated banking system, which has become a real breakthrough in banking services. Since 2014, 6 million users have downloaded banking

applications for mobile devices, and the number of active mobile banking users has doubled recently. Given the growing popularity of mobile banking applications, there are concerns about their security, as gaps in security systems can lead to huge financial losses for thousands of users.

Unfortunately, not all banks put the security of their applications first or work in their own way to increase the security of service channels. For example, the German bank Sparkasse has an additional application to convert all transactions. The Austrian bank «Raiffeisen» regularly checks its applications' code for security and performs a penetration test after each update. The security service of «Oschadbank» also regularly analyses the vulnerability of its applications, while «Privatbank» does not use external contractors at all to develop and maintain its programs which are done by its own internal team of programmers. However, vulnerability studies show that there has not been a single fully secure mobile application for online banking so far.

All attacks on Remote Banking can be divided into three types:

1) physical access to the client's device. With physical access, the criminal can access the file system.

2) attack "Man in the middle", «MitM» or «man in the middle». A vulnerability in the mobile application is required to implement it, namely incorrect operation with encryption of transmitted data or complete absence of data encryption.

3) malware, downloaded to the client's device in various ways. After installing a malicious application on the device, the criminal will be able to steal critical data of the mobile banking user or replace payment transaction data.

Today, banks are actively implementing such new technologies as user face recognition or identification by voice. Though hackers are actively working on ways to bypass biometrics, the risks of hacking have gradually decreased as biometric identification technologies have become more developed and data recognition has become as accurate as possible.

However, the most vulnerable link in the security system is still the person himself. Therefore, an important component of mobile banks' security will remain the training of users and improving their security skills. Most often, the reason for fraudulent access to a user's banking account is inattention and carelessness. In order to avoid possible problems, the owner of the account should protect access to his data, which according to experts, means periodically changing passwords for access to the system, preferably once a month, and not using Internet banking on unverified computers, for example, in an Internet cafe. In addition, a user should be careful when working on the Internet as fraudsters widely use "social engineering" techniques to trick customers' authentication data (login, password, etc.). "Phishing" e-mails is one of the oldest methods which provokes recipients to send their authentication data to attackers or offers

to go through a link to a fraudulent site. With the growing popularity of social networks (Classmates, Twitter, Facebook), fraudsters immediately have begun to use messages from social networks for «phishing».

All in all, mobile platform applications are subject to well-known old threats and new ones that have not yet been fully studied. Attackers have many ways to implement attacks, so security should be implemented at the system design stage and present at all stages of the program life cycle, including the development and implementation phase. It is necessary to audit the code, analyze the security of the application, and perform penetration testing. The risks when using mobile banking are inversely proportional to the security of the application. Therefore, a comprehensive audit of the security of mobile banking applications is necessary. Information security specialists of banks should pay no less attention to the security of mobile banks than to the security of Internet banks.

*Scientific supervisor: Tetiana SHULGA,
Senior Lecturer*

UDC 004.056.57 (043.2)

Viktorii BOVKUN, Vadym CHENCHYK
National Aviation University, Kyiv

THE PROBLEM OF CONTENT GENERATION BY NEURAL NETWORKS

New problems and issues are constantly emerging in the modern world, which is not always similar to the previous ones, and this is due to the development of technologies. Any technology is, first of all, a very convenient tool that you need to be able to use correctly. In global history, in a very short period of time, an ordinary person has received a lot of opportunities: to transmit information over long distances at a great speed, to cover the whole surface of the Earth, to have easy access to food, medicine and other vital things. But if technology is not used correctly or for malicious purposes, it becomes a dangerous weapon. We live in the era of digital technology, as the biggest and fastest growth is now experienced by the information industry. In the global history of human development, we got a very powerful technology too quickly. When the evolution from Dryopithecus to Homo sapiens lasted about 15 million years, information technology appeared and developed over a period of 60 years. It happened so quickly that a person could not adapt in any way. In our fast-paced world, we are succeed in learning and using the information and the machines that operate it, but because of our inadaptability, there are many

---

problems. We easily fall into the "dopamine trap", when we do not control the content, easily begin to believe in false facts, we have a bad habit of "doomscrolling", absorbing negative news, plagiarism, etc.

Today we need to pay attention to the use of digital technologies. Such a problem as academic integrity does not look as serious as the Internet fraud, which is certainly a crime, but it is more widespread and global. It is violated both by children, who hold out another's work as their own, and adults, who benefit from it. First of all, this may harm the author of the work. A banal example is that the author of the material may not receive his reward for the work done, resulting in significant monetary losses. It also increases the intensity of monotonous work, thus beating the competition for quality.

But the development of neural networks, also called artificial neural networks, has inspired people to create new works based on existing ones. This caused a wave of protest among the artists. At one of the largest platforms for artists, Art Station, people began to display a picture with the message "No to AI-generated images". This problem arose when images and parodies of the works of professional artists at a rather high level became popular with Internet users. This caused indignation among the creators, because the work which took several hours to accomplish could be easily processed by a person, unskilled in drawing with the help of neural networks in a few seconds.

In the opinion of the experts, the industrial revolution is coming down, when due to the combination of economic, social and political changes, the mechanical method of production has become the main one. This, in turn, has led to global changes for both the owners of the product and for the ordinary employee. Unemployment became the main topic of the conflict, so it became more profitable to use a machine instead of a dozen employees with a wide application of technologies. This allowed to produce goods faster, better and cheaper, but in turn caused a large percentage of unemployment.

Therefore, in our opinion, we should begin to solve such problems today. Of course, we can't imagine production without machines, but we had to go a long way to do this. Generated content is assumed to become a norm for the future society, but we should be responsible to find an appropriate solution. Modern society should find answers to such questions as : "Can we equalize the value of the generated art with the real one?", "What will be the value of a picture made with a help of a neural network?", "Can we compare the generated art with the real one?", "What circumstances influence the work to become valuable?".

And these are very difficult questions to answer if we consider only works of prominent artists. Thus, if someone makes a picture "black square" it will have no value. Many experts say that the picture is valued mainly because of its historical content and the creative expression of the author. Thus, the unskilled person will not be able to recreate the new "black square" and get crazy money.

But then we should answer the question "What are the criteria to evaluate an artwork? The answer to this question cannot be simple, because of a great variety of artistic directions.

Nowadays new digital tools are actively being developed and widely used. But we have to improve the rules of the use of such means and give answers to very difficult questions. Therefore, humanity will constantly develop thanks to such revolutionary technologies.

*Scientific supervisor: Halyna MAKSYMOWYCH,
Senior Lecturer*

UDC 8'004.946 (043.2)

Andrii CHOPEK
National Aviation University, Kyiv

INTERNET OF THINGS

Everyone has probably already heard such a phrase as "the Internet of Things" or its abbreviation IoT. This concept includes all devices, embedded systems or devices connected via the Internet. Every year, we encounter various IoT devices more and more often in our everyday life, and this popularity will only grow in the future.

The term "Internet of Things" was proposed in 1990 by Kevin Ashton. In 1990, John Romky, one of the authors and creators of the TCP/IP protocol, connected his toaster to the Internet and had it turn on and off remotely. According to Cisco analysts, in the period from 2008 to 2009, the number of devices connected to the global network exceeded the population of the earth. As of 2015, the number of connected devices was about 25 billion. And for the next 1-2 years, an even greater increase in the number of such devices is predicted.

Thus, the main ideology of IoT is the possibility of connecting various objects that a person can use in everyday life, namely, refrigerators, air conditioners, cars, bicycles or even your own sneakers. All of them are equipped with built-in sensors and sensors that process information, exchange it and perform various actions.

A good example of such implementation is the "smart farm" system, which measures and analyzes environmental parameters and, depending on this, regulates the climate, heating intensity in winter, or switches air ventilation through the premises in summer. And all this happens automatically, without the human factor.

When using wireless technologies, it is especially worth paying great

attention to increasing the reliability of data transmission. Channels of wireless data transmission can be such as: GSM, RF, LoraWAN, NB-IoT and many others. And for the organization of wired networks, you can use data transmission over power lines. The latter, for example, can be used to organize the connection between the devices of the automated street lighting monitoring and control system, which is actually part of the large ecosystem of the "smart city".

Usually, the processing center of all data is remote servers, although also very often, some decisions are made locally by sensors and/or embedded controllers. Many cloud systems available on the market can be attributed to remote servers. Undoubtedly, the Internet of Things is very innovative and interesting. But if such systems do not have an adequate protection, all this loses its meaning. In this case, it can be very easy for cybercriminals to find a loophole to undermine the security of a particular person. And it is precisely the lack of certain standards for the protection of such systems and networks that slows down their implementation in our lives.

Experts believe that there is currently no fully secure IoT ecosystem. That is why a lot of attention should be paid to security, even at the stage of architecture design, development and testing of IoT devices, relevant systems, servers and software.

Certification should be the first step at the beginning of IoT project development. If this issue is not approached correctly, there can be big security problems that will become apparent after the first cyber attack. Modern databases can support IoT projects in one way or another, so it all depends on how the developer implements this connection. Before choosing a database, you need to understand whether this particular system is suitable for the functionality that will be provided to users. Typically, the main goal of an IoT platform is to collect analytics from hundreds or even tens of thousands of sensors or other devices and display this information to users. In today's world, everything must work in real time and have a convenient interface for processing this data. Developing analytics is a significant challenge for a developer who balances speed and ease of implementation. Many people are of the opinion that it is better to use a ready-made solution and adapt it to their project.

In the long term, IoT will easily cover entire cities and even countries. But today, the Internet of Things is not implemented in a global sense, but within companies, or in the form of pilot projects in some areas of cities. Regarding the development, it became clear that it is not necessary to focus and adhere to only one technology or one data processing service. You should always be open to new technologies and try something new.

*Scientific supervisor: Hanna DYSHLEVA,
Lecturer*

UDC 004.056.5 (043.2)

Ivan DOROSHENKO,

Sofia PALAMARENKO

National Aviation University, Kyiv

DDOS ATTACKS: CHALLENGES, TYPES AND METHODS OF PROTECTION

We live in the age of digital technologies, and this is great as we can take advantage of them for our professional activities, social life, and personal entertainment. We can do a lot of things at a distance, such as paying taxes online, shopping, or studying. But, do we imagine, what will happen if all private information used in state online services is phished, or if the service stops during an important procedure? In the most critical scenario, this would lead to the collapse of many vital state systems. If the need to protect your system from being phished or hacked looks obvious, you can take preventive measures in a number of ways. However, standard methods of cyber protection will be powerless against DDoS attacks, which we are to consider.

DDoS, which stands for "Distributed Denial of Service", is a type of attack, when multiple requests to the attacked web resource are sent to breach its correct operation.

Statistics show 91,052 DDoS attacks were recorded in the first half of 2022. Whereas in the year's second half, only 86,710 DDoS attacks were initiated. The main reason for such an increase was the beginning of the Russian-Ukrainian war, where for the first time, a huge number of caring people from all over the world joined the attacks directed at Russian state services. Despite the undeniable profit of such actions, the Ukrainian online infrastructure also suffers from attacks of this type, initiated with botnets' help. Therefore, it is vital to know how to protect our sensitive data from such kinds of cybersecurity attacks.

The first method to counter a DDoS attack is to reduce the size of the attacking domain. This strategy limits attackers and creates a core defense. Users must ensure that their applications or resources are not exposed to ports, protocols, or applications they do not intend to communicate with. Therefore, by reducing the number of attack points, you can focus on eliminating them. In some cases, this can be achieved by placing user computing resources behind content delivery networks (CDNs) and load balancers and limiting direct Internet traffic to certain parts of the infrastructure (eg servers, databases). Users can control the traffic their applications receive using firewalls or access control lists (ACLs).

The second method is to collect information about normal and abnormal traffic. When the amount of traffic to a host increases, the comparison becomes the maximum amount of traffic the host can handle for availability reasons. This concept is called speed limiting. Advanced security methods have additional issues associated with them and can intelligently accept authorized traffic simply by analyzing individual packets. To use these tools, you need to be able to determine the characteristics of the final traffic that a destination typically receives and compare each packet against that benchmark.

Finally, the last method is Web Application Firewall (WAF). WAF makes it possible to create security rules that will control traffic from bots and block attacks that are carried out according to distributed patterns.

Nevertheless, unfortunately, we still do not have the perfect protection against this type of attack, so for all world cyber specialists, DDoS attacks remain one of the main topics for research.

Scientific supervisor: Tetiana SHULGA, Senior Lecturer

UDC 004.4'277.4 (043.2)

Anastasiia HAIDASH, Mariia ZAPOROZHETS
National Aviation University, Kyiv

WHAT IS WEB DESIGN?

Web design is the process of planning, conceptualizing and arranging content online. Today, website design goes beyond aesthetics to encompass the overall functionality of a website. Web design also includes web application, mobile application and user interface design. Web design refers to the design of websites that appear on the Internet. It's usually more related to the user experience aspect of website development than software development. Web design used to focus on designing websites for desktop browsers; however, since the mid-2010s, design for mobile and tablet browsers has become increasingly important.

Web designers are responsible for the look, layout, and in some cases, the content of a website. For example, appearance refers to the colors, fonts, and images used. Layout refers to how information is categorized. Web design is user-friendly, aesthetically pleasing, and appropriate for the site's audience and brand. Many web pages are designed for simplicity, avoiding redundant information and functionality that might distract or confuse users. Because the cornerstone of a web designer's job is a website that earns and cultivates the trust of its target audience, it's important to remove as many potential points of user frustration as possible.

There are two ways to design a website: using a desktop application or using

a website builder. The tool you choose will largely depend on the size of your team, your budget, the type of website you want to build, and your technical requirements. When designing a website, it is important to consider both the look and function of the website. Integrating these elements maximizes the overall usability and performance of the website. The usability of your website includes elements such as an easy-to-navigate user interface, appropriate use of graphics and images, well-written and placed text, and color schemes. Your website's performance is tied to its speed, rankings, discoverability, and ability to engage your audience.

Let's talk about the profession of a web designer. A well-designed website is not only pleasing to the touch for the user, but also has a more important function: increasing the company's revenue, attracting new customers, simplifying the work of business systems in the field of sales, and much more. Therefore, a web designer must not only understand color schemes and brand concepts, but also have knowledge in the field of analytics and an understanding of how the customer's business works. In this case, a web specialist can save the business from rapid losses or help the company enter new markets. A web designer is a very multifaceted and interesting profession that connects serious numbers with a creative approach. In the right tandem, these two things carry enormous weight for any company. Of course, it will take a lot of time and effort to become a good specialist, but during the prosperity of the Internet, such work pays off very quickly. Nowadays, a web designer is one of the most sought-after professions in the IT world. Now it is difficult to imagine our world without web design. It surrounds us in every electronic medium: phone, tablet or computer. Therefore, web design is of great importance, with the help of which you can change people's leisure and consumer decisions. Thus, at one time Youtube, Facebook, Wikipedia, and many others changed and simplified our lives, and web design helped and still helps in this.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 004.056.57 (043.2)

Iryna HAICHENKO

National Aviation University, Kyiv

IDENTIFICATION SYSTEMS

Identification is a procedure for recognizing a user in the system, as a rule, with the help of a predetermined name (identifier) or other a priori information about him, which is perceived by the system.

Identification combines two steps: assigning an identifier to an objector subject and recognizing the objector subject by the provided identifier.

The first procedure is necessary to create a user account. During the second procedure, the user enters his ID in response to a system request. An identifier is a name assigned to data and is a sequence of Latin letters and numbers that begins with a letter. In other words, an identifier may be a certain word.

Today there are four most popular methods of identification. Let's consider them.

1. Hardware or electronic identification. The basis of this method is to establish the identity of the user with the help of a certain object, a key that is used only by him. Various cards are most often used: magnetic cards, contact less cards, or proximity cards, smartcards, and the like.

Tokens, that have protected memory and are connected directly to one of the computer ports, are also used. Usually, tokens look like a regular USB flash drive, which store all information about passwords and access codes. Likewise, digital signatures and various certificates can be recorded on the medium.

The main advantage of this method of identification is high reliability and safety, because tokens can store keys of such complexity that it will be difficult for attackers to pick them up. They also have many protective processes. In addition, the microprocessor built into the token is an advantage. With its help, the electronic key can perform certain additional functions to identify the user.

The disadvantage of this method is the high price and the risk of stealing cards and tokens from registered users by criminals. They can also be lost, transferred to another person, duplicated and destroyed.

2. Password identification. This method of identification is the simplest and most common. Its essence is that each consumer is provided with a pair of details, most often it is a login-password pair. When logging in to the system, the user must enter his data. The electronic mechanism identifies the individual on the basis that the information is unique for each consumer.

The main advantage of this method is that it is easy to implement and apply. Also, password identification does not require any costs, since it is used in most programs. So, this method is very simple and affordable.

The main disadvantage is the dependence of the reliability of identification on the passwords chosen by consumers, since most people use easy, weak key words. Furthermore, password protection is weak, because the password can be eavesdropped, snooped on, intercepted, or simply guessed.

3. Biometric identification. Biometrics is a method of identifying an individual using a biological feature that is unique to a specific person.

Biometric identification has many methods, which are divided into two groups: statistical and dynamic.

The first includes methods that are based on the physiological characteristics

of a person. That is, by the fingerprint, the shape of the palm, the retina, the shape of the face, and so on.

Dynamic methods are based on the peculiarities of human behavior, in other words, on subconscious movements in the process of performing any action. These include identification by handwriting, keyboard handwriting, voice, lip movement, etc.

In addition, there are so-called multimodal biometric systems. Their feature is that they combine several sensors.

A significant advantage of this method is the impossibility of tampering, and, therefore, high reliability. After all, no two people have the same fingerprints or retinal scans.

However, biometric identification has its disadvantage, which is the cost of the equipment, since each computer system needs to buy its own scanner, which will identify the user's identity.

4. Multifactor identification. Multiple parameters are used in this application of this identification method, regardless of order. Currently, one pair is most often used, namely password protection and token. In this case, the token will not work without a password and the use of a password will be ineffective in the absence of an electronic key. Sometimes the systems use tokens, passwords and biometric characteristics of a person at the same time.

Scientific supervisor: Halyna MAKSYMOWYCH, Senior Lecturer

UDC 004.4 (043.2)

Viktoriia HEDZ

National Aviation University, Kyiv

THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON HUMANITY

AI, or Artificial Intelligence, refers to the simulation of human intelligence in machines that are programmed to perform tasks that normally require human intelligence, such as learning, problem-solving, decision-making, and perception. AI is a branch of computer science that focuses on the development of algorithms and computer programs that can simulate human cognitive functions.

There are different types of AI, including rule-based systems, machine learning, natural language processing, and robotics. Rule-based systems use a set of predefined rules to make decisions or perform tasks, while machine learning algorithms enable computers to learn from data and improve their performance over time. Natural language processing allows computers to understand and interact with human language, while robotics combines AI with physical machines to perform tasks in the physical world. AI has many practical

applications in fields such as healthcare, finance, transportation, and manufacturing, and is expected to have a significant impact on society in the years to come.

AI technology can have a positive impact on the environment. For example, AI can be used to improve energy efficiency. AI can be used to identify energy inefficiencies, such as inefficient energy use in buildings, and make adjustments to reduce energy consumption. AI can also be used to improve the efficiency of renewable energy sources, such as wind and solar, by predicting weather patterns and optimizing the use of energy sources. AI can also be used to monitor and assess environmental conditions, such as air, water, and soil quality. AI can be used to detect changes in environmental conditions, such as fluctuations in temperature or water levels, and take corrective action. AI can also be used to predict environmental disasters, such as floods, and alert authorities in order to reduce damage and loss of life. AI can also be used to improve the accuracy of environmental data. AI can be used to analyze large datasets, such as weather data, and produce more accurate predictions. AI can also be used to assess the impact of human activities on the environment, such as the impact of deforestation and land use change, and to develop solutions to mitigate environmental harm.

AI is significant because it can provide organizations with knowledge concerning their activities they may have not been aware of prior, and as it can, in some cases, carry out tasks more capably than humans. Especially when it comes to laborious, detail-oriented jobs such as examining a large number of legal papers to make sure pertinent fields have been filled in accurately, AI applications often complete the work fast and with comparatively few mistakes. The current surge of Artificial Intelligence (AI) has drastically increased efficiency, opening doors to exciting new business opportunities. For instance, the utilization of AI-based software enabled Uber to become one of the largest companies in the world by connecting riders to taxis. Similarly, Google leveraged AI to understand how people use their services and improve them, leading to its current status as a top online provider. As such, AI has become essential for many of the world's most successful companies, allowing them to gain a competitive edge.

AI has the potential to automate many jobs that are currently performed by humans, and this could lead to job displacement and unemployment in some industries. However, it's important to note that AI can also create new job opportunities and industries that do not currently exist. For example, the development and implementation of AI systems will require a highly skilled workforce, including experts in fields such as data science, computer programming, and robotics. Additionally, AI can improve efficiency and productivity in many industries, which can lead to increased economic growth

and job creation. It's also important to consider that the impact of AI on employment will depend on various factors, including the type of job, the level of automation that is possible, and the ability of workers to adapt and reskill for new jobs. In general, jobs that require creativity, social skills, and emotional intelligence are less likely to be automated by AI.

So, it can be seen that the use of artificial intelligence has the potential to revolutionize many aspects of our lives. AI has the potential to make life easier and more efficient. However, the implications of AI are not all positive. AI can be used to manipulate data and influence decision-making, and its use may have unintended consequences such as privacy invasion, bias, and inequality. Therefore, it is important to understand both the potential benefits and dangers of AI and to ensure that its use is regulated and monitored in order to maximize its potential and minimize its risks. AI has the potential to improve our lives, but it is important to remember that it must be used responsibly and in a way that promotes fairness and equality for all.

*Scientific supervisor: Nataliia BILOUS,
Associate Professor*

UDC 629.7.066

Bohdan HOLOTA, Artur TKACHUK
National Aviation University, Kyiv

THE AIRPLANE FLIGHT RECORDER: FROM THE PAST TO THE FUTURE

Aircraft companies are constantly working on improving airplanes to make them more comfortable and safer for passengers. But despite this, plane crashes still happen, and in order to prevent accidents for the same reasons, flight recorders (black boxes) are used. They help identify the causes of the problem and avoid happening of similar accidents.

The year of the first flight recorder creation is considered to be 1939. This event took place in France. The recorder was a multi-channel oscilloscope. Serial production of flight recorders started in 1947. In the 1950s, pilots' voice conversations began to be recorded using magnetic tape. Later, the speech recorder was separated from the parametric one and placed in the cockpit. While the other was put at the back of the plane. Since the cockpit is prone to more destruction than the tail part of the aircraft, the voice recorder was later moved to the tail. Asbestos was used to protect the recorders. Airplanes destined for passenger transportation began to be equipped with black boxes in Australia in 1960. After some time, other countries followed suit.

Now the flight recorder is a mandatory device on board the plane. The black

box records two types of data — parametric information (roll, aircraft speed, flight altitude, overload, angle of attack, engine operation mode and parameters, etc.) as well as conversations in the cockpit. Often, the recorder design involves combining these two types of information into one on-board device, but there are also cases when two different recorders are used for separate recording. The preservation of on-board recorders is also determined by where they are located. According to statistics, the tail section of the plane suffers the least in air accidents. It is this reason that explains the location of flight recorders in the plane at the back of the fuselage.

Since the amount of recorded information is limited, only the last 120 minutes of data are stored on the flight recorder. This is due to the ETOPS rule, according to which the route of a twin-engine aircraft must be constructed in such a way that the airplane is constantly within a certain time limit from the nearest airport where an emergency landing can be made. In addition, the recorder does not work on the ground, it starts recording after the engines start operating.

Although flight recorders are called "black boxes", they are actually bright orange in color. This is done to make it easier to find them in conditions of potential airplane crash. Furthermore, when contacting with salt water, recorders send signals spreading in the radius of about two kilometers to simplify the process of finding them.

Flight recorders are extremely valuable as they are usually the only source of information left after an accident. So, in order for recorded data to be safe they must be durable and meet a range of requirements: the recorder must withstand 60 minutes of burning at a temperature of 1100°C and 10 hours at 260°C, immersion to a depth of 6000 meters in sea water and shock overloads of 3400g. To achieve such strength, the recorder framework is made of titanium alloy, and high-temperature insulation is used for fire resistance.

About a third of all plane crashes lead to the rupture of flight recorder body integrity, which entails the loss of information. In some cases, serious and long-term work is carried out in laboratories to restore recording devices damaged parts. The repair methods based on sealing or the use of adhesives sometimes help and the information can be restored.

But not always, the voice and parametric data are sufficient to investigate the reason of flight crash, even if recorders are not destroyed. That is why flight recorders have to be improved all the time. In the near future, it is planned, in particular, to supplement the flight recorder with video recorders located in the cockpit and outside the aircraft, which would help identify problems and damages better and faster.

*Scientific supervisor: Oleksandra AKMALDINOVA,
Ph D (Phyloogy), Professor*

UDC 8'004.946 (043.2)

Vladyslav HRYSHKO, Bohdan RYZHKO
National Aviation University, Kyiv

PRIVACY IN WORLD WIDE WEB

Every company, such as Google or Instagram, and other online services, ensures the security of people's personal information. Is this how it really works? Nobody pays attention to the terms that people agree to when providing information to websites or other sources. Even if people agree to share their data, other issues may arise in the future. This problem is mostly caused by the user's inattention, but there are other ways for the user's privacy to be stolen without their knowledge.

It is not necessary to delve deep into the process of stealing information. Wi-Fi is the least secure of the technologies that people use to connect to the Internet. Kali-Linux is an open-source software system designed for penetration testing. The main purpose of this software is to allow people to test their own systems in a friendly manner, but as everyone knows, not everyone who has access to it is only using it for personal purposes. Someone can steal a Wi-Fi password and start monitoring cookies and other important things to get information that is translating from the victim's devices using such a thing by watching videos on YouTube. The worst part is that the victim will most likely never know that someone has access to the user's sensitive information, and there is no specific law that will catch the hacker and put him in jail if the information is not made public. It may compel some people to change their Wi-Fi passwords on a monthly basis or to monitor which devices are connected to their modems. However, that is only one example of free software to which everyone has access. There is more advanced software and programs available, and it is more difficult to determine if Wi-Fi has ever been compromised. Such things are illegal to share, and people are selling them for the highest price, but it should not be the case that anyone with money can open a service like DarkNet and find illegal software that can be used to steal information. Every day, cyber police do their best to find hackers because online crimes are so prevalent that it is difficult to track down every violator.

Despite the fact that Wi-Fi is a dangerous way to connect to the Internet, there is another option. Because mobile data is directly connected to your provider's service and receives Internet access from there, changing the signal from the phone is nearly impossible. Even though this method appears to be perfect for using and staying safe on the Internet, it is not as good as it appears at first glance. Every year, a large number of mobile data services are hacked,

resulting in the theft of a large amount of information from users. Companies do not inform customers about attacks on their services until they notice strange changes in their phones or information that was published without their permission.

The most recent proof that no one has privacy online is provided by recommendation pages from various apps. People began to notice that if they talked about what they were going to buy or what they wanted, the phone app would show them the best deals. On the one hand, it is extremely helpful because it eliminates the need to search for something, but on the other hand, it is becoming increasingly concerning because if a phone processes all information that it hears, it may be used by companies for other purposes such as collecting data about something on a global scale. It is also odd that people don't seem to care about this issue. When people become aware of this issue, they begin to put their phones away while conversing with others and use the phone less frequently. However, this problem fades over time, and previous phone usage resumes. It is up to everyone to decide how to handle this, but the worst part is that most phone users have never heard of it and will most likely not know until companies officially publish it.

Based on the real facts listed above, one can conclude that technology has advanced too far and that using it is dangerous. If there is no reason to share personal information, it is better to keep it to oneself and protect oneself for the future. Nobody knows how the information will be used in the future, so keep in mind that the World Wide Web is not a private space.

*Scientific supervisor: Hanna DYSHLEVA,
Lecturer*

UDC 004.4'277.4 (043.2)

Ruslan ILIN
National Aviation University, Kyiv

FUNDAMENTALS AND ADVANTAGES OF 4D TECHNOLOGY

Nowadays, humanity tries to progress every year, month and even day. Technologies for visualizing real systems and processes are no exception. We are all familiar with 2D and 3D technologies, but what about 4D technologies? Most of us have probably only heard of it in cinemas, but how can it be used in the right hands and to its fullest potential?

I propose to start with the history of visualization technologies. The fundamental technology is obviously 2D technology, which describes the

movement of a model in two-dimensional space. It is worth noting that this technology is popular in such genres as “anime” and “visual novels”. The basis of 2D is a two-dimensional space defined by two axes along which we can move the object we need. The advantage of 2D technology over its successors is that the production cost will be lower. However, using 2D technology, we are limited in terms of the object's properties and its movement. But in most cases, this is enough to create the simplest animations in "Microsoft PowerPoint" and similar software.

3D technology, in turn, has at its disposal a three-dimensional space that allows us to work with the most complex geometric shapes. This allows consumers of products to get a lot of impressions from interacting with them. The main positive differences from 2D are the preservation of the original shape of the object when it is rotated at any angle; greater information content of individual parts of an object; the ability to create new ideas and solutions. The negative difference is that the work requires significant amounts of resources, both monetary and hardware.

Meanwhile, 4D technology uses four-dimensional space, meaning that in addition to width, length and height, time is added as a dimension. That allows the creation of more dynamic, intense, realistic virtual images and scenes. The basic methodology of working with 4D graphics actually repeats the basic principles of interaction with 3D models and objects. Therefore, it is obvious that 4D has the same advantages as 3D over 2D.

However, it should be noted that the integration of time as a unit of measurement helps not only to find out the object's properties, its position in space, and the possibility of interactions with other objects but also allows studying all the above actions at a certain moment in time. This approach is very useful for construction activities, where at separate periods of time under conditions chosen by a person, for example, using a certain material when building a model of an object, while studying its deformation, and reaction to environmental factors in case of unfavourable weather conditions. If a specialist wants to get complete detailed information on his future project (a high-rise building), then this is not a problem either. Having created a 4D model, you can analyze the materials and mechanisms used, their origin, the time for their delivery and usage in construction.

4D technology will also be quite useful in medicine. Experts can create a 4D model of a patient who needs a complicated surgery considering all possible scenarios. They can enter all data used during surgery (a particular method of surgery, the creation of a clearly defined procedure algorithm, etc.) that will allow them to create a surgery simulation and choose the best option for its implementation. There are also advantages in the film and gaming industries to using 4D. Usually, when writing game code, programmers think through the

entire program logic in a step-by-step and procedural manner, i.e. for each individual moment, they need to indicate a specific time at which a certain event can occur. It should be noted that each of these events can affect the further development of the action.

Using 4D technology, we can preliminarily see the consequences in advance, without having to go through all possible cases. In the simulation, we will see it with our own eyes. New opportunities for using special effects in blockbusters are out of the question. Using 4D graphics will increase the budget for creating the project, but the impression will be simply incredible, as specialists will choose the most exciting options for the development of events by simulating possible scenarios. The technology can also be used in network systems to optimize the flow of data and improve network performance. By incorporating time as a dimension, these systems can more accurately model and analyze the behaviour of data as it moves through the network over time, which can lead to better decision-making and improved network efficiency.

In conclusion, 4D technology is a rapidly developing area of computer science that is having a significant impact on a wide range of industries and fields. Incorporating time as a dimension enables the creation of more dynamic, interactive, and realistic virtual environments, and improves the efficiency and performance of computer systems and networks. There is still a lot of work to be done, as we need to create new algorithms and technologies that will help simplify the virtualization process, but we have the opportunity to be not only spectators but also creators of these changes.

*Scientific supervisor: Olena HURSKA,
Associate Professor*

UDC 004.4 (043.2)

Yuliia KOSTINA
National Aviation University, Kyiv

USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN MEDICINE

Artificial intelligence is used in almost all spheres of life today. It is rapidly becoming an integral part of modern healthcare in the world and it is worth noting its extraordinary benefits and great potential for development in the field of medicine, especially in recent years of the coronavirus pandemic. According to Global Market Insights, the use of artificial intelligence is expected to grow by 40% annually during 2017-2024.

Such interest in the development of artificial intelligence in medicine is quite

justified, as these technologies solve various problems in various fields of medicine:

- Medical image recognition (MRI images, ultrasound results, ECG, computed tomography results). The models can be trained to scan images from MRI or X-ray machines to detect, localize, and highlight medical anomalies. These models can also be used to train junior doctors to ensure that they do not miss important details during screening, using a platform such as SentiSight.ai.[3]

- Compiling an optimal diet based on individual characteristics of the body.

- development of pharmaceutical products (microanalysis, drug efficacy studies, virus research, and the search for an effective vaccine). Artificial intelligence solutions created by pharmacists, computer scientists, statisticians, doctors, and others are becoming more and more common. It is expected that AI approaches combined with big data will show significantly higher efficiency in repurposing drugs and discovering them for various human diseases. In a partnership between Exscientia and Sumitomo Dai Nippon Pharmaceutical, artificial intelligence was first used in the development of medicines. This new drug is used by patients with obsessive-compulsive disorder. [4]

-Development of comfortable prosthetics based on human anatomy. A robotic hand prosthesis that can significantly improve the lives of people with disabilities. The prosthesis contains a small device that is implanted and attached to a peripheral nerve in a person's hand. Combined with an artificial intelligence computer and a robotic arm, the device is able to read and interpret brain signals, allowing people with amputated upper limbs to control their hands with their thoughts. [5]

-Remote patient care implies that a patient can get recommendations and diagnosis using artificial intelligence. Such examples are the Ada Health application [6], which is based on artificial intelligence for online diagnosis of diseases, or the Dro Rho robot, designed to communicate between a doctor and a patient, which has a clear vision system that controls cameras to follow the movements of the doctor and the micro-projector.

-Treatment of cancer (to analyze clinical manifestations of the patient's condition and provide effective treatment options) The use of artificial intelligence in the treatment of breast cancer helped to correctly detect 97% of malignant tumors and reduce the number of benign operations by more than 30% compared to other approaches.

The use of artificial intelligence in combination with medical knowledge has dramatically changed the approach to disease detection, diagnosis, and treatment. The approaches of doctors have also changed significantly, so the app on your phone is a full-fledged 'assistant' in disease monitoring, and in today's realities, the development of prostheses using artificial intelligence is extremely

important. Thus, modern medicine is developing at a rapid pace, but it is impossible to imagine it without artificial intelligence.

References

1. Overview of artificial intelligence in medicine. Amisha,1 Paras Malik,1 Monika Pathania,1 and Vyas Kumar Rathaur²

2. THE USE OF AI IMAGE RECOGNITION IN MEDICINE
URL:<https://www.sentisight.ai/the-use-of-ai-image-recognition-in-medicine/>

3. The Potential Applications of Artificial Intelligence in Drug Discovery and Development Hassan FARGHALI, Nikolina KUTINOVÁ CANOVÁ, Mahak ARORA

4. Engineers develop AI-based technology to allow amputees to move robotic arms using their mind. URL:
<https://www.medicaldesignandoutsourcing.com/engineers-develop-ai-based-technology-to-allow-amputees-to-move-robotic-arms-using-their-mind/>

5. Українські стартапи на CES 2022: біонічний протез кисті Esper Bionics, кардіодатчик Cardiomo та емоційна світлодіодна маска Qudi

6. Сервіс телемедицини на основі штучного інтелекту залучив \$90 млн від Samsung і Bayer URL: <https://mind.ua/news/20226620-servis-telemedicini-na-osnovi-shtuchnogo-intelektu-zaluchiv-90-mln-vid-samsung-i-bayer>

*Scientific supervisor: Nataliia BILOUS,
Associate Professor*

UDC 004.056.53 (043.2)

Yevhen KOSYRIEV

National Aviation University, Kyiv

QUALITY ASSURANCE TESTING IN CYBERSECURITY

The term “cybersecurity” was coined in response to users’ need to secure all digital areas. Cybersecurity is the process of applying security measures to provide confidentiality, integrity, and data availability. Cybersecurity provides safety of all resources.

Quality assurance is an activity aimed at ensuring that a company or organization provides the best possible product to the customer. In cybersecurity, this term is as important as nowhere else, and cybersecurity specialists spend a lot of time on different tests to check the quality of the final product.

There are different levels of QA testing: unit, module, integration, end-to-end and acceptance testing. In the life cycle of development, QA teams find disadvantages and bugs in the software to document them and minimize risks to the quality of the end product. Meanwhile, cybersecurity processes such as Mobile Application Security Testing are all about identifying security risks.

Cybercriminals are known to use high-end technologies to attack digital systems to get necessary data from companies. It is surprising to know that approximately \$5.2 trillion would be at stake due to cyber attacks between 2019 and 2023.

Proper software testing actions are seen as the key to restricting hacking incidents. This process has gained popularity in the last few years, and software testing has become a dependable shield against cyber attacks.

With past incidents like the WannaCry ransomware attack in 2017 and the Yahoo hack in 2013, all organizations worldwide are constantly threatened by cyber breaches, so deploying the perfect software testing strategy should be an ideal step to ensure reliable protection. Ignorance of software development practices and additional attention to already released software products leave a large loophole for hackers. So, the main benefit of security testing is an opportunity to detect the potential risks in the software before it is released for public use.

There are many advantages of testing in the first stages of developing software. Firstly, the cost of bugs fixed in the first stages is much cheaper. Secondly, a QA team that pays attention to details and has an eye for security risks can help add an extra layer of protection against cyber threats.

It is important to have security testing performed at all stages of the software development life cycle: whenever there is an update, a new feature needs to be added, or even in case of a package update. If companies ignore quality assurance testing, their products are more likely to contain security vulnerabilities, leading to costly breaches and high employee turnover among those whose personal data has been stolen from the company's systems.

In conclusion, software testing has given cybersecurity an opportunity to protect software and data in advance. It is very important for development firms to realize the importance of software security testing services to foresee, prevent or eliminate any potential threats to ensure users the best quality products and sustainable growth.

*Scientific supervisor: Tetiana SHULGA,
Senior Lecturer*

UDC 004.5 (043.2)

Illia KOT

National Aviation University, Kyiv

APPLICATION OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN COMPUTER SCIENCE LESSONS

The field of education has undergone tremendous change in recent years, and the term “pedagogical innovations” is becoming more and more common.

The Latin term “inovatis”, which may be translated as "renewal, novelty, or highlight," is where the word "innovation" originates. Changes made to improve training, education, and development are referred to as pedagogical innovation.

Innovative technologies are pedagogical technologies of a new generation:

- information and communication technologies or multimedia technologies;
- interactive technologies;
- project technology, project method;
- research technology or educational research technology;
- web quests, case technologies (for example, the case study method),

Internet lessons, lessons using Internet technology, etc.

Technologies utilizing the Internet have drawn more attention in relation to the development of electronic education among contemporary pedagogical technologies, particularly because the field of informatics is closely intertwined with computer technology and electronic resources. As a powerful tool for student self-development, self-improvement, and self-education, information technologies have a large expanded role in modern education. The first step toward independent work with information sources and independent creation of personally significant information is the capacity to locate, gather, and authenticate information.

It is required to integrate the usage of various pedagogical technologies with the requirements of educational programs in order to educate informatics and information and communication technologies. The growth of the Internet made it possible to transport the necessary quantity of data from one end of the world to the other, to freely interact with other network users online, and to publish material on websites that are open to the public.

Schoolchildren and students can gain abilities that will be useful in later life and in higher education through lessons created with the use of cutting-edge educational technology.

You can employ pieces of electronic textbooks, multimedia encyclopedias, and educational Internet resources as technical assistance in addition to multimedia presentations. Distance Olympiads in a variety of topics started to

be organized more frequently, which unquestionably only serves to improve students' enthusiasm for studying.

Innovative technologies help students apply their learning activities and take into account how socializing occurs both during the learning process and after they graduate from school or university. Because of this, they have strategies and tactics for developing their interpersonal and teamwork talents as well as their communication skills.

The use of information and communication technology in the classroom is becoming widespread in contemporary education. Additionally, since the instructor is no longer the sole source of knowledge for pupils, the educational process may be carried out in new ways thanks to the proper use of the computer, the most technologically advanced learning tool. The instructor will benefit from new, cutting-edge technology in this regard. In place of chalk and markers, for instance, an interactive board.

*Scientific supervisor: Tetiana SHULGA,
Senior Lecturer*

UDC 656.073.2 (043.2)

Yaroslav KROPLIS, Daria PUSTILNIK
National Aviation University, Kyiv

LOGISTICS PROBLEMS DURING THE WAR

The new stage of the Russian-Ukrainian war has become a test for business. Difficulties with freight transportation prompted an immediate transformation and optimization of business processes. One of the key challenges Ukrainian companies had to face was the reformatting of logistics.

What logistical problems did Ukrainian business face?

- Rejection of accumulation. The more goods are in warehouses, the higher the volume of frozen finances. In addition, it is dangerous to keep goods in warehouses for a long time - in the event of an attack, they can be lost.

- Change of storage conditions. The largest hub (70–80% of professional warehouse space) is located in the Kyiv region. With the beginning of hostilities, the companies were forced to transport goods to the west of Ukraine, where, in principle, there were no warehouses of this size.

- Warehouses with the purchase of goods. The problems are primarily related to the limitation of the assortment and suppliers, the blocking of ports and the load on the railway infrastructure.

• Complication of logistics operations. Roadblocks, inspections, curfews — all this complicates the transportation of goods. In addition, it is necessary to plan backup routes in advance, as there is a risk of new attacks.

Despite the problems that exist, a large number of companies continue to work. Entrepreneurs buy goods abroad, mainly in Europe and America, and sell them in Ukraine. European and American manufacturers are impressive with their assortment, quality of goods and affordable prices, which makes importing products profitable, even taking into account logistics costs.

Due to the Russian-Ukrainian war, businesses began to create collaborations and partnerships to maintain the "last mile". This is a concept that means the last stage in the delivery of goods from the manufacturer to the customer. It is on this path of the supply chain that the risks are greatest. Whoever is closer to the client wins. Therefore, the demand for PUDO (pick up drop off), or mini-points for receiving and issuing parcels, is increasing. Another example of collaboration is combining loads in order not to send half-empty cars (LTL logistics).

Unfortunately, today's business profits are decreasing and the question of cost reduction and maximum efficiency immediately arises. The question of digitization is acutely emerging in order to control the situation in the online mode and look for optimization points. Therefore, digitization of business and logistics processes comes to the fore.

War is a business stress test that will cause weak and small businesses to close and sell off their assets. But businesses are also looking at new international markets. Realizing that the sales market in Ukraine is shrinking, Ukrainian businesses are beginning to look for new niches and new markets. This cross-border model will have a significant impact on logistics, because the demand for the transportation of goods abroad will increase.

*Scientific supervisor: Zoia MAZURENKO,
Senior Lecturer*

UDC 004.8 (043.2)

Valerii KRYMUS, Dmytro YAROSHENKO

National Aviation University, Kyiv

ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Artificial intelligence (AI) is the ability of intelligent machines to perform creative functions that are traditionally considered the prerogative of humans. Simply, AI is a machine that is able to analyze accepted information, make

conclusions and decisions based on the conclusions. This definition was first given by the American computer scientist John McCarthy in 1956. An empirical test for the definition of artificial intelligence was conducted by Alan Turing in 1950, when such a term did not yet exist. According to this test, a thinking machine is one that a person may take for a real person during communication with it. There are many approaches to creating artificial intelligence systems. The most popular of them is the heuristic approach according to which the machine, using a neural network, learns the world around it by trial and error. For the first time the idea of a probabilistic machine "learning without a teacher" was expressed by Ray Solomonoff in 1956 at the same Dartmund conference, where John McCarthy became the parent of the term "artificial intelligence". Nowadays, there is an involvement of many subject areas that are more practical than fundamental in the field of artificial intelligence.

The main point of AI is the ability to improve itself, gather knowledge, and use them for the needs of humankind. In other words, the machine was made based on human abilities. For example, AI can be used in medicine, art, educational systems, rights fields, science and spacecraft, face recognition technologies, analysis, and processing of a large volume of data.

In medicine, AI technology has already reached an expert level in the diagnosis of eye diseases and recommendations for their treatment, in the field of disease diagnosis of the cardiovascular system, oncological diseases, dangerous infections and age-related diseases. Moreover, AI has achieved an ability to read neuronal activity. Currently, AI can synthesize about 75% of human speech. It may significantly help people who have temporary or constant loss of voice.

If AI analyzes the works of artists, writers, and musicians, it will be able to compose music, paint a picture and write a piece of literature by its own.

According to McKinsey & Company study, artificial intelligence is also capable of determining what exactly affects people's emotions, which means that in the future AI may learn how to manipulate the emotions. Right now, an artificial intelligence system called DALL-E, named after Salvador Dali and WALL-E, the robot from the cartoon, can create illustrations based on text descriptions. At the same time, the system is able to combine disparate concepts, which is a key feature of creativity. By processing language symbols, DALL-E can generate texts, poems and articles, which do not contain pictures.

Artificial intelligence technologies are used in law enforcement. It can be useful at supplying judicial and law enforcement registers, databases, systems that can identify a person, provide the necessary requested information, etc.

Educational system is learning the environment through trial and error with rewards and penalties as a result of actions. This game technique is based on interest. This is how children learn about the world around them, and this is how

AI can now teach. Scientists at UC Berkeley's Robot Learning Laboratory have created the BLUE robot based on this technology. BLUE is a pair of limbs that simulate human hands, and now the robot is learning to move various objects. The goal of scientists is to create a system that can learn by interacting with a constantly changing environment with a huge amount of data.

Scientists have developed a virtual AI assistant, which is called Cimon, it can detect dangers during long space flights, breakdowns in the spacecraft. While planning a mission to Mars and with limitations and unavailability of the full amount of information, artificial intelligence is the only intelligent system that may help. Artificial intelligence technologies can be used where a person can't be physically, or it may be dangerous.

Among the main pros of AI are precision, eliminating "human factor", high speed of information processing and as it is not a living being, there is no need to eat, sleep, etc. Despite the huge number of advantages, "robots" have some defects and may create some threats. Disadvantages include a massive amount of unemployed people, possible loss of control over AI and creating conflicts on different levels such as economic, religious and social.

Scientific supervisor: Hanna SOROKUN, Senior Lecturer

UDC 8'004.946 (043.2)

Yevhen KRYSHTOP, Mariia PANAS

National Aviation University, Kyiv

ROBOTICS CONQUERS THE MODERN WORLD

If you ask a question without progress, in what area would humanity not be able to exist now - what answer would be the most correct and logical?

Robotics technology is advancing rapidly in our time, providing us with new opportunities that can help us with both daily household chores and serious tasks such as assembling a car. The use of robots continues to change major aspects of our lives such as healthcare and education. Robots are being designed to be part of the global economy - to make people's daily lives easier by helping society focus on producing goods and services. It is worth saying that robotics in our time is one of the leading technologies in the world and its influence in our world occurs in different areas of human activity.

Space is one of the areas of application of automated and robotic systems due to the high danger to human life. Therefore, the task of creating robots to work in dangerous conditions for humans has become a vital necessity. These

state-of-the-art machines give astronauts the opportunity to explore space in the most incredible ways. The most commonly used space robots are the Remotely Operated Vehicle (ROV) and the Remote Manipulator System (RMS), which are used in various space missions. ROVs can be unmanned space vehicles that freely orbit or land on contact with the surface of outer space and explore the terrain. Both collect remarkable data and visual footage that would never have been possible without the help of robots. RMS mechanical arms also help astronauts perform very important and complex tasks during space missions.

Another example of the use of robotics in space is the Sensing with Independent Micro-Swimmers (SWIM) Project, which involves landing on suitable satellites of the giant planets of the solar system an apparatus that can somehow drill or melt the ice crust, get to the subglacial ocean and launch a swarm of small floating robots. Now it's just a concept, but it has already passed the first phase of funding for the NASA Innovative Advanced Concepts program, having received \$125,000, and recently the second, where funding has grown to \$600,000. The author of the idea is robotics engineer Ethan Schaler from NASA's Jet Propulsion Laboratory. The main idea is that a swarm of robots will be able to explore a much larger volume of the ocean than a single vehicle, although, of course, due to their size, such robots will not be able to carry many different tools for data analysis.

Robotics is increasingly coming to the aid of scientists studying the World's Ocean, the task of which is to secure human underwater research. After numerous experiments with the study of the bottom, scientists came to the conclusion that a convenient way to move along the bottom has already been developed in nature - it is used by the crab. Therefore, they designed the SILVER2 apparatus, which moves like crustaceans. The "crab" has 6 widely spaced "legs". Also, with the help of springs, the robot can push off and jump onto a ledge up to 10 cm. navigation system, touch sensors, and 2 cameras. In addition, the "crab" can silently freeze in place for a long time, which is important for monitoring changes in the environment. That is, SILVER2 can look at one point for many days without consuming energy for movement, and is suitable for long-term observations, studying rocks, flora, fauna, and hydrometeorological parameters. Communication with the device is carried out using a buoy attached to the structure floating on the surface of the water with an antenna. Data is transmitted over a cable. The robot can be controlled from a laptop. There is an idea to make its control wireless.

Also referring to the theme of a robot in the ocean, one cannot fail to mention that chemists have already developed an approach that will clean the Earth's hydrosphere from plastic using autonomous robots. They are similar in size and shape to small fish. The development consists of sheets of graphene glued together with sugary substances. The sheets are connected in such a way that they resemble the outer layer of a clamshell, but at the same time remain flexible and can "heal" damage animals. If a sticky or porous material is spotted on the robot's surface, it can seek out and pick up plastic particles. "The nanorobot is capable of moving through the water at a speed of about 0.15 kilometers per hour, which is several times faster than other models of soft robots have been able to achieve. As shown by the first tests of these machines, they are able to collect a large number of plastic particles and transport them to another place", the message says. A test of several prototypes showed that they were able to withstand collisions with other objects. Scientists hope that machines will be used to clean the most polluted regions of the oceans in the near future.

After all, robots have the potential to improve our lives. Robotics is not only an area without which we cannot live now. This is something without which we simply cannot move on.

*Scientific supervisor: Hanna DYSHLEVA,
Lecturer*

UDC 338.486 (043.2)

Maryna KURLINA

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv

TOURISM IN THE ECONOMIC RECONSTRUCTION OF UKRAINE

Undoubtedly, the Russian full-scale invasion of Ukraine in February 2022 led to a sharp economic decline in Ukraine. Active war actions, which destroyed the infrastructure and hurt businesses, resulted in a 30.4% GDP reduction in 2022. While the military conflict is continuing, it is getting harder and harder to maintain economic stability. Therefore, it is essential to create strategies for recovering the economy of Ukraine. The relevant start of reconstructing the country is to focus on developing influential economic industries. Taking 7% of the total GDP in 2019, tourism remains a powerful tool for reviving the economy. In 2019, before the hard time of the COVID-19 pandemic and the war,

domestic and international visitor spending directly contributed \$3.5 billion to the Ukrainian GDP. Including indirect effects, the impact of tourism amounted to \$10.4 billion. In addition, this industry supported 1.2 million jobs.

In 2020 due to the quarantine caused by the COVID-19 pandemic, the number of international touristic arrivals to Ukraine dramatically dropped. The declining tendency was accelerated by the Russian invasion of 2022. The war resulted in total flight cancellations and travel advisories recognizing Ukraine as unsafe to travel to, meaning the number of international arrivals almost reached zero in 2022. A few external visits to Ukraine had diplomatic goals. According to the State Agency for Tourism Development of Ukraine, the indicators of internal tourism are more optimistic. Ukrainians are now traveling to domestic destinations — such as the Carpathian Mountains and to some natural attractions which are relatively safe against Russian attacks. In October 2022 Ukrainians booked twice as many tours within a country as in the same period last year. This high demand can be explained by the prohibition to leave the country for the citizens who are liable for military service. However, poor statistics for international tourism should be considered and actions must be taken to develop this industry while rebuilding the country.

While recovering international tourism in Ukraine, the most relevant type of tourism to be developed is business tourism. Business tourism is often described as MICE – meetings, incentives, conferences, and exhibitions, and is concerned with people traveling for purposes that are related to their work. This industry is the most in need of investments in Ukraine since it is more resistant to negative influences during economic downturns and crises than any other type of tourism. In the case of international conflicts, the share of business travel remains the largest due to the visits by international observers, volunteers, and official visits for political negotiations and consultations.

Moreover, business travel is the most profitable type of tourism. An increase in turnover in this area of one billion dollars leads to the creation of 100,000 new jobs. Except for the creation of new workplaces, business tourism contributes to maximizing business revenues. Recent studies state that every US dollar invested in business travel creates additional value in the amount of up to 12.50 US dollars (this is how the tourism multiplier effect of business travel works).

Firstly, the key way to recover and develop the business tourism industry in Ukraine is using digital transformation. Upgrading and expanding digital capabilities could be achieved by establishing partnerships between traditional tourism companies and digital services. A promising decision for such collaborations is creating tourism platforms, which have already proven their success world widely. Furthermore, modern data analytics tools could help businesses adapt their services to consumer preferences.

Secondly, it is needed to stimulate the creation of large hotel chains made

specifically for business travelers. They should include relevant spaces for hosting conferences and must hire educated human resources, who would be able to assist with the formal events. Despite the ongoing war, international conferences devoted to the most relevant topics (mostly medicine) are still being held in Ukraine. 79 offline conferences are planned to be organized in Ukraine during April 2023.

Finally, Ukraine should work on the general tourism image in order to find funding. The government should work on investment attractiveness and tax management incentives, as this will help attract international investors. Engaging policy and loyalty toward business tourism legislation should be drafted. To summarize, a crucial component of the economic reconstruction of Ukraine is the tourism industry. Being the most economically beneficial type of tourism, business travel is most worth investing in. In order to revive business tourism in Ukraine it is necessary to implement digital technologies in the industry, develop hotel chains satisfying the needs of business travelers, and create investment attractiveness on a global scene.

*Scientific supervisor: Oksana KUZNETSOVA,
Ph.D (Philosophy), Associate Professor*

UDC 004.4 (043.2)

Hanna KUTS'

National Aviation University, Kyiv

USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES FOR ELECTRONIC GOVERNANCE

Nowadays, more and more people are choosing online services over offline ones. More and more people are now choosing online services over offline ones. Therefore, many countries are introducing e-government (electronic government) innovations to provide administrative services to as many citizens as possible. This is especially important for people with disabilities, and the development of information technology can help them solve most issues with their documents without leaving home. The above can prove the relevance of this work. This work aims to examine how the development of information technology has affected e-government, particularly in Ukraine. E-governance is a system of electronic communications for engaging citizens in the decision-making process in government and the provision of public services. The purpose of introducing such systems is to increase the efficiency, effectiveness, transparency, and accountability of management. There are

various options for implementing e-governance. They can include areas such as: Online services. Government websites and applications offer several online services, including payment of taxes, fines, submission of various applications and documents, and receipt of them. They are available around the clock, which makes it much easier for citizens to access them at any time. Electronic document management. Electronic databases and standardized documentation make it easier to track and share information. Electronic participation. E-participation tools allow the majority of citizens to participate in decision-making on city and state governance. These tools include online polls, discussions, and signing and reviewing petitions. This improves the social activity and consciousness of the population, improves communication between citizens and the government, and ensures transparency of governance.

Digital identity management. Authorities can introduce various electronic identification systems, which facilitates optimization in service delivery and simplifies the identity verification system. E-governance systems vary from country to country and their needs. It mostly covers the following areas: digital identification, online voting, data acquisition, and transmission. Universal platforms may also be available for medical, educational, social, and public services. For example, in Ukraine, the web platform "ДІЯ" (diia) is available. It allows access to personal identification data, such as domestic and foreign passports, military ID, driver's license, student ID, or pension certificate. It is also possible to receive, store, and transfer various documents. Some services help register and maintain a business, such as paying taxes. Due to the spread of the coronavirus, a service was added to track COVID certificates. There is also the "eМалютко" (eMalyatko) service for receiving state child benefits, services to help the unemployed or internally displaced persons. To improve public administration, there is an opportunity to submit or sign petitions and take various surveys. These services significantly reduce bureaucracy and improve the efficiency of administrative services. In conclusion, I can say that the use of electronic systems helps to organize data, reduce bureaucracy, and increase the efficiency of public service delivery. It also helps citizens to exchange or receive the documents they want faster and reduces human error. In general, the use of information technology for e-government has great potential for development in the modern world to engage citizens in government, as well as to promote efficiency, transparency, and accountability of government work. E-governance is developing rapidly in Ukraine, with many services added over the past 3 years and more than 17 million people already using the "ДІЯ" app or website.

References

1. Okot-Uma R. W. Electronic Governance: Re-inventing Good Governance.
2. Turner M., Kim J., Kwon S.-H. The Political Economy of E-Government Innovation and Success in Korea. 2022. Scientific director - Bilous N. P., docent

Scientific supervisor: Nataliia BILOUS, Associate Professor

UDC 004.8 (043.2)

Daria KUZMYTSKA, Alina SHEVCHENKO

National Aviation University, Kyiv

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ROBOTICS

Experts say that 77% of the devices we use today have built-in artificial intelligence. AI technologies accompany people in medicine, economics, education, science, retail trade, the automotive industry, manufacturing and even creativity. The need for rapidly evolving AI technologies stimulates a combination of factors: dynamic life, opportunities for remote work, increased focus on health in the long term, and a wealth of available data and information.

In September 2019, the consulting agency IDC predicted that by 2023, the cost of implementing artificial intelligence technologies would rise by more than two and half times and reach \$97.9 billion. The COVID-19 pandemic has only increased the potential value of artificial intelligence (AI). According to McKinsey's study "State of AI" published in November 2020, half of the respondents stated that their organizations had already implemented at least one AI feature in their processes.

Robotics and artificial intelligence have become one of the most famous and actively discussed technological trends of our century. The first important breakthrough in the field of AI and robotics was in 1961 when Unimate (the first mass-produced industrial robot) was created in the USA. Unimate was used at General Motors to work on production lines. The scientists used Assembler to make the robot. This programming language consists of simple phrases, monitor commands, and self-explanatory instructions.

The next important stage was the AI system Dendral created in 1965. It helped to easily determine the molecular structure of organic compounds. This system was written in the Lisp language.

In 1966, Joseph Weisenbaum created Eliza, the first virtual interlocutor. The first version of Eliza was written in the SLIP programming language. The

command processing list of the language was developed by Weisenbauman himself, but later one of his versions was rewritten in Lisp.

The first mobile robot programmed in Lisp was called Shakey. With the help of the app, pads and sensors, Shakey moved, turned lights on and off, went up and down, opened and closed doors, pushed objects and moved things. Shakey moved at a speed of 5 km/h.

Over the following years, the world saw many strange and interesting inventions: a robot guard, OmniBot, Predator drone, Furby, Aibo robot dog, and Honda Asimo. These small moments set in motion a whole mechanism for creating artificial intelligence. Since then, AI entities have become an integral part of modern human life, functioning much more sophisticatedly than other daily tools. For example, robot, developed in the late 1990s (Kismet), can recognize emotions through human body language and voice tone. Moreover, AI is capable of making diagnoses as accurately as world-renowned medical experts make. One such AI-driven algorithm, for instance, can detect metastatic breast cancer with 99 percent accuracy. One more interesting fact is Sophia, a lifelike humanoid, has been granted citizenship in Saudi Arabia. It has sparked debate among people wondering whether robots should or shouldn't have rights.

We should recognize that robots are penetrating in almost all spheres of our life. Could they become dangerous? In fact, they already are. For example, in 1981, a 37-year-old Japanese employee of a motorcycle factory was killed by an artificial intelligence robot working near him. It is well-known fact that artificial intelligence affects our lives and gives us a push into a progressive future. There are indeed plenty of AI applications that make our everyday lives more convenient and efficient. The market value of AI solutions is projected to reach \$190.61 billion by 2025. Nevertheless, humankind should not forget about risks AI can pose.

*Scientific supervisor: Hanna SOROKUN,
Senior Lecturer*

UDC 044.896 (043.2)

Karina LAHUR

National Aviation University, Kyiv

ARTIFICIAL INTELLIGENCE BENEFITS AND THREATS

Everyone knows that artificial intelligence is a robot, or rather, the ability of this robot to receive, process and apply the acquired knowledge and skills. Artificial intelligence was designed to help people and facilitate their work, but not to replace them completely.

There are 4 main types of artificial intelligence: jet machines, limited memory, theory of mind, and self-awareness.

- **Jet machines** are original designs with minimal technological capabilities. They do not have such a function as "memory" yet and can only respond to familiar commands.

- Artificial intelligence with **limited memory** can already use its previous mistakes to learn. This design can already study and analyze the performed actions. Its course of reasoning is somewhat different, moreover, more logical.

- The **theory of mind** has already many more human-like capabilities at the level of mind than previous designs of such robots. This artificial intelligence can already interact with the surrounding world.

- **Self-aware** systems have not attained perfection and remain at the level of research and development. Such artificial intelligence systems will be of a higher level, and they can surpass the capabilities of human thinking.

Today, artificial intelligence is used in medicine, business, heavy industry, military affairs, and in many other areas of human life. We can confidently state that it is very beneficial when a robot substitutes people, especially in production. But, on the other hand, it can lead to a complete displacement of people. After all, artificial intelligence can do the same as an ordinary person, only a certain amount of reference data is required beforehand for the system to be trained and put into operation.

The first humanoid robot Sophia was created by the Hong Kong company Hanson Robotics in 2015. Sofia even took part in the work of the United Nations, and, most surprisingly, she has the citizenship of Saudi Arabia.

The operation of artificial intelligence systems is based on acquisition, analysis, and direct data processing. Thus, a chat bot, which is an example of artificial intelligence technology, installed in almost all social networks, first receives certain data, then analyzes it and "communicates" with a person based on the initially learned information. Google Assistants work in a similar way.

At the same time, artificial intelligence poses a rather great danger to humanity, since the word "artificial" means "replacement", it can completely replace people. Namely, jobs will be lost due to industrial automation, production errors, as well as possible violation of data privacy can occur due to uncontrolled spoilage.

With the introduction of artificial intelligence systems, we increasingly become the objects of control. With the development of the latest technologies, we are becoming at least 5 times more controlled than we were 10 years ago. For instance, a modern phone can not only track our location, but also listen to phone calls. What is this if not a control? And there are many other examples of this kind.

Researchers assume that development of artificial intelligence can lead to a global World War, and firstly to economic, political, and religious conflicts.

On the other hand, all these modern systems and technologies are initiated, studied, and created by people to change the world for the better and make our life easier. But we cannot know for sure whether artificial intelligence will be useful for us in the future, or whether people are already creating a threat for themselves...

*Scientific supervisor: Larysa TEREMINKO,
Associate Professor*

UDC 656.073.7 (043.2)

Yevhenii LEMEHA, Alina MELNYCHENKO
National Aviation University, Kyiv

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LOGISTICS AND FREIGHT TRANSPORTATION

The introduction of artificial intelligence remains one of the main global trends in 2023. According to experts from Symphony AI Retail, this also applies to the logistics industry. Analysts predict that by 2030, the logistics AI market will reach \$36 billion. According to a representative of SymphonyAI Retail, artificial intelligence is very capable of helping to overcome bottlenecks, for example, on the supply side. In particular, these technologies will help in the search for alternative sources of supply and warehouse inventory management. Besides, retailers can use AI to improve their assortment policy. Analysts also talked about the huge potential of artificial intelligence in the development of omnichannel procurement. Electronic Mind will easily and quickly analyze numerous offers on many online platforms and offer the best option. In addition, artificial intelligence can be used to track the slightest changes in consumer behavior, including retail customers. AI-based solutions play an important role in this environment. They reveal the nuances and changes in consumer behavior. This allows retailers to improve the entire supply chain. Of course, experts note that these are not all areas of AI application. The French government has launched a national strategy to support artificial intelligence (AI) projects. For this purpose, 1.5 billion euros have been allocated until 2022. According to the authorities, artificial intelligence is an inevitable technology of the future that will allow France to become more competitive, particularly in logistics and transportation. Currently, a large number of specialized companies provide users with various software, computer hardware for their use, and modern technologies such as the Internet of Things (IoT). The Bank for Support of

Entrepreneurs and Innovations (BPI France) has allocated more than EUR 2 million to 552 French companies for the development of Phase II technologies. Such technologies are used in software for retail chain supply chain management, warehouse maintenance and inventory management, and the development of autonomous vehicles. It's no exaggeration to say that artificial intelligence technology is now widespread almost everywhere where huge amounts of data need to be analyzed. In particular, we are talking about applications that:

- Analyze millions of orders in online stores to determine the maximum consumer demand and forecast future transaction trends.
- Integrated enterprise resource planning (ERP) information systems.
- Warehouse management systems (WMS) with addressable storage.
- Management of automation equipment and industrial robots.
- Software for smart home technologies.
- Fleet management systems (TMS) to determine the most efficient transportation routes and analyze productivity.

To this list, we can add software for technical car centers, a fairly new area of AI application. This software allows to calculate maintenance periods in advance, minimizing the risk of breakdowns.

It is worth noting that in recent months, the news of large transport and logistics companies has been constantly discussing the topic of artificial intelligence technology, development prospects in this area, and recommendations for its use.

In modern trucks, artificial intelligence is used to recognize road signs and markings, and respond to weather and road conditions. All this helps to create comfortable driving conditions. For example, HERE, a mapping platform developer, has created a digital application that can predict road hazards by analyzing images from front-facing cameras, smartphones, and dashcams.

References

1. Inform: A case study of the success of artificial intelligence technology in logistics. URL: <https://www.everest.ua/inform-kejsuspihu-tehnologiyi-shtuchnogo-intelektu-v-logistyczi/>
2. Skitsko V.I. Digital technologies of modern logistics and supply chain management. Marketing and digital technologies, v. 2, n. 3, p. 48-63, Sept. 2018.
3. Kuprenko V. Artificial Intelligence in the logistics industry. 2019. URL: <https://supplychainbeyond.com/artificialintelligence-in-the-logistics-industry/>

*Scientific supervisor: Zoia MAZURENKO,
Senior Lecturer*

UDC 004.056 (043.2)

Nazar LUKIASHKO

National Aviation University, Kyiv

ZERO-DAY VULNERABILITIES AND MEANS OF PROTECTION

With the growth of technology adoption, computers, smartphones, and tablets have been gaining more traction than ever before. As a result, more and more hackers are trying to find new ways to infiltrate these gadgets unbeknownst to their owners' knowledge. However, it is hard to penetrate such devices, as most of them are kept up to date, making the exploitation of known vulnerabilities either hard or even impossible. Thus, hackers pursue new ways to attack devices, even on the most up-to-date software.

One way to obtain remote unauthorized access to someone's device is to find and exploit a zero-day vulnerability. A zero-day vulnerability is a software or hardware vulnerability unknown to the software or hardware vendors. Its main advantage for hackers is that it could go unnoticed for much time, as only the hacker knows about the vulnerability.

A hacker could use the zero-day vulnerability to create an exploit, using which the hacker can carry out an attack. Typical attack vendors include web browsers, e-mail clients, office suites, and other software found to be installed and used by most computer users.

Once hackers can exploit a zero-day vulnerability, they must construct methods to execute an attack. Such methods range from spear phishing and malicious advertisements to brute forcing known attacks to compromise and penetrate the system.

For example, a regular Word or Excel document may load additional code when opened, leading to the escalation of user privileges and leading malicious code running in PowerShell. As another example, a popular web browser may have a bug inside its JavaScript engine, allowing the attacker to use it remotely without the user's attention. The only input the hacker would require from the user would be accessing the malicious site and having JavaScript enabled, which most modern websites require by default.

Once the attacker deploys a zero-day exploit on the victim's machine, the attack could do massive damage. It may steal credentials, deploy ransomware, and even shut down businesses and government facilities.

The time range between a hacker discovering a zero-day vulnerability and a vendor releasing a security patch may vary depending on the severity of the issue. Some can go unnoticed for years, while others get patched before any attack occurs, thanks to security researchers. Zero-day vulnerabilities highlight

the importance of regularly applying software updates. However, they also prove that often, no one is safe from a potential attack. Various measures could go a long way in helping to prevent a possible zero-day attack.

For instance, antiviruses are an excellent tool to prevent the end user from executing malicious code, which could carry out a payload to execute a zero-day exploit. Computer users can also teach themselves about computer safety and security precautions, as many zero-day attacks rely on human error. Finally, a firewall is a decent protective measure, too, as it can help to limit the network traffic to only necessary stuff.

No computer can be completely safe from external threats. The world of computers had evolved significantly past the era when hackers were small in number, and computers were not connected to the Internet. A modern computer without the Internet has substantially less use, and the benefits of the Internet are too beneficial to overlook. If computer users use an antivirus, regularly apply updates, and know security practices, they are protected as much as possible.

*Scientific supervisor: Tetiana SHULGA,
Senior Lecturer*

UDC 8'225:801.82:33 (043.2)

Mykhailo MAJUGA, Hlib PATALAH
National Aviation University, Kyiv

MAINTENANCE ENGINEER'S ACTIVITY ON THE GROUND

Aircraft maintenance operations are performed by a maintenance engineer to make sure that all parts and units would be reliable in flight. The maintenance engineer analyses the information on the status of the airframe, systems and components, and recovers their reliability by eliminating faults and preventing failures. Airplane maintenance comprises line maintenance consisting of transient maintenance (Check A) and base maintenance (Check D), and periodic maintenance (Check 1, 2 and 3). During line maintenance, the maintenance engineer checks the systems and units for condition and serviceability: check A is performed before departure in transit airport; check D is conducted on completion of the mission at the base airport; check 1 is carried out after 300 flight hours at the base airport; check 2 is administered after 3000 flight hours but at least once a year at the base airport; check 3 is conducted after 9000 flight hours for analyzing the status of the airplane at base airport.

While performing maintenance, the maintenance engineer makes sure that: inlet area is free from rocks, snow and ice in winter and other foreign objects because a very high-velocity stream will pick up any loose material and draw it

into the engine inlet and cause a considerable damage; fire-extinguishing means are available near the aircraft; wheel chocks are in place; protecting coast, covers, blank plugs are removed.

In winter special attention must be given to the tail unit propellers (if any) and wings. If they are covered with snow, ice, or rime, ground technical staff inform the maintenance engineer about these undesirable conditions. During the complete visual inspection the engine compartment or nacelle should be inspected for condition, i.e. cleanliness, fuel and oil leaks, etc.

After landing the plane is subjected to thorough check-up. The maintenance engineer is to perform visual inspection of tires for condition, check the hydraulic system for leakage and security of all lines. It is very important to examine the skin of the wings, fuselage and similar structures for corrosion, cracks, missed rivets, loose parts.

When damaged, the protective coating should be repaired or replaced by the ground service staff. If necessary, the maintenance engineer asks the mechanic to drain waste water and chemicals.

Before starting Check A make sure that all necessary maintenance operations mentioned earlier in the Log Book have been performed. Make sure that fire extinguishing equipment is aboard the aircraft, main landing gear chocks are in place, the fuel and oil tank filler necks are tightly closed. In summer the cockpit and cabins are to be cooled with the aid of a ground air-conditioner. In winter be certain that ice, snow or rime are not accumulated on the surfaces of the aircraft, propeller, engine intakes, windows of the crew and passenger cabins, on the attachment units of the ailerons, flaps, tail control surfaces and trim tabs.

Fueling or refueling is done before the flight. The passengers may not be in the plane when the fuel is filled to the refueling point by the houseman. The process of fueling can be performed over the wing or under wing (beneath the wing).

The maintenance engineer tells the hose man how much fuel can be filled. The tanks are filled until green lights are switched on. The maintenance engineer checks the fuel passport and chooses the fuel grade.

Maintenance of the airplane consists in analyzing the information on the status of the airframe, systems and components, thereafter, recovering their reliability (by eliminating faults and preventing failures). The airplane maintenance comprises line maintenance consisting of transit maintenance (Check A) and base maintenance (Check 1, 2, and 3). Line maintenance checks are performed by a small group of specialists using airborne test facilities for the purpose. No special test equipment is required.

*Scientific supervisor: Liudmyla BUDKO,
Senior Lecturer*

UDC 004.056.57 (043.2)

Andriy MELNYCHUK

National Aviation University, Kyiv

CYBER SECURITY: THE LATEST THREATS

Today, the mass use of personal computers, unfortunately, turned out to be associated with the appearance of self-replicating virus programs that interfere with the normal operation of the computer, destroy the file structure of disks and cause damage to information stored in the computer.

Although many countries have enacted laws against computer crimes and instituted special software protection measures against viruses, the number of new software viruses is still increasing. This assumes that the personal computer user understands the nature of viruses, methods of virus infection, and methods of protecting against viruses.

New Tycoon virus asks computer users to redeem stolen data. For encryption, the virus sneaks in using a little-known Java file format. Blackberry employees point out that the attack of the virus is launched by default: the damage occurs from a dangerous RDP server "visible" via the Internet. Then the process changes, and the attackers use IFEO injection to ensure a stable presence in the system, launch a backdoor along with the OSK, and use ProcessHacker to disable antivirus programs. Once the virus has established itself on the corporate network, the scammers launch a Java ransomware module that encrypts all file servers connected to the network, including backup systems. Ransomware operators tend to use strong encryption algorithms and demand ransoms in cryptocurrency. For most victims, the only options are to hope they have a backup or pay the ransom. However, experts advise against downloading files in Java format.

The Trojan is attacking personal computer users. Agent.Win32.692577 banking Trojan specializes in stealing bank data and funds from victims' accounts. The new virus is able to intercept data and work in all common browsers Microsoft Internet Explorer, Chrome, Opera, and Mozilla Firefox. This allows the Trojan to steal data that is entered into fillable forms on various websites. The virus can also take screenshots of the monitor and act as a thief for passwords that are entered through the keyboard. Thus, the banking Trojan targets pairs of logins and passwords for Internet banking accounts, which gives its owners unlimited access to the victim's money. The new Trojan can change its code on the fly, counteract anti-virus programs, and also has the ability to self-propagate. When it enters a PC, in addition to its main activity, it searches for all available devices in the network environment, including USB drives to

which the infected device is connected. It then detects executable files and infects them.

The Kovter Trojan, which masquerades as an update to the Mozilla Internet browser, can steal personal user data, including logins and passwords from Internet banking accounts, and encrypt data with subsequent extortion of a ransom. This Trojan has an interesting feature, it can perfectly hide in the system and is able to download a variety of malicious add-ons to the infected PC. To avoid being infected with a Trojan it is advised not to use installation files of known programs from third-party sources, and not to open letters from unknown recipients with attached archives and text documents and files in them. In addition, such letters should be removed from the mail.

The bite of a hellhound, or the talking Cerber ransomware Trojan, works according to common schemes inherent in this type of malware. The main route of infection today is spam emails that the user receives as part of fraudulent mailings. As a rule, Cerber is attached to the file that is attached to the letter. With the help of social engineering technologies, scammers interest potential victims and force them to open an attached document. Then infection occurs. At the same time, the PC behaves unusually, which can alarm the user. The fact is that the Trojan initiates a computer restart. After that, it checks its location and proceeds to encrypt data. A Trojan can use an infected PC as part of a botnet, sending itself to other recipients, and use a PC to participate in DDoS attacks. Building protection against Cerber is based on several basic security rules: do not open letters from unknown recipients with attached archives and text documents, and if you have opened such a letter, do not open files.

Always be careful what you download from the Internet. This is the only way to protect yourself from the ill effects of future computer virus infections.

*Scientific supervisor: Tetiana SHULGA.,
Senior Lecturer*

UDC 8'004.946 (043.2)

Hanna MRYH, Bohdan PRYIMACHENKO

National Aviation University, Kyiv

FIVE GENERATIONS OF COMPUTERS

Computers play an important role in almost every aspect of human life, but computers as we know them today are very different from the original models. The first electronic computing machines or computers, were created in the 30-40s of the XX century. Their appearance, in fact, marked the beginning of the modern stage of information technology development. Currently, there are five

generations of computers which features, advantages and disadvantages are noted below.

The first generation of computers was based on the use of vacuum tubes as the basic components for memory and circuitry for Central Processing Unit. Vacuum tubes were widely used in computers from 1940 through 1956. First generation computers relied on machine language. Only simple and direct numerical calculations could be performed. Furthermore, vacuum tubes were much larger in size at the time. As a result, these computers took up a lot of space in one room, even a whole room for some computers. The installation of vacuum tubes was so complex that they often fused. Therefore, computers were expensive and only large organizations were able to afford them. The UNIVAC and ENIAC computers are examples of first-generation computing devices.

The period of second generation was from 1956 to 1963. In this generation, transistors were used that were cheaper, consumed less power, more compact in size, more reliable and faster than the first generation machines made of vacuum tubes. Also, magnetic cores were used as the primary memory and magnetic tape and magnetic disks as secondary storage devices. In this generation, assembly language was used, which consists of sets of symbols and letters. At the same time, the first high-level programming languages like FORTRAN, COBOL were developed and used. In the software, programs for solving the most typical tasks were developed in advance. The speed of these machines reached hundreds of thousands of operations per second. The computers used batch processing and multiprogramming operating system.

A significant change in computing technology was seen with the third generation of computers. Compared to the discrete transistors used in second-generation computers, they had integrated circuits (ICs), which were more potent and dependable. This made data processing on computers faster and more precise. Additional programming languages, more sophisticated memory storage capacities, and enhanced input/output systems were also features of third-generation computers. Users were now able to perform more difficult activities, like building simulations and graphs. The IBM System/360 series, which transformed the computing sector, is the most renowned example of a third-generation computer.

Beginning in the early 1970s, the fourth generation of computers represented a significant improvement in technology. In terms of processing power, storage capacity, speed, and programming flexibility, it represented a significant advancement. The "microcomputer" and the creation of high-level programming languages like C and BASIC both took place during this period. The development of integrated circuits, which took the place of the previous generation's hefty, discrete components, defined the fourth generation of computers. Large amounts of data may now be stored in much smaller

packaging because to the introduction of semiconductor memory technologies like DRAM and SRAM. The introduction of personal computers and the use of PCs for routine work occurred during the fourth generation of computers.

A period of advancements in computer technology known as the fifth generation of computers started in the late 1980s and is still going strong today. The development of cutting-edge technologies during this time period drastically changed how we utilize computers today. Artificial intelligence, which was developed for the fifth generation of computers, enables them to learn and comprehend challenging tasks. Another advancement was the development of natural language processing, which enables computers to comprehend human language and react appropriately. The emergence of object-oriented programming languages like C++ and Java made it possible to create extensive and intricate software projects. The Internet of Things and cloud computing, which were both developed during this period, have completely changed how we access and store data. The fifth generation of computers significantly changed how we use computers, and these developments are still influencing computer technology today. The fifth generation of computers has increased computing's speed, effectiveness, and accessibility.

Scientific supervisor: Hanna DYSHLEVA, Lecturer

UDC 81.139 (043.2)

Olena OREL

Academy of Labor, Social Relations and Tourism, Kyiv

MODERN METHODS OF LEXICAL APPROACH IN TEACHING ENGLISH FOR MANAGEMENT

The main purpose of the foreign language is to help students acquire different types of communication according to their professional goals and social norms of language behavior in qualified fields. Professional communicative competence is skills that provide qualified proficient activity in the private, public, career and educational spheres of communication in a multinational society with representatives of other cultures and nations. This competence is developed primarily through skills improvement in main types of language activities, that cover the formulation, production, literature, media and is implemented in written and oral forms. They are formed, developed and improved in everyday and professional situations. The basis of professional communicative competence is to correspond to the standards of B2. The development of professional communicative competence depends on

sociocultural, sociolinguistic knowledge and skills that encourage personality to integrate into professional society.

An integral component of mastering professional communicative competence is the application of lexical approach in teaching English language for specific purpose. The lexical approach is a method of analyzing and teaching language with the help of various types of lexical units without neglecting grammatical structures. The mention units are words, collocations and set phrases.

The founder of lexical approach in teaching foreign language is Michael Lewis, who described his idea in the early 1990s. The basic concept on it is the thought that an important part of learning a language consists of being able to understand and produce lexical phrases and chunks. Therefore, the primarily teacher's task is to provide a language environment in which students can manage their own learning.

The key principle of a lexical approach is that 'language consists of grammatical lexis, not lexicalized grammar'. In other words, there is no need to learn grammar rules and structures but introduce grammar patterns with build-in chunks and collocations. The syllabus should be organized taking into account the principle of using lexis.

The development of lexis in the general and professional use has become an important part of second language acquisition. Student need to be taught vocabulary in context so that they can remember the vocabulary and use it regularly. The present study is carefully designed to gain insight into the effects of context of lexis learning.

Occurrence of a significant number of collocations and terms in English for Management and their use in the international world makes the lexical approach quite actual in mastering foreign-language qualified skills of future managers.

According to the theory of an internationally recognized academic and teacher Scott Thornbury, before applying the specific procedures, and techniques it is important to define what a word is, and how the word relates to one another. It is also necessary to consider the way this knowledge is acquired, organized, stored and retrieved, and understand the nature and role of memory. Furthermore, the lexical units should be expanded to include both the way individual units are formed from smaller components and the way the words themselves combine to form larger chunks, often with idiomatic meaning.

The content for teaching can be organized as follows, systematize wide-ranging topic-based units on the specific purpose including motivating and authentic sources such as websites, magazine articles, books, real company situations. They can therefore be used to help students with little knowledge of the business world or for instance, to complement and draw responses from

more experienced in-work learners about areas of business with which the students may be familiar.

References

1. Lewis, Michael. The lexical approach. – 1993.
2. Scott Thornbury. How to teach vocabulary. – Pearson Education limited, 2007.
3. Mark Tulip. ProFile. – Oxford University Press, 2005.
*Scientific supervisor: Olena OREL,
Senior Lecturer*

UDC 004.5(477) (043.2)

Oleksii ONYSHCHENKO

National Aviation University, Kyiv

PROSPECTS OF NEW INTERNET ERA

A new model for the internet is coming, called Web 3.0. A next-generation set of technologies could disrupt society the same way as Web 1.0 did in the 1990s. The Web 2.0 era is about to fade away and a new era is about to be initiated. Despite this, the concept of Web 3.0 can be both confusing and intangible.

The first version of the internet is often termed the “static web”. It was formed of read-only webpages that, substantially, came short of interactive features. Only a select few could generate content, and needed information was almost impossible to find.

In October 2004, Web 2.0 was on everyone’s lips. Users were now able to interact with web pages, communicate among themselves and create any type of content. As might be expected, the greatest symbol of this era is the appearance of social media networks. Smart mobile phones soon followed, with the first iPhone released in 2007.

However, Web 2.0 has some negative peculiarities that have recently become almost critical for many. Most users complain about such imperfections as privacy and data security. Therefore, a concept of Web 3.0 has appeared.

Web 3.0 is a “read/write/own” upgrade to the internet. It incorporates the technologies and concepts that are at the heart of cryptocurrency: decentralisation, token-based economies and blockchain.

The main peculiarities of Web 3.0 are following:

1. Decentralisation.

It means that no data will ever be stored on the servers that are owned by a particular company or a group of people. All data will be stored in a distributed database, which is kept in a raft of nodes in blockchain.

2. Open source code.

Source code will be absolutely open and accessible for a dev-community. Without a doubt, openness will be a critical key for a new era of the Internet.

3. The only way to authorise.

Once the account has been created, the user will be able to access their social media, their wallet or their e-scooter with this account. In addition, everything will be completely anonymous.

4. DAOs: Decentralised autonomous organisations.

Decentralised autonomous organisations (DAOs) may sound complicated, but the underlying concept is quite simple. A DAO is a group organised for a shared goal, with its own rules, conceptions and objectives all encoded on the blockchain. Advocates claim that a DAO has no hierarchy and no bureaucracy.

5. Metaverse.

Since metaverses are virtual worlds inhabited by avatars, people can interact with one another in methods that are impossible in the real world. For instance, two people in different parts of the world can meet in a metaverse and have a conversation as if they are standing next to each other. Besides, since metaverses offer more realistic experiences than other virtual approaches (for instance, Google Meet lectures), students can better understand the material they are learning.

6. DeFi: Decentralised Finance.

One of the most exciting sectors is DeFi, which is a contraction for decentralised finance. DeFi pursues to revolutionise the financial sector, removing the need for central authorities such as banks, payment processors and other intermediaries. In their place there would be a peer-to-peer financial system that lives on the blockchain. Proponents are convinced that this approach would reduce fees, boost transaction speeds and allocate capital more efficiently. As with most Web3 applications, there would also be enlarged transparency, given all loan amounts, collateral and other data are available for anybody to see on publicly accessible blockchains. The main thing is that for certain jurisdictions, accessibility is enhanced too. DeFi would be accessible to anybody with an internet connection, without a need for paperwork or a third-party verification.

In my opinion, the future has already begun, although Web 3.0 is rather a dream now than a reality because it is not implemented in routine life yet. Next-generation technologies will certainly shock the population and disrupt society. It is impossible to predict how far technologies will go and whether they are so

perfect. Perhaps one day time will show up the disadvantages, but for sure, the Web 3.0 era is about to begin and humanity is about to experience it.

It is now a century of new unimaginable technologies. They will definitely help people to survive and to simplify all working processes. As the field of AI (artificial intelligence) continues to grow and develop, humanity comes under a high risk of being destroyed and depopulated by these super-intelligent machines.

*Scientific supervisor: Hanna DYSHLEVA,
Lecturer*

UDC 044.896 (043.2)

Dmytro PARKHOMCHUK
National Aviation University, Kyiv

GAME DEVELOPMENT

Nowadays, technology is developing diligently and is in demand in many fields. One of these fields is the gaming industry and the actual development of games of various genres. The gaming industry is constantly evolving and more and more people are involved in the world of video games, on the one hand, adults and children like to relax and play their favorite video games distracted from reality, for them it is something like simple entertainment, but on the other hand, for someone it is become a motivation to create their own content for other people to see and appreciate. Game development is a labor-intensive business and this is done by development teams or even entire studios where everyone is responsible for specific tasks at different stages of development.

It is no secret that today teenagers are more interested in becoming a game developer than an astronaut, policeman or firefighter, as they were decades ago. Without a doubt, these professions are also important in our lives and some teenagers are also interested in this, but along with technology, generations of young people and their interests in general are changing. If you have ever played a video game, just think about how many different mechanics and features are implemented in them by the developers. Only when you start thinking about the development process, you realize how complicated everything is and requires a lot of patience, and the most important thing is ideas, because in the heart of every game lies the author's idea with which it all began.

To become a developer, first you need to decide what attracts you the most, there are many directions, and at this stage the first difficulty arises with the choice. You can develop in more than one direction, and many beginners do, but a person who diligently studied one direction will learn it much better than

someone who has chosen several paths for himself, and most often the first type is more in demand in the studios. Creating a game requires at least three people: an artist, a programmer and a game designer. But if you dig deeper, you can see that it directly depends on the complexity and genre of the game, since much more specialists can be involved in the process of creating and maintaining complex games (for example, triple-A projects).

Of course, a simple game can be created by a single developer with all the necessary skills. For example, indie or strategy games can be developed by one person. So now you might think, isn't it better to make such games alone in order to take all praise and profit from the game for yourself? This is a tricky question because the game development process is complex and time consuming. At some point, you may get stuck because you don't know how to create high-quality graphics for your game or implement some game mechanics. In fact, such problems can wait for a solo developer at every step, and he will spend many times more time and effort solving them himself than doing a project in a team. Therefore, we can conclude that developing a game alone is most often problematic and almost unrealistic for more complex projects (the same triple-A games).

There are also very interesting exceptions to the above. A striking example of the success of a solo developer is the unusual shooter *Bright Memory*, which was created by almost one person, namely Zeng Xiancheng. Without going into the details of the game, it's safe to say that he managed to implement amazing graphics at the level of modern development studios, he even introduced modern ray-tracing technology (RTX) into his game. In addition, he created good mechanics and in general the game boasts of its gameplay, not ashamed of other impressive projects. Such cases are very rare and can only inspire other developers.

Returning to the choice of directions, it should be noted that, compared to ordinary software developers, the work of those who work on game projects is much more creative and interesting. This is not to mention the fact that a large layer of specialists - such as game designers, modellers, animators, etc. - are either not in demand at all or rarely in demand in conventional software development.

Speaking about game development, you should first of all understand who a game designer is and what his task is. A game designer is someone who comes up with the game world and its mechanics. He must understand the main game mechanics, genres, development processes, monetization models, be able to work with balance, write technical specifications and check its implementation, monitor the market and be able to work with analytics. In addition, you need a huge personal gaming experience, a non-playing game designer is nonsense.

Obviously, one of the most important roles in the team is the game programmer, since it is he who can implement the necessary game mechanics, and there can be hundreds of programmers in large studios.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 044.896 (043.2)

Dmytro RUDOVSKY, Olha TYSHUK
National Aviation University, Kyiv

ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Artificial intelligence (AI) is the science and technology of creating intelligent machines, including intelligent computer programs.

Artificial intelligence is making great progress in technology and business. It is widely used in various industries and affects almost all areas of innovation. The development of artificial intelligence has been fostered by the availability of more data for training and the increase in available computing power. AI embraces many areas related to intellectual property.

Let's see how machine learning is based on the use of stimulus-response models to further improve the learning process and make autonomous decisions without formally written algorithms. which shows the sequence of actions. This process mimics the real biological process of cognition. Machine learning methods are widely used today, including spam filtering, automatic translation, voice, text, and image recognition.

Artificial intelligence is increasingly used in all spheres of our lives. It is not surprising that the medical field is constantly evolving. AI is rapidly being implemented in healthcare and plays an important role from automating complex and routine medical tasks to managing patients and medical equipment. AI technology is now widely used in disease diagnosis, genome research, drug development, and medical imaging. Various AI-based tools can learn, analyze a lot of information, and make independent decisions. This saves time, money, and ensures optimal patient care.

Apart from medicine, artificial intelligence is also used in various fields. For example, AI helps to process big data and constantly improves its methods. Thanks to the use of machine learning algorithms, you can significantly reduce the costs of your business. Just like in everyday life, the "modern home" has learned to control the room temperature by starting the device in time. Today, they provide users with hundreds of convenient functions. In the financial sector, neural networks help to automate the work of banks and other financial

institutions, and AI helps to detect fraudulent transactions and generate reports. In marketing, thanks to the Internet and other powerful AI tools, marketers can quickly collect and analyze data from thousands of customers and find useful tools and increase sales of services. In the military sphere, there is a need to use the concept of machine learning, warfare based on artificial intelligence algorithms and advanced technologies for the development of new weapons.

Despite the fact that neural networks can analyze a lot of information and perform tasks quickly, the quality of their work is usually no higher than what they are given by humans. Artificial intelligence is limited by creativity. It works as intended. That is why, although the use of AI is growing, it will not be able to completely replace human labor. According to experts, artificial intelligence also has risks, which may be related to the problem of logical errors in AI. It can be used to solve very complex tasks, the list of which is not immediately known. Therefore, it is necessary to take certain measures to ensure the accuracy of the results that will be obtained. The threat could also arise after the invention of modern computers. That is why ideas about legislative restrictions on artificial intelligence have been circulating for years.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 044.896 (043.2)

Nazarii SEMENIAK

National Aviation University, Kyiv

CONTEXTUAL SUBSTITUTIONS WHEN TRANSLATING LITERATURE IN THE IT FIELD

IT literature is of great interest not only in content, but also in form. However, the IT field with its specificity is pretty difficult to translate. And today, when the level of progress in the field of science and technology is constantly increasing, translating becomes even more difficult. Technical texts have many features that make translation difficult; thus the problem of high-quality translation arises. Among them, we can single out: the ambiguity of words, the choice of a variant counterpart when translating terms, synonymy, neologisms, various types of abbreviations, "false friends of the translator", conventional designations, and borrowed words.

In order to convey the essence of the message as accurately and adequately as possible, it is not enough to use only dictionaries and similar resources. When translating, you should refer to generally known ways and methods of

translation. Often, to achieve equivalence of the translated text and the original, translators turn to translation transformations. Prominent linguists and translation experts who dealt with the issue of translation of scientific and technical literature noted in their works that it is possible to achieve appropriate translation in the technical field thanks to the use of translation transformations. For example, you can add or remove words, apply descriptive translation, replace words, and many others.

However, translators most often use contextual substitution - a method that is one of the highest degrees of translation skill in selecting equivalent counterparts, and which, at the same time, is not subject to unification and does not have clear rules of creation.

Contextual substitution is a lexical translation transformation, as a result of which the translated counterpart becomes a word or phrase that is not a dictionary counterpart and which is selected taking into account the meaning of the word being translated, the context of its use, and the speech norms and traditions of the target language.

The main methods of creating a contextual substitution can be divided into two main groups: Lexico-semantic Modifications and Lexico-grammatical Transformations.

Lexico-semantic Modifications include:

1. Generalization is the use of a more general or neutral term instead of the corresponding source text item. It will be appropriate to use this transformation if such a replacement contributes to the achievement of an equivalent communicative effect of the original work and the translation. When applying generalization, a word or phrase of the original language with a narrower meaning is replaced by a word or phrase of the translation language with a broader meaning.

2. Specification / Concretization / Particularization is the use of a more precise or concrete term. In this method, a word or phrase of the original language with a broader meaning can be replaced by a word or phrase of the translation language with a narrower meaning.

3. Description (or definition). This technique consists in the replacement of a word or expression with a description of its form or/and function.

Lexico-grammatical Transformations include:

1. Antonymous translation is the replacement of the negative construction by the affirmative one and vice versa, though the meaning of the original sentence remains intact. In most cases, this type of translation is not just one of the possible options, but also sometimes the best, and sometimes even the only one when conveying semantic and stylistic meanings

2. Empathization. This means that we lend a stronger emotional or expressive impact to the translation as compared with the original.

So, from the given examples, it can be seen that most often when translating technical texts, in order to prevent the reader from being overloaded with information and to improve its perception, translators use the techniques of contextual substitution. All types of contextual substitution, without exception, make it possible to achieve accurate and adequate transmission of the message. On the basis of what has been said, it can also be concluded that translation transformations, in particular contextual substitution and its types, help to better understand the content of information and even give the target text a certain sweetness. Therefore, contextual substitutions are one of the most important ways to transform a technical text during translation. Their use allows them not to lose the essence of important information when transmitting it and, at the same time, not to burden it.

*Scientific supervisor: Nataliia BILOUS,
Associate Professor*

UDC 33.3977:656.022(043.2)

Denis SHATYLO,
National Aviation University, Kyiv

NOVA POSHTA: CHALLENGES OF WAR

Nova Poshta is an Ukrainian international group of logistics companies, the leader in express parcel delivery in Ukraine. The company provides legal entities and individuals with a full range of logistics and related services. It was founded in 2001. They also have their subsidiaries, such as Nova Poshta, Novapay, Nova Poshta Global. What are types of logistics in Nova Poshta?

1. Contract logistics is the full or partial transfer of material flow management and optimization of these processes to a third-party company. In essence, it is logistics outsourcing. It covers a range of services: warehouse logistics, cargo transportation, customs clearance, etc.

2. Freight logistics is a complete transportation of goods FTL (Full Truck Load)

On 24th of February 2022, on the first day of Russia's full-scale invasion of Ukraine, Nova Poshta donated UAH 25 million for the needs of the Ukrainian army. Also, the company launched Humanitarian Nova POSHTA project which is intended for free delivery of parcels to the military and victims people of war. During the war, some branches that were located in the occupied territories of Ukraine were destroyed by Russia. For example, the terminal in Mariupol was completely destroyed, and the terminals in Chernihiv and Mykolaiv were seriously damaged. About two dozen destroyed branches is what we know. We

will rebuild everything, but the biggest tragedy is the loss of people. What are the most problems at Nova Poshta now?

1. The first is the state of the roads, which affects the speed. The second is problems with employees. Some of the places we open are understaffed. The third is clients.

2. A big problem for the company in the first days of the Russian invasion was the roadblocks and the impossibility to work at night, which reduced the delivery speed.

3. Due to the war, Nova Poshta had problems with the delivery time of parcels in Ukraine.

How does Nova Poshta solve problems?

We have opened «Nova Poshta» offices in Warsaw, Krakow, Wroclaw, Rzeszow, Poznan, Lublin and Gdansk to help Ukrainians living in Poland. And for help Ukrainians, when they are living in de-occupied territories, the new post office resumed work in the de-occupied Kherson region and opened three mobile branches in Visokopyla, Velyka Oleksandrivka and Arkhangel'sk, then it opened in 8 more de-occupied settlements of Kharkiv region: Dergancy, Katerynivka, Rohan, Vodiany, Mufara, Andriivka, Klugino-Bashkyrivka and Malynyvka, and it opened in Balaklia, Izyum and Chuguyev in the Kharkiv region. We will also make our mailboxes independent of the Internet. And they are already energy-independent. Nova Poshta will continue to enter international markets. Nova Poshta also has its own Airline, called Supernova Airlines. Supernova Airlines received the Operator`s Certificate number UA 062, which gives the opportunity to start its own cargo flights. The first flight with cargo of Nova Poshta Global customers is planned to be carried out already in the spring of 2023. Supernova Airlines will operate flights from the Ukrainian international airports «Boryspil» and «Lviv» after the end of the war, and while the Ukrainian skies are closed for flights, air transportation will be carried out from the European airports closest to Ukraine. New Post has joined the World Food Program of the United Nations (WFP): as part of the cooperation, the company receives food products from European countries, forms food kits from them and delivers them to settlements in accordance with the vision of the United Nations, primarily to the hot spots of Ukraine. Nova Poshta is an example of a successful logistics company that not only maintained its business during the war, but also embarked on new paths of international development.

*Scientific supervisor: Iryna KOZELETSKA
Senior Lecturer*

UDC 044.951 (043.2)

Nikita SHULHA

National Aviation University, Kyiv

EVOLUTION OF THE OPEN WORLD

The open world is nothing, but a new universe created by our wonderful minds. The concept of a virtual world starts almost from a simple scratch and continues further with more complex details. The concept of an open world is often used in video games, interactive books, and, obviously, in movies. Although open world is more suited to the video game industry mostly because of the ability to control the character and therefore feel like you can go anywhere, it is open to any imagination.

It all started in the 20th century with the first possible open-world games – Jet Rocket (1970), Adventure (a fantastic attempt to create a vision of our galaxy), Flight Simulator and the first possible adventure – Dragon Quest (1986–1988). If nowadays you can easily get yourself a solid copy of a video game, those people really had to wade through endless hurdles.

According to Kyle Hilliard of Game Informer, Hydride (1984) and The Legend of Zelda (1986) were among the first open-world games, as well as Ultima. IGN (Interactive Gaming News) traces the beginnings of open-world game development to The Legend of Zelda, which it claims is the first good exploration-based game. According to GameSpot, we have never had a game as open, non-linear, and free flowing since The Legend of Zelda. This type of game has motivated millions of developers to create their own country or fairyland.

Moving into the 21st century, there was a complete breakthrough of incredible new projects. Criminal dark GTA (2001) sold more than 200 million copies. With this approach to innovation in open-world creation, many other game companies are taking ideas from each other, and improving them each time. These revolutionary examples include games such as World of Warcraft, The Elder Scrolls, and the Fallout series of games, which present a large and diverse world, full of numerous challenges and opportunities to progress through the story.

S.T.A.L.K.E.R.: Shadow of Chernobyl was created by GSC Game World in 2007, followed by two other games, a prequel, and a sequel. The free world style of the zone has been divided into large sector-like maps, and the player can move from one sector to another depending on the required tasks offered by the game or simply by choice. To date, it can certainly be called the greatest prosperity of Ukraine as a potentially progressive game developer.

Another popular open-world sandbox game is Minecraft, which has since become the best-selling video game ever made, selling over 238 million copies

across platforms (PC, iOS, Android, Xbox, etc.) worldwide. By April 2021, Minecraft's generated worlds covered 3.6 billion square kilometers. The mere thought that a computer could create a world larger than our real home broke stereotypes, and as we can see, humanity really outdid itself.

Open-world game design has changed in many great ways, and developers are adding RPG (role-playing game) elements, lavishing detail and attention to game worlds, creating brilliant characters, quests, and missions, and increasing the size of game maps to create an inspiring sense of scale. Game worlds have become available in various ways. At the same time, maps in games have become cluttered with information about points of interest and other markers on the map, just like a real GPS.

The Legend of Zelda: Breath of the Wild is notable for bringing the focus back to the open world itself. It opens the world and lets you explore it however you want. The world is completely open, and in the absence of any hands, it becomes your main ally, bringing loot, weapons, and items as you explore its various natural wonders. He can also become your adversary – the game's advanced survival mechanics can make exploration a challenging but rewarding aspect of the gameplay.

Open-world games have matured and evolved over the years, and it remains to be seen how today's game developers can learn from the best games to surpass them.

It is amazing and scary how fast technology is advancing, allowing people to create amazing things in virtual worlds, full of detail, animated 3D lands, full reality, and even virtual reality travel – why spend money on a plane when you can visit England sitting at home? We can be proud of the progress we have made so far, and we do not know what will come next. That remains to be seen...

*Scientific supervisor: Larysa TEREMINKO,
Associate Professor*

UDC 004.056 (043.2)

Anton STADNYK

National Aviation University, Kyiv

CYBERSECURITY CHALLENGES OF 2022

Not too long ago, only the "big" players-banks, IT corporations, and accountancy firms-were concerned about cybersecurity. However, such is no longer the case because of significant technological advancements. Everyone now, from farmers and colleges to cell phone users, must think about the best ways to defend themselves against cyberattacks.

Nowadays, specialists distinguish five main challenges that must be dealt

with: human error, a new generation of hybrid threats, increasingly sophisticated threats, the internet of things, and privacy leak.

Cyber-physical systems are becoming more prevalent in our daily lives, from energy infrastructure and industrial control systems to home automation. The technological revolution they are fostering, which has generated multiple business opportunities, carries its own threats, combining both complex technological and human aspects.

According to IBM data, the largest number of hacks occur due to human error. Unfortunately, man is not an ideal creature, so this makes it possible for even perfect protection to fail. To deal with this problem, software developers try as much as possible to reduce the need for human intervention, but as we know, developers are also people. Therefore, this issue will be the main one in cybersecurity for a long time.

Another not least important challenge for cybersecurity is increasingly sophisticated threats. Like the methods of protection, they do not stand still and are constantly evolving. These days, the use of artificial intelligence for attacks on defense systems is gaining popularity. The main threat to artificial intelligence is its continuous development in case of failure. With each attempt, it becomes more intelligent and less unpredictable, which adds additional worries when defending.

Another challenge is the Internet of Things, which generates an unprecedented increase in the number of devices sharing users' sensitive data and information. The number of devices that can connect to the internet via broadband is also increased thanks to 5G and other telecommunications technologies. The result is that numerous hostile attacks and inadvertent errors are making technology infrastructure unsustainable. By offering solutions that are safe and preserve privacy, it is essential to develop a more sustainable ICT infrastructure.

Users' private information can be compromised in a variety of ways, not just through cyberattacks. The platforms' architecture or the users' ignorance frequently discloses data. There are still numerous issues that technology has to address in order to improve data protection, such as the ability to convey just the precise information needed for each purpose, improved database anonymization, and maintaining the privacy of all data saved online.

Defenders will still need to be vigilant in 2022, as it will be a power-up version of 2021. Businesses can harden their networks against data security threats with the right strategies – however, existing approaches are not always sufficient.

*Scientific supervisor: Tetiana SHULGA,
Senior Lecturer*

UDC 004.056 (043.2)

Nazar STASHUK

National Aviation University, Kyiv

ON THE IMPORTANCE OF INNOVATION IN THE PROTECTION OF INFORMATION SYSTEMS

In our fast-progressing, modern society, organizations are exposed to new threats arising from the vast advancements in technology. Cybersecurity is, therefore, vital for protecting computer systems and networks in an online space. As new computer-related crimes continue to emerge, subsequently innovative cybersecurity is required to counteract vulnerabilities in the IT environment.

Ever since the very first cyberattack, the Morris worm, happened cyberattacks have been advancing very rapidly and, each time becoming even more sophisticated. The number continues to expand as a new phase of digital transformation arises and will do so as technologies continue to diversify. In the Internet Crime Report, the FBI estimated that 6.9 billion dollars were lost to cybercrime in 2021, surpassing losses reported in 2020 by about \$2 billion. It is evident that current skills and capabilities cannot withstand cybercrime effectively. This essay aims to explain the role of innovation in the cybersecurity field and how technological innovations influence risk management in the cyber defense domain.

Innovation plays a pivotal role in cybersecurity as new ways of fighting computer crimes are always needed. Innovative ideas help experts in the combat against cybercrime. It is vital that cybersecurity strategies developed are robust enough to repel the majority of attacks, and ensure that the organization at target is strong enough to speedily recover from any that accomplish their goal. The main areas of cybersecurity innovation are visibility and automation.

Visibility and understanding of what is going on in an organization's key information assets and networks is one cyber area that is vital for organizations. A key area of innovation is concentrated on enabling organizations to identify and locate their key information and other computing resources and to see, what is running on enterprise servers, what is connected to them, where users are logged in, and what data is coming in and going out of their networks. Improved visibility helps organizations remove unnecessary networks and access rights, track data movement, restrict which applications can run on specific computing assets, and limit the amount of control users have over their systems. This is important because it can reduce the inadvertent installation of malicious software.

Automation is also prime. Innovation across the idea of orchestration, (automated configuration, management, and coordination of computer systems, applications, and services) is likewise aimed toward allowing enterprises to roll out remediation moves throughout all applicable components in their security stack. Cyber protection innovation is presently focused on being capable of doing matters consisting of blockading websites, shutting down processes, and resetting consumer credentials quickly in an automatic or orchestrated way.

Automation is widely considered to be another key field of innovation since there is a lot extra that may be performed in this field to counter increasingly automated attacks capable of overwhelming security teams and conventional defences. Moreover, innovation-driven automation makes applying changes consistently throughout the entire network easier.

Today, a large number of organizations are developing cybersecurity-related inventions. These firms include Microsoft, International Business Machines (IBM) CyberArk Software, and others. Kevin Mitnick, Joanna Rutkowska, and Tsutomu Shimomura have had a monumental impact and contributed greatly to the development of this field. Research and development will enable the IT domain to continue finding new ways of improving cybersecurity techniques.

At this moment, there are numerous ways in which technology innovations can shape risk management in the cybersecurity space. Real-time visibility has become more accessible, thereby allowing organizations to uncover threats and develop a response strategy. The component of automation is essential in aiding a corporation to maintain a higher- level of security.

Furthermore, risk management in cybersecurity is influenced by current technologies because of the introduction of securer devices. An example of this is new strategies for securing data, including facial recognition and fingerprints. All of these approaches collectively minimize risks since authorized individuals can only access information.

In conclusion, researchers should continue to develop their studies to gain further insights into the emerging threats facing the IT space. Innovation is extremely important for cybersecurity as it provides new approaches that will aid in the fight against cybercrime.

*Scientific supervisor: Tetiana SHULGA,
Senior Lecturer*

UDC 004.4 (043.2)

Mykhailo STETSIUK

National Aviation University, Kyiv

POWERS AND PROBLEMS OF FREE AND OPEN SOURCE SOFTWARE

Free and open source software (FOSS) means far more than the name implies. Two main meanings of “free” are known – “at no monetary cost” (gratis) and “with little or no restriction” (libre). FOSS is both. A huge portion of software used every day is proprietary – it is made to earn money and its source code cannot be accessed.

Why is FOSS so important and why should an average user care? Firstly, it provides software alternatives to people, dissatisfied with monopolies of Big Tech companies, or more specifically, zero-cost alternatives. Such software usually provides much more customization to personalize user experience. A prominent example of this is GNU/Linux, which currently powers most world's top supercomputers and mobile devices, despite its rather small share on desktops. Debian (a Linux distribution) is widely preferred as it is quite minimal and has no unwanted software, or as it is called, “bloatware”. Users can choose and control software they have. Recently, Adobe – a well-known software company – had to remove Pantone colors in their most popular product Photoshop, which led to significant disappointment and economic losses for artists. Sometimes, a company may abandon or practically remove their software if they want. That is where FOSS comes in – as it is open source, anyone can contribute. If original developers abandon their software, practically any other person can take control of it and continue its development. It is also possible to legally “fork” software – make a copy and change it as much as you want, usually under the same license. Being open source, it is what is meant by free as in freedom. FOSS is also considered to be somewhat more secure, as many people collaborate, so vulnerabilities in the code can be easily detected and fixed.

Since everything has its pros and cons, FOSS downsides can also be considered. While free software is mostly preferred by users, proprietary software is better for developers. In case of FOSS the only way to earn money for your hard work is by accepting donations. So, proprietary software is important for programmers to earn for living. Hardware support is another major problem with free and open source software. It mainly applies to operating systems. Most modern devices (including PCs and laptops) are mass-produced to run specific software. FOSS developers often have to use such techniques as

reverse engineering in order to provide support for some components. As free software is not usually advertised, unlike its paid counterparts, it has much less recognition, and as a side effect, lacks commercial support. Many users give up FOSS when they cannot understand how to use it because of the lack of documentation available.

At this point, it can also be noted that FOSS is more than just about software – it is also about people. There are large online communities centered around free software. It is a good way to meet new people and find some friends with similar interests, possibly from other countries. Another example is KDE e.V. (where e.V. is a German legal term for registered association). This is an organization of volunteer developers, who create excellent software for most daily needs, but certainly there are more alternatives. They also organize annual meetings and conferences regarding free software, one of such examples is “Akademy” (exactly, with ‘k’). A long time ago, an American programmer Richard Stallman founded the GNU project. Being one of the most well-known programmers nowadays, he created a widespread license – GNU General Public License. Telegram, Blender, VLC, and even OpenJDK, the most common implementation of Java programming language, are released under GPL. Free software activists embrace this license, unlike the others, considering it as a virus since any project using even a tiny piece of code or a library under GPL is required to use the same license. Some users prefer the way Qt – a GUI framework – licensing works: it is offered under LGPL for open source projects, while still providing paid binaries for commercial projects and organizations.

It may be concluded that people should never be afraid of trying something new to find what they like the most. It does not matter whether you use free and open source or proprietary software. Some people just have to use specific software because of their work, and if it suits them, nobody should force them to switch. Although, FOSS is quickly gaining popularity due to possibilities offered to users. It should be stated that companies like Microsoft and NVIDIA were hostile to FOSS, but recently they have changed their position and accepted the fact of existing free software. The purpose of this abstract is not to convince the reader or advertise any products, but rather to provide an overview of the concept of free and open source software and make it popular among many people.

*Scientific supervisor: Larysa TEREMINKO,
Associate Professor*

UDC 044.951 (043.2)

Volodymyr TKACHENKO

National Aviation University, Kyiv

PROTECTION OF INFORMATION ON THE INTERNET

In today's world, information security on the Internet is important. The easier the access to the network, the worse its information security. To prevent unauthorized access to their computers, all corporate and departmental networks, as well as enterprises using intranet technology, put filters between the internal network and the Internet, moving away from the TCP / IP protocol and accessing the Internet through gateways will provide even greater security.

To solve these and other problems when switching to a new Internet architecture, it is necessary to:

-eliminate the physical connection of the future Internet with corporate and departmental networks, keeping between them only informational communication through the World Wide Web system;

-to replace routers with switches, eliminating IP node processing and replacing it with Ethernet frame translation mode, in which the switching process is reduced to a simple MAC address comparison operation

-move to a new unified address space based on physical addresses to access the transmission medium.

It is usually necessary to choose between the security of the system and its transparency and find a balance, because a system that does not possess the property of transparency cannot be used.

Another important component is the encryption system. The usual approach is that some method of encryption - a key - is applied to the document, after which the document becomes inaccessible for reading by ordinary means. It can only be read by someone who knows the key. If the same key is used in the process of exchanging information for encryption and reading, then such a cryptographic process is symmetric.

The main problem of the symmetric process is that, before exchanging information, it is necessary to transfer the key, and for this, again, secure communication is required.

Therefore, asymmetric cryptographic systems based on the use of not one, but two keys are now being used on the Internet. The company creates two keys for working with clients: one is a public key, and the other is a private key. In fact, these are two parts of one whole key, connected to each other. The keys are arranged in such a way that a message encrypted by one half can only be decrypted by the other half. Having created a pair of keys, the trading company

distributes the public key on the server and securely stores the private key. The public and private keys represent a code sequence.

If the client wants to place an order with the company, he will take its public key and use it to encode his order message and credit card details. After encoding, this message can only be read by the owner of the private key. Only the recipient will be able to read the message because only he has the private key that complements the public key used.

Public key protection is not completely reliable due to the fact that anyone can obtain and use someone else's public key and can study the algorithm of the encryption engine as much as they like and try to establish a way to decrypt the message, i.e. reconstruct the private key. But knowing the algorithm does not mean the ability to reconstruct the key in an acceptable amount of time. The number of combinations that must be checked during the reconstruction of the closed key is not so large, the protection of information is considered sufficient if the costs of overcoming it exceed the expected value of the information itself. This is the principle of the sufficiency of protection, which is governed by the use of asymmetric means of data encryption.

Reconstruction of a closed key is not always done by methods of simple combing through combinations. For this, there are special methods based on the study of the features of the interaction of the public key with certain data structures. The branch of science devoted to these studies is called cryptanalysis, and the average length of time required to reconstruct a private key from its published public key is called the cryptographic strength of an encryption algorithm.

Reconstruction of a closed key is not always done by methods of simple combing through combinations. For this, there are special methods based on the study of the features of the interaction of the public key with certain data structures. The branch of science devoted to these studies is called cryptanalysis, and the average length of time required to reconstruct a private key from its published public key is called the cryptographic strength of an encryption algorithm.

For many methods of asymmetric encryption, the cryptoresistance obtained as a result of cryptanalysis differs significantly from the values declared by algorithm developers based on theoretical estimates. Taking into account all this, it should be stated that there is still a constant need for the development and implementation of new effective means of protecting information on the Internet.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 621.763:629.7:001.895(043.2)

Valeriia TYSHCHENKO

National Aviation University, Kyiv

COMPOSITE MATERIALS – THE BEST OPTION IN AIRCRAFT CONSTRUCTION

Not many people think about the importance of new materials for creating unique designs and complex technical systems. But it is thanks to these materials that modern design engineers are able to implement many innovative projects in various fields.

The aviation industry is in constant need of innovative technical solutions. In recent years significant progress has been made in the use of new materials, especially composite materials, in aircraft construction. This is due to the increased rigidity, reliability and manufacturability of the materials themselves, as well as the development of specialized equipment for the production of such products and components.

We can say that the use of composite materials can help solve this problem and reduce the weight of structures, but maintaining strength characteristics, high corrosion resistance and high fatigue properties are among the top priorities.

Traditional materials such as fiberglass and polyester resins have been largely replaced by more modern innovations such as carbon fibers and epoxy resins. The use of composite materials achieves the aforementioned goals reducing the aircraft weight.

Alternative heavy metal materials have been studied since the 1960s. The advent of carbon fiber composites was revolutionary. The combination of lightness and strength made them the best option. Composite components and materials are stronger, more flexible, more pressure-resistant, and yet weigh 20% less than their aluminum counterparts. They are also more resistant to corrosion. In addition, unlike wood composites, fiberglass, aramid and carbon fiber composites do not contain formaldehyde or toxic gases. For this reason, composites have a low environmental impact.

At present, foreign engine and aircraft manufacturers (Rolls-Royce, FMW Composite Systems, Pratt & Whitney) seem to be making products in the field of production of critical assemblies and structures from metal composites based on titanium alloys using quite efficient industrial technology. Tests have shown that compressor blades made of titanium composites can be 30% lighter than those made of the same conventional material type.

The use of composite materials is expected to reduce labor and assembly costs by decreasing the number of parts, significantly lower aircraft weight (up to 20%) and improve fuel efficiency, reduce maintenance costs and increase service life due to the corrosion resistance and high fatigue strength. For example, at present, exactly half of the Boeing 787 Dreamliner weight is made up of composite materials, 20% of aluminum, about 15% of titanium and 10% of steel.

The impact of composite materials on aircraft design is immeasurable. At the same time, the aviation industry played an important role in the evolution of composite materials themselves. The desire of designers to make aircraft stronger and lighter became the driving force behind the creation of such materials. Composite materials have revolutionized the aircraft industry and the rocket and space industry as well. Today, the use of composites in this area is only the beginning of a long journey.

*Scientific supervisor: Oleksandra AKMALDINOVA,
PhD (Philology), Professor*

UDC 004.738.5 (043.2)

Yurii VERBYTSKYI

National Aviation University, Kyiv

INFORMATION AS AN OBJECT OF CRIME

In the age of information technology, it is impossible to feel protected in cyberspace. The number of incidents in this area is rapidly increasing. Tens of thousands of crimes are committed every year in Ukraine and around the world using information and communication technologies, software and hardware, other technical and technological means, and equipment. Every day, personal data, funds from accounts are stolen from people and companies, a lot of confidential and commercial information is collected, activities are blocked etc. However, success in preventing such crimes, exposing them, and bringing guilty persons to justice is currently quite a rare phenomenon if compared with the number of such offenses. This is not surprising, because cyberspace is limitless, and experienced hackers have all the necessary skills and tools to remain incognito. Today, cyberattacks harm not only individuals and legal entities, but also states.

Every year, hundreds of events of various levels are held around the world to discuss current cyber security issues. Cybersecurity and the fight against cybercrime in the 21st century are among the most important issues that require in-depth analysis, development and implementation of high-tech solutions to

prevent and detect cyber threats. In information systems, it is possible to covertly access information archives concentrated in one place in large volumes. In addition, it became possible to receive information remotely.

Therefore, fundamentally new methods and tools are used to protect information, developed considering the value of information, working conditions, technical and software capabilities of computers and other means of data collection, transmission, and processing. Special protective measures are necessary in cases where computer resources are used by several people in multi-program and time-sharing mode. These include:

1. Legal issues of protection of information arrays from distortions and establishment of legal responsibility for violation of information preservation.

2. Legal and technical issues of information protection against unauthorized access to it, which exclude the possibility of its improper use.

3. Establishment of legally established norms and methods of copyright protection and priorities of software product developers.

4. Development of measures to give legal force to electronic documents and means that prevent the falsification of such documents.

5. Legal protection of the interests of experts who transfer their knowledge to the funds of data banks.

6. Establishment of legal norms and legal responsibility for the use of electronic computing devices for personal purposes, which contradict the interests of other persons and society and may cause them harm.

Lack of proper registration and control of works, low labor and production discipline of personnel, access of third parties to computing resources create conditions for abuses and make it difficult to detect them. In each computer center, it is customary to establish and strictly adhere to the regulations for access to different office premises for different categories of employees.

The question of crime in the information sphere also has a criminal legal character, since it is a socially dangerous act, prohibited by the criminal law under the threat of punishment. Crime is also a way of solving a certain social conflict, which consists in exerting influence on the opponent. It should be noted that the question of classifying acts as criminal depends on national legislation, so approaches to it in different states may differ significantly.

Information crimes can be carried out both with the use of information-computer and information-psychological methods of influence. Thus, defamation and insult can be called an example of the composition of informational and psychological crimes.

It can be stated that all key cybercrimes (fraud, extortion, unauthorized access to personal information of users and automated databases) are fully present in Ukraine and their number is increasing every year. The scale of both traditional carding and more complex cybercrimes is growing. In addition,

crimes such as copyright infringement are still significant in terms of volume and damages. Over the past 5 years, the number of cybercrimes in Ukraine has doubled, one of the reasons for this is the increase in the number and qualifications of specialists who are able to fix such cases, both in the state and in the public sector.

*Scientific supervisor: Larysa TEREMINKO,
Associate Professor*

UDC 004.738.5 (043.2)

Yurii YARMOLSKIY

National Aviation University, Kyiv

IT TECHNOLOGY

Nowadays, it is very difficult to live without IT. For everyone, this word can mean a lot of things, but in fact, it is a system of methods, processes and ways of using computing.

IT covers the whole world, but we will talk about Ukraine. Ukraine is a potentially powerful country, where world giants will come for new solutions. Ukrainian IT will receive more and more orders for the development of the necessary solutions. The most promising directions are: cyber protection, and automation of business management. these directions allow us to earn us a lot of money.

Ukrainian companies are being actively digitized, taking into account remote work and other challenges associated with the critical state of war. But with all the military actions taking place in our country, Ukraine occupies a rather large place in the development of IT.

The development of such technologies is socio-economic development on a mass scale.

Most of the world's companies will make it a priority to invest in digital tools in order to increase their sales channels and assets.

An equally important role in IT is its security, for which cyber security is responsible. You can also understand from the name cyber security that it is a set of protection methods when using computers and computer systems. In practice, it is simply impossible to build a complex system that satisfies everything, malfunctions and errors will occur. But even if it works, you won't know if it works. In connection with the threat of failure, the system is most often evaluated according to criteria, for example, evaluation of the occurrence of a threat, evaluation of system damage, etc. You will be punished for attempted hacking. This is what the cyber police do. In our country, this phenomenon is

new, but it is gaining momentum.

During the Russian-Ukrainian war, which began with the annexation of Crimea in 2014, the information and computing systems of Ukraine became the objects of attacks by Russia. So, for example, Russian attackers managed to successfully attack computer control systems in the Prykarpattiaoblenergo control room and shut down about 30 substations, leaving thousands of residents without power for more than six hours. This attack was the world's first confirmed attack aimed at bringing down the power system.

Improper implementation of functions planned by the computer information system by its author or owner often leads to losses and tragedies. Examples include the loss of NASA's Mariner 1 probe due to an error in code written in Fortran, or patient deaths due to software flaws in Therac-25 radiotherapy machines

We understand that it is very difficult to live without IT and its protection, a lot can happen if we look for errors in writing code in networks. Some people protect these networks, while others look for bugs. But also people who break systems show that their network is not protected and it is necessary to treat it better. Now during the war IT plays a big role in life. You can hack the occupier's networks and find out plans, listen to conversations, etc. Therefore, it is necessary to understand at least a little about computers and their networks.

*Scientific supervisor: Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 8'225:801.82:33 (043.2)

Yaroslav ZANKO

National Aviation University, Kyiv

DEVELOPMENT OF COMPUTER GAMES, DEVELOPMENT PROCESS

Video game development projects are carried out by individual and corporate developers. Generally, large commercial games are developed by development teams of companies that specialize in computer or console games. Average project budgets range from \$18 million to \$24 million. Funds for the creation of the project are provided by the company itself. The average project implementation period is a year, but there are quite complex projects that take 2-3 years.

When computer games were just starting to gain popularity and people had ordinary stationary computers, all the work could be done by one developer, but now with the advent of the latest technologies, the development of modern video games requires a wide range of skills, a high level of knowledge and support

---

staff. Therefore, now a whole team is working on one project.

The modern team of developers consists of representatives of various specialties. Each of which should include game designers, graphics developers, testers, sound engineers, producers and programmers (engineers). A game designer or game designer is someone who is responsible for the design quality of a game during its development. In addition, game design development is divided between four types of these designers. These include lead designer (lead), environment designer, game mechanic designer and author (screenwriter). Each of them is responsible for developing their own part of video game design and development. People who work on graphic content are called artists, they work on characters, game textures and special effects. Testers check the quality of the game for the presence of flaws that appeared during the development process. The only way to test the quality of a game is to play the game. Testers are divided into groups, each of which checks the project for flaws at different stages of development. The main members of the team are engineers, that is, programmers. They write software code.

The development process is as follows: programmers write source code, artists draw graphics (sprites or 3D models of game elements). Sound engineers create sound effects and composers create music for games. Level designers create levels, while script writers write dialogue for scenarios and non-player characters. During development, designers can add and change the design of the project several times to better reflect the current vision of the game. Some features or layers may be removed or added during the design process. While working on a project, the artistic interpretation may evolve and the plot may change several times. New target platforms and new target groups may emerge. All changes that occur must be documented. The first level of the game takes longer to develop than all other levels. As level designers and artists use tools to create levels, they need the power and versatility of built-in tools. Some levels may become obsolete when new features are released, so previous levels of the game may receive various fixes. Additionally, due to the dynamic nature of game development, the design vision for the first level may change over time. During the three years of game development, it often happens that more than 12 months are spent on the first level. As the feature list becomes more complete and the game vision becomes clearer, the next level can be developed more quickly. Testers join projects when they have the opportunity to test games. It can be a single level or part of a game that can be used for a reasonable amount of time. At the beginning of game testing, testers need relatively little time; Testers can be responsible for several games at the same time. Once development is complete, the game begins to take up all the tester's time.

*Scientific supervisor Nataliia DENYSENKO,
Senior Lecturer*

UDC 004.4'277.4 (043.2)

Mykyta ZHERNAKOV
National Aviation University, Kyiv

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND NEURAL NETWORKS

Artificial Intelligence (AI) has been a topic of great interest for scientists and researchers for many decades. The development of AI started in the mid-20th century, with pioneers such as John McCarthy, Claude Shannon and Marvin Minsky, exploring the idea of machines being able to perform tasks which would usually demand human intelligence. Nowadays, some of the leading companies in the field of AI development include Google, IBM, Microsoft, Amazon, which have made significant contributions to the advancement of AI, and continue to lead the way in terms of research and development to bring new AI technologies to market.

AI has a wide range of applications, from being used by everyday consumers in the form of virtual assistants, to more specialized uses in fields such as medicine, science, education, and business. AI has also proven to be very effective in tasks such as natural language processing, image and speech recognition, robotics, self-driving cars, computer vision, health care and autonomous decision-making. Neural networks are a key component of AI and play a significant role in how AI systems learn, make decisions and analyze large amounts of data. These networks are trained by feeding large amounts of data and then adjusting their algorithms to produce the best results. The development of neural networks started in the 1950s, primarily by Walter Pitts and Warren McCulloch, who first proposed the concept of using mathematical models to simulate the functioning of neurons in the brain. However, it was not until the late 1980s and early 1990s, with the advent of more powerful computers and the availability of great amounts of data, that neural networks began to be widely used in various applications and autonomous systems.

Some of the current leaders in the development of neural networks include Google, Microsoft, Facebook and Tesla. The cost and time required to develop a single neural network can vary greatly depending on the size and complexity of the network, but can often run into millions of dollars and take years to complete. AI and neural networks are closely related, with neural networks being a key part of how AI systems function. Neural networks are based on a model of the brain: leading neuroscientists try to understand how the brain functions and use this information to create neural networks. AI can be used to solve problems that are difficult for humans, such as analyzing huge data or solving complex mathematical problems. AI is developed with the help of machine learning, considering neural networks as one of the main tools. Neural

networks can mimic human thinking and behavior, but still cannot perform all the functions that a person performs, such as emotional. While AI has the potential to automate certain tasks, it is unlikely to completely replace human workers in the fields of design or programming. Instead, AI is likely to augment human capabilities and improve the efficiency of these jobs.

In the modern world, neural networks can be used for various purposes. For example, neural networks are being used in the cryptocurrency industry to analyze market trends, predict price changes, and make investment decisions. They can process large amounts of data and identify patterns that would be difficult for a human to detect. This has made them a popular tool for traders, who use them to inform their investment decisions. Neural networks can be applied for fraud detection, risk management, and other tasks that require data analysis and prediction. Neural networks are being used in space exploration to process and analyze great data amounts from satellites and spacecraft. They can identify patterns and make predictions to improve our understanding of the universe and guide future missions.

In the military, neural networks are being used for tasks such as image and speech recognition, target tracking, and decision-making. While processing big data they help to make sense of complex situations in real-time, leading to faster and more exact decisions. In oceanography, neural networks are being used to study ocean patterns and predict weather events. They can process data from ocean sensors and help us to better understand the ocean's role in the Earth's climate and ecosystem. In medicine, neural networks are being used to diagnose diseases, analyze medical images, and develop personalized treatments. They can process vast amounts of medical data and help to make sense of complex medical information, leading to more accurate diagnoses and more effective treatments.

Overall, neural networks are a powerful tool that everyone should consider exploring. With their ability to process and analyze complex information, they have the potential to greatly enhance our lives and help us to make better decisions. In conclusion, the continued development of AI and neural networks has the potential to greatly improve our lives and revolutionize modern industries.

*Scientific supervisor: Olena HURSKA,
Associate Professor*

УДК 81'276.6(043.2)

Роман СКУРАТОВИЧ

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У CGI ІНДУСТРІЇ.

Англійська мова є загально визнаною міжнародною мовою, на ній написано більшу частину наукових матеріалів, статей, досліджень, нею володіють, принаймні на базовому рівні близько двох мільярдів людей. Наразі всі технічні сфери діяльності людства використовують англійські терміни, визначення, тощо, й індустрія CGI не є виключенням. (CGI – computer generated image(зображення створене комп'ютером, за його допомоги)

Перш ніж вивчати термінологію та особливості фахової англійської художньо-комп'ютерної середи – потрібно нормально розуміти базову англійську, а також орієнтуватись у технічних та комп'ютерних термінах і уже з цією основою заглиблюватись у специфіку CGI та CGI сленгу.

У CGI існує дуже багато термінів, що не мають прямого перекладу, а лише є транслітерованими англіцизмами (приклад: normal – нормаль; texture – текстура), тобто «переклад» слова на українську не дає жодного розуміння, що саме означає це слово, на відміну від слів загального вжитку, таких як дім(house), людина(human), стілець(chair), тощо. Подібні слова є першою проблемою у вивченні англійської представниками художньо-комп'ютерної індустрії, потрібно не лише знати переклад слова й асоціювати його з словом яке вже знаєш, а повне значення цього слова. Наступним, хоч і не дуже суттєвим, нюансом є скорочення термінів (приклад: polygons – polys; triangle – tris; vertice – vert; тощо), а також те, що ці скорочення так само перекладаються українською (полі, тріси, верти), тож окрім термінів та їх визначень необхідно знати ще й як вони скорочуються у художньо-комп'ютерному сленгу, при чому для повноцінного розуміння як англійською так і українською. Без цих знань неможливо спілкуватись з іншомовними представниками фаху, працювати закордоном.

Проте необхідність вивчення англійської та специфічних для CGI слів не відпадає навіть при умові того, що фахівець буде працювати в Україні й лише з україномовними замовниками. Більшість ПО необхідного для роботи не має українського перекладу, а навіть якщо і має, то цей переклад

усе одно використовує англіцизми, значення яких без знання першоджерела незрозуміле.

В умовах глобалізації не уникнути комунікації з іншомовними представниками, причиною тому можуть бути замовлення, іноземні фахівці, що були запрошені у колектив, аутсорсинг, укладення угод з виробниками ПЗ чи товарів, тощо. Це приводить до необхідності не лише знати та розуміти специфічні терміни, а ще й оперувати ними в розмові, листах, проханнях, договорах, замовленнях. Ще одною важливою частиною буде ділове, а головне ввічливе спілкування, що в англійській теж має свої нюанси.

Отже на сьогоднішній день англійська є необхідною мовою для повноцінної роботи у CGI індустрії. Розуміння термінів, сленгу, а також знання ділової, ввічливої англійської є невід'ємною частиною роботи та спілкування у колективі. Англійська наразі не просто умовна можливість колись поспілкуватись з кимось закордоном, а необхідний для роботи інструмент тут і зараз.

Список літератури

1. Encyclopedia of Multimedia Technology and Networking, Volume 1 by Margherita Pagani 2005.
2. Playsense agency News topic. CGI slang. 15.04.2022.
3. English politeness and class Cambridge University Press by Sara Mills 2017.

*Науковий керівник: Валентина ХАРЛАМЕНКО,
канд. пед. наук, професор*

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

УДК 316 (043.2)

Анна ВИЛУЦАК

Національний авіаційний університет, Київ

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ УПЕРЕДЖЕНЬ, СТЕРЕОТИПІВ, УЗАГАЛЬНЕНЬ ЯК СПОСОБІВ СПРИЙНЯТТЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЙНОСТІ

Дослідження механізмів формування упереджень, стереотипів та узагальнень є важливим чинником сприйняття соціальної дійсності, оскільки зазначене допомагає зрозуміти та зорієнтуватись у складних крос-культурних ситуаціях, невілювати конфлікти які спричиняють негативні соціальні явища.

Упередження можуть бути формовані на основі різних факторів, таких як культурні норми, вихідні переконання та індивідуальний досвід. Наприклад, одним з поширених упереджень є расизм, який виникає на основі культурних стереотипів та невірних узагальнень про різні расові групи. Це упередження призводить до дискримінації та нерівності в суспільстві. Іншим поширеним упередженням є сексизм, який виникає на основі гендерних стереотипів та неадекватних узагальнень про жінок та чоловіків. Це упередження може призвести до дискримінації жінок та нерівності в суспільстві. Третім поширеним упередженням є гомофобія, яка може виникнути на основі стереотипів про ЛГБТ спільноту. Це упередження може призвести до дискримінації та нерівності в суспільстві.

На сьогодні чимало досліджень присвячено упередженням які призводять до дискримінації на роботі, в освіті та в інших сферах життя. Наприклад, люди з різними расовими та етнічними приналежностями можуть стикатись з дискримінацією на роботі, коли їх кандидатури не розглядають через їх расу або етнічну приналежність. Це може вплинути на втрату соціального статусу певної групи людей.

Іншим механізмом формування соціальних упереджень є стереотипи. Визначення етнічного стереотипу надає «Етнічний довідник» - це «схематизований, спрощений, емоційно забарвлений образ певної етнічної спільноти, який поширюється як типовий на кожного представника». Вони можуть бути використані для спрощення та узагальнення складних соціальних ситуацій та взаємодій. Наприклад, одним з поширених стереотипів є те, що поведінка підлітків носить агресивний та бунтівний характер. Цей стереотип може бути сформований на основі дослідження

педагогічно та соціально занедбаних підлітків, дезорієнтації та невпевненості в собі у наслідок гормональних та фізіологічних змін, що впливає на появу з негативних повідомлень у ЗМІ. Іншим поширеним стереотипом є те, що люди з інтелектуальними та психічними порушеннями не можуть виконувати складні завдання. Цей стереотип може бути сформований на основі невірних узагальнень та негативного ставлення до них у суспільстві. Третім поширеним є національний стереотип. Зазначене пов'язано з формуванням образу певного представника етнічної спільноти, який репрезентує недостовірну, спрощену, викривлену інформацію про поведінку, психологічні та морально-етичні особливості національного характеру.

Отже, механізми формування упереджень, стереотипів та узагальнень є складними та часто непомітними, але вони мають великий вплив на суспільство. Щоб запобігти дискримінації та нерівності в суспільстві, важливо розуміти, як ці механізми працюють та як їх можна уникнути. Наприклад, систематизувати наукову інформацію про різні соціальні групи, уникати невірних узагальнень, упереджень та стереотипів. Важливо пропагувати толерантність та повагу до представників різних соціальних груп, з метою протидії дискримінації.

*Науковий керівник: Уляна КОШЕТАР,
канд. іст. наук, доцент*

УДК 81'276.6:35.073.515 (043.2)

Катерина ВОЗНЮК

Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНА ПАРАМЕТРИЗАЦІЯ СУЧАСНОГО ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ

Офіційно-діловий стиль – це мова ділових паперів: розпоряджень, постанов, програм, заяв, автобіографій, резолюцій, протоколів, указів, актів, законів, наказів, анкет, розписок тощо. Основна функція офіційно-ділового стилю – інформативна (повідомлення).

Основною одиницею офіційно-ділового стилю є документ. Документи використовуються в різних галузях людської діяльності, ділянках знань, сферах життя. Вони є об'єктом дослідження різних наукових дисциплін, тому поняття «документ» багатозначне і залежить від того, у якій галузі й для чого він використовується [1].

Основною службового документа є текст – найважливіший реквізит,

завдяки якому складається й оформлюється весь документ.

Сучасне діловодство дотримується вимог, за якими текст документа має бути викладений стисло, грамотно, зрозуміло, об'єктивно, без повторів, слів і зворотів, які не несуть смислового навантаження, відрізнитися нейтральним тоном. Його оформлюють у вигляді суцільного складного тексту, анкети, таблиці або поєднання цих форм.

Суцільний складний текст управлінського документа має містити граматично й логічно узгоджену інформацію. Він поділяється на взаємозумовлені логічні елементи: вступ, основну частину (доказ), закінчення. У вступі зазначається причина написання документа; в основній частині викладається суть питання, наводяться докази, пояснення, міркування; у прикінцевій частині вказується мета, заради якої складено документ [3, с. 23].

Основними лексичними вимогами щодо текстів ділових паперів вважають такі:

- точне вживання відтінків значень у синонімах, дотримання традиційних норм сполучуваності слів;

- уникання паронімів, запорукою чого є постійне звертання до словників;

- надання переваги книжним словам, бо вони, як правило, однозначні й не мають емоційного забарвлення;

- уживання іншомовних слів лише в разі нагальної потреби, коли їх не можна замінити українськими відповідниками з тим самим значенням; уникнення в тексті одного документа одночасного використання запозиченого і власномовного слова на позначення того самого поняття;

- уникнення плеоназмів як невміння висловити думку точно і лаконічно;

- доречне використання в тексті неологізмів і застарілих слів, історизмів [5].

На думку Пасічної О. В., для ділових текстів характерним є таке синтаксичне явище, як розщеплені присудки – заміна однослівного присудка двослівним, напр.: подякувати – висловити подяку, перевірити – провести перевірку, сумніватися – виявити сумнів, пояснювати – дати пояснення [4, с. 191]. Очевидно, таке явище є ознакою саме ділового спілкування.

Іншими синтаксичним рисами офіційно-ділового спілкування, на думку Брус М. П., є домінування простих речень або складних з підрядними з'ясувальними, означальними, мети, умови. Прості й складні речення можуть ускладнюватися відокремленими, однорідними членами, вставними словами й виразами та ін. У реченнях вживаються пасивні структури з дієсловами на -ться, інфінітивні конструкції, наказові форми

дієслів, безособові форми на -но, -то, словосполучення дієслівного типу, дієприкметникові, дієприслівникові звороти, пряма мова з метою покликання на прийняті закони, видані розпорядження, напр.: проєкт обговорюється, здійснити обмін, затверджено на засіданні, взяти на себе зобов'язання, зважаючи на відзначене, хочемо висловити думку; питання, розглянуте на зборах [2, с. 71].

Отже, у діловому стилі маємо звертати особливу увагу на пошук потрібного слова, вибір найдоцільнішої граматичної форми, особливо в тих випадках, коли маємо справу не з одним, а кількома паралельними способами висловлювання.

Список літератури

1. Глушик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери : навч. посіб. 4-те вид. Київ : А. С. К., 2008. 400 с.

2. Брус М. П. Українське ділове мовлення : навч. посіб. 3-тє вид. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2014. 306 с.

3. Карпенко О. О., Матліна М. М. Сучасне діловодство : навч. посіб. Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2009. 75 с.

4. Пасічна О. В. Лінгвостилістичні особливості офіційно-ділових текстів. Філологічні студії : Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2018. № 17. С. 181-201. URL : <https://journal.kdpu.edu.ua/filstd/article/view/143/133> (дата звернення : 20.02.2023).

5. Пентилюк М. І., Маруніч І. І., Гайдаєнко І. В. Ділове спілкування та культура мовлення : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2011. 224 с.

*Науковий керівник: Оксана КУЗЬМИЧ,
канд. філол. наук, доцент*

УДК: 005.336.2:316.7 (043.2)

Валерія ВОРОБІЙОВА

Національний авіаційний університет, Київ

РОЛЬ КРОСКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Вербальна та невербальна комунікація між людьми є важливим чинником побудови надійних зв'язків задля досягнення конструктивності та ефективності діалогу. Кроскультурний менеджмент – це процес взаємодії між людьми різних культур, з метою забезпечення ефективної комунікації і співпраці між ними. Роль кроскультурного менеджменту у

розвитку міжкультурної комунікації є невід'ємним аспектом життя кожного соціалізованого індивіда.

На нашу думку, слід виокремити основні поняття та принципи роботи кроскультурного менеджменту. По-перше, представлений напрям комунікації допомагає підготувати групу людей до ефективної взаємодії з представниками інших культур, наприклад: відрядження за кордон, навчання культурним особливостям та традиціям інших країн, пізнання мови шляхом її вивчення та інші види діяльності. Також варто зауважити, що виникнення глобальної цивілізації не означає миттєвого стирання кордонів. У світі, що складається з приблизно двохсот держав і десятків тисяч культурних відмінностей, компанії можуть побудувати досить міцний базис для глобальної цивілізації, тільки базуючись на кроскультурній та міжнаціональній компетенції [1 с. 20].

По-друге, кроскультурний менеджмент допомагає вирішувати конфлікти, що виникають у бізнесструктурах через непорозуміння між людьми з різних культур. Один з прикладів є компанія Соса-Сола, яка мала бізнес у різних країнах світу. У 2000 році, Соса-Сола випустила новий продукт, який називався "Dasani" у Великій Британії. Проте цей продукт, який був пляшкованою водою, викликав обурення серед споживачів, коли виявилось, що вода була звичайною водою з під крана, але яка продавалась за вищу ціну. Британські споживачі почали відчувати обман, оскільки вони чекали, що Dasani - це вода з природного джерела, але виявилося, що вона була просто очищена вода з міського водопроводу.

Топ менеджмент Соса-Сола усвідомив, що виникла серйозна проблема, і звернувся до свого кроскультурного менеджера, який порадив провести соціологічне дослідження на міжнародному ринку, щоб зрозуміти культурні особливості різних країн щодо споживання пляшкованої води. Дослідження показали, що в різних країнах споживачі мають різні уявлення про те, що вони чекають від пляшкованої води, і які вимоги щодо якості та безпеки харчування повинні бути виконані.

По-третє, кроскультурний менеджмент є важливим елементом розвитку міжнародного бізнесу та міжнародних відносин в цілому, адже допомагає нагально вирішувати питання стосовно культурних різниць в процесі бізнесу, таким чином, підвищуючи ефективність комунікації та співпраці між партнерами з різних країн.

Отже, кроскультурний менеджмент є важливою складовою розвитку міжкультурної комунікації, що допомагає людям з різних культур ефективно спілкуватися та співпрацювати.

Список літератури

1. Близнюк Т. П. Крос-культурні особливості менеджменту сучасної

мультинаціональної організації: монографія. – Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2019. – 296 с.

*Науковий керівник: Уляна КОШЕТАР,
канд. іст. наук, доцент*

УДК 811.161.2`373:821.161.2-6.09 (043.2)

Вікторія ГЕРМАН, Вероніка ЗАМОШНІКОВА

*Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка, Суми*

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ ФЕНОМЕН ЗВЕРТАНЬ ДО ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ У ЛИСТАХ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Епістолярні тексти українських письменників є унікальними інформативними джерелами, що слугують якісним матеріалом для дослідження мовних одиниць, їх функціональності, вивчення етимології лінгвопродуктів та ін. Зокрема у листах Лесі Українки до Ольги Кобилянської представлений багатогранний спектр активізації окремих мовних одиниць, створення яких обумовлене конкретними обставинами та психологічно-емоційними зовнішніми та внутрішніми подразниками. Саме звертання диференціюють психолінгвістичну спрямованість комунікації та надають спілкуванню конкретного емоційного насаження.

До розробки даної проблеми зверталися компетентні вчені та мовознавці. Адаптація звертань та їх поліхарактерність у вихідній кореспонденції Лариси Косач-Квітки була висвітлена у працях С. Богдан. Дослідниця розтлумачила психолінгвістичний, лінгвокультурологічний, семантико-синтаксичний феномени означеного поняття [2]. Важливими для мовознавчої науки є напрацювання Г. Аркулишина, який висвітлив звертання крізь лексико-семантичну призму [1], а Н. Журавльова обґрунтувала індивідуально-авторські та оказіональні гоноративи в епістолярії Лесі Українки [3].

Психолінгвістична наука стала своєрідним ключем до розуміння психології творчості письменника. Науковці зазначають, що мова обрамлена психічними законами, що першочергово формують підсвідомі мисленнєві пласти, далі продукують кодовану мовленнєву діяльність і як результат формують лінгвістичні новотвори [4].

У вихідній кореспонденції Лесі Українки до Ольги Кобилянської яскраво виражені психостани адресанта, завдяки яким чітко простежується, як саме психологічне здоров'я впливає на формат листа, оформлення звертання, обсяг тексту та ін. Вагомими є фізичне та моральне

благополуччя, погодні умови, як приклад, соціальний тиск або його відсутність, умотивованість автора тощо. Саме тому звертання можуть бути виражені з використанням зменшувально-пестливих лексемних форм чи навпаки – мати більш офіційно-діловий характер. Не менш важливу роль у даному випадку відіграє усталена психологія етносу.

Характерними для листів Лесі Українки, адресованих Ользі Кобилянській, є функціонування неологічно-займенникових форм звертання, називання своєї співрозмовниці витонченими німецькомовними словосполучками, а також вживання субстантивованих прикметників при формуванні інтонаційно відокремлених та граматично самостійних компонентів.

Мова листів Лесі Українки є насиченою, емоційно забарвленою, змістовно обрамленою та часто метафоричною [5]. Розшифрування прихованих у звертаннях кодів допомагає більш чітко та детально скласти психологічний портрет митця та взагалі зрозуміти психологію творчості.

Українські мово- та літературознавці визначають індивідуальний стиль Лариси Косач-Квітки унікальним, у якому відображені її освіченість, духовна культура, морально-психологічна організація та творча грань. Саме ці компоненти й вирізняють особистість письменниці в українському та світовому масштабах.

Список літератури

1. Аркулишин Г. Л. Варіанти імені, жартівливі прізвиська, псевдоніми та криптоніми Лесі Українки. *Дивослово*. 1995. № 2. С. 15–16.
2. Богдан С. «До когось любого, і дорогого, і славного...» (Семантико-синтаксичний феномен листів Лесі Українки до Ольги Кобилянської). *Дивослово*. 1994. № 2. С. 15-19.
3. Журавльова Н.М. Індивідуально-авторські та оказіональні гоноративи в епістолярному стилі ХІХ – початку ХХ ст. *Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах*. Матеріали ІІ Міжнародної наук. конф. 14-15 квітня 2005 року. Дніпропетровськ: Пороги, 2005. С. 149-153.
4. Куранова С. І. Основи психолінгвістики. Київ: Академія, 2012. 208 с.
5. Тимошенко Ю. Феномен метафори: проблема давня і сьогочасна. *Слово і час*. 2001. №5. С. 29.

УДК 811.161.2 (043.2)

Олексій ДОБРЯКОВ, Микола ЛАРІН
Національний авіаційний університет, Київ

ТЕХНОЛОГІЇ СТВОРЕННЯ АНТИУКРАЇНСЬКИХ ФЕЙКІВ У ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПОТОЦІ

Технологія російського пропагандистського контенту полягає в тому, що створюється начебто об'єктивний і повноцінний новинний потік, контент якого у потрібний момент наповнюється антиукраїнськими фейками. Споживачеві, який не має широкого кругозору і не вміє перевіряти джерела інформації, у такому гібридному контенті важко відрізнити правдиву журналістику з фактичними новинами та різноманітними коментарями від цілеспрямованої інформаційної обробки, завданням якої є виправдати агресивну політику москви. Тобто виявити фейкову інформацію. Наприклад, як тільки низка західних джерел назвала конкретну дату (16 лютого 2023 р.) можливого вторгнення росії в Україну, то російські пропагандистські ЗМІ розпочали створювати видимість, що ця інформація недостовірна, а також прикрити провокації, що готувалися.

У той час, коли російські військові воювали на боці бойовиків у самопроголошених ЛНР та ДНР, у інформаційному контенті писали про те, що Україна хоче напасти на «російський» Крим, силою повернути території на сході країни, а Захід загрожує москві тим, що готовий прийняти в альянс сусідні з росією держави.

Назвавши конкретні дати можливого вторгнення росії до України (15 чи 16 лютого 2023 р.), Захід поставив кремль перед фактом, що весь світ знає про агресивні плани москви. У відповідь москва намагалася продемонструвати неспроможність звинувачень Заходу, висміявши «нервову атмосферу» у Києві та західних столицях. Створивши імітацію відведення військових підрозділів від українського кордону, російська пропаганда продемонструвала «мирну» поведінку москви й звинуватила «войовничу» реакцію України. Щоб наголосити на неадекватності української сторони, розповсюджувалися записи в соцмережах «націоналістичних угруповань, які націлилися на силове повернення Донецька», що «глава забороненого «Правого сектору» марить тим, як через Кримський міст приєднати до України Кубань».

Отже, 17 лютого 2023 р. москва зімітувала розрядку, а 18 лютого 2023 р. почала різко розпалювати антиукраїнську ворожнечу. До технологій російських пропагандистів входять шантаж, імітації,

маніпуляції, синтез реальних фактів із вигаданими антиукраїнськими фейками.

Список літератури

1. Войовничий настрій України, КраснодарМедіа веб-сайт. URL: <https://krasnodarmedia.su/news/675507/?from=77>(дата звернення: 01.03.2023).

2. Захід нагнітає, RT веб-сайт. URL: <https://russian.rt.com/world/article/942653-rossiiskie-voiska-ukraina-belyi-dom> (дата звернення: 01.03.2023).

3. Названа дата вторгнення. NBC: веб-сайт. URL: <https://www.nbcnews.com/news/world/u-s-intel-nine-probable-russian-routes-ukraine-full-scale-n1288922> (дата звернення: 01.03.2023).

4. Повернення з навчань, BBC веб-сайт. URL: <https://www.bbc.com/russian/news-60385611> (дата звернення: 01.03.2023).

*Науковий керівник: Світлана ЛИТВИНСЬКА,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 81'255.4:81'367.622.12 (043.2)

Павло ДОРОХОВ

Національний авіаційний університет, Київ

УКРАЇНСЬКА МОВА З ПОЗИЦІЇ РЕТРОСПЕКТИВИ: КОРОТКИЙ ОГЛЯД

Мова – засіб ідентифікації, ознака спільності народу, показник його духовності та потенціалу. Як суспільний феномен, як об'єкт вивчення мова цікавить багатьох науковців. Метою нашого дослідження є систематизація основних важливих фактів зі становлення української мови.

Українська мова в ретроспективі переживала різні періоди: часи розквіту, різностильового функціонування, з одного боку, і часи гонінь, переслідувань, з іншого. Доречно згадати, що в колах вітчизняної інтелектуальної еліти завжди були ті, що боротьбу за повноправне функціонування української мови на всій етнічній території вважали справою свого життя.

Упродовж років чинився свідомий лінгвоцид – не складає труднощів відшукати в інтернет-джерелах інформацію про заборони, які зазнала українська мова за останні 400 років [2]. Протягом тривалого часу за нею не визнавався статус окремої слов'янської мови – вона сприймалася як певною мірою мішанина різних за походженням лексичних одиниць –

російських, польських, німецьких тощо. Лише 1905 року під тиском політичних обставин Російська академія наук визнала українську як окрему слов'янську мову.

У радянський час тиск чинився не лише на літературну форму національної мови, а й на діалекти в їх багатоманітності. Хоча відомо, що в цивілізованому світі давно оберігають діалекти, сприймаючи їх за лексичний ресурс, що рано чи пізно збагатить літературну мову.

Питання періодизації становлення мови – складне, пропонуються різні підходи та назви. На нашу думку, заслуговує на увагу поділ еволюції мови на три періоди – давньоукраїнська, середньоукраїнська та новоукраїнська доба, який запропонований Міхаелем Мозером [2].

Давньоукраїнський етап (988-1349рр.) збігається з існуванням Київської Русі-України та Галицько-Волинського князівства. Для мовної ситуації княжої доби було характерне таке явище як диглосія: паралельно вживалися дві мови: з одного боку, жива, розмовна мова народу, а з іншого, так звана церковнослов'янська – в основі староболгарська мова із вкрапленнями розмовної мови наших пращурів.

Середньоукраїнський етап (1349-1798рр.) пов'язують з Великим князівством Литовським та Королівством Польським, коли Україна опинилася в зоні потужних західноєвропейських впливів. Як відомо, у межах першого українська мова виконувала функцію державної – нею велися міжнародні перемовини, дипломатична переписка, документи.

Початком нової доби в історії української мови традиційно вважається публікація «Енеїди» І. Котляревського (від 1798 р.) – надзвичайно успішного друкованого твору свого часу. Основоположником сучасної української літературної мови вважається Тарас Григорович Шевченко, який довів своєю творчістю, що українська мова здатна обслуговувати різні стилі, за її допомогою можна передавати найтонші та найскладніші поняття. Шевченків геній вивів її на рівень високорозвинених європейських мов.

У 1919 році Директорія УНР українську мову проголосила державною. Проте розвиток української літературної мови істотно уповільнився вже на зламі 20-30-х років, із утвердженням у державному житті культу особи Сталіна й політику русифікації. У період перебудови радянського суспільства наполегливіше ставиться питання про статус української державної мови. 1989 року було прийнято Закон УРСР «Про мови в Українській РСР», де за української мовою було закріплено статус єдиної державної мови.

За роки незалежності не лише активно змінюється словник – з одного боку, багато лексичних одиниць відходить на периферію мови, а з іншого, до її складу вливаються неолоксми. Мова зазнає відчутних якісних змін:

очищається від наслідків навмисної русифікації, із забуття повертаються «репресовані» слова тощо. Можна стверджувати, що наразі окреслилися чіткі перспективи еволюції української мови, хоча війна поставила творчу енергію народу на паузу.

Список літератури

1. Як боролися з українською мовою. Хроніка заборон за 400 років // Історична правда. – 2012. – 03 липня.

2. Мозер М. Українська мова [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України – Українці. Кн. 2 / Редкол. : В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К. : В-во «Наукова думка», 2019. – 842. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Ukrainska_mowa (останній перегляд: 10.03.2023).

*Науковий керівник: Тетяна ДЯЧУК,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 811.161.2 (043.2)

Єлизавета ДРАНОВСЬКА

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка, Суми*

ЗАРУЧИНИ ЯК ЛІНГВОКУЛЬТУРЕМА УКРАЇНЦІВ

Створенню сім'ї українці завжди надавали великого значення. Відповідно до цього формувалася весільна обрядовість, у якій відбилися народна мораль, звичаєве право, етичні норми та світоглядні уявлення, що формувалися протягом багатьох століть.

Українське весілля – це народна художня творчість (пісенна, музична, театральна, ігрова, танцювальна, усна), що презентує національну традиційну культуру. У ній знайшли відображення різноманітні аспекти життєдіяльності людини: побут, господарська діяльність, суспільний лад, боротьба за рідну землю, мораль, світогляд, естетичні та педагогічні погляди.

Розгляньмо, перший перед-весільний обряд – заручини. В Україні існують ще такі назви, як сватання, сватанки, рушник, взяття рушників, слово та інші. Це обряд зустрічі юнака та його представників з батьками дівчини і самою дівчиною, який проводився, щоб домовитися про шлюб молодих. На проведення вдалого сватання було багато прикмет. Не можна було свататися в пісні дні тижня – середу і п'ятницю. Наречений міг отримати відмову від батьків нареченої, тому заздалегідь про сватання не

розголошували, а намагалися скоїти його таємно від односельців. На заручини до молодої приходили разом з молодим його батьки та родичі. Всі сідали до столу, а молодих виводили на посад (їх саджали поруч як наречену пару) і обмінювалися подарунками. Гості сідають, і старший сват, подякувавши господарям, починає розповідати барвисту казкову історію про полвання, на якому «князь» (наречений) упустив лисицю, під якою розуміється дівчиця, дуже переживає, і тепер вони її шукають і прийшли в цей будинок в надії тут її знайти. Звичайно, лисицю – красну дівчицю саме в цьому будинку і знаходять. Тоді свати просять господаря віддати дівчицю їх «князю». Якщо батьки і дівчина згодні, то дівчина пов'язує свату рушник і дарує хустку сває [3].

Назва обряду походить від з'єднання рук, що, за народним звичаєм, набирало юридичної сили. Старший староста накривав рушником хліб, клав на нього руку дівчини, зверху – руку хлопця і перев'язував їх рушником. Після цього ритуалу молода перев'язувала старостів рушниками, а всіх присутніх обдаровувала хустками, полотном або сорочками. На ознаку того, що дівчина й хлопець засватані, вони отримували певні атрибути: наречений – барвінкову квітку, наречена – червону стрічку у косах або квітку (у Карпатах – едельвейс), яку діставав наречений високо в горах) [1, 8].

У випадку відмови старостам підносили гарбуз або (макогін на Західній Україні). При позитивній відповіді нареченої обговорювали попередньо питання про придане. Засватані молоді незабаром заручалися: обмінювалися обручками. І з цього моменту молодий міг ночувати в домі нареченої.

Отже, заручини, як лінгвокультурема українців відігравали важливу роль у житті кожної пари. Цей обряд вважався початком офіційного подружнього життя як у давнину, так і сьогодні.

Список літератури

1. Весілля по-українськи: традиції одруження на Західній Україні. URL: <http://rivne1.tv/Info/?id=63099> (дата звернення: 12.02.2023).
2. Ігнатенко І. Етнологія для народу. Свята, традиції, звичаї, обряди, прикмети, вірування українців. Харків.: Глобус, 2016. 320 с.
3. Українське сватання. URL: <https://etnoхata.com.ua/statti/traditsiji/ukrainskoe-svatovstvo/> (дата звернення: 18.02.2023).

*Науковий керівник: Олена СЕМЕНОГ,
доктор пед. наук, професор*

УДК 811.111 (043.2)

Тетяна ДЯЧУК, Олена СОБУЦЬКА
Національний авіаційний університет, Київ

ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕНОРМАТИВНОЇ ЛЕКСИКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ МОВЛЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИКІВ)

Дослідженню спеціальної лексики присвятили свої праці як українські, так і зарубіжні науковці, наприклад: Панько Т.І., Лотте Д.С., Даниленко В.П., Суперанська А.В., Симоненко Л.О., Халіновська Л.А. та ін. Цей ряд можна продовжити, що свідчить про важливість вивчення лексичного складу фахових підмов з метою впорядкування та удосконалення назв професійних понять. Об'єктом аналізу цього дослідження є професіоналізми в професійному дискурсі комп'ютерників.

Відстежувати зміни в номінативних засобах – важливе завдання не лише мовознавців, а й фахівців. Тому метою нашого дослідження було зібрати з різних джерел та проаналізувати професіоналізми в мовленні комп'ютерників.

Професіоналізми – лексичні одиниці, що активно функціонують у живому мовленні, проте рідко потрапляють у лексико- чи термінографічні праці. Вони, як відомо, замінюють у повсякденному спілкуванні терміни і вважаються порушеннями термінологічних норм.

Які причини виникнення та активне збагачення цієї групи лексики? Дослідники [1, с.41] виділяють щонайменше дві причини. По-перше, часто терміни мають громіздку структуру – складаються з двох та більше слів, тому в комунікативних актах спрощуються, унаслідок чого виникають професіоналізми. З іншого боку, причиною появи цих лексичних одиниць є бажання мовців надати мові емоційності, адже відомо, що однією з базових вимог до термінів є їх стилістична нейтральність, тобто неемоційність.

Поширення професіоналізмів пов'язане з розвитком комп'ютерних технологій. Якщо відстежувати інформацію про новинки в галузі високих технологій, то можна помітити той факт, що майже щотижня виходять публікації, присвячені винаходам у цій сфері. Більшість ноу-хау створюють науково-технічні центри Сполучених Штатів Америки, зокрема винахідники Кремнієвої Долини тощо. Водночас з винаходами виникають назви для їх позначення.

Які ж професіоналізми вживаються в комунікативному полі працівників сфери інформаційних технологій, а також у мовленні

студентів першого курсу факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій? Наведемо окремі приклади (тому що насправді таких лексичних одиниць дуже багато):

Материнка, мама – материнська плата.

Модуль – модульний принцип.

Таска – завдання.

Дрова – драйвери.

Сисадмін, адмін – системний адміністратор.

Андрюха – андроїд.

Бздун – користувач BSD.

Вісіти (зависати) – продовження дії.

Відяха, відюха – графічний адаптер, відео карта, графічна карта.

Жаба – Java.

Залізо – апаратне забезпечення ПК.

Кавалок – файл.

Карлсон – охолоджуючий вентилятор.

Клава – клавіатура.

Комп – комп'ютер.

Пінгвін – Linux.

Проц – процесор.

Кодить – програмувати.

Костиль – виправлення помилок у коді в збиток ефективності і хорошим практикам програмування.

Юзер (або «юзвер», від англ. «user») – користувач.

Кряк (або «таблетка», від англ. «crack») – спеціальна програма або доповнення до програми для зламу програмного забезпечення. В основному використовується для заміни ліцензійованої (платної) версії будь-якого програмного додатку на безкоштовну.

Цей перелік, звісно, можна продовжити.

Узагальнюючи, варто підкреслити: наразі активно розвивається комп'ютерна термінологія, що безпосередньо пов'язано з швидкою динамікою сфери інформаційних технологій. Водночас з термінами – нормативними одиницями, виникають професіоналізми – ненормативні, часто емоційно забарвлені слова (словосполучення). Вивчення професіоналізмів важливе, адже ця група лексики є резервом для поповнення наукової термінології.

Список літератури

1. Дячук Т.М., Варенко В.М. Ділова українська мова : посібник. Київ : НАУ, 2011. 244 с. URL: <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/14731> (дата звернення: 14.02.2023).

УДК 81'373.1:316.7:159.923 (043.2)

Анастасія ЗЕЛІНСЬКА

Національний авіаційний університет, Київ

АКУЛЬТУРАЦІЯ: УСПІШНЕ ЖИТТЯ У ДВОХ КУЛЬТУРАХ

Процес акультурації відбувався протягом тисячоліть, але сучасний інтерес до досліджень цього явища виник через занепокоєння наслідками європейського панування над корінними народами. Пізніше він зосередився на тому, як змінювалися іммігранти після їхнього в'їзду і поселення в приймаючих суспільствах. Останнім часом значна частина досліджень пов'язана з тим, як етнокультурні групи співвідносяться одна з одною і змінюються в результаті їхніх спроб жити разом у мультикультурних суспільствах.

Акультурація – це подвійний процес культурних і психологічних змін, що відбуваються в результаті контакту між двома або більше культурними групами та їхніми окремими членами. На рівні спільноти це зміни в соціальних структурах та інститутах, а також у культурних практиках. На індивідуальному рівні – це зміни в поведінкових сценаріях людини. Зазначені культурні та психологічні зміни відбуваються в результаті довготривалого процесу, який іноді триває роками, іноді поколіннями, а іноді й століттями.

Акультурація триває доти, доки існують культурно різні групи, що контактують, довгострокова адаптація до життя в умовах культурного контакту набуває різних форм, що зазвичай призводить до певної форми довгострокового пристосування між групами, що контактують. Це часто передбачає, наприклад, вивчення мов, харчових уподобань, прийняття форм одягу і соціальної взаємодії, характерних для кожної групи. Іноді ці взаємні адаптації відбуваються досить легко, але вони також можуть створювати культурні конфлікти і акультураційний стрес під час міжкультурної взаємодії.

Одним із найбільш ефективних способів «безболісного» входження в чужу культуру та успішної акультурації вважається міжкультурний тренінг [2]. Його зазвичай проводять у рідній країні. Основною метою такого тренінгу є зниження етноцентризму, формування культурного релятивізму та толерантності до чужої культури. Тобто перехід від заперечення інших культурних цінностей, захисту від їх сприйняття, а також почуття власної переваги до визнання, адаптації та повного пристосування до чужої культури, яка починає відчуватися як «своя». Також міжкультурні тренінги включають у себе декілька напрямків,

наприклад, просвітницький (отримання знань про історію народу, країну, традиції, звичаї тощо), загального орієнтування (набуття норм та правил поведінки в некомплементарному середовищі), а також інструктаж, що має на меті інформування стосовно проблем, які можуть виникати в чужому середовищі.

Отже, акультурація як процес входження в іншу культуру завжди пов'язується з певними психологічними труднощами – культурним шоком, який розвивається поетапно і може мати різні форми зовнішнього вияву [2]. Та результатом повноцінної акультурації є не лише набуття нової національно-мовної картини світу і лояльність до іншого, незвичного, здатність жити у світі, що постійно змінюється, в якому поступово втрачають значення державні кордони, а на перший план виходить безпосереднє контактування з людьми.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф. С. Бацевич. – К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.

2. Загнітко А. Лінгвокультурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. Загнітко, І. Богданова. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. – 287 с.

*Науковий керівник: Уляна КОШЕТАР,
канд. іст. наук, доцент*

УДК 811.161.2 (043.2)

Віталіна КАЗІМКО

Національний авіаційний університет, Київ

МІЖКУЛЬТУРНА НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ

Процес глобалізації, стрімкий розвиток сучасних технологій та високий рівень наукової інформації змушують учених приділяти все більше уваги дослідженням іншомовних наукових текстів. Завдяки цьому активізується міжкультурна комунікація, що зосереджена на розумінні того, як комунікують різні культури, як вони сприймають та інтерпретують отриману інформацію, і як ефективно подолати розрив між ними.

Комунікація – це процес обміну повідомленнями, під час якого постійно відбувається відтворення сенсів, оскільки її ефективність залежить від спроможності всіх учасників цього процесу зрозуміти одне

одного, оскільки спільна мова не свідчить про спільну уяву співрозмовників [1].

Термін «міжкультурна комунікація» вперше з'явився в літературі в 1970-х роках в США у вузькому розумінні, де виникла потреба вивчення проблеми конфронтації різних расових та етнічних груп [2].

На сьогодні існує багато трактувань визначення поняття «міжкультурна комунікація». Вчені спробували узагальнити всі поширені думки та визначили, що «міжкультурна комунікація» – це наукова галузь, що вивчає взаємодію індивідів різних зразків історично-похідної поведінки, передбачає взаємодію сторін з різним досвідом. Це вид комунікації, при якому процес спілкування (вербального й невербального) між комунікантами, що є носіями різних культур та мов, або сукупність специфічних процесів взаємодії людей, що належать до різних культур та мов. Серед найголовніших завдань теорії міжкультурної комунікації – попередження та усунення міжкультурних непорозумінь [2].

Важливо зазначити, що специфічні символи, правила мовленнєвого етикету та стереотипи відіграють велику роль у міжкультурній комунікації. Культура обміну повідомленнями представляє собою пріоритетний елемент професійної культури фахівців, що містить у собі комплекс знань, цінностей та поведінкові зразки, які допомагають досягти ефективності в діловому спілкуванні, а також синтезує уміння вдало реалізовувати знання на практиці задля забезпечення спільних інтересів.

Хоча наука і технології є невід'ємними частинами сучасних суспільств, наука по-своєму езотерична галузь знань, оскільки вона має внутрішні святилища з особливими лінгвістичними, епістемологічними та соціокультурними аспектами, які недоступні для багатьох людей.

Часто науковці, які продукують знання у певній галузі, представляють різні географічні регіони, національності та культури, хоча мають одну спільну езотеричну мову. Це свідчить про те, що навіть у межах однієї наукової галузі можуть виникати проблеми з проведенням усвідомленого діалогу через різні культури і традиції. Проте незважаючи на постійну боротьбу за відмежування від інших культурних сфер і досягнення відносно високої культурної, епістемологічної та інституційної автономії, наукам вдається співпрацювати і передавати знання між дуже локальними контекстами [3].

Отже, вивчення наукової міжкультурної комунікації є важливою і корисною галуззю дослідження, яка може сприяти кращій комунікації між різними культурами. Справжній міжкультурний діалог дозволяє виявити спільні ціннісні установки, світоглядні позиції, традиції. Він може сприяти заохоченню поваги до різних культур і кращому розумінню відмінностей між ними.

Список літератури

1. Lin M. Is There an Essential Difference between Intercultural and Intracultural Communication? // Intercultural Communication. – 2003-2004. – № 6. – Режим доступу: <http://www.immi.se/intercultural/nr6/lin.htm> 13.

2. Мальцева К. С. Міжкультурні непорозуміння і проблема міжкультурного перекладу: Автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.04 / Ін-т філос. ім. Г.С.Сковороди НАН України. — К., 2002. — 20 с.

3. Reyes-Galindo, L., and T. R. Duarte, eds. 2017. Intercultural Communication and Science and Technology Studies. Cham: Springer.

*Науковий керівник: Оксана ПРИХОДЬКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 811.161.2 (043.2)

Дар'я КАТЕРНОГА

КОКПНЗ «Мала академія наук учнівської молоді», м. Сквиря

АКТИВНІ Й ПАСИВНІ КОНСТРУКЦІЇ В КОНТЕКСТІ СИНТАКСИЧНОЇ НОРМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ ПРАВНИЧИХ ТЕКСТІВ)

Проблема синтаксичної норми актуальна для сучасного мовознавства. Цій проблемі присвячено публікації І. Вихованця, К. Городенської, С. Єрмоленко, Ж. Колоїз, С. Литвинської, С. Харченко, В. Шинкарука та ін. На думку науковців, «норма є об'єднувальним і зміцнювальним елементом складної структури літературної мови на всіх етапах її розвитку. Тому основною її ознакою є стабільність, яка спирається на традицію» [2, с. 70].

Найбільш ґрунтовне, на нашу думку, визначення поняття синтаксичної норми запропонувала С. Харченко, яка витлумачує синтаксичну норму як сформований історично лінвокультурологічний феномен [4, с. 147]. Крім того, С. Харченко й С. Литвинська акцентують увагу на необхідності створення текстів нормативно-правових документів з обов'язковим «дотриманням установлених норм і правил» [5, с. 15] української мови.

Сьогодні глибшого опрацювання потребують питання щодо вживання неприродних для української мови синтаксичних конструкцій, штучно насаджених у період зросійщення. За дослідженням Н. Непійводи, вплив російської мови на свідомість і мислення українських науковців призвів до того, що вони перестали розмежовувати синтаксичні відмінності російської та української мов у наукових текстах [3, с. 25].

Ми поділяємо позицію провідних українських лінгвістів і вважаємо, що

штучними, ненормативними для українського синтаксису є конструкції на зразок: 1) іменник (у ролі підмета, об'єкт) + дієслово (пасивного стану на -ся); 2) іменник (у ролі підмета, об'єкт) + дієслово (пасивного стану на -ся) + іменник (у ролі додатка, суб'єкт); 3) іменник (у ролі підмета, об'єкт) + предикативна форма на -но, -то + іменник (у ролі додатка, суб'єкт, орудний відмінок). Такі конструкції є неприродними й спотворюють логіку висловів та руйнують традиції української мови. Про нетиповість для граматичної структури сучасної української мови пасивних дієслів із постфіксом -ся у формах теперішнього й майбутнього часу пише І. Вихованець: «У сучасній українській мові, на протигагу російській, майже відсутній середній компонент – пасивні дієслівні форми з постфіксом -ся на позначення теперішнього та інших значень часу, характерні для російської мови... [1, с. 9]».

Простеживши співвідношення та особливості вживання активних і пасивних конструкцій у правничих текстах із погляду дотримання синтаксичної норми, ми помітили, що використання синтаксичних конструкцій із дієслівними формами пасивного стану сьогодні, на жаль, переходить до розряду типових ознак українських законодавчих актів. Пасивні моделі усувають із законодавчого тексту активного діяча, виставляючи в ролі підмета неживий об'єкт, що часто суперечить як граматичним, так і логічним законам. Наприклад, у реченні Положення про спеціальні заклади загальної середньої освіти затверджуються Кабінетом Міністрів (Закон України «Про повну загальну середню освіту») логічний суб'єкт, який за змістом означає діяча й має бути підметом (Кабінет Міністрів), чомусь став додатком у формі орудного відмінка, а натомість логічний об'єкт (положення), на який спрямовано дію і який має бути додатком, став підметом. Щоб повернути цій конструкції національну ідентичність, треба замінити її активною трикомпонентною конструкцією, яка є органічною для української мови: Положення про спеціальні заклади загальної середньої освіти затверджує Кабінет Міністрів.

Отже, опрацювавши Цивільний кодекс України, Кримінальний кодекс України, Закон України «Про охорону культурної спадщини», Закон України «Про повну загальну середню освіту», дійшли висновку, що у правничих текстах потрібно надавати перевагу активним синтаксичним конструкціям із предикативом на -но, -то, які вважаємо взірцевими. Автори й перекладачі текстів законів, кодексів, указів мають подбати про дотримання власне українських синтаксичних традицій.

Список літератури

1. Вихованець І. Дієслівно-іменниковий граматичний тип української мови. *Українська мова*. 2012. № 2. С. 3–10.
2. Каранська М. Синтаксис сучасної української літературної мови : навч. посібник. Київ: НМК ВО, 1992. 396 с.
3. Непийвода Н. Мова української науково-технічної літератури: автореф. дис. д-ра філол. наук: 10.02.01. Київ, 1997. 40 с.
4. Харченко С. Синтаксичні норми української літературної мови XX – початку XXI ст.: монографія. Київ: Міленіум, 2017. 417 с.
5. Харченко С. В., Литвинська С. В. Проблемні аспекти функціонування національних стандартів серії «Інформація та документація». *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2013. № 1. С. 8–16.

*Наукові керівники: Олександр ЗАБОЛОТНИЙ,
вчитель української мови та літератури;
Світлана ЛИТВИНСЬКА,
канд. філол. наук, доцент.*

UDC 81'276.6:378.4:33 (043.2)

Nikita KOLOS, Daria PROKOPIUK
National Aviation University, Kyiv

BUSINESS COMMUNICATION AND CORRESPONDENCE ETIQUETTE

Communication is one of the essential elements of human society. Thanks to it, primitive communication between relatives or more complex communication between colleagues takes place. Over many centuries, it continuously improved and acquired various types of communication branches. Thanks to it, many political challenges were solved, which may have even improved people's living standards. Communication acquired different ethical norms, such as formal communication and informal communication. The definition of speech ethics is that it is a set of rules of speech behavior, which are represented in a microsystem of nationally specific stable formulas and expressions in situations of establishing contact with the interlocutor, maintaining communication in a friendly tone [2, p. 77].

As already mentioned, there is business and informal speech etiquette. The use of one of them depends on certain circumstances: the place of communication, the status of a person, the level of acquaintance, business

negotiations, etc. Informal speech is used in everyday life with close people, accordingly, it is more formal in a business team [3].

We want to consider several standards for conducting conversations between people. Because as you know, business communication is built on them. There are the following basic aspects: interest in the interlocutor and his interests, a sincere smile, encouraging the interlocutor to talk about himself, carefully perceiving information [3]. The last aspect is particularly important: if earlier a sign of disrespect for a partner during a conversation was hands in pockets, today it is phubbing (distraction on a smartphone). Phubbing will reflect your disinterest in the conversation, accordingly, the person with whom the communication is conducted will draw negative conclusions about you and your speech ethics.

We want to focus your attention on topics that are not recommended to touch. Politeness is, first of all, the basis of any communication with people. Topics during acquaintances or conversations should be neutral. And you should not touch such topics as: politics, economy, family values, religion [3].

"Body language" serves as an additional information transfer. Scientists have found that in the process of human interaction from 60 to 80% of communication is carried out through non-verbal methods of communication and only 20-40% of information is transmitted using verbal. If the speaker understands body language, it will help him orient himself in how listeners react to what is happening and change his actions in time. A feature of body gestures is recognition of intentions, and honesty of words [1].

A large percentage of communication falls on correspondence. Correspondence can be carried out through letters, e-mail, or messengers. In our realities, we cannot always meet in life with our partners to discuss certain issues. Correspondence helps people to work remotely more conveniently. According to the ethics of correspondence, there are certain standards that must be followed: 1) do not write during non-working hours; 2) the letter must have a structure; 3) mark the terms; 4) do not write about issues that can be resolved in a short time by phone or in person [3].

In conclusion, the etiquette of business communication and correspondence is an integral part of communication between people of different social statuses or ages. Everyone should know the basic elements of business communication, because in adult life we will encounter people to whom we will have to introduce ourselves. Regular job placement also requires proper conversational manners. Everyone should be able to limit themselves in one or another communication, for example: we will not be able to afford to transfer communication in the family with caressing words, to communicate with people at work or high-ranking persons.

References

1. Навички розуміння «мови тіла». URL: https://t.ly/9e_G (дата звернення: 12.02.2023).
2. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2011. 694 с.
3. Школа бізнесу. Нова Пошта. *Діловий етикет: принципи спілкування з партнерами*. URL: <https://t.ly/6XpJ> (дата звернення: 1.03.2023).
*Scientific supervisor: Anastasia SIBRUK,
PhD in Philology, Associate Professor*

УДК 811.111 (043.2)

**Єлизавета КУРОЧКІНА,
Тимофій КОТЛИЦЬКИЙ**

Національний авіаційний університет, Київ

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА КУЛЬТУРИ РІЗНИХ НАРОДІВ

Розвиток та функціонування мови залежить від звичайного засобу спілкування. Ми говоримо про те, як ми живемо. Тому не дивно, що великий конфлікт суттєво вплинув на нашу мову. Однак його вплив унікальний і захоплюючий. Споконвіку інші мови та цивілізації мали вплив на українську культуру та мову. Цей вплив також мав різні наслідки для міжнародних відносин. Мета дослідження – визначити, як це відбувалося протягом історії української мови. Кожна країна робить внесок у світову культуру, створюючи зв'язок із природним світом та іншими країнами через розвиток власної національної мови та культури. У результаті такого спілкування відбувається взаємне культурне збагачення. Як наслідок – різні культури розвиваються, стають значно різноманітними. Світова культура та мова – явище глобальне. Національна культура частково є джерелом світової культури, водночас витікаючи з неї. Без глобальної культури не може бути регіональної, самотутньої, національної культури і навпаки. Для світової культури характерний інтеграційний процес. Національні мови мають диференційований характер. За географічним вектором українська культура, безперечно, є культурою європейського типу. І тому європейська культура в так яскраво виступає український індивідуалізм.

Після 1596 р. невелика греко-католицька українська громада постійно проживала в Італії. Духовенство в Римі та його околицях (Українська Академія св. Йосифа Сафата, Українська Папська Теологічна Семінарія,

Церква Св. Софії та Український Католицький Університет ім. Святого Року та Турині (Салезія). З 1939 року Радіо Ватикану щоденно виходить українською мовою. У 1945-1947 роках в Італії перебувало близько 15 тисяч українців, більшість із яких були військовополоненими, які виїхали до Британії. У 1954-1956 рр. італійською мовою виходив журнал «Україна». Римський і Неаполітанський університети відкрили українські кафедри. У США ще з часу перших поселень українців розвивається українська художня література. Українські книжки виходили у видавництвах «Булава» (засноване 1950 року), «Червона калина» (засноване 1951 року), «Книгоспілка» (1952–1968 рік), «Пролог» (засноване 1953 року), Видавництві Миколи Денисюка в Чикаго. Радіомовлення українською мовою існує на приватних засадах з 1930 року. Крім 30 місцевих радіопрограм та неперіодичних телевізійних програм українською мовою ведуть передачі «Радіо Свобода» та «Голос Америки». Перші поезії українських авторів у США – це наслідування української народної творчості; їхня тематика – важке еміграц. життя, туга за Батьківщиною, самотність. Перша світ, війна змінила тематику, поезія стала патріотичною як відгомін великих подій визвольних змагань. З першими прозовими творами виступили Г. Грушка, Ю. Чупка, С. Макар, Н. Дмитрів, З. Бичинський, з драматичними – М. Струтинський, І. Луцик, Є. Мусійчук. Українські письменники США і Канади входять в Об'єднання українських письменників в еміграції «Слово» (засновано 1954 року) з найактивнішими філіями в Нью-Йорку, Філадельфії, Чикаго. На 1990 рік воно об'єднувало 128 письменників і критиків, з них 63 – у США: М. Тарнавська, С. Гординський, Ю. Шевельов, Д. Гуменна, Василь Барка (справж. – Василь Очерет) тощо. Ці письменники не створили окремої емігрантської літератури: тематично і психологічно, з погляду образності, вони продовжували бути частиною загальноукраїнського літературного процесу. Літературне об'єднання видавало неперіодичні одиним. збірники з підзаголовком «Література – Мистецтво – Критика – Мемуари – Документи». Деякі письменники з цього об'єднання з нахилом до модернізму (Б. Бойчук, Б. Рубчак, Ю. Тарнавський та ін.) утворили наприкінці 50-х років так звану Нью-Йоркську групу. Вони опублікували (1959–1971 роки) 10 книг «Нової поезії». Літературний фонд ім. І. Франка в Чикаго проводить щорічно конкурс на найкращий художній твір.

Отже, з давніх-часів українська мова має вплив на розвиток та культуру інших народів. Навіть в наші часи, транслюючи наші новини і привертаючи увагу до нашої країни, ми не забуваємо демонструвати нашу культуру (їжу, одяг, музику, символіку, а головне – історію).

Список літератури

1. Брайчевський М. Походження української писемності. – К.: Наукова думка, 1998. – 154 с.
2. Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наукове товариство імені Шевченка ; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. – Париж – Нью-Йорк : Молоде життя, 1955–1995.
3. Івах О. Ключ до мови. Коротка граматики української мови [Архівовано 15 квітня 2021 у Wayback Machine.]. – Ч. 1. – Вінніпег: Культура й Освіта, 1943. – 48 с.
4. Курило О. Уваги до сучасної української літературної мови Вид. 3-тє. [Архівовано 9 жовтня 2021 у Wayback Machine.] – Київ: Книгоспілка, 1925. – VII, 246, 5 с.– Українське Видавництво, Краків-Львів. – 1942. – 199 с. [Архівовано 8 жовтня 2021 у Wayback Machine.]
5. Українська мова : енциклопедія / НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови ; ред. В. М. Русанівський [та ін.]. – К. : Українська енциклопедія, 2000. – ISBN 966-7492-07-9.
6. Українська мова. Мала енциклопедія етнодержавознавства. – Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Упорядник Ю. І. Римаренко [та ін.]. – Київ: Генеза, 1996. – С. 152–153.

*Науковий керівник: Анастасія СІБРУК,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 821.161.2 (043.2)

Світлана ЛЕВЧЕНКО

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія
Кондратюка», Полтава*

ПЕРЕБУВАННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА НА ПОЛТАВЩИНІ

Тарас Шевченко – видатний український поет, прозаїк, драматург, художник, політичний і громадський діяч. Він був людиною універсальних обдарувань та інтересів. Увесь життєво-творчий шлях великого Кобзаря органічно поєднаний із Україною. З полтавською землею життя поета поєднав так званий період «трьох літ» – 1843-1846, 1859 роки.

На землю Полтавщини Тарас Шевченко вперше ступив у травні 1843 року. Це сталося в Прилуцькому повіті. Після відвідання Києва та Кирилівки Шевченко наприкінці червня прибув через Переяслав і Пирятин до українського письменника і байкаря Євгена Гребінки в Убіжище (тепер Мар'янівка Гребінківського району). Саме звідти за кілька днів Гребінка

повіз поета в Мойсівку до поміщиці Тетяни Волховської на панський бенкет (тепер Мойсівка Драбівського району Черкаської області). Звідси, після знайомства поета з багатьма знатними родинами полтавських діячів, пролягли дороги Шевченка до Ковалівки, маєтку О. Капніста (нині – Драбівського району), у Яготин до родини Репніних, у Березову Рудку до Закревських, у Линовицю до Я. де Бальмена, в Ісківці до поета і фольклориста О. Афанасьєва-Чужбинського, у Малютинці на Пирятинщині до Селецьких.

Відомо також, що у 1843 році Тарас Шевченко відвідав і Полтавський Інститут шляхетних панн – один із закритих навчальних закладів для жінок, відкритий за ініціативи Варвари Репніної, дружини генерал-губернатора Полтави Миколи Репніна. Зараз у приміщенні Інституту знаходиться Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

На Полтавщині Тарас Григорович написав чимало творів. Наприклад, у повісті «Близнята» Полтава згадується близько 30 разів. Саме на Полтавщині відбувається дія поеми «Наймичка», написані вірші «Сліпий», «Великий льох», «Холодний Яр», «Псалми Давидові», «Минають дні, минають ночі», «Маленькій Мар'яні». Збереглися і малюнки з полтавськими пейзажами.

Улітку 1843 року – подорожі на Запоріжжя та в рідні місця. А восени Шевченко знову на Полтавщині: у Яготині, Ісківцях, Андріївці Гадяцького повіту (тепер – Роменського району Сумської області), де прожив другу половину листопада і працював над «Гризною»; нарешті – 15-24 грудня – в Березовій Рудці за портретуванням Платона і Ганни Закревських. Зазначимо, що Ганні Закревській, у яку Т. Шевченко, палко закохався, поет присвятив вірш «Немає гірше, як в неволі...». «Моє свято чорнобриве...», – називав він її.

Друга, найтриваліша за часом, подорож Т.Г. Шевченка на Полтавщину відбулася в 1845-1846 роках. Вона значно розширила список відвіданих ним населених пунктів губернії. Відомо, що в цей приїзд Тарас Шевченко побував у Мгарському монастирі у Лубнах. Коли Т. Шевченко втілював задум щодо створення альбому “Мальовнича Україна”, він ніяк не міг оминати Решетилівку. Одним із підтверджень перебування Т. Шевченка у Решетилівці є два малюнки, власноруч підписані художником “В Решетилівці”, які позначені 7 та 9 липня 1845 року. Ці малюнки об’єднані однією назвою, бо й відтворюють один і той же краєвид, побачений з різних точок. Це одна і та ж місцевість з різних ракурсів. Під час перебування у Полтаві Шевченко зробив декілька малюнків Хрестовоздвиженського монастиря, одного з найбільших козацьких монастирів XVII ст. Відвідав він і садибу класика нової української

літератури І. Котляревського, зробив малюнки. Зазначимо, саме за цими малюнками Шевченка садибу, зруйнована під час Другої світової війни, у 70-х роках ХХ століття було відбудовано.

Останній раз був на Полтавщині у червні-серпні 1859 р. Проїхав через Зіньків, Гадяч, Лохвицю до Пирятина. У цьому містечку він написав вірш «Ой, маю, маю я оченята». 20 серпня 1859 р. поет покинув межі Полтавської губернії.

У нашому місті гідно вшановують пам'ять про генія українського народу. Так, у Полтаві є вулиця імені Т.Г. Шевченка, пам'ятник поету (роботи скульптора І.П. Кавалерідзе, 1926 р.), є невеликий мальовничий і затишний парк імені Шевченка, що виник за рішенням Полтавського міськвиконкому в 1963 р. навколо Дуба Шевченка (вул. Менжинського, 7). За народними переказами, Шевченко любив збирати під могутніми дубами селян, щоб погомоніти про їхню долю і поспівати пісень. Дуб було посаджено членами місцевої полтавської «Громади» 6 (18) травня 1861 р. під час перепоховання Шевченка на спомин про перевезення тіла поета в Україну. Щорічно, 9 березня, у день народження Кобзаря, полтавці вшановують його пам'ять, покладаючи квіти до пам'ятника, читають біля нього вірші.

Шевченкове слово живе. Сьогодні воно, як ніколи, актуальне, оскільки піднімає бойовий дух нації, вселяючи впевненість у нашій перемозі: «Встане Україна, І розвіє тьму неволі, Світ правди засвітить!». Так і буде!

Список літератури

1. Тарас Шевченко і Полтавщина. URL: http://abazivka.blogspot.com/p/blog-page_18.html (дата звернення: 12.02.2023).

2. Полтавщина в житті і творчості Т. Шевченка. URL: <https://www.facebook.com/gpoltava/posts> (дата звернення: 22.02.2023).

*Науковий керівник: Людмила ЧЕРЕДНИК,
канд. філол. наук., доцент*

УДК 811.161.2 (043.2)

**Світлана ЛИТВИНСЬКА,
Анастасія АРНАУТОВА,
Анастасія ШМЕЛЬОВА**

Національний авіаційний університет, Київ

ПОЯВА НОВИХ СЛІВ ТА ВИСЛОВІВ ПІД ЧАС АКТИВНОЇ ФАЗИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Війна спустошує країни, але об'єднує народ. Нова реальність змінює не тільки людей та їх побут, а й мову. Починають з'являтися нові слова та

вислови, які описують події на фронті та в тилу. Ці «новинки» набувають неймовірної популярності серед жителів країни і залишаються у їх щоденному лексиконі. Вони залишаються ще довго в пам'яті людей і будуть передаватись з покоління в покоління [1].

Мова – дуже сильна зброя у війні і досить приємно усвідомити, що дедалі більше українців стають обізнаними та переходять на свою рідну мову – українську. Наша мова неймовірно співуча, красива і ніжна. Навіть у реаліях війни ми бачимо як нові слова та висловлювання з'являються у нашому спілкуванні та набирають дуже великої популярності. На початку військово-бойових дій «піті за російським кораблем» здобуло дуже велику популярність серед українців і також вселило віру в нашу швидку перемогу! Тепер цю фразу можна почути досить часто і навіть після закінчення всього ми вживатимемо її в нашій повсякденній промові. Ще одне цікаве слово «чорнобаїти». Чорнобаївка стає синонімом Бермудського трикутника. Українці в шутку стверджують, що саме в Чорнобаївці варто шукати Бандеру, а вартість гарячих турів до містечка начебто враховує бандерівське смузі та квиток на концерт кобзону. Так і з'явилося дієслово «чорнобаїти», яке містко передає сенс фразеологізму «наступати на граблі» — знову і знову вчиняти безглузді дії, які мають болючі наслідки. Не менш популярним стало іменник «Бавовнятко». Це таке звірятко-примара — пухнасте і непосидюче, дуже миле. Вночі бавовнята тихенько приходять на бази, склади, аеродроми, нафтопереробні заводи та інші легкозаймісті об'єкти росіян і починає там гратися з вогнем.

Одним із ключових висловів під час активної фази російсько-української війни, стало гасло «Доброго вечора, ми з України». Ця фраза стала одною із найпопулярніших за цей час. Цей вислів можна побачити починаючи від зображення на футболках до татуювання. Однозначно можна сказати, що це гасло добре вплинуло на бойовий і патріотичний дух українців. Однак це вислів почав своє існування ще за часів вторгнення у 2014 році. Слова належать учаснику українського гурту Марку Галаневичу [1]. Цікавим також став вислів «Київ за три дні». Сьогодні дивлячись на український, незламний Київ, який вже як рік має, зі слів росіян, бути захоплений, тільки відчувається гордість і сміх над «другою армією у світі». Також хотілось би зазначити цю фразу, що не раз звучала під час телемарафонів, конференцій чи простих розмов. Весь світ побачив, що український дух патріотизму не має меж і українці доказують це не тільки на військовому фронті, а також на інформаційному. Можливо деякі вислови чи слова звучать не зовсім офіційно чи коректно, але саме це допомагає українцям ще більше вірити у перемогу України. Адже українці готові боротись до кінця і не готові відати загарбнику жодного клаптика

землі. Яскравим прикладом є фраза-застереження «Ти хотів землі цієї, тож тепер змішайся з нею» із пісні «Колискова для ворога» української співачки Анастасії Шевченко [1]. Також варто згадати відому фразу мешканки генічеська при розмові з російським окупантом «Покладіть собі насіння у кишені». На початку війни відео саме із цим крилатим висловом було одним із популярних серед користувачів соцмереж. Адже не кожен день можна побачити, як жінка без зброї не боїться протистояти російському військовому [2]. Побачивши цю сміливість також варто не забути про вислів, що лунає не тільки в Україні, але й по всьому світу, «Бути сміливими, як Україна». Саме український народ показав свій сміливий дух і жагу до свободи. Українці постали проти агресора, як Давид проти Голіафа. Із зарядженими джавелінами замість камінчика у праці, зі здоровим глуздом проти ворожої пропаганди, з бажанням донести правду – проти фейків [3].

Не дивлячись на те, що війна, яка почалась ще у 2014 році і триває донині, розділила українців не тільки по різних містах, але й по різних куточкам світу, вони об'єднанні духом. Важливим для підтримання духу і віри є інформаційний фронт, є такі слова і вислови, яких існує ще багато. Український народ можна розділити кілометрами, поглядами на життя, навіть іноді мовою, але цей народ ніколи не позбавити їхнього духу, їхньої любові до України. Тому одних із важливих вислів є «Все буде Україна». Нині цей вислів є одним із символів перемоги.

Список літератури

1. Юлія Федун. Топ фрази війни: стаття. URL: <https://ukrainer.net/krylati-frazy/> (дата звернення: 02.03.2023).
2. Білопілля.City. Словник війни 2022: які вислови стали крилатими: стаття. URL: <https://bilopillia.city/articles/222589/chornovik> (дата звернення: 02.03.2023).
3. Видавництво «Telegraf». Креатив у війні: фізичний журнал. URL: (дата звернення: 02.03.2023).

УДК 821.161.2 (043.2)

Вероніка ЛУЩИК

Рівненський економіко-технологічний фаховий коледж НУВГП, Рівне

ХУДОЖНЯ РЕТРОСПЕКЦІЯ ОБРАЗУ ОТАМАНА ВОЛОДИМИРА ОСКІЛКА В РОМАНІ-ДОСЛІДЖЕННІ ЄВГЕНА ШМОРГУНА «ГРОМОВЕ ДЕРЕВО»

Письменник Євген Шморгун у своїх історичних творах, зокрема у

романі-дослідженні «Громове дерево», залишається вірним собі, відкритим до читача, розгортає невідомі сторінки історії рідного краю. Доробок останніх років - це переважно прозові твори на історичну тему. Причому письменник відтворює як і події XII-XIII століть («Твердь»), XIV-XV століть («Сніги непочаті»), XVII століття («І п'ятьма не здолала його»), які відбуваються на теренах нашого краю у Пересопниці та Острозі, так і сучасну історію, пов'язану з подіями XX століття: діяльність Центральної Ради, уряду УНР («Громове дерево»), боротьба ОУН, УПА («Плач перепела»). Автор спонукає задуматись над минулим, переосмислити і зробити висновки.

Жанрова специфіка прозових творів митця неоднорідна. Це романи, повісті, оповідання. Особливо цікавим є повістевий жанр історичних творів, яким він дає заголовки і підзаголовки: «І п'ятьма не здолала його» (Сторінки буття Пересопницького Євангелія), «Твердь» (Світлинки людської пам'яті та історії із часів будівництва Пересопницького монастиря), «Громове дерево» (роман-дослідження);

Специфічна побудова аналізованого нами роману, драматичні події якого розгортаються на теренах Волині періоду поразки УНР. Наведені в розділі «Велике з віддалі» історичні документи, телеграми, уривки зі спогадів, із підручників енциклопедичних видань, листувань, історичні довідки «Для доскіпливих» відтворюють об'ємне, багатоспектральне зображення тих складних, далеко неприємних подій періоду Української Народної Республіки.

Грунтовно опрацьовані доступні історичні джерела як першої половини XX століття, так і сучасні, закордонних науковців, сучасних дослідників репрезентують неоднозначний погляд на одіозного командувача Північно-Західного противільшовицького фронту, генерала-хорунжого армії УНР Володимира Оскілка, здебільшого беручи за основу Відозву до українських козаків і старшин Симона Петлюри Головного отамана Українських Республіканських військ від 29 квітня 1919 року.

У художній частині роману-дослідження «Поклик» автор змальовує життя і діяльність отамана Оскілка, талановитого, енергійного, перспективного молодого військовика-патріота, майстерно відтворює характер, почуття, переконання, образно розгортає світоглядну позицію Володимира Оскілка, вказує на причини поганьблення імені отамана, пов'язані з національним розладом, політичною дезорієнтацією українських партій, заздрістю і неприязню окремих державних діячів.

Символічною є назва роману-дослідження, побудована на паралелізмі. Уражені блискавкою дерева, котрі вивищуються над іншими, рідко виживають, але до них особлива увага. Талановита людина, яка завдяки своїм винятковим здібностям, таланту вивищується над іншими, викликає

часто заздрість, неприязнь, а іноді злобу і ненависть, що і стали причиною негативного трактування, зненавидження, цькування і забуття отамана Оскілка;

Роман «Громове дерево» - словесний пам'ятник Володимиру Оскілку, повернення із небуття доброго імені нашого земляка, захист честі і гідності комісара Центральної Ради на Рівне і повіт, генерала-хорунжого армії УНР, командира Північно-Західного протибільшовицького фронту.

Твір Євгена Шморгуна можна вважати пересторогою, бо ідейно проєктується на сучасну політичну ситуацію, застерігає нинішню політичну державну еліту від ворогування між собою, від взаємної неприязні і заздрості, від орієнтації на московсько-імперського сусіда, породження зла, ненависті, брехні, воєн.

*Наукові керівники: Наталія САВЧУК,
викладач української мови та літератури, викладач-методист;
Наталія ХОМЕЧА,
методист відділень мовознавства, літературознавства,
фольклористики та мистецтвознавства РМАНУМ*

UDC 811.161 (043.2)

Yuliia MELNYCHUK
National Aviation University, Kyiv

THE LANGUAGE ISSUE DURING THE WAR

The language issue became acute not only after the start of a full-scale war, but even far before that. But in our time, when the struggle for our independence continues, an important task is to support everything Ukrainian, including the language. But not everyone understand significance of this issue and many Ukrainians keep on speaking the language of the occupier.

Language has a great contribution to the defense of the state. So, it is very important understand that language helps our Armed Forces of Ukraine distinguish our military from the occupiers. What can the pronunciation of the word «palyanitsa» be worth. «When military personnel move between positions, they wear tape of different colors on their sleeves to distinguish between their own and foreign ones. But now imagine the situation: it's night, you can't see the tape. Thermal imagers, night vision devices do not make it possible to distinguish colors. What then becomes such a talisman, protection, so that you don't get shot by your own. The Ukrainian language becomes such a talisman. Even those who speak Russian during the day switch to Ukrainian after sunset. Because this is your safety,» says Vyshebaba.

Ukrainian actor, singer and showman Antin Mukharskyi claims: «The only thing that separates a Russian from a Ukrainian is language. There are simply no other identifications to indicate nationality.» But how can we do this, if many Ukrainians still continue speaking Russian language? A good example is the story of a woman from Mariupol, who sat in a cellar for a long time after active arrivals. One day she heard sounds in the house and realized that someone was finding something near her. Of course, the thoughts were negative, but when the resident of Mariupol heard her native language, words and expressions in Ukrainian, all her fears disappeared. These were our volunteers. She came out to them, they rescued her and took her away, but a few hours later, her house was directly hit. Now imagine what would happen if our volunteers were Russian-speaking and the woman would stay in that place.

«The main problem of Ukraine is not multilingualism, but bilingualism, the spread of two languages on its territory, when, along with the state Ukrainian, Russian also claims to be used in all spheres of use,» says Larisa Masenko, a professor at the National University Kyiv-Mohyla Academy. So, in the opinion of every conscientious Ukrainian, it is awful that there are still people who use the language of the occupier, even to express their love for our country. Of course, it is difficult for some Ukrainians to switch to Ukrainian if they have been using Russian all their lives. But let's consider this issue from another side. One of the reasons why the president of the country-terrorist has decided to declare war on Ukraine is saving of Russian-speaking population. Yet if our citizens did not even dare to use Russian words from the very beginning, then perhaps it would be harder for the enemy to find a charitable reason for the start of terrible events. They would not be in a hurry to "save" with weapons and tanks the Russian-speaking population, which is so severely "restricted". However, they could find another reasons, but consequently we have the language issue as one of the causes of aggression.

Finally, it is worth mentioning history, namely its figures. Every Ukrainian, before saying this or that phrase in Russian, should remember our ancestors who fought for centuries so that we could now speak our native language. Many centuries have Ukrainians been hammered into their heads that Ukrainian is the language of the countryside and as a result we still have a large percentage of the Russian-speaking population. The Ukrainian language was tried to be destroyed the largest number of times compared to other languages – as many as 134 times. But thanks to such people as Antin Mohylnytskyi, Taras Shevchenko, Vasyl Stus, Ivana Sokulskyi who literally died for the language, we had the opportunity and the right to say everything that we think in our native nightingale one. Therefore, it is necessary to thank and don't use the language of the nation who tried to destroy our one and US in various ways.

Therefore, language is our weapon, our identification, our talisman and, above all, our pride. Having realized its value, we will easily be able to weaken the enemy and become even stronger, passing on this gift and this opportunity

References

1. Language instead of language: website. URL: <https://tyzhden.ua/mova-zamist-iazyka/> (date of application: 26.02.2023).
2. The Ukrainian language is a weapon of the people: why the language issue is crucial during the war: website. URL: <https://explainer.ua/ukrayinska-mova-zbroya-narodu-chomu-movne-pitannya-pid-chas-vijni-nadvazhlive/> (date of application: 26.02.2023).
3. The Ukrainian language was banned 134 times!: website. URL: <http://nus.in.ua/ukrayina/338-ukrayinsku-movu-zaboronyali-134-razi.html> (date of application: 28.02.2023).
4. Why it is important to support Ukrainian culture and language during the war: website. URL: <https://www.6262.com.ua/news/3407558/comu-vazlivo-pidtrimuvati-ukrainsku-kulturu-ta-movu-pid-cas-vijni> (date of application: 25.02.2023).

*Scientific supervisor: Anastasiia SIBRUK,
PhD in Philology, Associate Professor*

УДК 811.161.2 (043.2)

Ольга МЕЛЬНИК

Національний авіаційний університет, Київ

РОЛЬ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЛІНГВІСТИКИ В РОЗРОБЛЕННІ Й ПОКРАЩЕННІ СИСТЕМ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

З розвитком технологій все більше людей користуються машинним перекладом для адаптації текстів із різних мов різноманітної тематики. Однак точність такого перекладу часто залишає бажати кращого, що є досить актуальною проблемою в сучасному світі.

Комп'ютерна лінгвістика – наукова дисципліна, яка займається розробкою методів та алгоритмів для автоматичної обробки та розуміння інформації, представленої на природній мові. Вона досліджує способи, за допомогою яких комп'ютери можуть аналізувати, зберігати, обробляти та генерувати людську мову з метою поліпшення комунікації між комп'ютером та людиною [2].

Системи машинного перекладу здатні автоматично перекладати тексти з однієї мови на іншу, що дозволяє значно зекономити час та зусилля

людей, які займаються перекладом. Однак розробка якісних систем машинного перекладу є складним завданням через різні варіанти використання мови, наявність різноманітних синонімів, термінів та виразів, що мають різні значення залежно від контексту, а також інших факторів.

У контексті української мови завдання розробки систем машинного перекладу є ще більш складним, оскільки українська мова має свої специфічні особливості, включаючи складну граматику, велику кількість морфологічних форм, наявність різних діалектів та регіональних відмінностей.

Звернімо увагу на деякі конкретні проблеми, які виникають при розробці систем машинного перекладу для української мови.

Одна з таких проблем – недостатньо розвинена галузь термінологічного стандартизування української мови. Так, часто один термін може мати кілька можливих перекладів, і вибір правильного залежить від контексту, а не тільки від самого терміну. У такому разі для створення точної системи машинного перекладу потрібно розробляти детальні термінологічні стандарти, що дозволять однозначно визначати переклад термінів та фраз [1].

Ще одна проблема полягає в забезпеченні системи достатньої кількості якісних корпусів даних для навчання та тестування систем машинного перекладу. Для отримання якісних результатів системі необхідно мати доступ до достатньої кількості текстових матеріалів різного стилю та тематики. За відсутності відповідних корпусів даних можливості покращення системи машинного перекладу будуть значно обмежені. Також слід зазначити, що для розробки точної системи машинного перекладу потрібно враховувати особливості української граматики та синтаксису. Наприклад, українська мова має складну систему закінчень та відмінювання слів, що може ускладнити розуміння текстів для машини.

Тому використання комп'ютерної лінгвістики є необхідним для досягнення високої якості систем машинного перекладу української мови. Крім того, з використанням методів машинного навчання та глибинного навчання можна розвивати системи машинного перекладу, збільшуючи їхню точність та ефективність.

Застосування комп'ютерної лінгвістики для розробки систем машинного перекладу української мови включає в себе такі етапи, як аналіз тексту, синтаксичний та семантичний аналіз, визначення контексту, вибір найбільш вірогідного перекладу та його генерацію. Для кожного з цих етапів використовуються різні методи та алгоритми, які дозволяють підвищити якість перекладу [2].

Порушена тема є надважливою важливою для багатьох галузей, зокрема для бізнесу, науки, освіти, медицини та права. Якісний та швидкий переклад текстів допоможе забезпечити ефективну та продуктивну роботу перекладачів.

Отже, використання комп'ютерної лінгвістики для розробки та покращення систем машинного перекладу української мови є важливим напрямком розвитку мовної технології в Україні, а також відкриває можливості для покращення ефективності комунікації між представниками різних культур та національностей, що стимулюватиме розвиток українського бізнесу, туризму та інших галузей. Застосування новітніх технологій у комп'ютерній лінгвістиці дозволяє покращувати точність та швидкість машинного перекладу, що є важливим для ефективної та якісної комунікації між людьми, що розмовляють різними мовами.

Список літератури

1. Греков В. О. Роль Комп'ютерної лінгвістики у навчанні та вдосконаленні навиків перекладу. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 608-613. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10/139.pdf> (дата звернення : 02.03.2023).

2. Проблеми комп'ютерної лінгвістики. (2016, January/February). URL: <https://kumlk.kpi.ua/> (дата звернення : 05.03.2023).

*Науковий керівник: Оксана ПРИХОДЬКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 811.111'25:34 (043.2)

Карина МИГОЛЬ

*ВСП «Фаховий коледж інженерії, управління
та землевпорядкування НАУ», Київ*

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФІНАНСОВИХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Достовірна передача лексичного значення інтернаціоналізмів часто вимагає особливої уваги з боку лінгвістів.

Інтернаціоналізми в сучасній англійській та українській мові виконують основну роль — комунікативну.

Переклад інтернаціоналізмів певною мірою не становить труднощів за умови, що слова мають спільне значення. Однак при використанні в перекладі міжнародного слова необхідно враховувати, наскільки воно поширене в українській мові і чи відповідає воно стилю тексту, що

перекладається. Сьогодні англійську вважають рідною мовою приблизно 400 мільйонів людей, які живуть у США, Великій Британії, Канаді, Австралії та деяких інших країнах.

Англійська дедалі більше стає міжнародною мовою бізнесу, науки, поп-культури. Її все частіше називають "глобальною мовою". І не слід боятися таких слів, як роумінг, брокер, електорат, нам уже не здаються сторонніми такі слова як: аванс, вітраж, адажіо, ракета.

Сила і яскравість мови тієї чи іншої людини лише малою мірою залежить від того, чи багато в його мові іншомовних запозичень. Набагато важливіше інше – міцність фрази, гнучкість висловлювання, впевненість мови. І насамперед, звісно, змістовність, що у перекладі рівнозначно точності.

У процесі лексичного запозичення слід зазначити тенденцію до інтернаціоналізації, як словника, і способів освіти слів. Розширення міжнародного лексичного фонду йде шляхом запозичення іншомовної лексики та створення нових слів на основі міжнародних морфем. Запозичення лінгвістичних одиниць які є наслідком взаємодії культур, так як мова тісно пов'язана з культурою країни.

Динамічний розвиток фінансової галузі викликає інтерес у сфері перекладу. Кожна сфера фінансової галузі має свою структуровану систему інтернаціоналізмів, яка може бути спільна для фінансової галузі. Способи перекладу фінансових інтернаціоналізмів постійно перебувають в полі зору сучасних лінгвістів.

Інтернаціоналізмами називають «слова, які виражають поняття міжнародного значення й існують у багатьох мовах світу (споріднених і неспоріднених), зберігаючи близьке або спільне значення й фонетико-морфологічну будову [1, с. 38–39].

Основною особливістю лексичних інтернаціоналізмів є їх лексична схожість у мові джерела та в мові перекладу як на рівні мови, так і на рівні мовлення [2].

І.В.Корунець виділяє такі способи перекладу інтернаціоналізмів:

- транслітерація (буквенний переклад) [3]. Під буквенним перекладом слід розуміти заміну кожної букви в слові мови походження на букви іншої мови. У логістичній сфері спостерігаємо такі приклади: business – справа, operations – операції;

- транскрибування (передача звукової структури). Багато слів були перекладені саме завдяки звуковій структурі н-д: commercialization- комерціалізація, refinancing- рефінансування;

-практичне транскрибування (описовий переклад) полягає в передачі значення англійського слова за допомогою більш менш розповсюдженого пояснення. Багато слів інтернаціонального походження можуть не мати

аналогій під час перекладу та бути перекладеними за допомогою опису. Зазначений спосіб можна застосовувати як для пояснення значення у словнику, так і при перекладі неологізмів у конкретному тексті. Описовий переклад можна здійснювати різноманітними способами: пояснюючи суттєві елементи значення перекладного слова. Пояснювальний переклад знаходиться ближче до тлумачення слова, але він усе ж таки залишається перекладом; прийом описового перекладу може здійснюватися підставним способом н-д: exchange rate policies- валютно-курсова політика.

-переклад шляхом заміни інтернаціоналізмів синонімами. Міжнародні лексичні форми часто можуть бути замінені в процесі перекладу на іншу лексичну форму, яка є близькою або ж ідентичною за значенням н-д: working capital financing - оборотний капітал. Такі види заміщень є можливими через існування в кінцевій мові інтернаціоналізмів, які були запозичені з минулих історичних періодів.

Інтеграція України у світові економічні процеси поповнила фінансові інтернаціоналізми, які відображають світові фінансові відношення.

Отже, основними способами перекладу інтернаціоналізмів є транслітерація та словозаміна.

Список літератури

1. Мацюк З. О. та ін. Українська мова професійного спілкування : навч. посібник. Київ : Каравела, 2007. 352 с.

2. Інтернаціоналізми та «фальшиві друзі перекладача». Студопедія : вебсайт. URL: https://studopedia.su/5_1048_pereklad-internatsionalnih-sliv-hibni-druzi-perekladacha.html (дата звернення: 22.02.2023).

3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця : Нова Книга, 2001. 488 с.

*Наукові керівники: Ірина СЛИНЬКО, Валентина МИГОЛЬ,
викладачі вищої категорії*

УДК 811.161.2 (043.2)

Юлія МИРОШНІКОВА

Національний авіаційний університет, Київ

УКРАЇНСЬКА МОВА В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ СЬОГОДНІ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

2022 рік увійшов до новітньої історії України як рік мовного відродження та духовного пробудження. Повномасштабне вторгнення росії в Україну спричинило зміни в мовній свідомості українців, а відтак – формування мовної ситуації в нашій країні, у якій панівне становище

почала нарешті займати українська мова. «Сьогодні всі ми є свідками значного ментального зсуву в національному самовизначенні – підтримка української як єдиної державної безпрецедентна за всі роки незалежності» [1].

Українська мова сьогодні відвойовує свої позиції як єдина державна в Україні, впевнено входячи в усі сфери нашого життя. Важливо простежити, як саме цей процес відбувається конкретно в тій чи іншій ділянці комунікації. Особливого значення нині набуває дослідження мовної ситуації в інтернеті, зокрема в соціальних мережах, які зараз займають важливе місце в житті сучасної людини і, відповідно, є суттєвим показником розвитку і функціонування мови. Метою нашої роботи є проаналізувати стан української мови в соціальних мережах, з'ясувати, які зміни в її використанні відбулися в цій комунікативній сфері і які перспективи її розвитку.

В епоху розвитку інтернету мільйони людей використовують його, щоб бути завжди на зв'язку. Сучасна людина не може уявити себе без нього (особливо під час війни). Мова в соціальних мережах функціонує в різних виявах – у вигляді письмового тексту або аудіо- чи відеозвернень. Проте в 95% інформація поширюється в письмовому форматі.

Під час повномасштабної війни росії проти України ситуація з українською мовою в соціальних мережах зазнала суттєвих змін. Українці свідомо переходять на українську мову для того, щоб відмежуватися від росіян і не поширювати мову терористів і вбивць.

Як показують результати дослідження, найбільш україномовною сьогодні є соціальна мережа «Інстаграм». Частка української мови у 2022 році зросла тут до 71,5% [2]. У 2020 році вона становила тільки 13,3. На таке різке збільшення відсотка української мови в інстаграмі вплинули, крім війни, ще й вікові особливості його користувачів. Соціальною мережею «Інстаграм» користується насамперед молодь, саме вона найактивніше сьогодні переходить на українську мову загалом. Це те покоління, яке не жило в радянському союзі, яке, наприклад, у школі і в університеті навчалося українською мовою і в якого труднощів з її застосуванням немає. Це ті люди, яким порівняно зі старшим поколінням легше підхопити загальноукраїнську тенденцію переходу на українську мову всюди – зокрема і в приватному житті (у спілкуванні в соціальних мережах).

Інших соціальних мереж українізація теж торкнулася, хоча меншою мірою. У фейсбуці і твітері 66,8% і 66,3% користувачів відповідно писали у 2022 році українською мовою. У 2020 році їх відсоток становив 26 і 21 [2]. Тобто частка української мови в цих соціальних мережах збільшилася

приблизно втричі. Російська мова, як бачимо, нарешті втратила панівне становище.

Отже, українська мова в соціальних мережах сьогодні наступає. З початку війни українці активно почали переходити в цій сфері спілкування на українську мову як ознаку нашої національної ідентичності. Великою мірою саме від того, як мова використовується в інтернет-комунікації, буде залежати її розвиток загалом. Тому дуже важливим є усвідомлення необхідності застосування української мови тут, навіть і маленькі кроки у вигляді сповіщень на телефоні можуть мати великі успіхи у всеохопній українізації нашого життя.

Список літератури

1. 2022-й – рік мовного відродження України. URL: https://lb.ua/blog/taras_kremin/531131_2022yrik_movnogo_vidrozhennya.html (дата звернення: 04.03.2023).

2. Українська мова в соцмережах. Червень 2022 р. URL: <https://mezha.media/2022/07/25/ukrainska-mova-u-sotsmerezhakh-cherven-2022-r/> (дата звернення: 04.03.2023).

*Науковий керівник: Христина СТЕЦИК,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 81'37'38:82.161.2.09 (043.2)

Тетяна МУЛЯР

Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне

СЕМАНТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ПРОЗИ ВОЛОДИМИРА ЛИСА

Сучасний рівень розвитку української лінгвостилістики зумовлює пріоритетність одного з актуальних напрямків дослідження – особливостей співвідношення художньої мови із загальнолітературною. Ця тема тісно пов'язана з історією української літературної мови, а також визначає основні тенденції формування та розвитку художнього стилю.

Оскільки семантико-стилістичні особливості мови твору як важливого мовно-естетичного явища є однією з детермінант індивідуального стилю автора, її лінгвостилістичний аналіз має першорядне значення для розуміння особливостей специфіки авторської художньої мови [2].

Стиль мовлення Володимира Лиса багатий і різноплановий. Його творчість вражає синтезом вербальних експериментів і розмаїттям прозових жанрів, серед яких роман-есе, психологічний трилер, динамічний детектив, постмодерністський роман, мелодрама, родинна сага.

Історико-культурний феномен В. Лиса полягає в тому, що його творчість є художньою системою, у якій світосприйняття автора збігається з колективним самовираженням українців [1]. Особливо яскраво це проявляється в романі «Століття Якова», справедливо визнаному журі переможцем конкурсу «Гранд-коронація слова» [4].

У своїй мовотворчості письменник зумів поєднати глибокий зміст, достовірність образів, різноманітність художніх засобів і способів їх включення в мовну тканину твору з умінням виділити з розмовної мови елементи, необхідні для множинних відтінків семантичного, експресивного та оцінного значення слова. У мові творів письменника органічно поєднується загальнолюдське з індивідуальним, що свідчить про досконале вивчення народного побуту, глибоке знання живої розмовної мови та вміння організувати її в цілісну оповідну систему автора.

Специфіка мовознавчої творчості Володимира Лиса щодо семантико-стилістичних особливостей як стилістичної категорії української літературної мови досі не досліджена, хоча в більшості проаналізованих нами наукових розвідок стверджується, що вона є однією з визначальних ознак індивідуального стилю письменника.

Особливо помітними в художньому тексті автора є іншомовні елементи, які гармонійно поєднуються з іншими текстовими одиницями і використовуються автором із різноманітною метою: збагачують авторське мовлення, створюють смислові й асоціативні зв'язки між словами, що виражають ставлення автора до дійсності. Значна вага іншомовних слів і словосполучень ставить проблему їх класифікації в залежність від їхньої функції в тексті.

Аналіз запозичень в авторській мові дав змогу виділити такі їхні функції: номінативну, соціально-стилістичну, експресивно-оцінну, авторського самовираження та функцію мовної гри [5].

Дуже часто автор використовує етимологічно прозорі імена, прізвища, прізвиська. Вони беруть участь у створенні сюжету, теми твору, багатого художньо-зображального змісту, необхідного для реалізації авторського задуму [3].

Людина, її доля, неповторність її злетів і падінь, виваженість і спонтанні інтуїтивні рішення у виборі поведінки в певних ситуаціях є виявом антропоцентризму письменника, його розуміння тісної взаємодії людини з навколишнім світом.

Список літератури

1. Бородіца С. В. Проза Володимира Лиса в сучасному українському літературному дискурсі. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Літературознавство». Випуск 43. Тернопіль, 2015. С. 62–70.

2. Булаховський Л. А. Слово наукове – слово поетичне. Мовознавство. 1983. № 2. С. 10–12.

3. Вокалюк Л. Ю. Лексико-семантична організація власних імен у творах В. Лиса. Шоста республіканська ономастична конференція: тези доп. і повідомл. Одеса: [б. в.], 1990. Ч. 1. С. 106–107.

4. Лис В. С. Століття Якова: роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. 246 с.

5. Стовбур Л. М. Іншомовні лексичні компоненти у романі В. Лиса «Століття Якова» як маркер ідіостилу письменника. Закарпатські філологічні студії. Вип. 10. Т. 1. Ужгород, 2019. С. 33–38.

*Науковий керівник: Оксана КУЗЬМИЧ,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 811.134.2 (043.2)

Анастасія ОРЛЕНКО

КОКПНЗ «Мала академія наук учнівської молоді», Біла Церква

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ В ІСПАНЬКОМОВНІЙ СФЕРІ КОСМЕТОЛОГІЇ ТА ВІЗАЖУ

Будь-яка природня мова, як живий організм, перебуває в процесі еволюційних змін. Лексичний запас розширюється і оновлюється залежно від потреб суспільства, адаптується відповідно до сучасних реалій. Наразі новітні технології та винаходи потребують швидкої номінації. «Проблемним є питання появи великої кількості нових понять», – наголошує С. Литвинська [1, с. 118]. Тому в мові активно з'являються нові слова та вирази. Процес оновлення мови може відбуватися по-різному, проте нас цікавить поява запозичень. Дедалі частіше запозичення нових термінів відбувається дуже швидко. Причиною цього є глобалізація, що охоплює всі сфери людського життя. Тому у сфері косметології та дизайну необхідно своєчасно «забезпечити фахівців сучасними довідниками й термінологічними словниками» [2, с. 24].

Запозичення виражає перенесення лексичних одиниць з однієї мови в іншу. Відповідно до *El Gran Diccionario de Uso del Español Actual* запозичення – це термін, який включено в мову шляхом перенесення з іншої мови, або в оригінальній формі, або в її адаптованій формі, це одиниця, що була запозичена або взята з будь-якої мови і не була змінена, а тепер зберігає той самий оригінальний вигляд [3].

Вкорінюючись в іспанську мову, запозичення з англійської мови досить швидко минають етапи освоєння, особливо в таких сферах як: наука, техніка, мода, краса, музика, економіка, торгівля. Це пов'язано з міцними взаємозв'язками між іспаномовними і англомовними

спільнотами, а також відсутністю в іспанській мові іспанських еквівалентів для назви понять, явищ і предметів, що виникли в результаті науково-технічного прогресу. Такі запозичення мають назву «англіцизми». Англiцизм – це слово, вираз або граматична конструкція, взята з англійської мови та включена в іншу мову, в даному випадку іспанську. Англiцизми поширені в багатьох мовах, включаючи іспанську, через вплив англійської як глобальної мови.

У сфері краси часто зустрічаються англiцизми через вплив англійської мови в цьому секторі та інтернаціоналізацію брендів і продуктів. Ось кілька прикладів багатьох англiцизмів, які використовуються в сфері краси. Важливо пам'ятати, що хоча ці терміни є загальноживаними, можна підібрати їх відповідники в іспанській мові та використовувати їх належним чином: highlighter, make-up blush, hair spray, conditioner, mascara, lipstick.

Виокремлюють кілька типів англiцизмів відповідно від того, як вони вживаються в іспанській мові:

– Лексичні запозичення: це слова, взяті безпосередньо з англійської мови та використані в іспанській мові: shopping, wavy, babyface, lipstick, glitter, gloss.

– Кальки: це вирази іспанською мовою, які побудовані з англiцизмів: cepillado en seco (калька з англійської «dry brushing»), rostro lavado (калька з англійської «face wash»), maquillaje a prueba de agua (калька з англійської «waterproof makeup»), tono de piel (калька з англійської «skin tone»).

– Фальшиві або несправжні англiцизми: це іспанські слова, схожі на англійські, але мають різні значення. Прикладами цього є peeling, lifting, eventual, tóxico, rimel, що використовуються не через походження з англійської мови, а через те, що вони схожі, або співзвучні з англійськими.

– Семантичні англiцизми: це слова, які вживаються в іспанській мові, але за значення відрізняються від англійського оригіналу. Прикладами цього є highlighter, nail polish, hair spray, conditioner [4].

Більшість запозичених фахових термінів сфери краси ще не мають відповідників в іспанській мові, тому англійська мова є джерелом нових термінів, що запозичуються іншими мовами. Англійська мова отримала статус мови міжнародного спілкування, а Сполучені Штати Америки є однією з передових країн у сфері краси, тому більшість термінів було запозичено саме з цієї мови.

Отже, взаємодія між іспанською та англійською мовами посилюється кожного дня, а запозичення – це один із процесів збагачення мови. Окрім позитивних факторів, перенасичення іспанської мови англiцизмами має низку негативних факторів, таких як: втрата культурної ідентичності;

плутанина та помилки зі словами, які подібні за звучанням і часто використовуються в обох мовах, але різні за значенням; мовна залежність, оскільки надмірне вживання англіцизмів може призвести до лінгвістичної залежності від англійської і зашкодити розвитку власне іспанської мови.

Список літератури

1. Литвинська С. В. Роль термінології у фаховому мовленні документознавця. Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. Київ, 2017. Вип. 10. С. 116–120.

2. Литвинська С., Калніченко А., Ткачук С. До питання полісемії та омонімії термінів у текстах юридичних документів // Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference. Pisa, Italian Republic : NGO European Scientific Platform. Vol. 3. 2021. P. 23–24.

3. Тигипко Є. О. Запозичення в іспанській мові: функціональний та перекладацький аспекти; кваліфікаційна робота магістра з перекладу. / Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2019. 92 с. = Tigipko E. Préstamos en español: aspectos funcionales y de traducción. KNLU. Kyiv, 2019. 92 P.

4. María Vázquez Amador Los anglicismos de la moda en la prensa rosa española Onomázein: Revista de lingüística, filología y traducción de la Pontificia Universidad Católica de Chile <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=6602424>

*Наукові керівники: Світлана ЛИТВИНСЬКА,
канд. філол. наук, доцент;
Ольга ГЕРШУНЕНКО,
вчитель англійської та іспанської мов*

УДК 821.161.2 (043.2)

Свгенія ПАНЧУК

Обласний науковий лицей у м. Рівне Рівненської обласної ради, Рівне

ЖАНР ФЕНТЕЗИ НА ПРИКЛАДІ ПОВІСТІ ОЛЬГИ ВОЙТЕНКО «У СВІТЛІ СВІТЛЯКІВ. НА ПОРОЗІ НОЧІ»

Дослідження фентезі належить до пріоритетних напрямів сучасного літературознавства. Аналізована повість української авторки Ольги Войтенко «На порозі ночі» є першою частиною трилогії «У світлі світляків» і за жанровими особливостями є яскравим зразком літератури фентезі.

Література фентезі – жанровий різновид фантастики, одного з видів сучасного мистецтва, дія якого відбувається у вигаданому світі, де чудеса і вигадка нашого світу є реальністю.

Жанр фентезі бере початок у зарубіжній літературі, основоположником жанру вважається англійський письменник Джон Роналд Руел Толкін зі своєю трилогією «Володар перснів».

У сучасній українській літературі жанр фентезі є доволі популярним і репрезентований у дискурсі здебільшого підліткової літератури творчістю Марини і Сергія Дяченків, Олени Захарченко, Наталії Матолінець, Любові Відути, Галини Пагутяк, Макса Кідрука тощо.

Головними рисами жанру фентезі можна окреслити такі: запозичення з міфології та фольклору; фантастичні події, що вкраплюються у внутрішню цілісне місце дії; використання казкових мотивів; фантастичні істоти та чарівні предмети; надприродні явища; магія і чаклунство; паралельне існування реального та вигаданого (фантастичного/ірреального) світів.

Повість «На порозі ночі» Ольги Войтенко – приклад літературного твору, який містить низку ознак, що дають підстави говорити про особливу індивідуально-авторську модель фентезі.

О. Войтенко реактуалізує у власних творах фольклористичний компонент, який було досліджено в другому розділі роботи. Ідеться як про апеляції до питомо народного літературного матеріалу, так і до авторської казки, яку представлено в західноєвропейській літературній традиції.

Повість «На порозі ночі» відображає поєднання антропоморфних і зооморфних елементів, які зазвичай властиві поетиці фольклору.

У повісті подибуємо дві легенди, пов'язані з казковим вигаданим міфічним світом та персонажами, які вчать героїв протистояти світу темряви (як Ліхтарник) та бути сміливими й мужніми (як дівчина Сміла).

Окрім двох легенд, що занурюють читача у фольклорний дискурс, характерний для фентезі, у повісті має місце низка фантастичних, магічних подій і перетворень.

У тексті є фантастичні, чарівні або незвичайні істоти: Ліхтарник, привиди, світляки, кам'яні статуї з химерними головами, які розмовляють, а також дракон, який часто зустрічається в казках.

У повісті мають місце казкові алузії. У своєму тексті Ольга Войтенко подає посторінкове покликання на відомі казки, казкові сюжети та казкових героїв, згадуючи їх у тексті, зокрема, коли герої повісті жартують між собою, згадуючи різні події з усім відомих казок.

За законами жанру фентезі, персонажі повісті поділяються на людські (Єву-Лізу, Тіма, Макса, батьків героїв) та фантастичні (Ліхтарник, кам'яні статуї, привиди, світляки, дракон Ньюх), а також на добрі і злі: які

допомагають головним героям

Проблематика повісті має як сучасну підліткову спрямованість, так і загальнолюдське значення (стосунки батьків і дітей, залежність від гаджетів та мережі інтернет, вірність, дружба, любов, проблеми екології), а отже, йдеться про ідейну універсалізацію художнього наративу.

Повість-фентезі «На порозі ночі» О. Войтенко репрезентує уявлення про одвічну боротьбу Добра зі Злом у координатах протистояння Світла й Темряви. Зазначена тенденція є загальною властивістю фентезійних наративів і вона, як ми дослідили, має місце в аналізованій повісті української авторки.

Письменниця поєднує у своїй повісті як елементи європейської традиції, так і інтерполяції з американських казок і легенд, зокрема і в авторській модифікації. Авторка намагається наблизити власний твір до загальносвітового дискурсу фентезі, що засвідчує добір імен (не з української традиції), елементів казкового й фольклорного коду. Аналізована повість оприявнює особливості, властиві багатьом сучасним світовим творам, написаним у жанрі фентезі. Дослідниця не звертається до експлуатації українського легендарного або казкового матеріалу й не вживає питомих українських імен на позначення своїх головних героїв. Маємо тенденції англізації літературного матеріалу, що, як нам здається, знову ж таки пов'язані з намаганням авторки адаптувати твір під світовий канон фентезі.

Топіка твору також не відображає елементів української фольклорної або літературної традиції, а відображає традиційний для європейського та американського фентезі потенційно необмежений географічний простір.

Отже, повість О. Войтенко «На порозі ночі» цілком вкладається в русло класичного канону літератури фентезі і відображає синтез казкового, міфологічного, фольклорного та легендарного в одному творі. Письменниця намагається дотримуватися світового літературного канону фентезі й своєрідної моди, яка пов'язана з цим жанром. Проте у власній тканині тексту вона залишає свідомі алюзії та ремінісценції, які в читацькій рецепції пов'язують певні елементи сюжету або композиції з творами іноземних літератур, водночас витворюючи якісний зразок сучасного українського підліткового фентезі.

*Наукові керівники: Таїса ЮРЧУК,
учитель української мови та літератури, учитель-методист;
Оксана ПРИХОДЬКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 811.161.2 (043.2)

Юлія ПЛУЖНИК

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка, Суми*

ЧИТАЦЬКА ГРАМОТНІСТЬ УЧНІВ: УПРОВАДЖУЄМО ДОСЛІДЖЕННЯ PISA В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Читацька грамотність – це розуміння, використання, оцінювання, осмислення писемних текстів і виявлення зацікавленості ними з метою досягнення певних цілей, розширення своїх знань і розвитку читацького потенціалу, готовності до активної участі в житті суспільства [1]. Читацька грамотність – один із найважливіших напрямів навчання поряд із математичною та природничо-науковою, на яких було зосереджено міжнародне дослідження PISA (Programme for International Student Assessment) – проєкт, запроваджений і підтримуваний Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), який вивчає те, наскільки 15-річні підлітки здатні використовувати навчальні здобутки в різноманітних життєвих ситуаціях для розв’язування особистісно й суспільно значущих проблем [2].

Цього року учителі та викладачі ВНЗ стали учасниками літньої школи в рамках Модуля Жана Моне «Європейська якість навчання для кращої успішності учнів», що імплементується в Інституті педагогіки НАПН України. Мета школи - підвищити компетентності українських освітян з розроблення тестових завдань у форматі PISA для перевірки читацької, математичної та природничо-наукової грамотності учнів.

Нами було проаналізовано ряд завдань у форматі PISA, створених попередніми учасниками минулорічної літньої школи для учнів 14-15 років. Ми з’ясували, що тексти повинні містити достатньо інформації, щоб читач зрозумів зміст викладеного і дав правильні відповіді на поставлені питання у тесті. Ми дізналися, що тексти для завдань повинні мати різний ресурс: одиничний чи множинний; певний формат: статичний чи динамічний; повинен містити об’єкти нетекстового плану: малюнки чи графічні зображення. За своїм форматом текст може бути як цілісним так і перерваним, або ж змішаним. З огляду на ситуацію використання розрізняють особистісні, суспільні, освітні та професійні категорії текстів. І нарешті за типом виділяють текст-опис, текст-розповідь і текст-міркування.

Після теоретичного ознайомлення з прикладами завдань, нами було опрацьовано та розроблено ряд практичних вправ, які можна

використовувати у шкільному середовищі з метою формування у учнів читацької грамотності. На першому етапі роботи у творчій групі ми обговорили можливі теми для майбутніх завдань, опрацювали тексти, виокремили потрібні уривки, додали малюнки чи інфографіку та створили остаточний варіант майбутнього тесту-завдання. На другому етапі колеги працювали над сценарієм для учня та вчителя окремо: сценарій для учня передбачає картку у форматі PDF із текстовою інформацією та різного виду завданнями на розуміння прочитаного тексту; сценарій для учителя містить крім цього ще й чітку інструкцію до кожного варіанту завдання щодо його оцінювання, тобто алгоритм вірної думки учня та можливі невірні варіанти відповідей, які не вважатимуться правильними. Завдання за текстом мають бути різних форматів: завдання з короткою відповіддю(тестові), завдання з розгорнутою відповіддю (власна думка); багатокомпонентні завдання на вміння працювати з кількома текстами та знаходити в них спільне і відмінне, аналізувати їх, доводити думку, спираючись на факти, визначати чи збігається думка автора одного твору з думкою автора іншого. Учні мають дати відповіді на питання, які оцінюють різні читацькі процеси: знаходити потрібну інформацію, інтерпретувати текст, здійснювати рефлексію та оцінювати текст.

На фінальному етапі роботи нами було створено google-форми до кожного із завдань, призначення яких забезпечити можливість проходження тестування у формі онлайн. Таким чином, кожна група створила по два завдання (сценарій для учня, сценарій для вчителя, google-форма).

Приклад завдання на оцінювання читацької грамотності «Чому наше майбутнє залежить від читання?» (фрагмент):

Художня література має два призначення. По-перше, вона відкриває вам залежність від читання. Жага дізнатися, що ж трапиться далі, бажання перегорнути сторінку, необхідність продовжувати, навіть якщо буде важко, тому що хтось потрапив у біду, і ти повинен дізнатися, чим це все закінчиться... У цьому є справжній драйв. Це змушує дізнаватися нові слова, думати по-іншому, рухатися вперед. Виявляти, що читання саме по собі є насолодою. Одного разу усвідомивши це, ви станете на шлях постійного читання. Читання – це ключ.

По-друге, слова зараз важливіші, ніж будь-коли. Ми досліджуємо світ за допомогою слів, а оскільки світ поринає в інтернет-павутину, ми йдемо за ним, щоб спілкуватися й усвідомлювати те, що ми читаємо.

Завдання 1. Що є “ключем” у житті людини, на думку Ніла Геймана?

Питання, що вимагає вибору одного варіанта:

A. Читання.

B. Художня література.

С. Мистецтво.

Д. Економічна стабільність.

Е. Кар'єра.

Завдання 2А. У чому полягає суть призначення читання (за автором)?

Перше завдання передбачає конкретну відповідь із переліку запропонованих, але учень має обрати саме читання як процес оволодіння інформацією, а не саму художню літературу, яка відкриває нам процес читання. Такий тип завдання передбачає розуміння тексту, а саме інтегрування смислів і формулювання умовиводу на основі поєднання інформації з тексту й власного досвіду. Друге - це завдання з відкритою відповіддю, яке пропонує учневі сформулювати думку, посилаючись на слова автора. Воно оцінює процес читання з точки зору осмислення форми тексту: визначення підстави для рішення автора щодо значення читання. Правильними відповідями будуть: змушує духовно розвиватися, рухатися вперед; зараз слова важливіші ніж будь коли.

Подібні завдання нами можуть бути використані під час навчального процесу з метою формування у школярів, читацької компетентності, яка передбачає здатність взаємодіяти з текстом на більш глибокому, інтерпретаційному рівні. Читач компетентний, якщо він уміє: знаходити й зв'язувати інформацію з глибинних шарів тексту; критично оцінювати її; висувати власні гіпотези на основі прочитаного; застосовувати вичерпану з тексту інформацію в реальних життєвих ситуаціях [3].

Список літератури

1. Вакуленко Т. С., Ломакович С. В., Терещенко В. М. PISA: читацька грамотність. Київ: УЦОЯО, 2017. 123 с.

2. Мазорчук М., Вакуленко Т., Терещенко В., Бичко Г., Шумова К. та ін. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018. Український центр оцінювання якості освіти. Київ: УЦОЯО, 2019. 439 с.

3. Бондаренко Н. Формування читацької грамотності учнів у контексті стандартів PISA-2018: методичні рекомендації. 34 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/722178/1/%D0%91%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_1.pdf (дата звернення: 14.02.2023).

*Науковий керівник: Олена СЕМЕНОГ,
доктор пед. наук, професор*

УДК 811.161.2 (043.2)

**Оксана ПРИХОДЬКО,
Анастасія СМЕЦЬ,
Влада КОНОВАЛОВА**

Національний авіаційний університет, Київ

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕРЕЖІ «ІНТЕРНЕТ» ЯК ФОРМА НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну в кожному офісі почали діяти команди реагування на надзвичайні ситуації — Emergency Response Team, метою яких стала підтримка суб'єктів професійної діяльності на всіх рівнях, а також надання інформаційної, психологічної та фінансової допомоги. Тому особливості професійної комунікації в мережі «Інтернет» у сфері українських ІТ та Outsource компаній стали особливо актуальними в умовах воєнного стану в Україні.

Для створення безперервної та безупинної комунікації всередині організацій українські ІТ та Outsource компанії забезпечують співробітників та офіси необхідним обладнанням (генератори, оптоволоконні мережі зв'язку, модеми, ноутбуки, зарядні станції тощо).

Для забезпечення зберігання та обігу документів на сучасному етапі використовуються Confluence та Wiki-сервіси.

Аби мати змогу комунікувати безпечно в умовах воєнного стану, компанії надають співробітникам доступ до корпоративної електронної пошти (Gmail, Rouncoube, Mail.Gb), внутрішніх робочих месенджерів (Slack, Heartbeat, Rocket.chat, Telegram, Viber, WhatsApp).

Для організації онлайн, відео- та аудіо- конференцій використовуються сервіси Google Meet та Zoom. Комунікаційні засоби уможливають інтерактивне спілкування у форматі візуального контакту, живої дискусії, наочної демонстрації доповідей. Все це створює «ефект присутності» і допомагає проводити ефективні презентації та зустрічі для досить великої аудиторії, залишаючись на своєму робочому місці чи вдома.

Для підпису та запобігання спотворення або модифікації електронних документів використовується підпис КЕП (кваліфікаційний електронний підпис) через зовнішні сервіси (Дія, Підпис, ІТ).

З розвитком телекомунікаційних каналів комунікації можливості дистанційного обміну ідеями розширюються: стало можливим створити рукопис в електронній формі та через мережу передати його безпосередньо кожному співробітнику і відразу ж опублікувати.

Компанії запровадили додаткові перевірки особи, щоб упевнитися, що комп'ютером користується саме цей спеціаліст, VPN тощо.

Отже, наукова комунікація за допомогою мережі «Інтернет» в українських ІТ та Outsourcing компаніях – ключовий механізм функціонування продуктів компанії і розвитку кожного співробітника, а також, один із важливих механізмів зв'язків із суспільством, одна з умов формування професіограми кожного окремого члена команди та засіб взаємного стимулювання творчої активності.

УДК: 001.89:8 (043.2)

Ігор ПРОХНІЦЬКИЙ

Національний авіаційний університет, Київ

НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ НАУЦІ

Звертаючи увагу на проблему наукового потенціалу України, можна побачити, що наукові та технічні ресурси держави є досить потужними інструментами для досягнення різноманітних цілей. Наукова комунікація відіграє провідну роль у розвитку наукового потенціалу та загалом у розвитку суспільства.

XXI століття є часом бурхливого розвитку науки. Держави, що мають високий рівень розвитку науки, посідають високе місце у світовому рейтингу. Лише спираючись на науку, країна може вийти на більш високий рівень прогресу. Продовженням та мовою науки є наукова комунікація, яка є основою та рушійною силою як самої науки, її розвитку, так і розвитку особистості вчених. Тому можемо сказати, що ефективність наукової діяльності цілком залежить від безпосередньо правильної організації наукової комунікації.

«Наукова комунікація у сфері сучасної науки – це поліаспектний феномен, спрямований на реалізацію евристично-інформаційної, суспільно-конструктивної, соціально-організаційної, інформаційно-популяризаційної функції» [1].

Наукові комунікації включають у себе обмін науковою інформацією, знаннями та ідеями між фахівцями різних наукових сфер діяльності.

Наукова комунікація в основному поділяється на формальну й неформальну, пряму й опосередковану, вертикальну й горизонтальну. Наукова комунікація дає змогу для поширення, отримання і використання інформації для стабільності та ефективності розвитку науки.

І хоч Україна має досить високий потенціал (освіченість населення становить близько 98%), проте Україна залишається країною з низькотехнологічною промисловістю, тому що рівень застосовування наукових комунікацій та інформаційних технологій відстає від рівня європейських показників. І хоч мовою міжнародної науки вважається

англійська, згідно 10 статті конституції України українська мова є державною мовою.

З огляду на вищезазначене, як українські вчені, так і здобувачі вищої освіти повинні звернути увагу на те, що українська мова є мовою сучасної науки в Україні.

Список літератури

1. Бурлакова І. В., Кошетар У. П., Земляна Г. І. Наукові комунікації: методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів усіх напрямів та спеціальностей. Київ: НАУ, 2019. 99 с. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/53319/5/10_%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4_%D0%9D%D0%9A.pdf (дата звернення: 01.03.2023).

2. Жанросфера сучасної української наукової комунікації: вебсайт. URL: <http://www.journal.puet.edu.ua/index.php/mmk/article/view/1204> (дата звернення: 02.03.2023).

3. Яхонтова Т. В. Лінгвогенологія сучасної науки (на матеріалі англомовних текстів) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». Київ, 2014. 36 с. (дата звернення: 02.03.2023).

*Науковий керівник: Оксана ПРИХОДЬКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 811.161.2 (043.2)

Аліна РЕВА

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка, Суми*

МІФ У СИСТЕМІ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

Дуже популярним в сучасній культурології є погляд на культуру як вище тотально міфологічне. На рівні аксіоми сприймаються твердження про те, що в основі усякої культури лежить міфологія або система взаємопов'язаних міфів, які й визначають пріоритети розвитку цієї культури, її архетипи та центральні ідеї. Міф можемо визначити як історично першу світоглядну форму відображення дійсності, в якій художнє, моральне, пізнавальне й практичне освоєння світу подані в синкретичній, взаємопов'язаній і взаємоопосередкованій єдності.

Саме міф є базовим компонентом культури. «Міф завжди поряд з нами, він лише ховається в сутінках, чекаючи на свій час» (М. Вебер). За словами Г. Лебона, міфи є «істинними локомотивами прогресу», оскільки вони примусили народи створити все те, що утворило славу мистецтва й велич цивілізації.

Міфосистеми характеризуються цілісністю, завершеністю, синкретичністю, універсальністю, консервативністю і глобальністю – рисами, притаманними культурі цілому. А. Костіна вважає, що мова, об'єднуючи людей відчуттям причетності до своєї історії та витоків, теж є міфом у загальному сенсі. Дослідниця 168 переконливо доводить, що переважна більшість феноменів масової культури кінця ХХ століття (трилери, бойовики, фантастичні романи, відеоігри, рок-фестивалі, детективи тощо) явно ґрунтуються на архаїчних уявленнях і актуалізують міфологічні підвалини культури.

Процес сприйняття зразків масової культури фактично ідентичний сприйняттю міфологічних текстів (особливо, коли взяти до уваги інтенсивність емоційного «занурення» в художній матеріал, який ототожнюється в той момент з реальністю).

На основі міфів формується національна самосвідомість. Саме за допомогою етнічних міфів нації репродукують свої вартості, обґрунтовують духовні підвалини свого буття, психоментальні основи своєї культури (по-суті, моделюють себе)

Наріжним каменем національної міфології є образ держави, котра завжди виробляє ідеологію як власну міфосистему, здатну долати суперечності в суспільстві значно ефективніше, аніж раціональні механізми політики. Кожна держава потребує ідеологічно-політичних міфів для самовиживання; для протиставлення себе ворогам чи суперникам у сфері ідеології або економіки. СРСР дає дуже показовий зразок абсолютного, тотального управління свідомістю своїх громадян завдяки контрольованій міфотворчості. Радянська влада говорила з народом мовою створених нею загальнодержавних ідеологічних міфів. Підживлювати ці міфи через літературу, публіцистику, кіно, образотворче мистецтво. Для всіх груп населення створювалися зразки для наслідування – культові персонажі, біографії яких були, як правило, дуже сильно видозмінені й прикрашені.

Список літератури

1. 100 Найвідоміших образів української міфології / За ред. О. Таланчук, Ю. Бедрика. – К.: КД "Орфей"; "Автограф", 2007. – 460 с.
2. Павлюк Л. Знак, символ, міф у масовій комунікації. – Львів, 2006. – С. 40.
3. Сліпушко О. Давньоукраїнський бестіарій / О. Сліпушко. – К. : Дніпро, 2001. – 144 с.
4. Слухай Н. В. Міфопоетичний словник східних слов'ян / Н. В. Слухай. – Сімферополь : Кримське навч.-пед. держ. вид-во, 1999. – 120 с.

*Науковий керівник: Олена СЕМЕНОГ,
доктор пед. наук, професор*

УДК 811.161.2 (043.2)

Альона РОМАНЧЕНКО
*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка, Суми*

ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ У ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ

Мова і культура сукупно становлять нерозривний зв'язок, вони одночасно є об'єктами дослідження лінгвокультурології та способом відображення навколишньої дійсності та суспільства. При дослідженні людини, яка є структурною ланкою соціуму, часто залучають гендерний аспект як соціокультурне явище. Гендеру притаманна культурна специфіка, відмінні та загальні риси в його формуванні від мови та культури суспільства, що спричиняє відмінності у рівні маскулітності окремої мови.

Гендер – соціокультурний конструкт, який неможливо розглядати абстраговано від етнокультурних традицій. Гендер залежить від системи соціалізації, розділення праці, культурних та соціальних норм та стереотипів. Через це він становить інтерес для лінгвістики. Серед проблем, які досліджують гендерні студії, виокремлюють: виявлення відмінних рис у мовленнєвій поведінці чоловіків та жінок; виявлення гендерних стереотипів та репрезентації статей у мові; національно-культурна обумовленість гендерних відносин.

Розвитку гендерної лінгвістики дав поштовх феміністичний рух, який критикував мовну систему через її андроцентризм та асиметричність. Лінгвокультурологія вивчає мовне вираження культурних та соціальних концептів, що дають уявлення про ставлення суспільства до чоловіка та жінки; поведінку окремої людини, що залежить від належності до певної статі; репрезентація статей у культурі; гендерні стереотипи та все інше, що закріплене у етнічній свідомості.

Гендерний аналіз у лінгвокультурології дозволяє реконструювати та охарактеризувати закріплені у свідомості народу уявлення про типові, негативні та еталонні риси чоловіків та жінок. Близьким до концепту є поняття стереотипу. Його можна визначити як модель фрагменту навколишньої дійсності, яка є результатом відображення у свідомості типового для етносу фрагменту реальності та слугує для економії зусиль при сприйнятті світу.

Гендерні стереотипи виникають через тиск різних видів. Нормативний тиск вимагає підлаштування під норми окремого суспільства, щоб мати змогу залишатися його частиною. Через інформативний тиск, що надходить із ЗМІ, людина свідомо поглинає інформацію, яку надає

їй її оточення.

Гендерні стереотипи фіксуються у мові, оскільки вона – головний засіб людського спілкування. Гендерні відносини є елементом культури, а отже – відображені у мові й завдяки їй передаються від покоління до покоління представниками конкретної етнічної спільності. Ще з народження дитина піддається впливу стереотипів, засвоюючи типові моделі поведінки своєї статі. У процесі соціалізації людині з раннього віку нав'язують єдине правильне бачення світу, яке кардинально відрізняється для обох статей.

Отже, сприйняття себе чоловіком або жінкою відбувається в значній мірі під впливом очікувань суспільства та особливостей національної культури.

Список літератури

1. Бабенко О.В., Лисогора В.А. Гендерний аспект у лінгвокультурології
2. Будник О. Г., Бабенко О. В. Гендерний аспект наукових досліджень у лінгвокультурології. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych.*: 12.
3. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки, Scientific Herald of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series: Philological Sciences/ Редкол.: С. М. Ніколаєнко, (відп. ред) та ін. Київ: Міленіум, 2018. Вип. 292. С. 159- 166.

*Науковий керівник: Олена СЕМЕНОГ,
доктор пед. наук, професор*

УДК 811.161.2 (043.2)

Богдан РУДИКА

*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка, Суми*

ПОНЯТТЯ КАРТИНИ СВІТУ В ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ВИМІРІ

Під картиною світу ми розуміємо «певним чином оформлену систематизацію плану змісту мови», основною функцією якої є збереження та фіксація всього комплексу знань і уявлень певної мовної спільноти про світ.

На сьогодні дослідниками виділяються різні групи картин світу: наукова мовна картина світу, мовна картина світу національної мови та мовна картина світу окремої людини; безпосередня картина світу й опосередкована картина світу; міфологічна, релігійна, художня та наукова картини світу.

Мовна картина світу становить сукупність зафіксованих у мовних одиницях уявлень народу про дійсність на певному етапі його розвитку. Вона передбачає наявність у носіїв мови певного набору спільних фонових знань, що пов'язують культурно марковані одиниці мови з «квантами» культури.

Проблему «мовного» світосприймання було сформульовано ще на початку XIX століття В. Гумбольдтом. У XX столітті вивчення мовної картини світу було пов'язано з гіпотезою лінгвістичної відносності Е. Сепіра та Б. Уорфа та здобутками етнолінгвістики.

У сучасному лінгвістичному контексті картина світу розглядається як багатогранний ментальний феномен, що зв'язує мову з мисленням, з навколишнім світом, з культурно-етнічними реаліями та змістом найскладніших абстрактних понять і категорій, які функціонують у мові.

Мовна картина світу – це спосіб відбиття реальності у свідомості людини, що полягає у сприйнятті цієї реальності крізь призму мовних та культурно-національних особливостей, притаманних певному мовному колективу, інтерпретація навколишнього світу за національними концептуально-структурними канонами.

До основних властивостей мовної картини світу належать: цілісність, комп-лексність, багатоаспектність, історичність, розмаїття, поліінтерпретованість, здатність до експлікації та еволюції тощо.

Унікальність національно-мовної картини світу виявляється на всіх рівнях мови, однак найбільш яскраво її особливості відбито в лексичі. Національна специфіка світобачення відображена передусім у словах, що позначають історичні, культурні та етнологічні поняття. Наприклад, булава, пампушки, Святки та ін.

Особливе значення для створення мовної картини світу має фразеологічний фонд національної мови. Природа значення таких одиниць є тісно пов'язаною з фонovими знаннями носіїв мови, з практичним досвідом особистості, Культурно-історичними традиціями етнічної спільноти. Наприклад, стати на рушники – вийти заміж, одружитися (молоді з давніх-давен і до сьогодні під час весільного обряду стають на вишитий рушник), передати куті меду – переборщити, зробити забагато (кутя з медом є традиційною українською стравою у Різдвяний вечір), різати пупа – приймати пологи тощо.

У лінгвістичних розвідках мовна картина світу протиставляється картині когнітивній (концептуальній, науковій). Остання зумовлена таким сприйняттям світу, що опосередковується науковим знанням, а мовна («наївна») картина світу витворюється під час безпосереднього пізнання реальності в категоріях культурного і національно-мовного досвіду.

На відміну від когнітивної, мовна картина світу є завжди суб'єктивною, вона фіксує сприйняття, осмислення та розуміння світу конкретним етносом не на сучасному етапі розвитку, а на етапі формування мови, тобто на етапі первинного, наївного, донаукового пізнання світу.

Мовна картина світу відбиває найбільш значущі елементи загальної картини світу – притаманні певному етносу стійкі уявлення про світ, що мають вербальну експлікацію. Вона завжди є суто національною і суб'єктивною. Когнітивна картина світу спрямована на відбиття результатів свідомої пізнавальної діяльності людини. Наукова та мовна картини світу є паралельними одна до одної, їм притаманна взаємозалежність та взаємовплив.

Картина світу співвідноситься із поняттями «модель світу» та «образ світу», що в сукупності формують найбільш повне уявлення кожної окремої людини про оточуючий світ.

Список літератури

1. Лінгвокультурологія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. П. Загнітко, І. В. Богданова; за ред. А. П. Загнітка. –3-є вид., перероб. і доп. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. – 287 с.

2. Загнітко А. П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. – Донецьк : ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. – 992 с.

3. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: У 4-х т. – Донецьк: ДонНУ, 2012.

4. Нікульшина Т. М. Ірреальність у просторі можливих світів: етнолінгвальні особливості (на матеріалі англійської та української мов) / Т. М. Нікульшина. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2012. – 377 с.

*Науковий керівник: Олена СЕМЕНОГ,
доктор пед. наук, професор*

УДК 821.161.2 (043.2)

Марія СЕМЕНОК

Рівненський економіко-технологічний фаховий коледж НУВГП, Рівне

ТОПОС КИЄВА В ПОДОРОЖНІХ НАРИСАХ І. С. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

Іван Нечуй-Левицький відомий читацькому загалу, як повістяр, реаліст, цікавився історією рідного краю, стояв на яскраво вираженій проукраїнські позиції в епоху заборони функціонування української мови та нівелювання української державності.

Жанрова природа творів прозаїка різнопланова. Здебільшого переважають повісті та оповідання, у яких порушено соціально-побутові проблеми. Однак значну частину становлять малі форми, з-поміж яких виділяються нариси та статті на культурологічну та історичну теми. Серед жанрових різновидів домінують подорожній, портретний, соціально-політичний нариси.

І. С. Нечуй-Левицький – основоположник української нарисистики, розробник жанру подорожнього нарису.

Нариси, які стали об'єктом дослідження у нашій науковій роботі, відносимо до подорожніх, однак вищезазначені тексти відрізняються від сучасних зразків жанру.

Любов до природи – наскрізний мотив усіх подорожніх нарисів І. Нечуя-Левицького. Це стосується нарису «Ніч на Дніпрі», який автор називає етюдом – це опис короткотривалої в часі подорожі по Дніпру біля Києва – данина українській природі, насамперед Дніпру (опис надвечір'я, ночі та сходу сонця).

Нарис має сюжетні елементи, письменник висловлює надію на відродження України, порівнюючи зі сходом сонця, на прогресивну молодь, яка зустрічає перші промені на знаковому місці – Володимирській горі у Києві.

Малий простір («Вечір на Владимирській горі») стає моделлю для узагальнення думок і поглядів на історію рідного краю, на унікальність і неповторність Києва як українського міста, що може не лише природою, а іншими принадами цивілізації конкурувати з відомими містами Європи.

Посиленим інтересом до урбаністичного пейзажу характеризується нарис «Апокаліпсична картина в Києві». Однак тут І. Нечуй-Левицький залишається не лише неперевершеним майстром пейзажу в нестандартній ситуації (спостерігає пожежу дров'яних складів у гавані на Подолі з Андріївської гори), а й виступає небайдужим публіцистом, що переймається болями і стражданнями народу.

Багата топоніміка нарисів. Київ пізнається через гідроніми Дніпро, Почайна. Майже в усіх нарисах згадується «золотоверхий Київ» за відомими пам'ятками Андріївська церква, Кирилівський монастир, пам'ятник св. Володимиру, Оболонь, Поділ, Лиса гора.

У подорожніх нарисах чимало пейзажів, більшість яких є не фрагментарними, а розгорнутими, насиченими численними деталями і подробицями. Описи природи збагачені порівняннями, епітетами, метафорами.

Досліджувані нами подорожні нариси мають спільний мотив: любов до рідної України, яка передається через любов до природи, до людей, до Києва, до вулиці, на якій живе нарисовець-мандрівник. Такий малий

простір, деталізація, до якої вдається автор, зупиняючись на дрібницях, які, на перший погляд, є несуттєвими, стає для І. Нечуя-Левицького моделлю чогось більшого, відкриває можливості ширших узагальнень, і тоді «прегарний Київ» постає «городом-красуном».

*Науковий керівник: Наталія САВЧУК,
викладач української мови та літератури, викладач-методист;
Наталія ХОМЕЧА,
методист відділень мовознавства, літературознавства,
фольклористики та мистецтвознавства РМАНУМ*

УДК 82.161.2-3.09: [81'42:159.98] (043.2)

Ірина СИЧ

Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне

МОВНІ ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ПОРТРЕТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ

У літературі головний інтерес до людини зосереджений не стільки на її зовнішньому вигляді, як на особливостях внутрішнього світу. Мета художньої літератури – викликати в душі читача яскраві, сповнені життя образи людей, зображуваних письменником, і за їх допомогою викликати ті почуття та переживання, які відчував автор під час написання твору.

Портрет героя – одна з основних категорій художнього твору, важливість якої зумовлена антропоцентризмом літератури. Людина перебуває в центрі художнього зображення, тому що тільки вона є суб'єктом дійсності й тільки вона має здатність сутнісно віддзеркалювати дійсність [3, с. 47].

Одним із засобів втілення психологізму в художньому творі є психологічний портрет – один із найважливіших способів характеротворення. З лінгвістичного погляду, психологічний портрет цікавий тим, як за допомогою елементів мовної структури відбувається зображення глибинних людських якостей [2, с. 1].

Психологічний портрет – це складова частина художнього образу, який є сукупністю кількох портретів персонажа. Згідно з дослідженнями, психологічний портрет літературного персонажа складається не лише з опису його зовнішнього вигляду (міміки, рис обличчя, манери одягатися, жестів), а й з опису поведінки в різних життєвих ситуаціях, його роздумів, емоцій і переживань [1]. Порівнюючи психологічний образ із типовими для нього людськими рисами, читач самостійно домислює собі портрет персонажа.

Г. Сюта вважає, що зображення внутрішнього світу героїв за допомогою відповідних лексико-семантичних одиниць є метою психологічного портретування персонажів. Створюючи цей тип портрета, письменник використовує низку лексичних засобів із семантикою особливостей характеру, темпераменту, настрою, світогляду, мисленнєвих операцій тощо [4, с. 33].

Лінгвостилістичні засоби відіграють важливу роль у створенні психологічного портрета літературного героя. Мовна виразність і яскравість висловлювань досягається не тільки за рахунок експресивно-стилістичних та оціночно-стилістичних компонентів, а й за рахунок того, що слова і словосполучення можуть набувати переносних значень, тобто ставати тропами, або входити до складу стилістичних фігур, які забезпечують створення образного значення. Для створення психологічного портрета використовуються різноманітні лінгвостилістичні засоби, наприклад епітет, метафора, метонімія, оксюморон та інші, які допомагають розкрити сутність героїв, розпізнати їхній внутрішній світ і хід думок [2, с. 1].

Отже, психологічний портрет є одним із засобів втілення психологізму в літературному творі. Психологічний портрет героїв розкривається не лише через характеристику зовнішності, а й завдяки виокремлення рис і якостей, що допомагає відтворити повну картину їхнього внутрішнього світу.

Список літератури

1. Бохун Н. В. Мовностилічні особливості створення портрета персонажа в іспанській художній літературі XIX–XX ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ, 2007. 20 с.

2. Головня А. В., Мороз А. В. Лінгвостилістичні засоби створення психологічного портрета та особливості його відтворення при перекладі (на матеріалі роману Стіга Ларссона «Дівчина, що гралася з вогнем»). Фаховий та художній переклад: теорія, методологія, практика : збірник наукових праць. Київ : Аграр Медіа Груп, 2015. С. 213–217.

3. Сізова К. Л. Портрет в українській літературі помежів'я XIX–XX століть : від об'єктивно-зображальних засад до психологізації. Дивослово. № 4. 2013. С. 47–51.

4. Сюта Г. М. Лінгвосвіт поезії авторів Нью-Йоркської групи : монографія. Київ, Інститут української мови НАН України : Видавничий дім Дмитра Бураго. 2010. 164 с.

*Науковий керівник: Оксана КУЗЬМИЧ,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 811.161.2 (043.2)

Ірина СТРЕЛЬЦОВА
*Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка, Суми*

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ТА КУЛЬТУРИ

Концептуальне розуміння культури може відбутися лише за допомогою мови, а «багатофункціональне» розуміння мови може бути досягнуто лише через культуру. Культура — це «асоціація» між мовою та особистістю, яка формує й упорядковує «думки мовної особистості», мовні категорії та поняття. Оскільки культура є продуктом історичної колективної співтворчості минулого і сьогодення (С. Трубецької), то для її розвитку потрібен спільний «архів» (М. Фуко) культурних цінностей, накопичених рідною мовою, і Ці цінності передаються з покоління в покоління. Цей «ціннісний семантичний простір мови» є предметом дослідження мови та культури XXI століття, тоді як об'єктом є «мовна/дискурсивна діяльність, що розглядається з точки зору ціннісної семантики».

Саме тому в сучасній лінгвокультурології йдеться не стільки про подібність або відмінність обговорюваних тут феноменів, скільки про «синергійний континуум», синергійне сполучення мови, свідомості і культури, в якому провідним механізмом є мовна модель світу. Синергетика вбачає у мові активне середовище породження культурних універсалій і культурних цінностей. Культура як семіотизований культурний простір передбачає іменування всього, що входить в етнокультурний простір. Невід'ємною частиною будь-якої етнокультури стає лінгвокультура – синергійне сполучення мови і культури, зафіксоване та засвоєне певною етномовною свідомістю [2].

Оскільки культура в сучасних гуманітарних студіях представляється як інформація, а інформація, у свою чергу, також може бути описана як безліч дискретних одиниць, у тому числі й у вигляді мовних, то лінгвокультуру слід розглядати як систему мовних одиниць, що заповнюють ціннісно-смысловий простір мови в процесі пізнання дійсності певною лінгвокультурною спільнотою. Мовні знаки як засіб соціалізації створюють загальне для всіх членів такої лінгвокультурної спільноти значення, стаючи засобом комунікації. З виникненням таких знакових лінгвосистем формуються і започаткування культури, що утворюють

згодом «ціннісно-сміслову домінанту будь-якої дискурсивної діяльності людини».

Особливу роль при трансляції культурно-національної свідомості народу і його ідентифікації відіграє фразеологічний склад мови, оскільки в образному змісті його одиниць відбито культурно-національний світогляд. У семантику фразеологізму входить і культурна семантика, або культурна конотація що створюється відношенням фразеологізму до предметної області культури [3]. Тобто фразеологізми як мовні знаки зароджуються на перетині мови і культури. При цьому культуру розглядаємо широко як семіотичну систему, в якій синтезуються знаки і смисли [1], та вужче як простір культурних смислів, або ціннісного змісту, що твориться людиною у процесі світорозуміння, та як систему різних кодів, тобто вторинних знакових систем, в яких використовуються різні матеріальні й формальні засоби для позначення культурних смислів.

Кожна конкретна культура існує в нерозривній синергії мови, культури та свідомості, що забезпечує її самозбереження та ідентичність в умовах усіх змін у нормах, цінностях та семантичних сферах. Це «імунітет», який кожна культура виробляє в процесі діалогу з іншими культурами та «метакультурою» в цілому. Синергетичне поєднання мови та культури, зафіксоване та засвоєне певною національною мовною свідомістю, становить суттєве Лінгвокультура як феномен і наукове поняття. Як комплекс мовних одиниць мова і культура наповнюють ціннісний семантичний простір мови певної національної культурної спільноти, є важливим терміном мови і культури.

Список літератури

1. Галинська О. М. Фразеологізми як знаки культурної інформації. 2011. URL:

<http://dSPACE.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1874/1/Phraseologisms%20as%20signs.pdf> (дата звернення: 08.03.2023).

2. Матузкова О. П. Лінгвокультура як синергія мови, культури та свідомості. *Записки з українського мовознавства*. 2020. № 27. С. 160-172. URL: <http://zum.onu.edu.ua/article/view/206498> (дата звернення: 28.02.2023).

3. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови: Посібник для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів. Луганськ: Альма-матер, 2005. 399 с.

*Науковий керівник: Олена СЕМЕНОГ,
доктор пед. наук, професор*

UDC 81.111'37 (043.2)

Anastasia TYSHKEVYCH
National Aviation University, Kyiv

TERMINOLOGY IN MANAGEMENT

Management is the process of planning, organizing, motivating, and controlling an organization in order to achieve coordination of human, financial, natural, and technological resources necessary for effective performance of tasks. According to Henri Fayol, "to manage is to forecast and plan, to organize, to command, to coordinate and to control." Management permeates the entire organization, touches almost all spheres of its activity. Management as a phenomenon appeared quite a long time ago, with the beginning of the development of mankind. But as a field of management knowledge, management began to take shape in the second half of the 18th century, and its formation took place at the beginning of the 20th century, in the era of industrialization and the birth of large-scale organizations.

Management, like any branch, contains many terms, because scientific terminology plays an important role in state creation and is an indicator of the development of scientific, socio-economic and cultural progress of the state. Here are examples of interesting terms in management: Upward communications - transfer of information from lower levels of management to higher; Budgeting is the process of distributing the organization's financial resources between its individual subdivisions; "payment matrix" method - a method of evaluating each alternative as a function of the various possible outcomes of implementing this alternative; Non-verbal communication is the exchange of information carried out without use of words (different symbols are used instead); Offer - specifies offers to a person or a government institution to sign agreement (contract) on certain conditions.

The question of what the terminology should be - national or international - has always been in the field of view of scientists. This problem is especially acute in languages that have existed for a long time in conditions of statelessness. The Ukrainian language is one of these. Oppression of the Ukrainian language has long restrained the development of national scientific terminology. That is why most terms in management are borrowed. Even the term "management" itself was formed from the English verb to manage, which, in turn, comes from the root of the Latin word manus (hand). In its essence, the term can to some extent be considered synonymous with the term "management", but the latter is much broader. The following definitions of management can be obtained from the thorough Oxford English Dictionary:

way, manner of communicating with people; power and the art of management; special skills and administrative skills; management body, administrative unit. The source languages of direct and indirect borrowings in the term system under study are: Latin (administrator, bonus, instruction, inspection, condition, qualification, personification, competence, mission, communication, reclamation, centralization, corporation, commission, effect, state), Greek (characteristic, theory, climate, forecast, system, synergy, program), English (leader, management, rating, innovation, budget, holding), French (personnel, vulture, information, traveling salesman, control, organization, resources, filtering, bill), German (standard, fine), etc. The source languages of direct and indirect borrowings in the term system under study are: Latin (administrator, bonus, instruction, inspection, condition, qualification, personification, competence, mission, communication, reclamation, centralization, corporation, commission, effect, state), Greek (characteristic, theory, climate, forecast, system, synergy, program), English (leader, management, rating, innovation, budget, holding), French (personnel, vulture, information, traveling salesman, control, organization, resources, filtering, bill), German (standard, fine), etc.

The language system has developed several ways of mastering vocabulary of foreign origin, thereby protecting its deep structure from foreign elements, among them tracing, adaptation and hybridization. In the conditions of globalization, tracing is a means of countering English-speaking pressure. In addition, the advantage of tracing, according to the researchers, is the possibility to make the term motivated, besides, if a new concept is indicated in the donor language by a phrase, tracing is almost the only technically possible way of accurate and motivated reproduction of its native language. Another way of learning foreign vocabulary is hybridization. Hybrid terms are formed by a combination of native and borrowed bases. The most productive of them in management terminology are the following: 1) single-word terms that arise as a result of derivation mainly from foreign language bases with the help of specific word-forming formants: casuistry (affixes are specific, the root is from the Latin casus), leadership (the affix is specific, the root is from the English leader), partnership (the affix is specific, root – from French partenaire), productivity (affix specific, root – from Latin productivus), dynamism (affixes specific, root – from Greek dynamikos); 2) lexemes-composites with a native and foreign root: autocrat manager, liberal manager, populist manager, democratic manager, formalist manager, hardware manager, product-goods, store-warehouse, enterprise-leader, enterprise-partner, semi-finished product, self-management; 3) phrases in which one component reproduces the form of the original, and the rest is calculated using the means of the national language: Bayesian approach – English. Basic Approach, German Basic-Zutritt, fr. Méthode de Basic; horizontal division of labor –English horizontal division of labor, German

horizontal Arbeitsteilung, fr. division horizontale du travail; board of directors – English Board of Directors, German Directorsrat, fr. council of directors; As the researchers note, nominating numerous creations of the national intellect in the scientific and technical space, hybrid terms convincingly and clearly reflect the progressive trend towards internationalization, but in conditions of preservation of the national peculiarities of the terminological fund.

So, terms are an integral part of the state and scientific fields. Due to the fact that they are both national and borrowed (in other languages), the term system in management expands and enriches.

*Scientific supervisor: Liudmyla DOBROVOLSKA,
Lecturer*

УДК 821.161.2 (043.2)

Олександра ТРОФИМЧУК

Обласний науковий ліцей у м. Рівне Рівненської обласної ради, Рівне

ОБРАЗ ОКУПОВАНОГО ДОНБАСУ ТА ДОНЕЦЬКА В РОМАНІ «ДОЦЯ» ТАМАРИ ГОРІХА ЗЕРНЯ

У романі постає з одного боку документальний, а з іншого – художній образ окупованого Донецька та Донбасу. Авторка, описуючи, що відбувалося в місті на початку 2014 року, подає такий, можна сказати, демонічний образ Донбасу: «Донбас – це точка обнулення, місце сили, де прозвучали найважливіші запитання. І тільки там заховано потрібні відповіді. Там, де все починалося, там все і завершиться, коли історія пройде чергове коло і вічний звір Уробос знову вкусить себе за хвіст [3, с. 2].

Літературний критик Ганна Улюра пише: «Коли в тексті з'являються якісь поетичності, вигуки, літературні порівняння (а не без того) – вони тут люто чужорідні. Бо то просто опис побуту – і він складається в опис війни» [4]. Проте попри те, що образ війни складений «просто із опису побуту», змальовуючи образ Донецька, Тамара Горіха Зерня використовує численні порівняння, персоніфікації та алегорії: «Донецьк лежав перед нами, як величезний неповороткий звір. Йому щойно впорснули отруту прямо у спинний мозок, і тіло звіра вже відмирає. Зовсім скоро він не зможе поворухнутися, і тільки бачитиме, як дрібніший, але більш вправний хижак шматує його плоть. Попереду чекає довга агонія, але захмеліла голова не вловлює тривожних сигналів від периферійної нервової системи. У голови поки що все добре» [3, с. 67]. Авторка порівнює Донецьк із величезним неповоротким звіром, який повільно вмирає. Саме таким постає це місто на початку війни: його шматують, трощать, знищують.

Завдяки цьому лірично-поетичному відступу авторка передбачає занепад міста.

Дослідниця Пухонська О. Я. пише про зображення Донецька: «Інтерпретація донецького тіла в контексті тіла національного у версії Тамари Горіха Зерня досить оригінальне. Авторка, безперечно, мислить місто, а разом і цілий регіон як частину України, про що свідчить її незмінна позиція, вербалізована займенниками типу «свої», «наші». Втім, виразно постає розуміння Донбасу як частини, ураженої задовго до історичною хворобою» [3, с. 210]. Мешканці Донецька відверто ігнорували факт війни, обстріли, що були зовсім поблизу. Люди стали жорстокими, егоїстичними, позбавленими елементарного співчуття до тих, хто справді потребував допомоги. З міста масово виїздили, тікаючи від війни, а той, хто залишився, дбав, насамперед, за свій порятунок. Авторка акцентує на думці, що єдності між донецчанами не було: обстрілювані райони відокремлювалися від усього міста та сподівалися прокинутися зранку зі стелею над головою, а райони, яких війна поки що не торкнулася, думають лише, як забезпечити себе, й відмовляються надавати допомогу. Якщо Донецьк видається відокремленим від України, то ці обстрілювані райони були відокремленими у відокремленому місті.

Як бачимо, у романі Донецьк і Донбас часто виступають персоніфікованими образами, які живуть своїм життям, не приймаючи факту війни. Їх мешканці, інертні та байдужі, продовжують жити звичним життям, незважаючи на велику кількість чужинців-окупантів. Змалювання авторкою Донецька і Донбасу, попри документальність нарації, характеризується художніми вкрапленнями, внесеними, на нашу думку, в роман для ліризації оповіді. Окуповане місто в книзі іронічно порівнюється з різними тваринами, оприявнюючи трагічну абсурдність буття в умовах війни та окупації.

Список літератури

1. Приходько О. Нон-фікшн, література факту, документальна література: до проблеми жанру. *Актуальні проблеми літературознавчої термінології: зб. наук. праць*. Рівне : РДГУ, 2020. Вип.3. С. 91 – 94.

2. Пухонська О. Від історії до Донбасу: ідентичнісний простір війни в романі Тамари Горіха Зерня «Доця». *Закарпатські філологічні студії: наук. журнал. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*. 2021. Вип. 15. С. 207-212.

3. Тамара Горіха Зерня. Доця : роман. Київ : Білка, 2019. 288 с.

4. Улюра Г. «Доця»: Коли жінка убиває. Лівий берег. 3 жовтня. 2019. URL:

*Наукові керівники: Наталія СОСЮК,
учитель української мови та літератури,
заслужений учитель України;
Оксана ПРИХОДЬКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 81'255.4:81'367.622.12 (043.2)

Христина ШИНКАРУК

Національний авіаційний університет, Київ

СПЕЦИФІКА СУЧАСНИХ ФІЛОЛОГІЧНИХ ОНЛАЙН-СЛОВНИКІВ

Лексичні ресурси мови відображаються в словниках. Словники – сукупність слів, розташованих у певній послідовності. Їх створення, дослідження типології та класифікування – завдання окремого розділу мовознавства – лексикографії, що на сьогодні є цілою індустрією та активно використовує можливості сучасних інформаційних технологій. Дослідники виділяють новітню галузь – комп'ютерну лексикографію.

Електронний словник – словник в електронному вигляді, який містить словникові статті, побудовані таким чином, щоб уможливити швидкий пошук необхідної інформації. На сьогодні онлайн-словники стали одними з найпопулярніших програмних продуктів і складають конкуренцію традиційним паперовим [1, с.114]. Водночас вони є об'єктом досліджень науковців – Широкова В.А., Дубічинського В. В., Комової М.В., Заїки Н.М. та ін.

Типологія словників ще й досі не має єдиного завершеного вигляду. Виділяються різні їх види, залежно від ознак, покладених в основу класифікації, наприклад:

1. За мовою – українські, англійські, німецькі та ін.
2. За типом лексики:
  - загальні;
  - спеціалізовані, спрямовані на конкретні теми, наприклад, історія мови, мовна стилістика та ін.
3. За призначенням:
  - академічні, орієнтовані на академічну спільноту;
  - навчальні, призначені для використання в навчальних закладах і самостійному вивченні мови;

- загальнодоступні, цільова аудиторія – так звані «пересічні» громадяни;

4. За семантичними й генетичними характеристиками:

- етимологічні – надають інформацію про походження слів та їхню еволюцію;

- фразеологічні містять фразеологізми та ідіоми;

- синонімічні та антонімічні.

Специфіка онлайн-словників полягає в тому, що такими ресурсами просто й зручно користуватися. Пошук необхідної інформації «блискавичний». До їх переваг варто віднести й доступність – з будь-якої локації з електрикою та інтернетом можна отримати потрібну інформацію. Що ж до специфіки саме філологічних словників, то їх перевагою є те, що вони часто містять корисні додаткові функції, наприклад, можна почути звучання того чи іншого слова (словосполучення). Особливо це корисно під час вивчення іноземної мови. Хоча, звісно, наразі такі ресурси не досконалі, у них чимало помилок.

Наразі філологічні онлайн-словники розробляються Українським мовно-інформаційним фондом Національної академії наук України, очолюваним академіком В. А. Широковим, який є керівником Національної словникової бази України, засновником вітчизняної наукової школи у галузі лінгвістичної технології. Зокрема колективом цього фонду створено:

- перший електронний словник української мови «Лексикографічна система «Словники України» – уключає п'ять словників (орфографічний, орфоепічний, синонімічний, антонімічний, фразеологічний) містить приблизно 152 тисяч слів. Диск "Словники України" був виданий Українським мовно-інформаційним фондом Національної академії наук України. Доступний он-лайн: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>;

- Словник української мови в 20-и томах. Наразі в електронному вигляді є 13 словників. Усі наступні – на стадії створення.

Крім поданих, можна згадати колекцію різноманітних філологічних словників, представлену на порталі Mova.info (Mova.info (<http://www.mova.info/>), який підтримується лабораторією комп'ютерної лінгвістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

У підсумку варто відзначити, що на сьогодні ведеться робота з розроблення словників в електронному вигляді. Цифрові лінгвістичні ресурси – невід'ємний складник якісної науково-дослідної роботи. Онлайн-словники – майбутнє української лексико- та термінографії – мають значний потенціал.

Список літератури

1. Калимон Ю. Комп'ютерна лексикографія: виклики і перспективи. *Актуальні питання іноземної філології*. 2019. №10. С. 112-118.

2. Широков В. Комп'ютерна лексикографія : монографія. Київ : Наукова думка, 2011. 351 с.

*Науковий керівник: Тетяна ДЯЧУК,
кандидат філол. наук, доцент*

УДК 811.161.2 (043.2)

Софія ШТУКА

Національний авіаційний університет, Київ

ПРОБЛЕМИ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ: УКРАЇНА-БЕЛЬГІЯ

Сьогодні, як ніколи, є актуальним мовне питання у нашій країні. Але не зважаючи на повномасштабне вторгнення країни-терориста, порушують питання двомовності в Україні. Українцям доволі часто наводять як приклад багатомовні країни. Нас хотіли і хочуть споріднити з росією, з російською мовою. Одна з країн, за словами цих «критиків», яку нам варто наслідувати – Бельгія. Підтверджують таку позицію високого рівня економічним становищем цієї країни, тим, що навіть у багатомовності можна жити мирно і злагоджено. Але якщо поглянути в минуле країни-взірця, дізнаємося, що інформація, яку нам подають, є тенденційною.

Бельгію часто називають штучною державою через відсутність єдиної бельгійської мови. А як усім відомо, мова – це ідентифікатор нації. Отже, насправді бельгійці – не більше ніж політична нація, і жодного бельгійського етносу не існує. Це країна, яка була у складі багатьох держав, унаслідок цього на її території було утворено дві етнічні групи – валлони і фламандці. Ці дві етнічні групи розмовляють різними мовами, валлони – французькою, фламандці – нідерландською. Передумов для існування бельгійської мови не було і немає. Отож, щодо валлонців і фламандців, то вони просто співіснують на суто формальному рівні.

Виникають сумніви щодо того, що українці хочуть такого ж сценарію і розвитку подій. Адже за умови мовного роз'єднання утвориться такий же мовний кордон. Тоді про існування українців як окремої нації не варто і згадувати.

Більшість валлонців вважає фламандців людьми другого сорту. Фламандець про приниження валлонцями: «БРЮГГЕ! Так, Брюгге! Це наша фламандська назва, а ці французи та європейці називають наше місто

«Брюж»; «Вважають нас селюками, провінцією, не хочуть і знати фламандську мову, а ми їх годуємо».

І якщо провести аналогію з українською мовою, то простежується така ж ситуація. Росіяни завжди хотіли позбутися такої нації, як українці. Українську мову вважали мовою селюків, мовою людей нижчого сорту, так як і мову фламандців. Українці не хочуть такого ж роз'єднання нації, як і в Бельгії. Як ми можемо порушувати питання двомовності, якщо впродовж багатьох років росіяни возвеличували себе і свою мову, постійно акцентуючи на меншовартості українців.

Ми не повинні допустити такої помилки. У нашій країні повинна панувати українська мова. Ми повинні і надалі боротися за самостійну українську мову, яка має бути домінантною в нашій країні. Українці – окрема нація, яка зараз відстоює свою свободу, яка хоче бути вільною, яка відчуває себе вільною. У той час, коли інші багатомовні країни не мали підґрунтя для існування однієї мови у своїй країні, ми мали його завжди. Порівнювати Україну з багатомовними країнами – абсурд, а мирна багатомовна Бельгія – замаскована пропаганда.

Список літератури

1. Мельник І. Бельгійська двомовність: виникла з сепаратизму, завершується розколом. URL :

https://texty.org.ua/articles/9945/Belgijska_dvovovnist_vynykla_z_separatizmu_zavershujetsja_rozkolom-9945/ (дата звернення: 12.02.2023).

*Науковий керівник: Оксана ПРИХОДЬКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 811.11-25 (043.2)

Вероніка ЮЗЬКО, Соломія ГАВРИЛЮК
Національний авіаційний університет, Київ

РОЛЬ КІНО У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У нашому сьогоденні технічні засоби навчання широко використовуються в освітньому процесі. Використання технічних засобів навчання посприяло появі нових сучасних методів навчання, перспективних напрямків якісно нового сприйняття інформації серед молоді, що навчається і яка виросла в епоху сучасних технічних засобів інформації. Традиційні форми мовного спілкування розширилися завдяки образам і знакам запропонованим сучасними гаджетами. Сьогодні досить ефективним вважається вивчення іноземної мови з використанням

відеоряду, це можуть бути як короткі відео, так і повнометражні фільми та серіали. Саме тому значення кіно для вивчення іноземної мови у наш час потребує особливої уваги дослідників, оскільки інформація, що накопичилася в процесі викладання іноземних мов з використанням фільмів, свідчить про те, що кіно привертає і утримує увагу студента-глядача. До питання вивчення ролі відеоматеріалів у процесі вивчення іноземної мови зверталися Pegrum M., Hartley L. & Wechtler V. [1]. В. Єфімова [2], Н. Коротка [3], та інші, відзначаючи позитивний вплив відеоряду на розвиток вміння сприймати і розуміти інформацію.

Останнім часом опубліковано значна кількість наукових праць про використання фільмів у процесі вивчення іноземної мови. Думка про те, що кіно можна використовувати з освітньою метою, була дуже популярною ще у першій половині ХХ століття в Україні. Українська дослідниця В. Єфімова, використовуючи матеріали музейних фондів, фахових педагогічних видань 1920-1930 рр. робить висновок, що кіно тісно взаємодіяло з освітою та вихованням [2].

Автентичне відео є дуже важливим джерелом оригінальної розмовної мови насіїв мови, бо передає реальні ситуації мовної і немовної поведінки учасників спілкування. Під час перегляд фільму студент залучений до процесу аудіювання з використанням відеоряду. Такий різновид аудіювання вважається сучасним, оскільки виник завдяки новітнім електронним технологіям, можливості доступу до Інтернету та використання мультимедійних ресурсів. Фільми та серіали дозволяють створити не епізодичні, а тривалі у часі умови занурення у іншомовне культурне середовище з використанням і повторенням найбільш вживаних слів та виразів. При багаторазовому повторенні у відеофільмах часто використовувані фрази та фрази мовного етикету краще запам'ятовуються.

Візуальна інформація (мова тіла, жести, одяг), представлена у відеофільмі, допомагає студентам зрозуміти мову і ситуації краще, ніж якщо використовується тільки аудіоматеріал. Відеоряд дає студентам можливість бачити більше, ніж вони чуять, і інтерпретувати текст ширше. А значна тривалість фільму сприяє виробленню навички сприймати іншомовне середовище не фрагментарно, а цілісно. Це дає можливість краще зрозуміти і звикнути до найчастіше вживаних мовних зворотів. При перегляді фільмів у студентів тренується слух і з'являється можливість звикнути до різних акцентів та інтонацій, що притаманні різним людям.

Отже, після огляду та аналізу наукової літератури, у якій вивчається роль кіно у вивченні іноземної мови можна зробити висновок, що серед різних видів навчальних технічних засобів, саме кіно займає особливе

місце завдяки ефективному пізнавальному і емоційному впливу на студента.

Список літератури

1. Pegrum M., Hartley L. & Wechtler V. Contemporary cinema in language learning: from linguistic input to intercultural insight. *Language Learning Journal*, Winter 2005, No 32, s. 55-62.

2. Єфімова В. Кіно в освіті: 1920-1930-ті (за матеріалами фондів Педагогічного музею України). 16.06.2020. URL: http://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/kino_osvita/ (дата звернення: 10.02.2023).

3. Коротка Н. В. Роль автентичних матеріалів в вивченні ділової англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 4 (72). С. 124–127.

*Науковий керівник: Надія СЕНЧИЛО-ТАТЛІЦЬОГЛУ,
канд. філол. наук, доцент*

УДК: 338.483.12+379.851 (043.2)

Дарина ЯРОШЕВИЧ

Рівненський економіко-технологічний фаховий коледж НУВГП, Рівне

РОЛЬ ГЕНЕАЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Туризм давно став масовим явищем і невід'ємною частиною життя для більшості людей світу. Ця сфера діяльності відіграє важливу роль у соціально-економічному та культурному житті регіону і країни в цілому, забезпечуючи сталий розвиток територій та швидке зростання зайнятості населення за рахунок створення додаткових робочих місць без значних капіталовкладень. Але світовий ринок туризму сформувався, лідери ринку визначилися і вступати в конкурентну боротьбу за частку сегменту масового туризму для України, і окремих міст зокрема, є економічно недоцільним. Водночас існує безліч інноваційних видів туризму, на ринку яких наша країна може вийти в лідери, не докладаючи значних коштів у їх розвиток. Одним із таких видів туризму є генеалогічний туризм.

Під терміном «генеалогічний туризм» (*genealogy tourism*) розуміють сегмент туристичного ринку, що складається із туристів, які мають родинні зв'язки з місцем відпочинку. У рамках генеалогічного туризму виділяють подорожі з метою дослідження родоvodu, відвідування родичів та друзів, що проживають на історичній батьківщині, у поєднанні з

отриманням унікальних вражень. Він виконує не лише біологічні функції з метою опинитися в комфортних умовах життя, а й психологічні – насититися приємними емоційними почуттями, що є надзвичайно актуальним у сьогоденному складному психоемоційному середовищі.

Пріоритетне значення цей вид туризму має для країн із великою діаспорою у світі, для країн, на території яких компактно проживають чітко виражені етнічні групи. Отож, багате історичне минуле нашої країни, масові міграційні процеси дозволяють віднести Україну до потенційних світових центрів генеалогічного туризму.

У місті Рівному склалися сприятливі передумови для розвитку генеалогічного туризму. Місто пережило багатогранну історію у складі різних держав: Київської Русі, Галицько-Волинського князівства, Великого князівства Литовського, Речі Польської Посполитої, Росії, СРСР, кожна з яких залишила свій слід у архітектурі міста. Представники української, польської, єврейської, чеської та інших спільнот, проживаючи поза межами українських земель, почувають духовний зв'язок із Рівним. Для туристів, представників різних національностей, тут цікавим є все, що стосується місцевості, де мешкали їхні предки: духовний світ, побут, пісні, одяг, святкування, спосіб мислення. Розвитку туристичної галузі на досліджуваній території сприяє прикордонне положення та постійні міграційні процеси, що значно посилюються із початком російської військової агресії.

Найбільше в Рівному залишилося пам'яток, пов'язаних із життям та діяльністю поляків та євреїв, так як вони склали більшість довоєнного населення міста. Фрагментарні залишки синагог, єврейські цвинтарі, місця масових розстрілів фашистами у роки II світової війни, пам'ятники жертвам єврейського гетто, архітектурні споруди, археологічні об'єкти повинні викликати значний інтерес для світового єврейства та поляків. Серед туристичних об'єктів, що пов'язані з єврейською спадщиною, цікавими для туристів є гімназія «Гарбут», будинки Йоселя Іцхака Вігдоровича, Басі Фейги Каган, лікаря Гофмана, фотосалон Шахни Гальперіна, дім молитви «Старий клоїз», завод «Бергшлос» (пивзавод), будівля єврейської синагоги, пам'ятний знак жертвам гетто, меморіал «Сосонки». Історичними пам'ятками, що залишилися із часів польської державності є костел Святого Антонія (органний зал), римо-католицька церква Петра і Павла, будинок жовніра (будинок офіцерів), водонапірна вежа, залишки палацу Любомирських у «Таємничих підземеллях».

Отож, генеалогічний туризм у місті Рівному має всі передумови перспективного розвитку. Він виконує пізнавальну, естетичну та виховну

функції, що сприятимуть зміцненню дружби між українцями та національними меншинами в Україні, формуванню почуття національної приналежності усіх українців та осіб українського походження, є важливим чинником соціально-культурного розвитку регіонів України.

Із розвитком цивілізації та поглибленням глобалізаційних процесів у світі генеалогічний туризм стає надзвичайно актуальним. Усе більше і більше людей цікавляться своїм родоводом, з'являються можливості здійснювати далекі подорожі. Але в Україні на сьогоднішній день питання теоретичних засад генеалогічного туризму досліджено не достатньо. Адже українці не так давно отримали можливість вільного доступу до архівів та виїзду за кордон. У березні 2021 року відбулася онлайн-конференція «У пошуках власного коріння: перспективи розвитку генеалогічного туризму в Україні», на якій обговорювалися проблеми, що необхідно вирішити для запрошення іноземців із українським корінням відвідати нашу країну. Це створення регіональних генеалогічних центрів, оцифрування архівних даних і спрощення доступу до них, вивчення закордонного досвіду, розвиток інфраструктури. Державне агентство розвитку туризму працює над розробленням пошукового ресурсу для дослідження родоводу в межах програми, спрямованої на розвиток генеалогічного туризму в Україні.

*Науковий керівник: Тетяна СОКОЛ,
викладач географії, учитель-методист;
Оксана ПРИХОДЬКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК: 303.094 (043.2)

Юлія ЯРОШЕНКО

Національний авіаційний університет, Київ

КОНЦЕПЦІЯ Г. ХОФСТЕДЕ

Важливою складовою національної культури є бізнес-культура або культура ведення бізнесу. У сучасних умовах особливого значення набуває питання розробки та впровадження теорій і концепцій, що розкривають характер міжкультурної взаємодії та підготовки фахівців, здатних виконувати свої професійні обов'язки та ефективно працювати в міжкультурному середовищі.

Значний внесок у розвиток комунікації між культурами та цивілізаціями зробив нідерландський психолог Герд Хофстеде. Учений сформував теорію, яка описує розмаїття культур у всьому світі та

досліджував вплив культурних відмінностей на спосіб життя, поведінку та сприйняття людей [1, с. 10].

Концепція Г. Хофстеде базується на результатах досліджень, які проводилися в більш ніж 70 країнах, та включає в себе такі поняття:

1. Дистанція влади – це один з показників цінності суспільства. Дана концепція вказує на оцінку того, наскільки нерівність між членами суспільства толерантно сприймається менш впливовими його членами та вимірюється індексом дистанції влади. Окрім того, цей культурний вимір вказує на ступінь ієрархічної дистанції та/або диференціації людей [1, с. 15].

2. Відокремленість (колективізм-індивідуалізм) – це концепція, в якій суспільство визнає, що погляди і поведінка індивіда можуть бути незалежними від колективних або групових переконань. В індивідуалістичних культурах відносини між людьми залежать від індивідуальних інтересів і прагнень учасників, які трансформуються разом зі зміною їхніх інтересів і прагнень. Колективізм притаманний суспільству з суворою соціальною структурою, чітким поділом на соціальні групи, в якій кожній людині гарантована турбота і увага з боку інших в обмін на безумовну лояльність до групи.

3. Натиск (маскулінність-фемінінність) передбачає, що маскулінна культура – це культура, якій притаманні марнославство, прагнення до успіху, визнання особистих досягнень, високі статки, тоді як фемінінна культура цінує міжособистісні стосунки, співпрацю, прагнення до розуміння і турботу про інших.

У маскулінних культурах превалюють такі цінності, як асертивність, сила, незалежність, матеріальний успіх і відкритість. У більш фемінінних культурах емоційні зв'язки між людьми та увага до інших членів суспільства є більш важливими складовими. У вихованні дітей акцент робиться на вихованні солідарності та смиренності. Надзвичайно широко розповсюджена соціальна рівність між чоловіками і жінками та співчуття до вразливих, а суперечки зазвичай вирішуються шляхом переговорів і компромісів [2].

4. Уникнення невизначеності (несприйняття невизначеності) – члени суспільства відчують невизначеність у невизначених і неструктурованих ситуаціях і намагаються її уникнути, розробляючи правила, формули і ритуали та дотримуються загальноприйнятої норми.

У культурах з високим ступенем уникнення невизначеності люди постійно перебувають у стресовому стані і відчувають страх перед невідомим. Вони агресивні, і ця агресія проявляється через соціальні канали.

Культурам з низьким рівнем уникнення невизначеності притаманне більш оптимістичне ставлення до будь-якої ситуації та бажання досягти успіху в будь-якій справі, прагнення жити сьогоднішнім днем, ніж люди, які належать до культур з високим рівнем уникнення невизначеності [1, с. 17].

5. Стратегічне мислення (короткострокова або довгострокова орієнтація на майбутнє) – це концепція, орієнтована на вирішення стратегічних, довгострокових цілей і готовність оцінювати перспективи у майбутньому [3, с. 53].

6. Поблажливість проти стриманості – концепція, що в більшій чи меншій мірі доповнює вимір «довготривалої чи короткострокової орієнтації». Дана концепція зосереджується на аспектах, відомих у літературі як «дослідження щастя», що не охоплюються п'ятьма вищезгаданими вимірами. Стриманість означає для суспільства, що воно контролює задоволення потреб і регулює його за допомогою дотримання соціальних норм [2, с. 15].

Отже, концепції ділової комунікації за Г. Хофстедом започаткували велику дослідницьку традицію в галузі міжкультурної взаємодії цивілізацій у сучасному глобалізованому світі. Вони продовжують залишатися одним з головних ресурсів у міжкультурних дослідженнях і надихають на вивчення як цінностей культур, так і на дослідження інших аспектів культури.

Список літератури

1. Старостіна А.О. Маркетингові дослідження національних і міжнародних ринків: Підручник. – К.: ТОВ «Лазарит-Поліграф», 2012. – 480 с.

2. Hofstede G. Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context. Online Readings in Psychology and Culture, 2(1). – 2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://scholarworks.gvsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1014&context=orpc>

3. Hofstede G., McCrae R. Culture and personality revisited: Linking traits and dimensions of culture. Cross-Cultural Research, 2004. P. 38, 52-88 pages.

*Науковий керівник: Уляна КОШЕТАР,
канд. іст. наук, доцент*

PHYSICAL EDUCATION IN MODERN WORLD

UDC 796.11.1 (043.2)

Myroslav PALAMARCHUCK
National Aviation University, Kyiv

**CHALLENGES AND PROSPECTS OF PHYSICAL EDUCATION IN
MODERN CONDITIONS**

The COVID-19 pandemic has led to a shift towards distance learning, which has also affected the way physical education is taught. In this paper, we explore the challenges and opportunities of teaching physical education in the current climate of distance learning. We examine the use of technology, the role of teachers, and the impact on students' physical health and wellbeing. We conclude that while distance learning presents challenges, it also provides opportunities for innovative teaching methods that can promote physical activity and health.

The COVID-19 pandemic has affected every aspect of our lives, including education. With the rise of distance learning, educators have had to adapt to new ways of teaching, and this includes physical education. In this paper, we explore the challenges and opportunities of teaching physical education in the current climate of distance learning.

Use of Technology: Technology has played a crucial role in enabling distance learning. In the case of physical education, technology can be used to create virtual workouts, provide feedback on technique, and monitor progress. For example, teachers can use apps to track students' physical activity levels and provide personalized feedback based on their performance. Additionally, virtual workouts can be designed to cater to students of different fitness levels, ensuring that they get the most out of their physical education.

The role of teachers in physical education has shifted with the rise of distance learning. Teachers must now be proficient in using technology to deliver their lessons effectively. Moreover, teachers must be able to create engaging virtual workouts that cater to students' needs. Teachers must also provide feedback on students' performance and offer support and guidance to help them reach their physical fitness goals.

Distance learning has presented challenges to students' physical health and wellbeing. With remote learning, students are spending more time sitting and are not getting enough physical activity. This can lead to a range of health problems, including obesity, diabetes, and heart disease. To combat this,

physical education teachers must encourage students to be active and provide resources to help them stay healthy. This can include online workout classes, virtual fitness challenges, and personalized fitness plans.

Physical education in the modern age of distance learning presents both challenges and opportunities. While the shift towards distance learning has disrupted traditional physical education, it has also enabled innovative teaching methods that can promote physical activity and health. By using technology, teachers can create engaging virtual workouts and provide personalized feedback to students. Additionally, teachers must prioritize the physical health and wellbeing of their students and provide resources to help them stay active and healthy.

References

1. Martin, R., Murtagh, E. M., & McAdam, J. (2016). Exercise prescription for the prevention and management of type 2 diabetes: a concise review. *Journal of Sports Sciences*, 34(5), 422-429.

2. Wang, L., Tao, Y., Zhu, W., & Cui, Y. (2017). Effects of exercise interventions on physical condition and health of college students: a meta-analysis

*Scientific supervisor: Tatyana RAKYTINA,
Senior Lecturer*

UDC 796.11.1 (043.2)

Danylo OSADCHYI, Oleksandr SLIUTA
National Aviation University, Kyiv

CHALLENGES AND PROSPECTS OF PHYSICAL EDUCATION IN MODERN CONDITIONS

Physical education has been an integral part of the educational system for centuries, but it is becoming increasingly important in modern times. In today's world, where people lead sedentary lifestyles and obesity rates are on the rise, the need for physical education is greater than ever before. This paper discusses the challenges and prospects of physical education in modern conditions.

In my opinion, the major challenge of physical education in modern conditions is the lack of physical activity among young people. The proliferation of digital devices has resulted in a decrease in physical activity, leading to an increase in obesity rates. This challenge can be addressed by promoting physical activity and sports in schools and colleges.

Secondly, another challenge of physical education in modern conditions is the lack of qualified physical education teachers. The role of the physical education teacher is critical in the development of healthy and active individuals. However, in many countries, there is a shortage of qualified physical education teachers.

Thirdly, the use of technology in physical education is a new challenge that needs to be addressed. Technology has the potential to enhance physical education by providing interactive and engaging experiences for students.

Finally, one of the prospects of physical education in modern conditions is the use of new and innovative teaching methods. Traditional physical education programs are often limited to team sports and traditional exercises. However, new and innovative teaching methods such as dance, yoga, and martial arts can be incorporated into physical education programs. These activities are more engaging and can help to promote physical fitness and well-being among students.

References

1. American Heart Association. (2019). Physical Activity Improves Quality of Life. Retrieved from <https://www.heart.org/en/healthy-living/fitness/fitness-basics/physical-activity-improves-quality-of-life>

2. Centers for Disease Control and Prevention. (2019). Physical Activity and Health. Retrieved from <https://www.cdc.gov/physicalactivity/basics/pa-health/index.htm>

3. Tremblay, M. S., Gray, C. E., Akinroye, K., Harrington, D. M., Katzmarzyk, P. T., Lambert, E. V., ... & Janssen, I. (2020). Physical activity, sedentary behaviour, and sleep: movement behaviours in early life, throughout adolescence, and implications for health in adulthood. *The Lancet Child & Adolescent Health*, 4(11), 802-817.

*Scientific supervisor: Natalia ORLENKO
Ph.D. Ped. Associate Professor of Science*

UDC 378:796.11.1 (043.2)

Pavlo KLYMENKO, Mykhailo SAFAROV
National Aviation University, Kyiv,

EDUCATION IN MODERN CONDITIONS

In recent times, physical activity and fitness have become increasingly important aspects of public health, with research showing the correlation between regular physical exercise and reduced risk of chronic diseases such as heart disease, diabetes, and cancer. Physical education in modern times is an

essential tool for promoting health and preventing these diseases, especially in children and young adults.

Moreover, physical education programs have been shown to promote academic success, with students who engage in physical activities performing better in their studies, demonstrating improved cognitive function, and enhanced focus and attention span. By fostering the development of physical and mental capabilities, physical education in modern times is an effective approach to enhancing overall well-being and quality of life.

However, despite the benefits of physical education, many challenges arise in implementing effective programs in modern times. These challenges include inadequate funding, lack of physical activity facilities, and competing priorities, leading to a decline in physical activity levels.

Another problem came with the COVID. Because of the dangerous outcomes that the virus may cause almost all physical education or gym classes were transferred to online form, which means people were doing exercises from home.

Second big challenge is still up to date, it's Russian invasion in Ukraine. Due to the battles and air raids all student were not able to study properly, even from home or local gym. But, the strong spirit of Ukrainians were able to do physical exercises even on war. For somebody that was a way to forget the reality while training.

Therefore, there is a need for a multidisciplinary approach to tackle these challenges and promote physical education in modern times effectively, even the hardest ones such as war and viruses.

To achieve this goal, educators, parents, and policymakers must work together to create safe and supportive environments that encourage physical activity and lifelong healthy habits. This involves providing adequate funding and resources for physical education programs, building safe and accessible facilities, promoting community engagement, and integrating physical activity into daily routines.

In conclusion, physical education in modern times is a critical tool for promoting health, well-being, and academic success.

References

1. Centers for Disease Control and Prevention. (2021). Physical activity and health.
2. Chaddock-Heyman, L., Erickson, K. I., Kienzler, C., King, M., Pontifex, M. B., Raine, L. B., ... & Hillman, C. H. (2015). The role of physical

activity in cognitive and brain health. Current opinion in behavioral sciences, 4, 1-6.

3. World Health Organization. (2021). Physical activity.

*Scientific supervisor: Natalia ORLENKO
Ph.D. Ped. Associate Professor of Science*

UDC 378:796.11.1 (043.2)

Anna SHLAPAK
National Aviation University, Kyiv

FEATURES OF THE ORGANIZATION OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN TODAY'S REALITIES

In European countries and Ukraine, the main problem of the social program is the preservation and strengthening of the health of different segments of the population. During the long existence of Ukraine, scientists have made many developments to ensure the educational process of physical education, but today, due to the introduction of martial law a long time, distance learning has been introduced. Therefore, the need for new methods for organizing physical education in the conditions of this type of education has increased.

It is according to experts [2], with the competent organization of such training, it is possible to ensure a high-quality educational process that will meet today's requirements. Among the types of physical education classes, the following have become popular: online classes with a teacher, sending students sets of exercises of general development, and special direction with methodical recommendations for their implementation.

However, among the advantages of organizing the educational process of physical education of students employing remote technologies, some problems also arise. First of all, the problem is that the latest technologies are not perfect, and mastering the use of these resources requires some time. The following problems should also be identified: the stay of students in places where there is no access to high-quality Internet; lack of necessary equipment and necessary space for physical exercises in online classes; the difficulty of motivation for physical improvement; difficulties with assessing the real achievements of students; load control and safe performance of exercises.

Therefore, it is the adaptation of the process of physical education to the new challenges that accompany education in the present, its effectiveness, and productive mastering of educational material with the help of information technologies, is an urgent issue today.

References

1. Lytvyn O.V. Peculiarities of distance learning of physical education at school under martial law. Physical culture and sports. Challenges of modernity: Collection. theses add. II research and practice. conf. dedicate On the 300th anniversary of the birth of H. S. Skovorody, Kharkiv, October 27-28. 2023. Kharkiv, 2022. P. 114. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8770/1/zbirka%20tez.2022.pdf>
2. Sabirov O. Peculiarities of the organization of physical education of students of higher education institutions in today's realities. Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports), (10(155), 21-23. URL: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.10\(155\).05](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.10(155).05)

*Scientific supervisor: Inna LUKASHOVA,
Senior Lecturer*

UDC 796.032: 316.346.2 (043.2)

Vladyslav Hnatiuk, Vladyslav Hryshko,
National Aviation University, Kyiv

THE ROLE OF GENDER IN SPORTS PARTICIPATION AND ACHIEVEMENT: A COMPARATIVE STUDY OF MALE AND FEMALE ATHLETES

Sports are an important part of human life. It not only provide physical fitness, but also serve as a means of recreation, socialization and personal development. However, sport has traditionally been viewed as a male domain, with female athletes receiving far less recognition and opportunities than male athletes. This article examines the role of gender in sport participation and performance by comparing the experiences of male and female athletes.

One of the most striking differences between male and female athletes is their participation rates. Historically, sports have been viewed as a male domain, resulting in a lack of opportunities for female athletes. However, the number of women participating in sports has increased significantly in recent years, especially at the amateur level.

According to a report by the Women's Sports Foundation, the percentage of high school girls participating in sports has increased from 7.4% in 1971 to 42% in 2019. This increase can be attributed to a number of factors, including greater

awareness and acceptance of female athletes, increased opportunities, and interest.

Despite the increase, female athletes still face significant barriers to participation. For example, many sports are still largely dominated by men, while women are often excluded. In addition, female athletes may experience discrimination, harassment, or abuse from coaches, teammates, or opponents, which may prevent them from participating in sports.

While progress has been made in increasing female participation rates, significant gender gaps in athletic performance remain. Male athletes continue to outperform female athletes in terms of physical fitness and athletic performance in most sports.

One reason for this difference is biological differences between men and women. On average, men have more muscle mass and strength than women, which can give them an advantage in sports that require physical strength and power, such as weightlifting or basketball. However, women tend to have better flexibility, balance and stamina than men, which is useful in sports that require agility and stamina, such as running. Gymnastics or long-distance running are both beneficial.

Another reason for gender differences in athletic performance is social factors, such as cultural attitudes toward gender and sport. Boys are often encouraged to participate in sports from an early age and may have access to more resources, guidance and support than girls. In addition, female athletes may be subject to negative stereotypes that affect their confidence and self-esteem.

In conclusion, the role of gender in sport participation and performance is complex and diverse. Although women have made strides in increasing their participation in sports, they still face significant barriers to success. These barriers may include biological differences, social attitudes and cultural biases. However, with increased awareness and support, female athletes have shown that they can be successful in any sport, regardless of gender. It is important that society recognizes and celebrates these achievements and continues to work towards a more equitable and inclusive sporting culture.

*Scientific supervisor: Catherine STAROSTINA,
Lecturer*

УДК 316.74:796 (043.2)

Ivan MYRONIUK

National aviation university, Kyiv

INFLUENCE OF SPORT ACHIEVEMENTS ON THE FORMATION OF NATION'S INTERNATIONAL IMAGE IN TIMES OF WAR

Introduction. In the current circumstances of the civilizational development every nation has to fight for the world recognition. The competition for foreign investor attention prompts countries to use many diverse means for it. In this process a special place belongs to forming a positive image of the country. This concept is influenced by a group of factors: geographical placement of a country, its history, culture and contribution to the global humanity. A positive perception abroad can give a push to the economic development of a country. The country's international image is influenced by its achievements in sciences, literature, culture, medicine and sports.

The country's achievements in this field force foreign sports officials to pay attention to the country and entrust it with holding international-level competitions, and this, in turn, gives an impetus to the development of the country's economy. In the domestic scientific discourse, little attention is paid to this topic. Therefore, the analysis of the foreign experience of using sports achievements in the formation of a positive image of the country will allow us to propose our own program of actions in this direction.

Materials and methods. To substantiate the results of the study, an analysis of the literature on the subject of the study and a synthesis (combination of disparate information on the impact of sports on the formation of the country's international image) were carried out.

Results. Sport has long gone beyond the purely competitive process. The founder of the modern Olympic movement, P. de Coubertin, claimed that athletes, not countries, compete at the Olympics. The development of interstate relations and the need to form a winning position in the competitive struggle have long disproved this statement. In the modern world, sports, and especially football tournaments, have become a tool of struggle for various states. Countries use different methods to fight for the right to host the biggest sports tournaments – the Olympic Games and the European and World Football Championships. After all, conducting such large-scale events significantly affects the economy of countries, can improve or worsen both the internal and international image of states. Therefore, it can be said that sport is an important component of building the country's image, and the achievements of domestic athletes are a kind of propaganda of the achievements of a specific country. Holding sports tournaments helps to promote the traditions of the country, as

well as to demonstrate the attractiveness of foreign investments.

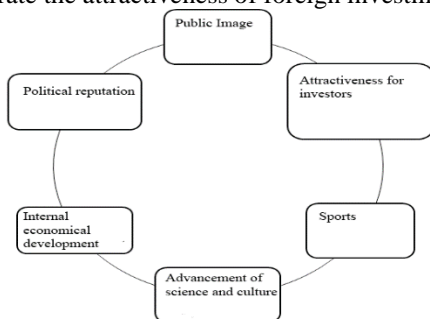

Fig. 1. Components that influence the formation of a positive international image of Ukraine [1]

In the conditions of the war, sports were largely forced to pause, but starting from August 1, the training process and competitions in Ukraine have already been resumed. Ukrainian athletes actively participate in all-Ukrainian competitions and European and world championships, the Paralympic Games. Even during the war, our athletes set high sporting achievements. Sports life in Ukraine did not stop, sports of the highest achievements demonstrate high results.

During the Second World War, the Prime Minister of Great Britain, Winston Churchill, said: «If we save on culture, then what are we fighting for?» [5]. These words can also be said about sports. Ukrainians must train, develop, show results, and our flag must fly all over the world. This once again shows that we are a highly cultural and sports country. And this once again emphasizes our importance in the world.

We see many examples when through sports, thanks to our world-famous athletes, we achieved high results and solved many issues. The main goal of our athletes today is to represent our country worthily at the 2024 Olympics in Paris.

Conclusion. The country's image is a complex characteristic that includes a certain list of components that can improve or worsen it. Sports achievements belong to these components, which combine the rest of the achievements of the state and are interconnected. Sports competitions can affect the economic and political situation in the country. This is one of the priority directions of the state's work for the formation of Ukraine's international image.

References

1. Sports image of Ukraine in the world: current problems URL: <https://univd.edu.ua/science-issue/issue>.
2. INFORMATION PUBLICATION «THE CASE OF ANATOLY

TYMOSHCHUK» IN THE CONDITIONS OF RUSSIA'S WAR AGAINST UKRAINE (2014–2022). URL: <https://relint.vnu.edu.ua/article/download>.

3. <https://sport.if.ua/2022/10/07/mykola-vasylkiv-potribno-shchob-koly-zakinchysia-viy-na-my-maly-pokolinnia-ditey-iaki-budut-zaymatysia-sportom/>

4. <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vijna-dala-sportsmenam-dodatkovu-motivaciyu-dlya-p/>

*Scientific supervisor: Tatyana RAKYTINA,
Senior Lecturer*

UDC 796.88 (043.2)

Anna Mryh, Bohdan Prymachenko,
National Aviation University, Kyiv

THE IMPACT OF THE GYM ON HEALTH

A gym is a place where people exercise to maintain their health and build athleticism. The modern rhythm of life and sedentary lifestyle lead to the fact that more and more people face health problems. But regular visits to the gym can help your physical activity level.

Furthermore, exercise can help establish proper nutrition, which is one of the most important factors in health. Most gyms have their own kitchens or canteens where they offer healthy food and drinks. These can include a variety of fruits and vegetables, protein products, and other healthy ingredients that help keep the body in good condition. A gym can also help improve your quality of life. Exercising can be a fun hobby that helps relieve stress and provides pleasant emotions. It can boost self-esteem and increase self-confidence. However, when going to the gym, it is important to follow the correct exercise technique and take into account your own capabilities. Insufficient training or excessive exercise can lead to injuries and other health problems. Therefore, it is important to get advice from a trainer or a physical fitness specialist before starting a gym workout.

So, the gym has many benefits for human health. It helps to keep fit, strengthens the muscular system, increases the level of physical activity, reduces the risk of developing a lot of diseases, and provides enjoyable emotions. If you haven't been to the gym yet, this could be a great chance to start changing your life for the better.

First of all, the gym has a positive effect on the cardiovascular system. Exercising in the gym increases the level of oxygen in the blood, improves blood circulation, and strengthens the heart muscles. This reduces the risk of developing heart and vascular diseases. Furthermore, the gym helps to control weight. Exercise helps to burn calories, which in turn helps to reduce weight and

maintain the results achieved. This is especially important for obese people. In addition, the gym strengthens the muscular system of the body. Exercises with heavy weights, stretching exercises, and other exercises help to increase muscle mass and improve muscle tone. This not only helps you look better, but also improves your overall health.

Secondly, gym helps reduce stress levels. When you work out in the gym, your body releases the hormone endorphin, which helps to improve your mood and reduce stress. In addition, playing sports can be a suitable form of relaxation after a stressful day at work or school. Even a small level of physical activity can help reduce the risk of developing certain chronic diseases, such as diabetes, certain types of cancer, and other diseases. Working out at the gym can be a great way to maintain

Reference

1. Elizabeth Pegg Frates. Strength Training for All Ages – Harvard: Harvard Health Publications, 2018. – 53p.
2. Physical activity [Electronic resource] // World Health Organization. – 2022 – Access mode: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>.
3. Strength training: get stronger, slimmer, healthier [Electronic resource] // Mayo Clinic. – 2022 – Access mode: <https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/fitness/in-depth/strength-training/art-20046670>

*Scientific supervisor: Tatyana RAKYTINA,
Senior Lecturer*

УДК 612.391.4+ 796.004.67 (043.2)

Євгеній БОДАНОВ

Національний авіаційний університет, Київ

ВІДНОВЛЕННЯ ВОДНО-СОЛЬОВОГО БАЛАНСУ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ СПОРТОМ

Вода – еліксир життя. Підтримка водного балансу важлива для здоров'я. Тому, у спорті, також дуже важливо пити достатньо та правильно. Організм посилає різні сигнали, щоб привернути увагу до нестачі рідини. Виникнення почуття спраги є ознакою того, що вже спостерігається нестача рідини та слід очікувати зниження працездатності. Для оптимального зміцнення здоров'я людини важлива правильна кількість, вибір напою та час його вживання.

Добова норма пиття дорослої людини без фізичної активності

становить близько півтора літра залежно від маси тіла. Правильна кількість випитого у спорті індивідуальна і визначається кількістю поту, розмірами тіла, тривалістю навантаження та рівнем підготовки.

В залежності від інтенсивності, тривалості і напрямку тренування, інтервалів відпочинку, температури середовища та інших факторів, враховується кількість і склад рідини, яку вживає спортсмен.

Спортсмени які тренується двічі-тричі на тиждень, не мають підвищеної потреби у вуглеводах і тому їм краще пити воду або несолодкі напої, щоб вгамувати спрагу.

У разі навантаження тривалістю 60 хвилин або більше можна пити ковтками кожні 20 хвилин (близько 150 мл) під час тренування. У разі інтенсивного навантаження тривалістю кілька годин важливо пити напій, що містить вуглеводи, наприклад, розведений фруктовий сік, краще ніж чиста вода. Вуглеводні напої та солоні напої засвоюються організмом найшвидше.

Після тренування рекомендується випити приблизно у півтора рази більше рідини, ніж було при потовиділенні. Перевіряючи свою вагу до і після тренування (зважування), можливо визначити, скільки поту виділилося під час тренування.

Першою ознакою дефіциту рідини є зниження працездатності. Почуття спраги і почастішання пульсу, що настає пізніше, також слід інтерпретувати як сигнали зневоднення. Через нестачу води м'язові клітини перестають достатньою мірою забезпечуватися киснем та поживними речовинами, що може мати негативні наслідки, особливо у видах спорту на витривалість.

Крім того, можуть виникати порушення концентрації та координації, а також перегрівання. Ще одним показником зневоднення є колір сечі – темного кольору вказує на погану гідратацію і навпаки, світла сеча вказує на хорошу гідратацію.

Таким чином, під час занять спортом важливо пити достатню кількість рідини. Головні болі, судоми, запаморочення, зниження концентрації уваги та зниження працездатності – всі ці симптоми можуть свідчити про те, що людина надто мало пила. Адекватна гідратація важлива до, під час та після тренування.

Список літератури

1. Altmann S., Grassl J. Trink dich vital und gesund. - Maudrich, 2014. Neumann G. Ernährung im Sport. – 2014.
2. Clark's N. Sports Nutrition. – 2013.
3. Bean A. The Complete Guide to Sports Nutrition. – 2022.

4. Castle J. Eat Like a Champion: Performance Nutrition for Your Young Athlete. – 2015.

*Науковий керівник: Катерина СТАРОСТИНА,
викладач*

УДК 796.325-327.88 (043.2)

Дмитро БЛАГОЙ
Національний Авіаційний Університет, Київ

РОЗВИТОК ВОЛЕЙБОЛУ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Волейбол – один з найпопулярніших видів спорту в Україні. Він є олімпійським видом спорту і має величезну кількість шанувальників у країні.

Розвиток волейболу в Україні в умовах війни може стати важливим фактором підтримки здорового способу життя та зміцнення духовно-морального здоров'я населення. Незважаючи на труднощі, пов'язані зі збройним конфліктом, волейбол може стати важливим засобом відволікання та психологічного розвантаження для людей, що переживають важкі життєві обставини.

10 Грудня 2022, під час засідання виконавчого комітету Федерації волейболу Волині під головуванням очільника Волинської ради Григорія Недопада. Він стверджує: головне завдання для кожного з членів Федерації – зберегти волейбол в умовах війни. В календарі спортивних подій уже запланували проведення турнірів та чемпіонатів, до участі в яких будуть залучати і дорослих, і дітей [1].

Умови війни можуть спричинити складнощі з організацією змагань та тренувань, проте можна знайти способи, якими можна сприяти розвитку волейболу в умовах війни. Наприклад, можна проводити тренування та змагання в спеціально обладнаних місцях, де забезпечується безпека для учасників та глядачів. Також можна використовувати відкриті площадки та спортивні майданчики у безпечних зонах.

Волонтерські організації можуть відігравати важливу роль у розвитку волейболу в умовах війни, забезпечуючи спортивне обладнання та інші матеріальні ресурси, організовуючи тренування та змагання, привертаючи увагу до волейболу як засобу фізичного та психологічного здоров'я.

Крім того, волейбол може стати засобом міжнаціонального злагодження та діалогу в умовах війни, сприяючи зближенню різних культур та націй у спільній любові до спорту.

У підсумку, розвиток волейболу в Україні в умовах війни може стати важливим фактором зміцнення фізичного та духовного здоров'я

населення, а також засобом між національної єдності та злагодження. Незважаючи на виклики, пов'язані з війною, волейбол може стати символом опору та витривалості, що допомагає людям знайти силу та віру у майбутнє.

Крім того, розвиток волейболу в умовах війни може сприяти підтримці соціально вразливих груп, зокрема дітей та молоді, що потребують додаткової підтримки та захисту. Волейбол може стати важливим інструментом соціалізації та виховання, допомагаючи молоді розвивати навички співпраці, комунікації та лідерства.

Отже, розвиток волейболу в Україні в умовах війни може мати важливі позитивні наслідки для здоров'я населення, міжнародної єдності та соціальної підтримки вразливих груп. Проте, важливо забезпечити безпеку учасників та глядачів, організуючи заходи у безпечних місцях та враховуючи специфічні умови війни.

Список літератури

1. Аналіз завдання розвитку волейболу в умовах війни [Електронний ресурс] – 10 Грудня 2022. – Режим доступу: <https://volynonline.com/navolyni-analizuvaly-zavdannya-rozvytku-volejbolu-v-umovah-vijny/>

*Науковий керівник: Тетяна РАКИТІНА,
старший викладач*

УДК 796.373.3-371.2: 378.633.018 (043.2)

Олексій ГОРНОСТАЄВ

*Льотна Академія Національного авіаційного університету
м. Кропивницький*

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІЛОТІВ-КУРСАНТІВ В УМОВАХ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ

У зв'язку з тим, що навчання пілотів-курсантів проходить в онлайн-форматі, виникає проблема підтримки фізичної форми. В нашому дослідженні спробуємо розглянути проблеми, пов'язані з відсутністю фізичних тренувань в умовах онлайн навчання.

Однією з головних форм занять фізичною культурою для майбутніх пілотів у стінах навчального закладу має стати самостійне фізичне тренування. На нашу думку, професія пілота – одна з найвибагливіших професій, з погляду фізичного стану.

Один із головних недоліків онлайн навчання для пілотів-курсантів – відсутність фізичних тренувань, які відіграють важливу роль у формуванні

необхідних навичок та якостей для пілота. У зв'язку з цим студенти можуть зіткнутися з такими проблемами:

1. *Зниження фізичної активності.* Онлайн навчання може призвести до зменшення фізичної активності, оскільки вони проводять більшу частину дня за комп'ютером. Це може призвести до погіршення здоров'я та зниження фізичної форми.

2. *Відсутність мотивації.* Без постійного контролю та підтримки, пілоти-курсанти можуть втратити мотивацію для занять фізичними вправами. Це може призвести до недостатньої фізичної підготовки і, як наслідок, зниження рівня безпеки польотів.

3. *Відсутність обладнання.* На відміну від звичайних курсів, пілоти-курсанти не мають доступу до спортивних залів та іншого обладнання для фізичних вправ. Це може ускладнити їхню фізичну підготовку.

На нашу думку, для вирішення цих проблем можна застосувати такі методи:

– інтегрування фізичних вправ у навчальний план через онлайн-заняття, які будуть спрямовані на розвиток витривалості, сили та вправ для вестибулярного апарату, які необхідні для пілотування літака.

– створення системи контролю та мотивації де пілоти-курсанти отримуватимуть бали чи нагороди за виконання завдань на фізичну підготовку. Також можна проводити онлайн-конкурси, щоб стимулювати та підтримувати їхню мотивацію.

– розробити програму фізичної підготовки для самостійної роботи, щоб студенти могли виконувати фізичні вправи вдома, які враховуватиме обмежені ресурси та доступне обладнання. Також, можна надавати курсантам консультації онлайн консультації.

– організація онлайн-тренувань для того, щоб курсанти могли отримати досвід тренувань у групі, це дозволить отримувати зворотний зв'язок та мотивацію.

Отже, підтримка фізичної форми пілотів-курсантів в умовах онлайн навчання є важливим аспектом у забезпеченні безпеки польотів. Для вирішення проблем, пов'язаних з відсутністю фізичних тренувань, можна застосовувати різні методи, що включають інтеграцію фізичних вправ у навчальний план, створення системи контролю та мотивації, розробку програми фізичної підготовки для дому та організацію онлайн-тренувань. Запропоновані методи допоможуть підтримувати фізичну форму та підвищувати рівень безпеки польотів.

*Науковий керівник Тетяна РАКИТІНА,
старший викладач*

УДК 612.821.7:159.963.24 (043.2)

Вікторія БРАНІЦЬКА, Аліна ФРОТЕР
Національний авіаційний університет, Київ

ПОВНОЦІННИЙ СОН ЯК ФАКТОР ОПТИМАЛЬНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ОРГАНІЗМУ ТА ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Сон – це один із найважливіших біологічних процесів для здоров'я та оптимального функціонування організму людини. Повноцінний сон є фактором оптимального відновлення організму та фізичного здоров'я людини. Під час сну організм відновлює свої фізичні та психічні сили, що дозволяє людині відчувати себе більш енергійною та зосередженою впродовж дня.

Сон складається з кількох фаз, які по черзі повторюються протягом ночі. Фази сну розрізняються за допомогою електроенцефалограми (ЕЕГ), яка відображає активність мозку. Перші чотири фази сну є не ремісним сном, остання фаза – швидкісного руху очей (ШПРО).

На нашу думку, сон має велике значення в інформаційному та відновлювальному забезпеченні функціонування організму людини. При недостатньому сні людина може відчувати сонливість, розсіяність, погіршення пам'яті.

Інформаційне значення сну полягає в тому, що під час сну мозок переробляє та оновлює інформацію, яка була зібрана протягом дня. Сон допомагає закріпити пам'ять та відбувається перенесення інформації з короткотривалої пам'яті в довготривалу пам'ять. Це означає, що сон допомагає зберегти важливі дані та досвід, який отримує людина.

Відновлювальне значення сну полягає в тому, що цей процес є часом відновлення фізичної та психічної енергії. Під час сну відновлюються функції організму, що були використані протягом дня. Це включає відновлення енергії та рівня цукру в крові, відновлення м'язів та регенерацію тканин.

Також, сон важливий для підтримки здорового імунітету та запобігання різних захворювань. Недостатній сон може погіршити імунну функцію та підвищити ризик захворювань на серцево-судинні захворювання, цукровий діабет, ожиріння та депресію.

Регулярне порушення режиму сну може призвести до хронічної недосипання та інших проблем зі сном. Оптимальна тривалість сну для дорослих людей сягає 7 – 8 годин.

Щоб мати повноцінний сон, потрібно створити комфортні умови для сну та дотримуватися регулярного режиму сну. Є деякі рекомендації, що

позитивно впливають на тривалість і якість фаз сну людини. Для відмінного сну важливо дотримуватися графіка, спіть у темряві, виходити на прогулянку перед сном, провітрювати спальню, підтримувати прохолодну температуру в спальні перед відходом у сон, не перевантажувати мозок увечері, а також не паліть перед сном. Дотримуючись цих порад, можна уникнути проблем зі сном.

Отже, якісний сон дуже важливий для відновлення та розвитку організму людини.

*Науковий керівник: Микола ВЕЛИЧЕНКО,
старший викладач*

УДК 796.29-159.9: 341.3 (043.2)

Катерина АНДРІЮШКОВА

Національний авіаційний університет, Київ

ВПЛИВ ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН СТУДЕНТА ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Фізичне виховання, фізична культура і спорт – це найбільш економічно вигідний і ефективний шлях профілактики захворювань, зміцнення генофонду, підвищення потенціалу трудових ресурсів, психофізичного здоров'я, зростання добробуту населення і вирішення інших соціальних проблем. Загребуваність та популярність спорту цілком виправдана. Адже спорт – це не тільки самоорганізація і дисципліна, здоров'я і молодість, елемент культури і стиль життя – це саме життя, рух вперед.

Студентська молодь є особливою соціальною групою, у віці розквіту творчих сил, розумового й фізичного потенціалу, це майбутні спеціалісти, які понесуть культуру в суспільство.

Відомо, що хороший фізичний стан є запорукою успішного навчання і плідної роботи. Важливу роль у збереженні та укріпленні здоров'я, оптимального тону організму відіграє раціональна рухова діяльність, яку можна реалізувати на заняттях фізичним вихованням з метою правильного формування їх рухових умінь і навичок, засвоєння основних принципів вдосконалення фізичних якостей і виховання потреби їх реалізації не лише на заняттях фізичним вихованням, а і повсякденному житті.

Особливо останні події, а саме війна, дуже погіршив психологічний стан українців. І в цей час важливе психологічне здоров'я, ми знаємо, що сильні й впораємось зі всім, але коли, вже така ситуація важливо відволікатись, зайняти себе чимось. Когось відволікає робота, а когось різноманітні хобі і спорт, але для тих, кому не подобається ходити у

тренажерний зал буде дуже гарним рішенням спробувати ігрові види спорту.

На нашу думку, ігрові види спорту вважається одним з ефективних засобів фізичного виховання. На практиці спортивних ігор базуються системи фізичної підготовки молоді цілого ряду країн, займають важливе місце в світовій політиці та економіці.

Спортивні ігри відіграють особливу роль і у житті людини. В процесі навчання спортивним іграм розвивається різнобічне мислення, координація рухів, здатність орієнтуватись в умовах, які постійно змінюються, значно розширюються рухові можливості. Оволодіння знаннями і навичками спортивних ігор відкриває для кожного можливість самостійно використовувати їх у своєму відпочинку, що допомагає зробити його не тільки цікавим, але й корисним, а в результаті – сприяє зростанню продуктивності праці. Важливим є те, що спортивні ігри сприяють вирішенню оздоровчих та гігієнічних завдань.

Отже, ми вважаємо, що ігрові види спорту впливають на психологічний стан людини більш добре ніж погано, це допомагає відволіктись від поганих думок та новин, а також допомагає покращити дух и додати собі впевненості.

Список літератури:

1. Основні методи збору та обробки інформації в соціальних дослідженнях фізичної культури / В.У. Агеев, В.Д. Гончаров. Л.: ЛГІФК, 1979. – 56 с.

2. Системний підхід і цільове управління в спорті / Н.В. Жмарев. – К.: Здоров'я, 2004. – 143 с.

*Науковий керівник: Вікторія ГАРНУСОВА
старший викладач*

УДК 796.412-159.9: 341.3 (043.2)

Юлія ЯРМОЛЕНКО

Національний авіаційний університет, Київ

ВПЛИВ ФІТНЕСУ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Фітнес та психологічний стан людини є двома поняттями, які зазвичай не пов'язуються між собою. Проте, на сьогоднішній день існує досить багато наукових досліджень [1, 3, 4], що доводять позитивний вплив фізичної активності на психічне здоров'я людини. У зв'язку з цим, цікавим є питання про те, як фітнес впливає на психологічний стан людини під час

воєнного стану. Ця тема є актуальною, оскільки воєнний стан може бути складним періодом для багатьох людей, і вони можуть потребувати додаткової підтримки та заохочення для збереження свого психологічного здоров'я. Під час воєнного стану всі жителі нашої країни, включно зі студентами, перебували у стані психологічного стресу, що негативно позначилося на якості життя. Але в якому б скрутному становищі не опинилися громадяни України, їм теж потрібно шукати можливості та приділяти увагу покращенню свого фізичного та психічного стану, щоб підвищувати моральний дух та впевненість, боротися з ворогом і рухатися до перемоги.

В умовах війни студенти українських вищих навчальних закладів, продовжували навчатися, на тих територіях, де це було можливо, для підвищення свого інтелектуального потенціалу. Багато студентів стали волонтерами або вступили до лав Захисників Вітчизни. Але, як би молоді люди не допомагали своїй країні перемогти її ворогів, важливо було знайти час, щоб зміцнити свою фізичну форму та здоров'я, які є цеглинкою впевненості та незламності духу, викуваного фізичною працею.

Воєнний стан може викликати значний стрес та тривогу у людей, що може вплинути на їх психічний стан. Фітнес може бути корисним засобом для зменшення психологічних наслідків воєнного стану.

Крім того, фітнес може допомогти підтримувати здоровий ритм життя та покращити якість сну. Це може бути особливо корисно під час воєнного стану, коли змінюється розклад дня та може бути складно встановити режим.

Також, фітнес може допомогти людям почуватися більш контрольованими та емоційно стабільними, що може бути корисним під час воєнного стану, коли люди можуть відчувати втрату контролю над своїм життям та невизначеність щодо майбутнього.

Таким чином, фітнес може бути корисним для покращення психологічного стану людини під час воєнного стану, але важливо пам'ятати, що кожна людина унікальна, тому що деякі люди можуть відчувати покращення після фітнес-занять, тоді як інші можуть не відчувати суттєвих змін.

Список літератури

1. Підйом фізичного та психологічного духу в умовах воєнного стану (nubip.edu.ua)
2. Тактична психологія. Марта Пивоваренко про допомогу військовим та цивільним | Українська правда _ Життя (pravda.com.ua)
3. Долаємо паніку. 46 вправ і порад, як стабілізуватися під час війни / Нова українська школа (nus.org.ua)

4. Як позбутися напруги під час війни – поради психолога (realist.online)

*Науковий керівник: Вікторія ГАРНУСОВА,
старший викладач*

УДК 796.85-378 (043.2)

Єгор БРОЖКО
Національний авіаційний університет, Київ

ХОРТИНГ ЯК НОВИЙ ВИД СПОРТУ МОЖЛИВИЙ ВИКОРИСТОВУВАТИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗВО

Хортинг - спорт, що поєднує бойові мистецтва, фізичну підготовку та духовне самовдосконалення з метою наближення до українських традицій та збереження духовної спадщини нації. Його головною метою є формування міцного духу, готовності до захисту себе та інших, а також досягнення гармонії між тілом та душею [3].

Хортинг є універсальним видом спорту, оскільки він включає безліч елементів з різних єдиноборств, таких як боротьба, самбо, дзюдо, карате, джиу-джитсу та інші [2].

Хортинг складається з кількох розділів, серед яких основним є «Двобій». Цей розділ включає два раунди: «Сила» та «Честь». У першому раунді спортсмени борються у боксерських рукавичках з повним контактом, включаючи удари по голові, удари ногами, больові та задушливі прийоми. У другому раунді бійці знімають рукавички та шоломи, дозволяється удари ногами в голову, корпус, по ногах і руках, але удари голими руками у голову заборонені [3].

По-перше, заняття хортингом поліпшують фізичну форму та силу, збільшують м'язову масу, покращують стійкість та згнучкість, а також підвищують рівень фізичної активності.

По-друге, хортинг допомагає вдосконалювати навички самооборони та навчитися оцінювати потенційну загрозу.

По-третє, заняття хортингом покращують ментальні навички, зокрема зосередження, концентрацію, самодисципліну та відповідальність.

По-четверте, заняття хортингом сприяють розвитку соціальних навичок через групові заняття, що допомагають у розвитку навичок спілкування та співпраці з іншими людьми, підвищують самооцінку та почуття приналежності до групи. Збірна хортингу бере участь у міжнародних змаганнях зі своєю системою правил.

Хортинг має різні види: військовий хортинг, який навчається у військових академіях для підготовки військових, і спортивний хортинг, який включає в себе більше вправ та тренувань для змагань [1].

Заняття хортингом може мати багато переваг для людей, які цим займаються, включаючи збільшення сили, витривалості та координації. Багато вправ, які виконуються в хортингу, корисні для покращення здоров'я і фізичної форми.

В цілому, хортинг – це цікавий і корисний спосіб провести час, який може забезпечити фізичні виклики, покращити форму та розвинути спортивні здібності.

Список літератури

1. Національна Федерація Бойового Хортингу України. Національна Федерація Бойового Хортингу України. URL: <https://combat-horting.org.ua/> (дата звернення: 22.02.2023).

2. Хортинг: універсальне українське єдиноборство починає завойовувати світ. Новини України - останні новини України сьогодні - УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/sport/10137158-horting-universalne-ukrajinske-yedinoborstvo-pochinaye-zavoyovuvati-svit.html> (дата звернення: 22.02.2023).

3. Хортинг: що це, правила, види, історія. Mixsport - спортивний портал N1. URL: <https://mixsport.pro/blog/horting-cto-eto-pravila-vidy-istoria> (дата звернення: 22.02.2023).

*Науковий керівник: Катерина СТАРОСТИНА,
Викладач*

УДК 372.879.6:613.8 (043.2)

Дмитро САЙКО

Національний авіаційний університет, Київ

АНАЛІЗ ПРАВИЛ ХАРЧУВАННЯ ЯК ОСНОВИ ДЛЯ ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ І ЗАНЯТЬ СПОРТОМ

Правильне харчування може допомогти зберегти наші органи та зменшити ризик розвитку хвороби, підвищити загальний рівень енергії. Зростаюча пропозиція продуктів, що зазнали промислової обробки, а також темпи урбанізації та пов'язані з нею зміни у способі життя людей суттєво вплинули на харчові звички. Люди стали споживати більше висококалорійної їжі, що містить більшу кількість жирів, простих цукрів, кухонної солі, харчової соди. Незбалансована дієта та нестаток фізичної

активності – це велика погроза для здоров'я навіть здорової людини, адже вона допомагає збалансувати потрапляння нутрієнів та передбачити розвиток хронічних хвороб, таких як діабет, хвороби серця, онко хвороби тощо.

На нашу думку, для складання збалансованої дієти слід враховувати низку індивідуальних чинників (таких як вік, стать, спосіб життя, ступінь фізичної активності), культурний контекст, доступність тих чи інших видів їжі.

Водночас базові принципи здорової дієти мають залишатися незмінними, а саме: щодня слід споживати щонайменше 400 грамів фруктів та овочів. Прості цукри не більше 10% від загальної калорійності їжі, що відповідає приблизно 50 г (12 чайним ложкам), для дорослої людини, яка споживає 2000 калорій на день. Ідеальним показником можна вважати частку простих цукрів у раціоні – нижче 5% [1]. Ззагальна кількість жирів у раціоні не має перевищувати 30 % [1, 2]. Слід віддавати перевагу ненасиченим жирам (які містяться, наприклад, у рибі, авокадо, горіхах, соняшниковій та оливковій олії) порівняно з насиченими (особливо багато їх міститься в жирному м'ясі, салі, вершковому та топленому маслі, пальмовій та кокосовій олії, кремах, сирі і т.д.).

У спорті здорове харчування є особливо важливим, оскільки під час тренувань та змагань ми витрачаємо більше енергії, ніж зазвичай. Якщо не отримувати достатньої кількості поживних речовин, то можемо почуватися слабкими та неефективними, що може погіршити наші результати. Також не отримувати корисні споживні ресурси від їжі, які б допомагали відпочивати та відновлювати м'язову тканину після тренувань.

Основними принципами здорового харчування в спорті полягають в тому, щоб був збалансованим і містив всі важливі поживні речовини, пити достатню кількість води для уникнення дегідратації та підтримки нормальної роботи організму, а харчування перед тренуванням повинно бути легким та включати вуглеводи, щоб забезпечити енергію.

Отже, для досягнення максимальних результатів в спорті, важливо дотримуватися здорового харчування. Найкраще їсти різноманітну їжу, яка містить достатню кількість білків, вуглеводів та здорових жирів. Також важливо пити достатню кількість води, щоб уникнути дегідратації.

Список літератури

1. Diet, nutrition and the prevention of chronic diseases: report of a Joint WHO/FAO Expert Consultation. WHO Technical Report Series, No. 916.

2. Fats and fatty acids in human nutrition: report of an expert consultation. FAO Food and Nutrition Paper 91. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations; 2010.

*Науковий керівник: Катерина СТАРОСТИНА,
викладач*

УДК 377.3:796.011.1 (043.2)

Каріна ЛАГУР, Богдан САЛЮК
Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТАН ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я

На сьогоднішній день ІТ-спеціалісти, програмісти, інженери, енергетики та логісти – це найбільш затребувані фахівці. Їхня робота здебільшого ґрунтується на розумовій діяльності, тому часто весь свій робочий час ці люди, як і багато хто з нас, проводять в сидячому положенні. Саме з цієї причини псується постава, з'являються погані звички, такі як «перекушувати», сидіти «нога на ногу», мало часу приділяти сну, відпочинку та заняттям спортом. Але ж спорт – це один із способів підвищення повноцінної розумової працездатності майбутніх спеціалістів.

Недостатня фізична активність збільшує ризик серцево-судинних захворювань. Адже сидіння – це фізична бездіяльність, яка шкодить не лише мозку, але й організму в цілому, тому що фізична активність посилює приплив крові, яка транспортує кисень і основні поживні речовини до мозку [1]. Також, можуть виникати захворювання опорно-рухового апарату: сколіоз, викривлення хребта, радикуліт та остеохондроз. Через нестачу повітря, піддається загрозі й дихальна система, тому можуть спостерігатися часті бронхіти.

На нашу думку, для того, щоб мінімізувати виникнення захворювань при сидячій роботі, важливо дотримуватись декількох порад: щогодини робити перерву на 5-10 хвилин, причому встати з робочого місця та за можливості зробити розминку. Також, корисно для профілактики відвідувати тонізуючі сеанси масажу, без елементів мануальної терапії, це потрібно для зміцнення м'язового корсету [2].

Крім того, слід звернути увагу на те, що раптові короткі фізичні активності у детренованих людей не принесуть ніякої користі. Необхідно з обережністю і поступовістю підходити до виконання фізичних вправ,

щоб не завдати шкоди організму. Тільки регулярними тренуваннями можна досягти гарного результату.

Тож, для збереження та зміцнення здоров'я, запобігання різноманітних хвороб та зняття стресу важливо проводити дозвілля максимально активно. І пам'ятайте, що рух – це життя, а фізична активність – спосіб підтримати захисні сили організму [3].

Список літератури

1. <https://life.liga.net/poyasnennya/news/vrednye-privychki-dlya-mozga-ot-chego-sleduet-otkazatsya-dlya-luchshey-pamyati-i-myshleniya>
2. <https://cukr.city/profit/2019/porady-na-sydiachiy-roboti/>
3. <https://www.poglyad.info/2021/01/13/rizkist-ruhiv-yak-zagroza-zdorovyu-meshkancziv-kamyanskogo/>

*Науковий керівник: Святослав ПОРАДНИК,
викладач.*

УДК 796.011.1:378 (043.2)

Максим МОМОТЮК

Національний авіаційний університет, Київ

ФОРМУВАННЯ ПОТРЕБИ В ФІЗИЧНОМУ САМОВДОСКОНАЛЕННІ У СТУДЕНТІВ НАУ

Фізичне самовдосконалення є важливою складовою здорового способу життя. У сучасному світі, коли багато людей ведуть сидячий спосіб життя і займаються роботою за комп'ютером, фізична активність є важливою для підтримки здоров'я і психічного благополуччя. Студентам слід використовувати фізичну активність, адже це допомагає їм краще працювати і успішно досягати успіху у навчанні. У всіх видів фізичної активності є різні принципи, які допомагають підтримувати фізичне самовдосконалення студента. Ці принципи можуть включати в себе різні додаткові дії, такі як вправи, осмислене прийняття рішень, вплив групової динаміки, самооцінка, спортивний змагання, індивідуальна подорож і особистісне розвиток.

Студентський вік – це час, коли людина формує свої звички та поведінку. Важливо навчити студентів регулярно займатися фізичними вправами, щоб вони могли розвивати своє тіло та здоров'я. Фізичні вправи можуть допомогти студентам зменшити стрес, поліпшити настрій і підвищити самооцінку. Початком занять може бути звичка займатися рано

вранці або ввечері після навчання. Важливо також забезпечити комфортне середовище для занять, що включає правильне обладнання та відповідний одяг.

Для формування потреби в фізичному самовдосконаленні у студентів НАУ використовуються різноманітні методики, одна з найбільш ефективних – це формування здорових звичок. На нашу думку, університети можуть організувати спортивні змагання або заняття з фізичної активності для всіх студентів для позитивного формування потреби у фізичному самовдосконаленні.

Іншою методикою є підбір індивідуальних тренувань, які враховують фізичні можливості та побажання студентів. Це може бути індивідуальне тренування з тренером або програма тренувань, яку студент може виконувати самостійно. Для досягнення успіху у фізичному самовдосконаленні важливо розробити програму занять, яка буде відповідати потребам конкретного студента. Вона може включати в себе різноманітні вправи на розтягування, силові та аеробні тренування. Для більш ефективного результату можна також поєднувати заняття з правильним харчуванням та достатнім режимом сну.

Окрім цього, важливо визначити цілі та мотивацію для занять. Це може бути бажання покращити фізичний стан, зменшити стрес або просто знайти хобі, яке буде приносити задоволення. Мотивація може бути підтримана за допомогою визначення мінімальних та максимальних цілей, що допоможе досягнути поступового покращення результатів.

Отже, формування потреби в фізичному самовдосконаленні у студентів НАУ є важливим завданням, яке має значення для збереження та підвищення фізичного та психічного здоров'я молоді. При використанні відповідних методик можна створити сприятливі умови для формування цієї потреби та досягнення позитивних результатів.

*Науковий керівник: Лілія ШИП,
старший викладач*

УДК 796.015.134 (043.2)

Марія ОСТРОВА

Національний авіаційний університет, Київ

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПІДГОТОВКУ СПОРТСМЕНІВ З ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ

Підготовка спортсменів в ігрових видах спорту вимагає врахування ряду факторів. Фізіологічні, психологічні та дидактичні чинники

відіграють важливу роль в успіху чи неуспіху програми підготовки. Розуміючи вплив кожного фактора на продуктивність члена команди, тренери можуть розробити ефективні плани тренувань, які допоможуть кожному повністю розкрити свій потенціал.

Фізіологічні фактори стосуються фізичних аспектів тіла людини. До них відносяться сила, витривалість, швидкість, спритність і міць. Для того, щоб максимізувати продуктивність спортсмена в ігрових видах спорту, тренери повинні враховувати ці фактори та відповідним чином адаптувати програму тренувань. Наприклад, якщо спортсмен має низьку витривалість, вчитель може зосередитися на розвитку цього аспекту за допомогою аеробних вправ, таких як біг або їзда на велосипеді. Подібним чином, якщо спортсмену не вистачає сили або потужності, в програму можна включити тренування з обтяженнями, щоб покращити ці сфери.

Психологічні фактори також відіграють роль в успішній підготовці. До них відносяться мотивація, впевненість і цілеспрямованість. Наставники повинні знати, як ці психологічні риси впливають на продуктивність спортсмена, і використовувати їх у своїх інтересах при розробці тренування. Наприклад, можна використовувати методи позитивного підкріплення, такі як похвала та нагороди, щоб спонукати спортсменів зосереджуватися на своїх цілях і залишатися мотивованими протягом тренувань. Крім того, тренери повинні переконатися, що людина має реалістичні очікування щодо самого себе, щоб вони не були приголомшені або збентежені невдачами або невдачами під час прогресу.

Нарешті, дидактичні фактори стосуються того, як інформація подається спортсменам під час тренувань. Це включає такі методи навчання, як демонстрації, наочні посібники та усні інструкції. Тренери повинні знати, як вони передають інформацію спортсменам, щоб ті могли легко її зрозуміти та ефективно застосовувати під час тренувань або змагань.

Крім того, наставники мають прагнути створити навчальне середовище, яке сприятиме навчанню, надаючи чіткий зворотний зв'язок і дозволяючи відкритий діалог між ними та їхніми учнями щодо будь-яких питань або проблем, які вони можуть мати щодо матеріалу, що викладається.

Підсумовуючи, можна впевнено сказати, що фізіологічні, психологічні та дидактичні фактори відіграють важливу роль в успішних програмах підготовки спортсменів до ігрових видів спорту. Беручи це до уваги під час розробки програми для спортсменів, тренери можуть гарантувати, що вони зможуть повністю розкрити свій потенціал як на полі, так і поза ним.

*Науковий керівник: Микола ВЕЛИЧЕНКО,
старший викладач*

УДК 796.011.1:341.3 (043.2)

Ірина КОРНІЙЧУК
Національний авіаційний університет, Київ

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ СПОРТОМ НА СТАН ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ В УКРАЇНІ

«Спорт під час війни» залишається дуже актуальною, оскільки війни та збройні конфлікти незважаючи на бажання людей темою, продовжуються у світі, зокрема і в нашій країні. Спорт може відігравати важливу роль у підтримці фізичного та психологічного здоров'я людей, побудові довіри та співпраці між ними, розвитку місцевого спортивного сектору та економіки країни в цілому.

Як у спорті, так і на війні, мета одна – Перемога. По-іншому бути не може. Відомо, що спорт – це не тільки частина здорового способу життя, але й засіб зняття стресу. Це запас енергії, яка так важлива нашій нації.

Крім того, фізична підготовка допомагає нашим захисникам гідно протистояти ворогу. Під час війни, спортивне життя у нас не зупинилося, українські спортсмени і надалі демонструють високі результати. Також, спортивні навички стають в пригоді, під час протистояння з агресором.

Війна – не привід забивати на себе і на свій стан. Для перемоги і після неї нам всім знадобиться багато сил, тому турбота про себе важлива складова, щоб ваше тіло і психіка були в підконтрольному стані.

Спорт може стати чудовим інструментом стабілізації та відреагування складних переживань, а також це хороший спосіб отримати контроль над своїм життям, своїм тілом, своєю фізичною формою і тим, як ви ставитеся до свого тіла.

На думку психологів, слід приділити увагу тілу і його таким потребам як харчування та фізична активність, особливо в такий нелегкий для нас час. Під час фізичних навантажень людина може хоча б на трішки відволіктись від скролінгу новин та змістити фокус уваги на свій стан, своє тіло та своє здоров'я. Паніка забирає нас із фізичного стану в інтелектуальні роздуми про те, як воно буде... На нашу думку, у цей час краще займатися спортом, аби відволікатися і не впадати у депресію.

Крім того, тренування дозволяє фізично «завантажити» психологічну втому і досягти ефективної відновлювальної стадії відпочинку та сну. Сьогодні одне з наших головних завдань – піклуватися про себе і берегти своє здоров'я.

Нашій нації потрібні сильні, здорові люди, тому це наш великий вклад у майбутнє України. Війна не вічна, а спорт – назавжди.

Отже, спорт може мати позитивний вплив на людей під час війни, допомагаючи їм зберегти фізичну та моральну стійкість.

*Науковий керівник: Тетяна СОВГІРЯ,
старший викладач*

УДК 796.41 (043.2)

Олександр ЛОЗИНСЬКИЙ
Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ ГІМНАСТІВ

Підготовка гімнастів – це єдиний процес навчання, виховання і підвищення функціональних можливостей організму, в результаті якого досягається певний рівень підготовленості спортсмена.

Розрізняють окремі види підготовки, що пов'язані з переважним проявом рухової, функціональної чи інтелектуальної активності спортсменів: технічну, фізичну, психічну, тактичну і теоретичну. В результаті цілеспрямованих дій досягається певний рівень підготовленості гімнаста [2].

Підготовку гімнастів можна розділити на три тісно пов'язані між собою етапи. Основним завданням початкового етапу навчання є створення попереднього уявлення про конкретну вправу, яку слід освоїти. Різні допоміжні засоби (фільми, схеми, малюнки і т. п.) можуть бути дуже корисними для створення попереднього уявлення про вправу.

Основними завданнями другої фази навчання (фази розучування) є вибір найбільш ефективних методів навчання, уточнення уявлень про рух, що вивчається, і усунення помилок [1]. Важливу роль у процесі підготовки гімнастів може відігравати ефект позитивного і негативного перенесення рухових навичок. Іноді раніше вивчені вправи можуть допомагати або перешкоджати навчанню. Наприклад, навички, отримані в гімнастиці та перекатах, можуть позитивно вплинути на навчання перекату. Також, вміння рухатися вперед на нерівних паралельних брусах з упору на передпліччя може позитивно вплинути на навчання підйому вперед з упору на руках.

Раніше набута практика може діяти як підготовча вправа. У деяких випадках можна досягти протилежного ефекту. Наприклад, техніка підйому однією рукою може перешкоджати засвоєнню техніки підйому іншою рукою. На цьому етапі тренування умови тренування залишаються відносно постійними. Результатом цієї фази є технічно правильне і самостійне виконання вправи, що дозволяє перейти до третьої фази тренування, фази закріплення і вдосконалення.

Послідовне вирішення завдань у кожній фазі навчання гімнастики пов'язане з використанням специфічних методів і прийомів. Так, наприклад, у першій фазі навчання переважно використовуються словесні та наочні методи. На етапі безпосереднього навчання гімнастики найпоширенішим методом є метод тотального руху, що означає виконання рухів, які вивчаються, в цілому. Він застосовується, коли розучуються прості з точки зору техніки елементи або комбінації елементів, або коли рух, що вивчається, не може бути розчленований на відносно самостійні рухи без істотного спотворення його основної структури. У таких випадках умови для виконання вправи можуть бути створені шляхом надання допомоги або страховки, зниження висоти снаряда, використання додаткового обладнання.

Таким чином, можна зробити висновок, що підготовка гімнастів - це доволі тяжкий процес який має багато каменів на шляху, але якщо виконувати всі техніки то можна доволі швидко прийти до успіху.

Список літератури

1. https://studopedia.com.ua/1_422520_etapi-ta-metodi-navchannya-gimnastichnim-vpravam.html
2. <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/7490/1/7.pdf>

*Науковий керівник: Катерина СТАРОСТИНА
викладач*

УДК 796.012.412.7- 616.728.2 (043.2)

Анна ЛУК'ЯНОВА

Національний авіаційний університет, Київ

ПЛАВАННЯ ЯК ЗАСІБ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАННЯ «СОХА VALGA»

«Coxa valga» – це захворювання, яке характеризується зміною форми стегнової кістки в результаті збільшення кута між осями стегна і тазової кістки.

У дітей з уродженою “coxa valga” зазвичай спостерігається зміщення кісток стегна відносно кістки тазу. Це може призвести до нестабільності суглобів і сприяти розвитку артрозу. У дорослих захворювання може розвиватися після травми або зносу суглобів, що призводить до зміни геометрії кісток стегна і тазу.

Лікування «coxa valga» залежить від тяжкості захворювання та віку пацієнта. Для дітей з уродженою вадою може бути рекомендовано хірургічне втручання для відновлення нормальної форми кісток, в той час

як у дорослих лікування може включати фізіотерапію, ліки для зменшення болю та запалення, а також корекцію статички та розвитку м'язової корсету.

Чудовим варіантом профілактики цього захворювання є плавання, оскільки воно сприяє зміцненню м'язів, поліпшує рухливість суглобів та допомагає підтримувати здоровий вагу тіла. Цей вид спорту є безвідмовним видом фізичної активності, оскільки воно не надає додаткового навантаження на суглоби та хребет.

Під час плавання, рухливість стегнового суглоба зберігається, а м'язи стегна зміцнюються. Крім того, воно сприяє зниженню навантаження на суглоб, що може допомогти зменшити біль та запалення в області стегна.

Проте, перед тим як розпочати плавати, рекомендується консультиватися з лікарем або фізіотерапевтом, щоб забезпечити себе від можливих ускладнень. При виборі плавальних вправ важливо звернути увагу на техніку та правильність виконання вправ.

Крім того, при плаванні важливо дотримуватися правильної техніки, щоб уникнути травм та погіршення стану хворого. Лікарі рекомендують плавати в стилі брас, так як цей стиль дозволяє підтримувати стабільний рівень водостійкості в області стегна та знижує навантаження на цей суглоб. Для тих, хто не вміє плавати в стилі брас, можуть бути рекомендовані інші види, такі як на спині або вільний, проте важливо уникати вправ, які можуть викликати біль або дискомфорт в області стегна.

Отож, плавання може бути корисним для здоров'я загалом, оскільки воно сприяє зниженню рівня стресу, покращенню кровообігу, зниженню ризику серцевих захворювань та інших хронічних захворювань. Тому, навіть якщо плавання не є панацеєю в лікуванні «соха valga», воно може бути корисним для підтримки загального здоров'я та покращення якості життя.

*Науковий керівник: Іна СКИДАН,
старший викладач*

УДК 796.015 (043.2)

Христина ШИНКАРУК
Національний авіаційний університет, Київ

СПОРТИВНЕ ТРЕНУВАННЯ ЯК БАГАТОРІЧНИЙ ПРОЦЕС

Спортивне тренування – спеціалізований процес всебічного фізичного виховання, спрямований на досягнення високих спортивних результатів.

Спортивні тренування можуть бути спрямовані на підготовку до

конкретного виду спорту або на загальну підготовку під керівництвом досвідчених тренерів, які допомагають розробити індивідуальні плани тренувань та забезпечують правильну техніку виконання вправ. Вони можуть включати в себе різні вправи, такі як вправи зі зважуванням, кардіотренуванням, тренування гнучкості та балансу, вправи на розвиток координації та реакції тіла.

Основними цілями спортивних тренувань можуть бути: збільшення м'язової сили та витривалості; поліпшення аеробної та анаеробної фізичної форми; розвиток координації, балансу та реакції тіла; покращення техніки та майстерності виконання рухів та вправ; підготовка до змагань та досягнення спортивних результатів; зменшення ризику травми та поліпшення загального здоров'я.

Крім того, вони можуть мати психологічні переваги, такі як покращення самодисципліни, зосередженості та самоконтролю, а також можуть допомогти зняти стрес та покращити настрої.

Спортивні тренування проводяться згідно до всіх норм і принципів фізичного виховання. Одним з базових є безперервність тренувального процесу. Також він важливий для підтримки фізичної форми та здоров'я та для досягнення спортивних цілей. Якщо тренування припиняються на деякий час, спортсмен може втратити отримані навички та знизити свій рівень фізичної підготовки. Тому, поняття фізичними вправами мають кумулятивний ефект, регулярність у поняттях підтримується та покращує фізичну форму на довгий термін.

Багаторічний процес спортивного тренування включає в себе декілька етапів:

1. Етап попередньої підготовки де основними завданнями є усунення індивідуальних хвороб або ж недоліків фізичного розвитку та різностороння фізична підготовка, під час якого у людини формується стійкий інтерес до занять спортом та мотивація на високі досягнення та результати.

2. Етап початкової спортивної спеціалізації, саме в цей період триває різнобічний розвиток фізичних можливостей. Досягнення спортивного результату на цьому етапі не ставиться, тому кількість вправ, які даються, незначна.

3. Етап поглибленої спеціалізації в обраному виді спорту стає все більш спеціалізованою, ставиться завдання досягнення спортивних результатів.

4. Етап спортивного вдосконалення. Тут людина максимально досягає запланованих результатів. Тренування вже більш спеціалізовані відповідно до виду спорту. Використовуються найбільш ефективні методи тренування, які зумовлюють кращі результати.

Отже, багаторічний процес спортивних тренувань має велике значення

для досягнення успіху в спорті, розвитку фізичної підготовки, збереження та покращення здоров'я та розвитку соціальних навичок.

*Науковий керівник: Микола ВЕЛИЧЕНКО,
старший викладач*

УДК 796.42.015 (043.2)

Роман ЛУЗЬКО

Національний авіаційний університет, Київ

ЗАСОБИ І МЕТОДИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ПОНАДВІДНОВЛЕННЯ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ ПІСЛЯ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ

Після будь-якого виду фізичних чи навіть інтелектуальних навантажень людині потрібен особистий час на відновлення, щоб забезпечити оптимальний рівень свого здоров'я та фізичної форми. Саме засоби та методи відновлення після навантажень є однією з найважливіших частин тренування, які допомагають покращити своє самопочуття, фізичну форму чи просто загартувати своє тіло для продуктивного дня.

Будь-які засоби відновлення організму включають в себе складові такі як: відпочинок, харчування та гідратація. *Відпочинок* це значне зменшення фізичної активності, що допомагає зменшити напругу м'язів та зробити рівень енергії тіла максимально близьким до норми. *Харчування* є саме джерелом отриманої енергії для відновлення тіла, з їжі ми отримуємо “паливо” для нашого організму, яке дозволить людині тренуватися вже з відновленим рівнем енергії. *Гідратація* не опускає рівень енергії до стану виснаження, підтримує оптимальний рівень рідин в організмі для збалансованого відновлення. Все ж таки я б хотів виділити три основних види відновлення: психологічний, медико-біологічний та педагогічний.

Також, психологічне відновлення є не таким типовим видом відновлення, адже здається що після фізичних навантажень людина має зайнятися саме відновленням фізичного тіла. Але наше тіло прямо зв'язане з нашою психікою, мозком, та рівнем стресу. Для початку психологічного відновлення людина має бути прямо націлена на саме цей вид відпочинку, тобто налаштувати себе на ментальний відпочинок та максимально підбадьорювати себе.

Крім того, медико-біологічний засіб відновлення є дуже обширним. Цей вид відновлення є прямо націленим на відпочинок фізичного тіла. Хочемо відмітити такий метод медико-біологічного відновлення як масаж. Професійний масаж може вплинути на відпочинок усіх ділянок тіла, масаж допомагає тілу максимальному насиченню тіла киснем та регулюванню

крові. Покращується робота серця, забиті ділянки м'язів розслаблюються та отримують змогу максимально відновитись після фізичних навантажень.

На нашу думку, масаж це насправді самий ефективний спосіб медико-біологічного відновлення тіла, він допомагав мені максимально швидко відпочити та підготуватись до змагань, так ефективно і швидко ні один засіб відновлення не загартовував мене.

Педагогічне відновлення це точне планування свого відпочинку дивлячись на фактори навантажень, такі як рівень втоми, тяжкість навантажень, або фізична форма свого тіла. Насамперед цей засіб відновлення зумовлює собою точний розрахунок втраченої енергії та її поповнення за рахунок відновлення, або ж кількість фізичних вправ та відповідний до них відпочинок. Спортсмени які ведуть розрахунки свого фізичного стану і правильно відновлюються, частіше всього досягають своїх цілей.

Підсумовуючи, можна зазначити, що відновлення після фізичних навантажень є не менш важливим ніж сам процес тренування, а відпочинок є невід'ємною частиною тренування. Без правильного відновлення результати тренувань можуть бути не такі помітні, в гіршому випадку можуть бути фізичні або психологічні травми та перенавантаження.

*Науковий керівник: Микола ВЕЛИЧЕНКО,
старший викладач*

УДК 796.42.015 (043.2)

Олексій ДРОГОБИЧ, Олександр ПОЛЩУК
Національний авіаційний університет, Київ

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА САМОВДОСКОНАЛЕННЯ НА ПРОТЯЗІ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ЛЮДИНИ

Фізичне виховання та самовдосконалення – важливі складові життя кожної людини, що сприяють збереженню та покращенню фізичного та психічного здоров'я. На нашу думку, вони мають бути важливою частиною життя кожної людини, незалежно від віку та стану здоров'я.

Фізичне виховання – це процес, спрямований на розвиток фізичних навичок, які сприяють підтримці фізичної форми, підвищенню рівня здоров'я та загального самопочуття людини.

Самовдосконалення – це процес постійного вдосконалення себе як особистості у різних аспектах, таких як: здоров'я, навчання, кар'єра та духовність. Процес самовдосконалення включає: здобуття нових знань та

навичок, встановлення та досягнення цілей, покращення фізичного та психічного здоров'я, розвиток особистої мотивації та самодисципліни.

У дитячому віці фізична активність допомагає розвивати моторику, координацію та сприяє здоровому росту та розвитку. Також, фізичне виховання є важливим для соціального розвитку дитини, тому що підвищує її самооцінку та віру в себе. Під час занять спортом розвиваються навички командної роботи та співпраці з іншими дітьми.

Заняття спортом у дорослому віці допомагають зберігати наше здоров'я та підтримувати належну фізичну форму. Регулярне фізичне навантаження допомагає знизити ризик розвитку серцево-судинних захворювань, ожиріння та діабету. Крім того, спорт може мати позитивний вплив на наш психічний стан.

Фізична активність у людей похилого віку зазвичай недостатня, але не менш важлива для збереження здоров'я та якості життя. Спорт є важливим компонентом здорового способу життя для старших людей, тому що допомагає підтримувати їх фізичне, психічне та соціальне благополуччя.

Основні переваги занять спортом для людей всіх вікових категорій:

1. Зменшення ризику виникнення хвороб: спорт сприяє зниженню розвитку хронічних захворювань (серцево-судинні, цукровий діабет, ожиріння, артрит та інші).

2. Зміцнення м'язів та кісток: регулярні вправи зміцнюють м'язи та кістки, що запобігає травмам та розвитку остеопорозу.

3. Покращення настрою: ендорфіни або, як ще кажуть, гормони щастя, що виділяються під час занять спортом, покращують настрій та знижують рівень стресу.

4. Соціалізація: спорт може допомогти знайти нових друзів.

Відомо, що спорт позитивно впливає як на фізичне, так і на психічне здоров'я. Люди які регулярно виконують фізичні вправи, щоб підтримувати своє тіло у хорошій формі, бути енергійнішим та продуктивнішим, а також щоб позбутися стресу та покращити настрій.

Також, важливим є самовдосконалення людини. Для цього слід щоденно працювати над вдосконаленням своїх здібностей та здобуттям нових. Наприклад, брати участь у тренінгах, вебінарах і регулярно слухати аудіокниги.

Отже, фізичне виховання та самовдосконалення мають велике значення для нашого життя та допомагають досягти успіху в різних сферах. Рекомендую всім звернути увагу на ці складові життя, адже вони допомагають нам бути здоровими, щасливими та успішними.

*Науковий керівник: Василь ПАХОМОВ,
старший викладач*

УДК 796.011.3 (043.2)

Дмитро МОСІЙЧУК, Ярослав НИСИНЕЦЬ,
Національний авіаційний університет, Київ

ВИХОВАННЯ СТІЙКОСТІ ДО НИЗЬКИХ ТА ВИСОКИХ ТЕМПЕРАТУР І РИЗЬКИХ КОЛИВАНЬ ТЕМПЕРАТУР

Розвиток стійкості до температурних перепадів є важливим аспектом підтримки гарного здоров'я та самопочуття. Загальновідомо, що вплив екстремальних температур може мати негативний вплив на організм, тому важливо розробити стратегії, які допоможуть нам адаптуватися до цих змін.

Одним з основних факторів, який може вплинути на нашу здатність адаптуватися до температурних перепадів, є наша індивідуальна фізіологія. Однак, дослідження показали, що можна підвищити стійкість до температурних перепадів шляхом здійснення різних профілактичних заходів.

Одним з таких заходів є використання термічного кондиціонування. Воно передбачає вплив на організм гарячих або холодних температур протягом коротких періодів часу. У подальшому це може допомогти організму адаптуватися до таких змін, покращуючи стійкість до температурного стресу та підвищуючи здатність організму підтримувати гомеостаз.

Фізичні вправи також можуть допомогти підвищити стійкість до стресового перепаду температур. Доведено, що регулярні фізичні вправи покращують здатність організму регулювати температуру і підвищують толерантність до температурних коливань.

Крім того, певні умови способу життя можуть сприяти підвищенню стійкості до температурного стресу. Адекватна гідратація має важливе значення, оскільки зневоднення може посилити негативний вплив на організм перепадів температури. Здорова дієта, яка включає велику кількість фруктів і овочів, також може допомогти поліпшити загальний стан здоров'я.

Також, слід враховувати вплив психологічного напруження на здатність організму адаптуватися до температурних змін. Відомо, що хронічний стрес може погіршити здатність організму регулювати температуру, що ускладнює подолання термічного навантаження. Тому, важливо знайти способи боротьби зі стресом, наприклад, за допомогою практик усвідомленості, фізичних вправ або розмови з терапевтом.

Також, можна додати, що сучасні технології можна використовувати для тренування стійкості до змін температури, тим самим підвищуючи нашу здатність адаптуватися до температурних перепадів.

Нарешті, важливо зазначити, що стійкість до перепадів температур важлива не лише для індивідуального здоров'я, але й для громад та суспільства в цілому. Під час екстремальних погодних явищ, таких як аномальна спека або різке похолодання, вразливі групи населення можуть наражатися на більший ризик негативного впливу на здоров'я. Тому важливо, щоб ми працювали над підвищенням стійкості до температурного стресу на всіх рівнях суспільства через освіту, політику та втручання на рівні громад.

Отже, розвиток стійкості до температурного стресу має важливе значення для підтримки міцного здоров'я і благополуччя. Використовуючи такі стратегії, як термічне кондиціонування, фізичні вправи, формування звичок здорового способу життя, боротьба зі стресом, використання сучасних технологій і соціальні заходи, ми можемо підвищити нашу здатність адаптуватися до температурних коливань і знизити ризик негативних наслідків для здоров'я.

*Науковий керівник: Микола ВЕЛИЧЕНКО,
старший викладач*

УДК 796.012.1.325 (0.43.2)

Максим МОЙСЄНКО

Національний авіаційний університет, Київ

ВДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ГРИ У ВОЛЕЙБОЛ

Система фізичного виховання – органічна частина загальної системи виховання молоді. Мета фізичного виховання – зміцнення здоров'я, розвиток фізичних можливостей людини, формування та удосконалення життєвоважливих рухових навиків і вмій, підготовка її до праці та захисту нашої Батьківщини. У системі фізичного виховання певне місце займає волейбол.

Переваги цієї гри криються і у зовнішній стороні (простота обладнання місця для гри, візуальна емоційність, порівняно легко створити рівні по силі, віку команди і твін.), у багатому внутрішньому змісті (краса і різноманітність тактичних малюнків, достатність складних рухів, що вимагають високої координації, сміливості, гнучкості, сили і твін.).

На нашу думку, заняття волейболом – ефективний засіб зміцнення здоров'я і фізичного розвитку. Оздоровлюваний вплив цієї гри визначається передусім тим, що нею можна займатися круглий рік і більшою частиною на свіжому повітрі. При правильній організації занять волейбол сприяє: зміцненню кістково-м'язового апарату, підсиленню обміну речовин, удосконаленню різноманітних функцій організму.

Тому, він широко використовується як один із оздоровчих засобів у санаторіях та інших лікувальних закладах. Високий рівень розвитку сучасного волейболу, як виду спорту, робить його одним з ефективних засобів всебічного фізичного розвитку.

Відомо, що сучасний волейбол ставить надзвичайно високі вимоги до функціонального стану організму, до фізичних якостей людини. Навантаження у гравців кращих команд надто високі. Адже зустрічі між командами майстрів продовжуються іноді по 2-2,5 години. Проведені в останні роки дослідження [1] показали, що гра у волейбол часто характеризується роботою, що виконується у межах максимальної і субмаксимальної потужності.

Так, наприклад, при інтенсивній грі серце волейболіста скорочується до 200 і більше разів на хвилину. Різноманітність рухових навичок та ігрових дій, що відрізняються не тільки за інтенсивністю зусиль, але і за координаційною структурою, сприяє розвитку всіх фізичних якостей людини: сили, витривалості, швидкості, спритності у гармонійних поєднаннях.

Отже, сказане вище допомагає зрозуміти, чому така велика зацікавленість волейболом у людей різного віку, різних професій. Волейбол як предмет обов'язковий для студентів ЗВО.

Список література

1. Козіброцький С. П. Програмно-нормативні основи фізичного виховання студентів (історико-методологічний аналіз): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту: спец. 24.00.02. Луцьк, 2002. 16 с.

2. Круцевич Т. Ю. Сучасні підходи до формувань фізкультурою занять у студентів вузів. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Фізкультурна освіта: шляхи і напрямки її розвитку в сучасних умовах». К., 1996. С. 38–42.

*Науковий керівник: Катерина СТАРОСТИНА,
викладач*

УДК 796.012.12:341.3 (043.2)

Ілля СТАНЧУ

Національний авіаційний університет, Київ

ВИТРИВАЛІСТЬ ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ: НА ПРИКЛАДІ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Війна – це тривалий і часто жорстокий конфлікт, який може мати глибокий вплив на фізичне, емоційне та соціальне благополуччя населення. Здатність вистояти і не здаватися перед обличчям труднощів має важливе значення для виживання та успіху на війні. Витривалість – це не лише питання фізичної стійкості, але й психологічні, емоційні та соціальні фактори, які сприяють здатності протистояти викликам війни.

Однією з важливих професійних якостей військовослужбовців є витривалість, яка сприяє підвищенню фізичної працездатності та дає змогу військовим фахівцям успішно виконувати бойові завдання, формуючи пристосованість організму воїнів, прискорюючи їх адаптацію до військової служби та підвищуючи фізичну стійкість військовослужбовців. особового складу до несприятливих погодно-географічних умов, підвищення стійкості до нервово-емоційних навантажень у бойових умовах, покращення функціонування серцево-судинної системи, зміцнення здоров'я тощо.

Конфлікт між Україною та Росією спричинив масштабні руйнування та переміщення населення, а також справив глибокий вплив на соціальну та економічну структуру постраждалих регіонів.

Результати нашого дослідження свідчать про те, що витривалість в умовах війни формується під впливом складної взаємодії індивідуальних, соціальних і культурних чинників, і що здатність витримувати і залишатися стійкими перед обличчям труднощів має важливе значення для виживання і відновлення.

Витривалість є дуже важливою фізичною якістю для воїнів яка дозволяє тривалий час вести бойові дії з великим фізичним навантаженням, особливо коли бойові дії ведуться вночі. Таке тривале фізичне навантаження призводить до підвищеної стомлюваності, тим самим знижуючи боєздатність воїнів.

Під час військових дій військові мають виконувати різноманітні завдання покладених на них. Деякі люди можуть успішно виконувати роботу високої інтенсивності, але відчують великі труднощі при роботі низької інтенсивності протягом значного періоду часу, а інші, навпаки, можуть довго і з великим успіхом виконувати роботу середньої інтенсивності. Деякі зменшують інтенсивність завдання і незабаром

повністю припиняють, інші продовжують його без видимого стресу, а деякі просто вражають тим, що вони можуть зробити.

Крім того, цивільне населення теж демонструє неабияку витривалість і стійкість перед обличчям негараздів. З'явилися громадські ініціативи з надання допомоги тим, хто її потребує, включаючи розподіл продуктів харчування, медичну допомогу та надання притулку. Волонтерство також відіграло вирішальну роль, оскільки багато людей і груп активізувалися, щоб надати підтримку і допомогу своїм співгромадянам.

Релігійні та духовні практики також стали джерелом розради і сили для багатьох людей. Церкви та інші культові споруди стали місцем, де люди могли збиратися разом, молитися і підтримувати одне одного.

Отже, війна в Україні є зтяжним конфліктом, який став випробуванням на витривалість і стійкість населення.

*Науковий керівник: Наталія ОРЛЕНКО,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 796.011.1 (043.2)

Анастасія ШЕВЧУК, Яна ГОНЧАРУК
Національний авіаційний університет, Київ

ОСНОВИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЯК БАЗОВА ПЕРЕДУМОВА АКТИВНОГО ДОВГОЛІТТЯ

Здоров'я – це фізичне, психічне та соціальне благополуччя, а не лише відсутність хвороби і фізичних вад. Стан здоров'я людини залежить на 20% від спадковості, на 10% від рівня розвитку медицини, на 20% від стану довкілля, на 50% від способу життя. Тож, приказка «ваше здоров'я у ваших руках» вірна. Відомо, що на здоров'я впливає багато факторів, найважливішим з яких є спосіб життя.

Спосіб життя – це форма життєдіяльності людини, яка визначає її життєвий шлях та сукупність її звичок. Якщо людина з раннього дитинства приділяє постійну увагу власному здоров'ю, то ці корисні звички, навички, поведінку, спосіб мислення, погляди на оточуючих і себе вона бере за основу своєї життєдіяльності, яка визначає її життя. Здоровий спосіб життя полягає в дотриманні певних правил, що забезпечують гармонійний розвиток, продуктивність, духовну рівновагу та здоров'я людини. В основі якого життя лежать такі базові складові: *раціональне харчування; регулярна фізична активність; загартування організму; особиста гігієна; відсутність шкідливих звичок; позитивні емоції; здорова самооцінка.*

Кожен з нас розуміє, що якщо дотримуватися усіх цих принципів, то здоров'я буде на достатньо високому рівні. Зменшиться ризик

виникнення: серцево-судинних захворювань, порушень опорно-рухової системи, та виникнення інших різних хвороб.

Так, *раціональне харчування* покликано забезпечити добові енерговитрати організму, а якість їжі – правильно створене співвідношення жирів, білків, вуглеводів, вітамінів, води відповідно до віку; правильно організований режим прийому їжі; та головне, їжа не повинна бути шкідливою.

Загартування організму є основним засобом профілактики простудних захворювань, який може зміцнити фізичну форму людини, знизити захворюваність, зміцнити організм. А *регулярна фізична активність* сприяє зміцненню м'язів та кісток, покращенню кровообігу та дихання, зниженню ризику виникнення серцево-судинних захворювань та діабету.

Також, *особиста гігієна* є важливою для здорового способу життя, та передумовою ефективної профілактики різних захворювань. Відсутність *шкідливих звичок* таких як куріння, алкоголь та наркотики є дуже важливим фактором для нашого здоров'я. Ці звички негативно впливають на організм молоді.

Крім того, *самооцінка* є важливим регулятором поведінки яка впливає на стосунки людини з іншими, критичне та вимогливе ставлення до себе, та до успіху й невдач. Таким чином, самооцінка впливає на ефективність діяльності людини та подальший розвиток її особистості. Здорова самооцінка дозволяє нам набагато краще піклуватися про фізичне та емоційне здоров'я.

Отже, якщо людина буде дотримуватися основних базових складових здорового способу життя, які будуть покращувати фізичне, емоційне, особисте, та соціальне здоров'я, тоді це не тільки покращить самопочуття та стан тіла, але й збільшить тривалість життя.

*Науковий керівник: Ігор ДЕЙНЕКО,
старший викладач*

УДК 796.012.1-59.9: 341.3 (043.2)

Дарина ЗІНОВКІНА
Національний авіаційний університет, Київ

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ ЯК СПОСІБ ПІДТРИМКИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я

Вже багато місяців поспіль триває військова агресія Росії проти України. Всією країною тримаємо оборону – хто на лінії фронту, хто волонтерами, хто в роботі, хто зі своїми дітьми і близькими. І весь цей час наша психіка перебуває у ненормальних умовах, витримуючи колосальну

напругу. Переживання тривоги, неспокою і страху – це прояви нашої психічної активності. Насамперед, варто зазначити, що є дві схожі емоції, які часто плутають – *тривога і страх*.

Але вони суттєво різняться. Страх – це те, що ми відчуваємо прямо зараз як реакцію на події, що відбуваються, тоді як тривога стосується подій у минулому чи майбутньому, які ми переносимо на нинішній момент. Тривогу нам у психіку вбудувала природа як механізм для виживання. За задумом природи тривозі слід включатися у двох випадках: перше, коли потрібно втекти від небезпеки/перемогти небезпеку і друге, коли потрібно наздогнати здобич. В інших випадках організму слід розслабитися і не споживати дорогоцінний внутрішній ресурс. Отже, щоб знизити рівень тривоги варто зробити кілька вправ, і рівень тривоги знизиться.

Війна і воєнний стан та досвід постійного перебігання із зони нашого комфорту, нашої квартири у сховище дав можливість переосмислити, що насправді є цінним. Сьогодні висуває до людини все більш високі вимоги. Для того, щоб бути активним учасником подій та вижити, людина має активізувати себе, зокрема розумово, психологічно та фізично, що продукує високий рівень напруженості.

Наразі, тисячі дітей та молодь перебувають у стресових ситуаціях, мають високий рівень тривожності та страху, втрачають зв'язок із реальністю та контроль над власним життям. Також, ведуть малорухливий спосіб життя, навіть, у закладах освіти заняття фізичної культурою проводяться здебільшого віддалено та асинхронно, і не всі діти та студенти залучені до фізичної активності, що суттєво впливає не тільки на загальне здоров'я, а і на психологічний стан.

Експерти ЮНІСЕФ переконані, що найбільш дієвим засобом протидії негативним впливам війни є повернення дітей та молоді до спрямованої емоційно-забарвленої рухової активності, що в свою чергу, сприяє зменшенню тривожності, допомагає контролювати рівень стресу в організмі та налаштовує на навчання.

Відповідно умов військового стану заняття з фізичного виховання, саме студентів, проводяться як правило в дистанційному режимі і спрямовані більш на самостійні заняття і можуть мати найрізноманітніші форми, але, в першу чергу, вони спрямовуються на зміцнення здоров'я, підвищення працездатності, оволодіння необхідними уміннями та навичками, вдосконалення професійної діяльності, формування соціальної активності та свідомості.

Хочеться додати, що під час війни всі люди нашої країни, знаходяться в умовах постійної психологічної напруги, яка негативно впливає на якість життя. Але не зважаючи на скрутні обставини, в яких опинилися

українські громадяни, однаково потрібно знаходити можливість приділяти увагу здоровому способу життя, розвитку фізичних якостей, зміцненню психологічно-вольового характеру, що неодмінно призведе до покращення фізичного та психологічного стану, підняття духу і впевненості у боротьбі з ворогом, прямуючи до перемоги.

*Науковий керівник: Вікторія ГАРНУСОВА
старший викладач*

УДК 615.825 (043.2)

Ілона-Соломія САВІНСЬКА
Національний авіаційний університет, Київ

РЕАБІЛІТАЦІЯ ПІСЛЯ СПОРТИВНИХ ТРАВМ

Спортивна травма – це ушкодження, що супроводжується зміною анатомічних структур та функції травмованого органу внаслідок впливу фізичного фактора, що перевищує фізіологічну міцність тканини, у процесі занять фізичними вправами та спортом [1].

Часто спортсмени отримують під час змагань, а також тренувань різні ушкодження. Найбільш травмонебезпечними видами спорту є: футбол, акробатика, хокей, регбі, боротьба, волейбол, художня гімнастика тощо. Жоден спортсмен не може бути впевненим, що не отримає ніяких травм, тому усі знають на які ризики вони йдуть. На жаль, часто їм доводиться стикатися із ушкодженнями, після яких потрібна певна реабілітація.

Спортивна реабілітація – це комплекс лікувально-фізкультурних заходів, спрямованих на відновлення опорно-рухового апарату після спортивних травм. Метою спортивної реабілітації є усунення механічних симптомів і відновлення функціонального стану пацієнта для його якнайшвидшого повернення до звичних фізичних навантажень [2].

Отримавши, такі травми як: пошкодження м'язово-зв'язкового апарату, травма внутрішньої та зовнішньої колатеральної зв'язки колінного суглоба, пошкодження м'язів передньої та задньої поверхні стегна – спортсмени потребують реабілітації. Існує дуже багато різних методів лікування. Наприклад, фізіотерапія, масажі, механотерапія, рефлексотерапія, мануальна терапія тощо. Всі ці методи використовуються для ефективної реабілітації.

Фізіотерапія – це використання природних і штучно змодельованих фізичних чинників впливу на організм [3]. Цей метод лікування сучасна медицина використовує дуже часто. Адже ці процедури мають мінімальні побічні ефекти, а також є найбільш ефективними.

Рефлексотерапія – це метод лікування різних захворювань організму за допомогою дії на рефлекторні точки нервової системи. З його допомогою відбувається вплив на нервові центри, що знаходяться в кіркових і в підкіркових ділянках головного та спинного мозку [4]. Завдяки такій дії поліпшується кровопостачання до проблемних зон та відновлюється нормальна робота органів.

Отже, існують різні методи реабілітації. Застосовують їх в залежності від складності травм. Найбільш ефективним методом є фізіотерапія.

Список література

1. <https://www.euro-ortho.com/treat/sport-travma>
2. <https://klinika-bilacerkva.com.ua/sportivnaya-reabilitaciya/>
3. <https://citidoctor.ua/napravleniya/fizioterapija-reabilitacija.html>
4. <https://ternopil.oxford-med.com.ua/viddilennya/reflexoterapiya/>

*Науковий керівник: Микола ВЕЛИЧЕНКО,
старший викладач*

УДК 796.012.1:341.3 (043.2)

Катерина СТЕФУРА

Національний авіаційний університет, Київ

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНА ТА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В цій доповіді ми спробуємо дослідити стан фізичного виховання в Україні загалом та під час війни. На жаль, фізичне виховання у нашій країні не є пріоритетною сферою. Не зважаючи на те, що Україна має багато талановитих спортсменів, рівень фізичної активності серед населення є досить низьким. Загалом, багато людей у світі не ведуть здоровий спосіб життя. Це приводить до погіршення здоров'я та збільшення ризику розвитку різних захворювань.

Один з причин такої ситуації – недостатня увага до фізичної культури в школах та вищих навчальних закладах. За статистикою, лише 30% шкіл в Україні забезпечують повноцінні заняття фізичної культури, а в більшості випадків ці заняття зводяться до мінімуму, якщо не зовсім виключаються з розкладу. Багато студентів закладів вищої освіти не мають можливості займатися спортом через відсутність вільного часу тощо.

На жаль, умови воєнного стану створили виклики для забезпечення належного рівня фізичного виховання, у таких умовах, фізичне виховання буде не менш важливим, а навіть важливішим, ніж у мирний час.

Військовий стан означає високий рівень напруженості та неспокою.

Під час військових дій можуть виникнути проблеми з комунікаціями, або евакуація чи зміни звичного місцеперебування. У таких умовах фізичне виховання може стати важким завданням.

Проте, фізичне виховання може бути корисним для військових та цивільних осіб, які перебувають у зоні воєнного конфлікту. Фізична активність допомагає знизити рівень стресу та покращити настрій. Це може бути особливо важливим у воєнному стані, коли люди можуть відчувати втому, депресію та тривогу.

Крім того, фізичне виховання може допомогти зберегти фізичну форму та здоров'я у воєнний час. Війна призводить до погіршення умов життя, обмеження доступу до здорової їжі та води, а також зниження рівня гігієни. Фізична активність допомагає зберігати витримку, що може бути важливим у випадку евакуації чи переселення.

В умовах військового стану існують певні обмеження щодо розвитку або підтриманні фізичної активності. Для мене важливо отримувати звичайні обсяги навантаження. Наприклад, на спортивних майданчиках, використовувати різноманітні вправи з власною вагою, а також отримувати бігове навантаження під час занять в парках, на вулиці, або стадіонах.

На нашу думку, важливо пам'ятати, що фізичне виховання у військовий час має бути безпечним. Перед початком занять важливо виконати загально розвиваючі вправи, щоб уникнути травм. Крім того, не варто забувати й про правильну техніку виконання вправ та не перевантажувати себе. Важливо слідкувати за своїм здоров'ям та уникати фізичного навантаження, якщо воно може загострити будь-яку захворювання чи травму.

Отже, фізичне виховання є важливим елементом здорового та активного способу життя.

*Науковий керівник: Володимир КОРОТЯ,
старший викладач*

УДК 796.011.1 (043.2)

Олександра МОТРОНЧИК
Національний авіаційний університет, Київ

РАЦІОНАЛЬНИЙ РЕЖИМ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТА

Фізичне виховання є однією з найважливіших складових здорового способу життя. У сучасному суспільстві, коли багато людей мають сидячу

роботу і мало рухаються, важливо розуміти, як правильно організувати режим індивідуальної рухової активності для забезпечення здоров'я та тривалого життя.

Один з найважливіших аспектів раціонального режиму індивідуальної рухової активності – це визначення та планування навантажень. Це означає, що необхідно знати, скільки часу потрібно приділити різним видам фізичної активності, як часто їх потрібно проводити та яка інтенсивність їх повинна бути.

А також, важливо знати, що рівень фізичної активності має відповідати індивідуальним можливостям кожної людини. Наприклад, людина, у якій життя не було пов'язане з фізкультурою, повинна починати з невеликих навантажень і поступово збільшувати їх.

Головні види фізичної активності, які можуть охоплювати в собі раціональний режим індивідуальної рухової активності – це ходьба, біг, велосипед, плавання, йога та інші. Вибір конкретного виду фізичної активності залежить від індивідуальних уподобань та можливостей кожної людини.

Також, власний досвід є важливою складовою успішної реалізації раціонального режиму індивідуальної рухової активності. Кожна людина може визначити свій власний рівень фізичної активності, який відповідає її індивідуальним можливостям та потребам. Це може бути зручна форма фізичної активності, яка приносить задоволення та мотивацію для її проведення.

На нашу думку, одними з найпоширеніших видів спорту є біг та плавання. Ці види фізичної активності допомагають підтримувати своє добре самопочуття та активність протягом дня. Крім того, вони допомагають контролювати вагу та зберігати тіло у гарній формі.

Відомо, що гіподинамія є однією з найбільш поширених проблем в сучасному суспільстві. Вона відбувається тоді, коли людина не займається достатньою фізичною активністю. Це може призвести до ряду проблем зі здоров'ям, включаючи ожиріння, серцево-судинні захворювання, депресію та інші.

Також, ожиріння є однією з ключових проблем, пов'язаних з гіподинамією. Відсутність достатньої фізичної активності призводить до збільшення маси тіла, що може стати причиною розвитку ожиріння. Це, в свою чергу, може призвести до ряду інших проблем зі здоров'ям, таких як діабет та серцево-судинні захворювання.

Отже, можна стверджувати, що раціональний режим індивідуальної рухової активності є надзвичайно важливим для здоров'я та довголіття людини. Це допомагає запобігти багатьом захворюванням та поліпшити якість життя. А також, що важливо правильно розподілити на планувати

фізичні навантаження, враховуючи можливості кожної людини.

*Науковий керівник: Володимир БОБР,
старший викладач*

УДК 796.015.4 (043.2)

Марк СУПРУН

Національний авіаційний університет, Київ

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ І МЕТОДІВ ІГРОВИХ ВИДІВ СПОРТУ ДЛЯ РОЗВИТКУ РУХОВИХ ЯКОСТЕЙ ЛЮДИНИ

Рухова якість людини це сукупність характеристик, які визначають здатність людського тіла проявляти рухову активність. Визначають наступні рухові якості: сила, спритність, швидкість, витривалість, гнучкість.

Ми розберемо вплив ігрових видів спорту на розвиток вищезазначених якостей, розглянувши баскетбол, оскільки саме цей вид спорту ставить вимоги, які вдало поєднують усі рухові якості.

Витривалість – одна з найважливіших складових баскетболу. Це здатність здійснювати певну активність протягом тривалого проміжку часу без зменшення ефективності. Рівень розвитку витривалості визначається насамперед функціональними спроможностями серцево-судинної та нервової систем, рівнем процесів обміну, а також координацією різних органів та систем.

Найбільш поширеним методом розвитку витривалості є метод неперервного тренування з постійним або перемінним навантаженням. В першому випадку відбувається циклічне виконання певної вправи від тридцяти хвилин до двох годин. В іншому баскетболіст виконує цикл вправ, які задіють різні групи м'язів. Наприклад, кросовий біг з прискоренням на різних проміжках та виконанням стрибків.

Швидкість характеризує здатність гравця виконувати дії в найкоротші терміни. Ця характеристика важлива високим гравцям, оскільки вони зазвичай повільніші. Вправи для покращення швидкості включають: біг і стрибки з додатковою вагою, біг на короткі дистанції, біг із м'ячем, поєднання цих вправ та їхніх варіацій.

Спритність – це фундаментальна якість гравця, від якої залежить його результативність, вона включає вміння орієнтуватись в безопорному середовищі, ведення м'яча, вміння тримати рівновагу тощо.

Для покращення цієї характеристики існує комплекс різних вправ: ведення двох м'ячів, ведення м'яча в обхід перешкод, дриблінг, стрибки з веденням м'яча та багато інших.

Гнучкість та сила мають менш виражений ефект, але їхнє значення не можна применшувати: ці якості дозволяють легше перенести інтенсивні навантаження на організм, а також дозволяють зменшити кількість травм.

Таким чином, ми можемо побачити, що ігрові види спорту позитивно впливають на розвиток усіх рухових якостей людини, а процес гри чи тренувань задіє різноманітні групи м'язів, що дозволяє підтримувати організм в тонусі.

*Науковий керівник: Володимир КОРОТЯ,
старший викладач*

УДК 796.011.1:378.14 (043.20)

Аліна РУСИН

Національний авіаційний університет, Київ

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ЖИТТІ ПРОГРАМІСТІВ

Актуальність фізичного виховання є досить важливою складовою в розвитку людини та формуванні самодисципліни. Спорт формує силу волі та витривалість, а фізичне самовдосконалення є невіддільною частиною молоді, яка хоче бути здоровою та красивою. Воно є завжди актуальною та важливою темою, адже світу потрібна здорова та енергійна молодь, яка здатна прославити країну завдяки великим відкриттям.

Регулярні заняття фізичними вправами, в першу чергу, впливають на опорно-руховий апарат, м'язи та серцево-судинну систему [1, с. 21]. У студентів з порушенням постави дуже високий ступінь ризику одержати важкі травми (переломи кінцівок, тіл хребців і інших частин тіла) при стрибках у довжину, висоту, виконанні вправ на спортивних снарядах, заняттях боротьбою і т. і. [1, с. 68].

На нашу думку, фізичне виховання може відігравати важливу роль у житті програмістів, які часто проводять довгі години, сидячи за столом і користуючись комп'ютером. Тривале сидіння може призвести до погіршення постави та болю в спині, але регулярна фізична активність може допомогти покращити поставу та зменшити ризик цих проблем.

Заняття спортом допомагають підвищити енергію та продуктивність, що може бути особливо корисним для програмістів, яким потрібно зберігати зосередженість і концентрацію протягом тривалого часу. Також, вони є гарним способом зменшити стрес і занепокоєння, які можуть бути поширеними серед програмістів, які часто працюють у стислі терміни та в ситуаціях високого тиску. Таким чином, фізичні вправи можуть мати позитивний вплив на психічне здоров'я, включаючи зменшення депресії та тривоги.

На сьогоднішній день фізичне виховання студентської молоді, на жаль, далеке від досконалості, тому ця дисципліна у вищому навчальному закладі є невід'ємною частиною формування загальної і професійної культури особистості сучасного фахівця [2, с. 277]. Наявність цієї дисципліни змушує студентів до виконання хоч якогось фізичного навантаження. Звісно, не всім це подобається, але бажання мати гарні оцінки змушує займатись спортом. Деякі студенти з часом звикають до виконання вправ, і змінюють свою негативну думку. В результаті чого, спорт стає не тільки хобі, а і сенсом життя. Це свідчить про те, що спорт для них вже не є «ворогом», а помічником в їхньому житті, адже виконання різних фізичних вправ приносить тільки користь для здоров'я.

Отже, дотримання рухового режиму в житті програмістів може мати численні переваги як для фізичного, так і для психічного здоров'я, а також може допомогти підвищити продуктивність і загальне самопочуття.

Список літератури

1. А.М. Буц, Т.В. Шепеленко Профілактика захворювань та релаксація фізичного стану студентів: навч. посіб. Харків, 2007. 136 с.
2. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. – К.: «Академвидав», 2006. 352 с.

*Науковий керівник: Інна ЛУКАШОВА,
старший викладач*

УДК 796.011.1: 615.825: 618.173 (043.2)

Данило ХОМЕНКО
Національний авіаційний університет, Київ

ВПЛИВ ФІЗИЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ РІЗНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ НА СТАН СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ ТА ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЛЮДИНИ

Тіло людини, яка займається фізичними вправами, знаходиться під контролем багатьох зовнішніх впливів, особливо фізичним навантаженням. Адаптація до них – це пристосування будови і функцій організму до потреб фізичної діяльності. Адаптація організму супроводжується збільшенням його функціональних можливостей, підвищенням працездатності, покращенням стійкості до зовнішніх впливів.

Початок фізичної активності в юному віці розглядають як фактор активного довголіття. Доведено в дослідженнях, що включення в повсякденний план фізичних навантажень достовірно знижує ризик

виникнення серцево-судинних захворювань, інсульту, цукрового діабету, ожиріння, депресії та знижує загальну смертність.

Під час кардіонавантажень у м'язах розширюються дрібні судини, зменшується опір їх стінок та збільшується повернення крові до серця. В той же час зростає частота скорочень серця, посилюється скорочення серцевого м'яза. В такий спосіб наростає серцевий викид.

Але якщо приступити до занять спортом без належної підготовки та підібрати надмірні рівні навантаження, то серце може постраждати. Тому перед початком занять спортом обов'язково потрібно проконсультуватись у кардіолога.

При фізичному навантаженні м'язи споживають більше кисню, а тому дихання стає частішим і глибшим. Обсяг легеневої вентиляції і кількість повітря, що проходить через легені за одну хвилину, різко збільшується: з 8л в стані спокою до 100-140л під час швидкого бігу, плавання, ходи на лижах.

Заняття фізичними вправами одразу позначаються на роботі дихальної системи. Під час цих вправ дихання стає глибшим і частішим, відбувається розкриття та розширення бронхів та легених альвеол, через легені проходить більше повітря, збільшується насичення крові киснем, внаслідок якого покращується забезпечення киснем усіх органів і тканин організму, нормалізується обмін речовин, зменшується кількість недоокислених токсичних продуктів у тканинах.

Отже, для покращення власного самопочуття, рекомендую регулярно виконувати фізичні вправи, це також вам допоможе зі станом вашого серця, нервової системи і тому інше.

*Науковий керівник: Лілія ШИП,
старший викладач*

УДК 796.011.1:349.1 (043.2)

Олександр ВЕРЕС

Аспірант юридичного факультету НАУ

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В СФЕРІ СПОРТУ ТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Спортивне право вже давно набуло важливого значення для управління спортом, в основному завдячуючи проникненню комерції в сферу спорту та завдяки розширенню сфери професійного спорту.

Спортивні правовідносини – це відносини, які несуть у собі права та обов'язки (юридичні) суб'єктів цих правовідносин, які ведуть спортивну, фізкультурну та оздоровчу діяльність керуючись нормами спортивного

права. В сучасній світі дуже багато спортсменів мають рекламні контракти з компаніями, чию продукцію або послуги вони рекламують на своєму одязі, або на спортивному інвентарі (обладнанні), завдяки чому отримують дохід.

Тому, право інтелектуальної власності в сфері фізичної культури та спорту набуло досить великого значення. Сучасне українське законодавство досить опосередковано визначає перелік об'єктів інтелектуальної власності, які можуть бути використані в процесі здійснення спортивної діяльності. Цими об'єктами можуть бути: символи спортивного змагання, назва заходу, аудіо-відео трансляції спортивних заходів, фотографії спортивного заходу, рекламна та сувенірна продукція. Досить серйозною проблемою в спортивній діяльності є використання торгового знаку (товару або послуги), що використовується в спортивній атрибутиці та спортивній символіці, тому ще це стосується питань бізнесу, а отже і отримання доходів від використання торгового знаку.

За кордоном існує проблема патентного рейдерства. Його сутність полягає в тому, що рейдери використовують товарний знак законного власника, який дуже схожий на товарний знак законного власника, який його зареєстрував першим. Патентні рейдери також реєструють свої торгові знаки які дуже схожі на інші популярні торгові знаки, які вже давно стали популярними, та приносять дохід своїм власникам. Патентна рейдерство, також шкодить власнику основної оригінальної торгової марки, шляхом використання довіри споживача продукції або послуги. Треба адаптувати сучасне українське законодавство до потреб сучасної світової економіки, особливо у сфері інтелектуального права.

Сучасна нормативно-правова складова у сфері спорту та в сфері інтелектуального права досить відстає від сучасних світових тенденцій. В таких обставинах дуже важко, а іноді і неможливо впроваджувати належну правову охорону права інтелектуальної власності в сфері спорту та фізичної культури, а також реалізовувати захист прав власників інтелектуальної власності у суді під час розгляду судових спорів.

Список літератури

1. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.93. Відомості Верховної Ради. 1994. № 14.

*Науковий керівник: Іван ВРЖЕСНЕВСЬКИЙ,
канд. з фіз. вих. та спорт, доцент*

УДК 796.011.1:378 (043.2)

Владислав ЯКИМОВ

Національний авіаційний університет, Київ

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЧАСТИНА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ

Роль фізичного виховання в умовах сучасності, карантину, війни недооцінена роль фізичного виховання у житті сучасної молоді. Згідно зі статтею «Значення фізичного виховання у житті людини», опублікованою на сайті Національного авіаційного університету, фізична активність має безліч корисних ефектів на здоров'я людини [1].

Регулярні заняття спортом та фізична активність можуть покращити функціонування серцево-судинної, респіраторної та ендокринної систем, зменшити ризик виникнення хвороб серця та інших захворювань, таких як цукровий діабет, ожиріння та деякі форми раку. Крім того, фізична активність може допомогти зберегти оптимальний рівень маси тіла, покращити роботу м'язів та кісток, зміцнити імунну систему та зменшити ризик виникнення депресії та тривожних розладів [2].

У статті «Фізична культура як фактор формування здорового способу життя особистості», опублікованої на сайті Вінницького національного технічного університету, зазначається, що заняття фізичними вправами можуть сприяти розвитку міцного характеру та витривалості, покращити когнітивні функції мозку та забезпечити загальний розвиток людини [3].

Отже, можна стверджувати, що фізичне виховання відіграє важливу роль у здоровому житті людини. Регулярна фізична активність може допомогти зберегти оптимальний рівень фізичного та психологічного здоров'я, покращити функціонування різних систем організму та знизити ризик виникнення різних захворювань. Навчальні заклади мають велику відповідальність у забезпеченні здорового фізичного розвитку своїх студентів. Навчальні програми повинні включати достатню кількість годин на фізичне виховання, а також різноманітні вправи, що дозволяють розвивати різні групи м'язів та кардіоваскулярну систему.

Крім того, важливо забезпечувати наявність необхідного спортивного обладнання та інвентарю, щоб учні мали можливість виконувати вправи без ризику травм. Також важливо, щоб батьки підтримували інтерес своїх дітей до фізичної активності та розвивали з ними звичку займатися спортом або фізичними вправами у вільний час. Це допоможе дітям стати

більш активними та здоровими, а також сформувати здоровий спосіб життя, який їм буде корисним у майбутньому.

Отже, ми бачимо, що фізичне виховання має важливе значення у забезпеченні здорового життя людини. Це стосується не тільки студентську молодь, але й дорослих. Регулярні заняття спортом та фізична активність є важливими складовими здорового способу життя, який може допомогти зберегти оптимальний рівень фізичного та психологічного здоров'я, а також покращити якість життя. Фізичне виховання має важливе значення у житті сучасної молоді, особливо в умовах карантину та війни.

Згідно з дослідженнями [1, 2], фізична активність позитивно впливає на здоров'я людини та може допомогти зменшити ризик виникнення хвороб серця, цукрового діабету, ожиріння та деяких форм раку. Крім того, вона може покращити роботу м'язів та кісток, зміцнити імунну систему та знизити ризик виникнення депресії та тривожних розладів.

Отже, важливо забезпечувати доступність та якість фізичного виховання для всіх молодих людей, незалежно від їх соціального та економічного статусу. У контексті карантину та війни, фізична активність та заняття спортом можуть бути особливо корисними для збереження фізичного та психічного здоров'я. Важливо забезпечити можливість занять спортом в умовах, коли доступ до спортивних закладів та тренерів може бути обмеженим або недоступним. Наприклад, вдома можна виконувати різноманітні вправи для розминки та розвитку м'язів, а також займатися вуличними видами спорту, такими як біг або велосипед. Для забезпечення соціальної дистанції та безпеки, можна також використовувати відеоуроки з фізичного виховання та спорту.

Важливо також звернути увагу на психологічний аспект занять спортом та фізичною активністю в цілому. Під час карантину та війни, багато людей можуть почуватися незахищеними та безпорадними. Регулярна фізична активність може допомогти зменшити рівень стресу та тривоги, збільшити відчуття впевненості та самоконтролю, та покращити загальний настрій.

Отже, фізичне виховання та спорт мають важливе значення для здоров'я та розвитку молоді в будь-який час, але особливо в умовах карантину та війни. Важливо забезпечувати доступність та якість фізичного виховання та спорту для всіх молодих людей, незалежно від їхнього місця проживання, соціального та економічного статусу, а також забезпечити можливості для занять спортом в умовах, коли доступ до спортивних закладів та тренерів може бути обмеженим.

Список літератури

1. <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/44620>

2. <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Gorbati.php>

*Науковий керівник: Катерина СТАРОСТИНА,
викладач*

УДК 811.111 (043.2)

Наталія СНАРОВА,

Слизова СІДАК,

Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В БОДІБІЛДИНГУ

Бодібілдинг, як вид спорту, виник досить давно та зародився у постійному прагненні людства до фізичної й духовної досконалості. У далекому минулому люди намагалися виростити із своїх дітей справжніх воїнів, для цього вони багато уваги приділяли не лише фізичному вихованню, а і духовному та розумовому розвитку. Саме ця ідея злагодженого розвитку особистості і лягла в основу сучасного бодібілдингу.

У бодібілдингу тема спортивної психології актуальна як ніде так як цей спорт побудований на подоланні бар'єрів. Наполегливість та боротьба із самим собою – це те, від чого залежить успіх у залі.

Результатом наполегливої праці для будь-якого спортсмена є змагання. Змагання в бодібілдингу – це перш за все важка м'язова робота та тактична боротьба, яка супроводжується нервовою і психічною напругою. Найчастіше спортсмен своїм девізом ставить: результат за будь-яку ціну.

Хвилювання перед змаганнями у кожного спортсмена проявляється по-своєму. У когось проявляється страх через агресію, а у когось починається тремтіння у тілі, хтось не може включитись. Тому, допомога спортсменам має бути різнобічною.

На нашу думку, щоб виступ на змаганнях був успішний, спортсмену важливо мати певний рівень не тільки фізичної, але й психологічної підготовки. Часто у змаганнях вирішальним для перемоги є психологічна підготовленість спортсмена і вміння у стресових ситуаціях керувати собою. Однією з важливих умов досягнення високого результату у змаганнях є рівень стресового чинника.

Для зниження надмірного неспокою в спортсменів психологи застосовують методи, для зняття відчуття страху в екстремальних ситуаціях під час змагань. Одним із таких методів є десенсибілізація (зняття чутливості). Ця методика полягає в тому, що спортсмен спочатку

приспосовується до ситуацій, з незначною тривожністю, а потім – до ситуацій, що викликають високу тривожність.

Також, велике значення має сеанси психотерапії перед змаганнями, які допомагають зняти напругу та подолати стан тривоги або пригнічення. Часто під час терапії використовують аудіозаписи із спеціальними словами формулами які підвищують віру у себе.

Ще один метод який використовується для зниження рівня тривожності та підвищення мотиваційного успіху є “ментальне” тренування. Цей метод складається із м’язового та психічного розслаблення, ідеомоторного тренування, зосередження на увазі й зусиллях, боротьба зі страхом, вироблення психології переможця.

Отже, головні завдання спортивної психології бодібілдингу полягають у розумінні та вивченні діяльності, визначенні особливостей особистості спортсменів, розробці методики тренування, профілактику психологічних травм та вигоряння, створення установки на перемогу. Саме тому, психологія дуже допомагає у бодібілдингу.

На нашу думку, для тренера дуже важливо вміти знаходити індивідуальний підхід до кожного спортсмена. Так як кожна людина – це унікальна особистість, яка не схожа на інших і має свої переваги та недоліки.

*Науковий керівник: Тетяна СОВГІРЯ,
старший викладач*

УДК 316.74:796 (043.2)

Артем ЄРОШОВ,
Національний авіаційний університет, Київ

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ КРАЇНИ ЗА ДОПОМОГОЮ СПОРТУ

У сучасному світі спорт став важливим інструментом для політичного впливу країн на міжнародні відносини та для покращення їхнього іміджу, а масштабні спортивні турніри дають можливість країнам продемонструвати свої сильні сторони. Це призвело до розвитку спортивної дипломатії, яка стала важливою галуззю впливу спортивних міжнародних організацій на світовий імідж країни.

У ХХ столітті спорт став значущим елементом публічної дипломатії. Країни використовують олімпійські принципи і цінності, спортивні досягнення своїх спортсменів як засіб залучення інвестицій та туристів. Як засіб просування свого іміджу за кордоном.

Деякі країни використовують спортивні досягнення для формування позитивного іміджу країни. Китай, наприклад, витратив 40 млрд доларів на проведення Олімпіади в Пекіні в 2008 році і успішно здобув право проведення Зимових Олімпійських ігор у 2022 році. Незважаючи на це, перед проведенням Олімпіади-2008 світові лідери закликали до її бойкоту через компрометуючі матеріали щодо китайської влади, які були опубліковані в закордонних медіа. Це стало наслідком протестів у Тибеті, які відбулися весною 2008 року. Тим не менш, Китай успішно провів Олімпійські ігри 2008 року, що дозволило країні покращити свій міжнародний імідж та продемонструвати свою відкритість та готовність до діалогу [1].

На прикладі нацистської Німеччині можна розглянути як маніпуляційні ідеї з використанням спорту впливають на міжнародний імідж країни. На прикладі Олімпіади в Берліні в 1936 році, яка була створена позитивна асоціація з країною та використала спорт як пропаганду свого державного устрою, приховуючи на період проведення турніру антисемітську та расистську політику [3].

В Україні на державному рівні розглядається питання спортивної дипломатії. Так, у документі МЗС «Стратегії публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021 – 2025 роки», поняття «спортивна дипломатія» трактується як один з напрямів публічної дипломатії, який реалізується за допомогою проведення масштабних спортивних турнірів та участі вітчизняних атлетів у міжнародних змаганнях [2].

Таким чином, спорт впливає на міжнародний імідж країни, але для цього потрібно не тільки мати успішних спортсменів, але й дотримуватися високих стандартів в організації спортивних змагань, забезпечуючи прозорість, чесність і принциповість в спортивній діяльності, безпеку спортсменів і глядачів. Усе це дозволить країні просувати свій імідж на міжнародній арені і покращити свої відносини з іншими державами.

Список літератури

1. Спортивний імідж України у світі: актуальні проблеми URL: [2https://univd.edu.ua/science-issue/issue](https://univd.edu.ua/science-issue/issue).
2. <https://sport.if.ua/2022/10/07/mykola-vasylkiv-potribno-shchob-koly-zakinchytsia-viy-na-my-maly-pokolinnia-ditey-iaki-budut-zaymatysia-sportom/>
3. <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/vijna-dala-sportsmenam-dodatkovu-motivaciyu-dlya-p/>

*Науковий керівник: Тетяна РАКИТНА,
старший викладач*

УДК 796.011.3:327 (043.2)

Ген ЯНЬ

*Національний університет фізичного виховання і спорту України,
Київ*

ТЕСТУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ШКОЛЯРІВ В КИТАЇ

Серед визначених ключових завдань в Національній програмі «Здоровий Китай 2030» розробленій урядом Китаю для поліпшення здоров'я населення пріоритетне місце відводиться політиці шкільного фізичного.

А за даними досліджень 85,8 % ведуть малорухливий спосіб життя, і тільки 15-34% дотримуються рекомендованих норми фізичної активності, а це все веде до погіршення фізичної підготовленості. Як результат тільки 3 з 10 учнів отримують оцінку «відмінно» або «добре» з фізичної підготовленості [1, 2].

Аналіз досвіду системи фізичного виховання в КНР, зокрема досвіду практик тестування фізичної підготовленості дозволив виявити загальні тенденції, безумовно з урахуванням викликів часу.

Китайський національний стандарт фізичної підготовки який затверджений у 2014 році і функціонує сьогодні базується на сучасних викликах суспільства, однак в ньому найменша кількість загальних тестових завдань в порівнянні з попередніми, зокрема з визначення прикладних навичок.

Обов'язковим для учнів є визначення індексу маси тіла (склад тіла) та життєвої ємності легень (аеробні можливості). Відповідно до стандарту (CNSPFS), загальна сума балів при оцінці фізичної підготовленості складає 100, (сума балів окремих тестів, помножених на відповідні їм вагові коефіцієнти) [1, 2].

Для учнів 1-2 класів обов'язковим є визначення довжини та маси тіла і тестових вправ біг 50 м, нахил тулуба вперед з положення сидячи, стрибки через скакалку за 1 хв. Для учнів 3-4 класів обов'язковим є складання тестів біг 50 м, нахил тулуба вперед з положення сидячи, стрибки через скакалку за 1 хв., підйом тулуба з положення лежачи в сід за 1 хв.. Починаючи з 5 класу і до кінця навчання у школі учні повинні складати щонайменше 5 тести з фізичної підготовленості щорічно.

У якості стимулу можуть бути зараховані додаткові бали (максимум 20 балів), якщо діти отримують високі результати за наступними тестовими завданнями (стрибки через скакалку на час, підтягування у висі,

рівномірний біг на 800 і 1000 м, піднімання тулуба в сід за 1 хв.). Відповідно максимальна загальна оцінка фізичної підготовленості у учнів може складати 120 балів.

Дані заходи мають не меті, щоб принаймні 25% всіх школярів відповідали «відмінному» рівню китайських стандартів фізичної підготовки, а згодом домогтися того, щоб 50% молоді досягли «відмінних» показників фізичної підготовленості до 2022 року і 60% – до 2030 року [1].

Узагальнюючи представлений матеріал можна відзначити адекватні дії в прийнятті рішень уповноважених органів влади, в ключовому аспекті забезпечення самого процесу фізичної підготовки школярів в Китаї.

Список літератури

1. Song C, Gong W, Ding C, et al. Physical activity and sedentary behavior among Chinese children aged 6-17 years: a cross-sectional analysis of 2010-2012 China National Nutrition and health survey. BMC Public Health. 2019;19:936. doi:10.1186/s12889-019-7259-2.

2. The State Council. The People's Republic of China. Outline of the "Healthy China 2030" Plan, 2016. Available: http://www.gov.cn/zhengce/2016-10/25/content_5124174.htm

*Науковий керівник: Сергій ТРАЧУК
канд. фіз. вих., доцент*

УДК 796.012.1 (043.2)

**Марія ПАНАС,
Богдан РИЖКО,**

Національний авіаційний університет, Київ

ВПЛИВ ВИСОКОІНТЕНСИВНИХ ТРЕНУВАНЬ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ

Високоінтенсивні тренування стають все більш популярним в останні роки, і багато людей прагнуть досягти максимальних результатів у формі за найкоротший проміжок часу. Хоча цей тип тренувань, безумовно, може принести користь, наприклад покращити стан серцево-судинної системи та збільшити силу м'язів, він також може мати негативний вплив на організм. Одним із головних ризиків, пов'язаних із високоінтенсивними тренуваннями, є ймовірність травм. Оскільки цей тип тренувань передбачає напруження тіла на межі можливостей, люди часто відчувають розтягнення м'язів, біль у суглобах та інші типи травм.

Високоінтенсивне тренування може призвести до синдрому перетренованості, який виникає, коли людина займається надмірними фізичними вправами, не даючи достатньо часу для відновлення [1]. Симптоми синдрому перетренованості включають втому, безсоння, зниження апетиту та зниження працездатності. Це може мати негативний вплив на загальний стан здоров'я та самопочуття людини, а також на її здатність працювати у повсякденному житті. Іншим потенційним негативним ефектом високоінтенсивного тренування є його вплив на імунну систему. У той час як було показано, що помірні фізичні вправи зміцнюють імунну функцію, тренування високої інтенсивності можуть мати протилежний ефект. Відомо, що спортсмени, які займалися високоінтенсивними тренуваннями, мали значно більший рівень захворюваності на інфекції верхніх дихальних шляхів порівняно з тими, хто займався помірними фізичними навантаженнями [2].

Крім того, високоінтенсивні тренування можуть створити значне навантаження на системи організму. Коли ми займаємося інтенсивною фізичною активністю, наше тіло виділяє гормони стресу, такі як кортизол і адреналін, які з часом можуть мати негативний вплив на наше здоров'я. Високоінтенсивні тренування можуть призвести до пошкодження та запалення м'язів, що може погіршити їх роботу та продуктивність, а також спричинити значне збільшення маркерів пошкодження м'язів і запалення порівняно з помірними вправами. Важливо прислухатися до свого тіла, брати дні відпочинку, коли це необхідно, і працювати з кваліфікованим фітнес-професіоналом, щоб розробити програму, яка буде безпечною та ефективною для ваших індивідуальних потреб.

Підсумовуючи, хоча високоінтенсивні тренування можуть бути спокусливими для тих, хто хоче досягти швидких результатів, вони можуть мати негативний вплив на організм, включаючи підвищений ризик травм, підвищений рівень гормонів стресу та синдром перетренованості. Тому, важливо підходити до цього типу тренувань з обережністю та віддавати пріоритет безпеці та відновленню, щоб досягти довгострокових фітнес-цілей.

Список літератури

1. Глісон, М. (2007). Імунна функція під час спорту та фізичних вправ. Журнал прикладної фізіології, 103 (2), 693-699.
2. Кремер В. Дж. і Ратамесс Н. А. (2005). Гормональні реакції та адаптація до фізичних вправ і тренувань. Спортивна медицина, 35 (4), 339-361.

*Науковий керівник: Ігор ДЕЙНЕКО,
старший викладач*

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО
ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ**

УДК 004:316(043.2)

**Вікторія АВРАМЕНКО,
Євгенія БЄЛОУСОВА**

Національного авіаційного університету, Київ

**ГЕЙМЕРИ: ПРОБЛЕМИ ВІРТУАЛІЗАЦІЇ ЖИТТЄВОГО
ПРОСТОРУ ЛЮДИНИ**

Геймери – люди, які присвячують багато часу комп'ютерним іграм та віртуальним світам. Вони часто стикаються із проблемами віртуалізації життєвого простору, що стає перешкодою для розвитку їх фізичної, соціальної та емоційної сфер життя.

Із появою у людей можливостей використовувати віртуальне середовище, їх життєвий простір наповнився новими можливостями, а саме: проживання іншого насиченого життя, самоствердження за рахунок рейтингу гравців, відчуття азарту тощо [1]. Оскільки «нова» реальність потребує менше зусиль і є підконтрольною людині, перевага віддається уявному світу. Комп'ютерні ігри на думку вчених та психологів можуть мати позитивний вплив на особистість та її психічні процеси. Розвивається увага, мислення, уява, реакція, сприйняття та креативність. Однак, корисний вплив – ніщо, порівняно із негативними наслідками тривалого перебування у віртуальному світі.

Однією з проблем віртуалізації є погіршення здоров'я через зниження фізичної активності людини. Довгі години проведені за грою спричиняють напругу та роздратування очей, біль у спині, плечах, голові, а також викликають безсоння. Крім того, геймерам властиве відчуття відчуження від реального світу та відмова від соціальних взаємодій [2, с. 236-237]. Також вони стикаються з проблемою залежності від гри. Серед фахівців-медиків закріпився підхід, що людина, проводячи весь вільний час за комп'ютерною грою, відчуває задоволення, подібне наркотичному. Наприклад, П. Вайброу вважає інтернет-залежність новою небезпекою для людини, подібною до наркотичної, прояв якої виражається як у посиленні збудження, так і в поглибленні подальших депресивних станів особи [3, с. 30]. Така адикція призводить до втрати контролю над часом і фінансами, що викликає труднощі у роботі, навчанні та негативно впливає на особисте життя. У людей, які віддають перевагу «іншій» реальності,

спостерігаються проблеми із психічним здоров'ям, такі як депресія, страх або тривога.

Щоб забезпечити баланс між віртуальним та реальним світом, необхідно дотримуватися певних правил та принципів. Наприклад, геймери повинні свідомо користуватися технологіями та обмежувати час, проведений за екраном. Також слід регулювати свій графік, задля забезпечення добової норми сну та відновлення енергії [4]. Особливо важливим є підтримання зв'язків з друзями та родиною, таким чином людина не буде відчувати соціальної ізоляції.

Підбиваючи підсумки, можна зазначити, що віртуальна реальність та комп'ютерні ігри впливають на розвиток особистості як позитивно, так і негативно. Геймерство, як і будь-яка інша форма розваг, може бути приємним та корисним хобі, проте варто пам'ятати про можливі проблеми, пов'язані з віртуалізацією життєвого простору. Ними не можна нехтувати та за підозри виникнення треба вчасно вживати заходи їх запобігання.

Список літератури:

1. Пічко Н. Вплив кіберреальності та відеоігор на прояви агресивності особистості : автореф. Кваліфікаційна робота (проєкт) : Херсон, 2020. 59 с.

– Режим доступу: http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/11200/13%20%20Пічко_СПФ_Робота.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 02.03.2023).

2. Александров А. І. Сучасні технології зміцнення здоров'я людини. *Реалізація наукового потенціалу студента: сучасні погляди та актуальні проблеми* : Матеріали Всеукр. студент. науково-практ. інтернет-конф., м. Ніжин, 20 жовт. 2022 р. Ніжин, 2022. С. 236–237. –Режим доступу:

https://nadc.org.ua/docs/Conferencia/2022/Conferencia_mat_20102022.pdf (д ата звернення: 02.03.2023).

3. Whybrow Peter. 2012. Manic Nation [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.psmag.com/health/manic-nation-dr-peter-whybrow-says-were-addicted-stress-42695> (дата звернення: 02.03.2023).

4. Інтернет-залежність – це теж хвороба | Блоги БДМУ. *Буковинський державний медичний університет*. – Режим доступу: <https://www.bsmu.edu.ua/blog/5440-internet-zalezhnist-tse-tezh-hvoroba/> (дата звернення: 04.03.2023).

*Науковий керівник: Оксана СКИБА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 159.9(043.2)

Катерина БАРДА

Національний авіаційний університет, Київ

СОЦІАЛЬНИЙ СЕНС ЖЕСТУ

Основним надбанням людства є мова, яку люди використовують у процесі спілкування. Аналізуючи хід спілкування варто зазначити, що поряд з мовою не менш важливу роль відіграють засоби невербальної комунікації, зокрема жести. Невербальна комунікація – система знаків, що використовуються у процесі спілкування та відрізняються від мовних засобів за формою. І хоча мовні канали зв'язку мають пріоритетне значення, ні в якому разі не можна ігнорувати невербальні засоби. Альберт Мехраб'ян, Марк Кнапп і Рей Бердвістел вважають, що при спілкуванні віч-на-віч вербальний компонент міжособистісного спілкування складає менше ніж 35%, а понад 65% комунікації відбувається на невербальному рівні.

Жести як складову невербальної комунікації слід розглядати як спеціально відпрацьовані рухи людини, що передають її психологічний стан, мають сигнальне значення [1].

Існують численні класифікації жестів. Зокрема, за роллю в комунікації виокремлюють указівні жести, коли замість слів здійснюються відповідні рухи (наприклад, вказуючи на місцеперебування предмета). Широко вживаними є описові жести, які зображують певну форму предмета чи характер його руху. Також слід назвати символічні жести, що зазвичай мають абстрактний зміст (наприклад, на знак мовчання притуляється палець до губ). Указівні, описові та символічні жести називають «знаковими».

До незнакових жестів відносять ритмічні жести, що підтримують загальний ритм мовлення, заповнюючи місце пауз, а також емоційні жести, які виступають як суто індивідуальні та продиктовані психологічними особливостями мовця.

Призначення жестів у спілкуванні між людьми різноманітне, адже вони можуть як дублювати вербальну інформацію, так і суперечити їй; посилювати та доповнювати мовлення в смисловому плані; замінювати мовлення; регулювати поведінку мовця та ін.

Легко помилитись трактуючи жест людини, тому варто читати його в сукупності з іншими, шукати узгодженість та розуміти їх в контексті. Наприклад, жест потиску руки може застосовуватися під час вітання, прощання, поздоровлення, знайомства. Наявні також синонімічні жести,

коли одне певне значення, наприклад, вітання, може передаватися багатьма жестами: потиском або змахом руки, низьким поклоном, підняттям капелюха, кивком голови тощо.

Також варто зауважити, що значення жесту залежить від країни, в якій перебуває мовець [2]. Наприклад, жест із використанням великого пальця часто демонструє ставлення людини: «Мені подобається!», «Це просто круто!». Однак піднятий вгору великий палець в багатьох країнах інтерпретують інакше. Наприклад, в Америці, Австралії, Новій Зеландії це може означати спробу зупинити машину, в італійців – число «1» [3].

З огляду на вищезазначене, можна зробити висновок, що жести відіграють важливу роль у процесі соціальної взаємодії. Вони є додатковим джерелом інформації під час сприймання співрозмовника, його повідомлення та реакції. За їх допомогою мовець передає власний психологічний стан, своє ставлення до того, що обговорюється.

Список літератури

1. Сиявський В.В., Сергєєнкова О.П. Психологічний словник / За ред. Н.А. Побірченко. URL: <https://cutt.ly/18HclJy>

2. Жести в різних країнах світу: як не схибити, спілкуючись «мовою пальців». *Інформаційний потік*. 2021. № 13.04. URL: <https://inlnk.ru/QwnopP>

3. Axtell R. Do's and taboos around the world. 1993. URL: <https://cutt.ly/x8HcQR1>

*Науковий керівник: Марія АБИСОВА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 17.023.31[004.738.4:31.6.472.4] (043.2)

Максим БОЙКО

Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБИСТІТЬ У ПРОСТОРІ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ПРЕДМЕТ ФІЛОСОФСЬКОГО АНАЛІЗУ

У сучасній світовій філософській думці складається окремий напрямок, що об'єктом свого дослідження обирає Інтернет простір, у якому у багатьох наших сучасників і здійснюється їхнє буття. Одним з найбільш очевидних переваг соціальних мереж є можливість спілкування з людьми з усього світу. Це може бути особливо корисно для людей, які живуть далеко від своїх друзів та родини, або для тих, хто має інтереси, які не дуже популярні у їхньому місці проживання. Крім того, соціальні мережі дозволяють знайомитись з новими людьми, розширювати коло

спілкування, що може бути корисним як для професійного, так і особистого розвитку. Соціальні мережі можуть бути корисним інструментом для співпраці та спільної роботи над проектами. Вони дозволяють легко обмінюватись інформацією та ідеями, співпрацювати з людьми, які перебувають далеко від вас, і працювати в команді над спільними завданнями. Крім того, соціальні мережі можуть допомогти користувачам здобувати нові знання та досвід. Наприклад, багато соціальних мереж мають спеціалізовані групи та спільноти, де люди обговорюють певні теми та діляться своїм досвідом та знаннями. Це може бути особливо корисно для студентів, які можуть знайти корисні матеріали та поради від інших студентів та викладачів. Інтернет та соціальні мережі можуть бути корисним інструментом для самовдосконалення та розвитку особистості. Доступ до великої кількості онлайн-ресурсів дозволяє людям знаходити необхідну інформацію, оволодівати новим знанням і, таким чином, свідомо формувати свій особистісний життєвий досвід.

Один з найбільш очевидних способів використання Інтернету для самовдосконалення – це онлайн-курси та інтернет-навчання. Багато університетів та навчальних центрів надають доступ до курсів та лекцій онлайн, що дозволяє людям з різних куточків світу долучитися й одержати сучасну наукову інформацію. Крім того, в Інтернеті можна знайти безкоштовні курси з різних галузей, що допомагають покращити свої навички та отримати нові знання.

Соціальні мережі мають значний вплив на формування особистості, зокрема на самооцінку, поведінку та сприйняття світу на різних рівнях. На рівні самооцінки, соціальні мережі можуть створювати неправдиві стандарти успіху та краси, що може призвести до порівняння з іншими користувачами та формувати відчуття невдоволення власним життям. З іншого боку, соціальні мережі можуть надавати можливості для підтримки та піднесення самооцінки, наприклад, за допомогою позитивних коментарів та лайків на пости. На рівні поведінки, соціальні мережі можуть впливати на те, як люди спілкуються та взаємодіють один з одним. Деякі дослідження показали, що використання соціальних мереж може зменшувати кількість прямих контактів та збільшувати кількість віртуальних взаємодій. Це може впливати на здатність людей до співчуття та розвиток соціальних навичок.

На рівні сприйняття світу, соціальні мережі можуть впливати на те, як люди отримують інформацію та формують свої погляди. Залежно від того, які джерела новин та інформації використовуються, соціальні мережі сприяють формуванню стереотипів, неправдивої інформації та фейкових новин. Негативний вплив соціальних мереж може виявлятися у вигляді залежності, страхів та депресії. Дослідження показують, що у людей, які

витрачають багато часу перебуваючи соціальних мережах, може розвинутися Інтернет залежність, наслідком якої є втрата людиною реальних стосунків з іншими людьми, поява відчуття самотності, відчуження від соціуму, можуть виникати страхи та тривоги, пов'язані зі сприйняттям негативної або маніпулятивної інформації. Психологічні дослідження свідчать, що люди, які витрачають багато часу в соціальних мережах, можуть бути більш схильними до розвитку депресії та інших психічних проблем.

Навіть нечисленні фактори «за» і «проти» наведені нами при аналізі соціальних мереж свідчать про те, що цей соціокультурний феномен вимагає не тільки спеціального дослідження науковців, але й практичного залучення тих культурних інституцій, які виконують у суспільстві важливу освітянську і виховну діяльність. Система Інтернет – це інноваційний здобуток сучасної цивілізації, але без формування відповідної цій інновації інформаційної культури суспільства загалом, і особистості зокрема, марно сподіватися на позитивний результат. Інформаційна культура має стати атрибутивною складовою культури особистості й суспільства, яка передбачає належну інформаційну й КТ грамотність в єдності з інформаційним світоглядом.

*Науковий керівник: Лариса МОКЛЯК,
старший. викладач*

УДК 101(043.2)

Анна ВИЛУЦАК

Національний авіаційний університет, Київ

ЕМПІРИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ НАУКИ

Емпіричний підхід – це науковий метод, який базується на спостереженні, дослідах та експериментах. Він є дуже важливим для розвитку науки, оскільки дозволяє науковцям зрозуміти світ навколо нас та розв'язати наукові проблеми. Однією з головних переваг емпіричного підходу є те, що він базується на фактах та даних, які можуть бути перевірені емпіричними методами. Це означає, що наука не будується на припущеннях і теоріях, а на реальних даних, отриманих у результаті досліджень та експериментів. Це робить емпіричний підхід одним з найбільш надійних методів у науці.

Історія емпіричного підходу в науці нараховує вже тисячоліття. Ще в античні часи грецькі філософи використовували спостереження та експерименти для розв'язання наукових проблем. Одним з перших науковців, який використовував емпіричний підхід, був Арістотель, який

проводив спостереження над живою та неживою природою. У середині 16 століття український науковець та філософ Григорій Сковорода запропонував емпіричний підхід до науки в своєму творі «Розмова про природу людини». Проте, справжній розквіт емпіричного підходу настав у 17-18 століттях, коли наукові відкриття Френсіса Бекона, Галілео Галілея та Ісаака Ньютона засновані на експериментах та спостереженнях. Френсіс Бекон, відомий англійський науковець та філософ, вважав, що наука повинна базуватись на спостереженнях, а не на філософських розмірках. Ісаак Ньютон використовував експериментальний метод для своїх відкриттів у фізиці та математиці.

У 19 столітті емпіричний підхід був дуже важливим для розвитку науки. Наприклад, Чарльз Дарвін використовував спостереження про природу для того, щоб розвинути свою теорію еволюції. Цей метод був також використаний у психології та медицині, де науковці застосовували емпіричний підхід для дослідження людської поведінки та здоров'я.

Сьогодні емпіричний підхід застосовується в різних галузях науки, включаючи фізику, хімію, біологію, психологію та інші науки. Він є ключовим методом для того, щоб зрозуміти світ навколо нас та розв'язати наукові проблеми. Наприклад, емпіричний підхід застосовується для вивчення клітинних механізмів, вивчення здоров'я людини, вивчення космосу та багатьох інших областей.

Отже, емпіричний підхід є одним з найбільш ефективних та надійних методів у науці. Він дозволяє науковцям отримувати реальні дані та факти, що допомагає зрозуміти світ навколо нас та розв'язувати складні наукові проблеми.

Науковий керівник: Любов ДРОТЯНКО
д-р. філос. наук, професор

УДК 378.004.9:101.(043.2)

Валерія ВОРОБІЙОВА
Національний авіаційний університет, Київ

СНАТГРТ ЯК ВИКЛИК СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ

Глобалізований світ суттєво подолав міжнародні кордони і виявив взаємозалежність та інтерконектовність між країнами й регіонами. Підтвердження можемо знайти у наступній цитаті: «Глобалізація – це не стан, а процес. Вона не є відрізним етапом розвитку людства, а механізмом, який змінює культуру, економіку та соціальне життя людей», – польський соціолог і філософ Зігмунт Бауман [1 с. 2]. Він також звертає

увагу на те, що глобалізація може здійснювати як позитивний, так і негативний вплив на людей та суспільство загалом.

Інформаційні технології є одним із найважливіших чинників та явищ розвитку глобалізаційного світу. Людина з легкістю піддається різним інформаційним впливам, і не завжди такі впливи покращують наше життя. Новий популяризований чат-бот ChatGPT є доречним прикладом таких передових технологій, що змінюють світ уже зараз. Його ми розглянемо сьогодні у контексті нових викликів для системи вищої освіти.

Спочатку нам слід розглянути визначення штучного інтелекту. ChatGPT – це програма ШІ, створена компанією OpenAI. Вона може комунікувати з користувачем у режимі online і відповідати на питання з різних галузей знань, використовуючи зібрані дані з Інтернету. Важливо зазначити, що ця технологія є досить простою та зручною для отримання швидких відповідей, що й робить її привабливою для використання у системі вищої освіти. Будь-який студент може задати питання, яке його цікавить щодо корисних лайфхаків навчання; про те, як швидко отримати УДК; у який університет краще вступати; які професії є високооплачуваними і т.д. З нашого боку, хочемо зазначити, що така функція «швидкого» пошуку полегшить життя не тільки студентам, а й викладачам. Але це можливо за умови, що освітяни дійсно будуть користуватись цим технологічним упровадженням за призначенням, а не з метою уникання академічної доброчесності.

По-друге, використання ChatGPT є корисним не тільки з прикладних поглядів, а й із необхідністю філософського осмислення процесів застосування штучного інтелекту в освітній діяльності. Нові технології завжди мають вплив на спосіб мислення людей, їхнє розуміння світу і ставлення до нього. Використання ChatGPT може вплинути на спосіб отримання знань та навичок здобувачів вищої освіти. З цього можна зробити висновок, що така технологія може спричинити зміни в системі вищої освіти.

Проте штучний інтелект може також викликати питання про ефективність використання нового технічного засобу ChatGPT під час навчального процесу. Чи замінить ChatGPT інтерактивне спілкування між викладачами та студентами, що є необхідною умовою для успішного навчання?

Хочемо зауважити, що також важливо врахувати етичні аспекти використання штучного інтелекту у системі вищої освіти. Наприклад, як забезпечити конфіденційність користувачів (у нашому випадку студентів) та недопущення використання технології для шахрайства чи маніпулювання інформацією.

Отже, використання ChatGPT є виправданим і має свої переваги, однак потребує додаткових досліджень та розвитку відповідних видів діяльності для забезпечення якісної вищої освіти. Важливо враховувати філософські аспекти використання штучного інтелекту, а також забезпечувати етичні стандарти та конфіденційність користувачів для успішного використання цієї технології у вищій освіті.

Список літератури

1. Bauman Z. Globalization: the human consequences. – Cambridge, 1998. – р. 2.

*Науковий керівник: Любов ДРОТЯНКО
д-р філос. наук, професор*

УДК 101. 141(043.2)

Дмитро ГУМЕНЮК
Національний авіаційний університет, Київ

ЛЮДИНА І СВІТ ЛЮДИНИ В ТВОРЧОСТІ А. КАМЮ

Альберт Камю є одним з найвідоміших представників екзистенціалізму. Основні ідеї Камю пов'язані з ідеєю абсурдності існування людини в світі, її свободою вибору та відповідальністю за свої дії.

Згідно А. Камю, світ не має жодного природного сенсу або значення, й життя людини є абсурдним, оскільки немає ніякого надприродного змісту або мети, на яку можна покластися. Камю зазначав: «Все, що зроблено в світі, зроблено за межами сенсу, що ми можемо приписати йому». Це відчуття абсурду народжується у людини в той момент, коли вона з тих або інших обставин раптово опиняється, випадає з свого буденного, механічного існування, її охоплює почуття неможливості подальшого існування, усвідомлення буття як нісенітниць й безглуздя. Але, на думку мислителя, людина має свободу вибору і може створювати, визначати власний сенс життя. За його словами, «існування передре сутності», тобто людина має свободу визначати себе, свій сенс і мету у житті. Але разом з цією свободою вибору приходиться і відповідальність за свої дії, людина повинна сама брати на себе наслідки своїх вчинків.

Одна з основних ідей Камю полягає в тому, що людина має жити в моменті «тут і зараз», оскільки майбутнє не гарантоване, а минуле уже минає. Тому важливо насолоджуватися життям у даному моменті і не перейматися попередніми помилками або страхом перед майбутнім.

У порівнянні з іншими філософськими напрямками ХХ ст.,

екзистенціалізм Камю акцентує увагу на індивідуальності та відповідальності людини за свої дії. Камю наголошує, що людина як індивідуальність, неповторність, повинна сама творити свій власний сенс життя, а це можливо зробити лише шляхом самопізнання та самовираження. Філософ критично ставиться до думки, що в пошуках останнього можуть допомогти такі духовні феномени як релігія і моральні норми.

Екзистенціалізм Камю на нашу думку, можна віднести до практичної філософії. Його філософія людини базується не тільки на досвіді та інтуїції раціонального аналізу, а й на глибинному психологічно художньому проникненні й переживанні драматизму людського буття. Замість теоретичних та абстрактних понять, він намагається знайти рішення проблеми, залучаючи конкретні життєві ситуації, приклади з життєвого досвіду людей. Його філософія звертається до людини на зрозумілій для неї мові. Розгортаючи перед читачем картину абсурдності й непередбачуваності життя, через художній катарсис, письменник-філософ дозволяє людині самій пережити і замислитись над своїм місцем в цьому світі, знайти свій власний сенс буття. Переживання й усвідомлення абсурдності, нерозумності свого існування повинні викликати у людини почуття протесту, бунту проти існуючої життєвої реальності, повстання проти своєї долі. «Я бунтую, значить ми існуємо» - стверджує мислитель. Це шлях який проходить людина у пошуках себе в творах А. Камю – від есе «Міф про Сізіфа» до роману «Бунтівна людина».

Отже, основні ідеї Альберта Камю пов'язані з проблемою буття людини, свободою вибору та відповідальністю, життям у моменті «тут і зараз», а також самопізнанням та самовираженням. Його творчість відрізняється могутньою гуманістичною потугою в боротьбі за людину, її гідність, честь і право бути.

Список літератури

1. «The Ethicsof Ambiguity» by Simonede Beauvoir [Електрон. ресурс]. – Режим доступу:<https://plato.stanford.edu/entries/beauvoir/>
2. «Existentialism: A Very ShortIntroduction» by Thomas Flynn [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.veryshortintroductions.com/view/10.1093/actrade/9780192804280.001.0001/actrade-9780192804280>
3. «Kierkegaard: A Very Short Introduction» b уPatrick Gardiner[Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.veryshortintroductions.com/view/10.1093/actrade/9780192801807.001.0001/actrade-9780192801807>
4. «The Ethicsof Albert Camus» – стаття в журналі «Stanford Encyclopediaof Philosophy» про етику у філософії Альберта Камю

УДК 612.821.3:004.8(043.2)

Сергій ДЕНИСЕНКО

Національний авіаційний університет, Київ

ЛЮДСЬКИЙ ІНТЕЛЕКТ VS ШТУЧНОГО (ДО ОСОБЛИВОСТЕЙ МЕХАНІЗМУ МИСЛЕНЬОВОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ)

Однією з унікальних особливостей нашого мозку є здатність людини до абстрактного мислення. Це забезпечило людині можливість у процесі пізнання віднайти й використовувати у своїй діяльності метод мисленнєвого експерименту. В сучасному світі нас оточують, так звані, «розумні пристрої» що здатні наслідувати мовну поведінку людини. Це поживило дискусії навколо питання «розумності машин», але, що не менш важливо, привернуло увагу вчених до складного питання про механізм саме людського мислення.

Під терміном «мисленнєвий експеримент» прийнято розуміти конкретне поняття, яке покликане на основі деяких емпіричних даних та досвіду розкрити деталі уявних ситуацій, або, інакше кажучи, теорій. Це поняття знаходить своє трактування в роботі Ернста Маха «On Thought Experiments». Він зазначає, що особливу роль у доведенні даних практичного експерименту грає спосіб уявної перевірки [1, с. 452]. Автор стверджує, що причиною мисленнєвого експерименту є породжена мозком тяга до пізнання, що схожа на дитячу цікавість і є інстинктивно вродженою для живих організмів. Сам процес описується як поетапне слідування дослідника заздалегідь продуманому сценарію, що виключає небажані фактори для нього, присутні в реальному світі. Проходження по сценарію повинно інтуїтивно наштовхнути на аргументовану відповідь, доповнювану теоретичними міркуваннями експериментатора і, як наслідок, перенести природу досліджуваного поняття на реальний сценарій.

Звертаючись до факту існування комп'ютерної техніки виникає питання: чи зможе творіння людського інтелекту, чітко детермінована обчислювальна машина, впоратися з процесом моделювання мислення та прийняття рішень? Запитання: «Чи може комп'ютер мислити?» було сформульовано А. Тюрінгом ще у 1950р. в його роботі «COMPUTING MACHINERY AND INTELLIGENCE», де математик описав метод

визначення розумності машини [2]. У своєму припущенні він опирався на соціальну поведінку людини, адже у нас так само немає ефективних способів, щоб дізнатися, що відбувається у мисленні інших людей чи довести, що воно взагалі в них є. Отже, якщо комп'ютер поводить себе так наче він думає та може переконати у цьому людей, значить він і справді володіє цією якістю. Відносно цієї думки зародилася обчислювальна теорія розуму згадана у роботі Д. Деннета «Cogas a Thought Experiment» [3]. Деннет висловлює ідею, що сама людська свідомість і є обчисленням: думка – це сума понять, висновок – це різниця між реальним отриманим та уявно очікуваним результатом. Уподібнення будови мозку до архітектури обчислювальної мережі наштовхнуло прихильників комп'ютерної метафори на висновок, що простий настільний комп'ютер – це форма слабого штучного інтелекту, що є сильно ізольованим від інструментів пізнання світу, перетворювачів інформації та механізмів когнітивної системи.

Опозиційну думку висловлює Дж. Серл, що виступає за заперечення розумності комп'ютера приводити мисленневий експеримент названий китайською кімнатою [4, с.417]. Його суттю є розмежування понять «мислення» та «свідомість», і питання полягає у компетентності програми, що була написана програмістом, заявляти про свою розумність.

Безумовно, що проблема є дискусійною й актуальною. Напевно позиція у цій дискусії залежить від розуміння поняття інтелект і точки зору, вибраної під час мислинневого експерименту зі штучним інтелектом, адже що такого не може виконати комп'ютер, що може людина? Питання залишається відкритим.

Список літератури

1. Mach E.(1897), «On Thought Experiments», in Knowledge and Error . 1972, P.449-457 [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://sites.tufts.edu/sheldonkrimsky/files/2018/05/pub1973 OnThought Experiments.pdf](https://sites.tufts.edu/sheldonkrimsky/files/2018/05/pub1973%20OnThought%20Experiments.pdf).
2. Turing A.M. Computing Machinery and Intelligence. – Mind49, 1950. – P.433–460 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://redirect.cs.umbc.edu/courses/471/papers/ turing.pdf>.
3. Dennett D.C. Cogas a Thought Experiment. – Roboticsand Autonomous Systems, 12, 1995 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://web.archive.southampton.ac.uk/cogprints.org/248/1/cogthogt.htm>.
4. Searle J. Minds, Brains, and Programs. Behaviora land Brain Sciences 3, 1980. – P.417–457 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://web.archive.southampton.ac.uk/ cogprints.org/7150/1/10.1.1.83.5248.pdf>.

*Науковий керівник: Лариса МОКЛЯК,
старший викладач*

УДК1.113 (043.2)

Руслан ІЛЬІН

Національний авіаційний університет, Київ

ГІПОТЕЗА СИМУЛЯЦІЇ ЯК НОВА КОНЦЕПЦІЯ ВСЕСВІТУ

У наш час людство все частіше починає цікавитись питанням: «Чи відповідає дійсності сучасна картина світу, яка створювалась творчими зусиллями геніїв минулого?» Це питання хвилює не лише філософів та науковців, а й звичайних людей. Обрана тема з початку 20-х років нашого століття почала обговорюватись користувачами Інтернет на різних платформах, особливо на «YouTube». Крім того, з розвитком технологій, ми отримуємо неймовірні сюжети з блокбастерів (фільм «Матриця»), які певним чином намагаються репрезентувати нову концепцію всесвіту.

Аргумент симуляції – це філософська концепція, яка припускає, що наша реальність може бути комп'ютерною симуляцією, створеною більш розвиненою цивілізацією. Популяризатором ідеї є шведський філософ, професор Оксфордського університету, Нік Бостром. Саме він вперше, у 2003 році, публікує статтю під назвою «Доведення симуляції». Вчений висуває ідею-припущення, що ми знаходимось серед симульованих, а не серед вихідних натуральних біологічних умов, наш світ не є реальним. В свою чергу, аргумент симуляції ґрунтується на ідеї, що технологічний прогрес буде продовжуватися, поки не стане можливим створити симуляцію, яку неможливо буде відрізнити від реальності. Така симулятивна модель буде настільки правдоподібною, що буде включати все з чим ми стикаємось у повсякденному житті, будь-то закони фізики, математики чи навіть емоції та думки людей.

Н. Бостром припускає, що для концепції симуляції одна з трьох можливостей є істинною:

1. Частка цивілізацій людського рівня, які досягають постлюдської стадії (тобто здатні запускати високоточні симуляції предків), дуже близька до нуля.

2. Частка постлюдських цивілізацій, які зацікавлені в проведенні симуляцій своєї еволюційної історії або її варіацій, дуже близька до нуля.

3. Частка всіх людей з нашим досвідом, які живуть у симуляції дуже близька до одиниці, тому ми майже напевно живемо у ній.

Однак, на превеликий жаль, немає чітких доказів того, що наш всесвіт це дійсно симуляція. Хоча з іншої сторони й повних та виразних аргументів проти, також не вдалось нікому надати.

З одного боку, деякі дослідники вивчали можливість виявлення доказів симуляції реальності.

Один з таких дослідників, американський фізик Стівен Вайнберг. У своїй роботі «Living in the Multiverse» розглядає можливість виявлення аномалій у космічному випромінюванні, які можуть бути викликані обмеженнями, які накладає симуляція. Також він вважає, що деякі фізичні закони можуть бути симетричними, але не до кінця точними через обмеження симуляції, що спонукає до проведення експериментів.

З протилежного боку, інші експерти стверджують, що концепція життя в симуляції не підкріплена жодними науковими доказами та що неможливо достеменно знати, чи правда це, чи ні. З цього випливають декілька зауважень.

Наприклад, американський філософ Д. Деннет критикував гіпотезу симуляції у своїй книзі «Intuition Pumps And Other Tools for Thinking», де він стверджує, що ідея про життя в симуляції є "надмірною прикрасою", яка не допомагає пояснити реальність краще, ніж інші гіпотези. Ця гіпотеза, на думку вченого, не може бути підтверджена або спростована експериментально, тому вона не може бути розглянута як наукова теорія.

Фізик С. Хокінг також висловлював сумніви щодо гіпотези симуляції. Він стверджував, що якщо ми живемо в симуляції, то і наші симуляційні «творці» мають своїх «творців», і так далі, що призводить до нескінченної регресії. Він зазначав, що науковий метод не може бути застосований до гіпотези симуляції, тому вона не може бути визнана науковою. Гіпотеза симуляції має низку філософських і практичних наслідків. Наприклад, якщо ми живемо в симуляції, з погляду онтології це торкається питання про природу свідомості, свободи волі та моралі, реальності як дійсності світу.

Якщо наш світ є лише віртуальним, то як ми можемо бути свідомі щодо свого існування та дій? Чи може взагалі існувати свідомість у віртуальному світі? А можливо це все лише набір поведінкових інструкцій та алгоритмів, які кожному з нас прописані при створенні?

Те ж саме можна сказати й про свободу волі та моралі. Чи можемо ми дійсно мати можливість вибору? Чи можемо ми бути осуджені за наші вчинки? А можливо, це все ж таки звичайний машинний код, який контролює дії кожного з нас? Таким чином ми розуміємо, що теорія симуляції спонукає до відповідей на складні філософські питання.

*Науковий керівник: Лариса МОКЛЯК,
старший викладач*

УДК 004.774.6:130.2(043.2)

Роман КАРПА

Національний авіаційний університет, Київ

ПЕРСПЕКТИВА ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ БЛОГЕРСТВА

Своєрідним поворотним моментом у розвитку людства стала поява Інтернету та, відповідно, нових професій, пов'язаних з інформаційними технологіями. На цей час всесвітня мережа Інтернет є найповнішим, оперативним та доступним джерелом інформації та засобом масової комунікації. За допомогою Інтернету можна не лише отримувати інформацію, а й взаємодіяти з людьми, які перебувають на великій відстані. Інтернет стає не тільки посередником і формою трансляції інформації, а й областю соціальних практик, серед яких блогосфера займає особливе місце. Блог (англ. blog, від web log – «мережевий журнал чи щоденник подій») – це вебсайт, головний зміст якого – записи, зображення чи мультимедіа, що регулярно додаються. Для блогів характерні короткі записи тимчасової значущості. Записи містять текст і елементи мультимедіа.

Періодичність написання постів може бути різною, а наповнення блогу залежить від можливостей блогосфери та задуму блогера. У більшості випадків він складається з текстових записів, до яких можуть додаватися зображення / фотографії. Особливість організації блогу – розвинена система гіперпосилань і можливість залишати коментарі. У світі існують десятки мільйонів блогів, які, зазвичай, тісно пов'язані між собою, блогери читають і коментують один одного, посилаються один на одного і створюють у такий спосіб динамічну всесвітню інформаційну оболонку – блогосферу. Блогосфера (від англ. blogosphere) – термін, який побудований за аналогією до терміну «ноосфера» та інших подібних, що означає сукупність всіх блогів як спільнота або ж соціальна мережа. Рівень залучення блогера в комунікацію може бути різним: він може писати, коментувати, а може просто тільки читати обрані блоги.

Неймовірні масштаби та популярність блогосфери відкривають нам перспективи професіоналізації. Професія – така специфікація, спеціалізація і комбінація функцій індивіда, які складають основу постійної можливості забезпеченості або заробітку, що є головною умовою включення заняття до складу професій.

Сьогодні блогосфера успішно використовується в комерційних і політичних цілях, а онлайн-щоденники часто приймають організаційну форму, близьку до звичайних електронних медіа. Професіоналізація

блогерської спільноти, бюрократизація та комерціалізація блогосфери стирають кордони між «традиційними» та «новими» медіа.

Американські дослідники У. Лорей, С. Перротт і Т. Мід виділяють кілька ознак бюрократизації блогів, яку вони розуміють як рух у бік моделі комерційних організацій з формальною системою управління та адміністрування: рутинізація практик комунікації в блогосфері та зростання значення явних і неявних конвенцій, що стосуються правил комунікації; поділ праці, що відповідає традиційним професійним ролям у звичайних ЗМІ; професіоналізація блогерів, які надають свої послуги політичним групам та комерційним організаціям на платній основі. У блогерському ком'юніті виділяється нова лідерська група: інфлюенсери. Вони швидко професіоналізуються і перетворюються на «людей-брендів», організують роботу цілих «медіазаводів» та успішно конкурують із традиційними медіа. Їхній вплив на поведінку, переконання та політичні погляди споживачів є очевидним. Разом з тим, дана група, не зв'язана будь-якими формальними обмеженнями, є мобільною, формує широку палітру нових підходів. При цьому аудиторії у ряді випадків складно зрозуміти вихідну мотивацію їх повідомлень, наявність (або відсутність) замовника, критерії достовірності повідомлень.

Безпрецедентність нинішньої ситуації полягає у вільному доступі учасників інформаційного ринку до каналів інформування, де сила їхньої переконливості залежить від індивідуальних талантів, артистичності, уміння знаходити точні стилістичні та контентні рішення. Відбувається поступова професіоналізація блогерства у сприйнятті аудиторії, в якому блогер поєднує образи трендсетера, громадського активіста та бізнесмена.

*Науковий керівник: Тетяна ПОДА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 316.722: 316.77(043.2)

Вікторія КЛЯШТОРНА

Національний авіаційний університет, Київ

КОМУНІКАЦІЙНІ БАР'ЄРИ СУЧАСНИХ МІГРАНТІВ

Міграція населення як складний соціально-комунікативний процес є однією з найважливіших проблем людства. Перетинаючи кордон, мігрант стикається із комунікаційними бар'єрами – різного роду перешкодами, які виникають у процесі передавання та/або отримання інформації певним каналом і спільним кодом між двома комунікаційними сторонами, спотворюючи її, роблячи менш зрозумілою або зовсім недоступною.

Перше, що необхідно мігранту для взаємодії з новим середовищем у всіх його провагах, – знання мови нової країни. Однак як така, що дозволяє виражати свою думку повною мірою, іноземна мова тривалий час буде недоступна мігрантові. Повідомлення може бути оформлене по-різному, в залежності від психічних особливостей мовця, його культури. Крім того, необхідно враховувати, що власну рідну мову мігрант мав можливість вибирати змалечку, вивчати та використовувати, особливо не замислюючись, оскільки володів *мовною свідомістю* своєї країни [1, с. 116-117].

Крім мовного бар'єра, мігрант також стикається з такими комунікаційними бар'єрами, як соціально-культурний, психологічний та пресупозиційний (або контекстуальний). *Мовний бар'єр* охоплює семантичні, фонетичні, стилістичні та культурні відмінності; *соціально-культурний бар'єр* включає соціальні, політичні, релігійні та культурні відмінності; *психологічний бар'єр* виникає внаслідок індивідуально-психологічних особливостей людей [2]; *пресупозиційний, або контекстуальний бар'єр* означає внутрішній простір пережитого всеосяжного досвіду, – приховані в підсвідомості зв'язки. Тут ми можемо звернутися до використовуваного М. Фуко поняття «епістемі» як системи поглядів, думок і способів дії, що автоматично визначає значення того, що відбувається, і робить само собою зрозумілим.

Навіть за умови володіння іноземною мовою та успішної адаптації в соціальне життя нової для себе країни у мігранта продовжується процес ускладненого сприйняття, оскільки він зіштовхується із явищами іншої культури, далеко не всі з яких будуть ним інтегровані з причин культурної чужорідності чи етичної неприйнятності; при цьому той культурний контекст, яким мігрант хотів би поділитися, може викликати у місцевих жителів лише короткочасний інтерес або бути несприйнятим. Звідси, мігрант відчуває подвійне навантаження – є тим, хто сприймає чужу культуру, і водночас залишається несприйнятим зі своєю культурою в комунікаційному процесі. Тому для мігранта важливою є комунікація зі своїми земляками або принаймні з тими, з ким його об'єднує спільна мова та спільна культура.

Для того, щоб уникнути комунікаційних бар'єрів, слід передавати чіткі повідомлення, використовуючи загальний для всіх код; встановити баланс між вербальною та невербальною мовами; проявляти емпатію та ставити себе на місце іншої людини; практикувати активне слухання; говорити розмірено; використовувати зворотний зв'язок; уникати монополізації спілкування; намагатися контролювати емоції [3].

Для подолання комунікаційних бар'єрів у процесі адаптації в новій країні недостатньо зусиль одних лише мігрантів. Для сприйняття

автохтонами (корінним населенням) алохтонів (чужинців, мігрантів) необхідні заходи, які знайомлять перших із культурою останніх (фестивалі національної кухні мігрантів; музичні фестивалі, присвячені національній музиці; дні культури інших країн та інше). Це потребує комплексного підходу, що включає взаємодію різних фахівців: соціологів, філологів, культурологів, психологів, педагогів. У такий спосіб, докладаючи двосторонніх зусиль, можна встановити ефективну комунікацію, що сприятиме елімінації комунікаційних бар'єрів.

Список літератури

1. Бугайски М. Мова комунікації. Харків: Гуманітарний центр, 2010. 543 с.
2. Pacó Vila D. Las interrupciones del contacto. 2013. URL: <https://inlnk.ru/xvY7KA>
3. Qué son las barreras de comunicación y cuáles son los tipos que existen? / UNIR – Universidad Internacional de La Rioja, 2021. URL: <https://inlnk.ru/68eNZJ>

*Науковий керівник: Тетяна ПОДА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 1.101.014(043.2)

Сергій КОЛЕСНИКОВ

Національний авіаційний університет, Київ

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

У сучасному світі посилюється значення людської суб'єктивності в долі суспільств і всього людства. Сучасні реалії висувають на порядок денний цілком нові виміри у відносинах між державою та громадянським суспільством. Актуальними є принципи діалогу, толерантності й плюралізму, на яких має відбуватися кооперативна, синергетична співпраця [1, с. 399].

Нові медіа, у тому числі й соціальні мережі, задають тренди функціонування взаємозв'язку «суспільство-держава» в сучасній публічній політиці. На відміну від традиційних, нові медіа є інтерактивним майданчиком, де можливе застосування комунікативних інтеракцій при взаємодії з органами державної влади.

Метою дослідження є аналіз ролі соціальних мереж у сфері публічного у контексті діяльності громадянського суспільства.

У публічному просторі відбувається зіткнення інтересів суспільства та держави. Але не лише громадяни здатні об'єднуватись усередині мереж, створюючи різні громадянські ініціативи та рухи. Органи влади також активно здійснюють інтеграцію в публічну політику за допомогою Інтернет та використання соціальних медіа. Наприклад, державні діячі активно використовують соціальні мережі для безпосереднього спілкування з громадянами, а також розміщення актуальної інформації щодо тих чи інших заходів.

Громадянське суспільство – система суспільних відносин та інститутів, що включає всі необхідні потреби, інтереси і цінності суб'єктів суспільства. Воно стає середовищем для тих зв'язків, які набувають ефекту самопідтримки. Ці механізми переплетені з різноманітними неформальними мережами та з різними формами взаємного сприяння та взаємовигідних консолідацій.

У публічній політиці громадянське суспільство виконує функцію об'єднаною компонента між індивідуумом і органами влади. Наприклад, активні громадяни можуть гуртуватись навколо нагальної проблеми, створювати сторінку в соціальних мережах та активно просувати свої інтереси, в тому числі і впливаючи на органи державної влади.

Інтерактивні механізми та технології – це інструменти та способи комунікації громадянського суспільства та органів державної влади, які здійснюються за допомогою застосування соціальних мереж. До них належить створення постів/ведення блогу дозволяє як органам державної влади, так і суспільству порушувати політичні та суспільно-значущі теми.

Однією з особливостей соціальних медіа є здатність самим користувачам створювати контент, коментувати пости та ділитися враженнями. Коментарі можуть перебувати під самим постом у соціальній мережі, або після тексту тієї чи іншої новини. За допомогою коментарів під постами люди можуть обмінюватись думками, ділитися з представниками органів влади пропозиціями щодо розв'язання актуальних питань.

Ефективними та популярними способами оперативного поширення необхідної інформації є репост та хештег. Масові репости здатні надати проблеми найбільшого розголосу по всій соціальній мережі. За допомогою таких дій користувачі можуть дізнатися про проблему та оперативного перейти на сторінку ініціативи та ознайомитись із ситуацією. Хештеги можуть об'єднати велику кількість інформації щодо певних категорій для моментального ознайомлення з будь-якою темою для обговорення. Будь-який хештег, який підтримується достатньою кількістю користувачів, здатний залучити решту до розв'язання актуальної проблеми.

Не можна говорити про те, що лише за допомогою мереж, а саме створення постів/блогів, обміну коментарями, репостами можлива активізація суспільства та формування конструктивного діалогу з органами влади. Але саме мережевий простір набуває виключно важливу роль у вирішенні суспільно значущих питань сьогодення.

Список літератури

1. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теоріях і неklasичних інтерпретаціях. Київ; Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 520 с.

*Науковий керівник: Тетяна ПОДА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 1:001.92(043.2)

Катерина КОРАНЬ

Національний авіаційний університет, Київ

ПРОБЛЕМИ СВОБОДИ ЛЮДСЬКОЇ ВОЛІ В КОНТЕКСТІ ДАВНЬОГРЕЦЬКОЇ ФІЛОСОФСЬКО-МІФОЛОГІЧНОЇ ТРАДИЦІЇ

Давньогрецька філософсько-міфологічна традиція стала основою для багатьох сучасних філософських ідеологій, зокрема ідей про свободу людської волі. Проте, в такій традиції було виявлено низку проблем, які ставили під загрозу ідею свободи. Однією з найактуальніших проблем є протиріччя між індивідуальною свободою і обмеженнями громади. Це часто ставило людей у складне становище, оскільки їм доводилося балансувати між власними бажаннями та очікуваннями громади. Незважаючи на те, що філософи того часу дійшли високого рівня розуміння зазначеної проблеми, вона залишається актуальною і в сучасному суспільстві. Первісні уявлення про свободу людини в античній культурі, як і в інших типах архаїчних суспільств, беруть початок у міфах. Міфологія стародавніх греків містить сюжети битв богів за владу між собою, над світом, а в деяких міфах – питання влади і свободи людей [3]. Боротьба верховних божеств, таких як Хаос, Крон, Зевс, битва з титанами в символічній формі відображали зміни культурних і соціальних норм, а також розуміння людиною свободи. Давньогрецька міфологія розглядала свободу як наділення богами, а не як право, що належить людині. Це означало, що люди не завжди мали контроль над своєю долею, і їхня свобода могла бути обмежена божественним втручанням.

Проте у процесі історичної динаміки античного соціуму уявлення про свободу також зазнавали певних змін. З появою перших «полісів» і формуванням держави виникла потреба у певному визначенні соціальної свободи, пов'язаної і з такими поняттями, як «закон», «право» й «відповідальність» і їх розвиток. Полісні закони з правовими нормами і навички колективного прийняття рішень, що склалися протягом певного часу, слугували межами можливостей, а крос-культурні обміни призводили до розширення цих меж. Проте, варто зазначити, що лише значно пізніше Сократ уперше звернув увагу не тільки на потребу визначення свободи, але й на нерозривність і єдність морального і політичного, колективного та індивідуального у такій свободі, на її взаємозв'язок із вибором. Однак, філософ пов'язував свободу не тільки з вибором, а й із чеснотою, благом і моральністю. За словами філософа, «добра людина не потребує боятися нічого поганого ні за життя, ні після смерті» [2, с. 40]. Отже, вперше формулюється теза про те, що свобода людини простягає свої кордони до свободи інших громадян і має певні моральні і правові обмеження. Платон, учень Сократа, вважав, що свобода є важливим елементом у досягненні ідеалу справедливості та процвітання людини. Однак він також вірив, що існують межі свободи, і що люди повинні керуватися розумом і мудрістю, щоб діяти відповідно до своєї природи. На думку Платона, межі людської свободи визначаються природою людини, яка складається як з тіла, так і з душі, причому душа є найважливішим аспектом людини. Вона є джерелом розуму і мудрості, і саме вона відповідає за керівництво діями людини. Люди зобов'язані діяти відповідно до законів свого суспільства. Закони держави покликані сприяти загальному благу, і люди повинні поважати їх, щоб підтримувати соціальну гармонію і стабільність. Однак Платон зазначав, що люди зобов'язані чинити опір несправедливим законам і працювати над їх зміною, якщо це необхідно [2, с. 22].

Арістотель, хоч і розглядав свободу волі як розумну здатність людини бути вільною, пізніше визнавав, що свобода не є однорідним поняттям. Різні люди і групи мають різний рівень свободи залежно від їхнього соціального і політичного статусу. До того ж Арістотель, як і Платон, вважав, що реалізація свободи вимагає певної міри раціональності та самоконтролю. Люди, які керуються своїми бажаннями, більш схильні діяти імпульсивно, тому філософ наголошував на важливості розвитку раціональних і моральних здібностей людей через освіту та етичне виховання [1, с. 214]. Отже, ще в античності починають з'являтися перші уявлення про свободу людей, про необхідність справедливого світоустрою, про роль держави і права в регулюванні взаємовідносин як безпосередньо між людьми, так і у складних відносинах між людиною і державою.

Філософія Стародавньої Греції заклала підґрунтя для подальшого вивчення свободи, розширення її сенсу вже з позиції соціальних процесів і рис тієї чи іншої епохи.

Список літератури

1. Арістотель. Політика. Київ: Основи, 2000. 239 с.
2. Платон. Діалоги. Харків: Фоліо, 2008. 352 с.
3. Теогонія (Походження богів) / пер. Іван Франко. Зібрання творів: У 50 т. Т. 8. Київ, 1977. С. 314–342.

*Науковий керівник: Олена СІДОРКІНА
канд. філос. наук, доцент*

УДК 78.071.1:7.038.6(043.2)

Єлізавета КУРГАНСЬКА
Національний авіаційний Університет, Київ

ФЕНОМЕН ЕСТЕТИЗАЦІЇ ПОТВОРНОГО

Відчуття присутності в бутті потворного та його осмислення як протилежність прекрасному виникає ще в історії античної естетики. Так, наприклад, Геракліт Ефеський, який займався проблемами космології, висловлює ідею гармонії, що ґрунтується на боротьбі протилежностей.

У класичній естетиці потворне розглядається як протилежність прекрасному і розробляється в контексті таких понять, як міра та гармонія. Потворне сприймається як деформація і розпад досконалої форми; як таке, що позбавлене образу, міри, порядку. У давньогрецькій естетиці потворне зближалося із поняттями небуття та зла. Естетика епохи Просвітництва взагалі заперечувала за потворним право бути втіленим у мистецтві. Однак, в епоху Відродження було визнано велику творчу силу потворного. Такий підхід набув свого розвитку, зокрема, в естетиці романтизму [1].

У посткласичній естетиці, що бере початок з Ф. Ніцше, намічається принципова зміна акцентів у розумінні потворного, чому побічно сприяли потік зображень соціально негативних (часто потворних) явищ і образів у реалістичному мистецтві ХІХ ст. і своєрідна естетизація потворного в символізмі художників, які тяжіли до нього. Загальна установка Ф. Ніцше на «переоцінку всіх цінностей» та розробка категорій аполлонівського та діонісійського (як ірраціональної, безмірної стихії) дали наступній естетиці та художній практиці потужні імпульси для пильного погляду на феномен потворного. З філософської точки зору потворне в мистецтві,

спираючись на ніцшеанське, бергсонівське, фрейдистське вчення, орієнтуються на естетичне задоволення і безпосередню натуральність.

У класиці починають вбачатися риси трактування потворного, які у постмодернізмі займають одне з центральних місць. Так, на початку ХХ століття потворне розуміється крізь символічну призму. Потворне символічно розкриває справжній стан речей, готує людину до соціокультурних змін.

Поява Постмодерну характеризується розширенням поля естетичної оцінки, запереченням втілення досконалості у вигляді естетичного ідеалу. Мовна гра, культ помилок, поверхневе бачення світу, поєднання жанрів – все це стає специфічними ознаками мистецтва Постмодерну [2].

Т. Адорно зазначає, що у ХХ ст. вага потворного у мистецтві значно збільшується, воно переходить у нову естетичну якість. Цілі та завдання авторів, що естетизують потворне, різні: від скандалу та епатажу, що тягне за собою певну комерційну вигоду, до філософського осмислення дійсності та естетського смакування недосконалості світу з претензією на елітарність, від прагнення викликати огиду від побаченого до збентеження публіку

Естетизація потворного в мистецтві Постмодерну порушує питання відносно сенсу пошуку естетичного задоволення у бридких явищах. Звернувшись до Карла Розенкранца, першого, хто систематично досліджував проблему потворного в мистецтві та розглядав її як обгортку представленої краси, можна зробити певні висновки. К. Розенкранц вбачав завдання мистецтва в тому, що воно має відобразити потворне у всій його гостроті, проте має це робити з тією самою ідеальністю, за допомогою якої трактує прекрасне [3, с. 503]. Немає сумнівів, що саме представлення потворного з вигідних ракурсів вже заперечує його природу, може доставляти насолоду.

Сприйняття потворного пов'язане з незвичайною ситуацією, тому не залишає нікого байдужим, звільняє чуттєвість від заангажованості зовнішніми прагматичними цілями. Але так само як людина естетично зацікавлена у подібному переживанні, вона природно зацікавлена і в припиненні цього переживання, пошуку балансу між прекрасним та потворним як збалансованою єдністю протилежностей, щоб потворне з одиничного факту не перетворилося на загальну характеристику.

Список літератури

1. Естетика мистецтва: навчальний посібник / Уклад. Л. Б. Мартиненко, О. В. Гончарова. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 272 с.
2. Естетика: навч. посіб. / М. П. Колесніков, О. В. Колеснікова, В. О. Лозовой та ін.; За ред. В. О. Лозового. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 208 с.

3. Потворне. Філософський енциклопедичний словник / В. Шинкарук. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис. 2002. 742 с.

*Науковий керівник: Марія АБИСОВА
канд. філос. наук, доцент*

УДК141.2:94"652/2022"(043.2)

Інна КУЦАН

Національний авіаційний університет, Київ

СТОЇЦИЗМ У ДЗЕРКАЛІ ІСТОРІЇ: ВІД АНТИЧНОСТІ ДО СУЧАСНОСТІ

Сьогодні, коли Україна і українці переживають трагічні події україно-російської війни, де кожної години вирішується питання: «Бути чи не бути?» з глибини століть постає ідеал людини-стоїка. Образ людини-громадянина могутнього і славетного РИМУ на якій трималась міць і велич цієї держави. Пройшовши через тисячу років, поняття «стоїчна особистість» стало загальноживаним й сьогодні позначає особистість з усталеним, стійким, самовладним характером, тверезим і холодним розумом, врівноваженим емоційним станом, здатної критично оцінювати ту чи іншу життєву ситуацію, робити адекватні висновки й приймати адекватні рішення, та не за яких обставин не втрачати своєї гідності і честі. Мова йде не про особливо обраних. Стоїком був і раб Епіктет, і імператор Марк Аврелій. Хіба не такі якості нам, кожному, необхідні сьогодні в цій трагічній ситуації в якій перебуває наша українська спільнота!?

Як свідчить історія, що саме в ідеях стоїчної філософії римляни знайшли оптимальну можливість для вираження власного національного духу. Ментальності українського народу органічно притаманні риси характеру стоїків, які особливо проявлялися в годину воєнного лиха – це і стійкість, мужність, самопожертвування, відданість обов'язку, і що особливо важливо, сила волі і володіння собою. І до цього можна додати унікальну рису – мудрість. Відкриваючи внутрішній світ людини, зосереджуючи увагу на осягненні його природи, стоїцизм поступово стає однією з найвпливовішою і популярною практичною філософією пізньої античності.

Чому саме практичною? Про це свідчать тексти які дійшли до нас з тих часів. «Наодинці з Собою» Марка Аврелія, «У чому наше благо?» Епіктета - це результат глибокого і проникливого самоаналізу, пізнання

свого внутрішнього світу. На думку мислителів, мірою моральності людських вчинків є особистісне моральне почуття. Тільки сама людина може зрозуміти і усвідомити устремління своєї душі – чи це прагнення добра, блага, чи тобою керують пристрасті. Треба зрозуміти, вважають стоїки, що все в цьому світі доцільно, підкорюється світовому закону і ніхто не може його порушити. Але людина здатна за допомогою розуму пізнати цей закон і свідомо дотримуватися закону. На цій світоглядній позиції формується стоїчний ідеал особистості і її життя. Важливий висновок античної філософії стоїцизму такий: формування власного характеру – це єдине, що ви сповна контролюєте. Отже, щоб скористатися фортуною і впоратися з невдачами, треба бути добродійною людиною, бо саме добродійність дозволяє жити узгоджуючись з природою людини, тобто з тим що і робить людину людиною. Поєднання раціонального самоаналізу та довгої й повторюваної практики дасть вам змогу сформувати характер. Ставка на самовдосконалення – це гарантована перемога – і є найбільшим виграшем. Марк Аврелій залишив заповіт: «Пізнай себе: усередині тебе б'є джерело добра, яке не вичерпується, якщо невпинно поглиблювати його».

*Науковий керівник: Лариса МОКЛЯК,
старший викладач*

УДК 168.5:319.8(043.2)

Андрій МАКЕЄВ
Національний авіаційний університет, Київ

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ У КОНЦЕПЦІЯХ СЕРГІЯ БОРИСОВИЧА КРИМСЬКОГО

У 2023 році Національний авіаційний університет відзначає ювілей – 90-річчя від заснування. Тому цього року є актуальним вивчення наукового доробку вчених, які здійснили значний внесок у розвиток науки в НАУ. Яскравим прикладом є український філософ, автор багатьох філософських праць, культурний діяч та заслужений володар багатьох премій – Сергій Борисович Кримський. Основними напрямками досліджень науковця були логіка, теорія пізнання, методологія науки та культурологія. Вчений зробив помітний внесок у розробку логіки наукового дослідження і культурологічного підходу до з'ясування філософських проблем. Сергій Борисович займався активною розробкою засад перетворення знання (динаміки теорій), прийоми витлумачення як операції зворотної абстракції. Він вивчав засади узагальненої раціональності та розуміння,

принципи духовності та розвивав неоплатонічну концепцію вилучення архетипових структур буття, культури та розуму.

Вчений виділив архетипи духовного розвитку української культури, серед яких: настанови софійності буття, етична цінність особистості та антропоцентризм. Сергій Борисович до того провів аналіз архетипу української нації. Вчений був переконаний, що від самого початку і аж до наших днів вони є наскрізними символічними структурами на етапах розвитку тієї чи іншої нації, і саме ними вибудовується шлях вперед. Архетипами української нації в першу чергу є кардіоцентризм, тобто філософія серця. Це означає, що всі персонажі та герої української історії базуються на аргументі серця. Крім цього, філософ запропонував цілісну концепцію людини як носія й осередку культури. Кримський мав на меті, вважає Н. Турпак, зорієнтувати гуманітарну еліту нації на формування усвідомлення, що духовність це важливий стратегічний орієнтир майбутнього соціокультурного розвитку України. Вчений закликав звернути увагу на освіту, науку, ідеали та цінності культури, які, на його думку, є основними чинниками побудови в країні своєрідного «суспільства знань» [1, с.175].

На думку Л.Г. Дротянко, найбільш вагомим у його філософському доробку, присвяченому філософії науки, є його настанова про важливість розуміти науку та наукову діяльність у культурно-історичному та соціально-культурному контекстах. Як в своїх працях різних періодів свого життя й творчості, так і в педагогічній діяльності Сергій Борисович використовував для ілюстрації і підтвердження своїх висновків матеріал не тільки з природничих і технічних наук, а й спирався на соціально-гуманітарні галузі науки та різні види мистецтва, художню і релігійну літературу. Отже, можна сказати, наука та наукове пізнання у творчості С.Б. Кримського постає в семантичному горизонті людської культури [2, с.13].

Сергій Борисович у останні роки життя працював професором кафедри філософії Національного авіаційного університету. В цей час він брав участь у роботі редколегії Вісника НАУ, Серія : філософія. Культурологія. Активно працював з аспірантами, а також вів активну науково-просвітницьку діяльність, зокрема брав активну участь в обговоренні проблем трансформації науки і вищої освіти в умовах інформатизації суспільства та її місця в культурі. Його блискучі лекції для учнів та виступи на телебаченні мали по-справжньому незмінний успіх. Отже, аналіз ключових аспектів української філософії етнокультури, що знайшли своє висвітлення у творчій спадщині українського філософа Сергія Кримського, надає можливість зробити висновок про вагомий системний внесок ученого в цей напрямок соціально-гуманітарного знання. В умовах

сучасних викликів, що постали перед нашою країною, гостро стоїть питання щодо стратегії подальшого національного розвитку нашої держави. Враховуючи тенденції сучасного світу, емпіричний потенціал філософських пошуків Сергія Борисовича може стати основою для подальшої розробки та втілення в соціально-гуманітарному просторі України. Творчий доробок філософа відзначається ерудицією, раціональністю й водночас образністю, стиль викладу – художністю та високим естетичним смаком. Сергія Борисовича Кримського можна назвати інтелектуалом на межі ХХ та ХХІ століття. Філософ не міг прийняти абсурдність та не боявся пропуску народження нової істини, доводячи тим самим беззаперечність наукового факту.

Список літератури

1. Турпак Надія Внесок Сергія Кримського в українську філософію етнокультури. *Українознавство*. 2019. № 3 (72). С. 164-176.

2. Дротянко Л.Г. Наука як феномен культури у філософській спадщині С.Б. Кримського. *Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія*. 2015. № 2 (22). С. 10-13.

*Науковий керівник: Ганна КЛЕШНЯ,
канд. філос. наук., доцент*

УДК 82:128(043.2)

Анастасія МИНДРА

Національний авіаційний університет, Київ

СТОЇЦИЗМ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ ПТСР

Стоїцизм – це філософський напрям, який акцентує увагу на розумінні природи, етики та моралі. Це учення виникло в давньогрецькій філософії і має значний вплив на сучасну культуру та суспільство. ПТСР (посттравматичний стресовий розлад) - це стан, який може виникнути після отримання досвіду небезпечної або травмуючої ситуації, такої як бойові дії, насильство, терористичний акт або аварія. Страждаючі від ПТСР можуть проявляти різні симптоми, такі як погані сновидіння, тривогу, депресію та панічні атаки. Однак, стоїцизм може допомогти людям подолати ПТСР, пропонуючи підхід, який допомагає зосередитися на тому, що залежить від них, а не на тому, на що вплинути сама людина не може.

Як стоїцизм може допомогти подолати ПТСР та покращити якість життя людини?

1. Контроль над своїми думками. Одним з ключових аспектів стоїцизму є зосередженість на тому, що залежить від нас, тобто на тих речах, які ми можемо контролювати. Це може допомогти людям з ПТСР відійти від негативних думок та переживань, які можуть спричинити тривогу та страх.

2. Розуміння природи реакції на стрес. Стоїки вірять, що реакція на стрес - це внутрішня реакція людини, а не зовнішній фактор. Це означає, що люди можуть контролювати свою реакцію на стресові ситуації, зосереджуючись на своїй внутрішній реакції і використовуючи різні техніки для зниження тривоги.

3. Фокус на моменті. Стоїцизм навчає нас зосереджуватися на тому, що відбувається в даний момент, замість того, щоб переживати про минуле чи майбутнє. Це може бути корисним для людей з ПТСР, оскільки вони можуть переживати болісні спогади про минуле або страхуватися перед майбутніми подіями. Зосередження на даний момент може допомогти їм знизити рівень тривоги та переживань.

4. Прийняття реальності. Стоїцизм навчає нас приймати реальність такою, якою вона є, замість того, щоб переживати через те, чого ми не можемо змінити. Це може бути корисним для людей з ПТСР, які можуть переживати через те, що вони не можуть змінити те, що сталося. Прийняття реальності може допомогти знизити рівень тривоги та страху, зв'язаного зі згадуванням подій, які призвели до ПТСР.

5. Практика самоконтролю. Стоїцизм навчає нас контролювати свої емоції та дії. Це може бути корисним для людей з ПТСР, оскільки вони можуть бути налякані або роздратовані від різних стимулів, що може призвести до поганих рішень. Практика самоконтролю може допомогти зменшити рівень стресу та покращити здатність приймати розумні рішення.

6. Розвиток «гнучкості». Стоїцизм навчає нас бути гнучким в обличчі життєвих викликів та труднощів. Це може бути корисним для людей з ПТСР, оскільки вони можуть стикатися зі складними ситуаціями, що можуть спричинити стрес та тривогу. Розвиток гнучкості може допомогти знизити рівень стресу та покращити здатність пристосовуватися до нових обставин.

Усі ці методи можуть бути використані для підтримки людей з ПТСР у процесі повного одужання. Вони можуть допомогти знизити рівень тривоги та стресу, покращити настрій та допомогти зосередитися на тому, що залежить від людини.

Разом з тим, важливо звернутися до професійних медичних фахівців, які можуть допомогти у лікуванні та керуванні ПТСР, адже це є серйозним

станом, тому, якщо ви потребуєте підтримки, обов'язково зверніться до кваліфікованого психотерапевта.

Список літератури

1. Irvine, W.B. (2009). A guide to the good life: The ancient art of Stoic joy. Oxford University Press.
2. Lopez, A., Sandage, S. J., & Hagedorn, W. B. (2017). Treating PTSD with virtue: A clinical intervention incorporating stoicism and positive psychology. *Journal of Positive Psychology*, 12(3), 240-253.
3. Robertson, D. (2013). The philosophy of cognitive-behavioural therapy: Stoicism as rational and cognitive psychotherapy. Karnac Books.
4. Van Houten, R., & Gawronski, R. (2019). A stoic approach to the treatment of PTSD. In C. J. Goodman (Ed.), *Mindfulness and acceptance for treating post-traumatic stress disorder: Evidence-based interventions* (pp. 85–102). New Harbinger Publications.

*Науковий керівник: Іван СКИБА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 378.4.01(043.2)

Аріана МИХАЙЛЮК

Національний авіаційний університет, Київ

УНІВЕРСИТЕТ ЯК НОСІЙ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Сучасне століття характеризують як століття глобалізації та інформаційної цивілізації. Це історичний час, коли наука перетворилася на безпосередню виробничу силу, що зумовило стрімке зростання цінності наукового знання, виробництво й поширення наукової інформації, новітніх інформаційних технологій. Наукове знання, сучасні технології не з'являються і не існують самі по собі. Для їхньої появи потрібні інтелектуальні, творчі зусилля людей, які здатні здобувати таке знання, створювати інноваційні технології, раціонально і відповідально їх використовувати, не руйнуючи як свій власний особистісний світ, так і світ свого співбуття. В цих складних, динамічно напружених умовах особлива роль належить освіті людей, і такому культурно освітньому соціальному інституту як університет.

Історія цього унікального освітнього закладу, який бере свій початок у далекому XIII ст., створювався як спільнота, корпорація вчителів та учнів, «магістрів і школярів», пройшов через всю подальшу історію європейської

цивілізації, забезпечуючи її інтелектуальний фундамент, культурну динаміку.

Загально визнаною є думка, що сучасна європейська цивілізація своїми високими досягненнями в управлінні й організації соціального життя своїх народів, фундаментальними науковими і технічними новаціями зобов'язана продуктивній діяльності своїх університетів.

Сьогодні для нас, як сучасних студентів, важливо долучитися і зберегти ту традицію, яка закладалася ще у середньовічних університетах, поглибилася і змістовно доповнилася в модерну добу, так званих, класичних університетах – це академічні свободи, поєднання навчання і науково-дослідної діяльності, повага до раціонального знання, шанобливе ставлення до науки, студентське братерство, свобода і відданість своїй справі.

Актуальність питання ролі університету в сучасному українському суспільстві, на нашу думку, викликана тим, що за умов функціонування в нашій країні стихійних, хаотичних ринкових відносин, поза увагою опинилася найважливіша організуюча ідея існування університету – це його національно- культурна місія.

Глобалізаційні процеси, які безпосередньо торкнулися й освітньої сфери, зокрема діяльності університетів, окреслили як одне з головних його завдань, стати «містом інтелекту», віртуальним університетом, спільнотою, яка об'єднує інтелектуальні ресурси різних країн. Це, на нашу думку, дійсно відкриває нові можливості для інтеграційних процесів у подальшому розвитку науки, нових технологій. Але тут виникає одне зауваження стосовно того, що « мешканцями » цього інтелектуального міста будуть не роботи, автомати і механізми, а студенти і викладачі, живі люди із світом своїх людських потреб і інтересів, своїм світоглядом і системою своїх не тільки матеріальних але й духовних цінностей. Цей світ природно формується і проявляється через культуру того чи іншого етносу, народу, нації, включає в себе певну релігію, мистецтво, моральні засади, правові традиції і т.п.

Інтелект – це унікальна здатність, яка притаманна людині. Людина, як це підкреслювали ще філософи античності, є мікрокосмом, цілісним світом, де інтелектуальний рівень людської душі діалектично пов'язаний як з емоційним, так і з чуттєво-вольовим. Якщо між ними існує гармонія, впорядкованість, міра, то маємо ту внутрішню цілісність – розумні емоції, розсудливу волю і емоційний інтелект. Як свідчить історія культури, ця гармонія не дається людині від народження, а здобувається впродовж всього життя через процеси виховання, підготовки, навчання, освіти і урешті решт – самотворення.

Стимулом самотворчості студента як спеціаліста, майбутнього фахівця, на нашу думку, може стати лише живий діалог зі світом людської моральної, естетичної, раціональної форм культури. Цей діалог забезпечується не тільки, і не стільки засвоєнням формалізованого наукового і технічного знання, а саме всім комплексом наукового світу, куди органічно входять гуманітарні науки, філософія, етика, психологія спілкування і т.п. Якщо ми, студенти, одержимо в університеті культурне, духовне щеплення людяності, тоді і ми самі, і наша родина, і сім'я можуть бути впевненими у своєму майбутньому.

*Науковий керівник: Лариса МОКЛЯК,
старший викладач*

УДК 101.1:37(043.2)

Єлизавета ПЕДЬ

Національний авіаційний університет, Київ

БЕЗТУРБОТНІСТЬ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: ДОСВІД СТОЙКІВ

У сучасному світі, де люди переживають надмірний стрес і невпинну гонитву за досягненням успіху, безтурботність як здатність нехтувати тривожними думками та зосереджуватись на позитивних емоціях стає коштовним благом. Досвід стоїків свідчить про те, що це можливо. Стоїки – античні мудреці, серед яких такі відомі філософи, як Епіктет, Сенека та Марк Аврелій. Згідно з їхніми вченнями, безтурботність – це стан душі, який дозволяє людині зосередитись на тому, що є дійсно важливим. Стоїки вважають, що найкраще бути чесним і визнати, що ми не маємо влади над тим, що відбувається. Насправді єдине, чим ми можемо керувати, це наші думки. Звідси, всі явища та речі у нашому житті можна поділити на дві категорії:

- ті, у яких ми можемо щось змінити.
- ті ситуації та явища, на які ми не можемо вплинути.

Відповідно до того, до якої категорії належить проблема, потрібно правильно на неї відреагувати. Те, на що не можна вплинути, приймаємо, як воно є. А те, що можна змінити – наприклад, наші думки, настрій, поведінку – змінюємо. Це не означає, що людина має зупинитись у розвитку. Натомість їй слід зосередитись на діях, які можуть призвести до позитивних результатів, і не турбуватись про те, що не залежить від неї. Навіть у сучасному світі, який нав'язує крутитися, як муха в окропі, можна знайти моменти безтурботності. Це може бути прогулянка на природі,

спілкування з друзями, виконання улюбленого заняття. Основне – намагатись знаходити в житті позитивні моменти та насолоджуватись ними.

У сучасному світі філософія стоїків надає інший погляд на життя та вчить приймати світ таким, який він є, а не боротися з ним.

Список літератури

1. Пільюччі М. Як бути стоїком. Антична філософія та сучасне життя.
URL: http://loveread.ec/read_book.php?id=70306∓p=1.

2. Ірвін В. Радість життя. Філософія стоїцизму для XXI століття.
URL: http://loveread.ec/view_global.php?id=91286

3. Нагель-Зісер Є. Далеко не все у нашій владі.
URL: <https://jegornagel.com/uk/cto-mozes-controlirovat/>

*Науковий керівник: Марія АБИСОВА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 141.319.8:316.324.8(043.2)

Альона ПЕНСЬКА

Національний авіаційний університет, Київ

ПРОБЛЕМА ДОСТОВІРНОСТІ В ВИКОРИСТАННІ МОВНИХ ЧАТ-БОТІВ НА ОСНОВІ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ

Приблизно з 2010-х років у галузі штучного інтелекту відбувається швидкий прогрес у створенні усе більш складних і водночас ефективних глибинних нейронних мереж, а останнім часом на основі нейромереж виробляються вражаючі системи чат-ботів, які дозволяють змінювати спосіб взаємодії людини і машини. Серед відомих нейромереж та їх мовних чат-ботів, які сьогодні активно використовуються в інтернет-просторі, можна виокремити:

1. LaMDA (Language Model for Dialogue Applications) – це система Google для створення чат-ботів на основі найсучасніших масштабних мовних моделей. Він імітує людську мову, що зумовлено збереженими в ньому трильйоном слів з Інтернету.

2. ChatGPT – чат-бот з використанням штучного інтелекту. Розробником є компанія OpenAI. Спираючись на модель обробки або «розуміння» природньої мови, мережа може генерувати нові письмові тексти, які важко відрізнити від створених людиною. Окрім того, що ChatGPT здатний писати твори, тв-сценарії, пісні, вірші, робити прогнози, розв'язувати математичні завдання, відповідати на відкриті питання, він ще вмiє писати

і комп'ютерні програми мовами Python, Go, Java, Ruby, C#, C++ та JavaScript. За статистикою біля 96 мільйонів людей щомісяця використовують цю платформу, що свідчить про її високу популярність. Для громадян України цей чат-бот став доступний з лютого 2023 року. Не дивлячись на більш досконалі методи навчання, які продемонструвала дана платформа у порівнянні зі схожими продуктами, її робота породжує низку питань пізнавального та етичного плану. Їх ставлять і до технології штучного інтелекту загалом. Насамперед, це питання достовірності та довіри до контенту, що генерує штучний інтелект, питання «правильності» його рішень та автентичності, а також критеріїв відбору цієї «правильності». Нейромережа містить в собі велику термінологію та багато інформації на різні теми, але не в усіх питаннях її відповіді точні та правильні. Це підтверджує фахівець з даних Аарон Марголіс, який досліджував роботу LaMDA. Впродовж певного часу спілкування з нейромережею він виявив, що чат-бот іноді міг генерувати невірну інформацію або видавати шкідливі інструкції, чи упереджений вміст [1].

Недоліки були помічені й у функціонуванні ChatGPT, зокрема в написанні та відлагодженні рядків коду. Як помітили програмісти фахової платформи Stack Overflow цей штучний інтелект на запити користувачів дає тисячі відповідей, які «на перший погляд здаються коректними, але при детальному розгляді часто виявляються невірними» [2]. Ця причина змусила модераторів платформи тимчасово заборонити у себе публікації відповідей нейромережі. Окрім дезінформації, неточності та викривлених даних, пов'язаних, у тому числі, з проблемами мовного перекладу, нейромережі виявляються невірними від видачі даних, що «заряджені» пропагандою, расизмом, сексизмом, маніпуляцією та ворожнечею, хоча і містять фільтрові перестороги від подібного. Отже, чат-боти на основі нейромереж є надзвичайно корисними і ефективними розробками, які будуються за алгоритмами людського інтелекту, й покликані посилити роботу людей у різних сферах діяльності. Теперішній стан розвитку чат-ботів ще виявляє низку недоліків, викривлень та обмежень. Найближчі роки будуть витрачені компаніями-творцями чат-ботів на вдосконалення систем та збільшення точності генерованих даних. Подібне завдання корелює з низкою епістемологічних та етичних питань стосовно спроможності досягнути повноти імітації людських пізнавальних здібностей з боку штучного інтелекту, наприклад, в аспекті імітації творчого мислення людини, або в особливості її психології пізнання та мислення. Якщо розвиток нейромережі у потенціалі претендує на повноту відтворення знання, спогадів, мовних особливостей людини, то чи буде це означати, що програма буде здатною відтворювати і людську чуттєвість, емпатію, співчуття, схильності, соціальні мотиви, які спрямовують у

людини діяльність інтелекту? Наскільки загалом морально імітувати машиною людське, з орієнтацією на підміну людини в її трудових та психічних діях, і, хто буде нести відповідальність за ефекти машини на людину?

Список літератури

1. Іваненко Н. Нові чат-боти можуть змінити світ, але чи можна їм довіряти? // *Mezha.Media*. 13.12.2022 URL: <https://mezha.media/2022/12/13/>

2. Vincent, James. AI-generated answers temporarily banned on coding Q&A site Stack Overflow // *The Verge*. Dec 5, 2022, 2:29. URL: <https://www.theverge.com>

Науковий керівник: Тетяна ШОРИНА,
канд. філос. наук, доцент

УДК 167(043.2)

Кароліна ПРИХОДЬКО

Державний податковий університет, Ірпінь

МЕТОДОЛОГІЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Невід'ємною частиною людського існування є навчання та пізнання оточуючого світу, від чого залежить ступінь реалізації власного потенціалу окремо взятої особи. Наукова діяльність передбачає знання методологічних основ науки, при цьому кожне наукове дослідження ґрунтується на окремих методах.

Методологія – це складна, динамічна, цілісна, субординована система способів, прийомів, принципів різних рівнів, сфери дії, спрямованості, евристичних можливостей, змістів, структур [1].

Певну роль відіграє методологія у виробленні стратегії розвитку науки, оцінці перспективності того чи іншого наукового спрямування, особливо при плануванні комплексних досліджень, обґрунтуванні цільових програм. Методологія також виступає як складова при прогнозуванні, передбачаючи результат, який буде здобутий у майбутньому. Головне місце в даному обґрунтуванні займає саме характеристика методів та способів руху до мети дослідження, відповідність їх загальним вимогам, що склалися не тільки в науці, але і в суспільстві. В цілому методологія вивчає форми, методи та засоби процесу пізнання, умови та критерії наукового знання, вона є обов'язковою складовою наукового дослідження.

Дослідження вважається науковим при наявності наступних ознак: творчий характер, що передбачає здобуття нових знань та встановлення нових фактів; самостійність, яка виражається у власному способі вирішення поставлених завдань; наступність знань, тобто послідовність зв'язку з попередніми дослідженнями в певній галузі та передбачення перспектив наступних досліджень; новизна та унікальність, яка охоплює обов'язкові елементи новизни різного ступеня: від узагальнення і конкретизації вже відомого – до принципово оригінальних підходів, технологій; зв'язок з іншими науками, утворення на їх перетині нових; органічний зв'язок теорії і практики – як найсуттєвіша умова вірогідності науково-педагогічного дослідження [2]. Наукове дослідження, незалежно від його виду, повинно включати в себе загальні характеристики, такі як проблема та її актуальність, тема, об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, захищені положення, оцінка наукової новизни, теоретичної значущості та практичної цінності отриманих результатів. За цільовим призначенням виділяють такі види наукових досліджень: фундаментальні, прикладні та пошукові.

Фундаментальні наукові дослідження спрямовані на відкриття і вивчення нових знань, явищ, законів природи і суспільства та на створення нових принципів дослідження [3]. Фундаментальні роботи не завжди закінчуються досягненням позитивного результату. При позитивному результаті (відкриття, створення нової теорії тощо) фундаментальне дослідження може бути основою проведення пошукових та прикладних науково-дослідних робіт.

Прикладними дослідженнями є науково-технічна діяльність, створена задля отримання нових знань з вирішення конкретних практичних завдань, тобто практичне застосування науки [4]. Пошукові дослідження спрямовані на визначення шляхів у створенні нових технологій та техніки, пошук різних корисних копалин тощо. Основна мета – визначення можливих шляхів використання наукових знань, отриманих в результаті фундаментальних досліджень, у практичній діяльності людини. Отже, методологія вказує, як саме здійснювати науково-дослідну та практичну діяльність, при цьому організація будь-якої діяльності в методології розглядається як цілеспрямована активність людини, і постає необхідність впорядкувати дану активність в єдину систему з чіткими та певними характеристиками, а також логічною структурою і процесом здійснення. Саме тому повноцінне освоєння наукових знань неможливо без вивчення методологічних основ наукового дослідження.

Список літератури:

1. Бірта Г.О., Біргу Ю.Г. Методологія і організація наукових

досліджень: навч. посіб. К. «Центр учбової літератури». 2014. 142 с. URL: <https://shron1.chtyvo.org.ua/> (дата звернення 01.03.2023).

2. Єршова Н.Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Основи наукових досліджень» для студентів усіх форми навчання за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Х.: НТУ «ХПП». 2017. 174 с. URL: <https://core.ac.uk/> (дата звернення 01.03.2023).

3. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с. URL: <https://ela.kpi.ua/> (дата звернення 01.03.2023).

4. Шейко В.М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 6-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання. 2008. 310с.

*Науковий керівник: Олена КОЛІСНИК,
к.е.наук, доцент*

УДК 17+394.2(043.2)

Ангеліна РОТТ
Національна академія внутрішніх справ, Київ

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ. ВОЛЯ. ГІДНІСТЬ. САМОБУТНІСТЬ. СОБОРНІСТЬ

Ми з вами вільні люди. Для кожної людини це слово має своє значення. Українці вже не один рік виборюють та відстоюють свою волю, честь та гідність: люди віддають життя, щоб у нас з вами була воля, свобода. Для нашого народу воля – це життя, без волі ми можемо просто існувати або виживати, але такий вибір не для нас, ми самі творці нашої долі.

Яскравим прикладом прагнення українців до волі постала Революція Гідності 2014 року. Одною з головних ідей на майдані було: «Тут воля усе вирішує, не зброя». Так, воля людей та жага до свободи надавала людям витримки, бажання, зміцнювала силу духу. Інше, не менш відоме гасло Майдану - «Рабів до раю не пускають». **У рабів немає гідності, а без гідності немає Людини, нації, майбутнього у Держави. Для тих, хто піднявся на Революцію Гідності, це — код свободи, заклик до боротьби проти свавілля, за право жити у вільній країні.**

Майдани дали поштовх формуванню української політичної нації і української національної ідеї. «До того можна було багато чого почути про суперечливі настрої українського суспільства. Але після революції 2004-

го, а більше – революції 2013-2014 років, і для самих українців, і для всієї міжнародної спільноти стало очевидним, що українці готові боротися за свою свободу і демократію, за гідність. І своїм прикладом вони довели, що здатні це робити» [1].

Українці виділяють такі основні риси свого національно характеру: воля, гостинність, дружелюбність, хазяйновитість, щедрість, відкритість, релігійність, описуючи себе, як правило, з позитивного боку (волелюбні, гостинні, хазяйновиті тощо). Проте вказані риси мають як позитивний, так і негативний бік. Наприклад, волелюбність українців не дає нам надовго об'єднатися навколо однієї ідеї та стати згуртованими. А от наявність хитрості у життєвих питаннях, на думку респондентів, дає нам можливість знаходити нестандартні рішення у проблемних ситуаціях, коментують дослідники [2].

Після повномасштабного вторгнення російської армії на наші землі в національному характері українців відбулося багато змін. В один день всі українці об'єдналися як ніколи раніше до цього, втілюючи спільну єдину національну ідею для всього народу. Не зважаючи на надзвичайний стан, люди не піддавалися паніці, не забували про честь та гідність та поводити себе відповідно одне з одним, допомагаючи один одному.

Нині ми маємо Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» [2], де вказані вище риси національного характеру отримують своє ідейне осердя; в законі прописуються суспільно-державні (національні) цінності українців: соборність, самобутність, воля та гідність.

Нація дає можливість для реалізації національного характеру та значимих цінностей. Тільки нація сама в змозі реалізувати їх та обирати, що буде краще та прийнятніше для співгромадян. Цінності, які прописані у вищезазначеному законі, передають сутність української національної громадянської ідентичності. Ці риси передавалися з покоління у покоління та з кожним роком все більше укорінювалися та ставали більше ніж просто символом народу. Особливості, які стали невід'ємною частиною душі українців, нагадують історію того, який важкий шлях вкорінення цих рис у наше з вами життя.

Список літератури

1. Дух революції на Майдані виконував волю до перемоги у боротьбі проти російської агресії – Тарасюк. *Українформ: мультимедійна платформа іномовлення України*. 21.11.2022. URL: <https://www.ukrinform.ua>

2. Хто ми? Портрет українця очима українців. *Український інститут майбутнього*. 30.07.2021. URL: <https://uifuture.org/>

3. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України від 13.12.2022 р. № 2834-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

*Науковий керівник: Ганна ПЕТРОВА,
канд. філос. наук*

УДК 316.412(043.2)

Іван СВЕРДЛИК

Національний авіаційний університет, Київ

ЕТИКА В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

Етика в цифрову епоху є актуальною проблемою філософії, оскільки технологічний прогрес дозволяє нам значною мірою впливати на життя людей у різних аспектах. З цього приводу було сформульовано різні етичні теорії та підходи, які допомагають розуміти та аналізувати проблеми, які виникають у цифровому просторі.

Одна з найбільш відомих теорій – це теорія «етики машин» або «етики роботів», яка досліджує етичні питання, пов'язані з роботами та іншими автономними системами. Вона базується на відстоюванні ідеї, що машини та інші технічні системи повинні дотримуватись певних етичних норм та стандартів, адже вони можуть мати значний вплив на життя людей. Не менш важливою проблемою, яку розглядає філософія, є етичні питання, пов'язані зі збереженням приватності та захистом даних. Це стосується використання технологій, таких як штучний інтелект, машинне навчання, які можуть збирати та аналізувати великі обсяги даних про людей.

Крім того, філософія займається етичними проблемами, пов'язаними з використанням соціальних мереж та іншої цифрової комунікації. Це можуть бути питання про кібербулінг, дискримінацію, порушення авторських прав та інші. Також серед найбільш складних етичних проблем в цифровій епохі є питання про відповідальність та прийняття рішень. З одного боку, технології можуть допомогти людям вирішувати складні проблеми, з іншого боку, вони можуть приводити до негативних наслідків. Тому важливо збалансувати потенційні переваги та недоліки, які пов'язані з використанням технологій.

Іншою важливою етичною проблемою є питання про справедливість та рівність. Технології можуть приводити до появи нових форм дискримінації та нерівності, зокрема на основі расових, гендерних та

інших ознак. Тому важливо забезпечити рівний доступ до технологій та їх використання, а також забезпечити захист прав та інтересів усіх користувачів.

Не слід забувати, що філософія досліджує етичні аспекти використання технологій у медицині та біотехнологіях. У даному випадку це стосується використання штучного інтелекту для діагностики, а також лікування різноманітних хвороб.

Отже, етика в цифрову епоху вимагає від нас уваги та обачності у використанні цифрових технологій, а також врахування етичних принципів та стандартів у процесі їх розробки та застосування. Від цього залежить те, який вплив технології матимуть на життя людей та суспільства в цілому.

Список літератури

1. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник / Г.П. Васянович. – К.: «Академвидав», 2011. – 256 с.

2. Гончаренко К.С. Цифрова людина: фантазм втрати ідентичності. Філософські обрії. 2019. № 42. С. 137-140.

3. Скіннер К. Людина цифрова. Четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного. Київ: Фабула, 2020. 272 с.

*Науковий керівник: Іван СКИБА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 101.159.9(043.2)

Світозар СУЛІМ

Національний авіаційний університет, Київ

ФІЛОСОФСЬКА КОНЦЕПЦІЯ ЛЮБОВІ В ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ Е. ФРОММА

Філософським підґрунтям осмислення феномену любові для сучасної молодшої людини може стати фундаментальне дослідження видатного мислителя ХХ ст. Е Фромма в його праці «Мистецтво любові» виданій у 1956 р. Підґрунтям будь-якої форми любові, – підкреслює мислитель, – є природне людське відчуття відчуженості. Так, відділившись від своєї матері та ставши окремим організмом, людина залишається ментально самотньою. «Під час народження людини – і йдеться не тільки про індивіда, а й про людство загалом – її виганяють із середовища, яке було чітким і окресленим, як інстинкти. Натомість вона потрапляє в середовище, що є невизначеним, непевним і відкритим» – підкреслював Е. Фромм. Іншими

словами, в більш глобальному вигляді, ця проблема бере свій початок ще в часи розвитку первісного людства, яке поступово відділялося від природи. Оригінальне, справжнє єднання з природою легко помітити саме в первісному суспільстві: поклоніння тваринам, тотемізм і т.п. Як ще одну ілюстрацію цієї самої відчуженості можна привести біблійську історію Адама і Єви: скуштувавши плід пізнання, вони стали людьми, звільнившись від первісного тваринного єднання з природою. Інакше кажучи, як тільки Адам і Єва народилися як людські істоти, «тоді відкрилися їм обом очі, й вони пізнали, що вони нагі».

«Усвідомлення людської роздільності, відсутність возз'єднання за допомогою любові – ось джерело сорому. І водночас це джерело провини і тривоги» – підкреслює філософ. Звідси випливає найглибша потреба людської істоти – перемогти цю відокремленість, «втекти з в'язниці самотності». Способами подолання цієї відчуженості є єднання в одному із декількох своїх проявів: єднання з іншою людиною, єднання з групою та єднання з богом. Саме єднання з іншою людиною розглядається як єдиний та незамінний спосіб повного вирішення питання людського існування та всіх проблем, що з нього випливають; це є найбільш чистий та повний спосіб любові.

Звідси слідує ознаки любові та її визначення. Найголовнішою ознакою любові є збереження індивідуальності, тобто коли двоє стають одним, але при цьому парадоксально залишаються окремими індивідами. Варто зазначити, що у псевдо-любовних стосунках подібне явище не є можливим, бо в кожній формі таких стосунків одна або обидві людини втрачають свою індивідуальність одним із існуючих способів.

Другою за важливістю ознакою любові є перевага віддавання над отриманням, тобто коли людина віддає, не очікуючи при цьому нічого натомість, адже здатність віддавати означає могутність, достаток. «Я віддаю, бо маю таку можливість і хочу її використати». Те, що «віддають», здебільшого, і є любов'ю або одним з її проявів. На противагу цьому, в симбіотичних (або ж «псевдо-любовних») стосунках, часто зустрічається використання однієї людини іншою, тобто прагнення саме отримувати, а не віддавати.

Загалом дійсна форма любові характеризується зацікавленістю в об'єкті любові, його житті та розвитку. Це постійна активність, в якій людина перебуває, а не якимось невідомим чином «впадає». Саме ця активність дозволяє любити та пізнавати весь світ через кохану людину, так само як і любити та пізнавати самого себе. Одному з видів протилежних любові, симбіотичних стосунків притаманна повна концентрація на об'єкті любові та байдужість до всього навколишнього світу. Е. Фромм вельми влучно описав це як самозакоханість «вдвох»,

тобто коли двоє людей ототожнюють себе один з одним та «розв'язують проблему самотності шляхом розширення індивіда до пари». Таким чином, розглянувши головні відмінні риси між справжньою, дійсною любов'ю та її псевдо-версією, можемо вибудувати загальну картину любові.

Отже, любов - це ніщо інше, як найвищий стан розвитку особистості та її вміння спілкуватися з навколишнім світом. Це справжнє єднання з іншою людиною, що є продуктивною діяльністю та позитивно впливає на обох людей, так само як і на оточуючих. Любов можлива тільки за умови спілкування двох людей на найглибшому рівні свого існування та пізнання самих себе на цьому самому рівні. Вона постійно стимулює обох людей до розвитку, руху вперед, зростання, спільної творчості. Як зазначає Е.Фромм – «..байдуже, що переважає в таких стосунках - гармонія чи конфлікт, радість чи смуток - вони є другорядними в порівнянні з важливим фактом, що двоє людей пізнають себе з глибини свого існування, що вони є одним цілим бо й самі цілісні».

Список літератури

1. Фромм Е. Мистецтво любові / Еріх Фромм. Пер. з англ..В.Кучменко. – Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. – 156 с.

*Науковий керівник: Лариса МОКЛЯК,
старший викладач*

УДК 17.023:504(043.2)

**Анна ТИМОШЕНКО,
Ауріка ЯЦЕНКО**

Національний авіаційний університет, Київ

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ

Розвиток транспортної галузі дав можливість людям подорожувати, перевозити вантаж на далекі відстані, здійснювати міжнародні торгівлі, переміщувати продукцію, товар, інформацію тощо [2]. Однак постійний розвиток транспортної інфраструктури супроводжується негативним впливом на оточуюче середовище. Виникли проблеми із забрудненням довкілля - повітря, води, природи й т.д. Визначальним на сьогодні є розв'язання екологічних проблем як у сфері транспорту, так і у всіх інших видах діяльності. Тому формування екологічної свідомості, культури й

цілісного екологічного світогляду постає одним з актуальних завдань людства.

Розглядаючи проблему екології і транспорту, можна сказати, що людство повністю досконало знає і розуміє всі причинно-наслідкові зв'язки між руйнацією світу та шкодою, яку завдає транспортна сфера екології, але своя вигода і комфорт для людей однаково залишаються на першому місці. Останнім часом усе більше поглядів прикуто до проблеми екології та забруднення повітря шкідливими викидами в атмосферу від транспортних засобів. Якби розвиток транспортної сфери у світі був на початкових етапах, то цілком можливим був би варіант відмови від певної категорії транспортних засобів, котрі несуть найбільшу шкоду або ж швидкий і майже безболісний перехід світового виробництва до більш лояльних до екології транспортних засобів. Зважаючи на потреби та проблеми сьогодення, виробники певних категорій транспортних засобів впроваджують деякі якісні видозміни, які не будуть шкодити екології, і багатьом споживачам такі зміни до вподоби, але щоб відбулися вагомні зміни більшість людей повинні змінити свої погляди стосовно світової екології і взяти на себе відповідальність за використання певних видів транспорту.

Погіршення стану навколишнього середовища підіймає потребу суспільства мати певні знання в питаннях екологічної обізнаності. Формування екологічної обізнаності – є одним із найважливіших та відповідальних завдань сучасності. Щоб збільшити рівень екологічної свідомості й формування ціннісного ставлення до довкілля необхідно впроваджувати екологічну політику на державному рівні: створювати відповідні закони щодо охорони природи, проводити соціологічні дослідження про стан екологічної свідомості населення, запроваджувати екологічну освіту, залучати молодь у популяризацію екоактивізму [3]. Якщо людина бажає зробити внесок у захист довкілля, то вона повинна почати із себе. Обираючи прогулянку пішки або на велосипеді замість поїздки автобусом чи метро, це вже значний крок на шляху покращення нашого світу.

Так, наприклад, у Данії, однієї з найбільш високорозвинутих країн Європи, досить розвинута велосипедна інфраструктура. Влада ефективно пропагує велосипедний вид транспорту: вона встановлює величезні податки на володіння авто, дорогі стоянки, громадський транспорт за високими тарифами тощо. Натомість дешевою є оренда велосипедів, всюди можна знайти точки прокату. Така культура значно змінює ритм міста. Велосипеди використовуються для відпочинку, поїздок, перевезення вантажів і сімейних подорожей [1]. Жителі цієї країни усвідомлюють, що велосипед – це найбільш здоровий, екологічний,

дешевий, а також найшвидший спосіб дістатися до місця роботи або навчання. Отже, неможливо не помітити позитивні тенденції у розвитку екологічного транспорту та прагненні людини зменшити негативний вплив транспортної галузі на навколишнє середовище.

Список літератури:

1. A nation of cyclists [Електронний ресурс]// denmark.dk – URL: <https://denmark.dk/people-and-culture/biking>

2. Transport and the economy: The relationship between transport and the economy [Електронний ресурс] // Greener vision – URL: <https://greener-vision.com/guidance-tool/relationship-between-transport-economy/>

3. Петрук В.Г. Філософські аспекти екологічної свідомості, науки і освіти, виховання і культури [Електронний ресурс] / В.Г. Петрук, Н.С. Звездецька, Р.В. Петрук // Вінницький національний технічний університет – URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Zwuzdezka.php>.

*Науковий керівник: Оксана СКИБА,
канк. філос. наук, доцент*

УДК 001.891(043.2)

Ганна ТИРГОАЛЕ

Національний авіаційний університет, Київ

ЕТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПРОБЛЕМА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

У наш час існує особливий клас технологій, що здатний вирішувати окремі інтелектуальні завдання, які раніше були підвладні лише людині. Мова іде про прикладний штучний інтелект (ШІ). Він навчений різним управлінським операціям – від гри в шахи до керування автотранспортом. Кризь призму впливу на людину та суспільство перша згадана операція навряд чи прямо відбивається на їх долі, але виконання другої безпосередньо пов'язане з вирішенням безлічі етичних дилем в ситуації необхідного вибору. Наприклад, алгоритм безпілотного автомобіля має у критичних умовах вирішити, яку дію обрати — виїхати в кювет і наразити на ризик пасажира, або рухатися далі, створюючи небезпеку для порушників дорожнього руху. Власне, на стику взаємодії ШІ з людиною та суспільством й утворюється смислове поле філософського та прикладного етичного осмислення проблем та наслідків такої взаємодії.

Люди здебільшого схильні з недовірою і острахом відноситись до усього нового і невідомого ним. Технології ШІ якраз підпадають під

розряд «нового і невідомого». Застосування ШІ в різних галузях суспільного життя – автомобільному транспорті, фармацевтиці, медицині, освіті, бізнесу, фінансах та ін. – закономірно викликають безліч питань у людей, адже вони потрапляють в залежність від дії цих технологій і турбуються за свою безпеку, свободу і захищеність. Якщо дії штучного інтелекту імітують людський інтелект, то в чий зоні відповідальності будуть знаходитися результати його широко впровадження, адже і людський інтелект не застрахований від когнітивних і логічних викривлень, упереджень в інтерпретації даних, не кажучи про згубну моральність. Чим прогресивнішими ставатимуть інтелектуальні системи, що здатні навчатися, тим складнішою виявиться задача встановлення над ними контролю і прогнозування поведінки. Заради безпеки і ствердження своїх прав людина не може не опікуватися цим процесом. Впровадження етики штучного інтелекту свідчить про розуміння цієї проблеми і намагання віднайти правила і принципи, які забезпечили би ефективний розвиток ШІ в інтересах і на благо людей. Для того, щоби вивести ШІ із пастки заблуджень і помилок людського досвіду експертами пропонується ідея навчати його не за зразком дій і вчинків більшості людей, а виходячи з принципів справедливості та моральної прагматики (мінімізації моральних збитків). Однак, це не знімає ні теоретичних, ні практичних проблем у реалізації такого гуманістичного прагнення. Ключовим лишається проблема з'ясування зони і суб'єкта відповідальності у взаємодії «людина-штучний інтелект». У науковому дослідженні Філіппо Сантоні де Сіо та Джуліо Мекаччі [1] робиться спроба з'ясувати комплекс умов, які спричиняють зниження або втрату відповідальних дій у взаємодії зі ШІ (технічні, організаційні, правові, етичні та суспільні). Водночас учені намагаються визначити прояви моральної та когнітивної «невідповідності» в поведінці людей. Окреслюють чотири таких прояви: обумовлені невідповідністю у сприйнятті та розумінні провини, моральної та публічної (адміністративної) відповідальності, відповідальності за майбутні цілі та ціннісні підстави професійних дій (з боку інженерів та розробників ІТ), це так звана «активна відповідальність».

Невизнання провини обумовлене переконанням, що жодну людину не можна законно звинуватити або визнати винною у небажаних результатах дій, опосередкованих системами ШІ. Проблеми з соціальною відповідальністю стають результатом ослабленої здатності людей, втягнутих в операції зі ШІ, розуміти, пояснювати та розмірковувати про свою власну поведінку та поведінку інших агентів. Проблеми в зоні публічної відповідальності стають результатом впровадження ШІ в інститутах державного та адміністративного управління і пов'язані з неадекватною оцінкою і слабким розумінням технічних, правових,

організаційних підстав алгоритмічного характеру прийняття рішень, а також розподілом повноважень та зобов'язань між соціальними структурами та агентами. Відносно проблем активної відповідальності з боку інженерів ШІ, то вони зумовлені труднощами в усвідомленні своїх професійних моральних та соціальних зобов'язань відносно інших агентів та власній здатності діяти морально. Отже, застосування штучного інтелекту в сучасному світі змінює наше життя, але характер цих змін буде залежить від рішень і вибору людини контролювати і морально відповідати за хід і їх наслідки.

Список літератури

1. Santoni de Sio, F., Mecacci, G. Four Responsibility Gaps with Artificial Intelligence: Why they Matter and How to Address them. *Philos. Technol.* 34, 1057–1084 (2021). <https://doi.org/x>

*Науковий керівник: Тетяна ШОРИНА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 17+396.2(043.2)

Юлія ТКАЧУК

Національна академія внутрішніх справ, Київ

РУХ ЗА ПРАВА ЖІНОК: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

Запит на участь жінок у громадсько-політичному житті з'явився ще у XVIII ст.; організований жіночий рух заявляє про себе у XIX ст. Жіночий активізм був пов'язаний з різними аспектами суспільного буття: боротьба за скасування нерівної оплати праці, рух за тверезість, різноманітна благодійність (догляд за немічними, організація притулків для сиріт тощо) і в підсумку – боротьба за виборче право. Активізація громадської діяльності жінок виростає з актуальних для потреб суспільства певного історичного періоду, а не з нового для всієї історії людства розуміння легальних прав людини [1].

У XX ст. з'явилися нові умови життя і нові віяння у філософії та політиці. Після II Світової війни розквіт неомарксизму в університетах, культурі й мистецтві породив глобальні соціальні зміни – деконструкцію традиційних інститутів та цінностей.

В середині XX століття у західноєвропейських державах жінки мали ті ж юридичні права, що й чоловіки. Однак це не означало, що обидві статті здобули рівний статус у суспільстві – присутність жінок у сфері політики чи науки не дорівнювала чоловічій участі у цих сферах. Більша частина

жінок на Заході бачила своє покликання і власну сферу відповідальності в сім'ї, догляді за дітьми, турботою про чоловіка, залишаючись домогосподарками й не бажаючи змінювати сферу діяльності.

Третя хвиля жіночого руху (приблизно 1990-і), що отримала назву «інтерсекційний фемінізм», народилася в результаті популяризації лівих рухів, які охоплювали різні, переважно маргіналізовані меншини [2]. Семантика слова «інтерсекційний» вказує на його варіант поза конкретними ознаками «пригнічення». Ця теорія вибудовується на переконанні, що західна спільнота пригнічує людей за відмінними характеристиками, а отже одна й та ж людина може зазнавати дискримінації за рядом ознак. Саме тому прихильники даної теорії не бачать сенсу боротися з сексизмом чи гомофобією окремо, якщо їм чинить опір система цінностей західного суспільства, яка є ними ворожою і до жінок, і до гомосексуалістів.

Досвід країн розвиненого фемінізму доводить: коли гендерна рівноправність стає справою не виключно громадського, а й приватного і державного секторів, виграють усі, незалежно від статі. Мова цифр переконлива: коли з появою малюка робоче місце і прибуток зберігаються в обох батьків, уся родина заможніша і щасливіша. На рівні державних можливостей жінок і чоловіків мають успішно залучати роботу з материнством/ батьківством – це і буде запорукою вищої та стабільнішої народжуваності. А це найефективніший рецепт від старіння населення, яке тягне за собою згубні економічні наслідки [3].

В Україні кінця XIX – початку XX ст. жіночий рух намагався відстояти права жінок в українському громадському житті; він не був орієнтований на глибинну феміністичну перебудову всіх суспільних відносин.

Нині ж український рух за права жінок включений до загальноєвропейського; він ставить перед собою актуальні проблеми: боротьби проти сексизму, гендерних стереотипів, недопустимості насилля над жінками, доступність освіти, однакові умови праці і доступ та членство у політичному житті, що свідчить про необхідність більшого інформування про цей рух та про проблеми, з якими стикаються жінки у повсякденному житті. Це допоможе утримувати баланс між потребами обох статей і уникнення конфліктів інтересів між ними.

Список літератури

1. Богачевська-Хом'як М., Веселова О. Жіночий рух в Україні. *Енциклопедія історії України*. 2005. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Zhinochy_rukh_v_Ukraini

2. Чорна М. Фемінізм: історія деконструкції жіночності. *Християни для України*. 2014. URL: <https://c4u.org.ua/feminizm-istoriia-dekonstruktsii-zhinochnosti-2/>

3. Ярова Л. Країни розвиненого фемінізму: як їм це вдалось і що вони радять Україні. *Український жіночий фонд*. 2021. URL: <https://uwf.org.ua/krayiny-rozvyunenogo-feminizmu-yak-yim-cze-vdalos-i-shho-vony-radyat-ukrayini/>

*Науковий керівник: Ганна ПЕТРОВА
канд. філос. наук*

УДК 1:001.92(043.2)

Віталій УРБАН
Національний Авіаційний Університет, Київ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ

Сучасне філософське знання відображає сучасний стан суспільства та науки, а також осмислює різноманітні проблеми та шукає спроби їх розв'язання.

Однією з найважливіших проблем, які стоять перед філософією, є пошук сенсу життя. Це питання не втрачає своєї актуальності протягом усіх епох та культур. Сучасна філософія розглядає різноманітні концепції, які намагаються дати відповідь на це питання: від традиційних релігійних вчень до сучасних конструктивістських інтерпретацій.

Ще однією з актуальних проблем сучасної філософії є роль технологій та їх вплив на людське життя. За останнє століття технології змінили світ так, що суспільство має нові виклики та проблеми. Філософія спрямовує свої зусилля на розуміння того, які наслідки технологічного прогресу для світу в цілому та для людської свободи та моралі.

Крім того, сучасна філософія вивчає також проблеми ідентичності та різноманітності. За останні десятиліття ми стали більш усвідомленими щодо різноманітності культур, ідентичностей та соціальних груп. Філософія пропонує вирішувати проблеми ідентичності та різноманітності шляхом дослідження різних теорій та підходів, визначення границь ідентичності та розуміння природи різноманітності. Важливо також враховувати культурні, соціальні та історичні контексти, щоб зрозуміти, як ці проблеми впливають на наше життя та взаємодію з іншими людьми. Філософія вивчає ці проблеми та шукає шляхи для забезпечення рівності, справедливості та взаєморозуміння між різними культурами та ідентичностями.

Однією з ключових проблем сучасної філософії є також проблема сумніву. Сумнів є важливою складовою розуміння світу, але він також може бути джерелом багатьох проблем, в тому числі труднощів прийняття рішень та вибору курсу дій. Сучасна філософія розглядає цю проблему та пропонує різноманітні підходи до її вирішення. Вона пропонує вирішувати проблеми сумніву шляхом визначення їх джерел, розвитку критичного мислення та вивчення філософських теорій. Це допомагає краще зрозуміти проблему та знайти відповіді на неї.

Сучасна філософія не може ігнорувати проблему екології та збереження природних ресурсів. Філософія пропонує вирішувати проблему екології та збереження природних ресурсів шляхом розуміння етичних та моральних принципів, що керують нашим поведінням з навколишнім середовищем. Філософи вивчають екологічну кризу з різних точок зору, зокрема з екологічної етики, політики, соціології, економіки та філософії науки. Важливо також зрозуміти роль технологій та нашого споживацького способу життя у формуванні екологічної кризи та шукати шляхи їх оптимізації.

Усі ці проблеми займають центральне місце у сучасній філософії. Вони відображають важливі проблеми нашого світу та дають можливість зрозуміти їх з різних точок зору. Філософія допомагає нам зрозуміти та розв'язати складні проблеми, з якими ми стикаємося у сучасному світі. Сучасна філософія виконує важливу функцію у розумінні сучасного світу та сприяє розвитку нашого суспільства.

*Науковий керівник: Олександра МАТЮХІНА,
канд. філос. наук, доцент*

УДК 1:001.92(043.2)

Софія ЦАРУК

Національний авіаційний університет, Київ

КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО МОВНО- КУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Комунікативна культура – це активне використання мовних і позамовних засобів спілкування. Сучасне мовне середовище значно відрізняється від того, що було декілька років тому, не говорячи вже про століття. В епоху комп'ютерних технологій та низки глобальних змін актуальність такої теми виходить на новий рівень.

Канадський педагог Лоуренс Джонсон Пітер одного разу сказав: «Сучасні засоби комунікації гарні тим, що дають змогу бурмотіти у

світовому масштабі». Використання інтернету дало змогу підвищити рівень соціальної взаємодії, як під час спілкування на великих відстанях, так і всередині локальних товариств. Наприклад, питання з навчанням під час поширення COVID-19 вирішилось досить швидко завдяки Інтернету та комп'ютерних технологій. Тому нині віртуальне спілкування стало однією з новітніх аспектів сучасного мовно-культурного середовища, і водночас головною проблемою дослідження мовленнєвої культури, що виникла через бажання суспільства та вимогу буття відкрити для себе Інтернет-простір. Вчені, які займаються дослідженням віртуальної комунікації, досі не змогли класифікувати жанри, що притаманні Інтернет-спілкуванню. Значно зріс інтерес філософів до дослідження мови «як універсального механізму здійснення людського буття» за словами М. Хайдеггера.

Спостерігається масове запровадження неологізмів, молодіжних сленгів, що впливає на словотвірний та морфологічний мовленнєвий рівень. Загалом основні зміни мови торкнулися таких мовленнєвих рівнів:

- лексичний рівень: вживання акронімів, створених в інтернеті (LOL, OMG), гіпергенералізація;
- синтаксичний рівень: аграматизм (більше як зневага до знаків пунктуації та правил правопису з метою економії часу);
- графічний рівень: активне використання емотіконів (англ. emoji);
- рівень прагматики (сетикет) та лінгвістики тексту (формування змісту учасниками діалогу можливі завдяки гіпертекстуальності інтернет-ресурсів).

Отже, до сучасних комунікативних якостей та аспектів мови відносяться: точність, логічність, чистота, виразність та доречність мовлення. Тавтологія, одноманітність, багатослів'я та мовні штампи є показниками порушення інформативної мовленнєвої поведінки.

Список літератури

1. Комунікація та взаємодія. (n.d.). Портал управління знаннями. Retrieved February 17, 2023, from <https://pdp.nacs.gov.ua>
2. Лоуренс Джонстон Пітер Вікіцитати. (n.d.). Вікіцитати. Retrieved February 17, 2023, from <https://uk.wikiquote.org/>
3. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: онтологія людини: навч. посібник для студентів вищих учбових закладів. Київ: В. Нестеренко, 1995. 336 с.

*Науковий керівник: Олена СІДОРКІНА
канд. філос. наук, доцент*

УДК 101.1:165.64(043.2)

Богдан ШУМСЬКИЙ*Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ***ВПЛИВ ЕМПІРИЗМУ НА СУЧАСНУ ФІЛОСОФСЬКУ ДУМКУ**

В теперішньому світі філософії та науки велику вагу має парадигма, яка стверджує, що всі знання про реальність можуть бути отримані завдяки досвіду, чуттєвому сприйняттю. Ця парадигма називається «емпіризм». Навіть, якщо мислитель не поділяє конкретно таку версію теорії пізнання, його судження все одно зазнають її впливу. Подібне відношення сформувалося через колосальну значимість цієї системи, яку можна простежити на прикладі сучасної філософії. Під «сучасною філософією» маються на увазі тенденції і дискурси, що були вагомими за останні п'ятдесят років серед аналітичної та континентальної традиції. Саме виявом емпіристичних наративів у сучасності займається дане дослідження.

Емпіризм – це філософська теза про те, як люди здобувають знання про зовнішній світ. Це думка, що всі поняття є здобутими за допомогою досвіду і що всі важливі знання можуть бути обґрунтовані лише на основі досвіду [2, 289]. Важливою складовою цієї епістемологічної позиції є заперечення вроджених апіорних понять, а також пріоритет досвіду в отриманні знань про світ [так само, 3].

В якості прикладів сучасного філософського дискурсу були вибрані такі теми: проблеми детермінізму і свободи волі в аналітичних, наукових дослідженнях; та «трансцендентальний емпіризм» Жилія Дильоза в контексті континентальної традиції. Порівняльний аналіз головних характеристик емпіризму і вищенаведених ідей демонструє, що ці сучасні ідеї засновані на емпіристичних передумовах.

Раніше детермінізм і свобода волі вважалися виключно проблемами метафізики чи логічного умовиводу. Філософи від Аристотеля до Декарта намагалися вести дискусії навколо цих феноменів, майже не користуючись досвідним пізнанням. Однак зараз все більше філософів і науковців погоджуються у думці, що онтологічний статус свободи волі й детермінізму – це питання емпіричного підтвердження. Серед таких варіантів вирішення проблематики можна згадати експерименти Бенджаміна Лібета та їх багаточисленні філософські інтерпретації, навколо яких досі відбуваються суперечки [1, 58]. Проте сам факт того, що сучасна філософія надає перевагу досвіду у вирішенні традиційно

метафізичних питань, каже про все більший пріоритет емпіризму у сферах пізнання.

«Трансцендентальний емпіризм» Дельоза, хоч і не є традиційним емпіризмом, містить схожі постулати, трактовані з урахуванням філософії Девіда Г'юма та кантівських спроб вистроїти трансцендентальну метафізику, тобто прояснити існування таких концепцій мислення як «єдине», «множинне», «причинність» тощо. Як і у звичайному емпіризмі, тут пізнання починається з досвіду, але чуттєве сприйняття в філософії Дельоза ділиться на деякі фази свого впливу на людину. Спочатку воно є чистим шоком, враженням від зіткнення із зовнішнім, а вже потім воно стає афектом, ідеєю. Перцепція проявляється не тільки в тому, що людина сприймає зовнішнє через враження, які стають ідеями, а ще й в тому, що вона сприймає різницю між цими враженнями, ідеями, їх множинність, плюралізм. Дельоз намагався довести цим те, що трансцендентальні поняття стають відомими саме завдяки сприйняттю, адже ми дізнаємося про ці поняття через досвід [3, 26].

Таким чином, проведений порівняльний аналіз доводить присутність емпіристичних наративів у сучасних філософських дискурсах.

Список літератури

1. Свендсен, Л. Фр. Г. Філософія свободи / Ларс Фр. Г. Свендсен ; пер. з норвез. Софії Волковецької. – Львів : Вид-во Анетти Антоненко ; Київ : Ніка-Центр, 2016. – 336 с.

2. Anstey P. R., Vanzo A. Experimental Philosophy and the Origins of Empiricism. New York : Cambridge University Press, 2023. 378 p.

3. Deleuze G. Empiricism and Subjectivity. New York : Columbia University Press, 2001. 186 p.

*Науковий керівник: Михайло КИРИЧЕНКО
канд. філос. наук, доцент.*

UDC 1.101.014(043.2)

Milan DZIADYKEYYCH
National aviation university, Kyiv

THE PROBLEM OF LIVE COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE

If earlier all information was transmitted exclusively «face-to-face», today's pace of life often does not leave any opportunities for this. It is possible to contact a person anywhere in the world in a second, which has created

countless advantages and most people now can't imagine their life without a phone or messenger, they have come to prevail over live communication between people.

Conspicuous human interaction – living without a phone for a day, quitting social networks and not answering email – has become a status symbol. All of this has led to a curious new reality: Human contact is becoming a luxury good. «Pagers were important to have because it was a signal that you were an important, busy person,» said Joseph Nunes, chairman of the marketing department at the University of Southern California, who specializes in status marketing. Today, he said, the opposite is true: «If you're truly at the top of the hierarchy, you don't have to answer to anyone. They have to answer to you» [1].

The Greek philosopher Socrates believed that oral communication was more powerful than the written language. He feared people would not understand the most intimate principles of life if transmitted in a written form, he decided to teach them only orally.

Live communication has significant advantages over other methods of communication, it helps to build trust with usage of nonverbal means such as eye contact, gestures, face expressions and others. Also, live communication reduces the degree of misunderstanding which can be caused by messages or emails. Live communication in friendship helps to maintain the spark that exists between people, because on the Internet you watch an image shown to us to cause definite emotions. In order to understand a person, one needs to see him in different life situations when online.

In the Digital Age, we can't neglect live or online communication because both give different possibilities. Almost all areas of life (work, study, family, friends, cultural life, shopping, etc.) now have an online composition, so to avoid online communication is simply impossible, if a person wants to stay in society. In addition, online communication is faster, easier, freer and psychologically more comfortable than a real communication. Also, one can remain anonymous, hide emotions that are visible in live communication. From a linguistic point of view, something interesting is really happening with language on the Internet: new grammatical structures and phrases appear in it that express things that an ordinary language simply cannot express.

However, only live communication allows you to get a complete view of a person, to draw a conclusion about his thoughts and, in general, about who he really is. In addition, live communication allows using gender markers and accents for communication, which is problematic in Internet communication. So the best way for a person who lives in the Digital Age is to maintain his own balance between live and online forms of communication.

References

1. Human contact is becoming a luxury good. *The New York Times*. 2019. March, 23. URL: <https://cutt.ly/S8HcpkL>

*Scientific supervisor: Mariia ABYSOVA,
PhD in Philosophy, Associate Professor*

UDC 378.147.091.33–027.22(043.2)

**Alina MOKLIAK,
Daryna SHAKAL**

National aviation university, Kyiv

SOFT SKILLS FOR THE XXI CENTURY WORKER

The modern labor market imposes requirements on university graduates related to the possession of hard and soft skills. And if hard skills are determined by professional knowledge, soft skills are a set of non-specialized, super-professional skills responsible for successful participation in the work process, high productivity. Such skills are important for every type of activity to be in the list of requirements for employees.

The time is coming when professional knowledge and experience will not be as valued by employers if they are not supported by developed flexible skills. After all, according to research conducted by Wonderlic, 93% of surveyed employers noted that the presence of candidate's soft skills is an important factor while making a decision on his employment [1].

So, the purpose of the study is to analyze the need to master soft skills as a condition for successful employment.

1) Communication skills that include: the ability to work in a team, conduct negotiations, the ability to effectively communicate using various tools (within the team, clients, managers), interpersonal communication, the ability to persuade, resolve conflict situations, make group decisions, make presentations. Another part of the application of communication skills concerns work with clients, for which it is important to include active listening, the ability to ask questions correctly, express yourself succinctly, and the ability to work with objections are components of effective communication.

2) Willingness to learn. As the world changes, one is expected to be constantly learning to be competitive in the labor market. Therefore, it is necessary to constantly explore and gain new knowledge, as well as be open to feedback and changes. Constantly learning, one is expanding his worldview and, as a result, looks at the problem from different points of view. Such skills can

help an employee stand out from the crowd and be taken more seriously by management.

3) Creativity, which includes the creation of innovative ideas, finding an original solution, deviations from traditional patterns of thinking, the ability to solve problems that arise within static systems. Creativity is extremely required in all the dynamic areas of life where competition is being developed. A creative person understands what it takes to create a new idea, solve a complex problem, go against widely-spread stereotypes, or simply find a way to look at static systems dynamically.

4) Team management is of great importance in building such a team that understands its tasks and their importance, can stay focused, efficient and creative for a long time, and also enjoys the work and the end result. Team management provides for the creation of an atmosphere of trust, cooperation, involvement, when everyone understands the areas of responsibility and the result is working. And now, in times of flood and war, when teams often work remotely, this skill requires constant improvement and rapid response.

5) Time Management Skills are the ones are of a significant plus in the modern world of multitasking. Time management allows you not only to achieve goals with minimal effort and time, but also to keep different areas of life in balance without sacrificing either having rest, communication with family, or taking care of one's own health. That is, time management is about the same work-life balance.

So, we can conclude that the soft skills are a set of knowledge, abilities, skills and motivational characteristics of a specialist in the field of interaction between people, the ability to effectively manage one's time, persuade and negotiate, leadership, necessary for successful performance of work, which meet the requirements of the position and the strategic goals of the organization. It is possible to single out a number of professions in which soft skills should objectively balance hard skills, or occupy a leading position. These are, firstly, creative professions, as well as the service sector ones. For other professions, soft skills help not only to be a high-class specialist, but also to build a career and form one's own reputation and team.

Reference

1. Hard Facts About Soft Skills: An actionable review of employer perspectives, expectations and recommendations. *Wonderlic*. 2016. URL: <https://www.careereducationreview.net/2016/10/hard-facts-about-soft-skills/>

*Scientific supervisor: Mariia ABYSOVA,
PhD in Philosophy, Associate Professor*

UDC 130.2+316.32+342.7(043.2)

Yevheniia RIABOKON,
Anna TELEPENKO

National aviation university, Kyiv

EXISTENTIAL APPROACHES TO PERSONALITY IN POSTMODERNITY

The emergence of existentialism is associated with the name of the Danish philosopher S. Kierkegaard, for whom the word «existence» has a special meaning applied to human life. According to S. Kierkegaard, existence is the basis of each specific human personality, which determines his uniqueness and difference from other people.

Postmodernity as a cultural and intellectual movement that emerged in the late 20th century challenges the belief in objective truth, reason, and progress, and emphasizes the importance of subjective experience and cultural diversity actualizes the appeal to existential philosophy.

Existential approaches to personality have gained popularity in recent times due to the increasing complexity of modern life. At its core, existentialism posits that individuals must create their own meaning in life because there is no inherent meaning in the world.

One of the key tenets of existentialism is the idea of authenticity. This refers to the idea that individuals must be true to themselves and their own values, rather than simply conforming to societal norms or expectations. In postmodernity, this idea is particularly relevant as individuals are exposed to a wide range of cultural influences and often struggle to reconcile conflicting beliefs and values.

Which is particularly in line with the ideals of Jean-Paul Sartre, his view of human existence is that it is characterized by a fundamental sense of alienation and isolation. He believed that individuals are thrown into the world without any inherent meaning or purpose, and that it is up to each individual to create their own meaning in life. This sense of alienation and isolation is exacerbated in postmodernity, as the individual is confronted with a world that is increasingly fragmented and uncertain. According to J.-P. Sartre, the individual's sense of freedom is both a blessing and a curse. On one hand, freedom allows the individual to create their own meaning in life and to shape their own destiny. On the other hand, freedom also comes with a great deal of responsibility, as the individual must take full responsibility for his actions and their consequences.

J.-P. Sartre's approach to existential personality focuses on the importance of authenticity and individuality. He believed that in order for individuals to be

truly free, they must first embrace their own uniqueness and reject the values and beliefs imposed upon them by society. This requires a deep understanding of oneself and a willingness to confront the existential angst that arises from the realization that one's existence is ultimately meaningless.

Finally, another aspect not to be neglected is that existentialism is the emphasis on personal responsibility. According to this approach, individuals are responsible for their own lives and must take ownership of their choices and actions. In postmodernity, this idea is particularly relevant as people are increasingly faced with complex social and political issues that require them to take a stand and advocate for their beliefs.

The original approach to the study of personality could be traced in A. Camus' heritage. He argues that rebellion is a necessary response to the absurdity of life, and that individuals must reject the status quo in order to create a better world. A. Camus believed that rebellion was a form of creative destruction, and that individuals must embrace the freedom and responsibility of creating their own values and goals. A. Camus' approach to existential personality in postmodernity is both challenging and empowering. He believed that individuals must confront the absurdity of their existence, but also acknowledged that this process can be difficult and fraught with despair. However, he also believed that the human spirit is capable of transcending the absurdity of life, and that individuals can find meaning and purpose in the face of adversity. In postmodernity, this idea has become even more relevant as people navigate complex social and cultural contexts that challenge traditional beliefs and values.

After studying different aspects of the subject, we came to the following conclusion, existential approaches to personality offer a unique perspective on the human condition that is particularly relevant in postmodernity. By putting an accent on the importance of authenticity and personal responsibility, existentialism provides a framework for individuals to navigate the complexities of modern life and find meaning and purpose in their lives.

*Scientific supervisor: Mariia ABYSOVA,
PhD in Philosophy, Associate Professor*

ЗМІСТ

Cognitive and communicative aspects of foreign professional communication	3
Foreign languages for specific purposes	159
Лінгвокультурологія	248
Physical education in modern world	322
Актуальні проблеми сучасного філософського знання	380

Наукове видання

ПОЛІТ
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ
ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

Тези доповідей
XXIII Міжнародної науково-практичної
конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

4-7 квітня 2023 року

ТОМ 2

Опубліковано в авторській редакції

Підп. до друку 04.04.2023. Формат 60x84/16. Папір офс.
Офс. друк. Ум. друк. арк. 25,1. Обл.-вид. арк. 25,1.
Тираж 200 пр. Замовлення № 43-1.

Видавець і виготівник
Національний авіаційний університет
03680. Київ – 58, проспект Любомира Гузара, 1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 977 від 05.07.2002

03058, м. Київ, просп. Любомира Гузара, 1,
корпус 8а, поверхи: 6–15,
+38 044 406-70-36, +38 044 406 75 00
gmi.nau.edu.ua, guman@nau.edu.ua

Електронний репозитарій: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/3>

[facebook.com/flsc.nau](https://www.facebook.com/flsc.nau)

[instagram.com/flsc_students](https://www.instagram.com/flsc_students)